

ZAGYVASZÁNTÓI RÓMAI KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA

Helyi tanterv
tantárgyankénti bontásban
2020/2021-es tanévtől felmentő rendszerben

3031 Zagyvaszántó
Rákóczi Ferenc út 27-29.
Tel.: +36 37 586 010

Sósné Király Karolina
igazgató

TARTALOMJEGYZÉK

Magyar nyelv és irodalom 1-4. évfolyam	3
Matematika 1-4. évfolyam	87
Környezetismeret 3-4. évfolyam	197
Ének-zene 1-4. évfolyam	227
Vizuális kultúra 1-4. évfolyam	261
Technika és tervezés 1-4.évfolyam	303
Digitális kultúra 3-4. évfolyam.....	332
Testnevelés 1-4. évfolyam.....	347
Hittan 1-4. évfolyam	400
Élő idegen nyelv: Angol - 4. évfolyam	421
Magyar nyelv és irodalom 5-8. évfolyam	437
Matematika - 5-8. évfolyam	479
Történelem 5-8. évfolyam	544
Állampolgári ismeretek 8. évfolyam.....	588
Hon-és népismeret 6. évfolyam	602
Hittan 5-8. évfolyam	612
Természettudomány 5-6. évfolyam	633
Kémia 7-8. évfolyam	658
Fizika 7-8. évfolyam	682
Biológia 7-8. évfolyam	699
Földrajz 7-8. évfolyam	724
Angol nyelv 5–8. évfolyam (NORMÁL)	747
Angol nyelv 5–8. évfolyam (EMELT szint).....	781
Ének-zene 5–8. évfolyam	809
Vizuális kultúra 5-8. évfolyam	834
Dráma és színház 5. évfolyam	873
Technika és tervezés 5-7. évfolyam.....	883
Digitális kultúra 5-8. évfolyam.....	932
Testnevelés 5-8. évfolyam.....	975
Osztályfőnöki 5-8. évfolyam	1041

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM 1-4. ÉVFOLYAM

Évfolyam	1.	2.	3.	4.
Heti Óraszám	8	8	6	6
magyar irodalom	4	4	3	3
magyar nyelvtan	4	4	3	3
Éves Óraszám	288	288	216	216

A magyar nemzeti kultúra alapja a magyar nyelv. Nyelvünk és kultúránk, benne irodalmunk a nemzeti identitásunk megteremtői, őrzői és alakítói. Az oktatásban a magyar nyelv és irodalom tantárgynak ezért kulcsszerepe van: ismereteket ad, készségeket, képességeket, gondolkodást fejleszt, szellemi, erkölcsi örökséget hagyományoz. Az érzelmi nevelés egyik fontos eszköze. Az irodalmi alkotások nemcsak esztétikai teljesítmények, hanem közösséget és személyiséget formálnak, tehát jövőt alakító képességük is van. Nyelvünk és irodalmunk nemzeti identitásunk alapját képezik a maguk sajátos eszközeivel.

Kultúránk a Kárpát-medencei magyarság kultúrája. A magyar irodalom a Kárpát-medencei magyarság irodalma. Nemcsak a magyar nyelv köti össze a magyar alkotókat és műveiket, hanem közös történelmünk, kulturális hagyományaink is, egy nemzet vagyunk. Ezért a magyar nyelv és irodalom tantárgy a Kárpát-medencei magyarság irodalmát, szellemi örökségét egységesen és egységben kezeli.

A nevelés-oktatás cél- és feladatrendszer az alapfokú képzés első szakaszában, az 1-4. évfolyamon:

- cél, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát, viszonyulásait az élő és élettelen világhoz. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Korosztályuknak megfelelően tudják értelmezni múltjukat, jelen környezetüket, önmagukat. A tanulókat fel kell készíteni arra, hogy ennek a kulturális hagyománynak követői és később gyarapítói legyenek.
- Elengedhetetlen, hogy ebben a képzési szakaszban a tanulók életkoruknak megfelelő, biztos szövegértésre tegyenek szert.
- Őrizzék meg kíváncsiságukat, nyitottságukat, érdeklődésüket, olyan olvasó emberekké neveljük őket, akik a képzési szakasz végére többféle olvasási és értelmezési stratégiával rendelkeznek, az általuk olvasott szövegeket képesek mérlegelve végiggondolni. Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket.
- Művelt emberekké neveljük a diákokat, akik korosztályuknak, érettségüknek megfelelő értékrendszerrel, ismeretekkel rendelkeznek, s ezeket értelmezni tudják.
- Fejldjék szókincsük, kifejezőkészségük. Az egyéni képességeikhez mérten tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkossanak megfelelő tartalmú és szerkezetű, hagyományos és digitális szövegeket.
- Cél, hogy a diákok különböző kommunikációs helyzeteket megértsék, és ki tudják fejezni önmagukat. Az anyanyelvi ismeretek mindenekelőtt a nyelvhasználat fejlesztését szolgálják.
- Ismerjék a tananyag által előírt memoriterek, azokat elő tudják adni.
- Az irodalmi művek sokfélesége biztosítja kíváncsiságuk felkeltését és érdeklődésük megtartását, önmaguk megértésének lehetőségét.
- Segíteni kell a diákokat a tanulás tanulásában, az önképzés igényének kialakításában.

A magyar nyelv és irodalom tanítása nemcsak műveltségátadást, kompetenciafejlesztést jelent, érzelmi nevelést is. A diákok személyes boldogulásának, együttműködési képességeinek, társadalmi beilleszkedésének, kulturált viselkedésének az érzelmi fejlődésük az alapja.

A magyar nyelv és irodalom más tantárgyakhoz, műveltségterületekhez is kötődik. A tantárgyi koncentráció kialakítása a tantárgyi struktúra egyik elve.

Az egyes témakörök Óraszámát minimum és maximum értékeket tartalmaz. A minimum Óraszámot a törzsanyagra kell fordítani. Ha az osztály vagy csoport ezt az egységet hamarabb fel tudja dolgozni – tehát a megadott minimum órakeretben (órakeret 80%-a) –, akkor a pedagógus felhasználhatja a maradék órákat (órakeret 20%-a) a megadott tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre, kompetenciafejlesztésre, projekt munkák megalkotására. Amennyiben a 80% nem elegendő a törzsanyag teljesítésére, akkor az órakeret 100%-át kell erre fordítani.

A Nat alapján álló törzsanyag és az azt kiegészítő tartalmak, választható, ajánlott témák, művek

a) A törzsanyag

A témakörökben megadott művek a Nat-ban megfogalmazott tanulási eredmények elérését biztosítják.

b) A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

A törzsanyagon felüli ajánlott témák, művek elősegítik a pedagógus választását a helyi sajátosságoknak, az osztály érdeklődésének megfelelően.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy az alapfokú képzés első nevelési-oktatási szakaszában komplex egységet alkot. Az olvasás és írás jelrendszerének tanítása párhuzamosan folyik a többi nyelvi készség és képesség, a szóbeli és írásbeli nyelvhasználati területek (*beszéd, olvasás, hallott és olvasott szöveg értése, írás, helyesírás, szóbeli és írásbeli szövegalkotás*) folyamatos fejlesztésével.

A kompetencia-fejlesztés alapja a beszéd, az olvasás és az írás készségszintű elsajátítása, mely a pedagógus által is közvetített ismeretekre épülve játékokkal, játékos gyakorlatokkal valósul meg a leghatékonyabban.

A gyermek beszéde ezen oktatási szakaszban folyamatosan fejlődik. Napjainkban a megváltozott társadalmi körülmények következtében a beszédfejlődés lényegesen lelassult, ezért annak tudatos és folyamatos fejlesztése szükséges.

Az óvoda és az iskola közötti átmenet segítésére az előkészítő időszak hosszát rugalmasan kell kezelni, figyelembe véve az iskolába kerülő gyerekek eltérő adottságait, meglévő ismereteit. Ebben az időszakban kell a pedagógusnak megfigyelnie a tanulókat, és ezekre a megfigyelésekre építve kezdeni a differenciált fejlesztést. A fejlesztési cél az, hogy a betűtanítás és -tanulás – lehetőség szerint – az első tanév végéig befejeződjék. **Az írott nagybetűk írásának tanítása második osztályra tevődik.**

A készségfejlesztés sajátosságainak megfelelően a tananyag egymásra épülően bővül. Az első két évfolyam témakörei újabb ismeretekkel egészülnek ki és megkezdődik a nyelvi-irodalmi fogalmak megalkotásának előkészítése. Az első két évfolyam témakörei megjelennek a harmadik-negyedik évfolyamon is.

A változatos műfajú és típusú szövegek a tanulók világról szerzett ismereteit bővítik, szó- és kifejezőkészségüket gazdagítják, ezáltal segítik az önismeretük fejlődését, valamint a közösségekben (család, osztály, iskola, település) való eligazodásukat. A tanulók ebben a fejlesztési szakaszban magyar népköltészeti alkotásokkal (népmese, mondóka, szólás, közmondás, találós kérdés, népdal), és magyar szerzők műveivel (műmese, vers, versrészlet) találkozhatnak.

Ez az időszak alkalmas arra is, hogy a tanuló felfedezze a körülötte lévő közösségi értékeket: otthon, család, iskola, haza. Itt alapozzuk meg az önálló ismeretszerzést. A különböző típusú szövegek

feldolgozása a későbbi szaktárgyi tanulást készítik elő. A pedagógus kiemelt feladata és lehetősége, hogy a gyermek a tanulást pozitív élményként élje meg.

Az olvasástanuláshoz hasonlóan az írástanulás előkészítésére és jelrendszerének elsajátítására is elegendő időt kell biztosítani, differenciáltan kezelve a tanulók képességbeli eltéréseit.

Az írás és a helyesírás szerves egységet alkot. Az anyanyelvi ismeretek átadása a gyakorlati nyelvhasználaton keresztül történik, a fejlesztésre összpontosít. Középpontba kerül a helyesírási készség fejlesztése és a rendezett kézirás kialakítása.

Ez teszi lehetővé, hogy a tanuló írásban is képes legyen gondolatait kifejezni, azt megfelelően formába önteni.

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM 1–2. ÉVFOLYAM

Az iskolába kerülő gyermekek nyelvhasználata nagyon eltérő. Ennek a két évfolyamnak az egyik fő feladata az ösztönös nyelvhasználat tudatosítása. A nyelvi tudatosság fejlesztésének eredményeként fejlődik a tanuló fonémahallása, szótagolási, valamint analízis-szintetizáló képessége, mindeközben elsajátítja az olvasás-írás jelrendszerét.

Az olvasás és írás készségének kialakítása alapvetően meghatározhatja a tanuló későbbi tanulási képességeinek fejlődését, iskolai sikerességét. Ezért szükséges az egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált alapozás.

Az első tanév első féléve előkészítő időszak, melynek célja a tanulók megfigyelése, valamint a megfigyelések alapján a részképességek koncentrált és differenciált fejlesztése. Bár ebben az időszakban már megkezdődik a betűtanítás, a fő hangsúly a képességfejlesztésen van.

Az első félévben az írás előkészítése történik, melynek során kialakulnak a helyes írásszokások, és megtörténik a tanulók tájékozódási és finommotorikus képességének a fejlesztése. Megtörténik továbbá a betűelemek megismerése, vázolása, s a betűolvasás tanításával párhuzamosan elkezdődik a kisbetűk írásának tanítása.

Az olvasás jelrendszerének megtanítása párhuzamosan folyik az olvasástechnika és a szövegértés fejlesztésével az egyes témakörök mentén. Az olvasástechnika elsajátításától folyamatosan a szövegértésre tevődik a hangsúly.

Az első két évfolyamon megkezdődik a rendezett íráshasználat kialakítása. Ez lendületes vázolás, vonalvezetés gyakorlásával, rendezett írásképre, önellenőrzésre és javításra való szoktatással történik.

Az *írás, helyesírás* tevékenységi kör kapcsán az elsődleges cél a nyelvi tapasztalatszerzésre épülő helyesírás kialakítása és fejlesztése.

Az oktatási szakasz kimeneti méréssel zárul.

Az 1–2. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom tantárgyak Óraszám: 576 óra

A témakörök és tevékenységek áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám		
	1- 2. évf.	1. évf.	2. évf.
BESZÉD ÉS OLVASÁS			
Beszéd és kommunikáció	31	15	16
Betűtanítás kezdete. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	55	55	
Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	77	60	17
Népmesék, műmesék	44	10	34
Versek, népköltészeti alkotások	29	5	24
Helyem a közösségben – család, iskola	9	4	5
Évszakok, ünnepkörök, hagyományok	26	4	22
Állatok, növények, emberek	27	6	21
ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS			
Óvodából iskolába – írás-előkészítés, íráskészséget megalapozó képességek fejlesztése	36	36	
Írás jelrendszere	71	45	26
A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó	32	16	16
A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	28	2	26
Kisbetű – nagybetű	19	4	15
A magyar ábécé – a betűrend	21	4	17
Hangok időtartamának jelentésmegkülönböztető szerepe	41	10	31
Felzárkóztatás, differenciálás, tehetség gondozás	20	7	13
Felmérések	10	5	5
Összes óraszám:	576	288	288

A törzsanyag és a kiegészítő anyag témakörönként:

BESZÉD ÉS OLVASÁS	
Beszéd és kommunikáció	
Betűtanítás kezdete. Olvasási készséget megalapozó képességek fejlesztése	
Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó képességek fejlesztése	
Népmesék, műmesék	
TÖRZSANYAG	A TÖRZSANYAGHOZ KAPCSOLÓDÓ, KIEGÉSZÍTŐ TARTALMAK
<p><i>Magyar népmesék:</i> A vadgalamb és a szarka; Miért haragszik a disznó a kutyára, a kutya a macskára, a macska az egérre?; A sajtot osztó róka; Két kecske találkozott a pallón; A varga, a szikra és a bab; A róka és a kácsák; Jakab meg az apja; Az okos leány; Az öreg halász és a nagyravágyó felesége (Illyés Gyula); A hiú király; Csalimese (Benedek Elek); Lázár Ervin: Mese reggelre; Zelk Zoltán: A három nyúl (verses mese); A pap meg a tojások (cigány népmese); Csukás István: Sün Balázs; Kormos István: Vackor az első bében (részletek)</p>	<p>Csukás István: A téli tücsök meséi /részlet/; A galamb, a réce meg a lúd; Az állatok vitája; Ki a legelébbláló?; A szegényember káposztája; A kiskakas gyémánt félkrajcárja (Arany László); Kinek köszönt a vándor?; Az állatok nyelvén tudó juhász; Tréfás mese (Benedek Elek gyűjtése); Móra Ferenc: Levelek hullása; Osváth Erzsébet: A fecskerepülőtéren; Lázár Ervin: Kék meg a sárga; Lázár Ervin: A fába szorult hernyó /részlet/; Kányádi Sándor: A néma tulipán; Kányádi Sándor: Mogyoró király meséje; Csukás István: Egy különös idegen; Csukás István: Süsü /részlet/; Kányádi Sándor: A mindennapi kenyér; Fazekas Anna: Öreg néne őzikéje (verses mese); Jékely Zoltán: A három pillangó; Janikovszky Éva: Ha én felnőtt volnék; Móricz Zsigmond: Iciri-piciri; Kutya-macska barátság; Kányádi Sándor: Mesemorzsa; Hárs Ernő: Vége a vakációnak; A kiscigány; A kismalac és a farkasok (Arany László); Lázár Ervin: A lyukas zokni</p>
Versek	
TÖRZSANYAG	A TÖRZSANYAGHOZ KAPCSOLÓDÓ, KIEGÉSZÍTŐ TARTALMAK
<p>Nemes Nagy Ágnes: Nyári rajz; Kányádi Sándor: Ha a napnak; József Attila: Hangya; Weöres Sándor: Galagonya; Zelk Zoltán: Este jó, este jó...; Romhányi József: A bűnbánó elefánt; Csoóri Sándor: Esti párbeszéd; Csoóri Sándor: Csodakutya; Kiss Anna: A nappal és az éjszaka; Móra Ferenc: A cinege cipője; József Attila: Altató; Petőfi Sándor: Anyám tyúkja; Petőfi Sándor: Arany Lacinak; Gazdag Erzsébet: Álomban; Móricz Zsigmond: A török és a tehének (A vastag betűs művek memoriték.)</p>	<p>Kányádi Sándor: Ballag már; Móra Ferenc: Csókai csóka; Nemes Nagy Ágnes: A titkos út; Kányádi Sándor: Szarvasitató; Nemes Nagy Ágnes: Névnepre; Romhányi József: A pék pókja; Weöres Sándor: Nyári este; Móra Ferenc: Zengő ABC; Kányádi Sándor: Aki fázik; Tarbay Ede: Mit beszélt a vízimalom a patakka?; Nemes Nagy Ágnes: Lila fecske; Zelk Zoltán: Kóc, kóc; Weöres Sándor: Nyári este; Tamkó Sirató Károly: Pinty és ponty</p>

Helyem a közösségben – család, iskola	
TÖRZSANYAG	A TÖRZSANYAGHOZ KAPCSOLÓDÓ, KIEGÉSZÍTŐ TARTALMAK
Janikovszky Éva: Már iskolás vagyok (részletek); Hervay Gizella: Elfelejtő mese; Zelk Zoltán: Kicsi vagyok én; Nemes Nagy Ágnes: Gesztenyefalevél valamint ismerettartalmú szövegek a Helyem a közösségben – család, iskola témakörben	Fésűs Éva: Csupafül huszonkét meséje (részlet); Janikovszky Éva: Velem mindig történik valami
Évszakok, ünnepkörök, hagyományok	
TÖRZSANYAG	A TÖRZSANYAGHOZ KAPCSOLÓDÓ, KIEGÉSZÍTŐ TARTALMAK
Magyar népköltés: Hónapsoroló; Zelk Zoltán: Négy vándor; Kányádi Sándor: Jön az ősz; Petőfi Sándor: Itt van az ősz, itt van újra /részlet/; Lázár Ervin: Mit ugrálsz, hideg?; Weöres Sándor: Száncsengő; Betlehemes játék; Weöres Sándor: Újévi mese; Gazdag Erzsébet: Itt a farsang; Devecsery László: Húsvét; A virágok vetélkedése (népköltészet – húsvét); Szabó Lőrinc: Tavasz; Szilágyi Domokos: Két nyári mondóka; Ágh István: Virágosat álmodtam; valamint ismerettartalmú szövegek az Évszakok, ünnepkörök, hagyományok témakörben (A vastag betűs művek memoritek.)	Hónapmondóka; Csanádi Imre: Négy testvér; Zelk Zoltán: Őszi mese; Csanádi Imre: Doromboló; Csanádi Imre: Farkas üvölt; Zelk Zoltán: Téli fák; Móra Ferenc: A kíváncsi hópehelyek; Zelk Zoltán: Téli mese; Nemes Nagy Ágnes: Hóesésben; Kányádi Sándor: Betemetett a nagy hó; Szabó Lőrinc: Esik a hó; Devecsery László: Karácsonyi éjben, Kányádi Sándor: Szeptember; Kányádi Sándor: Fenyőmese; Szilágyi Domokos: Ősz; Kányádi Sándor: Szeptember; Kányádi Sándor: Fenyőmese; Kodály Zoltán: Pünkösdőlő (részlet); Elindult Mária – magyar népének; Kányádi Sándor: Aki fázik; Zelk Zoltán: Csilingel a gyöngyvirág
Állatok, növények, emberek	
TÖRZSANYAG	
Ismerettartalmú szövegek az Állatok, növények, emberek témakörben	

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM 1. ÉVFOLYAM

Éves Óraszám: 288 óra/év

Heti Óraszám: 8 óra/hét

A témakörök és tevékenységek áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
BESZÉD ÉS OLVASÁS	
Beszéd és kommunikáció	15
Betűtanítás kezdete. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	55
Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	60
Népmesék, műmesék	10
Versek, népköltészeti alkotások	5
Helyem a közösségben – család, iskola	4
Évszakok, ünnepek, hagyományok	4
Állatok, növények, emberek	6
ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS	
Óvodából iskolába – írás-előkészítés, íráskészséget megalapozó képességek fejlesztése	36
Írás jelrendszere	45
A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó	16
A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	2
Kisbetű – nagybetű	4
A magyar ábécé – a betűrend	4
Hangok időtartamának jelentésmegkülönböztető szerepe	10
Felzárkóztatás, differenciálás, tehetséggondozás	7
Felmérések	5
Összes óraszám:	288

BESZÉD ÉS OLVASÁS

Témakör: Beszéd és kommunikáció

Óraszám: 15 óra

A témakör sajátossága a készségfejlesztés. Az Óraszám nem egymást követő tanítási órákra vonatkozik, hanem a rendelkezésre álló minimum időre. Megvalósítása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák

majdnem mindegyikén előtérbe kerül; az órák tervezésekor figyelembe kell venni az ehhez szükséges időt.

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- kifejezően, érthetően, az élethelyzethez igazodva kommunikál;
- megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;
- a megismert szavakat, kifejezéseket a nyelvi fejlettségi szintjén alkalmazza;
- részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, beszélgetésben, vitában, és alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;
- használja a kapcsolatfelvételi formákat: köszönés, kérés, megszólítás, kérdezés,
- élményeiről, segítséggel vagy önállóan beszámol.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- beszédlegzése és artikulációja megfelelő;
- figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd ritmusára, hangsúlyára, tempójára, a beszédhelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra;
- a szavakat hangokra, szótagokra bontja;
- a hangokból, szótagokból szavakat épít;
- a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;
- részt vesz ismert szövegek (mondókák, kiszámolók, nyelvtörők, versek, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;
- bekapcsolódik párbeszédek, dramatikus helyzetgyakorlatok, szituációs játékok megalkotásába.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Hallásfejlesztés - beszédhallás fejlesztés – Beszédfejlesztés: beszédlegzés, artikuláció fejlesztése, beszédritmus, beszédtempó, – Ritmusérzék-fejlesztés – Hangok, szótagok analízise, szintézise – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Beszédészlelés, beszédértés – Kifejező, érthető beszéd – Helyesejtés kialakítása – Nem nyelvi jelek használata – Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok – Párbeszédek, szituációs játékok 	<ul style="list-style-type: none"> – helyesejtés, – beszédlegzés, – artikuláció, – időtartam, – hangerő, – beszédtempó, – ritmus, – testtartás, – mimika, – párbeszéd, – szituáció, – drámajáték 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

Témakör: Betűtanítás kezdete. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése
Óraszám: 55 óra

A témakör sajátossága a képességfejlesztés. Az Óraszám nem egymást követő tanítási órákra vonatkozik, hanem a rendelkezésre álló minimum időre. Megvalósítása akkor a leghatékonyabb, ha a

tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; az órák tervezésekor figyelembe kell venni az ehhez szükséges időt. **A teljes témakörhöz szükséges idő egy félév.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- megérti a szóbeli utasításokat, kérdéseket és a szöveg tartalmát
- érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- a történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- észleli és/vagy megérti a nyelv alkotóelemeit, hangot/betűt, szótagot, szót, mondatot, szöveget, és azokra válaszokat fogalmaz meg;
- részt vesz a testséma-tudatosságot fejlesztő tevékenységekben (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek tudatosítása) és érzékelő játékokban;
- megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókinccset;
- szavakat hangokra, szótagokra bont;
- hangokból, szótagokból szavakat épít

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés – Beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése – Szókinccs gyarapítása – Szókinccs aktivizálása – Téri-időbeli tájékozódás fejlesztése – Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése – Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése – Szerialitás (sorrendiség, szabályszerűség, ismétlődés) fejlesztése – Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése – Betű-hang azonosítás – Szótagolás – Olvasástechnika fejlesztése – Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókinccsbe – A szóbeli és kifejezőképesség fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> – hang, – betű, – magánhangzó, – mássalhangzó, hosszú hang, – rövid hang, – szótag, szó, mondat; – viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, közötté, mellette; utána, közben, miközben stb. 	<ul style="list-style-type: none"> – Hittan – Vizuális kultúra – Digitális kultúra – Ének-zene – Dráma és színház – Környezetismeret – Matematika – Testnevelés

Témakör: Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése

Óraszám: 60 óra

A témakör sajátossága a képességfejlesztés. Az Óraszám nem egymást követő tanítási órákra vonatkozik, hanem a rendelkezésre álló minimum időre. Megvalósítása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; az órák tervezésekor figyelembe kell venni az ehhez szükséges időt. **A teljes témakörhöz szükséges legrövidebb idő egy tanév.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- megérti a szóbeli utasításokat, kérdéseket és a szöveg tartalmát;
- érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- rövid szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- ismer és alkalmaz néhány digitális olvasási technikát.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz a testséma-tudatosságot (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban);
- megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókinccset;
- szavakat hangokra, szótagokra bont;
- hangokból, szótagokból szavakat épít;
- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi nevelés – Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztése – Beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése – Szókinccs gyarapítása, aktivizálása – Tér-időbeli tájékozódás fejlesztése – Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése – Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése – Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése – Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése – Betű-hang azonosítás – Összeolvasási képesség fejlesztése, Szótagolás – Nyelvi tudatosság fejlesztése: szótag és szó megkülönböztetése, hangok képzési sajátosságainak megfigyelése, szó kezdő hangjának azonosítása tanult betűvel, ismert betűvel szógyűjtés – Olvasástechnika fejlesztése – Szótagolás, szóolvasás, mondatolvasás, két-három mondatból álló szöveg olvasása és megértése – Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókinccsbe – A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése – A teljes magyar ábécé nyomtatott kis- és nagybetűi 	<ul style="list-style-type: none"> – hang, – betű, – kisbetű, – nagybetű, – magánhangzó, – egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzó, – hosszú hang, – rövid hang, – szótag, – szó, – mondat; – viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben stb. 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Ének-zene – Környezetismeret – Hittan – Testnevelés

Témakör: Népmesék, műmesék
Óraszám: 10 óra

A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;
- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;
- részt vesz különböző műfajú és megjelenésű szövegek olvasásában és feldolgozásában;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket;
- alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismer néhány mesét és történetet a magyar – és rokon kultúrájú népek irodalmából;
- részt vesz népmesék és műmesék, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;
- megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- közös olvasás, szövegfeldolgozás során megismer néhány mesét, elbeszélést

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi nevelés – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Szótagoló olvasás – Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig – Olvasástechnika fejlesztése – Szövegértő olvasás fejlesztése – Események helyszíne, ideje, sorrendje – Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása – Olvasási stratégiák 	<ul style="list-style-type: none"> – szótag, – szó, – mondat, – szöveg, – mese, – népmese, – műmese, – cím, – szerző, – szereplő, – helyszín, – időrend, – tartalom, 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Dráma és színház – Környezetismeret – Hittan – Vizuális kultúra – Ének-zene – Családi életre nevelés

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelése és összefoglalása. – Népmesék jellemző jegyeinek megfigyelése: meseszámok, kezdő és záró fordulatok, szóismétlések, szereplőtípusok – A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi 	<ul style="list-style-type: none"> – állandósult szókapcsolat, – kezdő és záró fordulat, – meseszám 	

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT):

- Bábszínház, színházlátogatás
- Élő meseíró meghívása, író-olvasó–találkozó szervezése
- Mesemondó verseny szervezése-Népmese napja
- Hangos olvasás verseny szervezése-Magyar kultúra napja

TÉMAKÖR: VERSEK, NÉPKÖLTÉSZETI ALKOTÁSOK

ÓRASZÁM: 5 óra

A témakör sajátossága, hogy értékrendszerre és képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A témakör tanulói tevékenységeinek egy része kapcsolódik a „Beszéd és kommunikáció” témakör tevékenységeihez. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;
- ismer és megért rövidebb nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;
- részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;
- élményt és tapasztalatot szerez különböző ritmikájú lírai művek megismerésével a kortárs és a klasszikus gyermeklírából és a népköltészeti alkotásokból;
- érzékeli és átéli a vers ritmusát és hangulatát
- felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést, elbeszélő költemények esetén a helyszínt, a szereplőket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus és kortárs magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- megtapasztalja a vershallgatás, a versmondás, a versolvasás örömét és élményét;
- segítséggel vagy önállóan előad verseket ritmuskíséréssel;
- a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);
- a tanító vagy társai segítségével, együttműködésével verssorokat, versrészleteket memorizál;
- segítséggel, majd önállóan szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai vagy dramatikus szöveget, szövegrészletet;
- különböző ritmikájú lírai művek megismerésével élményt és tapasztalatot szerez. Megismer alkotásokat a népköltészetből, a kortárs és klasszikus gyermeklírából;
- megismer néhány klasszikus, életkorának megfelelő verset a magyar irodalomból;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés – Ritmusérzék fejlesztése – Olvasástechnika fejlesztése – Szótagoló olvasás – Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Verbális memória fejlesztése – Népköltészeti alkotások, mondókák, népdalok, sorolók, kiszámolók stb. – Belső képalkotás – Ritmusélmény – Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával – Egyéni olvasat megteremtése tanítói segítséggel – A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi – A vers formai jellemzői: ritmus, rím, refrén – Magánhangzók, mássalhangzók 	<ul style="list-style-type: none"> – vers, – verses mese, – mondóka, – kiszámoló, – soroló, – népdal, – verssor, – versszak, – rím, – ritmus, – refrén, – költő, – cím, – népköltészet, – műköltészet 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene – Matematika – Vizuális kultúra – Környezetismeret – Dráma és színház – Digitális kultúra – Környezetismeret – Családi életre nevelés – Testnevelés

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT):

- Bábszínház-, színházlátogatás
- Élő költő meghívása, író-olvasó találkozó szervezése
- Versmondó verseny-Költészet napja

Témakör: Helyem a közösségben – család, iskola **Óraszám: 4 óra**

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Itt kerül sor a társadalmi értékek (család, iskola) tudatosítására. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét;
- képes családjából származó közösségi élményeit megfogalmazni, összevetni az iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venni
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képes, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását, részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;
- különbséget tesz a mesés és valóságos történetek között;
- képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;

- Képes önállóan vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelésére és összefoglalására;
- alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;
- megfogalmazza, néhány érvel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét, együttműködik velük;
- részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban, és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;
- önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- rövid meséket közösen olvas, megért, feldolgoz;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;
- mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok megalkotásába;
- különbséget tesz a mesés és valóságos történetek között;
- önállóan vagy tanítói segítséggel összefoglalja az olvasott történet tartalmát;
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a kisebb közösséghez (család, osztály) tartozás élményét.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Beszédkészség fejlesztése – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Verbális memória fejlesztése – Időben való tájékozódás fejlesztése – Olvasástechnika fejlesztése – Szótagoló olvasás – Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig – Szövegértő olvasás fejlesztése – Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása – Empatikus képesség fejlesztése – A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi – Olvasási stratégiák: jóslás, keresés – Szépirodalmi és ismeretközlő szövegek 	<ul style="list-style-type: none"> – iskola, – osztály, – közösség, – könyvtár, – tanítási idő, – szünet, – vakáció, – házi feladat, – család, családtag, rokon, testvér, nagyszülő, dédszülő, unoka, dédunoka, unokatestvér, – otthon, – barát, társ, – összetartozás, – felelősség, – hűség, – becsületesség, igazságosság, – munka, házimunka, – történet, mese, – vers, – bekezdés, – párbeszéd, 	<ul style="list-style-type: none"> – Hittan – Ének-zene – Matematika – Vizuális kultúra – Környezetismeret – Dráma és színház – Digitális kultúra – Családi életre nevelés – Testnevelés

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
	– cím, szerző, helyszín, szereplők és tulajdonságaik, probléma és megoldás	

TEVÉKENYSÉGEK:

- szociális otthon, idősek otthona stb. látogatása
- részvétel családi napon, idősek napján, hasonló események szervezése

Témakör: Évszakok, ünnepkörök, hagyományok

Óraszám: 4 óra

A témakör sajátossága, az ünnepkörök megismerésére, az évszakok ritmikusságának tapasztalására és képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét;
- életkorának megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;
- megismer az évszakokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat, és ismeri ezek éves körforgását;
- jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;
- felismer és ért néhány egyszerű, gyakori közmondást és szólást,
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;
- részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében, alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz;
- élményeket és tapasztalatokat szerez saját lakóhelyének irodalmi és kulturális értékeiről;
- feladatok megoldása során társaival együttműködik.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Szótagoló olvasás – Az olvasástechnika fejlesztése – Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés 	<ul style="list-style-type: none"> – keresztény ünnepkörhöz kapcsolódó jelképek (betlehemi csillag, bárány), 	<ul style="list-style-type: none"> – Hittan – Ének-zene – Matematika – Vizuális kultúra – Környezetismeret

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Verbális memória fejlesztése – Nyomatott magyar ábécé kis- és nagybetűi – Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink – Magyar hagyományok tisztelete – Az évszakok és ünnepek, jeles napok, népszokások (betlehemezés, március 15., húsvéti locsolkodás) jellemzői, körforgásuk – keresztény/keresztényen ünnepkör: karácsony, húsvét, pünkösd – nemzeti ünnepen elhangzó költemények figyelmes hallgatása, ismeretek szerzése jeles történelmi személyekről – Lakóhely hagyományainak megismerése – Szólások, közmondások, találós kérdések, nyelvtörők, kiszámolók, mondókák 	<ul style="list-style-type: none"> – családi ünnep, – nemzeti ünnep, – népszokás, – népi hagyomány, – jeles napok, – népi gyermekjáték, – hazaszeretet, – magyarságtudat, – közösség, – szólas, – közmondás, – évszak, – körforgás 	<ul style="list-style-type: none"> – Dráma és színház – Digitális kultúra – Családi életre nevelés – Testnevelés

TEVÉKENYSÉGEK:

- Részvétel hagyományokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolódó programokon
- Települési helytörténeti gyűjtemény meglátogatása
- Ünnepekhez kapcsolódó emlékhelyek meglátogatása

Témakör: Állatok, növények, emberek

Óraszám: 6 óra

A témakör sajátossága, hogy az élő és az élettelen világhoz való emberi viszonyulási rendszerre és képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;
- gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit;
- ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát;
- különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést,
- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a feladatvégzéshez szükséges személyes élményeit, előzetes tudását felidézi;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- érti az írott utasításokat, közléseket, kérdéseket, azokra adekvát módon reflektál.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Olvasástechnika fejlesztése – Szövegértés fejlesztése – Olvasási stratégiák: cím és/vagy kép alapján következtetés a szöveg témájára – Beszédfejlesztés, Érzelmi fejlesztés – Kedvenc állat vagy növény néhány mondatos bemutatása – Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésről – Környezet iránti felelősségtudat alakítása, fejlesztése – Állatok csoportosítása különféle szempontok szerint (élőhely, táplálék) – Lényegkiemelés képessége – Szövegben való tájékozódás fejlesztése – Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Belső képalkotás – Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával – Tanulás tanulása 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeretközlő szöveg, adat, – információ, – időrend, – cím, – illusztráció 	<ul style="list-style-type: none"> – Hittan – Ének-zene – Matematika – Vizuális kultúra – Környezetismeret – Dráma és színház – Digitális kultúra – Családi életre nevelés

TEVÉKENYSÉGEK:

- Településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása
- Részvétel természetvédelmi projektben

ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS

Témakör: Óvodából iskolába – írás-előkészítés, íráskészséget megalapozó képességek fejlesztése

Óraszám: 36 óra

A megvalósításhoz szükséges idő egy félév.

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre
- gondolatait, érzelmeit, véleményét, egyéni képességeinek és a kommunikációs helyzetnek megfelelően néhány mondatban szóban is megfogalmazza;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz nagymozgást és finommotorikát fejlesztő tevékenységekben, érzékelő játékokban;
- tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése – Hallásfejlesztés-beszédhallás fejlesztése – Testséma, nagymozgások fejlesztése – Tapintás, érzékelés fejlesztése – Finommotorika fejlesztése – Síkbeli tájékozódás fejlesztése – Tájékozódás a hármas osztatú vonalrendszerben – Helyes ceruzafogás kialakítása – Írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása – Írástechnika fejlesztése – Lendületes vonalvezetés – Betűelemek 	<ul style="list-style-type: none"> – betűelem, – számelem, – vonalrendszer, – kapcsolat; – viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, közötté, mellette stb 	<ul style="list-style-type: none"> – Hittan – Ének-zene – Matematika – Vizuális kultúra – Környezetismeret – Digitális kultúra – Testnevelés

Témakör: Írás jelrendszere**ÓRASZÁM: 45 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK**

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír. Törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;
- törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz nagymozgást és finommotorikát fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban;
- tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold;
- saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét;
- a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket önállóan leírja;
- írásbeli munkáját segítséggel, vagy önállóan ellenőrzi és javítja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése – Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés – Testséma, (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek) nagymozgások fejlesztése – Tapintás, érzékelés fejlesztése – Finommotorika fejlesztése – Síkbeli tájékozódás fejlesztése – Helyes ceruzafogás kialakítása 	<ul style="list-style-type: none"> – hang, betű, betűelem, – hosszú hang, rövid hang, – kisbetű, – vonalrendszer, – írásjel, – ékezet, – magánhangzó, – mássalhangzó, szótag, szó, mondat; 	<ul style="list-style-type: none"> – Hittan – Ének-zene – Matematika – Vizuális kultúra – Környezetismeret – Digitális kultúra – Testnevelés

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása – Írástechnika fejlesztése – Írott kisbetűk alakítása, kapcsolása – Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése – Betű- és hangazonosítás – Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése – Magyar ábécé írott kisbetűi és kapcsolásai – 2-3 szóból álló mondatok írása 	<ul style="list-style-type: none"> – viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, közöttte, mellette stb. 	

Témakör: A nyelv építő kövei: hang/betű, szótag, szó

Óraszám: 16 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- saját tempójában elsajátítsa az anyanyelvi írás jelrendszerét;
- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan írjon, és törekedjék a rendezett írásképre;
- törekedjék a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;
- a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, mondatokat önállóan leírja;
- érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikáljon;
- feladatvégzés során társaival együtt működjék;
- írásbeli munkáját segítséggel ellenőrizze, javítsa.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között;
- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése – Fonémahallás fejlesztése – Vizuális memória fejlesztése – Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz) – Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése – Helyesírási készség fejlesztése – Egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzók írása a szavakban – A kiejtéssel megegyező rövid (2-3 szótagból álló) szavak helyes leírása; – Aktív szókinccs fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> – hang, betű, – magánhangzó, mássalhangzó, – egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, – hosszú/kettőzött egy és kétjegyű (háromjegyű) mássalhangzó, – rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, 	<ul style="list-style-type: none"> – Hittan – Ének-zene – Matematika – Vizuális kultúra – Környezetismeret – Dráma és színház – Digitális kultúra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Szótagolás, elválasztás – Legalább 10-10 (összesen 20) gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kétagú szavak) helyes leírása – 2-3 szóból álló mondat leírása 	<ul style="list-style-type: none"> – szó, – „j” hang kétféle jelölése 	

Témakör: A nyelv építő kövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg

Óraszám: 2 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- észleli és/vagy megérti a nyelv alkotóelemeit, hangot/betűt, szótagot, szót, mondatot, szöveget, és azokra szóbeli válaszokat fogalmaz meg;
- írásbeli munkáját segítséggel ellenőrzi, javítja;
- a szövegalkotás során törekszik meglévő szókincsének aktivizálására;
- megadott szempontok alapján szóban mondatokat és 2-3 mondatos szöveget alkot.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint az időtartamukat;
- a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;
- szavakat, szó szerkezeteket, 2-3 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Ösztönös nyelvtudás formálása – Nyelvi tudatosság fejlesztése – Segítséggel hibajavítás képessége – Hibajavítás szöveg minta alapján – Helyesírási készség alapozása, differenciált fejlesztése – A kijelentő és kérdő mondatok – Megfigyelt és gyakran használt szavakban a „j” hang helyes jelölése 	<ul style="list-style-type: none"> – betű, hang, – szó, – szókapcsolat, – mondat, – szöveg, – j-ly, – írásjel, – pont, – kérdőjel, – felkiáltójel, – kisbetű, – nagybetű 	<ul style="list-style-type: none"> – Hittan – Ének-zene – Matematika – Vizuális kultúra – Környezetismeret – Dráma és színház – Digitális kultúra

Témakör: Kisbetű – nagybetű

Óraszám: 4 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;
- biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol. A megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is;
- felismeri, jelentésük alapján csoportosítja, és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a több hasonló élőlény, tárgy nevét kis kezdőbetűvel írja;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Szókincsfejlesztés, szókincs-aktivizálás – Helyesírási készség fejlesztése funkcionális másolással, tollbamondással – Hibajavítás és önellenőrzési képesség fejlesztése – Szavak csoportosítása és válogatása jelentésük alapján – Élőlény, tárgy neve – Több hasonló élőlény, tárgy neve és helyesírása	<ul style="list-style-type: none"> – kisbetűs ábécé, – élőlények neve, – tárgyak neve, – több hasonló név, – segítséggel hibajavítás, – állatnév	<ul style="list-style-type: none"> – Hittan – Ének-zene – Matematika – Vizuális kultúra – Környezetismeret – Dráma és színház – Digitális kultúra – Családi életre nevelés

Témakör: A magyar ábécé – a betűrend

Óraszám: 4 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét;
- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;
- törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;
- a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, egyszerű mondatokat önállóan leírja;
- érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikál;
- ismer és használ nyomtatott és digitális forrásokat az ismeretei bővítéséhez, rendszerezéséhez;
- biztosan ismeri és használja a kisbetűs ábécét, különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol. Az erre vonatkozó ismereteit alkalmazza digitális felületen való kereséskor is;
- feladatvégzés során társaival együttműködik;
- írásbeli munkáját segítséggel ellenőrzi és javítja.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol;
- segítséggel használ életkorának megfelelő szótárakat;

- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között, és írásban pontosan jelöli ezeket a tanult szavakban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése – Fonémahallás fejlesztése – Vizuális memória fejlesztése – Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz) – Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése – Helyesírási készség fejlesztése – Aktív szókincs fejlesztése – A nyomtatott és írott magyar ábécé kisbetűi – A betűrend, a különböző betűvel kezdődő szavak betűrendbe sorolása 	<ul style="list-style-type: none"> – hang, betű, – magánhangzó, mássalhangzó, – egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, – hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, – rövid magánhangzó, – hosszú magánhangzó, szótag, szó, – ábécé, – betűrend, – szótár, – „j” hang kétféle jelölése 	<ul style="list-style-type: none"> – Hittan – Ének-zene – Matematika – Vizuális kultúra – Környezetismeret – Dráma és színház – Digitális kultúra

Témakör: Hangok időtartamának jelentés-megkülönböztető szerepe

Óraszám: 10 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét;
- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;
- törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;
- írásbeli munkáját segítséggel ellenőrzi, javítja.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Fonémahallás fejlesztése – Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetése) – Szókincsfejlesztés – Artikuláció fejlesztése – Beszédfejlesztés – Helyesírási készség fejlesztése – Jellegzetes, csak magánhangzók vagy mássalhangzók időtartamában eltérő szavak helyesírása 	<ul style="list-style-type: none"> – mondat, – szó, – rövid/hosszú magánhangzó/mássalhangzó, – jelentés, – időtartam 	<ul style="list-style-type: none"> – Hittan – Ének-zene – Matematika – Vizuális kultúra – Környezetismeret – Dráma és színház – Digitális kultúra

TÉMAKÖR/TEVÉKENYSÉG: FELZÁRKÓZTATÁS, DIFFERENCIÁLÁS, TEHETSÉGGONDOZÁS

Óraszám: 7 óra

TÉMAKÖR/TEVÉKENYSÉG: FELMÉRÉSEK

Óraszám: 5 óra

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM 2. ÉVFOLYAM

A témakörök és tevékenységek áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
BESZÉD ÉS OLVASÁS	
Beszéd és kommunikáció	16
Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	17
Népmesék, műmesék	34
Versek, népköltészeti alkotások	24
Helyem a közösségben – család, iskola	5
Évszakok, ünnepkörök, hagyományok	22
Állatok, növények, emberek	21
ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS	
Írás jelrendszere	26
A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó	16
A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	26
Kisbetű – nagybetű	15
A magyar ábécé – a betűrend	17
Hangok időtartamának jelentésmegkülönböztető szerepe	31
Felzárkóztatás, differenciálás, tehetséggondozás	13
Felmérések	5
Összes óraszám:	288

BESZÉD ÉS OLVASÁS

Témakör: Beszéd és kommunikáció

Óraszám: 16 óra

A témakör sajátossága a készségfejlesztés. Az Óraszám nem egymást követő tanítási órákra vonatkozik, hanem a rendelkezésre álló minimum időre. Megvalósítása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; az órák tervezésekor figyelembe kell venni az ehhez szükséges időt.

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- kifejezően, érthetően, az élethelyzethez igazodva kommunikál;
- megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;
- a megismert szavakat, kifejezéseket a nyelvi fejlettségi szintjén alkalmazza;
- részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, beszélgetésben, vitában, és alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;
- használja a kapcsolatfelvételi formákat: köszönés, kérés, megszólítás, kérdés,
- élményeiről, segítséggel vagy önállóan beszámol.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- beszédlégzése és artikulációja megfelelő;
- figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd ritmusára, hangsúlyára, tempójára, a beszédhelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra;
- a szavakat hangokra, szótagokra bontja;
- a hangokból, szótagokból szavakat épít;
- a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;
- részt vesz ismert szövegek (mondókák, kiszámolók, nyelvtörők, versek, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;
- bekapcsolódik párbeszédek, dramatikus helyzetgyakorlatok, szituációs játékok megalkotásába.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Hallásfejlesztés - beszédhallás fejlesztés – Beszédfejlesztés: beszédlégzés, artikuláció fejlesztése, beszédritmus, beszédtempó, – Ritmusérzék-fejlesztés – Hangok, szótagok analízise, szintézise – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Beszédészlelés, beszédértés – Kifejező, érthető beszéd – Helyesejtés kialakítása – Nem nyelvi jelek használata – Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok – Párbeszédek, szituációs játékok 	<ul style="list-style-type: none"> – helyesejtés, – beszédlégzés, – artikuláció, – időtartam, – hangerő, – beszédtempó, – ritmus, – testtartás, – mimika, – párbeszéd, – szituáció, – drámajáték 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan – Testnevelés

Témakör: Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése

Óraszám: 17 óra

A témakör sajátossága a képességfejlesztés. Az Óraszám nem egymást követő tanítási órákra vonatkozik, hanem a rendelkezésre álló minimum időre. Megvalósítása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; az órák tervezésekor figyelembe kell venni az ehhez szükséges időt. **A teljes témakörhöz szükséges legrövidebb idő egy tanév.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- megérti a szóbeli utasításokat, kérdéseket és a szöveg tartalmát;
- érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- ismer és alkalmaz néhány digitális olvasási technikát.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz a testséma-tudatosságot (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban);
- megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókinccset;
- szavakat hangokra, szótagokra bont;
- hangokból, szótagokból szavakat épít;
- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi nevelés – Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztése – Beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése – Szókinccs gyarapítása – Szókinccs aktivizálása – Tér-időbeli tájékozódás fejlesztése – Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése – Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése – Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése – Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése – Betű-hang azonosítás – Összeolvasási képesség fejlesztése – Szótagolás – Nyelvi tudatosság fejlesztése: szótag és szó megkülönböztetése, hangok képzési sajátosságainak megfigyelése, szó kezdő hangjának azonosítása tanult betűvel, ismert betűvel szógyűjtés – Olvasástechnika fejlesztése – Szótagolás, szóolvasás, mondatolvasás, két-három mondatból álló szöveg olvasása és megértése – Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókinccsbe – A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése – A teljes magyar ábécé nyomtatott kis- és nagybetűi 	<ul style="list-style-type: none"> – hang, – betű, – kisbetű, – nagybetű, – magánhangzó, – egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzó, – hosszú hang, – rövid hang, – szótag, – szó, – mondat; – viszonzyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, közötté, mellette; utána, közben, miközben stb. 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Ének-zene – Környezetismeret – Hittan – Testnevelés

Témakör: Népmesék, műmesék

Óraszám: 34 óra

A témakör sajátossága, hogy értékközvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;
- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;
- részt vesz különböző műfajú és megjelenésű szövegek olvasásában és feldolgozásában;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt;
- alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismer néhány mesét és történetet a magyar – és rokon kultúrájú népek irodalmából;
- részt vesz népmesék és műmesék, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;
- megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- közös olvasás, szövegfeldolgozás során megismer néhány mesét, elbeszélést

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi nevelés – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Szótagoló olvasás – Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig – Olvasástechnika fejlesztése – Szövegértő olvasás fejlesztése – Események helyszíne, ideje, sorrendje – Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása – Olvasási stratégiák: jóslás, keresés – Önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelése és összefoglalása. – Népmesék jellemző jegyeinek megfigyelése: meseszámok, kezdő és záró fordulatok, szóismétlések, szereplőtípusok – A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi 	<ul style="list-style-type: none"> – szótag, – szó, – mondat, – szöveg, – mese, – népmese, – műmese, – cím, – szerző, – szereplő, – helyszín, – időrend, – tartalom, – állandósult szókapcsolat, kezdő és záró fordulat, meseszám 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Dráma és színház – Környezetismeret – Hittan – Vizuális kultúra – Ének-zene – Családi életre nevelés

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT):

- Bábszínház, színházlátogatás
- Élő meseíró meghívása, író-olvasó–találkozó szervezése
- Meseíró, mesemondó verseny-Népmese napja
- Hangos olvasás verseny-Magyar kultúra napja

Témakör: Versek, népköltészeti alkotások

Óraszám: 24 óra

A témakör sajátossága, hogy értékrendszerre és képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A témakör tanulói tevékenységeinek egy része kapcsolódik a „Beszéd és kommunikáció” témakör tevékenységeihez. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;
- ismer és megért rövidebb nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;
- részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;
- élményt és tapasztalatot szerez különböző ritmikájú lírai művek megismerésével a kortárs és a klasszikus gyermeklírából és a népköltészeti alkotásokból;
- érzékeli és átéli a vers ritmusát és hangulatát
- felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést, elbeszélő költemények esetén a helyszínt, a szereplőket, az esetleges konfliktust és annak megoldását.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus és kortárs magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- megtapasztalja a vershallgatás, a versmondás, a versolvasás örömét és élményét;
- segítséggel vagy önállóan előad verseket ritmuskísérettel;
- a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);
- a tanító vagy társai segítségével, együttműködésével verssorokat, versrészleteket memorizál;
- segítséggel, majd önállóan szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai vagy dramatikus szöveget, szövegrészletet;
- különböző ritmikájú lírai művek megismerésével élményt és tapasztalatot szerez. Megismer alkotásokat a népköltészetből, a kortárs és klasszikus gyermeklírából;
- megismer néhány klasszikus, életkorának megfelelő verset a magyar irodalomból;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés – Ritmusérzék fejlesztése – Olvasástechnika fejlesztése – Szótagoló olvasás – Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Verbális memória fejlesztése – Népköltészeti alkotások, mondókák, népdalok, sorolók, kiszámolók stb. – Belső képalkotás – Ritmusélmény – Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával – Egyéni olvasat megteremtése tanítói segítséggel – A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi – A vers formai jellemzői: ritmus, rím, refrén – Magánhangzók, mássalhangzók 	<ul style="list-style-type: none"> – vers, – verses mese, – mondóka, – kiszámoló, – soroló, – népdal, – verssor, – versszak, – rím, – ritmus, – refrén, – költő, – cím, – népköltészet – műköltészet 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene – Matematika – Vizuális kultúra – Környezetismeret – Dráma és színház – Digitális kultúra – Környezetismeret – Családi életre nevelés – Testnevelés

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT):

- Bábszínház-, színházlátogatás
- Élő költő meghívása, író-olvasó találkozó szervezése
- Versmondó verseny-Költészet napja

Témakör: Helyem a közösségben – család, iskola **Óraszám: 5 óra**

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Itt kerül sor a társadalmi értékek (család, iskola) tudatosítására. A javasolt Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.

A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét;
- képes családjából származó közösségi élményeit megfogalmazni, összevetni az iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venni
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képes, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását, részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;

- Képes önállóan vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelésére és összefoglalására;
- alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;
- megfogalmazza, néhány érvel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét, együttműködik velük;
- részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban, és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;
- önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- rövid meséket közösen olvas, megért, feldolgoz;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;
- mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok megalkotásába;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- önállóan vagy tanítói segítséggel összefoglalja az olvasott történet tartalmát;
- könyvet kölcsönöz a könyvtárból, és azt el is olvassa, élményeit, gondolatait az általa választott módon megosztja;
- részt vesz konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a kisebb közösséghez (család, osztály) tartozás élményét.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Beszédkészség fejlesztése – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Verbális memória fejlesztése – Időben való tájékozódás fejlesztése – Olvasástechnika fejlesztése – Szótagoló olvasás – Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig – Szövegértő olvasás fejlesztése – Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása – Empatikus képesség fejlesztése – A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi – Olvasási stratégiák: jóslás, keresés – Szépirodalmi és ismeretközlő szövegek 	<ul style="list-style-type: none"> – iskola, – osztály, – közösség, – könyvtár, – tanítási idő, – szünet, – vakáció, – házi feladat, – család, – otthon, – barát, társ, – összetartozás, – felelősség, – hűség, – becsületesség, – igazságosság, – munka, – házimunka, – történet, mese, vers, – bekezdés, – párbeszéd, 	<ul style="list-style-type: none"> – Hittan – Ének-zene – Matematika – Vizuális kultúra – Környezetismeret – Dráma és színház – Digitális kultúra – Családi életre nevelés – Testnevelés

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
	<ul style="list-style-type: none"> – cím, szerző, – helyszín, – szereplők és tulajdonságaik – probléma és megoldás 	

TEVÉKENYSÉGEK:

- szociális otthon, idősek otthona stb. látogatása
- részvétel családi napon, idősek napján, hasonló események szervezése

Témakör: Évszakok, ünnepkörök, hagyományok

Óraszám: 22 óra

A témakör sajátossága, az ünnepkörök megismerésére, az évszakok ritmikusságának tapasztalására és képességfejlesztésre épül. A javasolt Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét;
- életkorának megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;
- megismer az évszakokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat, és ismeri ezek éves körforgását;
- jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;
- felismer és ért néhány egyszerű, gyakori közmondást és szólást,
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;
- részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében, alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz;
- élményeket és tapasztalatokat szerez saját lakóhelyének irodalmi és kulturális értékeiről;
- feladatok megoldása során társaival együttműködik.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Szótagoló olvasás – Az olvasástechnika fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> – keresztény ünnepkörhöz kapcsolódó jelképek 	<ul style="list-style-type: none"> – Hittan – Ének-zene – Matematika

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Verbális memória fejlesztése – Nyomatott magyar ábécé kis- és nagybetűi – Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink – Magyar hagyományok tisztelete – Az évszakok és ünnepek, jeles napok, népszokások (betlehemezés, március 15., húsvéti locsolkodás) jellemzői, körforgásuk – keresztény/keresztényen ünnepkör: karácsony, húsvét, pünkösd – nemzeti ünnepen elhangzó költemények figyelmes hallgatása, ismeretek szerzése jeles történelmi személyekről – Lakóhely hagyományainak megismerése – Szólások, közmondások, találós kérdések, nyelvtörők, kiszámolók, mondókák 	<ul style="list-style-type: none"> (betlehemi csillag, bárány), – családi ünnep, – nemzeti ünnep, – népszokás, – népi hagyomány, – jeles napok, – népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, – közösség, – szólás, – közmondás, – évszak, – körforgás 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra – Környezetismeret – Dráma és színház – Digitális kultúra – Családi életre nevelés – Testnevelés

TEVÉKENYSÉGEK:

- Részvétel hagyományokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolódó programokon
- Települési helytörténeti gyűjtemény meglátogatása
- Ünnepekhez kapcsolódó emlékhelyek meglátogatása

Témakör: Állatok, növények, emberek

Óraszám: 21 óra

A témakör sajátossága, hogy az élő és az élettelen világhoz való emberi viszonyulási rendszerre és képességfejlesztésre épül. A javasolt Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;
- egyszerű, játékos formában megismerkedik a szövegek különböző modalitásával, médiumok szövegalkotó sajátosságainak alapjaival;
- tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól;
- gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit;
- ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát;
- különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést,
- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a feladatvégzéshez szükséges személyes élményeit, előzetes tudását felidézti;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- érti az írott utasításokat, közléseket, kérdéseket, azokra adekvát módon reflektál.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Olvasástechnika fejlesztése – Szövegértés fejlesztése – Olvasási stratégiák: cím és/vagy kép alapján következtetés a szöveg témájára – Beszédfejlesztés – Érzelmi fejlesztés – Kedvenc állat vagy növény néhány mondatos bemutatása – Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésről – Környezet iránti felelősségtudat alakítása, fejlesztése – Állatok csoportosítása különféle szempontok szerint (élőhely, táplálék) – Lényegkiemelés képessége – Szövegben való tájékozódás fejlesztése – Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel – Egyszerű grafikus szervezők megismerése – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Belső képalkotás – Válogató olvasás – Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával – Tanulás tanulása 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeretközlő szöveg, adat, – információ, – időrend, – cím, – illusztráció 	<ul style="list-style-type: none"> – Hittan – Ének-zene – Matematika – Vizuális kultúra – Környezetismeret – Dráma és színház – Digitális kultúra – Családi életre nevelés – Testnevelés

TEVÉKENYSÉGEK: (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása
- Részvétel természetvédelmi projektben

ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS

Témakör: Írás jelrendszere

Óraszám: 26 óra

A tematikus egység szoros egységet képez, az Óraszám iránymutatást ad a szükséges időre vonatkozóan is.

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír. Törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz nagymozgást és finommotorikát fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban;
- tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold;
- saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét;
- a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, mondatokat önállóan leírja;
- írásbeli munkáját segítséggel, vagy önállóan ellenőrzi és javítja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése – Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés – Testséma, (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek) nagymozgások fejlesztése – Tapintás, érzékelés fejlesztése – Finommotorika fejlesztése – Síkbeli tájékozódás fejlesztése – Helyes ceruzafogás kialakítása – Írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása – Írástechnika fejlesztése – Írott kis- és nagybetűk alakítása, kapcsolása – Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése – Betű- és hangazonosítás – Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése – Magyar ábécé írott kis- és nagybetűi és kapcsolásai – 3-4 szóból álló mondatok írása	<ul style="list-style-type: none"> – hang, betű, betűelem, – hosszú hang, rövid hang, – kisbetű, nagybetű, – vonalrendszer, – írásjel, – ékezet, – magánhangzó, – mássalhangzó, – szótag, szó, mondat; – viszonzyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, közötté, mellette stb.	<ul style="list-style-type: none"> – Hittan – Ének-zene – Matematika – Vizuális kultúra – Környezetismeret – Digitális kultúra – Testnevelés

Témakör: A nyelv építő kövei: hang/betű, szótag, szó

Óraszám: 16 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A javasolt Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- saját tempójában elsajátítsa az anyanyelvi írás jelrendszerét;
- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan írjon, és törekedjék a rendezett írásképre;
- törekedjék a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;
- a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, mondatokat önállóan leírja;
- érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikáljon;
- feladatvégzés során társaival együtt működjék;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrizze, javítsa.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között;
- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Hang- és betűanalízis, analízáló képesség fejlesztése – Fonémahallás fejlesztése – Vizuális memória fejlesztése – Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz) – Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése – Helyesírási készség fejlesztése – Egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzók írása a szavakban – A kiejtéssel megegyező rövid (2-3 szótagból álló) szavak helyes leírása; – Aktív szókincs fejlesztése – Szótagolás, elválasztás – Legalább 20-20 (összesen 40) gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kétagú szavak) helyes leírása – 20 „tj”, „lj”, „dj”, „nj”, „dt”, „ts” betűkapcsolatból származó összeolvadást vagy hasonulást tartalmazó szó – 4-5 szóból álló mondat leírása 	<ul style="list-style-type: none"> – hang, – betű, – magánhangzó, – mássalhangzó, – egyjegyű mássalhangzó, – kétjegyű mássalhangzó, – háromjegyű mássalhangzó, – hosszú/kettőzött mássalhangzó, – hosszú/kettőzött kétjegyű (háromjegyű) mássalhangzó, – rövid magánhangzó, – hosszú magánhangzó, – szótag, – szó, – „j” hang kétféle jelölése 	<ul style="list-style-type: none"> – Hittan – Ének-zene – Matematika – Vizuális kultúra – Környezetismeret – Dráma és színház – Digitális kultúra – Testnevelés

Témakör: A nyelv építő kövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg
Óraszám: 26 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A javasolt Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- észleli és/vagy megérti a nyelv alkotóelemeit, hangot/betűt, szótagot, szót, mondatot, szöveget, és azokra válaszokat fogalmaz meg;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi, javítja;
- a szövegalkotás során törekszik meglévő szókincsének aktivizálására;
- megadott szempontok alapján szóban mondatokat és 3-4 mondatos szöveget alkot.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint az időtartamukat;
- a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat hanglejtésének, a beszélő szándékának megfelelő mondatvégi írásjeleket a kijelentő és kérdő mondatoknál.
- szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Ösztönös nyelvtudás formálása – Nyelvi tudatosság fejlesztése – Önellenőrzés, hibajavítás képessége – Hibajavítás szöveg minta alapján – Helyesírási készség alapozása, differenciált fejlesztése – Mondatkezdő nagybetű, mondatzáró írásjelek – A kijelentő és kérdő mondatok – Megfigyelt és gyakran használt szavakban a „j” hang helyes jelölése 	<ul style="list-style-type: none"> – betű, hang, – szó, – szókapcsolat, – mondat, – szöveg, – j-ly, – írásjel, pont, – kérdőjel, – felkiáltójel, – kisbetű, nagybetű 	<ul style="list-style-type: none"> – Hittan – Ének-zene – Matematika – Vizuális kultúra – Környezetismeret – Dráma és színház – Digitális kultúra

Témakör: Kisbetű – nagybetű

Óraszám: 15 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A javasolt Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;
- biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol. A megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is;

- felismeri, jelentésük alapján csoportosítja, és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét;
- a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat hanglejtésének, a beszélő szándékának megfelelő mondatvégi írásjeleket a kijelentő és kérdő mondatoknál.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a több hasonló élőlény, tárgy nevét kis kezdőbetűvel írja;
- a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Szókincsfejlesztés, szókincs-aktivizálás – Helyesírási készség fejlesztése funkcionális másolással, tollbamondással – Hibajavítás és önellenőrzési képesség fejlesztése – Szavak csoportosítása és válogatása jelentésük alapján – Élőlény, tárgy neve – Több hasonló élőlény, tárgy neve és helyesírása – Saját nevek helyesírása (egyszerű személynevek, állatnevek, helynevek) – Mondatkezdő nagybetű 	<ul style="list-style-type: none"> – kisbetűs és nagybetűs ábécé, – élőlények neve, tárgyak neve, – több hasonló név, saját név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, – állatnév, – helynév 	<ul style="list-style-type: none"> – Hittan – Ének-zene – Matematika – Vizuális kultúra – Környezetismeret – Dráma és színház – Digitális kultúra – Családi életre nevelés

Témakör: A magyar ábécé – a betűrend

ÓRASZÁM: 17 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A javasolt Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét;
- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;
- törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;
- a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, egyszerű mondatokat önállóan leírja;
- érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikál;
- ismer és használ nyomtatott és digitális forrásokat az ismeretei bővítéséhez, rendszerezéséhez;
- biztosan ismeri és használja a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol. Az erre vonatkozó szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is;
- feladatvégzés során társaival együttműködik;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol;
- segítséggel használ életkorának megfelelő szótárakat;

- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között, és írásban pontosan jelöli ezeket a tanult szavakban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése – Fonémahallás fejlesztése – Vizuális memória fejlesztése – Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz) – Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése – Helyesírási készség fejlesztése – Aktív szókincs fejlesztése – A nyomtatott és írott magyar ábécé kis- és nagybetűi – A betűrend, a különböző betűvel kezdődő szavak betűrendbe sorolása 	<ul style="list-style-type: none"> – hang, betű, – magánhangzó, – mássalhangzó, – egyjegyű mássalhangzó, – kétjegyű mássalhangzó, – háromjegyű mássalhangzó, – hosszú/kettőzött mássalhangzó, – hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, – rövid magánhangzó, – hosszú magánhangzó, – szótag, szó, – ábécé, – betűrend, – szótár, – „j” hang kétféle jelölése 	<ul style="list-style-type: none"> – Hittan – Ének-zene – Matematika – Vizuális kultúra – Környezetismeret – Dráma és színház – Digitális kultúra

TEVÉKENYSÉGEK:

- Könyvtárlátogatás

Témakör: Hangok időtartamának jelentés-megkülönböztető szerepe **Óraszám: 31 óra**

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A javasolt Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a második tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét;
- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;
- írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, javítja.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Fonémahallás fejlesztése – Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetése) – Szókincsfejlesztés – Artikuláció fejlesztése – Beszédfejlesztés – Helyesírási készség fejlesztése – Jellegzetes, csak magánhangzók vagy mássalhangzók időtartamában eltérő szavak helyesírása 	<ul style="list-style-type: none"> – mondat, – szó, – rövid/hosszú magánhangzó/mássalhangzó, – jelentés, – időtartam 	<ul style="list-style-type: none"> – Hittan – Ének-zene – Matematika – Vizuális kultúra – Környezetismeret – Dráma és színház – Digitális kultúra – Testnevelés

TÉMAKÖR/TEVÉKENYSÉG: FELZÁRKÓZTATÁS, DIFFERENCIÁLÁS, TEHETSÉGGONDOZÁS

ÓRASZÁM: 13 ÓRA

TÉMAKÖR/TEVÉKENYSÉG: FELMÉRÉSEK

ÓRASZÁM: 5 ÓRA

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM 3–4. ÉVFOLYAM

A harmadik-negyedik évfolyamon továbbra is kiemelt feladat az ösztönös nyelvhasználat tudatossá tétele és annak fejlesztése. Figyelembe kell venni, hogy a tanulók nyelvi képességei különbözőek. Ezért folyamatosan szükséges az egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált fejlesztés.

A beszédfejlesztés, az olvasástechnika és a szövegértés fejlesztése párhuzamosan folyik. Változatos műfajú és típusú szövegek segítik az egyéni szövegértelmezés kialakulását, és alapozzák a szövegfeldolgozás és a szövegből való tanulás technikáit. A kronologikus gondolkodás fejlesztése ebben az időszakban kezdődik meg történelmi témájú szövegek segítségével. Ezekkel a szövegekkel nem a történelmi ismeretek átadása, évszámok megtanítása a cél, hanem a fejlesztés mellett a nemzeti identitástudat kialakítása és a hazaszeretetre nevelés. Az első-második évfolyamon megjelenő témaköröket a harmadik-negyedik évfolyamon kibővítjük a világról szerzett ismeretekkel, a közösségi értékekkel és a környezettudatossággal. A feldolgozott szövegek mellett ezeken az évfolyamokon hosszabb epikus művekkel is találkozhatnak a tanulók, melynek célja az olvasóvá nevelés.

Törekedni kell arra, hogy az irodalmi alkotás kiválasztása az osztályközösséggel együtt történjen, és olyan, igényes művet olvassanak a gyerekek, amely az adott gyerekcsoport érdeklődésének és sajátosságainak megfelel. Fontos, hogy a kiválasztott művet tanítási óra keretében, folyamatolvasással dolgozzuk fel. Ez azt jelenti, hogy a tanító bemutatja a mű egyes részeit, majd néma (ha regényről van szó, otthoni) olvasásra és/vagy csoportos feldolgozásra jelöli ki.

Az írástechnika fejlesztése és az eszközszintű íráshasználat ezen a két évfolyamon is folytatódik. Nem nyelvi ismereteket tanítunk, hanem játékos, élményszerű tapasztalatokon alapuló fejlesztés folyik. A szófaji fogalmak helyett a szavak jelentésével és helyesírásával foglalkozunk.

A szóbeli és az írásbeli kifejezőkészség fejlesztése párhuzamosan zajlik. Az írásbeli szövegalkotásban az a cél, hogy élményalapú szövegek készüljenek akár közös alkotásként is. Ezek érdemjeggyel történő értékelése – az értékelés szubjektív jellege miatt – nem javasolt.

Az oktatási szakasz kimeneti méréssel zárul.

A 3–4. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom tantárgyak Óraszám: 432 óra

A törzsanyag és a kiegészítő anyag témakörönként:

TÖRZSANYAG	A TÖRZSANYAGHOZ KAPCSOLÓDÓ, KIEGÉSZÍTŐ TARTALMAK
OLVASÁS, SZÖVEGÉRTÉS	
Beszéd és kommunikáció	
Mesék, történetek	
<p><i>Magyar népmesék:</i> A furfangos királykisasszony és az okos molnárlegény; A molnár, a fia meg a szamár; Világszép Ilonka; Hazugságmese; Füllentő mese; Kőleves; A só; Szécsi Magda: A cigányasszony meg az ördög; Benedek Elek: A szamár meg az oroszlán; A holló és a róka - Aesopus, La Fontaine; Romhányi József: Interjú a farkassal, aki állítólag megette Piroskát; Rákos Sándor: A két kis vadkörtefa; Tordon Ákos: Pilleruha; Lázár Ervin: Csodapatika; Csukás István: A téli tücsök meséi (részlet)</p>	<p>Magyar népmesék: A számárrá változott barát; Az öszvércsikó, a róka meg a farkas; A megszámlálhatatlan sok juh; A csillagszemű juhász; Mese a dohányról; A legfinomabb falat; Benedek Elek: Kígyós Jancsi; Lázár Ervin: A szökevény szeplők; Pilinszky János: A nap születése; Szilvát adok szeméért! (bolgár népmese); Berze Nagy János: A fekete madár; Arany László: A macska és az egér; A farkas és a bárány – Aesopus és La Fontaine; Benedek Elek: Az öregek; Lázár Ervin: Vacskamati; Kányádi Sándor: Kenyérmadár; Kányádi Sándor: Farkasúzó furulya</p>
<p><i>Mondák, regék:</i> Gaál Mózes: Mese a csodaszarvasról; Móra Ferenc: A hunok hazát keresnek; Móra Ferenc: Az Isten kardja; Gárdonyi Géza: Attila temetése; Gaál Mózes: Emese álma; Lázár Ervin: Szent István koronája (részletek); A sapkatöltés – Szent István-legenda – <i>somogyi népmonda nyomán</i>; Mátyást királlyá választják – <i>Benczédi Székely István és Thuróczi János krónikája nyomán</i>; Mátyás király és az öregember – (<i>Illyés Gyula: Hetvenhét magyar népmese</i>); Móra Ferenc: Furfangos Támadi; Móra Ferenc: Kevély Kereki valamint ismerettartalmú szövegek</p>	<p>Gaál Mózes: Fiamnak; A magyarok eredete – Kézai Simon és Anonymus krónikája nyomán; Garay János: Álmos (részlet); A fehér ló mondája (A Képes Krónika nyomán); Koltay Gergely: Honfoglalás; A vérszerződés - Anonymus krónikája nyomán; Kányádi Sándor: Az elveszett követ; Móra Ferenc: Harmatos zöld fűben... ; Gergő juhász kanala – magyar népmese; Mesék Mátyás királyról; Tatay Sándor: Kinizsi Pál – könyvismertetés; Tatay Sándor: Kinizsi Pál (Két fenevad – részlet); Móra Ferenc: Bem apó kisdobosa; Mikszáth Kálmán: A nagy nap; Galamboskő – népmonda nyomán (Lengyel Dénes: Régi magyar mondák című könyvéből); Hegedűs Géza: Egy külföldi követ levele Mátyás király könyvtárából valamint ismerettartalmú szövegek: a Vérszerződés, honfoglalás, honfoglalók élete a Kárpát-medencében, honfoglalás-kori mesterségek, Szent Korona története, Államalapítás, királyok kora, tatárjárás, török hódoltság kora, kuruc-labanc korszak (Rákóczi), forradalom és szabadságharc</p>
<p><i>Versek:</i> Nemes Nagy Ágnes: Fekete hattyú; Nemes Nagy Ágnes: Bodzavirág; Kányádi Sándor: Valami készül; Radnóti Miklós: Éjszaka; Verbőczy Antal: Ősz (képvers); Áprily Lajos: Március; József Attila: Mama; Tóth Árpád: Láng; József Attila: Kertész leszek; Weöres Sándor: Hold és felhő; Nagy László: Dióverés; Kányádi Sándor: Ballada; Tamkó Sirató Károly: Tengerecki hazaszáll; Kölcsey Ferenc: Himnusz (első két versszak); Vörösmarty Mihály: Szózat (keretversszakok); Petőfi Sándor: Nemzeti dal; Leksa Manush: Cigány bölcsődal (A vastag betűs művek memoriterek.)</p>	<p>Radnóti Miklós: A mécsvirág kinyílik; Ratkó József: Tavasz; Weöres Sándor: Kánikula; József Attila: Csendes, kévébe...; Kányádi Sándor: Csukástó; Weöres Sándor: Fülemlüle; Weöres Sándor: A tündér; Weöres Sándor: Robogó szekerek – <i>próza költemény</i>; Kányádi Sándor: Sóhajtás; <i>Magyar népdalok</i>: Elindultam szép hazámbul; Tavasz szél vizet áraszt; Ej-haj, gyöngyvirág; Nem szoktam; Serkenj fel, kegyes nép</p>
HELYEM A VILÁGBAN	

TÖRZSANYAG	A TÖRZSANYAGHOZ KAPCSOLÓDÓ, KIEGÉSZÍTŐ TARTALMAK
Kiss Anna: Hol van a világ vége? – prózaköltemény; Fekete István: A tölgyfa (részlet); Csukás István: Kurta mese Lázár Ervinről (Lázár Ervin ötvenedik születésnapjára) valamint Ismerettartalmú szövegek a Helyem a világban témakörben	Janikovszky Éva: Ha én felnőtt volnék; Janikovszky Éva: Velem mindig történik valami (részlet)
ÜNNEPKÖRÖK, HAGYOMÁNYOK, MESTERSÉGEK	
Nagy László: Adjon az Isten; Nagy László: Csodafiú – szarvas; Nagyváradi János: Csendes éj; Dsida Jenő: Itt van a szép karácsony; Ady Endre: Kis, karácsonyi ének; Szabó Lőrinc: Lóci verset ír; Locsolóvers; Kodály Zoltán: Pünkösddőlő (részlet) továbbá ismerettartalmú szövegek az Ünnepekörök, hagyományok, mesterségek témakörben	
NÖVÉNYEK, ÁLLATOK, EMBEREK (TALÁLMÁNYOK, FELFEDEZÉSEK)	
Buda Ferenc: Kőből rakott mese; Lázár Ervin: Bab Berci köve - dramatizált változat valamint ismerettartalmú szövegek: A föld élőlényei: növények, állatok – az életkori sajátosságoknak megfelelő érdekességek; Különleges tájak bemutatása (Magyarország); Magyar találmányok felfedezések; Nobel-díjasok valamint ismerettartalmú szövegek	Fekete István: Csí és más mesék; valamint ismerettartalmú szövegek: A világegyetemről haladva a Földre – a bolygók megismerése (pl: nyughatatlan bolygók; háborgó Föld – vulkánkitörések, földrengések keletkezése; barlangok: cseppkő, jég; a felszín vizei; a légkör; a szivárvány; villámok keletkezése
OLVASSUNK EGYÜTT! KÖZÖS OLVASMÁNYOK	
Lázár Ervin: Bab Berci; Tatay Sándor: Kinizsi Pál; Fekete István: Vuk	A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak Berg Judit: Rumini; Janikovszky Éva: A nagy zuhó; Csukás István: Pom-pom meséi

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám		
	3-4.évf.	3. évf.	4. évf.
OLVASÁS, SZÖVEGÉRTÉS			
Beszéd és kommunikáció	24	12	12
Mesék, történetek	24	14	10
Mondák, regék	34	17	17
Versek, népköltészeti alkotások	27	13	14
Helyem a világban	25	12	13
Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek	25	12	13
Állatok, növények, tájak, találmányok	37	16	21
Olvassunk együtt! Közös olvasmányok	10	5	5
NYELVTAN, HELYESÍRÁS ÉS SZÖVEGALKOTÁS			
A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó, elválasztás, betűrendbe sorolás	21	13	8
A nyelv építőkövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései (mondatgrammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés, bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés)	26	14	12
A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg (rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás, tudósítás, elbeszélő szöveg, elektronikus levél)	31	13	18
Szótő és toldalék, szóelemzés	24	13	11
Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok	21	10	11
1. Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve - kisbetű – nagybetű	22	13	9
2. Tulajdonságokat kifejező szavak	17	11	6
3. Mennyiségeket kifejező szavak	17	5	12
4. Cselekvés, történés a múltban, jelenben, jövőben	27	13	14
Felzárkóztatás, differenciálás, tehetséggondozás	10	5	5
Felmérések	10	5	5
Összes óraszám:	432	216	216

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM 3. ÉVFOLYAM

Témakör neve	Óraszám
OLVASÁS, SZÖVEGÉRTÉS	
Beszéd és kommunikáció	12
Mesék, történetek	14
Mondák, regék	17
Versek, népköltészeti alkotások	13
Helyem a világban	12
Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek	12
Állatok, növények, tájak, találmányok	16
Olvassunk együtt! Közös olvasmányok	5
NYELVTAN, HELYESÍRÁS ÉS SZÖVEGALKOTÁS	
A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó, elválasztás, betűrendbe sorolás	13
A nyelv építőkövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései (mondatgrammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés, bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés)	14
A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg (rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás, tudósítás, elbeszélő szöveg, elektronikus levél)	13
Szótő és toldalék, szóelemzés	13
Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok	10
1. Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve - kisbetű – nagybetű	13
2. Tulajdonságokat kifejező szavak	11
3. Mennyiségeket kifejező szavak	5
4. Cselekvés, történés a múltban, jelenben, jövőben	13
Felzárkóztatás, differenciálás, tehetséggondozás	5
Felmérések	5
Összes óraszám:	216

OLVASÁS, SZÖVEGÉRTÉS

Témakör: Beszéd és kommunikáció

Óraszám: 12 óra

A témakör sajátossága a készségfejlesztés. Az Óraszám nem egymást követő tanítási órákra vonatkozik, hanem a rendelkezésre álló minimum időre. A témakör feldolgozása akkor a leghatékonyabb, ha a

tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; a tervezéskor figyelembe vesszük az ehhez szükséges időt. **A témakör két tanévet ölel fel.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;
- megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;
- részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;
- használja a kapcsolatfelvételi, kapcsolattartási, kapcsolatlezárási formákat: köszönés, kérés, megszólítás, kérdezés; testtartás, testtávolság, tekintettartás, hangsúly, hanglejtés, hangerő, hangszín, megköszönés, elköszönés;
- élményeiről, olvasmányairól segítséggel vagy önállóan beszámol.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- beszédlegzése és artikulációja megfelelő, figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd helyes ritmusára, hangsúlyára, tempójára, az élethelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra
- a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;
- részt vesz ismert szövegek (versek, nyelvtörők, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;
- képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok, improvizációk megalkotásába.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés – Ritmusérzék-fejlesztés – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Beszédészlelés, beszédértés – Kifejező, érthető beszéd – Helyes ejtés tanítása – Nem nyelvi jelek használata – Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok – Párbeszéd, szituációs játékok, improvizáció 	<ul style="list-style-type: none"> – helyesejtés, – beszédlegzés, – artikuláció, – időtartam, – hangerő, – beszédtempó, – ritmus, – hanglejtés, – hangsúly, – szünet, – testtartás, – mimika, – térközszabályozás, – párbeszéd, – szituáció, – improvizáció 	<ul style="list-style-type: none"> – ének-zene, – testnevelés, – vizuális kultúra, – digitális kultúra, – dráma és színház, – hittan

Témakör: Mesék, történetek

Óraszám: 14 óra

A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- felkészülés után tagolt szöveget érthetően olvas hangosan;
- részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;
- mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- önállóan, képek, grafikai szervezők (kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis stb.) segítségével vagy tanítói segédlettel a szöveg terjedelmétől függően összefoglalja a történetet;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- ismer és alkalmaz néhány digitális olvasási technikát;
- megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét és együttműködik velük;
- részt vesz a konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;
- részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban, az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat, alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;
- megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál;
- a szöveg megértését igazoló feladatokat végez.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismer néhány mesét és történetet a magyar és más népek irodalmából.
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;
- olvas és megért népi- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;
- részt vesz népmesék és műmesék, regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek lényeges mozzanatait és a saját vagy társai élethelyzetét;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;

- önállóan, képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiatermék.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Hallott szöveg megértésének fejlesztése – Olvasástechnika fejlesztése – Szövegértő olvasás fejlesztése – Szövegben való tájékozódás fejlesztése – Vázlatírás, hiányos vázlat kiegészítése a szöveghez – Illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása – Kulcsszavak azonosítása – Főbb szerkezeti egységek elkülönítése – Beszédfejlesztés – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Verbális memória fejlesztése – Érzelmi intelligencia fejlesztése – Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása – Lényegkiemelő képesség fejlesztése – Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás – Grafikus szervezők: fűrtábra, T-táblázat, Venn-diagram, fogalomtáblázat, kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpirami – Mesék jellemzői: jellegzetes szereplők, kifejezések, fordulatok és meseszámok 	<ul style="list-style-type: none"> – mese, – népmese, – történet, – valóság, – cím, szerző, szereplő, – helyszín, – probléma, – megoldás, – bekezdés, – időrend, – vázlat, – összefoglalás 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK:

- Bábszínház-, színházlátogatás
- Élő meseíró meghívása, író-olvasó találkozó szervezése
- Interjú készítése
- Mesemondó, meseíró verseny-Népmese napja
- Hangos olvasás verseny-Magyar kultúra napja

Témakör: Mondák, regék

Óraszám: 17 óra

A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- az élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;

- képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;
- részt vesz regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;
- saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja tartalmát;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- bővíti a témáról szerzett ismereteit egyéb források feltárásával, gyűjtőmunkával, könyvtárhasználattal, filmek, médiatermékek megismerésével.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;
- nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;
- részt vesz rövid történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében. Alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz;
- megismer a szűkebb környezetéhez kötődő irodalmi és kulturális emlékeket, emlékhelyeket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Olvasástechnika fejlesztése – Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése – Kronologikus gondolkodás fejlesztése – Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása – Múltbéli események, élethelyzetek és szokások felismerése, elkülönítése – Olvasási stratégiák: jóslás, keresés, áttekintés, összefoglalás – Mondák-regék valós és mesei elemei – Híres történelmi személyek és események 	<ul style="list-style-type: none"> – monda, – rege, – mesei elem, – valós elem, – cím, szerző, – helyszín, – időrend, – tartalom, – múlt, jelen, jövő 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK:

- Mondákban előforduló történelmi helyszínek megtekintése

Témakör: Versek, népköltészeti alkotások Óraszám: 13óra

A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;
- életkorának megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál;
- a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;
- ismer és megért rövidebb nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;
- részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;
- élményt és tapasztalatot szerez változatos ritmikájú lírai művek megismerésével a kortárs és a klasszikus gyermeklírából és a népköltészeti alkotásokból;
- felismeri és indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- megfigyeli a költői nyelv sajátosságait, megértésélményeit az általa választott módon megfogalmazza, megjeleníti.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);
- önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, népköltészeti alkotást, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet;
- szövegszerűen felidézi Kölcsey Ferenc: Himnusz, Vörösmarty Mihály: Szózat, Petőfi Sándor: Nemzeti dal című verseinek részleteit.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Hallásfejlesztés - beszédhallás fejlesztése – Ritmusérzék fejlesztése – Olvasástechnika fejlesztése – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Verbális memória fejlesztése – Belső képalkotás – Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával – Egyéni szövegértelmezés kialakítása tanítói segítséggel – Ritmus, rím, refrén – Magánhangzók, mássalhangzók – Népköltészeti alkotások: mondókát, népdalt, sorolót	<ul style="list-style-type: none"> – vers, – himnusz, – dal, – mondóka, – kiszámoló, – soroló, – népdal, – verssor, – versszak, rím, – ritmus, refrén, – költő, – cím, – népköltészet, – műköltészet	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT):

- Bábszínház-, színházlátogatás
- Élő költő meghívása, író-olvasó találkozó szervezése
- Interjú készítése
- Versmondó verseny-Költészet napja

Témakör: Helyem a világban

Óraszám: 12 óra

A témakör sajátossága, hogy önazonosságtudat kialakítására és képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- képes családjából származó közösségi élményeit megfogalmazni, összevetni az iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venni
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket.
- digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képes, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;
- képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- szöveg terjedelmétől függően összefoglalja a szöveg tartalmát;
- alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;
- megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét és együttműködik velük;
- részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket.
- digitális forrásokat is használ;
- törekszik a világ tapasztalati úton történő megismerésére, értékeinek tudatos megóvására;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét; mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- élményeket és tapasztalatokat szerez néhány szövegtípusról és műfajról, szépirodalmi és ismeretközlő szövegről;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;
- tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól;
- gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit;
- ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát;

- különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen;
- felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- feladatvégzés során társaival együttműködik.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Nyomatott magyar ábécé kis- és nagybetűi – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Olvasástechnika fejlesztése – Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése – Élő és élettelen környezet – Kulturális értékek megismerése és tisztelete – Természeti értékek tisztelete – Környezettudatosság – Együttműködés, közösségformálás – Önismeret, társismeret – Kulturált véleménynyilvánítás – Mások véleményének elfogadása – Fenntartható fejlődés 	<ul style="list-style-type: none"> – világ, – földrész, – ország, haza, – környezet, – közösség, – család 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT):

- szociális otthon, idősek otthona stb. látogatása
- részvétel családi napon, idősek napján, hasonló események szervezése
- részvétel természetvédelmi projektben
- nemzeti emlékhelyek meglátogatása
- múzeumlátogatás

Témakör: Ünnepekörök, hagyományok, mesterségek

Óraszám: 12 óra

A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;
- olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál, a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;
- ismer és ért néhány egyszerű és gyakori szólást, szóláshasonlatot, közmondást, találós kérdést, nyelvtörőt, kiszámolót, mondókát;
- megéli a közösséghez tartozás élményét;
- megismeri saját lakóhelyének irodalmi és kulturális értékeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megérti a rövid szövegeket, részt azok olvasásában, közös feldolgozásában;
- ismeri a keresztény/keresztén ünnepköröket (karácsony, húsvét, pünkösd), nemzeti és állami ünnepeket (március 15., augusztus 20., október 23.), népszokást (Márton-nap, Luca-nap, betlehemezés, húsvéti locsolkodás, pünkösdölés);
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében;
- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- megismeri a jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz, népi mesterségekhez kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat;
- jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;
- részt vesz a témában neki szóló kiállítások megismerésében;
- megfigyeli az ünnepek, hagyományok éves körforgását;
- jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;
- ismerkedik régi magyar mesterségekkel, irodalmi művek olvasásával és gyűjtőmunkával.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Olvasástechnika fejlesztése – Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink – Magyar hagyományok tisztelete – Az ünnepek jellemzői, körforgásuk – Lakóhely hagyományainak megismerése – Szólások, szóláshasonlatok, közmondások – Találós kérdések – Régi magyar mesterségek – Jeles történelmi személyek Szent István király, Szent László király, IV. Béla király, Mátyás király, II. Rákóczi Ferenc, Petőfi Sándor, Széchenyi István, Kossuth Lajos 	<ul style="list-style-type: none"> – családi ünnep, – nemzeti ünnep, – állami ünnep, – népszokás, – népi hagyomány, – jeles napok, – népi gyermekjáték, – hazaszeretet, – magyarságtudat, – közösség, – szólás, szóláshasonlat, – közmondás, – körforgás, – mesterség, – foglalkozás 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK:

- Részvétel hagyományokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolódó programokon
- Települési helytörténeti gyűjtemény meglátogatása
- Ünnepekhez kapcsolódó emlékhelyek meglátogatása
- Találkozás, ismerkedés népi mesterségek művelőivel
- Részvétel népi mesterségekhez kapcsolódó tevékenységekben
- Anyák napja megünneplése az iskolai közösséggel

Témakör: Növények, állatok, emberek, találmányok
Óraszám: 16 óra

A témakör sajátossága, hogy az élő és az élettelen világhoz való emberi viszonyulási rendszerre és képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- az élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól;
- gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit;
- ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát;
- különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen;
- felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- feladatvégzés során társaival együttműködik.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a szövegekhez kapcsolódó személyes élményeit, ismereteit felidézi és megosztja;
- röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot,
- önállóan vagy tanítói segítséggel használja az alapvető olvasási stratégiákat;
- információkat, adatokat gyűjt a szövegből, kiemeli a bekezdések lényegét; tanítói segítséggel, vagy önállóan megfogalmazza azt.
- megismeri és alkalmazza az adott témákhoz kapcsolódó lexikonokat;
- néma olvasás útján megérti a rövid, életkorának megfelelő tankönyvi szöveg tartalmát és az utasításokat;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Olvasástechnika fejlesztése – Szövegértés fejlesztése – Beszédfejlesztés – Egyszerű magyarázat, szemléltetés alapján új szó vagy kifejezés jelentésének megértése – A megismert szavak, kifejezések alkalmazása a különböző nyelvi szinteken – Kedvenc növény, állat, híres magyar ember és találmányai néhány mondatos bemutatása (Jedlik Ányos, Puskás Tivadar, Szentgyörgyi Albert, Bíró László, Gábor Dénes, Neumann János, Rubik Ernő) – Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésekről 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeretközlő szöveg, – adat, – információ, – cím, – illusztráció, – szöveg, – bekezdés 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Növények, állatok csoportosítása különféle szempontok szerint – Egyszerű grafikus szervezők alkalmazása (fürtábra, t-táblázat, gondolattérkép) – Lényegkiemelés képessége – Szövegben való tájékozódás fejlesztése – Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Verbális memória fejlesztése – Belső képalkotás – Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával – Tanulás tanulása 		

TEVÉKENYSÉGEK:

- Településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása
- Részvétel természetvédelmi projektben
- Múzeumlátogatás

Témakör: Olvassunk együtt! Közös olvasmányok

Óraszám: 5 óra

A témakör sajátossága, hogy olvasási, tanulási motívumok és képességek fejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál;
- nyitott az irodalmi művek befogadására;
- értő figyelemmel követi a tanító/társai felolvasását;
- verbális és vizuális módon vagy dramatikus eszközökkel reflektál a szövegre, megfogalmazza a szöveg alapján benne kialakult képet;
- röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és megfogalmazza a köztük lévő kapcsolatokat;
- saját gondolkodási és nyelvi szintjén megalkotja a szöveg jelentését önmaga számára, megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját; meghallgatja társai véleményét, azokra reflektál.
- részt vesz a konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;
- részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban;

- az adott helyzetnek megfelelően tudatosan alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;
- alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;
- az olvasott szöveghez illusztrációt készít, a hiányos illusztrációt kiegészíti, vagy a meglévőt társítja a szöveggel.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ajánlással és/vagy egyéni érdeklődésének és az életkori sajátosságainak megfelelően
- választott irodalmi alkotást ismer meg;
- részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő, gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegek: klasszikus, kortárs magyar alkotások megismerésével;
- olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket;
- megtapasztalja az életkorának, érdeklődésének megfelelő szövegek befogadásának és előadásának élményét és örömet;
- részt vesz legalább egy hosszabb terjedelmű, magyar gyermekirodalmi alkotás feldolgozásában;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- a megismert irodalmi szövegekhez, iskolai eseményekhez plakátot, meghívót, saját programjaihoz meghívót készít hagyományosan;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a problémahelyzetet és annak megoldását;
- megfogalmazza saját véleményét a szereplők cselekedeteiről;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;
- mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- részt vesz a közösen feldolgozott történet dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítséglettel a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja tartalmát
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiatermékét.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi nevelés – Irodalmi műveltség alapozása – Hallott és olvasott szöveg megértésének fejlesztése – Bemutató olvasás követése – Olvasásra nevelés – Olvasási kedv felkeltése, olvasás megszerettetése – Kreatív befogadás – Kreatív írás – Szövegértő olvasás fejlesztése – Szövegben való tájékozódás fejlesztése – Kulcsszavak azonosítása, főbb szerkezeti részek elkülönítése – Beszédfejlesztés – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Verbális memória fejlesztése – Érzelmi intelligencia fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> – regény, – meseregény, – szerző, – cím, – kiadó, – tartalomjegyzék – történet, – valóság, – fejezet, – időrend, – szereplő, – helyszín, – probléma, – megoldás, – illusztráció 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása – Lényegkiemelő képesség fejlesztése – Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás – Grafikus szervezők: pl. fűrtábra, T-táblázat, Venn-diagram, fogalomtáblázat kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis stb. – Illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása – Plakát, könyvajánló, képregény – Kérdésfeltevés 		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT):

- Könyvtárlátogatás
- Színház, bábszínház látogatása
- Közös olvasmány dramatikus feldolgozása
- Közös olvasmányt feldolgozó film megtekintése

NYELVTAN, HELYESÍRÁS ÉS SZÖVEGALKOTÁS

TÉMAKÖR: A nyelv építő kövei: hang/betű, szótag, szó elválasztás, betűrendbe sorolás

Óraszám: 13 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- feladatok megoldása során társaival együttműködik;
- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír és törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;
- kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat;
- a kiejtéssel megegyező, rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;
- a kiejtéstől eltérő szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;
- írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, hibáit javítja.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol, a megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is;
- életkorának megfelelő, digitális és hagyományos szótárakat használ;
- megfigyeli és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű mássalhangzók között;

- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- biztosan szótagol, alkalmazza az elválasztás szabályait.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése – Fonémahallás fejlesztése – Vizuális memória fejlesztése – Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz) – Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése – Helyesírási készség fejlesztése – Aktív szókincs fejlesztése – A nyomtatott és írott magyar ábécé kis- és nagybetűi – Szótagolás, elválasztás, egytagú és összetett szavak – 10-20 gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kéttagú szavak) helyes leírása – 10-20 „tj”, „lj”, „dj”, „nj”, „dt”, „ts” betűkapcsolatból származó összeolvadást vagy hasonulást tartalmazó szó 	<ul style="list-style-type: none"> – hang, betű, – magánhangzó, mássalhangzó, – egyjegyű mássalhangzó, kétdjegyű mássalhangzó, – háromjegyű mássalhangzó, – hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétdjegyű mássalhangzó, – rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, – szótag, szó, – összetett szó, – ábécé, betűrend, – szótár, – „j” hang kétféle jelölése 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

Témakör: A nyelv építő kövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései (mondatgrammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés, bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés)

Óraszám: 14 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;
- megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően válaszol;
- a megismert szavakat, kifejezéseket helyesen alkalmazza;
- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír;
- törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;
- gondolatait, érzelmeit, véleményét életkorának, egyéni képességeinek és a kommunikációs helyzetnek megfelelően néhány mondatban írásban is megfogalmazza;
- egyéni képességeinek megfelelően alkot szövegeket írásban;
- a szövegalkotás során törekszik a megismert helyesírási szabályok alkalmazására és meglévő szókincsének aktivizálására;

- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;
- részt vesz ismert szövegek (például versek, nyelvtörők, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;
- képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok megalkotásába.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri, indokolja a cím és szöveg közti összefüggést;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- megadott szempontok alapján rövid mesét ír, kiegészít vagy átalakít;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése – Mondatok és összekapcsolásuk – Történetalkotás szóban – Szóbeli és írásbeli kifejezőképesség fejlesztése – Íráskészség fejlesztése – Írásbeli szövegalkotó képesség fejlesztése – Anyaggyűjtés módjai - szó- és kifejezőkészlet gyűjtése; – Vázlat kiegészítése – Szerkezeti egységek elkülönítése segítséggel – Kulcsszavak, kulcsmondatok kiemelése segítséggel – Szövegalkotás főbb lépései – Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása 	<ul style="list-style-type: none"> – mondat, szöveg, – helyszín, – szereplő, – cselekmény, – időrend, – címadás, – téma, – anyaggyűjtés, – vázlat, – előzmény, – esemény, – következmény, – levél, SMS, e-mail, – címzett, feladó, – válasz, – továbbítás, – megszólítás, – önellenőrzés, – hibajavítás 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

Témakör: A nyelv építő kövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg (rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás, tudósítás, elbeszélő szöveg elektronikus levél)

Óraszám: 13 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- írásbeli munkáit segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;
- törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;
- a szövegalkotás során törekszik a megismert helyesírási szabályok alkalmazására és meglévő szókincsének aktivizálására;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a hangjelölés megismert szabályait helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés és szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat a mondatvégi írásjeleket;
- szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Ösztönös nyelvhasználat formálása – Nyelvi tudatosság fejlesztése – Önellenőrzés, hibajavítás képessége – Helyesírási készség differenciált fejlesztése – 10-20 gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kétagú szavak) helyes leírása	<ul style="list-style-type: none"> – betű, hang, – szó, szókapcsolat, – mondat, – szöveg, – j-ly, – írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, – kisbetű, nagybetű	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

Témakör: Szótó és toldalék, szóelemzés

Óraszám: 13 óra

A témakör sajátossága, hogy többnyire képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi, javítja.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- szavakat hangokra és szótagokra bont;
- kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat;
- önállóan felismeri és elkülöníti a szótót és a toldaléket ismert szavakban

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Hallásfejlesztés, fonémahallás fejlesztése – Betű-hang azonosítás – Szótagolási képesség fejlesztése – Hang- és betűanalízis képességének fejlesztése – Szótó és toldalék fogalma felismerés szintjén – Nyelvi elemzőkészség fejlesztése – Szóalak felbontása – Toldalékos szavak helyes használata – Toldalékos szavak funkcionális másolása, tollbamondása, emlékezetből írása	<ul style="list-style-type: none"> – hang-betű, – betűkapcsolat, – hangkapcsolat, – szótagolás, – szótó, toldalék, – szóelemző írásmód, – önellenőrzés	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Helyesejtés-fejlesztés hangkapcsolat-gyakorlatokkal – Hibajavítás és önellenőrzés képességének fejlesztése 		

Témakör: Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok

Óraszám: 10 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja az írásbeli és szóbeli szövegalkotásban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismer és ért néhány egyszerű szólást, közmondást;
- megérti és használja az ismert állandósult szókapcsolatokat;
- különféle módokon megjeleníti az ismert szólások, közmondások jelentését.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – A szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése – Szókincs fejlesztése, szókincs aktivizálása – Árnyalt nyelvhasználat fejlesztése – Szólások, közmondások, szóláshasonlatok – Népmesék kezdő és záró formulái, szókapcsolatok, ismétlődő motívumok – Szó szerinti és átvitt jelentés – Szólások, közmondások hagyományőrző szerepe, néhány ismert szólás, közmondás eredete 	<ul style="list-style-type: none"> – szólás, közmondás, – szókapcsolat, – hangalak, jelentés, – egyjelentésű szavak, – rokon értelmű szavak, – ellentétes jelentésű szavak 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

Témakör: Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve

Óraszám: 13 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az egyéni sajátosságaihoz mértén olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;
- szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;
- megérti és használja az életkorának megfelelő (térbeli, időbeli) relációs szókinccset;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;

- feladatok megoldása során társaival együttműködik.
- felismeri, jelentésük alapján csoportosítja és önállóan vagy segítséggel leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét kifejező szavakat
- megkülönbözteti a szavak egyes és többes számát
- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- kérdésre adott válaszában megfelelően todalékolja a szavakat;
- felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert szavakat;
- ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.
- a több hasonló élőlény, tárgy vagy gondolati dolog nevét kis kezdőbetűvel írja;
- a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Helyesírási készség differenciált fejlesztése – Aktív szókinccs fejlesztése – Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer – Együttműködési képesség – Élőlény, tárgy, gondolati dolog neve – Kis- és nagy kezdőbetűs szavak másolása, tollbamondása, emlékezetből írása. Mondatkezdő nagybetű – Több hasonló élőlény, tárgy, gondolati dolog neve és helyesírása – Saját nevek helyesírása (egyszerű személynevek, állatnevek, helynevek, intézménynevek, címek) 	<ul style="list-style-type: none"> – élőlények neve, – tárgyak neve, – gondolati dolgok neve, – több hasonló név, – saját név, – önellenőrzés, – hibajavítás, – személynév, – állatnév, – helynév, – intézménynév, – címek neve 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

Témakör: Tulajdonságokat kifejező szavak

Óraszám: 11 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az egyéni sajátosságaihoz mértén olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;
- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;
- feladatok megoldása során társaival együttműködik.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a tulajdonságot kifejező szavakat és azok fokozott alakjait;
- ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Helyesírási készség differenciált fejlesztése – Aktív szókincs fejlesztése – Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer – A megfigyelt és értelmezett fokozott melléknevek helyes írásmódja – Együttműködési képesség 	<ul style="list-style-type: none"> – ellentétes jelentésű kifejezések, – rokon értelmű szavak, – egybeírás, különírás, – szótó, toldalék, – tulajdonságot kifejező szó 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

Témakör: Mennyiségeket kifejező szavak**Óraszám: 5 óra**

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK**A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:**

- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;
- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;
- feladatok megoldása során társaival együttműködik.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a mennyiségeket kifejező szavakat és azok fokozott alakjait;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Helyesírási készség differenciált fejlesztése – Aktív szókincs fejlesztése – Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer – A megfigyelt és értelmezett fokozott számnevek helyes írásmódja – Együttműködési képesség 	<ul style="list-style-type: none"> – különírás, – szótó, toldalék, – mennyiségeket kifejező szó 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

Témakör: Cselekvés, történet a múltban, jelenben, jövőben**Óraszám: 13 óra**

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az egyéni sajátosságaihoz mértén olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;
- megérti és használja az életkorának megfelelő (térbeli, időbeli) relációs szókinccset;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;
- feladatok megoldása során társaival együttműködik.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- kérdésre adott válaszában megfelelően todalékolja a szavakat;
- felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést kifejező szavakat;
- megkülönbözteti a múltban, jelenben és jövőben zajló cselekvéseket, történéseket;
- helyesen alkalmazza a szóbeli és írásbeli szövegalkotásában az idő kifejezésének nyelvi eszközeit;
- felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést, történést kifejező szavakat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Helyesírási készség differenciált fejlesztése – Aktív szókinccs fejlesztése – Fogalmazási alapismeretek – Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer – A megfigyelt és értelmezett igekötős igék helyes írásmódja – Együttműködési képesség 	<ul style="list-style-type: none"> – múlt, jelen, jövő, – egybeírás, különírás, – szótő, todalék, – cselekvést jelentő szó 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

Témakör/Tevékenység: Felzárkóztatás, differenciálás, tehetséggondozás

Óraszám: 5 óra

Témakör/Tevékenység: Felmérések

Óraszám: 5 óra

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM 4. ÉVFOLYAM

Témakör neve	Óraszám
OLVASÁS, SZÖVEGÉRTÉS	
Beszéd és kommunikáció	12
Mesék, történetek	10
Mondák, regék	17
Versek, népköltészeti alkotások	14
Helyem a világban	13
Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek	13
Állatok, növények, tájak, találmányok	21
Olvassunk együtt! Közös olvasmányok	5
NYELVTAN, HELYESÍRÁS ÉS SZÖVEGALKOTÁS	
A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó, elválasztás, betűrendbe sorolás	8
A nyelv építőkövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései (mondatgrammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés, bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés)	12
A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg (rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás, tudósítás, elbeszélő szöveg, elektronikus levél)	18
Szótő és toldalék, szóelemzés	11
Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok	11
1. Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve - kisbetű – nagybetű	9
2. Tulajdonságokat kifejező szavak	6
3. Mennyiségeket kifejező szavak	12
4. Cselekvés, történés a múltban, jelenben, jövőben	14
Felzárkóztatás, differenciálás, tehetséggondozás	5
Felmérések	5
Összes óraszám:	216

OLVASÁS, SZÖVEGÉRTÉS

Témakör: Beszéd és kommunikáció

Óraszám: 12 óra

A témakör sajátossága a készségfejlesztés. Az Óraszám nem egymást követő tanítási órákra vonatkozik, hanem a rendelkezésre álló minimum időre. A témakör feldolgozása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; a tervezéskor figyelembe vesszük az ehhez szükséges időt. **A témakör két tanévet ölel fel.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;
- megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;
- részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;
- használja a kapcsolatfelvételi, kapcsolattartási, kapcsolatlezárási formákat: köszönés, kérés, megszólítás, kérdezés; testtartás, testtávolság, tekintettartás, hangsúly, hanglejtés, hangerő, hangszín, megköszönés, elköszönés;
- élményeiről, olvasmányairól segítséggel vagy önállóan beszámol.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- beszédlegzése és artikulációja megfelelő, figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd helyes ritmusára, hangsúlyára, tempójára, az élethelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra
- a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;
- részt vesz ismert szövegek (versek, nyelvtörők, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;
- képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok, improvizációk megalkotásába.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés – Ritmusérzék-fejlesztés – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Beszédészlelés, beszédértés – Kifejező, érthető beszéd – Helyes ejtés tanítása – Nem nyelvi jelek használata – Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok – Párbeszéd, szituációs játékok, improvizáció 	<ul style="list-style-type: none"> – helyesejtés, – beszédlegzés, – artikuláció, – időtartam, – hangerő, – beszédtempó, – ritmus, – hanglejtés, – hangsúly, – szünet, – testtartás, – mimika, – térközszabályozás, – párbeszéd, – szituáció, – improvizáció 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK: Részvétel prezentáció készítésében és előadásában

Témakör: Mesék, történetek

Óraszám: 10 óra

A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- felkészülés után tagolt szöveget érthetően olvas hangosan;
- részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;
- mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- önállóan, képek, grafikai szervezők (kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis stb.) segítségével vagy tanítói segédlettel a szöveg terjedelmétől függően összefoglalja a történetet;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- ismer és alkalmaz néhány digitális olvasási technikát;
- megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét és együttműködik velük;
- részt vesz a konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;
- részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban, az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat, alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;
- megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál;
- a szöveg megértését igazoló feladatokat végez.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismer néhány mesét és történetet a magyar és más népek irodalmából.
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;
- olvas és megért népi- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;
- részt vesz népmesék és műmesék, regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;
- különbséget tesz a mesés és valóságos történetek között;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek lényeges mozzanatait és a saját vagy társai élethelyzetét;

- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- önállóan, képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiatermékét.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Hallott szöveg megértésének fejlesztése – Olvasástechnika fejlesztése – Szövegértő olvasás fejlesztése – Szövegben való tájékozódás fejlesztése – Vázlatírás, hiányos vázlat kiegészítése a szöveghez – Illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása – Kulcsszavak azonosítása – Főbb szerkezeti egységek elkülönítése – Beszédfejlesztés – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Verbális memória fejlesztése – Érzelmi intelligencia fejlesztése – Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása – Lényegkiemelő képesség fejlesztése – Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás – Grafikus szervezők: fűrtábra, T-táblázat, Venn-diagram, fogalomtáblázat, kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis – Mesék jellemzői: jellegzetes szereplők, kifejezések, fordulatok és meseszámok 	<ul style="list-style-type: none"> – mese, – népmese, – történet, – valóság, – cím, – szerző, – szereplő, – helyszín, – probléma, – megoldás, – bekezdés, – időrend, – vázlat, – összefoglalás 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK: (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Bábszínház-, színházlátogatás
- Élő meseíró meghívása, író-olvasó találkozó szervezése
- Interjú készítése
- Meseíró, mesemondó verseny-Népmese napja
- Hangos olvasás verseny-Magyar kultúra napja

Témakör: Mondák, regék

Óraszám: 17 óra

A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- az élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;
- képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;
- részt vesz regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;
- saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja tartalmát;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- bővíti a témáról szerzett ismereteit egyéb források feltárásával, gyűjtőmunkával, könyvtárhasználattal, filmek, médiatermékek megismerésével.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;
- nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;
- részt vesz rövid történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében. Alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz;
- megismer a szűkebb környezetéhez kötődő irodalmi és kulturális emlékeket, emlékhelyeket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Olvasástechnika fejlesztése – Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése – Kronologikus gondolkodás fejlesztése – Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása – Múltbéli események, élethelyzetek és szokások felismerése, elkülönítése – Olvasási stratégiák: jóslás, keresés, áttekintés, összefoglalás – Mondák-regék valós és mesei elemei – Híres történelmi személyek és események 	<ul style="list-style-type: none"> – monda, rege, – mesei elem, – valós elem, – cím, – szerző, – helyszín, – időrend, – tartalom, – múlt, jelen, jövő 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK:

- Mondákban előforduló történelmi helyszínek megtekintése

Témakör: Versek, népköltészeti alkotások
Óraszám: 14 óra

A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;
- életkorának megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál;
- a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;
- ismer és megért rövidebb nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;
- részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;
- élményt és tapasztalatot szerez változatos ritmikájú lírai művek megismerésével a kortárs és a klasszikus gyermeklírából és a népköltészeti alkotásokból;
- felismeri és indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- megfigyeli a költői nyelv sajátosságait, megértésélményeit az általa választott módon megfogalmazza, megjeleníti.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);
- önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, népköltészeti alkotást, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet;
- szövegszerűen felidézi Kölcsey Ferenc: Himnusz, Vörösmarty Mihály: Szózat, Petőfi Sándor: Nemzeti dal című verseinek részleteit.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Hallásfejlesztés - beszédhallás fejlesztése – Ritmusérzék fejlesztése – Olvasástechnika fejlesztése – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Verbális memória fejlesztése – Belső képalkotás – Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával – Egyéni szövegértelmezés kialakítása tanítói segítséggel 	<ul style="list-style-type: none"> – vers, – himnusz, – dal, – mondóka, – kiszámoló, – soroló, – népdal, – verssor, versszak, – rím, ritmus, – refrén, – költő, – cím, 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Ritmus, rím, refrén – Magánhangzók, mássalhangzók – Népköltészeti alkotások: mondókát, népdalt, sorolót 	<ul style="list-style-type: none"> – népköltészet, műköltészet 	

TEVÉKENYSÉGEK: (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Bábszínház-, színházlátogatás
- Élő költő meghívása, író-olvasó találkozó szervezése
- Interjú készítése
- Versmondó verseny-Költészet napja

Témakör: Helyem a világban

Óraszám: 13 óra

A témakör sajátossága, hogy önazonosságtudat kialakítására és képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- képes családjából származó közösségi élményeit megfogalmazni, összevetni az iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venni
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket.
- digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képes, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;
- képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- szöveg terjedelmétől függően összefoglalja a szöveg tartalmát;
- alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;
- megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét és együttműködik velük;
- részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket.
- digitális forrásokat is használ;
- törekszik a világ tapasztalati úton történő megismerésére, értékeinek tudatos megóvására;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét; mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- élményeket és tapasztalatokat szerez néhány szövegtípusról és műfajról, szépirodalmi és ismeretközlő szövegről;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;

- nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;
- tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól;
- gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit;
- ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát;
- különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen;
- felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- feladatvégzés során társaival együttműködik.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi – Szótagoló olvasás – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Olvasástechnika fejlesztése – Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése – Élő és élettelen környezet – Kulturális értékek megismerése és tisztelete – Természeti értékek tisztelete – Környezettudatosság – Együttműködés, közösségformálás – Önismeret, társismeret – Kulturált véleménynyilvánítás – Mások véleményének elfogadása – Fenntartható fejlődés 	<ul style="list-style-type: none"> – világ, – földrész, – ország, – haza, – környezet, – közösség, – család 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK:

- szociális otthon, idősek otthona stb. látogatása
- részvétel családi napon, idősek napján, hasonló események szervezése
- részvétel természetvédelmi projektben
- nemzeti emlékhelyek meglátogatása
- múzeumlátogatás

Témakör: Ünnepekörök, hagyományok, mesterségek

Óraszám: 13 óra

A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;
- olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;

- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál, a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;
- ismer és ért néhány egyszerű és gyakori szólást, szóláshasonlatot, közmondást, találós kérdést, nyelvtörőt, kiszámolót, mondókát;
- megéli a közösséghez tartozás élményét;
- megismeri saját lakóhelyének irodalmi és kulturális értékeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megérti a rövid szövegeket, részt azok olvasásában, közös feldolgozásában;
- ismeri a keresztény/keresztén ünnepköröket (karácsony, húsvét, pünkösd), nemzeti és állami ünnepeket (március 15., augusztus 20., október 23.), népszokást (Márton-nap, Luca-nap, betlehemezés, húsvéti locsolkodás, pünkösdölés);
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében;
- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- megismeri a jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz, népi mesterségekhez kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat;
- jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;
- részt vesz a témában neki szóló kiállítások megismerésében;
- megfigyeli az ünnepek, hagyományok éves körforgását;
- jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;
- ismerkedik régi magyar mesterségekkel, irodalmi művek olvasásával és gyűjtőmunkával.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Olvasástechnika fejlesztése – Szövegértő olvasás és a beszéd fejlesztése – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink – Magyar hagyományok tisztelete – Az ünnepek jellemzői, körforgásuk – Lakóhely hagyományainak megismerése – Szólások, közmondások – Találós kérdések – Régi magyar mesterségek – Jeles történelmi személyek Szent István király, Szent László király, IV. Béla király, Mátyás király, II. Rákóczi Ferenc, Petőfi Sándor, Széchenyi István, Kossuth Lajos 	<ul style="list-style-type: none"> – családi ünnep, – nemzeti ünnep, állami ünnep, – népszokás, népi hagyomány, – jeles napok, – népi gyermekjáték, – hazaszeretet, – magyarságtudat, – közösség, – szólás, szóláshasonlat, – közmondás, – körforgás, – mesterség, foglalkozás 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK:

- Részvétel hagyományokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolódó programokon
- Települési helytörténeti gyűjtemény meglátogatása
- Ünnepekhez kapcsolódó emlékhelyek meglátogatása

- Találkozás, ismerkedés népi mesterségek művelőivel
- Részvétel népi mesterségekhez kapcsolódó tevékenységekben
- Betlehemezés- bemutató előadás az iskola és a település egyházi közösségének

Témakör: Növények, állatok, emberek, találmányok

Óraszám: 21 óra

A témakör sajátossága, hogy az élő és az élettelen világhoz való emberi viszonyulási rendszerre és képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- az élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól;
- gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit;
- ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát;
- különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen;
- felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- feladatvégzés során társaival együttműködik.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a szövegekhez kapcsolódó személyes élményeit, ismereteit felidézi és megosztja;
- röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot,
- önállóan vagy tanítói segítséggel használja az alapvető olvasási stratégiákat;
- információkat, adatokat gyűjt a szövegből, kiemeli a bekezdések lényegét; tanítói segítséggel, vagy önállóan megfogalmazza azt.
- megismeri és alkalmazza az adott témákhoz kapcsolódó lexikonokat;
- néma olvasás útján megérti a rövid, életkorának megfelelő tankönyvi szöveg tartalmát és az utasításokat;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Olvasástechnika fejlesztése – Szövegértés fejlesztése – Beszédfejlesztés – Egyszerű magyarázat, szemléltetés alapján új szó vagy kifejezés jelentésének megértése – A megismert szavak, kifejezések alkalmazása a különböző nyelvi szinteken – Kedvenc növény, állat, híres magyar ember és találmányai néhány mondatos bemutatása 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeretközlő szöveg, – adat, információ, – cím, – illusztráció, – szöveg, – bekezdés 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<p>(Jedlik Ányos, Puskás Tivadar, Szentgyörgyi Albert, Bíró László, Gábor Dénes, Neumann János, Rubik Ernő)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésekről – Növények, állatok csoportosítása különféle szempontok szerint – Egyszerű grafikus szervezők alkalmazása (fürtábra, t-táblázat, gondolattérkép) – Lényegkiemelés képessége – Szövegben való tájékozódás fejlesztése – Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Verbális memória fejlesztése – Belső képalkotás – Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával – Tanulás tanulása 		

TEVÉKENYSÉGEK:

- Településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása
- Részvétel természetvédelmi projektben
- Múzeumlátogatás

Témakör: Olvassunk együtt! Közös olvasmányok

Óraszám: 5 óra

A témakör sajátossága, hogy olvasási, tanulási motívumok és képességek fejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;
- megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál;
- nyitott az irodalmi művek befogadására;
- értő figyelemmel követi a tanító/társai felolvasását;
- verbális és vizuális módon vagy dramatikus eszközökkel reflektál a szövegre, megfogalmazza a szöveg alapján benne kialakult képet;
- röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és megfogalmazza a köztük lévő kapcsolatokat;

- saját gondolkodási és nyelvi szintjén megalkotja a szöveg jelentését ön maga számára, megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját; meghallgatja társai véleményét, azokra reflektál.
- részt vesz a konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;
- részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban;
- az adott helyzetnek megfelelően tudatosan alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;
- alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;
- az olvasott szöveghez illusztrációt készít, a hiányos illusztrációt kiegészíti, vagy a meglévőt társítja a szöveggel.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ajánlással és/vagy egyéni érdeklődésének és az életkori sajátosságainak megfelelően
- választott irodalmi alkotást ismer meg;
- részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő, gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegek: klasszikus, kortárs magyar alkotások megismerésével;
- olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket;
- megtapasztalja az életkorának, érdeklődésének megfelelő szövegek befogadásának és előadásának élményét és örömet;
- részt vesz legalább két hosszabb terjedelmű, magyar és gyermekirodalmi alkotás feldolgozásában;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- a megismert irodalmi szövegekhez, iskolai eseményekhez plakátot, meghívót, saját programjaihoz meghívót készít hagyományosan és digitálisan;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a problémahelyzetet és annak megoldását;
- az olvasott szövegekben kulcsszavakat azonosít, a főbb szerkezeti egységeket önállóan vagy segítséggel elkülöníti;
- megfogalmazza saját véleményét a szereplők cselekedeteiről;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;
- mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- részt vesz a közösen feldolgozott történet dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítséggel a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja tartalmát
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiatermékét.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi nevelés – Irodalmi műveltség alapozása – Hallott és olvasott szöveg megértésének fejlesztése – Bemutató olvasás követése – Olvasásra nevelés – Olvasási kedv felkeltése, olvasás megszerettetése – Kreatív befogadás – Kreatív írás – Szövegértő olvasás fejlesztése – Szövegben való tájékozódás fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> – regény, – meseregény, – szerző, – cím, – kiadó, – tartalomjegyzék, – fülszöveg, – történet, – valóság, – fejezet, – időrend, – szereplő, 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Kulcsszavak azonosítása, főbb szerkezeti részek elkülönítése – Beszédfejlesztés – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Verbális memória fejlesztése – Érzelmi intelligencia fejlesztése – Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása – Lényegkiemelő képesség fejlesztése – Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás – Grafikus szervezők: pl. fűrtábra, T-táblázat, Venn-diagram, fogalomtáblázat kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis stb. – Illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása – Lapbook, plakát, könyvajánló, képregény – Kérdésfeltevés 	<ul style="list-style-type: none"> – helyszín, – probléma, – megoldás, – illusztráció 	

TEVÉKENYSÉGEK: (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Könyvtárlátogatás
- Színház, bábszínház látogatása
- Részvétel olvasmánnyal kapcsolatos prezentáció készítésében
- Közös olvasmány dramatikus feldolgozása
- Közös olvasmányt feldolgozó film megtekintése

NYELVTAN, HELYESÍRÁS ÉS SZÖVEGALKOTÁS

Témakör: A nyelv építő kövei: hang/betű, szótag, szó elválasztás, betűrendbe sorolás
Óraszám: 8 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- feladatok megoldása során társaival együttműködik;
- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír és törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- kérdésre adott válaszában helyesen todalékolja a szavakat;
- a kiejtéssel megegyező, rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;
- a kiejtéstől eltérő szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;
- írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, hibáit javítja.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol, a megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is;
- életkorának megfelelő, digitális és hagyományos szótárakat használ;
- megfigyeli és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű mássalhangzók között;
- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- biztosan szótagol, alkalmazza az elválasztás szabályait.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése – Fonémahallás fejlesztése – Vizuális memória fejlesztése – Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz) – Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése – Helyesírási készség fejlesztése – Aktív szókincs fejlesztése – A nyomtatott és írott magyar ábécé kis- és nagybetűi – Szótagolás, elválasztás, egytagú és összetett szavak – 20-40 gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kéttagú szavak) helyes leírása – 20-40 „tj”, „lj”, „dj”, „nj”, „dt”, „ts” betűkapcsolatból származó összeolvadást vagy hasonulást tartalmazó szó	<ul style="list-style-type: none"> – hang, betű, – magánhangzó, – mássalhangzó, – egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, – hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, – rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, – szótag, szó, – összetett szó, – ábécé, betűrend, – szótár, – „j” hang kétféle jelölése	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

Témakör: A nyelv építő kövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései (mondatgrammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés, bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés)

Óraszám: 12 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;
- megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően válaszol;
- a megismert szavakat, kifejezéseket helyesen alkalmazza;
- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír;

- törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;
- gondolatait, érzelmeit, véleményét életkorának, egyéni képességeinek és a kommunikációs helyzetnek megfelelően néhány mondatban írásban is megfogalmazza;
- egyéni képességeinek megfelelően alkot szövegeket írásban;
- a szövegalkotás során törekszik a megismert helyesírási szabályok alkalmazására és meglévő szókincsének aktivizálására;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;
- részt vesz ismert szövegek (például versek, nyelvtörők, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;
- képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok megalkotásába.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri, indokolja a cím és szöveg közti összefüggést;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- megadott szempontok alapján rövid mesét ír, kiegészít vagy átalakít, vázlatot készít;
- tanítói segítséggel megadott rímpárokhoz különböző témákban 2-4 soros verset alkot.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése – Mondatok és összekapcsolásuk – Történetalkotás szóban – Szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése – Íráskészség fejlesztése – Írásbeli szövegalkotó képesség fejlesztése – Anyaggyűjtés módjai – szó- és kifejezőkészség gyűjtése; – Vázlatkészítés, vázlat kiegészítése – Szerkezeti egységek elkülönítése – Kulcsszavak, kulcsmondatok kiemelése – Szövegalkotás főbb lépései – Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása 	<ul style="list-style-type: none"> – mondat, – szöveg, – helyszín, – szereplő, – cselekmény, – időrend, – címadás, – téma, – anyaggyűjtés, – vázlat, – előzmény, – esemény, – következmény – levél, SMS, e-mail, – címzett, feladó, – válasz, – továbbítás, – megszólítás, – önellenőrzés, – hibajavítás 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

Témakör: A nyelv építő kövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg (rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás, tudósítás, elbeszélő szöveg elektronikus levél)

Óraszám: 18 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- írásbeli munkáit segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;
- törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;
- a szövegalkotás során törekszik a megismert helyesírási szabályok alkalmazására és meglévő szókinccsének aktivizálására;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a hangjelölés megismert szabályait helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés és szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat a mondatvégi írásjeleket;
- szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Ösztönös nyelvhasználat formálása – Nyelvi tudatosság fejlesztése – Önellenőrzés, hibajavítás képessége – Helyesírási készség differenciált fejlesztése – 20-40 gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kéttagú szavak) helyes leírása 	<ul style="list-style-type: none"> – betű, hang, – szó, szókapcsolat, – mondat, – szöveg, – j-ly, – írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, – kisbetű, nagybetű 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK:

- Részvétel az iskolaújság honlap, készítésében hagyományos és digitális formában

Témakör: Szótó és toldalék, szóelemzés

Óraszám: 11 óra

A témakör sajátossága, hogy többnyire képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi, javítja.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- szavakat hangokra és szótagokra bont;
- kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat;
- önállóan felismeri és elkülöníti az egytűvű ismert szavakban a szótövet és a toldalékot.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Hallásfejlesztés, fonémahallás fejlesztése – Betű-hang azonosítás – Szótagolási képesség fejlesztése – Hang- és betűanalízis képességének fejlesztése – Szótó és toldalék fogalma felismerés szintjén – Nyelvi elemzőkészség fejlesztése – Szóalak felbontása – Toldalékos szavak helyes használata – Toldalékos szavak funkcionális másolása, tollbamondása, emlékezetből írása – Helyesejtés-fejlesztés hangkapcsolatgyakorlatokkal – Hibajavítás és önellenőrzés képességének fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> – hang-betű, – betűkapcsolat, – hangkapcsolat, – szótagolás, – szótó, toldalék, – szóelemző írásmód, – önellenőrzés 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

Témakör: Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok
Óraszám: 11 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja az írásbeli és szóbeli szövegalkotásban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismer és ért néhány egyszerű szólást, közmondást;
- megérti és használja az ismert állandósult szókapcsolatokat;
- különféle módokon megjeleníti az ismert szólások, közmondások jelentését.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – A szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése – Szókinccs fejlesztése, szókinccs aktivizálása – Árnyalt nyelvhasználat fejlesztése – Hangalak – jelentés – Ellentétes jelentésű szavak, rokon értelmű szavak – Szólások, közmondások, szóláshasonlatok – Népmesék kezdő és záró formulái, szókapcsolatok, ismétlődő motívumok – Szó szerinti és átvitt jelentés – Szólások, közmondások hagyományőrző szerepe, néhány ismert szólás, közmondás eredete 	<ul style="list-style-type: none"> – szólás, – közmondás, – szókapcsolat, – hangalak, jelentés, – egyjelentésű szavak, – rokon értelmű szavak, – ellentétes jelentésű szavak 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

Témakör: Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve
Óraszám: 9 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. A javasolt Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az egyéni sajátosságaihoz mértén olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;
- megérti és használja az életkorának megfelelő (térbeli, időbeli) relációs szókinccset;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;
- feladatok megoldása során társaival együttműködik.
- felismeri, jelentésük alapján csoportosítja és önállóan vagy segítséggel leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét kifejező szavakat
- megkülönbözteti a szavak egyes és többes számát
- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- kérdésre adott válaszában megfelelően todalékolja a szavakat;
- felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert szavakat;
- ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.
- a több hasonló élőlény, tárgy vagy gondolati dolog nevét kis kezdőbetűvel írja;
- a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Helyesírási készség differenciált fejlesztése – Aktív szókinccs fejlesztése – Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer – Együttműködési képesség – Élőlény, tárgy, gondolati dolog neve – Kis- és nagy kezdőbetűs szavak másolása, tollbamondása, emlékezetből írása – Több hasonló élőlény, tárgy, gondolati dolog neve és helyesírása – Saját nevek helyesírása (egyszerű személynevek, állatnevek, helynevek, intézménynevek, címek) – Mondatkezdő nagybetű 	<ul style="list-style-type: none"> – élőlények neve, – tárgyak neve, – gondolati dolgok neve, – több hasonló név, – saját név, – önellenőrzés, – hibajavítás, – személynév, – állatnév, – helynév, – intézménynév, – címek neve 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

Témakör: Tulajdonságokat kifejező szavak

Óraszám: 6 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az egyéni sajátosságaihoz mértén olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;
- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;
- feladatok megoldása során társaival együttműködik.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a tulajdonságot kifejező szavakat és azok fokozott alakjait;
- ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Helyesírási készség differenciált fejlesztése – Aktív szókincs fejlesztése – Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer – A megfigyelt és értelmezett fokozott melléknevek helyes írásmódja – Együttműködési képesség	<ul style="list-style-type: none"> – ellentétes jelentésű kifejezések, – rokon értelmű szavak, – egybeírás, különírás, – szótő, toldalék, – tulajdonságot kifejező szó	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

Témakör: Mennyiségeket kifejező szavak

Óraszám: 12 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az egyéni sajátosságaihoz mértén olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;
- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;
- feladatok megoldása során társaival együttműködik.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a mennyiségeket kifejező szavakat és azok fokozott alakjait;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Helyesírási készség differenciált fejlesztése – Aktív szókincs fejlesztése – Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer – A megfigyelt és értelmezett fokozott számnevek helyes írásmódja – Együttműködési képesség 	<ul style="list-style-type: none"> – különírás, – szótó, toldalék, – mennyiségeket kifejező szó 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

Témakör: Cselekvés, történes a múltban, jelenben, jövőben

Óraszám: 14 óra

A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az Óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. **A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége.**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;
- megérti és használja az életkorának megfelelő (térbeli, időbeli) relációs szókincset;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;
- feladatok megoldása során társaival együttműködik.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat;
- felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést kifejező szavakat;
- megkülönbözteti a múltban, jelenben és jövőben zajló cselekvéseket, történéseket;
- helyesen alkalmazza a szóbeli és írásbeli szövegalkotásában az idő kifejezésének nyelvi eszközeit;
- felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést, történést kifejező szavakat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Helyesírási készség differenciált fejlesztése – Aktív szókincs fejlesztése – Fogalmazási alapismeretek – Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer – A megfigyelt és értelmezett igekötős igék helyes írásmódja – Együttműködési képesség 	<ul style="list-style-type: none"> – múlt, jelen, jövő, – egybeírás, különírás, – szótó, toldalék, – cselekvést jelentő szó 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

Témakör/Tevékenység: Felzárkóztatás, differenciálás, tehetséggondozás

Óraszám: 5 óra

Témakör/Tevékenység: Felmérések

Óraszám: 5 óra

MATEMATIKA 1-4. ÉVFOLYAM

Évfolyam	1.	2.	3.	4.
Heti óraszám	5	5	5	4
Éves óraszám	180	180	180	144

Az alsó tagozatos matematikatanítás legfőbb célja a matematikai ismeretek és gondolati tevékenységek széles körű tapasztalati alapozása, valamint a kapcsolódó biztos matematikai készségek kialakítása, melyekre a későbbi évfolyamok építhetnek. Alapvető fontosságú, hogy a gyerekek valóságon alapuló saját cselekvő tapasztalataik és élményeik révén jussanak el jól megértett, sok szálon kapcsolódó ismeretekhez, mert ezek jelentik majd a hétköznapi életben hosszú távon használható tudásukat.

A matematika spirális felépítésének megfelelően alsó tagozaton széles körű tárgyi tevékenységek alapozzák meg a változatos képi ábrázolásokat, amelyek szükségesek a későbbi absztrakcióhoz, és alkalmassá teszik a tanulókat a felső tagozaton, középiskolában megjelenő szimbolikus gondolkodásra.

A matematika tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: Az alkalmazható matematikatudás megszerzését segíti a tanulók ösztönzése kérdések, problémák megfogalmazására. Emellett a tanulók szabadabb kommunikációja érdekében fontos, hogy merjenek segítséget kérni a tanítótól és társaiktól, ha nehézségekbe ütköznek munkájuk során. Fontos az is, hogy a tanulóközösség természetesnek vegye, a tanulási folyamat részének tekintse a tévedést, a vitákat. Ez akár az egész tanulócsoporthoz érintő, interaktív formája az egymástól való tanulásnak.

A kommunikációs kompetenciák: A tanulók kommunikációs képességeinek fejlesztését segítik a kooperatív munkaformák, amelyek lehetőséget adnak a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség gyakorlására. Kezdetben saját kifejezőeszközeikkel kommunikálhatnak, például megmutatással, rajzzal, mozgással, saját szavakkal. Ezeket később fokozatosan segítünk egyre pontosabbá, szakszerűbbé tenni. Ez támogatja a matematika nyelvének megértését, a matematikai szövegalkotást, ami elengedhetetlen a matematikai gondolkodáshoz, a valóságos problémákat leíró matematikai modellek megalkotásához. A matematika nyelvének megfelelő alkalmazása a matematikai szókincs ismeretét, valamint a nyelvtani kapcsolatok helyes értését és használatát jelenti, amiket szintén alsó tagozaton alapozunk.

A digitális kompetenciák: A tanuló a Digitális eszközöket már ebben a nevelési-oktatási szakaszban is a tanulás, gyakorlás szolgálatába állítja, amikor egyszerű matematikai jelenségeket figyel meg számológépen, vagy számítógépes fejlesztő játékokat használ a műveletek, a problémamegoldás gyakorlására.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A matematikai gondolkodás fejlesztése szempontjából kiemelt szerepe van a logikai, a stratégiai és a véletlennel kapcsolatos játékoknak. Alsó tagozaton évfolyamonként spirálisan visszatérnek ugyanazok a témakörök, újabb elemekkel bővülve. Bizonyos tevékenységeket újra és újra elvégzünk, egyrészt azért, mert ez segíti az analógiák épülését, másrészt mert lehetőséget nyújt a kapcsolódási pontok

keresésére, megértésére a matematika különböző területei és ismeretei között. Kiemelt szerepe van az alkotó gondolkodás fejlesztésének, ugyanis a gyermek azt érti meg, amit meg is alkot. Az alkotás segít, hogy a tanuló értve tudja megalkotni maga számára az új fogalmakat, beágyazva a formálódó fogalmi rendjébe.

Fontos, hogy egy-egy témakört, problémát, ismeretet több oldalról, sokrétűen és mind szemléletükben, mind matematikai tartalmukban egyaránt változatos eszközök használatával, tevékenységeken keresztül közelítsünk meg. Ez segíti, hogy a gondolkodás rugalmas maradjon, valamint a fogalmak és ezek egymás közti viszonyai, összefüggései igazán megértésre kerüljenek, elmélyüljenek.

Az ismeretek, fogalmak elmélyülését segíti az analógiás gondolkodás is, mely a felismert törvényszerűségeket alkalmazza hasonló vagy egészen más területeken. Ennek fejlesztése is fontos feladat az egyes témakörökben: a bővülő számkör fejből és írásban végzett műveletei során, a szabályjátékok kapcsán, a méréseknél, egyszerű és gondolkodtató szöveges feladatok különbözőképpen megfogalmazott problémáiban, térben és síkban végzett alkotásoknál, illetve mindezen területek összekapcsolásakor. A tanulók a sokféle formában megjelenő közös jegyek alapján alakítják ki a fogalmak belső reprezentációját, ezért alsó tagozaton nem szerepelnek megtanulandó matematikai definíciók a tananyagban. A konkrét tevékenységek csak lassan válnak belsővé, gondolatívá. Ennek kialakulásához megfelelő időt kell biztosítani, ami egyéneknél eltérő lehet, és ritkán zárul le alsó tagozaton. A tanulók a tanórán hallott kifejezéseket először megértik, majd később maguk is helyesen használják azokat. A kerettantervben azok a fogalmak szerepelnek, amelyek helyes alkalmazását elvárjuk a tanulóktól, de a meghatározását nem.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: Alsó tagozaton a matematikai fejlesztés fontos eszköze a játék, mely a személyiségfejlesztő és közösségépítő hatása mellett élvezetes módot kínál minden témakörnél a problémafelvetésre, problémaelemzésre, problémamegoldásra és a gyakorlásra.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A matematika olyan tudomány, amely összeköti a különböző kultúrákat. A tanuló megismeri a gondolkodás logikai felépítésének eleganciáját, a matematikának a természethez, a művészetekhez és az épített környezethez fűződő viszonyát.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A problémafelvetés és -megoldás során a tanuló maga fedezi fel a megoldáshoz vezető utat, megtapasztalja, hogy több lehetséges megoldási út is van. A különböző megoldási lehetőségek keresése fejleszti a gondolkodás rugalmasságát és az új ötletek megalkotásának képességét.

Az alsó tagozaton a témaköröket nem lehet élesen, órákra lebontva elkülöníteni. Az egyes témakörök egymást erősítik, kiegészítik, magyarázzák. A matematikatanítás így lesz igazán komplex. Minden órának szerves része a különféle problémák felvetése. A halmazok képzése, vizsgálata minden témakört áthat. Minden órán lehet számolást gyakorolni, szöveges feladatot megoldani, játékos formában, néhány percben. A gyerekek életkori sajátosságaihoz igazodik a gyakori tevékenységváltás, és ez egyszerre több témakört is érinthet.

MATEMATIKA 1–2. ÉVFOLYAM

Az 1. osztály első félévét a matematikatanulás területén is előkészítő időszaknak tekintjük. Így biztosítható az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése, így adódik lehetőség a más-más óvodából érkező tanulók alapos megfigyelésére, képességeik feltérképezésére. Az előkészítő szakasz megnyújtásával lehetőség nyílik a pszichikus és kognitív funkciók fejlesztésére, megerősítésére, ami által a hátrányokkal induló tanulók is sikeresen felzárkózhatnak.

A képességek fejlesztése, a fogalmak érlelődése hosszú folyamat, amihez gazdag és változatos tapasztalatokra van szüksége minden tanulónak. Ez azt jelenti, hogy tervezéskor egységes szemlélettel kell tekinteni az összes tanulási területre. Egyéni tempóban, sokféle érzékelésre támaszkodva, mozgásokkal és manuálisan összekapcsolható tevékenységekkel indulnak el a tanulók az ismeretszerzés útján.

A matematikai fejlesztés szoros kapcsolatban áll a zenei, művészeti, technológiai és mozgásos fejlesztéssel.

Az előkészítő időszak félévében is megjelenhetnek jelek és egyedi számok, számjelek, elkezdődhet a szám- és műveletfogalom előkészítése összehasonlításokkal, meg- és leszámlálásokkal, mondókázásokkal, változások megfigyelésével. A tanulók érettségéhez, képességeihez igazodó differenciált tanítási, értékelési módszerek megválasztásával valósul meg a tervezés, melyben a differenciált fejlesztés, a többség mellett a lemaradók és a tehetségesebbek gondozása egyaránt teret kap. A differenciálás egyik lehetséges módja a Digitális eszközökön való játék és feladatmegoldás vagy a hosszabb ideig biztosított eszközhasználat.

Második osztály végére előirányzott tanulási eredmények elérésének útját és megvalósítását is a cselekedtetés módszere vezérli. A kisgyerek a konkrét tárgyi tevékenységek során szerzett tapasztalatai alapján alakít ki belső reprezentációkat. A tevékenységekben szereplő tárgyi valóság képezi az absztrakt fogalmak tartalmát, és az ott átélt kapcsolatok alapozzák meg a fogalmak rendszerét. A saját testi mozgások, a hétköznapi életben előforduló tárgyak, dolgok és a már régóta rendelkezésre álló matematikai eszközök (logikai készlet, színes rudak) felhasználása megfelelő támaszt nyújtanak a cselekvő tapasztalatra épülő tanítás-tanulás megvalósításában.

Ebben az időszakban történik meg minden témakör alapozása. Fontos, hogy ezek az alapok nagyon szilárdak legyenek, ezért a fő hangsúly a megértésen, fejlesztésen van, nem pedig a számonkérésen. A fejben számolás egyes lépéseinek megértéséhez alkalmazott eszközök használatát engedjük addig, ameddig az eljárások értő, automatikus használata ki nem alakul.

Az 1–2. évfolyamon a matematika tantárgy alapóraszám: 360 óra; szabadon felhasználható 16 óra.

A témaköröknél megadott óraszámokba szükség esetén beleépítjük az ismeretszerzés mellé a differenciált fejlesztést (felzárkóztatást, tehetséggondozást), a játékos gyakorlást és az értékeléseket is.

A témakörök és tevékenységek áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám		
	1-2. évf.	1.évf.	2.évf.
Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	12	6	6
Rendszerezés, rendszerképzés	12	7	5
Állítások	8	4	4
Problémamegoldás	9	4	5
Szöveges feladatok megoldása	14	6	8
Szám és valóság kapcsolata	20	11	9
Számlálás, becslés	24	14	10
Számok rendezése	14	9	5
Számok tulajdonságai	20	11	9
Számok helyi értékes alakja	13	5	8
Mérőeszköz használata, mérési módszerek	16	6	10
Alapműveletek értelmezése	28	14	14
Alapműveletek tulajdonságai	20	10	10
Szóbeli számolási eljárások	30	15	15
Fejben számolás	38	19	19
Alkotás térben és síkon	8	4	4
Alakzatok geometriai tulajdonságai	12	6	6
Transzformációk	7	3	4
Tájékozódás térben és síkon	10	5	5
Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	17	8	9
Adatok megfigyelése	6	3	3
Valószínűségi gondolkodás	6	2	4
Differenciálásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra felhasználható óra	16	8	8
Összes óraszám:	360	180	180

MATEMATIKA - 1. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 180 óra/év

Heti óraszám: 5 óra/hét

A témakörök és tevékenységek áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	6
Rendszerezés, rendszerképzés	7
Állítások	4
Problémamegoldás	4
Szöveges feladatok megoldása	6
Szám és valóság kapcsolata	11
Számlálás, becslés	14
Számok rendezése	9
Számok tulajdonságai	11
Számok helyi értékes alakja	5
Mérőeszköz használata, mérési módszerek	6
Alapműveletek értelmezése	14
Alapműveletek tulajdonságai	10
Szóbeli számolási eljárások	15
Fejben számolás	19
Alkotás térben és síkon	4
Alakzatok geometriai tulajdonságai	6
Transzformációk	3
Tájékozódás térben és síkon	5
Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	8
Adatok megfigyelése	3
Valószínűségi gondolkodás	2
Differenciálásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra felhasználható óra	8
Összes óraszám:	180

TÉMAKÖR: Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata

ÓRASZÁM: 6 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megkülönböztet, azonosít egyedi konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;
- játékos feladatokban személyeket, tárgyakat, számokat, formákat néhány meghatározó tulajdonsággal jellemez;
- tudatosan emlékezetébe vési az észlelt tárgyakat, személyeket, dolgokat, és ezek jellemző tulajdonságait, elrendezését, helyzetét;
- válogatásokat végez saját szempont szerint személyek, tárgyak, dolgok, számok között;

- felismeri a mások válogatásában együvé kerülő dolgok közös és a különválogatottak eltérő tulajdonságát;
- folytatja a megkezdett válogatást felismert szempont szerint;
- személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;
- azonosítja a közös tulajdonsággal rendelkező dolgok halmazába nem való elemeket;
- megnevezi egy adott tulajdonság szerint ki nem válogatott elemek közös
- adott, címkékkal ellátott halmazábrán elhelyezett elemekről eldönti, hogy a megfelelő helyre kerültek-e; a hibás elhelyezést javítja;
- megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Tárgyak, dolgok felismerése különféle érzékszervekkel, más érzékszervek kizárásával, például csak hallással, csak tapintással – Tárgyak, dolgok tulajdonságainak felismerése különféle érzékszervekkel, mások kizárásával – Két vagy több dolog különbözőségének és azonosságának felismerése egy vagy több szempont alapján – Közös tulajdonságok megfigyelése személyeken, tárgyakon, képeken, alakzatokon, jeleken – A tulajdonságok változásának felismerése – Rész-egész viszonyának vizsgálata tevékenységekkel – Adott elemek válogatása választott vagy megadott szempont szerint – Elkezdett válogatás során létrejövő halmazelemek közös tulajdonságának felismerése, megnevezése; címkézés, a válogatás folytatása – Megadott elemek egy tulajdonság szerinti kétfelé válogatása; a logikai „nem” használata a tulajdonság tagadására – Halmazok képzése tagadó formában megfogalmazott tulajdonság szerint, például nem piros – Konkrét tárgyak, készletek elemeinek halmazokba rendezése mozgásos tevékenységgel – Elemek elhelyezése halmazábrában 	<ul style="list-style-type: none"> – tulajdonság, azonos, különböző, logikai „nem” – több, kevesebb, ugyanannyi, – kisebb, nagyobb, egyenlő 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

– Tulajdonságok alapján igaz állítások megfogalmazása		
---	--	--

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- „Mi változott?” játék tanulókon, tárgyakon, „Nézd csak! Mi változott?” kártyakészleten történő változtatások megfigyelése
- „Varázsszákból” kívánt tulajdonságú plüssállat, forma, logikai lap, tapintható számjegy, betű kiválasztása
- „Repül a..., repül a ...” játék közös tulajdonság megfigyeléséhez
- Tanulók, tárgyak válogatása hulahoppkarikán belülrre és kívülrre
- Logikai készlet elemeinek válogatása

TÉMAKÖR: Rendszerezés, rendszerképzés

ÓRASZÁM: 7 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- barkochbázis valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket;
- két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;
- felsorol elemeket konkrét halmazok közös részéből;
- megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- keresi az okát annak, ha a halmazábra valamelyik részébe nem kerülhet egyetlen elem sem;
- adott elemeket elrendez választott és megadott szempont szerint is;
- sorba rendezett elemek közé elhelyez további elemeket a felismert szempont szerint;
- két, három szempont szerint elrendez adott elemeket többféleképpen is; segédeszközként használja a táblázatos elrendezést és a fadiagramot;
- megkeresi egyszerű esetekben a két, három feltételnek megfelelő összes elemet, alkotást;
- megfogalmazza a rendezés felismert szempontjait.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Saját eszközök, felszerelések számbavétele és rendben tartása – Barkochbázis konkrét dolgok kirakásával – Barkochbázis során felesleges kérdések kerülése, felismerése – Adott halmaz elemeinek rendszerezése a tanító irányításával – Különbféle logikai készletek esetén (teljes rendszert alkotó legfeljebb 24 elemnél) a hiány felismerése a rendszerező tevékenység elvégzése után 	<ul style="list-style-type: none"> – művelet – darabszám 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Feltételeknek megfelelő alkotások felsorolása egyszerű esetekben: két feltétel esetén, kis elemszámú problémánál		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- „Elvitte a szarka” játék: hiányzó elem megtalálása rendszerezés segítségével
- Barkochba játék különféle logikai készleteken többféle szabály szerint

TÉMAKÖR: Állítások

ÓRASZÁM: 4 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis;
- megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;
- megfogalmazza a halmazára egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- tudatosan emlékeztetibe vés szavakat, számokat, utasítást, adott helyzetre vonatkozó megfogalmazást;
- hiányos állításokat igazzá tevő elemeket válogat megadott alaphalmazból;
- egy állításról ismeretei alapján eldönti, hogy igaz vagy hamis;
- ismeretei alapján megfogalmaz önállóan is egyszerű állításokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Konkrét tevékenységekhez kapcsolt köznyelvi és matematikai tartalmú kijelentések, állítások megfogalmazása adott helyzetről, személyekről, tárgyokról, dolgokról, képről, történeusről, összességekről szabadon és irányított megfigyelések alapján	– igaz-hamis – mindegyik – van közte – egyik sem	– Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Hittan
– Konkrét, megfigyeléssel ellenőrizhető állítások igazságának eldöntése		
– Egyszerű, lezárt hiányos állítások igazságának megítélése		
– Egyszerű hiányos állítások kiegészítése igazzá vagy tévessé konkrét elemek, elempárok nevének, jelének behelyettesítésével, például személyek, tárgyak, színes rudak, formák		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- „Rontó” játék: logikai lapokból, számokból, formákból alkotott kiinduló halmaz elemeire igaz állítás megfogalmazása, ennek elrontása egy új elemmel, majd új igaz állítás megfogalmazása az új halmazra, és így tovább

TÉMAKÖR: Problémamegoldás**ÓRASZÁM: 4 óra****A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:**

- a tevékenysége során felmerülő problémahelyzetben megoldást keres;
- kérésre, illetve problémahelyzetben felidézi a kívánt, szükséges emlékképet;
- megfogalmazott problémát tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással értelmez;
- az értelmezett problémát megoldja;
- a problémamegoldás során a sorrendben végzett tevékenységeket szükség szerint visszafelé is elvégzi;
- kérdést tesz fel a megfogalmazott probléma kapcsán;
- tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési szöveges feladatokat;
- egy- és többszemélyes logikai játékokban döntéseit mérlegelve előre gondolkodik.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Hétköznapi helyzetekben, tevékenységek során felmerülő problémahelyzetben megoldás keresése – Megfogalmazott probléma értelmezése tevékenységgel, megjelenítéssel – Tevékenységgel, megjelenítéssel értelmezett probléma megoldása – Egy- és kétlépéses cselekvéssor, művelet sor elvégzése visszafelé is – Ismert problémák, feladatok megoldása változatos formákban – Részvétel egy- és többszemélyes logikai játékokban 	<ul style="list-style-type: none"> – megoldás – művelet sor 	<ul style="list-style-type: none"> – Testnevelés, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Útvonal keresése térbeli és síkbeli labirintusokban
- Problémák lejátszása szerepjátékként, bábokkal, eszközökkel

TÉMAKÖR: Szöveges feladatok megoldása**ÓRASZÁM: 6 óra****A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- értelmezi, elképzei, megjeleníti a szöveges feladatban megfogalmazott hétköznapi szituációt;
- szöveges feladatokban megfogalmazott hétköznapi problémát megold matematikai ismeretei segítségével;
- tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési, szöveges feladatokat;
- megkülönbözteti az ismert és a keresendő (ismeretlen) adatokat;
- megkülönbözteti a lényeges és a lényegtelen adatokat;
- az értelmezett szöveges feladathoz hozzákapcsol jól megismert matematikai modellt;
- a megválasztott modellen belül meghatározza a keresett adatokat;
- a modellen kapott megoldást értelmezi az eredeti problémára; arra vonatkoztatva ellenőrzi a megoldást;
- választ fogalmaz meg a felvetett kérdésre;
- önállóan értelmezi a hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveget;
- nyelvi szempontból megfelelő választ ad a feladatokban megjelenő kérdésekre.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Elmondott történet, helyzet értelmezése közösen eljátszással; megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal – Elmondott szöveges feladatok értelmezése közösen eljátszással, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal tanítói segítséggel – Szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal tanítói segítséggel – Szöveges feladatok megoldása a megjelenítésekről történő leolvasással – Adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése tanítói segítséggel – Kérdés értelmezése, a keresendő adatok azonosítása tanítói segítséggel – Adatok és azok kapcsolatainak megjelenítése valamilyen egyszerűsített rajz, matematikai modell segítségével, – Ismeretlen adatok meghatározása a modellen belül – Megoldás értelmezése az eredeti problémára, és ellenőrzés a szöveg szerinti szituációban – Nyelvi és matematikailag helyes válasz megfogalmazása 	<ul style="list-style-type: none"> – szöveges feladat, adat, ismeretlen adat, információ, – ellenőrzés, – szöveges válasz 	<ul style="list-style-type: none"> – Testnevelés, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Egy-, kétlépéses alapműveletekkel leírható szöveges feladatok megoldása tanítói segítséggel – Szöveges feladatok alkotása hétköznapi szituációkhoz, képekhez, képpárokhoz, adott matematikai modellhez, számfeladathoz 		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Beszélgetés, történetmesélés eseményképekről, ábrákról szabadon és egy-egy részletre fókuszálva is
- Relációs szókincs fejlesztése konkrét megjelenítéssel

TÉMAKÖR: Szám és valóság kapcsolata

ÓRASZÁM: 11 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összehasonlítja véges halmazokat az elemek száma szerint;
- ismeri két halmaz elemeinek kölcsönösen egyértelmű megfeleltetését (párosítását) az elemszámok szerinti összehasonlításra;
- helyesen alkalmazza a feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat 100-as számkörben;
- helyesen érti és alkalmazza a feladatokban a „valamennyivel” több, kevesebb fogalmakat;
- érti és helyesen használja a több, kevesebb, ugyanannyi relációkat halmazok elemszámával kapcsolatban, valamint a kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációkat a megismert mennyiségekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő, terület, pénz) kapcsolatban 20-as számkörben;
- használja a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezéseket a természetes számok körében;
- helyesen használja a mennyiségi viszonyokat kifejező szavakat, nyelvtani szerkezeteket;
- megfelelő szókincset és jeleket használ mennyiségi viszonyok kifejezésére szóban és írásban.
- kis darabszámokat ránézésre felismer többféle rendezett alakban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Mennyiségek (hosszúság, tömeg, terület, űrtartalom, idő, pénz) összemérése, összehasonlítása: kisebb, kevesebb, nagyobb, több, ugyanakkora, ugyanannyi – A mennyiség, darabszám megmaradásának érzékszervi tapasztalatok során történő tudatosítása – Halmazok elemszám szerinti összehasonlítása párosítással (egy-egy értelmű leképezéssel): több, kevesebb, 	<ul style="list-style-type: none"> – kisebb, nagyobb, ugyanakkora, – több, kevesebb, ugyanannyi, – párosítás, bontás 	<ul style="list-style-type: none"> – Testnevelés, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
ugyanannyi relációk felismerése, megnevezése 20-as számkörben – Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a <, >, = jelekkel – Szám jelének hozzákapcsolása az ugyanannyi viszonyban lévő mennyiségekhez 20-as számkörben – A mennyiségi viszonyok kifejezésére szolgáló szavak, jelek értése és használata szóban és írásban – Számok tulajdonságainak vizsgálata cselekvő tapasztalatszerzés alapján – Kis darabszámok felismerése összkép alapján ránézésre többféle rendezett alakban – Számképek felismerése többfelé bontott alakban is 20-ig – Számok többfelé bontása 20-ig		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Relációs szókincs fejlesztése konkrét megjelenítéssel
- Érzékszervi tapasztalatok gyűjtése mennyiségekről, darabszámokról
- Mennyiség megmaradásának vizsgálata

TÉMAKÖR: Számlálás, becslés

ÓRASZÁM: 14 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megszámlál és leszámlál; adott (alkalmilag választott vagy szabványos) egységgel meg- és kimér a 20-as számkörben; oda-vissza számlál kerek tízesekkel;
- ismeri a következő becslési módszereket: közelítő számlálás, közelítő mérés, mérés az egység többszörösével; becslését finomítja újrabecsléssel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Meg- és leszámlálások egyesével – Számlálás során az utolsó számnév hozzákapcsolása az összességhez – Tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban 20-as számkörben – Becslés szerepének, korlátainak megismerése – Becslés során a korábbi tapasztalatok és a becülendő mennyiség tulajdonságainak figyelembevétele	– számlálás, becslés	– Magyar nyelv és irodalom, – Testnevelés, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

<ul style="list-style-type: none"> – Becslés ellenőrzése párosítással, összeméréssel – Becslések értékelése 		
---	--	--

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Hétköznapi helyzetekben történő becslések, mérés számlálással
- Oda-vissza számlálás közben periodikus mozdulatok
- „Lépj hozzám!” játékos feladat

TÉMAKÖR: Számok rendezése

ÓRASZÁM: 9 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- nagyság szerint sorba rendez számokat, mennyiségeket;
- megadja és azonosítja számok sokféle műveletes alakját;
- megtalálja a számok helyét, közelítő helyét egyszerű számegyenesen, számtáblázatokban, a számegyenesnek ugyanahhoz a pontjához rendeli a számokat különféle alakjukban a 20-as számkörben;
- megnevezi a 20-as számkör számainak egyes, tízes, szomszédjait, tízesekre kerekített értékét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Számok nagyság szerinti összehasonlítása bontott alakban is: melyik nagyobb, mennyivel nagyobb – Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a <, >, = jelekkel – Sorszámok ismerete, alkalmazása – Számvonal, számegyenes alkotása, rajzolása, a számok helyének jelölésével 20-as számkörben – Számegyenes irányának, egységének megadása két szám kijelölésével – Leolvasások a számegyenesről – Számok, műveletes alakban megadott számok helyének megkeresése a számegyenesen 20-as számkörben – Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése – Számok helyének azonosítása számtáblázatokban – Számok egyes, tízes szomszédainak ismerete, megnevezése 20-as számkörben 	<ul style="list-style-type: none"> – sorszám, – számegyenes – számtábla, – nagyobb, kisebb, – növekedés, – csökkenés, – egyes számszomszéd, – tízes számszomszéd 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom, – Testnevelés, – Ének-zene; – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Számok szemléltetéséhez, összehasonlításához, sorba rendezéséhez „élő számegyenes” létrehozása
- Lépkedések különféle, változatosan alkotott számvonalakon
- Sorszámok alkalmazása versenyek eredményhirdetésekor

TÉMAKÖR: Számok tulajdonságai**ÓRASZÁM: 11 óra****A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:**

- számokat jellemez tartalmi és formai tulajdonságokkal;
- számot jellemez más számokhoz való viszonyával;
- ismeri a római számjelek közül az I, V, X jeleket, hétköznapi helyzetekben felismeri az ezekkel képzett számokat;
- helyesen írja az arab számjeleket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Számok kifejezése művelettel megadott alakokban – Párosság és páratlanság fogalmának alapozása tevékenységgel: párosítással és két egyenlő részre osztással – Hármásával, négyesével, ötösével... és 3, 4, 5... egyenlő darabszámú csoportból kirakható számok megfigyelése különféle eszközökkel végzett csoportosítások, építések során – Számok közti viszonyok megfigyelése, például: adott számnál nagyobb, kisebb valamennyivel, adott számnak a többszöröse – Számok formai tulajdonságainak megfigyelése: számjegyek száma, számjegyek egymáshoz való viszonya – Számok tartalmi, formai jellemzése, egymáshoz való viszonyuk kifejezése kitalálós játékokban – Számjelek olvasása, írása 	<ul style="list-style-type: none"> – számjegy; – egyjegyű, kétjegyű számok; – páros, páratlan 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom, – Testnevelés, – Ének-zene; – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- „Bontó gép” készítése
- Szönyegezések színes rudakkal

TÉMAKÖR: Számok helyi értékes alakja**ÓRASZÁM: 5 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:**

- összekapcsolja a tízes számrendszerben a számok épülését a különféle számrendszerekben végzett tevékenységeivel;
- érti a számok százasokból, tízesekből és egyesekből való épülését, százások, tízesek és egyesek összegére való bontását;
- helyesen írja és olvassa a számokat a tízes számrendszerben 20-ig.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Csoportosítások, beváltások valahányasával különféle eszközökkel, – Mérések különböző egységekkel és többszöröseikkel – Leltárak készítése az elvégzett tevékenységek alapján nem tízes számrendszerekben (főleg 3-asával, 4-esével, 2-esével való csoportosítást követően) – Csoportosítások, beváltások tízesével különféle eszközökkel – Leltárak készítése 10-esével történő csoportosítások, beváltások után – Számok tízesekre és egyesekre bontott alakjainak előállítása és felismerése nem csak helyi érték szerint rendezett alakban – Számok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékes alakjukban, 100-as számkörben	<ul style="list-style-type: none"> – csoportosítás, – beváltás, – leltár, – bontott alak, – tízes, egyes	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom, – Testnevelés, – Ének-zene; – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Adott számosságú apró dolog csomagolása csoportmunkában
- Csoportosítások rajzolt képeken

TÉMAKÖR: Mérőeszköz használata, mérési módszerek**ÓRASZÁM: 6 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:**

- megbecsül, mér alkalmi és szabványos mértékegységekkel hosszúságot, tömeget, űrtartalmat és időt;
- helyesen alkalmazza a mérési módszereket, használ skálázott mérőeszközöket, helyes képzete van a mértékegységek nagyságáról;
- helyesen használja a hosszúságmérés, az űrtartalom mérés és a tömegmérés szabványegységei közül a következőket: dm, m, dl, l; kg;

- ismeri az időmérés szabványegységeit: az órát, a napot, a hetet, a hónapot, az évet;
- megméri különböző sokszögek területét különböző egységekkel;
- területet mér különböző egységekkel lefedéssel vagy darabolással;
- ismer a terület és kerület mérésére irányuló tevékenységeket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Változatos mennyiségek érzékszervi összehasonlítása – Változatos mennyiségek közvetlen összemérése – Változatos mennyiségek összemérése közvetítő segítségével – Mérési módszerek megismerése – Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott alkalmi egységekkel, például: arasz, lépés, pohárnyi, kanálnyi, tenyérnyi – Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott objektív egységekkel, például: pálcikák, színes rudak – Tapasztalatszerzés a mennyiségről mint az egység többszöröséről – Mérőszám fogalmának megértése – Mennyiségek összehasonlítása; mennyivel nagyobb mennyiség, mennyivel kisebb mennyiség, hányszor akkora, hanyadrésze – Különböző mennyiségek mérése ugyanazzal az egységgel; annak megfigyelése, tudatosítása, hogy a nagyobb mennyiséget több egység teszi ki, a kevesebb mennyiséget kevesebb egység teszi ki – Azonos mennyiségek mérése különböző egységekkel; annak megtapasztalása, megfigyelése, hogy kisebb egységből több teszi ki ugyanazt a mennyiséget, nagyobb egységből kevesebb teszi ki ugyanazt a mennyiséget – Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése szabványmértékegységek közül a következőkkel: dm, m; dl, l; kg – Hétköznapi tapasztalatok szerzése a szabványmértékegységek nagyságáról – Skálázott mérőeszközök készítése alkalmi egységekkel, használata tanítói segítséggel 	<ul style="list-style-type: none"> – összehasonlítás, – mérés, – mérőeszköz, – mérőszám, – mértékegység, – hosszúság, – úrtartalom, tömeg, – idő, – cm, dm, m, – dl, l, – kg, – óra, nap, hét, hónap, év 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom, – Testnevelés, – Ének-zene; – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Szabványos mérőeszközök használata – Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok megismerése; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése – Az időmérés egységeinek megismerése: óra, – Egész órák leolvasása különféle analóg és digitális órákról 		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Különböző tömegű tárgyak, gyümölcsök, gesztenyék tömegének összehasonlítása érzésre két kézzel, majd ellenőrzése vállfamerleggel
- Hosszúság mérése arasszal, lépéssel, tyúklépéssel
- Hosszúság mérése egyforma pálcikákkal, egyforma színes rudakkal

TÉMAKÖR: Alapműveletek értelmezése

ÓRASZÁM: 14 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- helyesen értelmezi a 20-as számkörben az összeadást;
- hozzákapcsolja a megfelelő műveletet adott helyzethez, történéshez, egyszerű szöveges feladathoz;
- értelmezi a műveleteket megjelenítéssel, modellezéssel, szöveges feladattal;
- helyesen használja a műveletek jeleit;
- megérti a következő kifejezéseket: tagok, összeg, kisebbítendő, kivonandó, különbség;
- szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveleteket megérti;
- szöveget, ábrát alkot matematikai jelekhez, műveletekhez.
- helyesen használja a műveletek jeleit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Összeadás és kivonás értelmezései darabszám és mérőszám tartalommal valóságos helyzetekben, tevékenységekkel, képpárokkal, képekkel, történetekkel – Összeadás, kivonás értelmezése mint hozzáadás és elvétel – Összeadás, kivonás értelmezése mint egyesítés, és mint az egészből az egyik rész meghatározása – Összeadás, kivonás értelmezése mint összehasonlítás: valamennyivel kevesebb, valamennyivel több – Kivonás értelmezése mint különbség kifejezése 	<ul style="list-style-type: none"> – összeadás, kivonás, – összeg, különbség, – egyenlő részekre osztás, – művelet, egyenlővé tevés, 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom, – Testnevelés, – Ének-zene; – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Egyenlővé tevés tevékenységekkel és számokkal – Történésről, kirakásról, képről többféle művelet értelmezése, leolvasása, lejegyzése – Műveletről kirakás, kép, szöveges feladat készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése – Szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése tanítói segítséggel 		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Az összeadás, kivonás többféle értelmezésének lejátszása konkrét dolgokkal

TÉMAKÖR: Alpműveletek tulajdonságai

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- számolásaiban felhasználja a műveletek közti kapcsolatokat, számolásai során alkalmazza konkrét esetekben a legfontosabb műveleti tulajdonságokat;
- megold hiányos műveletet, műveletsort az eredmény ismeretében, a műveletek megfordításával is;
- alkalmazza a műveletekben szereplő számok (kisebbitendő, kivonandó és különbség; tagok és összeg;) változtatásának következményeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Műveleti tulajdonságok megfigyelése változatos tevékenységek alapján: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; összeg, különbség szorzása, szorzat szétagolása – A megértett műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél – Hiányos műveletek és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 20-ig – Műveletekben szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése – Műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése és alkalmazása ellenőrzésnél 	<ul style="list-style-type: none"> – felcserélhetőség 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom, – Testnevelés, – Digitális kultúra, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Szőnyegezések színes rudakkal

TÉMAKÖR: Szóbeli számolási eljárások**ÓRASZÁM: 15 óra***A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!***TANULÁSI EREDMÉNYEK****A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:**

- alkalmazza a számolást könnyítő eljárásokat;
- elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt;

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján 20-as számkörben – Számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok felhasználásával 20-as számkörben – Bontások és pótlások alkalmazása – Számhoz számszomszédainak hozzáadása és a nekik megfelelő kivonások elvégzése – Tízestlépéses összeadás, kivonás bontások és 10-re pótlások alkalmazásával – 10 és 20 közötti számok és egyjegyűek összeadása, kivonása a 10-nél kisebb számokra vonatkozó összeadással, kivonással való analógia alapján – 9 (8, 7) hozzáadása, elvétele 10-1 (10-2, 10-3) alakban – Különféle számolási eljárások megismerése és a tanuló számára legkézenfekvőbb kiválasztása, begyakorlása 		<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom, – Testnevelés, – Digitális kultúra, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Mérőszalagon számok hozzáadása és elvétele színes rudak tetszőleges számhoz való hozzáillesztésével
- Egyenlő tagok összeadása ujjak segítségével
- „Hány ujjadat fogom? Hány ujjadat nem fogom?” játékos feladat párban

TÉMAKÖR: Fejben számolás**ÓRASZÁM: 19 óra***A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- fejben pontosan összead és kivon a 20-as számkörben;
- fejben pontosan számol a 20-as számkörben a 20-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Fejben számolás egyes lépéseinek megértése, begyakorlása eszközökkel; az eszközök szükség szerinti használata feladatok megoldása során – Összeadás és kivonás kerek tízesekkel a 20-as számkörben – Összeadás és kivonás kerek tízesekkel és egyjegyűekkel a 20-as számkörben – Összeadás és kivonás teljes kétjegyűekkel és egyjegyűekkel a 20-as számkörben – Teljes kétjegyű számok összeadása és kivonása 20-as számkörben eszközökkel – Teljes kétjegyű számok összeadása és kivonása 20-as számkörben, fejben	<ul style="list-style-type: none"> – kerek tízes	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom, – Testnevelés, – Digitális kultúra, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- „Boltos játék”
- Láncszámolások
- Egy képről többféle művelet olvasása

TÉMAKÖR: Alkotás térben és síkon

ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- szabadon épít, kirak formát, mintát adott testekből, síklapokból;
- minta alapján létrehoz térbeli, síkbeli alkotásokat;
- sormintát, síkmintát felismer, folytat;
- alkotásában követi az adott feltételeket;
- testeket épít élekből, lapokból; elkészíti a testek élvázát, hálóját; testeket épít képek, alaprajzok alapján; elkészíti egyszerű testek alaprajzát;
- síkidomokat hoz létre különféle eszközök segítségével;
- megtalálja az összes, több feltételnek megfelelő építményt, síkbeli kirakást.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Építés térbeli építőelemekből, testekből szabadon, másolással, megadott feltétel szerint – Építés egyszerűbb nézetek, egyszerűbb alaprajzok alapján	<ul style="list-style-type: none"> – alaprajz, – síkidom, – test,	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra, – Testnevelés, – Digitális kultúra, – Hittan

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Síkbeli alkotások szabadon, másolással, megadott feltétel szerint: kirakások mozaiklapokkal, nyírás, tépés, hajtogatás, alakzatok határvonalainak elkészítése pálcákból, rajzolás (szabad kézzel, vonalzóval, alaklemezsel) – Sokszögek előállítása nyírással, hajtogatással, pálcikákkal, gumikarika kifeszítésével, vonalzos rajzolással adott feltételek szerint – Sorminták, területminták kirakása és folytatása síkban, térben – Adott feltételeknek megfelelő többféle alakzat, minta előállítása 		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Színes rudakból, legóból, építőkockákból, dobozokból, hengerekből városépítés, várépítés
- Kirakások mozaiklapokból, logikai készlet elemeiből
- Rövid ideig látott képről másolat készítése a vizuális memória fejlesztésére

TÉMAKÖR: Alakzatok geometriai tulajdonságai

ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megkülönböztet, azonosít egyedi konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;
- személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;
- két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;
- megkülönbözteti és szétválogatja szabadon választott vagy meghatározott geometriai tulajdonságok szerint a gyűjtött, megalkotott testeket, síkidomokat;
- megfigyeli az alakzatok közös tulajdonságát, megfelelő címkéket talál megadott és halmazokba rendezett alakzatokhoz;
- megtalálja a közös tulajdonsággal nem rendelkező alakzatokat;
- megnevezi a tevékenységei során előállított, válogatásai során előkerülő alakzatokon megfigyelt tulajdonságokat;
- megnevezi a háromszögeket, négyszögeket, köröket;
- megszámlálja az egyszerű szögletes test lapjait;
- különbséget tesz testek és síkidomok között;
- kiválasztja megadott síkidomok közül a sokszögeket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Válogatások előállított vagy megadott testek között szabadon	<ul style="list-style-type: none"> – egyenes, – görbe vonal; 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra, – Testnevelés,

<ul style="list-style-type: none"> – Testek és síkidom modellek megkülönböztetése – Sokféle alakú testek közül a gömb és a szögletes testek kiemelése érzékszervi tapasztalatok alapján – Téglatest lapjainak megszámlálása – Válogatások előállított vagy megadott síkidomok között szabadon – Síkbeli alakzatok jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: egyenes vagy görbe határvonalak, „lyukasság”, „szögek beugrása”, „tükrösség” – Sokféle alakú síklapok közül a körlap és a sokszögek kiemelése – Háromszögek, négyszögek, körlapok felismerése, kiválogatása, megnevezése 	<ul style="list-style-type: none"> – körlap, háromszög, négyszög, téglalap, négyzet 	<ul style="list-style-type: none"> – Digitális kultúra, – Hittan
--	--	--

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Különböző hétköznapi tárgyak körülrajzolása, a körülrajzolások tapasztalatainak megbeszélése
- Kakuktkőjátékok, felismerő játékok, párkereső játékok kézbe fogható tárgyakkal, testekkel; letakart tárgyakkal, párkereső játékok kézbe fogható síkidomokkal

TÉMAKÖR: Transzformációk

ÓRASZÁM: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tapasztalattal rendelkezik mozgással, kirakással a tükörkép előállításáról;
- követi a sormintában vagy a síkmintában lévő szimmetriát.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Szimmetriák, tükörképek megfigyelése a természetes és az épített környezetben térben és síkban – Tárgyak, építmények, képek tükörképének megfigyelése térben, síkban tükör segítségével – Sor- és síkminták készítése eltolással és tükrözéssel 	<ul style="list-style-type: none"> – tükörkép, 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra, – Testnevelés, – Digitális kultúra, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- „Tükörjáték”
- Építések, mozgatások úgy, hogy a két kéz egyszerre ugyanazt csinálja egymás tükörképeként

- Papírlap egyik oldalára festékpaca nyomása, a papír másik felének ráhajtása, a papír szétnyitása, a készült minta kiegészítése

TÉMAKÖR: Tájékozódás térben és síkon

ÓRASZÁM: 5 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- helyesen használja az irányokat és távolságokat jelölő kifejezéseket térben és síkon.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Irányokat, távolságokat jelölő szavak jelentésének megismerése térben és síkban tevékenységekkel és játékos szituációkkal – Tájékozódást segítő játékok, tevékenységek nagymozgásokkal – Útvonalak bejárása utánzással; az útvonal tudatosítása – Bejárt útvonal újrajárása emlékezetből – Téri tájékozódás mozgással, tárgyak mozgatásával – Függőleges és vízszintes síkon való tájékozódás tárgyak elhelyezésével, mozgatásával, például „fölé”, „alá” többféle értelmezése – Térbeli és síkbeli elhelyezkedést kifejező szavak jelentésének megismerése játékos tevékenységekkel – Irány és állás megfigyelése, követése az olvasáshoz, íráshoz kapcsolódva 	<ul style="list-style-type: none"> – jobb, bal, – le, fel, előtte, mögötte, mellette, kint, bent, előre, hátra, – távolabb, közelebb 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Testnevelés, – Dráma és színház – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- „Hideg-meleg” játék kincskeresésre
- Irányokat jelölő szavak értelmezése térben és síkon
- „Telefonos” játék logikai lapokkal, mozaiklapokkal, színes rudakkal
- „Különbségkereső” játék párban

TÉMAKÖR: Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése

ÓRASZÁM: 8 óra

A TÉMAKÖR TARTALMA TOVÁBBI TANÓRÁKON IS FOLYAMATOSAN MEGJELENIK!

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- részt vesz memóriajátékokban különféle tulajdonságok szerinti párok keresésében;
- megfogalmazza a személyek, tárgyak, dolgok, időpontok, számok, testek, síklapok közötti egyszerű viszonyokat, kapcsolatokat;
- érti a problémákban szereplő adatok viszonyát;
- megfogalmazza a felismert összefüggéseket;
- összefüggéseket keres sorozatok elemei között;
- megadott szabály szerint sorozatot alkot; megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozatot, táblázatot állít elő modellként;
- tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatokat folytat;
- elsorolja az évszakokat, hónapokat, napokat, napszakokat egymás után, tetszőleges kezdőponttól is;
- ismert műveletekkel alkotott sorozat, táblázat szabályát felismeri; ismert szabály szerint megkezdett sorozatot, táblázatot helyesen, önállóan folytat;
- felismer kapcsolatot elempárok, elemhármások tagjai között;
- szabályjátékok során létrehoz a felismert kapcsolat alapján további elempárokat, elemhármásokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Adott viszonyban lévő, adott összefüggésnek megfelelő párok keresése – Személyek, tárgyak, dolgok, számok, testek, síklapok között megjelenő kapcsolatok megfigyelése, felfedezése – Számpárok, számhármások közötti kapcsolatok felfedezése, jellemzése – Megfigyelt kapcsolatok megfordítása – Változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal – Sorozatok képzése tárgyakkal, mozgással, hanggal, valamilyen logikai készlet elemeivel, számokkal – Összefüggések keresése egyszerű sorozatok elemei között – Sorozat alkotása közösen értelmezett szabály szerint – Tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott egyszerű periodikus sorozatok folytatása – A mindennapi életünkből jól ismert periódusok megfigyelése: évszakok, hónapok, hetek napjai, napszakok – Elkezdett sorozatok, táblázatok egyszerű szabályának felismerése – Megkezdett egyszerű szabályú sorozat folytatása mindkét irányban 	<ul style="list-style-type: none"> – szabály, – sorozat, – számsorozat, – növekvő, – csökkenő, – kapcsolat, 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra, – Testnevelés, – Digitális kultúra, – Hittan

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Gépjátékok különféle elemekkel (tárgyak, számok, alakzatok) – Gépjátékok szabályának felismerése – Megfigyelt szabály alapján további elempárok, elemhármak alkotása – Sorozatban, gépjátékokban, táblázatban felismert összefüggés megfogalmazása saját szavakkal – Felismert kapcsolatok, összefüggések, szabályszerűségek szóbeli kifejezése 		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Kakukktojás-kereső játékok
- „Mi változott?” játék
- Ismétlődő mozgásos cselekvések
- Ismétlődő ritmusjelek letapsolása

TÉMAKÖR: Adatok megfigyelése

ÓRASZÁM: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adatokat gyűjt a környezetében;
- adatokat rögzít későbbi elemzés céljából;
- jellemzi az összességeket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Minőségi és mennyiségi tulajdonsággal kapcsolatos adatok megfigyelése, gyűjtése, rögzítése – Egyenlő adatok keresése, legkisebb, legnagyobb kiválasztása 	<ul style="list-style-type: none"> – adat, 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra, – Testnevelés, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- „Tornasor” játék: a tanulók oszlopokba rendeződnek valamilyen szempont szerint

TÉMAKÖR: Valószínűségi gondolkodás

ÓRASZÁM: 2 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- részt vesz olyan játékokban, kísérletekben, melyekben a véletlen szerepet játszik;
- tapasztalatai alapján különbséget tesz a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” események között;

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Részvétel valószínűségi játékokban; intuitív esélylatolgatás, tippek megfogalmazása – Valószínűségi kísérletek végzése, események megfigyelése – Játékos tapasztalatszerzés a véletlenről, a biztosról és a lehetetlenről – „Biztos”, „lehetséges, de nem biztos” és „lehetetlen” események megfigyelése kísérletek során 	<ul style="list-style-type: none"> – véletlen; „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” – esemény; – tipp 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Testnevelés, – Hittan

MATEMATIKA - 2. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 180 óra/év

Heti óraszám: 5 óra/hét

A témakörök és tevékenységek áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	6
Rendszerezés, rendszerképzés	5
Állítások	4
Problémamegoldás	5
Szöveges feladatok megoldása	8
Szám és valóság kapcsolata	9
Számlálás, becslés	10
Számok rendezése	5
Számok tulajdonságai	9
Számok helyi értékes alakja	8
Mérőeszköz használata, mérési módszerek	10
Alapműveletek értelmezése	14
Alapműveletek tulajdonságai	10
Szóbeli számolási eljárások	15
Fejben számolás	19
Alkotás térben és síkon	4
Alakzatok geometriai tulajdonságai	6
Transzformációk	4
Tájékozódás térben és síkon	5
Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	9
Adatok megfigyelése	3
Valószínűségi gondolkodás	4
Differenciálásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra felhasználható óra	8
Összes óraszám:	180

TÉMAKÖR: Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata
ÓRASZÁM: 6 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megkülönböztet, azonosít egyedi konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;
- játékos feladatokban személyeket, tárgyakat, számokat, formákat néhány meghatározó tulajdonsággal jellemez;
- tudatosan emlékezetébe vési az észlelt tárgyakat, személyeket, dolgokat, és ezek jellemző tulajdonságait, elrendezését, helyzetét;
- válogatásokat végez saját szempont szerint személyek, tárgyak, dolgok, számok között;
- felismeri a mások válogatásában együvé kerülő dolgok közös és a különválogatottak eltérő tulajdonságát;
- folytatja a megkezdett válogatást felismert szempont szerint;
- személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;
- azonosítja a közös tulajdonsággal rendelkező dolgok halmazába nem való elemeket;
- megnevezi egy adott tulajdonság szerint ki nem válogatott elemek közös tulajdonságát a tulajdonság tagadásával;
- barkochbázik valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket;
- halmazábrán is elhelyez elemeket adott címkék szerint;
- adott, címkéssel ellátott halmazábrán elhelyezett elemekről eldönti, hogy a megfelelő helyre kerültek-e; a hibás elhelyezést javítja;
- talál megfelelő címkéket halmazokba rendezett elemekhez;
- megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;
- két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;
- két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;
- megfogalmazza a halmazára egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Tárgyak, dolgok felismerése különféle érzékszervekkel, más érzékszervek kizárásával, például csak hallással, csak tapintással – Tárgyak, dolgok tulajdonságainak felismerése különféle érzékszervekkel, mások kizárásával 	<ul style="list-style-type: none"> – tulajdonság, azonos, különböző, logikai „nem” – több, kevesebb, ugyanannyi, – kisebb, nagyobb, egyenlő 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Két vagy több dolog különbözőségének és azonosságának felismerése egy vagy több szempont alapján – Közös tulajdonságok megfigyelése személyeken, tárgyakon, képeken, alakzatokon, jeleken – A tulajdonságok változásának felismerése – Rész-egész viszonyának vizsgálata tevékenységekkel – Adott elemek válogatása választott vagy megadott szempont szerint – Elkezdett válogatás során létrejövő halmazelemek közös tulajdonságának felismerése, megnevezése; címkézés, a válogatás folytatása – Megadott elemek egy tulajdonság szerinti kétfelé válogatása; a logikai „nem” használata a tulajdonság tagadására – Halmazok képzése tagadó formában megfogalmazott tulajdonság szerint, például nem piros – Konkrét tárgyak, készletek elemeinek halmazokba rendezése mozgásos tevékenységgel – Elemek elhelyezése halmazábrában – Tulajdonságok alapján igaz állítások megfogalmazása 		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Útválasztó játékok mozgással, logikai készletek elemeivel, számokkal, formákkal
- Stratégiai játékok logikai lapokkal

TÉMAKÖR: Rendszerezés, rendszerképzés

ÓRASZÁM: 5 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- barkochbázik valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket;
- két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;
- felsorol elemeket konkrét halmazok közös részéből;

- megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- keresi az okát annak, ha a halmazábra valamelyik részébe nem kerülhet egyetlen elem sem;
- adott elemeket elrendez választott és megadott szempont szerint is;
- sorba rendezett elemek közé elhelyez további elemeket a felismert szempont szerint;
- két, három szempont szerint elrendez adott elemeket többféleképpen is; segédeszközként használja a táblázatos elrendezést és a fadiagramot;
- megkeresi egyszerű esetekben a két, három feltételnek megfelelő összes elemet, alkotást;
- megfogalmazza a rendezés felismert szempontjait;
- megkeresi két, három szempont szerint teljes rendszert alkotó, legfeljebb 48 elemű készlet hiányzó elemeit, felismeri az elemek által meghatározott rendszert.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Saját eszközök, felszerelések számbavétele és rendben tartása – Barkochbázás konkrét dolgok kirakásával – Barkochbázás során felesleges kérdések kerülése, felismerése – Adott halmaz elemeinek rendszerezése a tanító irányításával – Különféle logikai készletek esetén (teljes rendszert alkotó legfeljebb 24 elemnél) a hiány felismerése a rendszerező tevékenység elvégzése után – Feltételeknek megfelelő alkotások felsorolása egyszerű esetekben: két feltétel esetén, kis elemszámú problémánál 	<ul style="list-style-type: none"> – művelet – darabszám 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Két szempont szerint elemek táblázatba rendezése, hiányzó elem megtalálása
- Öltöztethető papírbaba különböző öltözékeinek kirakása
- Adott feltételeknek megfelelő építmények, szőnyegek színes rúddal

TÉMAKÖR: Állítások

ÓRASZÁM: 4 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis;
- megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;

- megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- tudatosan emlékezetébe vés szavakat, számokat, utasítást, adott helyzetre vonatkozó megfogalmazást;
- hiányos állításokat igazgá tevő elemeket válogat megadott alaphalmazból;
- egy állításról ismeretei alapján eldönti, hogy igaz vagy hamis;
- ismeretei alapján megfogalmaz önállóan is egyszerű állításokat;
- példákat gyűjt konkrét tapasztalatai alapján matematikai állítások alátámasztására.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Konkrét tevékenységekhez kapcsolt köznyelvi és matematikai tartalmú kijelentések, állítások megfogalmazása adott helyzetről, személyekről, tárgyokról, dolgokról, képről, történeusről, összességekről szabadon és irányított megfigyelések alapján – Konkrét, megfigyeléssel ellenőrizhető állítások igazságának eldöntése – Egyszerű, lezárt hiányos állítások igazságának megítélése – Egyszerű hiányos állítások kiegészítése igazgá vagy tévessé konkrét elemek, elempárok nevének, jelének behelyettesítésével, például személyek, tárgyak, színes rudak, formák 	<ul style="list-style-type: none"> – igaz-hamis – mindegyik – van közte – egyik sem 	<ul style="list-style-type: none"> – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- „Mi kerülhet a dobozba?” játék: egy hiányos állítás változója egy doboz, amibe tárgyakat helyezve egészítjük ki a mondatot, majd döntünk az állítás igazságáról

TÉMAKÖR: Problémamegoldás

ÓRASZÁM: 5 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a tevékenysége során felmerülő problémahelyzetben megoldást keres;
- kérésre, illetve problémahelyzetben felidézi a kívánt, szükséges emlékképet;
- megfogalmazott problémát tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással értelmez;
- az értelmezett problémát megoldja;
- a problémamegoldás során a sorrendben végzett tevékenységeket szükség szerint visszafelé is elvégzi;
- megoldását értelmezi, ellenőrzi;
- kérdést tesz fel a megfogalmazott probléma kapcsán;

- tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési szöveges feladatokat;
- egy- és többszemélyes logikai játékokban döntéseit mérlegelve előre gondolkodik.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Hétköznapi helyzetekben, tevékenységek során felmerülő problémahelyzetben megoldás keresése – Megfogalmazott probléma értelmezése tevékenységgel, megjelenítéssel – Tevékenységgel, megjelenítéssel értelmezett probléma megoldása – Egy- és kétlépéses cselekvéssor, műveletsor elvégzése visszafelé is – Ismert problémák, feladatok megoldása változatos formákban – Részvétel egy- és többszemélyes logikai játékokban 	<ul style="list-style-type: none"> – megoldás – műveletsor 	<ul style="list-style-type: none"> – Testnevelés, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Origamik készítése
- Visszaemlékezés korábbi történések
- Cselekvéssor visszafelé lejátszása
- Láncmesék lejátszása
- Egyszerűbb táblás logikai, stratégiai játékok; kártyajátékok

TÉMAKÖR: Szöveges feladatok megoldása

ÓRASZÁM: 8 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- értelmezi, elképzei, megjeleníti a szöveges feladatban megfogalmazott hétköznapi szituációt;
- szöveges feladatokban megfogalmazott hétköznapi problémát megold matematikai ismeretei segítségével;
- tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési, szöveges feladatokat;
- megkülönbözteti az ismert és a keresendő (ismeretlen) adatokat;
- megkülönbözteti a lényeges és a lényegtelen adatokat;
- az értelmezett szöveges feladathoz hozzákapcsol jól megismert matematikai modellt;
- a megválasztott modellen belül meghatározza a keresett adatokat;
- a modellen kapott megoldást értelmezi az eredeti problémára; arra vonatkoztatva ellenőrzi a megoldást;
- választ fogalmaz meg a felvetett kérdésre;
- önállóan értelmezi a hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveget;
- nyelvi szempontból megfelelő választ ad a feladatokban megjelenő kérdésekre.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Elmondott történet, helyzet értelmezése közösen eljátszással; megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal – Elmondott szöveges feladatok értelmezése közösen eljátszással, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal tanítói segítséggel – Szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal tanítói segítséggel – Szöveges feladatok megoldása a megjelenítésekről történő leolvasással – Adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése tanítói segítséggel – Kérdés értelmezése, a keresendő adatok azonosítása tanítói segítséggel – Adatok és azok kapcsolatainak megjelenítése valamilyen egyszerűsített rajz, matematikai modell segítségével, – Ismeretlen adatok meghatározása a modellen belül – Megoldás értelmezése az eredeti problémára, és ellenőrzés a szöveg szerinti szituációban – Nyelvileg és matematikailag helyes válasz megfogalmazása – Egy-, kétlépéses alpműveletekkel leírható szöveges feladatok megoldása tanítói segítséggel – Szöveges feladatok alkotása hétköznapi szituációkhoz, képekhez, képpárokhoz, adott matematikai modellhez, számfeladathoz 	<ul style="list-style-type: none"> – szöveges feladat, adat, ismeretlen adat, információ, – ellenőrzés, – szöveges válasz 	<ul style="list-style-type: none"> – Testnevelés, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Adott szituációt leíró minél több mondat gyűjtése csoportban
- Szöveges feladatról készült ábrák, rajzok összehasonlítása, értékelése
- „Feladatküldés”: csoportonként adott modellhez szöveges feladat alkotása

TÉMAKÖR: Szám és valóság kapcsolata**ÓRASZÁM: 9 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:**

- összehasonlítja véges halmazokat az elemek száma szerint;
- ismeri két halmaz elemeinek kölcsönösen egyértelmű megfeleltetését (párosítását) az elemszámok szerinti összehasonlításra;
- helyesen alkalmazza a feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat 100-as számkörben;
- helyesen érti és alkalmazza a feladatokban a „valamennyivel” több, kevesebb fogalmakat;
- érti és helyesen használja a több, kevesebb, ugyanannyi relációkat halmazok elemszámával kapcsolatban, valamint a kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációkat a megismert mennyiségekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő, terület, pénz) kapcsolatban 100-as számkörben;
- használja a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezéseket a természetes számok körében;
- helyesen használja a mennyiségi viszonyokat kifejező szavakat, nyelvtani szerkezeteket;
- megfelelő szókinccset és jeleket használ mennyiségi viszonyok kifejezésére szóban és írásban.
- kis darabszámokat ránézésre felismer többféle rendezett alakban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Mennyiségek (hosszúság, tömeg, terület, űrtartalom, idő, pénz) összemérése, összehasonlítása: kisebb, kevesebb, nagyobb, több, ugyanakkora, ugyanannyi – A mennyiség, darabszám megmaradásának érzékszervi tapasztalatok során történő tudatosítása – Halmazok elemszám szerinti összehasonlítása párosítással (egy-egy értelmű leképezéssel): több, kevesebb, ugyanannyi relációk felismerése, megnevezése 100-as számkörben – Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a <, >, = jelekkel – Szám jelének hozzákapcsolása az ugyanannyi viszonyban lévő mennyiségekhez 100-as számkörben – A mennyiségi viszonyok kifejezésére szolgáló szavak, jelek értése és használata szóban és írásban – Számok tulajdonságainak vizsgálata cselekvő tapasztalatszerzés alapján – Kis darabszámok felismerése összkép alapján ránézésre többféle rendezett alakban	<ul style="list-style-type: none"> – kisebb, nagyobb, ugyanakkora, – több, kevesebb, ugyanannyi, – párosítás, bontás	<ul style="list-style-type: none"> – Testnevelés, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Számképek felismerése többfelé bontott alakban is 20-ig – Számok többfelé bontása 20-ig – Tapasztalatszerzés a 100-as számkör számainak mérőszámként való megjelenéséről 		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Mennyiségekkel, darabszámokkal kapcsolatos megfigyelések párosítással, összeméréssel a környezetünkben
- Párkereső (2-es, 3-as, 4-es pár) valahányasával előre becsomagolt apró tárgyakkal, az „ugyanannyik” elnevezése
- Játék dominókkal
- Szőnyegezések színes rudakkal

TÉMAKÖR: Számlálás, becslés

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megszámlál és leszámllál; adott (alkalmilag választott vagy szabványos) egységgel meg- és kimér a 100-as számkörben; oda-vissza számlál kerek tízesekkel;
- ismeri a következő becslési módszereket: közelítő számlálás, közelítő mérés, mérés az egység többszörösével; becslését finomítja újrabecsléssel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Meg- és leszámllások egyesével – Számlálás során az utolsó számnév hozzákapcsolása az összességhez – Meg- és leszámllások valahányasával 100-as számkörben eszközökkel és eszközök nélkül – Tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban 100-as számkörben – Becslés szerepének, korlátainak megismerése – Becslés során a korábbi tapasztalatok és a becslendő mennyiség tulajdonságainak figyelembevétele – Becslés ellenőrzése párosítással, összeméréssel – Becslések értékelése 	<ul style="list-style-type: none"> – számlálás, becslés 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom, – Testnevelés, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- 12-es, 13-as... 16-os... 20-as gyűjtések; 30-nál nagyobb, de 100-nál kisebb darabszámú dolgok gyűjtése; 100-as gyűjtés apró tárgyakból leszámplálással és előrecsomagolt dolgok megszámlálásával
- Gyufaskatulyákban apró dolgok számának becslése rázogatással

TÉMAKÖR: Számok rendezése**ÓRASZÁM: 5 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:**

- nagyság szerint sorba rendez számokat, mennyiségeket;
- megadja és azonosítja számok sokféle műveletes alakját;
- megtalálja a számok helyét, közelítő helyét egyszerű számegyenesen, számtáblázatokban, a számegyenesnek ugyanahhoz a pontjához rendeli a számokat különféle alakjukban a 100-as számkörben;
- megnevezi a 100-as számkör számainak egyes, tízes, százás szomszédjait, tízesekre, százásokra kerekített értékét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Számok nagyság szerinti összehasonlítása bontott alakban is: melyik nagyobb, mennyivel nagyobb – Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a <, >, = jelekkel – Sorszámok ismerete, alkalmazása – Számvonal, számegyenes alkotása, rajzolása, a számok helyének jelölésével 100-as számkörben – Számegyenes irányának, egységének megadása két szám kijelölésével – Leolvasások a számegyenesről – Számok, műveletes alakban megadott számok helyének megkeresése a számegyenesen 100-as számkörben – Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése – Számok helyének azonosítása számtáblázatokban – Számok helyének azonosítása 10×10-es táblán (0–99-ig, valamint 1–100-ig) – Számok változásának követése 10×10-es táblán (0–99-ig, valamint 1–100-ig) – Számok egyes, tízes szomszédainak ismerete, megnevezése 100-as számkörben 	<ul style="list-style-type: none"> – sorszám, számegyenes – számtábla, nagyobb, kisebb, növekedés, csökkenés, egyes számszomszéd, tízes számszomszéd 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom, – Testnevelés, – Ének-zene; – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Lépkedések 10×10-es táblán, nevezetes irányok megfigyelése
- Üres 10×10-es táblán néhány megadott szám segítségével bizonyos helyek azonosítása
- Számbarkochba „valaminél nagyobb”, „valaminél kisebb” kérdések segítségével

TÉMAKÖR: Számok tulajdonságai**ÓRASZÁM: 9 óra***A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!***TANULÁSI EREDMÉNYEK****A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:**

- számokat jellemez tartalmi és formai tulajdonságokkal;
- számot jellemez más számokhoz való viszonyával;
- ismeri a római számjelek közül az I, V, X jeleket, hétköznapi helyzetekben felismeri az ezekkel képzett számokat;
- helyesen írja az arab számjeleket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Számok kifejezése művelettel megadott alakokban – Párosság és páratlanság fogalmának alapozása tevékenységgel: párosítással és két egyenlő részre osztással – Hármásával, négyesével, ötösével... és 3, 4, 5... egyenlő darabszámú csoportból kirakható számok megfigyelése különféle eszközökkel végzett csoportosítások, építések során – Háromszögszámok, négyzetszámok megfigyelése különféle eszközökkel végzett alkotások során – Számok közti viszonyok megfigyelése, például: adott számnál nagyobb, kisebb valamennyivel, adott számnak a többszöröse – Számok formai tulajdonságainak megfigyelése: számjegyek száma, számjegyek egymáshoz való viszonya – Számok tartalmi, formai jellemzése, egymáshoz való viszonyuk kifejezése kitalálós játékokban – Számjelek olvasása, írása 	<ul style="list-style-type: none"> – számjegy; – egyjegyű, kétjegyű számok; – páros, páratlan 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom, – Testnevelés, – Ének-zene; – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- „Ország, város” játék

TÉMAKÖR: Számok helyi értékes alakja**ÓRASZÁM: 8 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:**

- összekapcsolja a tízes számrendszerben a számok épülését a különféle számrendszerekben végzett tevékenységeivel;
- érti a számok százasokból, tízesekből és egyesekből való épülését, százások, tízesek és egyesek összegére való bontását;
- érti a számok számjegyeinek helyi, alaki, valódi értékét;
- helyesen írja és olvassa a számokat a tízes számrendszerben 100-ig.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Csoportosítások, beváltások valahánysával különféle eszközökkel, – Mérések különböző egységekkel és többszöröseikkel – Leltárak készítése az elvégzett tevékenységek alapján nem tízes számrendszerekben (főleg 3-asával, 4-esével, 2-esével való csoportosítást követően) – Csoportosítások, beváltások tízesével különféle eszközökkel – Leltárak készítése 10-esével történő csoportosítások, beváltások után – Számok tízesekre és egyesekre bontott alakjainak előállítás és felismerése nem csak helyi érték szerint rendezett alakban – Számok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékes alakjukban, 100-as számkörben 	<ul style="list-style-type: none"> – csoportosítás, – beváltás, – leltár, – bontott alak, – tízes, egyes 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom, – Testnevelés, – Ének-zene; – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Leltárak kiolvasása különböző csoportosítások (köztük tízesével is) után
- Játék logikai készlettel

TÉMAKÖR: Mérőeszköz használata, mérési módszerek**ÓRASZÁM: 10 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:**

- megbecsül, mér alkalmi és szabványos mértékegységekkel hosszúságot, tömeget, űrtartalmat és időt;
- helyesen alkalmazza a mérési módszereket, használ skálázott mérőeszközöket, helyes képzele van a mértékegységek nagyságáról;

- helyesen használja a hosszúságmérés, az űrtartalommérés és a tömegmérés szabványegységei közül a következőket: cm, dm, m, cl, dl, l; g, dkg, kg;
- ismeri az időmérés szabványegységeit: az órát, a percet, a másodpercet, a napot, a hetet, a hónapot, az évet;
- ismer hazai és külföldi pénzcímleteket 100-as számkörben;
- alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között;
- összeveti azonos egységgel mért mennyiség és mérőszáma nagyságát, összeveti ugyanannak a mennyiségnek a különböző egységekkel való mérésakor kapott mérőszámait;
- megméri különböző sokszögek kerületét különböző egységekkel;
- területet mér különböző egységekkel lefedéssel vagy darabolással;
- alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között;
- ismer a terület és kerület mérésére irányuló tevékenységeket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Változatos mennyiségek érzékszervi összehasonlítása – Változatos mennyiségek közvetlen összemérése – Változatos mennyiségek összemérése közvetítő segítségével – Mérési módszerek megismerése – Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott alkalmi egységekkel, például: arasz, lépés, pohárnyi, kanálnyi, tenyéryn – Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott objektív egységekkel, például: pálcikák, színes rudak – Tapasztalatszerzés a mennyiségről mint az egység többszöröséről – Mérőszám fogalmának megértése – Mennyiségek összehasonlítása; mennyivel nagyobb mennyiség, mennyivel kisebb mennyiség, hányszor akkora, hanyadrésze – Különböző mennyiségek mérése ugyanazzal az egységgel; annak megfigyelése, tudatosítása, hogy a nagyobb mennyiséget több egység teszi ki, a kevesebb mennyiséget kevesebb egység teszi ki – Azonos mennyiségek mérése különböző egységekkel; annak megtapasztalása, megfigyelése, hogy kisebb egységből több teszi ki ugyanazt a mennyiséget, nagyobb egységből kevesebb teszi ki ugyanazt a mennyiséget 	<ul style="list-style-type: none"> – összehasonlítás, – mérés, – mérőeszköz, – mérőszám, – mértékegység, – hosszúság, – űrtartalom, tömeg, – idő, – cm, dm, m, dl, l, – dkg, kg, – másodperc, perc, – óra, nap, hét, – hónap, év 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom, – Testnevelés, – Ének-zene; – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése szabványmértékegységek közül a következőkkel: cm, dm, m; dl, l; dkg, kg – Hétköznapi tapasztalatok szerzése a szabványmértékegységek nagyságáról – Skálázott mérőeszközök készítése alkalmi egységekkel, használata tanítói segítséggel – Szabványos mérőeszközök használata – Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok megismerése; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése – Az időmérés egységeinek megismerése: óra, perc, másodperc – Egész órák és percek leolvasása különféle analóg és Digitális órákról – Különböző hazai és külföldi pénzek címleteinek megismerése 100-as számkörben szituációs játékokban 		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Skálázott mérőedény készítése pohárnyi víz és többszörösének kiméréséhez
- Mennyiségek becslése, majd a becslés ellenőrzése méréssel
- 1 perc becslése: mindenki becsukja a szemét, lehajtja a fejét, akkor nyitja ki a szemét, amikor úgy gondolja, hogy letelt az 1 perc
- Tapasztalatgyűjtés arról, hogy mire elég 1 perc

TÉMAKÖR: Alapműveletek értelmezése

ÓRASZÁM: 14 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- helyesen értelmezi a 100-as számkörben az összeadást, a kivonást, a szorzást, a bennfoglalt és az egyenlő részekre osztást;
- hozzákapcsolja a megfelelő műveletet adott helyzethez, történéshez, egyszerű szöveges feladathoz;
- értelmezi a műveleteket megjelenítéssel, modellezéssel, szöveges feladattal;
- helyesen használja a műveletek jeleit;
- megérti a következő kifejezéseket: tagok, összeg, kisebbítendő, kivonandó, különbség, tényezők, szorzandó, szorzó, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék;
- szöveghez, valós helyzethez kapcsolva zárójelet tartalmazó műveletsort értelmez, elvégez;
- szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveleteket megérti;
- szöveget, ábrát alkot matematikai jelekhez, műveletekhez.
- helyesen használja a műveletek jeleit;

- érti a szorzó- és bennfoglaló táblák kapcsolatát.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Összeadás és kivonás értelmezései darabszám és mérőszám tartalommal valóságos helyzetekben, tevékenységekkel, képpárokkal, képekkel, történetekkel – Összeadás, kivonás értelmezése mint hozzáadás és elvétel – Összeadás, kivonás értelmezése mint egyesítés, és mint az egészből az egyik rész meghatározása – Összeadás, kivonás értelmezése mint összehasonlítás: valamennyivel kevesebb, valamennyivel több – Kivonás értelmezése mint különbség kifejezése – Szorzás értelmezése tevékenységekkel egyenlő tagok összeadásaként – Többszörösök közötti kapcsolatok megértése a szorzás értelmezése alapján (pl. adott szám 4-szerese a számmal nagyobb az adott szám 3-szorosánál, adott szám 2-szeresének és 3-szorosának az összege a szám 5-szöröse) – A szorzó- és bennfoglaló táblák felépítése összefüggéseik szerint: 2-5-10, 2-4-8, 3-6-9, 7 – Osztás mint bennfoglaló osztás és mint egyenlő részekre osztás értelmezése tevékenységekkel – Maradék bennfoglaló osztás értelmezése tevékenységek során – Szorzás és a kétféle osztás kapcsolatának értelmezése tevékenységek során előállított képek, majd megadott ábrák alapján – Egyenlővé tevés tevékenységekkel és számokkal – Történésről, kirakásról, képről többféle művelet értelmezése, leolvasása, lejegyzése – Műveletről kirakás, kép, szöveges feladat készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése 	<ul style="list-style-type: none"> – összeadás, kivonás, összeg, különbség, – szorzás, – bennfoglalás, – egyenlő részekre osztás, – művelet, – egyenlővé tevés, – többszörös 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom, – Testnevelés, – Ének-zene; – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése tanítói segítséggel		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Szorzat kirakása színes rudakkal, szorzat leolvasása mérőszalag segítségével
- Bennfoglaló osztás kirakása tárgyakkal
- Egyenlő részekre osztás lejátszása

TÉMAKÖR: Alpműveletek tulajdonságai

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- számolásaiban felhasználja a műveletek közti kapcsolatokat, számolásai során alkalmazza konkrét esetekben a legfontosabb műveleti tulajdonságokat;
- megold hiányos műveletet, műveletsort az eredmény ismeretében, a műveletek megfordításával is;
- alkalmazza a műveletekben szereplő számok (kisebbitendő, kivonandó és különbség; tagok és összeg; tényezők és szorzat; osztandó, osztó és hányados) változtatásának következményeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Műveleti tulajdonságok megfigyelése változatos tevékenységek alapján: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; összeg, különbség szorzása, szorzat széttagolása – A megértett műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél – Hiányos műveletek és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 100-ig – Műveletekben szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése – Műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése és alkalmazása ellenőrzésnél 	<ul style="list-style-type: none"> – felcserélhetőség 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom, – Testnevelés, – Digitális kultúra, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- „Hajtogató” segítségével a szorzótáblákon belüli és a szorzótáblák közti összefüggések felfedezése
- Lépegetések számegyenesen
- Színes rudak egymás mellé fektetésével a tényezők felcserélhetőségének tapasztalása,

- Négyzetrácsos kertek bekerítése

TÉMAKÖR: Szóbeli számolási eljárások

ÓRASZÁM: 15 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alkalmazza a számolást könnyítő eljárásokat;
- érti a 10-zel, 100-zal való szorzás, osztás kapcsolatát a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódással, fejben pontosan számol a 100-as számkörben a számok 10-zel, 100-zal történő szorzásakor és maradék nélküli osztásakor;
- elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt;
- megbecsüli, teljes kétjegyűek két- és egyjegyűvel való szorzatát megbecsüli.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján 100-as számkörben – Számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok felhasználásával 100-as számkörben – Bontások és pótlások alkalmazása – Számhoz számszomszédainak hozzáadása és a nekik megfelelő kivonások elvégzése – Tízestlépéses összeadás, kivonás bontások és 10-re pótlások alkalmazásával – 10 és 20 közötti számok és egyjegyűek összeadása, kivonása a 10-nél kisebb számokra vonatkozó összeadással, kivonással való analógia alapján – 100-as számkörben való összeadás, kivonás a 20-as számkörben tanultakkal való analógia alapján (tízesekre, egyesekre bontás felhasználásával) – 9 (8, 7) hozzáadása, elvétele 10-1 (10-2, 10-3) alakban – Különféle számolási eljárások megismerése és a tanuló számára legkézenfekvőbb kiválasztása, begyakorlása – Szorzó- és bennfoglaló táblák belső összefüggéseinek és egymás közti 	<ul style="list-style-type: none"> – szorzat, – hányados 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom, – Testnevelés, – Digitális kultúra, – Hittan

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
kapcsolatainak alkalmazása számolások során – Szorzatok, hányadosok kiszámolása ismert szorzatokhoz való viszonyítással		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Számképek felidézése, számok különböző tagolásainak megválasztása számolási eljárások során
- Azonos művelet kapcsán a tanulók egyénileg alkalmazott számolási eljárásainak megfogalmazása, megosztása
- „Boltos játék”: csak kerek tízesekkel lehet fizetni, a boltos visszaad

TÉMAKÖR: Fejben számolás

ÓRASZÁM: 19 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- fejben pontosan összead és kivon a 100-as számkörben;
- emlékezetből tudja a kisegyszeregy és a megfelelő bennfoglalások, egyenlő részekre osztások eseteit a számok tízszereséig;
- érti a szorzó- és bennfoglaló táblák kapcsolatát;
- fejben pontosan számol a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során;
- fejben pontosan számol a 100-as számkörben a 100-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Fejben számolás egyes lépéseinek megértése, begyakorlása eszközökkel; az eszközök szükség szerinti használata feladatok megoldása során – Összeadás és kivonás kerek tízesekkel a 100-as számkörben – Összeadás és kivonás kerek tízesekkel és egyjegyűekkel a 100-as számkörben – Összeadás és kivonás teljes kétjegyűekkel és egyjegyűekkel a 100-as számkörben – Teljes kétjegyű számok összeadása és kivonása 100-as számkörben eszközökkel – Teljes kétjegyű számok összeadása és kivonása 100-as számkörben, fejben – A szorzó- és bennfoglaló táblákon belüli kapcsolatok alapos megismerése,	– kerek tízes	– Magyar nyelv és irodalom, – Testnevelés, – Digitális kultúra, – Hittan

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>megértése tevékenységek, ábrák segítségével, és számolás a felfedezett összefüggések alkalmazásával</p> <ul style="list-style-type: none"> – A szorzó- és bennfoglaló táblák közti kapcsolatok alapos megismerése, megértése tevékenységek, ábrák segítségével, és számolás a felfedezett összefüggések alkalmazásával – A 2-es, 5-ös, 10-es, 3-as, 4-es, 9-es szorzó- és bennfoglaló táblák eseteinek emlékezetből való felidézése tízszeresig – A 6-os, 7-es, 8-as szorzó- és bennfoglaló táblák eseteinek kiszámolása valamilyen számolási eljárás segítségével fejben tízszeresig – 100-as számkörben szorzatok, hányadosok kiszámolása ismert szorzatokhoz való viszonyítással 		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- 5-10, 2-4-8, 3-6 szorzótáblák közti kapcsolatok vizsgálata ujjak segítségével
- 5-10, 2-4-8, 3-6 szorzótáblák közti kapcsolatok vizsgálata korongok kirakásával

TÉMAKÖR: Alkotás térben és síkon

ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- szabadon épít, kirak formát, mintát adott testekből, síklapokból;
- minta alapján létrehoz térbeli, síkbeli alkotásokat;
- sormintát, síkmintát felismer, folytat;
- alkotásában követi az adott feltételeket;
- testeket épít élékből, lapokból; elkészíti a testek élvázát, hálóját; testeket épít képek, alaprajzok alapján; elkészíti egyszerű testek alaprajzát;
- síkidomokat hoz létre különféle eszközök segítségével;
- alaklemez, vonalzót használ alkotáskor;
- megtalálja az összes, több feltételnek megfelelő építményt, síkbeli kirakást;
- szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Építés térbeli építőelemekből, testekből szabadon, másolással, megadott feltétel szerint – Építés egyszerűbb nézetek, egyszerűbb alaprajzok alapján 	<ul style="list-style-type: none"> – alaprajz, – térbeli alakzat, – síkbeli alakzat, – síkidom, – test, 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra, – Testnevelés, – Digitális kultúra, – Hittan

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Síkbeli alkotások szabadon, másolással, megadott feltétel szerint: kirakások mozaiklapokkal, nyírás, tépés, hajtogatás, alakzatok határvonalainak elkészítése pálcákból, rajzolás (szabad kézzel, vonalzóval, alaklemezzel) – Sokszögek előállítása nyírással, hajtogatással, pálcikákkal, gumikarika kifeszítésével, vonalzós rajzolással adott feltételek szerint – Sorminták, terülminták kirakása és folytatása síkban, térben – Szimmetrikus alakzatok létrehozása térben és síkban (építéssel, kirakással, nyírással, hajtogatással, festéssel), és szükség szerint a szimmetria meglétének ellenőrzése választott módszerrel (tükör, hajtogatás) – Adott feltételeknek megfelelő többféle alakzat, minta előállítása 		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Papírharmonika hajtása, a hajtások szélén nyírások, a papírlap szétnyitása után az ismétlődő minta megfigyelése
- Terítő, hópehely készítése hajtogatott papírból való nyírással
- Háromszögek, négyszögek nyírása egy egyenes vonal mentén, a keletkező síkidomok számának és alakjának vizsgálata

TÉMAKÖR: Alakzatok geometriai tulajdonságai

ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megkülönböztet, azonosít egyedi konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;
- személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;
- két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;
- megkülönbözteti és szétválogatja szabadon választott vagy meghatározott geometriai tulajdonságok szerint a gyűjtött, megalkotott testeket, síkidomokat;
- megfigyeli az alakzatok közös tulajdonságát, megfelelő címkéket talál megadott és halmazokba rendezett alakzatokhoz;
- megtalálja a közös tulajdonsággal nem rendelkező alakzatokat;

- megnevezi a tevékenységei során előállított, válogatásai során előkerülő alakzatokon megfigyelt tulajdonságokat;
- megnevezi a sík és görbült felületeket, az egyenes és görbe vonalakat, szakaszokat tapasztalati ismeretei alapján;
- megnevezi a háromszögeket, négyszögeket, köröket;
- megkülönböztet tükrösen szimmetrikus és tükrösen nem szimmetrikus síkbeli alakzatokat;
- megszámlálja az egyszerű szögletes test lapjait;
- megnevezi a téglatest lapjainak alakját, felismeri a téglatesten az egybevágó lapokat, megkülönbözteti a téglatesten az éleket, csúcsokat;
- tudja a téglalap oldalainak és csúcsainak számát, összehajtással megmutatja a téglalap szögeinek egyenlőségét;
- megmutatja a téglalap azonos hosszúságú oldalait és elhelyezkedésüket, megmutatja és megszámlálja a téglalap átlóit és szimmetriatengelyeit;
- megfigyeli a kocka mint speciális téglatest és a négyzet mint speciális téglalap tulajdonságait;
- megnevezi megfigyelt tulajdonságai alapján a téglatestet, kockát, téglalapot, négyzetet;
- megfigyelt tulajdonságaival jellemzi a létrehozott síkbeli és térbeli alkotást, mintázatot.
- különbséget tesz testek és síkidomok között;
- kiválasztja megadott síkidomok közül a sokszögeket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Válogatások előállított vagy megadott testek között szabadon – Testek és síkidom modellek megkülönböztetése – Testek jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: sík vagy görbe felületek, „lyukas – nem lyukas”, „tömör”, „bemélyedése van”, „tükrös” – Sokféle alakú testek közül a gömb és a szögletes testek kiemelése érzékszervi tapasztalatok alapján – Sokszöglapokkal határolt testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megfigyelése – Egyszerű, sokszöglapokkal határolt test lapjainak megszámlálása – Téglatest lapjainak megszámlálása – Válogatások előállított vagy megadott síkidomok között szabadon – Síkbeli alakzatok jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: egyenes vagy görbe határvonalak, „lyukasság”, „szögek beugrása”, „tükrösség” 	<ul style="list-style-type: none"> – görbe felület; – egyenes, – görbe vonal; – oldal, – csúcs, – lap, – sokszög, – körlap, – háromszög, – négyszög, téglalap, – négyzet 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra, – Testnevelés, – Digitális kultúra, – Hittan

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Sokféle alakú síklapok közül a körlap és a sokszögek kiemelése – Sokszögek előállítása során az oldal és csúcs szavak megismerése, használata – Sokszögek oldalainak és csúcsainak megszámlálása – Sokszögek elnevezése oldalak és csúcsok száma szerint – Háromszögek, négyszögek, körlapok felismerése, kiválogatása, megnevezése – Téglalap oldalainak és csúcsainak megszámlálása – Téglalap átlóinak és tükör tengelyeinek megfigyelése – Sokszögek közül a nem négyzet téglalapok és négyzetek kiválogatása 		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Síkidomok, testek alkotása
- Háromszögek, négyszögek készítése különféle hosszúságú szívószáldarabokból
- Különféle pontból, rácson alakzatok másolása megadott minta alapján

TÉMAKÖR: Transzformációk

ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tapasztalattal rendelkezik mozgással, kirakással a tükörkép előállításáról;
- szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon;
- megépíti, kirakja, megrajzolja hálón, jelölés nélküli lapon sablonnal, másolópapír segítségével alakzat tükörképét, eltolt képét;
- ellenőrzi a tükrözés, eltolás helyességét tükör vagy másolópapír segítségével;
- követi a sormintában vagy a síkmintában lévő szimmetriát;
- térben, síkban az eredetihez hasonló testeket, síkidomokat alkot nagyított vagy kicsinyített elemekből; az eredetihez hasonló síkidomokat rajzol hálón.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Szimmetriák, tükörképek megfigyelése a természetes és az épített környezetben térben és síkban – Tárgyak, építmények, képek tükörképének megfigyelése térben, síkban tükör segítségével – Tárgyak, építmények, képek tükörképének kirakása, előállítása 	<ul style="list-style-type: none"> – tükörkép, – tükörtengely, – eltolt kép, – mozgatás 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra, – Testnevelés, – Digitális kultúra, – Hittan

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
különböző tevékenységek során; a kapott alakzat ellenőrzése tükör segítségével – Síkbeli alakzatok tükörtengelyeinek keresése tükörrel, hajtogatással – Alakzatok eltolt képének előállítása térben és síkban mozgással, mozgatással, másolópapír segítségével – Sor- és síkminták készítése eltolással és tükrözéssel		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Összehajtott papírból alakzat kivágása
- Összehajtott papírra rajzolt alakzat határvonalainak átbökése gombostűvel
- Néhány kirakott logikai lap (színes rúd) tükörképének megépítése függőleges tengelyre nézve, vízszintes tengelyre nézve

TÉMAKÖR: Tájékozódás térben és síkon

ÓRASZÁM: 5 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- helyesen használja az irányokat és távolságokat jelölő kifejezéseket térben és síkon;
- tájékozódik lakóhelyén, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalál adott helyre, adott utca és házszám alapján megtalál házat;
- térképen, négyzethálón megtalál pontot két adat segítségével.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Tájékozódást segítő játékok, tevékenységek nagymozgásokkal – Útvonalak bejárása utánzással; az útvonal tudatosítása – Bejárt útvonal újrajárása emlékezetből – Téri tájékozódás mozgással, tárgyak mozgatásával – Függőleges és vízszintes síkon való tájékozódás tárgyak elhelyezésével, mozgatásával, például „fölé”, „alá” többféle értelmezése – Térbeli és síkbeli elhelyezkedést kifejező szavak jelentésének megismerése játékos tevékenységekkel – Irány és állás megfigyelése, követése az olvasáshoz, íráshoz kapcsolódva – Hely meghatározása sakktáblán	– jobb, bal, le, fel, előtte, mögötte, mellette, kint, bent, előre, hátra, távolabb, közelebb	– Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Tájékozódás négyzethálón		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- „Különbségkereső” játék párban
- Ismert útvonal leírása szóban
- Bekötött szemű gyerek irányítása adott célhoz, a célban a kendő levétele után azonos úton visszatalálás a kiindulópontra
- Négyzethálóra rajzolt minta alapján a vonalvezetés diktálása társnak

TÉMAKÖR: Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése

ÓRASZÁM: 9 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- részt vesz memóriajátékokban különféle tulajdonságok szerinti párok keresésében;
- megfogalmazza a személyek, tárgyak, dolgok, időpontok, számok, testek, síklapok közötti egyszerű viszonyokat, kapcsolatokat;
- érti a problémákban szereplő adatok viszonyát;
- megfogalmazza a felismert összefüggéseket;
- összefüggéseket keres sorozatok elemei között;
- megadott szabály szerint sorozatot alkot; megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozatot, táblázatot állít elő modellként;
- tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatokat folytat;
- elsorolja az évszakokat, hónapokat, napokat, napszakokat egymás után, tetszőleges kezdőponttól is;
- ismert műveletekkel alkotott sorozat, táblázat szabályát felismeri; ismert szabály szerint megkezdett sorozatot, táblázatot helyesen, önállóan folytat;
- tárgyakkal, számokkal kapcsolatos gépjátékhoz szabályt alkot; felismeri az egyszerű gép megfordításával nyert gép szabályát;
- felismer kapcsolatot elempárok, elemhármások tagjai között;
- szabályjátékok során létrehoz a felismert kapcsolat alapján további elempárokat, elemhármásokat;
- a sorozatban, táblázatban, gépjátékokban felismert összefüggést megfogalmazza saját szavaival, nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Adott viszonyban lévő, adott összefüggésnek megfelelő párok keresése	– szabály, – sorozat, – számsorozat,	– Vizuális kultúra, – Testnevelés, – Digitális kultúra, – Hittan
– Személyek, tárgyak, dolgok, számok, testek, síklapok között megjelenő kapcsolatok megfigyelése, felfedezése	– növekvő, – csökkenő, – kapcsolat,	
– Számpárok, számhármások közötti kapcsolatok felfedezése, jellemzése	– számpár, – számhármás	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A problémákban szereplő adatok viszonyának felismerése, például: időrend, nagyságviszonyok, változások, egyenlőségek – Megfigyelt kapcsolatok megfordítása – Változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal – Sorozatok képzése tárgyakkal, mozgással, hanggal, valamilyen logikai készlet elemeivel, számokkal – Összefüggések keresése egyszerű sorozatok elemei között – Sorozat alkotása közösen értelmezett szabály szerint – Tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott egyszerű periodikus sorozatok folytatása – A mindennapi életünkből jól ismert periódusok megfigyelése: évszakok, hónapok, hetek napjai, napszakok – Elkezdett sorozatok, táblázatok egyszerű szabályának felismerése – Megkezdett egyszerű szabályú sorozat folytatása mindkét irányban – Gépjátékok különféle elemekkel – Gépjátékok szabályának felismerése – Gépjátékokban kipróbálás után elempárok, elemhármak hiányzó elemének megtalálása – Megfigyelt szabály alapján további elempárok, elemhármak alkotása – Sorozatban, gépjátékokban, táblázatban felismert összefüggés megfogalmazása – Felismert kapcsolatok, összefüggések, szabályszerűségek szóbeli kifejezése – Sorozatok, szabályjátékok alkotása 		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Fejtörők
- Kapcsolatok megfigyelése oda-vissza
- Több gyerek közötti kapcsolati háló megjelenítése rámutatással; a mutató lejegyzése nyilakkal
- „Gépes játékok” egyváltozós, kétváltozós, fordított gépekkel

TÉMAKÖR: Adatok megfigyelése

ÓRASZÁM: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adatokat gyűjt a környezetében;
- adatokat rögzít későbbi elemzés céljából;
- gyűjtött adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol;
- adatokat gyűjt ki táblázatból, adatokat olvas le diagramról;
- jellemzi az összességeket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Minőségi és mennyiségi tulajdonsággal kapcsolatos adatok megfigyelése, gyűjtése, rögzítése – Tevékenységek során kapott adatok lejegyzése – Közös tevékenységek során szerzett adatok alapján egyszerű diagram készítése kirakással, rajzzal – Egyszerű diagramról adatok, összefüggések leolvasása közösen – Egyenlő adatok keresése, legkisebb, legnagyobb kiválasztása	<ul style="list-style-type: none"> – adat, – diagram	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra, – Testnevelés, – Digitális kultúra, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Versenyek eredményének feljegyzése
- Saját testméretek mérése, a kapott adatok elemzése
- Sajtós dobozokból oszlopdiagram építése

TÉMAKÖR: Valószínűségi gondolkodás

ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- részt vesz olyan játékokban, kísérletekben, melyekben a véletlen szerepet játszik;
- tapasztalatai alapján különbséget tesz a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” események között;
- megítéli a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” eseményekkel kapcsolatos állítások igazságát;
- tapasztalatai alapján tippet fogalmaz meg arról, hogy két esemény közül melyik esemény valószínűbb olyan, véletlentől függő szituációk során, melyekben a két esemény valószínűsége között jól belátható a különbség;
- tetszőleges vagy megadott módszerrel összeszámolja az egyes kimenetek előfordulásait olyan egyszerű játékokban, kísérletekben, amelyekben a véletlen szerepet játszik;
- a valószínűségi játékokban, kísérletekben megfogalmazott előzetes sejtését, tippjét összeveti a megfigyelt előfordulásokkal.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Részvétel valószínűségi játékokban; intuitív esélylatolgatás, tippek megfogalmazása – Valószínűségi kísérletek végzése, események megfigyelése – Játékos tapasztalatszerzés a véletlenről, a biztosról és a lehetetlenről – „Biztos”, „lehetséges, de nem biztos” és „lehetetlen” események megfigyelése kísérletek során – Véletlen események bekövetkezéseinek összeszámlálása, ábrázolása különféle módokon – A „biztos” és „lehetetlen” cáfolata ellenpélda mutatásával 	<ul style="list-style-type: none"> – véletlen; „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” esemény; – tipp 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra,

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Valószínűségi kísérletek

MATEMATIKA 3–4. ÉVFOLYAM

Az első két évet meghatározó alapozó tevékenységek folytatása mellett ebben az időszakban fokozatosan több szerepet kapnak a fogalmi gondolkodást előkészítő megfigyelések, az összefüggések felfedeztetése, a képi információk feldolgozása és az általánosítás. A tanulók egyre önállóbban értelmezik a hallott, olvasott matematikai tartalmú szövegeket, és maguk is alkotnak ilyeneket szóban és írásban.

A kapcsolatok, összefüggések, feltételezések és magyarázatok felismerése és értelmezése hozzátartozik a fogalmak építéséhez és egyben a kreatív, problémamegoldó- és logikai gondolkodás fejlődéséhez. A tanulási folyamat szerves részeként nagy szerepet kap a vélemények megfogalmazása, meghallgatása, ütköztetése. A tanulók munkájának értékelésében hangsúlyt kap az önismeretet és önértékelést alakító szempontok tudatosítása. Mindezek segítik a tanulókat a felső tagozatba lépéskor az átmeneti nehézségek leküzdésében.

A kis számok körében – az első két évfolyamon – megkezdett számfogalom-alkítást tovább erősítjük a nagyobb számkör segítségével, és tapasztalatot szerzünk a nagyobb számokról. Emellett tevékenységeket végzünk a tört számok és a negatív számok fogalmának alapozására.

Fontos továbblépés, hogy a 4. évfolyam végére rutinszerűvé válik az alapműveletek végzése a 100-as számkörben.

A mérési tapasztalatok gazdagodnak, de még mindig a mennyiségek helyes képzetének kialakítása a fontos. Az eszköz nélküli átváltás nem követelmény.

A tanulók a geometriai feladatok során is egyre önállóbban és pontosabban meg tudják fogalmazni észrevételeiket, jellemezni tudják alkotásaikat. Negyedik évfolyam végére a sok

tevékenység eredményeként bizonyos fogalmakról biztos tapasztalattal rendelkeznek, melyekre szükségük lesz a felső tagozaton.

A 3–4. évfolyamon a matematika tantárgy alapóraszámja 272 óra. A témaköröknél megadott óraszámokba szükség esetén beleépítjük az ismeretszerzés mellé a differenciált fejlesztést (felzárkóztatást, tehetséggondozást), a játékos gyakorlást és a számonkérést is.

A 3. ÉVFOLYAMON A MATEMATIKA TANTÁRGY ALAPÓRASZÁMA: 180 ÓRA, 4. ÉVFOLYAMON A MATEMATIKA TANTÁRGY ALAPÓRASZÁMA: 144 ÓRA; SZABADON FELHASZNÁLHATÓ 16 ÓRA

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Óraszám		
	3-4. évf.	3.évf.	4.évf.
Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	6	3	3
Rendszerezés, rendszerképzés	10	5	5
Állítások	8	4	4
Problémamegoldás	10	5	5
Szöveges feladatok megoldása	18	10	8
Szám és valóság kapcsolata	8	4	4
Számlálás, becslés	12	6	6
Számok rendezése	7	4	3
Számok tulajdonságai	16	8	8
Számok helyi értékes alakja	12	6	6
Mérőeszköz használata, mérési módszerek	16	10	6
Alapműveletek értelmezése	8	5	3
Alapműveletek tulajdonságai	10	6	4
Szóbeli számolási eljárások	14	8	6
Fejben számolás	18	10	8
Írásbeli összeadás és kivonás	22	14	8
Írásbeli szorzás és osztás	22	14	8
Törtrészek	13	8	5
Negatív számok	12	9	3
Alkotás térben és síkon	12	6	6
Alakzatok geometriai tulajdonságai	12	6	6
Transzformációk	8	4	4
Tájékozódás térben és síkon	6	3	3
Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	16	8	8
Adatok megfigyelése	6	3	3
Valószínűségi gondolkodás	6	3	3
Differenciálásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra felhasználható óra	16	8	8
Összes óraszám:	324	180	144

MATEMATIKA 3. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 144 óra/év

Heti óraszám: 4 óra/hét

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	3
Rendszerezés, rendszerképzés	5
Állítások	4
Problémamegoldás	5
Szöveges feladatok megoldása	10
Szám és valóság kapcsolata	4
Számlálás, becslés	6
Számok rendezése	4
Számok tulajdonságai	8
Számok helyi értékes alakja	6
Mérőeszköz használata, mérési módszerek	10
Alapműveletek értelmezése	5
Alapműveletek tulajdonságai	6
Szóbeli számolási eljárások	8
Fejben számolás	10
Írásbeli összeadás és kivonás	14
Írásbeli szorzás és osztás	14
Törtrészek	8
Negatív számok	9
Alkotás térben és síkon	6
Alakzatok geometriai tulajdonságai	6
Transzformációk	4
Tájékozódás térben és síkon	3
Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	8
Adatok megfigyelése	3
Valószínűségi gondolkodás	3
Differenciálásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra felhasználható óra	8
Összes óraszám	180

TÉMAKÖR: Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata

ÓRASZÁM: 3 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megkülönböztet, azonosít egyedi, konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;

- játékos feladatokban személyeket, tárgyakat, számokat, formákat néhány meghatározó tulajdonsággal jellemez;
- tudatosan emlékezetébe vési az észlelt tárgyakat, személyeket, dolgokat, és ezek jellemző tulajdonságait, elrendezését, helyzetét;
- válogatásokat végez saját szempont szerint személyek, tárgyak, dolgok, számok között;
- felismeri a mások válogatásában együvé kerülő dolgok közös és a különválogatottak eltérő tulajdonságát;
- folytatja a megkezdett válogatást felismert szempont szerint;
- személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;
- azonosítja a közös tulajdonsággal rendelkező dolgok halmazába nem való elemeket;
- megnevezi egy adott tulajdonság szerint ki nem válogatott elemek közös tulajdonságát a tulajdonság tagadásával;
- megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Személyek, tárgyak, képek, alakzatok, jelek, számok válogatása választott vagy adott szempont, tulajdonság szerint - Elkezdett válogatások esetén az elemek közös tulajdonságának felismerése, a válogatás szempontjának megfogalmazása; címkézés, a felismert szempont alapján a válogatás folytatása - A halmazba nem való elemek esetén az elemek tulajdonságainak tagadása, a logikai „nem” használata - Halmazok képzése tagadó formában megfogalmazott tulajdonság szerint - Válogatások kétszer kétfelé (két szempont szerint) tárgyi tevékenységgel; az egy helyre kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságainak keresése, értése: a logikai „nem” és a logikai „és” - Két halmaz közös részének jellemzése logikai „és”-sel - A logikai „és” helyes használata két halmaz közös részének jellemzésére 	<ul style="list-style-type: none"> - Halmaz, - logikai „nem”, logikai „és”, „nem mindegyik”, „van köztük”, „egyik sem” 	<ul style="list-style-type: none"> - Vizuális kultúra, - Digitális kultúra, - Dráma és színház, - Testnevelés,

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Barkochba játék különféle logikai készleteken többféle szabály szerint
- „Ország, város” játék számokkal
- Játék logikai lapokkal

TÉMAKÖR: Rendszerezés, rendszerképzés**ÓRASZÁM: 5 óra****A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A témakör tanulása eredményeként a tanuló:**

- - barkochbázis valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket;
- -felsorol elemeket konkrét halmazok közös részéből;
- -megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- -keresi az okát annak, ha a halmazábra valamelyik részébe nem kerülhet egyetlen elem sem;
- -adott elemeket elrendez választott és megadott szempont szerint is;
- -sorba rendezett elemek közé elhelyez további elemeket a felismert szempont szerint;
- -megkeresi egyszerű esetekben a két, három feltételnek megfelelő összes elemet, alkotást;
- -megfogalmazza a rendezés felismert szempontjait.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Elemek sorozatba rendezése az egyező és eltérő tulajdonságok száma alapján - -A válogatás, osztályozás, rendszerezés alkalmazása más tantárgyak tanulásakor - -Alkalmilag összeállított készletek és különféle teljes logikai készletek elemeinek egy vagy több szempont szerinti válogatása, rendszerezése tevékenységgel, mozgással 	<ul style="list-style-type: none"> - Halmaz, logikai „nem”, logikai „és”, „nem mindegyik”, „van köztük”, „egyik sem” 	<ul style="list-style-type: none"> - Vizuális kultúra, - Digitális kultúra, - Dráma és színház, - Testnevelés, - Technika és tervezés,

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Logikai készlet elemeinek körberakása egy különbséggel
- Két elem között további elemek segítségével útvonal építése a szomszédos elemekre vonatkozó feltétel alapján
- 3×3-as, 4×4-es táblázatba elemek rendezése feltételek alapján
- Úthálózaton való végighaladás: az elágazásokba útjelző táblákat rakunk a logikai készlet elemeinek tulajdonságai szerint; az úthálózatot a gyerekek végigjárják kezükben egy logikai elemmel; a megfelelő helyre kell érkezniük; az úthálózatot lerajzolják ágrajzként, a saját útvonalukat jelölik

TÉMAKÖR: Állítások**ÓRASZÁM: 4 óra****A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A témakör tanulása eredményeként a tanuló:**

- -megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis;
- -megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;
- -megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát;
- helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- -tudatosan emlékezetébe vés szavakat, számokat, utasítást, adott helyzetre vonatkozó megfogalmazást;
- -egy állításról ismeretei alapján eldönti, hogy igaz vagy hamis;
- -ismeretei alapján megfogalmaz önállóan is egyszerű állításokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Adott konkrét helyzetről köznyelvi és matematikai tartalmú állítások megfogalmazása szabadon és irányított megfigyelések alapján – -Konkrét, megfigyeléssel ellenőrizhető állítások igazságának és hamisságának eldöntése – -Igaz és hamis állítások alátámasztására példák és ellenpéldák keresése, felsorolása – -Lezárt hiányos állítások igazságának megítélése 		<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Környezetismeret, – Technika és tervezés,

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- „Füllentős” játék csoportban: a csoportok mondanak 3 állítást, 1 hamisat, 2 igazat; a többieknek ki kell találni, melyik a hamis

TÉMAKÖR: Problémamegoldás**ÓRASZÁM: 5 óra****A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A témakör tanulása eredményeként a tanuló:**

- -a tevékenysége során felmerülő problémahelyzetben megoldást keres;
- -kérésre, illetve problémahelyzetben felidézi a kívánt, szükséges emlékképet;
- -megfogalmazott problémát tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással értelmez;
- -az értelmezett problémát megoldja;

- megoldását értelmezi, ellenőrzi.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Hétköznapi helyzetekben, tevékenységek során felmerülő problémahelyzet felismerése, arra megoldás keresése -Hiányzó információk pótlása méréssel, számlálással, információgyűjtéssel -Tevékenységgel, megjelenítéssel értelmezett probléma megoldása -A kapott megoldás visszahelyezése a szituációba, a megoldás értelmezése -Kérdésfeltevés a problémahelyzet kapcsán -Egyszerű gondolkodtató, logikai feladatok megoldásának keresése -Egy- és többszemélyes logikai játékokban egy-két lépéssel előre tervezés -Többféle megoldási mód keresése, a különböző megoldási módok értékelése 	<ul style="list-style-type: none"> - táblázat, - grafikon. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vizuális kultúra, - Környezetismeret, - Testnevelés, - Technika és tervezés,

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- A gyerekek hétköznapi életével kapcsolatos információk gyűjtése csoportokban
- Kirándulás, kulturális program (múzeum-, színházlátogatás) tervezése: útiterv, költségek, időbeosztás, ismertető
- Logikai rejtvények, történetek
- „Gondoltam egy számot”

TÉMAKÖR: Szöveges feladatok megoldása

ÓRASZÁM: 10 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- értelmezi, elképzei, megjeleníti a szöveges feladatban megfogalmazott hétköznapi szituációt;
- szöveges feladatokban megfogalmazott hétköznapi problémát megold matematikai ismeretei segítségével;
- tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési, szöveges feladatokat;
- megkülönbözteti az ismert és a keresendő (ismeretlen) adatokat;
- a megválasztott modellen belül meghatározza a keresett adatokat;
- választ fogalmaz meg a felvetett kérdésre;
- önállóan értelmezi a hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveget;
- nyelvi szempontból megfelelő választ ad a feladatokban megjelenő kérdésekre.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveg önálló értelmezése – -Hétköznapi felmerülő matematikai tartalmú problémákkal kapcsolatos szöveges feladatok értelmezése, megoldása – -Szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal önállóan – -Adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése – -Kérdés értelmezése, keresendő adatok azonosítása – -Ismeretlen adatok meghatározása a modellen belül – -Egy-, kétlépéses alpműveletekkel leírható szöveges feladatok megoldása – -Megoldás értelmezése az eredeti problémára, ellenőrzés – -Nyelvileg és matematikailag helyes válasz megfogalmazása 	<ul style="list-style-type: none"> – adat, terv, ellenőrzés, becslés 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra, – Magyar nyelv és irodalom

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Beszélgetés, történetmesélés eseményképekről, ábráról szabadon és egy-egy részletre fókuszálva is
- Hétköznapi helyzetekből matematikai tartalmú állítások megfogalmazása
- Szétvágott szöveg egyes darabjainak értelmezése külön-külön, a darabok összerakása és értelmezése
- „Mi változott?” játék mondatokkal

TÉMAKÖR: Szám és valóság kapcsolata

ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- -összehasonlít véges halmazokat az elemek száma szerint;
- -ismeri két halmaz elemeinek kölcsönösen egyértelmű megfeleltetését (párosítását) az elemszámok szerinti összehasonlításra;
- -helyesen alkalmazza a feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat 1000-es számkörben;
- -helyesen érti és alkalmazza a feladatokban a „valamennyivel” több, kevesebb fogalmakat;
- -érti és helyesen használja a több, kevesebb, ugyanannyi relációkat halmazok elemszámával kapcsolatban, valamint a kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációkat a megismert mennyiségekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő, terület, pénz) kapcsolatban 1000-es számkörben;

- használja a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezéseket a természetes számok körében;
- helyesen használja a mennyiségi viszonyokat kifejező szavakat, nyelvtani szerkezeteket;
- megfelelő szókinccset és jeleket használ mennyiségi viszonyok kifejezésére szóban és írásban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Természetes szám darabszám, mérőszám és értékmérő tartalommal 1000-es számkörben - Számkörbővítések során valóságos tapasztalatszerzés a nagyobb számokról konkrét számlálással, egyénileg és csoportosan végzett tevékenységekkel - Tapasztalatszerzés nagy számok mérőszámként való megjelenéséről a valóságban - Mennyiségek (hosszúság, tömeg, terület, űrtartalom, idő, pénz) összehasonlítása mérőszámaik alapján, kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációk felismerése, megnevezése 1000-es számkörben - A természetes számok körében a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezések helyes használata - Mennyiségekre vonatkozó feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmak helyes használata 1000-es számkörben - A mennyiségi viszonyokat kifejező szavak, nyelvtani szerkezetek helyes használata - A mennyiségi viszonyokat kifejező szimbólumok helyes használata szóban és írásban 		<ul style="list-style-type: none"> - Vizuális kultúra, - Környezetismeret, - Digitális kultúra, - Hittan,

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Mérések különféle mértékegységekben, a mérés pontosságának korlátai, szükséges mértékegységek értő megválasztása

TÉMAKÖR: Számlálás, becslés

ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megszámlál és leszámol; adott (alkalmilag választott vagy szabványos) egységgel meg- és kimér a 1000-es számkörben; oda-vissza számlál kerek tízesekkel, százassal
- ismeri a következő becslési módszereket: közelítő számlálás, közelítő mérés, mérés az egység többszörösével; becslését finomítja újrabecsléssel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Számlálások egyesével, kerek tízesekkel, százásokkal, ezresekkel oda-vissza 1000-es számkörben eszközökkel és eszközök nélkül – -Tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban 1000-es számkörben – -Becslés szerepének, korlátainak tudatosítása – -Becslési módszerek ismerete, közelítő számítás, kerekítés, közelítés pontosítása, becslés finomítása, újrabecslés valóságos dolgokkal, mennyiségekkel gyakorlati helyzetekben, számítások ellenőrzésekor – -Becslések értékelése 	<ul style="list-style-type: none"> – számszomszédok, – kerekítés, – becslés. 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra, – Környezetismeret, – Digitális kultúra, – Dráma és színház,

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Nagy számok előfordulása mérőszámként

TÉMAKÖR: Számok rendezése

ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- -nagyság szerint sorba rendez számokat, mennyiségeket;
- -megadja és azonosítja számok sokféle műveletes alakját;
- -megtalálja a számok helyét, közelítő helyét egyszerű számegyenesen, számtáblázatokban, a számegyenesnek ugyanahhoz a pontjához rendeli a számokat különféle alakjukban a 1000-es számkörben;
- -megnevezi a 1000-es számkör számainak egyes, tízes, százás, ezres szomszédjait, tízesekre, százásokra, ezresekre kerekített értékét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Számok nagyság szerinti összehasonlítása művelettel megadott alakokban is – -Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a <, >, = jelekkel – -Számegyenes rajzolása a számok helyének jelölésével 1000-es számkörben – -Számegyenes irányának, egységének megadása két szám kijelölésével – -Leolvasások a számegyenesről; számok, műveletes alakban megadott számok helyének megkeresése a számegyenesen 1000-es számkörben 	<ul style="list-style-type: none"> – százás – számszomszéd, – tízes – számszomszéd, – kerekítés. 	<ul style="list-style-type: none"> – Környezetismeret, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Testnevelés,

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – -Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése, helyük megtalálása a számegyenesen – -Számok helyének azonosítása különböző tartományú és léptékű számtáblákon – -Számok egyes, tízes, százszomszédainak ismerete 10 00-es számkörben – -Számok tízesekre, százszázokra kerekítése 10 00-es számkörben 		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Különböző módon megadott számok rendezése növekvő vagy csökkenő sorba
- „Mi változott?” játék madzagra csipeszelt számokkal
- Számok pontos helyének megtalálása egyre kisebb léptékű számegyenesek segítségével
- Számegyenes léptékének meghatározása olyan számegyenesen, ahol ismert két szám, valamint a köztük lévő egységek száma

TÉMAKÖR: Számok tulajdonságai

ÓRASZÁM: 8 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- -számokat jellemez tartalmi és formai tulajdonságokkal;
- -számot jellemez más számokhoz való viszonyával;
- -ismeri a római számjelek közül az I, V, X jeleket, hétköznapi helyzetekben felismeri az ezekkel képzett számokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – -Számok kifejezése művelettel megadott alakokkal – -Párosság és páratlanság fogalmának értelmezése párosítással és két egyenlő részre osztással a 1000-es számkörben – -Hármasával, négyesével, ötösével... és 3, 4, 5... egyenlő darabszámú csoportból kirakható számok megfigyelése és gyűjtése különféle eszközökkel végzett csoportosítások, építések, megfigyelések során – -Háromszögszámok, négyzetszámok gyűjtése különféle eszközökkel végzett alkotások során 	<ul style="list-style-type: none"> – háromjegyű számok, – római számok. 	<ul style="list-style-type: none"> – Környezetismeret, – Magyar nyelv, – Dráma és színház,

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – -Számok jellemzése más számokhoz való viszonyukkal, például: adott számnál nagyobb, kisebb valamennyivel, adott számnak a többszöröse – -Számok formai tulajdonságainak megfigyelése: számjegyek száma, számjegyek egymáshoz való viszonya, számjegyeinek összege – -Számok tartalmi, formai jellemzése, egymáshoz való viszonyuk kifejezése kitalálós játékokban – -A római számjelek közül az I, V, X jelek, valamint az ezekből képezhető számok írása, olvasása a hétköznapi helyzetekben, például: óra, keltezés, kerületek jelölése 		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- „Ország, város” játék számtulajdonságokkal
- Háromszögszámok, négyzetszámok kirakása
- Római számokhoz kapcsolódó gyufarejtvények megoldás

TÉMAKÖR: Számok helyi értékes alakja

ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- -összekapcsolja a tízes számrendszerben a számok épülését a különféle számrendszerekben végzett tevékenységeivel;
- -érti a számok ezresek, százaskból, tízesekből és egyesekből való épülését, ezresek, százaskok, tízesek és egyesek összegére való bontását;
- -érti a számok számjegyeinek helyi, alaki, valódi értékét;
- -helyesen írja és olvassa a számokat a tízes számrendszerben 1000-ig.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Csoportosítások, beváltások tízes számrendszerben különféle eszközökkel az 1000-es számkörben – -Mérések különböző egységekkel és többszöröseikkel – -Leltárak készítése tízes számrendszerben az elvégzett tevékenységek alapján 1000-es számkörben – -Számok ezresekre, százaskokra, tízesekre és egyesekre bontott alakjainak 	<ul style="list-style-type: none"> – helyi érték, alaki érték, valódi érték, – egyes, tízes, százask helyiérték – táblázat, – tízes számrendszer 	<ul style="list-style-type: none"> – Környezetismeret, – Magyar nyelv, – Dráma és színház, – Digitális kultúra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>előállítás, felismerése nem csak rendezett alakban eszközzel és eszköz nélkül</p> <ul style="list-style-type: none"> – -Számok írása, olvasása helyiérték-táblázat alapján – -A helyi értékek egymáshoz való viszonyának megértése – -Számok számjegyeinek helyi, alaki és valódi értéke tapasztalatok alapján – -Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalmának ismerete – -Számok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékes alakjukban a 1000-es számkörben – -Számok nagyság szerinti összehasonlítása hallás alapján és leírt jelük alapján 1000-es számkörben 		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Apró tárgyak csoportosítása, beváltása, leltározása tojásokkal, tojástartóval a számlálás megkönnyítésére
- Apró tárgyak kifizetése legkevesebb érmével (1, 10, 100 és 1000 forintossal)
- Számok valódi értékének változtatása a számjegyek felcserélésével, a változás irányának és mértékének meghatározása

TÉMAKÖR: Mérőeszköz használata, mérési módszerek

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- -megbecsül, mér alkalmi és szabványos mértékegységekkel hosszúságot, tömeget, űrtartalmat és időt;
- -helyesen alkalmazza a mérési módszereket, használ skálázott mérőeszközöket, helyes képzete van a mértékegységek nagyságáról;
- -helyesen használja a hosszúságmérés, az űrtartalommérés és a tömegmérés szabványegységei közül a következőket: mm, cm, dm, m, cl, dl, l; dkg, kg;
- -ismeri az időmérés szabványegységeit: az órát, a percet, a másodpercet, a napot, a hetet, a hónapot, az évet;
- -alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között;
- -mégméri különböző sokszögek területét különböző egységekkel;

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Mennyiségek érzékszervi összehasonlítása – -Mennyiségek összemérése – -Mérési módszerek alkalmazása 	<ul style="list-style-type: none"> – mm, cm, dm, m; cl, dl, l; dkg, kg 	<ul style="list-style-type: none"> – Környezetismeret, – Technika és tervezés, – Vizuális kultúra,

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – -Mennyiségek becslése, kimérése, megmérése szabványmértékegységek közül a következőkkel: mm, cm, dm, m; cl, dl, l; dkg, kg – -Hétköznapi tapasztalatok szerzése a szabványmértékegységek nagyságáról – -Szabványos mérőeszközök használata – -Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok közti tájékozódás; időbeli relációt tartalmazó szavak értő használata – -Időpontok leolvasása különféle órákról, időtartamok meghatározása – -Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok kapcsolatai; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése – -Időpontok és időtartamok közötti összefüggés megértése – -Összefüggések megtapasztalása a mennyiségek nagysága, az egység nagysága és a mérőszámok között – -Mértékváltás eszköz segítségével – -Nagyobb pénzek címleteinek felváltása, kisebb pénzek beváltása hazai pénzegységekkel – -Takarékosság fontosságának megértése elvégzett mérésekre alapozva 		<ul style="list-style-type: none"> – Digitális kultúra,

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Osztályterem kicsinyített makettjének elkészítése
- Süteménykészítés recept alapján, a hozzávalók kimérése
- Kerület mérése alakzat madzaggal való körbemérésével, az alakzat görgetésével félegyenesen
- Szabálytalan és szabályos alakzatok lefedése körlapokkal, mozaiklapokkal, négyzetlapokkal; lefedés után annak vizsgálata, hogy melyik fedi legpontosabban az alakzatot

TÉMAKÖR: Alapműveletek értelmezése

ÓRASZÁM: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- -helyesen értelmezi a 1000-es számkörben az összeadást, a kivonást, a szorzást, a bennfoglaló és az egyenlő részekre osztást;
- -hozzákapcsolja a megfelelő műveletet adott helyzethez, történéshez, egyszerű szöveges feladathoz;

- értelmezi a műveleteket megjelenítéssel, modellezéssel, szöveges feladattal;
- helyesen használja a műveletek jeleit;
- megérti a következő kifejezéseket: tagok, összeg, kisebbítendő, kivonandó, különbség, tényezők, szorzandó, szorzó, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék;
- szöveghez, valós helyzethez kapcsolva zárójelet tartalmazó műveletsort értelmez, elvégez;
- szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveleteket megérti;

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Összeadás és kivonás értelmezései és kapcsolatuk 1000-es számkörben - Szorzás és osztás értelmezései és kapcsolatuk a 1000-es számkörben - Maradékos osztásra vezető tevékenységek végzése, feladatok megoldása - Szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése - A műveletekben szereplő számok megnevezésének ismerete, megértése: tényezők, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék - Zárójel használata konkrét esetekben megfogalmazott problémák leírásához, megoldásához 	<ul style="list-style-type: none"> - tag, tényező, szorzat, - osztandó, osztó, hányados, - maradék, - maradékos osztás, - zárójel 	<ul style="list-style-type: none"> - Technika és tervezés, - Magyar nyelv, - Digitális kultúra,

TÉMAKÖR: Alapműveletek tulajdonságai

ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- számolásaiban felhasználja a műveletek közti kapcsolatokat, számolásai során alkalmazza konkrét esetekben a legfontosabb műveleti tulajdonságokat;
- megold hiányos műveletet, műveletsort az eredmény ismeretében, a műveletek megfordításával is;
- alkalmazza a műveletekben szereplő számok (kisebbitendő, kivonandó és különbség; tagok és összeg; tényezők és szorzat; osztandó, osztó és hányados) változtatásának következményeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Műveleti tulajdonságok megfigyelése tapasztalások során: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; összeg, különbség szorzása, szorzat széttagolása 		<ul style="list-style-type: none"> - Technika és tervezés, - Környezetismeret, - Testnevelés, - Digitális kultúra,

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – -Műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél – -Hiányos művelet és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 1000-ig – -Műveletekben szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése; a tapasztalatok alkalmazása számolásnál – -Műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése; alkalmazása ellenőrzéshez és a számolási módok egyszerűsítésére 		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Célszám megközelítése adott számjegyekkel és műveleti jelekkel
- Gondolt számmal való műveletvégzés

TÉMAKÖR: Szóbeli számolási eljárások

ÓRASZÁM: 8 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- -alkalmazza a számolást könnyítő eljárásokat;
- -érti a 10-zel, 100-zal való szorzás, osztás kapcsolatát a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódással;
- -elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt;
- -teljes háromjegyűek összegét, különbségét százásokra kerekített értékekkel megbecsüli, teljes kétjegyűek két- és egyjegyűvel való szorzatát megbecsüli.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján 1000-es számkörben – -Számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok felhasználásával 1000-es számkörben – -A 100-as számkörben tanult számolási eljárások gyakorlása és analógiák alapján történő kiterjesztése a 1000-es számkörre kerek tízesekkel és kerek százatokkal való számolás során – -A 10-zel, 100-zal való szorzás, osztás és a helyiérték-táblázatban való jobbra, 		<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés, – Környezetismeret, – Digitális kultúra, – Dráma és színház,

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
illetve balra tolódás kapcsolatának megértése – -Műveletek eredményének észszerű becslése, a becslés során kapott eredmény értékelése, alkalmazása – -Hétköznapi helyzetekben alkalmazható észszerű becslés megválasztása, a becslés pontosságának ellenőrzése		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Adott pénzösszeg kirakása valódi pénzekkel
- Teljes három- vagy négyjegyű számok közelítő értékének helyettesítése színes rudakkal
- Szorzat kiszámítása az egyik tényező felezésével, a másik tényező kétszerezésével

TÉMAKÖR: Fejben számolás

ÓRASZÁM: 10 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- -fejben pontosan összead és kivon a 100-as számkörben;
- -emlékezetből tudja a kisegyszeregy és a megfelelő bennfoglalások, egyenlő részekre osztások eseteit a számok tízszereséig;
- -érti a szorzó- és bennfoglaló táblák kapcsolatát;
- -fejben pontosan számol a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során;

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Fejben számolás egyes lépéseinek megértése, begyakorlása eszközökkel; az eszközök szükség szerinti használata feladatok során – -Teljes kétjegyűek összeadása, kivonása – -A kisegyszeregy, annak megfelelő bennfoglalások és egyenlő részekre osztások emlékezetből való ismerete – -Fejszámolás gyakorlása 100-as számkörben – -Fejszámolás a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során	– kerek százaz, – kerek tízes	– Technika és tervezés, – Környezetismeret, – Digitális kultúra,

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Tanulók által készített játékok a számolás gyakorlásához

TÉMAKÖR: Írásbeli összeadás és kivonás
ÓRASZÁM: 14 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- helyesen végzi el az írásbeli összeadást, kivonást.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - -Az írásbeli műveleti eljárások alapozása, megértése a számrendszeres gondolkodás továbbépítésével és különféle eszközökkel - -Az írásbeli összeadás algoritmusának fokozatos megismerése: továbbvitel az egyes, a tízes, a százasként helyi értéken - -Hiányos összeadások gyakorlása az írásbeli kivonás előkészítésére - -Az írásbeli kivonás algoritmusának megismerése pótlással, elvétellel a különbség változása alapján - -A kivonás pótlásos eljárásának begyakorlása - -Az írásbeli összeadás és kivonás eredményének becslése célszerűen kerekített értékekkel; az eredmény összevetése a becsléssel; szükség esetén ellenőrzés az ellentétes művelettel 	<ul style="list-style-type: none"> - írásbeli művelet, - hiányos összeadás, - pótlás 	<ul style="list-style-type: none"> - Magyar nyelv, - Környezetismeret, - Digitális kultúra,

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Nyugták, blokkok gyűjtése, ellenőrzése
- Írásbeli összeadás lejátszása
- „Betűrejtvények” írásbeli számoláshoz

TÉMAKÖR: Írásbeli szorzás és osztás
ÓRASZÁM: 14óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- helyesen végzi el az írásbeli szorzást egyjegyű szorzóval, az írásbeli osztást egyjegyű osztóval;
- elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt;
- megoldását értelmezi, ellenőrzi.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> -Több egyenlő tag írásbeli összeadása -Az írásbeli szorzás algoritmusának begyakorlása egyjegyű szorzóval Írásbeli szorzás kerek tízesekkel Írásbeli osztás szemléltetése pénzekkel, részekre osztással Írásbeli osztás egyjegyű osztóval, visszaszorzással, kivonással Többféle módon való becslés és ellenőrzés megismerése a szorzat, hányados nagyságrendjének meghatározásához, a számolás ellenőrzéséhez 	<ul style="list-style-type: none"> - visszaszorzás. 	<ul style="list-style-type: none"> - Magyar nyelv és irodalom, - Környezetismeret,

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Hiányos írásbeli szorzásban, osztásban a hiányzó számjegyek megtalálása
- Írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával

TÉMAKÖR: Törtrészek

ÓRASZÁM: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tevékenységekkel megjelenít egységtörteket és azok többszöröseit különféle mennyiségek és többféle egységválasztás esetén;
- a kirakást, a mérést és a rajzot mint modellt használja a törtrészek összehasonlítására.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> -Az egész egyenlő részekre osztása, az egységtörtek értelmezése, megnevezése (például: 1 ketted) különféle mennyiségeken (hosszúság, tömeg, úrtartalom, terület) különféle tevékenységekkel (például: méréssel, papírhajtogatással, színezéssel) -Az egységtörtek többszöröseinek előállítása, értelmezése, megnevezése különféle mennyiségeken különféle tevékenységekkel, többféle egységválasztással -Egészek és törtrészek kirakása, megjelenítése más törtrészekkel -Törtrészekkel ábrázolt törtek nagyság szerinti összehasonlítása, egyenlők keresése 	<ul style="list-style-type: none"> - egész, - törtrész 	<ul style="list-style-type: none"> - Technika és tervezés, - Vizuális kultúra, - Digitális kultúra,

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- 1 kettő, 1 negyed, 1 nyolcad előállítás felezésekkel papírhajtogatással
- 1 harmad, 1 hatod, 1 tizenkettő előállítás papírcsík hajtogatásával
- Törtrészek kirakása színes rudakkal az egész változtatásával is
- Memóriajáték különféle képpen ábrázolt törtrészekkel

TÉMAKÖR: Negatív számok**ÓRASZÁM: 9 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A témakör tanulása eredményeként a tanuló:**

- -a negatív egész számokat irányított mennyiségként (hőmérséklet, tengerszint alatti magasság, idő) és hiányként (adósság) értelmezi;
- -nagyság szerint összehasonlítja a természetes számokat és a negatív egész számokat a használt modellen belül.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – -Az „előtt” és „után” térbeli és időbeli értelmezése – -Tapasztalatszerzés irányított mennyiségekről a térben (például: emeletek, tengerszinthez viszonyított magassági szintek); az „alatta” és „felette” értelmezése a síkon és a térben – -Hőmérséklet mérése, hőmérő leolvasása (levegő, folyadék) – -Hőmérőmodell használata – -Tapasztalatszerzés a vagyon, készpénz és adósság kapcsolatairól kirakásokkal, rajzos feladatokkal és diagramon való ábrázolással – -A negatív szám megjelenítése különböző tevékenységek során – -Konkrét helyzetben a mennyiségek összehasonlítása, döntés a mennyiségek növekedéséről, csökkenéséről, megmaradásáról 	<ul style="list-style-type: none"> – pozitív, – negatív 	<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés, – Környezetismeret, – Testnevelés, – Digitális kultúra,

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Saját idővonal készítése
- Világterképről tengerszinthez mért magasságok és mélységek leolvasása
- Fagypon alatti hőmérsékletek mérése
- „Gazdálkodj okosan” játék készpénzzel és adósságcedulákkal

TÉMAKÖR: Alkotás térben és síkon**ÓRASZÁM: 6 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK**

- A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
- -szabadon épít, kirak formát, mintát adott testekből, síklapokból;
- -minta alapján létrehoz térbeli, síkbeli alkotásokat;
- -sormintát, síkmintát felismer, folytat;
- -alkotásában követi az adott feltételeket;
- -síkidomokat hoz létre különféle eszközök segítségével;
- -alaklemezt, vonalzót, körzőt használ alkotáskor;
- -megtalálja az összes, több feltételnek megfelelő építményt, síkbeli kirakást;
- -szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon;
- -megfogalmazza az alkotásai közti különbözőséget.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – -Építések és alkotások, alaprajzok, nézetek, hálók alapján egyszerűbb esetekben – -Egyszerű testek alaprajzának, nézeteinek, hálójának azonosítása és annak ellenőrzése megalkotással – -Síkbeli alkotások szabadon, másolással, megadott feltétel szerint: kirakások mozaiklapokkal, nyírás, tépés, hajtogatás, alakzatok határvonalainak elkészítése pálcákból, szívószálból vagy gumival kifeszítve, rajzolás (szabad kézzel, vonalzóval, alaklemezzel, körzővel) – -Alaklemez, vonalzó és körző helyes használatának gyakorlása játékos feladatok során – -Sorminták, terülminták kirakása, folytatása, tervezése síkban, térben, a szimmetriák megfigyelése – -Szimmetrikus alakzatok létrehozása térben és síkban és a szimmetria meglétének ellenőrzése választott módszerrel (tükör, hajtogatás) – -Adott feltételeknek megfelelő minél több alakzat, minta előállítás, az összes lehetséges alkotás keresése, az alakzatok megkülönböztetése, jellemző tulajdonságok kiemelése 	<ul style="list-style-type: none"> – test, – síkidom, – szimmetria 	<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház,

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Építés színes rudakból, legóból, építőkockákból
- Feltételek, minták alapján kirakások logikai készlet elemeiből
- Rövid ideig látott képről másolat készítése a vizuális memória fejlesztésére
- Adott síkidomokból téglatest építése
- Geometriai fejtörők, gyufarejtvények

TÉMAKÖR: Alakzatok geometriai tulajdonságai

ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megkülönböztet, azonosít egyedi, konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;
- személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;
- két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;
- megkülönbözteti és szétválogatja szabadon választott vagy meghatározott geometriai tulajdonságok szerint a gyűjtött, megalkotott testeket, síkidomokat;
- megfigyeli az alakzatok közös tulajdonságát, megfelelő címkéket talál megadott és halmazokba rendezett alakzatokhoz;
- megtalálja a közös tulajdonsággal nem rendelkező alakzatokat;
- megnevezi a tevékenységei során előállított, válogatásai során előkerülő alakzatokon megfigyelt tulajdonságokat;
- megnevezi a sík és görbült felületeket, az egyenes és görbe vonalakat, szakaszokat tapasztalati ismeretei alapján;
- megnevezi a háromszögeket, négyszögeket, köröket;
- megkülönböztet tükrösen szimmetrikus és tükrösen nem szimmetrikus síkbeli alakzatokat;
- megszámlálja az egyszerű szögletes test lapjait;
- megkülönbözteti a téglatesten az éleket, csúcsokat;
- tudja a téglalap oldalainak és csúcsainak számát, összehajtással megmutatja a téglalap szögeinek egyenlőségét;
- megmutatja a téglalap azonos hosszúságú oldalait és elhelyezkedésüket, megmutatja és megszámlálja a téglalap átlóit és szimmetriatengelyeit;
- megfigyeli a kocka mint speciális téglatest és a négyzet mint speciális téglalap tulajdonságait;
- megnevezi megfigyelt tulajdonságai alapján a téglatestet, kockát, téglalapot, négyzetet;
- megfigyelt tulajdonságaival jellemzi a létrehozott síkbeli és térbeli alkotást, mintázatot.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Válogatások előállított és gyűjtött testek között szabadon – Halmazokba rendezett testek, síkbeli alakzatok közös tulajdonságainak megfigyelése, halmazok címkézése	<ul style="list-style-type: none"> – lap, él, – téglatest, – kocka, – szög, derékszög	<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Testnevelés,

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Testek, síkbeli alakzatok halmazokba rendezése közös tulajdonság alapján – Halmazba nem tartozó alakzatok keresése – Testek jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: sík vagy görbe felületek, „lyukas”, „tükrös”, „van-e bemélyedése” – Sokszöglapokkal határolt egyszerű testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megfigyelése – Válogatások előállított és megadott síkidomok között szabadon – Síkbeli alakzatok jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: egyenes vagy görbe határvonalak, szakaszok, „lyukasság”, „tükrösség”, „van-e bemélyedése” – A létrehozott síkbeli és térbeli alkotások, mintázatok jellemzése megfigyelt tulajdonságaikkal – Egyszerű szögletes testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megszámlálása – Környezetükből gyűjtött testek közül a téglatestek kiválogatása – Téglatest tulajdonságainak megfigyelése tevékenységek során: lapok alakja, egy csúcsból induló élek száma, élek hossza, az élek, lapok egymáshoz való viszonya, test tükröszimmetriája – Téglatest egybevágó lapjainak felismerése – Kocka kiemelése a téglatestek közül élek, lapok alapján – Előállított vagy megadott sokszögek jellemzése felismert tulajdonságokkal – Sokszögek oldalainak és csúcsainak megszámlálása, oldalak összemérése hajtogatással, szögek összemérése egymásra illesztéssel – Téglalap tulajdonságainak megfigyelése: szögek, oldalak, szimmetria – Téglalap szögei egyenlőségének megmutatása egymásra hajtással 		

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Téglalap egyenlő hosszúságú oldalainak keresése hajtogatással – Négyzet kiemelése a téglalapok közül oldalai és szimmetriái alapján – Testek, síkbeli alakzatok jellemzése megfigyelt tulajdonságok alapján 		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Egyszerű szögletes testek építése
- Egyszerű szögletes testek élvázának építése szívószálakból
- Dobozok szétvágása a test lapjainak és hálójának vizsgálatához
- Dobozok lapjainak leragasztása különböző színű papírokkal
- Derékszög hajtogatása szabálytalan alakú papírból
- Gyurmából vagy agyagból készült téglatest szeletelése úgy, hogy téglatesteket kapjunk; úgy, hogy ne kapjunk téglatesteket; úgy, hogy kockát is kapjunk; kocka szeletelése úgy, hogy téglatesteket kapjunk
- A4-es papírból hajtással és tépéssel négyzet készítése; a hulladék részből ismét négyzet készítése, ennek ismétlése egészen addig, amíg lehetséges

TÉMAKÖR: Transzformációk

ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tapasztalattal rendelkezik mozgással, kirakással a tükörkép előállításáról;
- szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon;
- megépíti, kirakja, megrajzolja hálón, jelölés nélküli lapon sablonnal, másolópapír segítségével alakzat tükörképét, eltolt képét;
- ellenőrzi a tükrözés, eltolás helyességét tükör vagy másolópapír segítségével;
- követi a sormintában vagy a síkmintában lévő szimmetriát;
- térben, síkban az eredetihez hasonló testeket, síkidomokat alkot nagyított vagy kicsinyített elemekből; az eredetihez hasonló síkidomokat rajzol hálón.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Szimmetriák, tükörképek megfigyelése a természetes és az épített környezetben térben és síkban – Tárgyak, építmények, képek tükörképének megfigyelése térben, síkban tükör segítségével – Tükörkép megépítése térben; tükrös és nem tükrös formák létrehozása, a kapott alakzat ellenőrzése tükör segítségével – Síkbeli alakzatok tükörtengelyeinek keresése tükörrel, hajtogatással 	<ul style="list-style-type: none"> – eltolt kép, – mozgatás, – elforgatott kép 	<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés, – Vizuális kultúra, – Testnevelés, – Digitális kultúra,

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Tükörkép alkotása különböző eszközökkel síkban; tükrös és nem tükrös alakzatok létrehozása; ellenőrzés tükörrel, másolópapírral – Építmények eltolása, az eltolt kép összehasonlítása a tükörképpel – Formák eltolása a síkban; az eltolt alakzat összehasonlítása a tükrözéssel keletkező alakzattal; ellenőrzés másolópapírral – Testek és síkbeli alakzatok megkülönböztetése, azonosítása alak és méret szerint: a hasonlóság és az egybevágóság fogalmának előkészítése – Térben, síkban az eredetihez hasonló testek, síkidomok alkotása nagyított vagy kicsinyített elemekkel, hálón való rajzolással – Játékok, tevékenységek során alakzatok elforgatott, eltolt, tükrös képeinek felismerése a síkban és a térben 		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Titkosírás tükörírással, a titkos üzenet megfejtése
- Utcák építése színes rudakból: az utca két oldalán lévő házak egymás tükörképei
- Tengelyesen szimmetrikus alakzat kiegészítése
- Pontrácsra, négyzetrácsra rajzolt ábra kétszeresére nagyítása, felére kicsinyítése

TÉMAKÖR: Tájékozódás térben és síkon

ÓRASZÁM: 3 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- helyesen használja az irányokat és távolságokat jelölő kifejezéseket térben és síkon;
- tájékozódik lakóhelyén, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalál adott helyre, adott utca és házsám alapján megtalál házat;
- térképen, négyzethálón megtalál pontot két adat segítségével.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Irányokat, távolságokat jelölő szavak használata térben és síkban – Irány és állás megfigyelése, követése síkbeli alakzatok és mozgások során – Téri tájékozódást segítő játékok, tevékenységek 	<ul style="list-style-type: none"> – négyzetháló, – térkép 	<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés, – Környezetismeret, – Testnevelés, – Digitális kultúra,

<ul style="list-style-type: none"> – Útvonalak bejárása oda-vissza, térbeli viszonyokat kifejező szavak segítségével – Útvonal bejárásának irányítása térbeli viszonyokat kifejező szavak segítségével – Térbeli és síkbeli elhelyezkedést kifejező szavak használata tevékenységekben és játékos szituációkban – Tájékozódás lakóhelyen, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalálás adott helyre; adott utca és házszám alapján ház megtalálása – Egyszerű térképek készítése – Tájékozódás négyzethálón, térképen 		
---	--	--

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- KacsARINGÓS utak bejárása, majd lerajzolása négyzethálón
- Négyzethálóra rajzolt minta alapján a vonalvezetés diktálása társnak
- Kincskeresés utasítások alapján
- Kincskeresés térkép alapján
- „Torpedó” játék

TÉMAKÖR: Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése

ÓRASZÁM: 8 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz memóriajátékokban különféle tulajdonságok szerinti párok keresésében;
- megfogalmazza a személyek, tárgyak, dolgok, időpontok, számok, testek, síklapok közötti egyszerű viszonyokat, kapcsolatokat;
- érti a problémákban szereplő adatok viszonyát;
- megfogalmazza a felismert összefüggéseket;
- összefüggéseket keres sorozatok elemei között;
- megadott szabály szerint sorozatot alkot; megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozatot, táblázatot állít elő modellként;
- tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatokat folytat;
- felsorolja az évszakokat, hónapokat, napokat, napszakokat egymás után, tetszőleges kezdőponttól is;
- ismert műveletekkel alkotott sorozat, táblázat szabályát felismeri; ismert szabály szerint megkezdett sorozatot, táblázatot helyesen, önállóan folytat;
- tárgyakkal, számokkal kapcsolatos gépjátékhoz szabályt alkot; felismeri az egyszerű gép megfordításával nyert gép szabályát;
- felismer kapcsolatot elem párok, elemhármak tagjai között;
- szabályjátékok során létrehoz a felismert kapcsolat alapján további elem párokat, elemhármakat;

- a sorozatban, táblázatban, gépjátékokban felismert összefüggést megfogalmazza saját szavaival, nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Személyek, tárgyak, dolgok, számok, testek, síklapok között megjelenő kapcsolatok megfigyelése, felfedezése, megnevezése – Számpárok, számhármassok közötti kapcsolatok felfedezése, jellemzése – Változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal – Tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatok folytatása – Az évszakok, hónapok, napok elsorolása egymás után tetszőleges kezdőpontból – Ismert műveletekkel alkotott sorozat szabályának felismerése – Megkezdett sorozat folytatása a felismert szabály szerint mindkét irányba – Sorozat szabályának megfogalmazása, egyszerűbb esetben jelekkel is (például: nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal) – Gépjátékhoz szabály alkotása; az egyszerű gép szabályának megfordításával nyert gép szabályának felismerése – Szabályjátékokban az elempárok, elemhármassok megjelenítése táblázatban – Szabályjátékok során a felismert kapcsolat alapján további elempárok, elemhármassok létrehozása – Táblázatokban, gépjátékokban a felismert összefüggések megfogalmazása, egyszerűbb esetekben jelekkel is – Sorozatok, szabályjátékok alkotása – Megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozat, táblázat, esetleg nyíldiagram alkotása modellként 	<ul style="list-style-type: none"> – táblázat, – nyitott mondat 	<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés, – Környezetismeret, – Testnevelés, – Digitális kultúra, – Dráma és színház,

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Sorminták keresése környezetünkben
- Kakukktójas játékok
- „Milyen nap lesz?” fejtörők
- „Gépes játékok” egyváltozós, kétváltozós, fordított gépekkel számokkal, formákkal, szavakkal

TÉMAKÖR: Adatok megfigyelése**ÓRASZÁM: 3 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A témakör tanulása eredményeként a tanuló:**

- adatokat gyűjt a környezetében;
- adatokat rögzít későbbi elemzés céljából;
- gyűjtött adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol;
- adatokat gyűjt ki táblázatból, adatokat olvas le diagramról;
- jellemzi az összességeket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Minőségi és mennyiségi tulajdonsággal kapcsolatos adatok megfigyelése, gyűjtése, rögzítése tanítói segítséggel – Adatgyűjtés vásárlással kapcsolatban – Mért adatok lejegyzése – Közös tevékenységek során szerzett adatok alapján egyszerű diagram készítése térben és síkban – Egyszerű diagramról adatok, összefüggések leolvasása – Az összes adat együttes jellemzőinek megfigyelése	<ul style="list-style-type: none"> – adat, – diagram	<ul style="list-style-type: none"> – Testnevelés,

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Mérések testnevelésórán, (időeredmények, kislabdadobás hossza, távolugrás hossza; eredmények rögzítése; ábrázolása közösen)
- Piacon több árusnál ugyanazon termék árának összehasonlítása, csoportonként más-más termék árának megfigyelése, lejegyzése

TÉMAKÖR: Valószínűségi gondolkodás**ÓRASZÁM: 3 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A témakör tanulása eredményeként a tanuló:**

- részt vesz olyan játékokban, kísérletekben, melyekben a véletlen szerepet játszik;
- tapasztalatai alapján különbséget tesz a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” események között;
- megítéli a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” eseményekkel kapcsolatos állítások igazságát;
- tapasztalatai alapján tippet fogalmaz meg arról, hogy két esemény közül melyik esemény valószínűbb olyan, véletlentől függő szituációk során, melyekben a két esemény valószínűsége között jól belátható a különbség;
- tetszőleges vagy megadott módszerrel összeszámolja az egyes kimenetek előfordulásait olyan egyszerű játékokban, kísérletekben, amelyekben a véletlen szerepet játszik;

- a valószínűségi játékokban, kísérletekben megfogalmazott előzetes sejtését, tippjét összeveti a megfigyelt előfordulásokkal.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Részvétel valószínűségi játékokban; intuitív esélylatolgatás, tippek megfogalmazása – Események megfigyelése valószínűségi kísérletekben – Valószínűségi játékok során stratégiák alakítása, kipróbálása, értékelése – „Biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események megkülönböztetése – Véletlen események gyakoriságának összeszámlálása, ábrázolása különféle módszerekkel: strigulázással, diagrammal, táblázatba rögzítéssel – Véletlen események előfordulásainak vizsgálata, a kimenetek számának összehasonlítása az előzetes tippekkel, magyarázatok keresése – A „biztos” és „lehetetlen” cáfolata ellenpélda mutatásával 		<ul style="list-style-type: none"> – Testnevelés,

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Játék eseménykártyákkal
- Valószínűségi kísérletek
- Játék számkorongokkal

MATEMATIKA 4. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 144 óra/év

Heti óraszám: 4 óra/hét

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	3
Rendszerezés, rendszerképzés	5
Allítások	4
Problémamegoldás	5
Szöveges feladatok megoldása	8
Szám és valóság kapcsolata	4
Számlálás, becslés	6
Számok rendezése	3
Számok tulajdonságai	8
Számok helyi értékes alakja	6
Mérőeszköz használata, mérési módszerek	6
Alapműveletek értelmezése	3
Alapműveletek tulajdonságai	4
Szóbeli számolási eljárások	6
Fejben számolás	8
Írásbeli összeadás és kivonás	8
Írásbeli szorzás és osztás	8
Törtrészek	5
Negatív számok	3
Alkotás térben és síkon	6
Alakzatok geometriai tulajdonságai	6
Transzformációk	4
Tájékozódás térben és síkon	3
Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	8
Adatok megfigyelése	3
Valószínűségi gondolkodás	3
Differenciálásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra felhasználható óra	8
Összes óraszám	144

TÉMAKÖR: Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata

ÓRASZÁM: 3 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megkülönböztet, azonosít egyedi, konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;

- játékos feladatokban személyeket, tárgyakat, számokat, formákat néhány meghatározó tulajdonsággal jellemez;
- tudatosan emlékezetébe vési az észlelt tárgyakat, személyeket, dolgokat, és ezek jellemző tulajdonságait, elrendezését, helyzetét;
- válogatásokat végez saját szempont szerint személyek, tárgyak, dolgok, számok között;
- felismeri a mások válogatásában együvé kerülő dolgok közös és a különválogatottak eltérő tulajdonságát;
- folytatja a megkezdett válogatást felismert szempont szerint;
- személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;
- azonosítja a közös tulajdonsággal rendelkező dolgok halmazába nem való elemeket;
- megnevezi egy adott tulajdonság szerint ki nem válogatott elemek közös tulajdonságát a tulajdonság tagadásával;
- barkochbázik valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerül a felesleges kérdéseket;
- halmazábrán is elhelyez elemeket adott címkék szerint;
- adott, címkéssel ellátott halmazábrán elhelyezett elemekről eldönti, hogy a megfelelő helyre kerültek-e; a hibás elhelyezést javítja;
- talál megfelelő címkéket halmazokba rendezett elemekhez;
- megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;
- két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;
- két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;
- megfogalmazza a halmazára egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Barkochbázás konkrét tárgyak kirakása nélkül – Barkochba játékokban minél kevesebb kérdésre törekvés – Személyek, tárgyak, képek, alakzatok, jelek, számok válogatása választott vagy adott szempont, tulajdonság szerint – Elkezdett válogatások esetén az elemek közös tulajdonságának felismerése, a válogatás szempontjának megfogalmazása; címkézés, a felismert szempont alapján a válogatás folytatása – A halmazba nem való elemek esetén az elemek tulajdonságainak tagadása, a logikai „nem” használata – Halmazok képzése tagadó formában megfogalmazott tulajdonság szerint 	<ul style="list-style-type: none"> – logikai „nem”, logikai „és” 	<ul style="list-style-type: none"> – Testnevelés, – Környezetismeret, – Magyar nyelv, – Ének-zene – Vizuális kultúra, – Hittan

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Válogatások kétszer kétfelé (két szempont szerint) tárgyi tevékenységgel; az egy helyre kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságainak keresése, értése: a logikai „nem” és a logikai „és” – Két halmaz közös részének jellemzése logikai „és”-sel – Elemek elhelyezése halmazábrában, a halmazábra egyes részeinek jellemzése – A kétszer kétfelé (két szempont szerint) válogatás ábrázolása Venn-diagramon – Konkrét halmazok közös részéből elemek felsorolása – Két szempont egyidejű figyelembevétele, például: háromjegyű és számjegyeinek összege 8; tükrös és négy szöge van – A logikai „és” helyes használata két halmaz közös részének jellemzésére 		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Barkochba játék különféle logikai készleteken többféle szabály szerint
- „Ország, város” játék számokkal
- Játék logikai lapokkal
- Tanulók, tárgyak válogatása két tulajdonság szerint
- Tárgyak, képek, alakzatok, számok válogatása két tulajdonság

TÉMAKÖR: Rendszerezés, rendszerképzés

ÓRASZÁM: 5 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- barkochbázik valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket;
- két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;
- felsorol elemeket konkrét halmazok közös részéből;
- megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- keresi az okát annak, ha a halmazábra valamelyik részébe nem kerülhet egyetlen elem sem;
- adott elemeket elrendez választott és megadott szempont szerint is;
- sorba rendezett elemek közé elhelyez további elemeket a felismert szempont szerint;
- két, három szempont szerint elrendez adott elemeket többféleképpen is; segédeszközként használja a táblázatos elrendezést és a fadiagramot;
- megkeresi egyszerű esetekben a két, három feltételnek megfelelő összes elemet, alkotást;
- megfogalmazza a rendezés felismert szempontjait;

- megkeresi két, három szempont szerint teljes rendszert alkotó, legfeljebb 48 elemű készlet hiányzó elemeit, felismeri az elemek által meghatározott rendszert.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Elemek sorozatba rendezése az egyező és eltérő tulajdonságok száma alapján (például: a szomszédos elemek pontosan egy tulajdonságban különbözzenek) – A válogatás, osztályozás, rendszerezés alkalmazása más tantárgyak tanulásakor – Alkalmilag összeállított készletek és különféle teljes logikai készletek elemeinek egy vagy több szempont szerinti válogatása, rendszerezése tevékenységgel, mozgással – Adott halmaz elemeinek rendszerezése megadott szempont szerint, különböző módszerekkel – Teljes rendszert alkotó legfeljebb 48 elemnél a hiány felismerése a rendszerezés elvégzése után – Az összes, a feltételeknek megfelelő alkotás felsorolása egyszerű esetekben: 2-3 feltétel esetén, kis elemszámú problémánál 	<ul style="list-style-type: none"> – logikai „nem”, logikai „és” 	<ul style="list-style-type: none"> – Testnevelés, – Környezetismeret, – Magyar nyelv és irodalom – Digitális kultúra, – Vizuális kultúra, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Logikai készlet elemeinek körberakása egy különbséggel
- Logikai készlet elemeiből feltételeknek megfelelő összes elem kiválasztása, ágrajz kiegészítése, alkotása
- Sorba rendezős feladatok
- Geometriai alkotások során az adott feltételeknek megfelelő alkotások gyűjtése

TÉMAKÖR: Állítások

ÓRASZÁM: 4 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis;
- megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;
- megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;

- tudatosan emlékezetébe vés szavakat, számokat, utasítást, adott helyzetre vonatkozó megfogalmazást;
- hiányos állításokat igazgá tevő elemeket válogat megadott alaphalmazból;
- egy állításról ismeretei alapján eldönti, hogy igaz vagy hamis;
- ismeretei alapján megfogalmaz önállóan is egyszerű állításokat;
- példákat gyűjt konkrét tapasztalatai alapján matematikai állítások alátámasztására.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Adott konkrét helyzetről köznyelvi és matematikai tartalmú állítások megfogalmazása szabadon és irányított megfigyelések alapján – Konkrét, megfigyeléssel ellenőrizhető állítások igazságának és hamisságának eldöntése – Adott halmazra és egyes részeire vonatkozó állítások megfogalmazása – Halmazra és a halmaz részhalmazaira vonatkozó állítások igazságának eldöntése – Igaz és hamis állítások alátámasztására példák és ellenpéldák keresése, felsorolása – Személyekre, tárgyakra, formákra, számokra vonatkozó hiányos állítások kiegészítése igazgá, nem igazgá; kis elemszámú alaphalmazon az összes igazgá tevő elem, elempár megkeresése – Lezárt hiányos állítások igazságának megítélése 		<ul style="list-style-type: none"> – Testnevelés, – Környezetismeret, – Digitális kultúra, – Magyar irodalom – Vizuális kultúra, – Hittan

TÉMAKÖR: Problémamegoldás

ÓRASZÁM: 5 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a tevékenysége során felmerülő problémahelyzetben megoldást keres;
- kérésre, illetve problémahelyzetben felidézi a kívánt, szükséges emlékképet;
- megfogalmazott problémát tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással értelmez;
- az értelmezett problémát megoldja;
- a problémamegoldás során a sorrendben végzett tevékenységeket szükség szerint visszafelé is elvégzi;
- megoldását értelmezi, ellenőrzi;
- kérdést tesz fel a megfogalmazott probléma kapcsán;

- tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési szöveges feladatokat;
- egy- és többszemélyes logikai játékokban döntéseit mérlegelve előre gondolkodik.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Hétköznapi helyzetekben, tevékenységek során felmerülő problémahelyzet felismerése, arra megoldás keresése – Hiányzó információk pótlása mérés, számlálással, információgyűjtéssel – Megfogalmazott probléma értelmezése tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással – Tevékenységgel, megjelenítéssel értelmezett probléma megoldása – A kapott megoldás visszahelyezése a szituációba, a megoldás értelmezése – Ellenőrzés: a kapott megoldás megfelel-e a megadott feltételeknek – Kérdésfeltevés a problémahelyzet kapcsán – Többlépéses cselekvéssor, műveletsor elvégzése visszafelé is – Visszafelé gondolkodással következtetési feladatok megoldása – Egyszerű következtetési szöveges feladatok megoldása – Egyszerű gondolkodtató, logikai feladatok megoldásának keresése – Egy- és többszemélyes logikai játékokban egy-két lépéssel előre tervezés – Többféle megoldási mód keresése, a különböző megoldási módok értékelése 		<ul style="list-style-type: none"> – Testnevelés, – Környezetismeret, – Vizuális kultúra, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- A gyerekek hétköznapi életével kapcsolatos információk gyűjtése csoportokban. adatok felhasználása csoportmunkában
- Kirándulás, kulturális program (múzeum-, színházlátogatás) tervezése: útiterv, költségek, időbeosztás, ismertető
- Problémák lejátékozása szerepjátékként
- Logikai rejtvények, történetek
- „Gondoltam egy számot”

TÉMAKÖR: Szöveges feladatok megoldása**ÓRASZÁM: 8 óra***A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!***TANULÁSI EREDMÉNYEK****A témakör tanulása eredményeként a tanuló:**

- értelmezi, elképzei, megjeleníti a szöveges feladatban megfogalmazott hétköznapi szituációt;
- szöveges feladatokban megfogalmazott hétköznapi problémát megold matematikai ismeretei segítségével;
- tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési, szöveges feladatokat;
- megkülönbözteti az ismert és a keresendő (ismeretlen) adatokat;
- megkülönbözteti a lényeges és a lényegtelen adatokat;
- az értelmezett szöveges feladathoz hozzákapcsol jól megismert matematikai modellt;
- a megválasztott modellen belül meghatározza a keresett adatokat;
- a modellben kapott megoldást értelmezi az eredeti problémára; arra vonatkoztatva ellenőrzi a megoldást;
- választ fogalmaz meg a felvetett kérdésre;
- önállóan értelmezi a hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveget;
- nyelvi szempontból megfelelő választ ad a feladatokban megjelenő kérdésekre.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveg önálló értelmezése – Hétköznapi felmerülő matematikai tartalmú problémákkal kapcsolatos szöveges feladatok értelmezése, megoldása – Szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal önállóan – Adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése – Kérdés értelmezése, keresendő adatok azonosítása – Adatok különböző típusainak megkülönböztetése – Adatok és azok kapcsolatainak megjelenítése valamilyen szimbolikus rajz, matematikai modell segítségével – Ismeretlen adatok meghatározása a modellen belül – Egy-, kétlépcsés alpműveletekkel leírható szöveges feladatok megoldása – Fordított szövegezésű feladatok értelmezése, megoldása 	<ul style="list-style-type: none"> – felesleges adat 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Vizuális kultúra, – Hittan, – Digitális kultúra,

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Megoldás értelmezése az eredeti problémára, ellenőrzés – Nyelvi és matematikailag helyes válasz megfogalmazása – Szöveges feladatok alkotása hétköznapi szituációkra, adott matematikai modellhez, 		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Beszélgetés, történetmesélés eseményképekről, ábráról szabadon és egy-egy részletre fókuszálva
- Hétköznapi helyzetekből matematikai tartalmú állítások megfogalmazása
- Szétvágott szöveg egyes darabjainak értelmezése külön-külön, a darabok összerakása és értelmezése
- Szöveges feladatban leírt szituáció kirakása különböző eszközökkel, színes rudakkal
- Többféle modell közül a megfelelő kiválasztása adott szöveges feladathoz

TÉMAKÖR: Szám és valóság kapcsolata

ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- összehasonlít véges halmazokat az elemek száma szerint;
- ismeri két halmaz elemeinek kölcsönösen egyértelmű megfeleltetését (párosítását) az elemszámok szerinti összehasonlításra;
- helyesen alkalmazza a feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat 10 000-es számkörben;
- helyesen érti és alkalmazza a feladatokban a „valamennyivel” több, kevesebb fogalmakat;
- érti és helyesen használja a több, kevesebb, ugyanannyi relációkat halmazok elemszámával kapcsolatban, valamint a kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációkat a megismert mennyiségekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő, terület, pénz) kapcsolatban 10 000-es számkörben;
- használja a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezéseket a természetes számok körében;
- helyesen használja a mennyiségi viszonyokat kifejező szavakat, nyelvtani szerkezeteket;
- megfelelő szóincset és jeleket használ mennyiségi viszonyok kifejezésére szóban és írásban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Természetes szám darabszám, mérőszám és értékmérő tartalommal 10 000-es számkörben – Számkörbővítések során valóságos tapasztalatszerzés a nagyobb számokról konkrét számlálással, egyénileg és csoportosan végzett tevékenységekkel 		<ul style="list-style-type: none"> – Környezetismeret, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Magyar nyelv és irodalom,

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Tapasztalatszerzés nagy számok mérőszámként való megjelenéséről a valóságban – Mennyiségek (hosszúság, tömeg, terület, űrtartalom, idő, pénz) összehasonlítása mérőszámaik alapján, kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációk felismerése, megnevezése 10 000-es számkörben – A természetes számok körében a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezések helyes használata – Mennyiségekre vonatkozó feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmak helyes használata 10 000-es számkörben – A mennyiségi viszonyokat kifejező szavak, nyelvtani szerkezetek helyes használata – A mennyiségi viszonyokat kifejező szimbólumok helyes használata szóban és írásban 		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Alakzatok rajzolása milliméterpapíron a vonalak mentén
- Különböző számok kivágása négyzethálós füzetből és milliméterpapírból
- Mérések különféle mértékegységekben, a mérés pontosságának korlátai, szükséges mértékegységek értő megválasztása

TÉMAKÖR: Számlálás, becslés

ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megszámol és leszámol; adott (alkalmilag választott vagy szabványos) egységgel meg- és kimér a 10 000-es számkörben; oda-vissza számlál kerek tízesekkel, százassal, ezresekkel;
- ismeri a következő becslési módszereket: közelítő számlálás, közelítő mérés, mérés az egység többszörösével; becslését finomítja újrabecsléssel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Számlálások egyesével, kerek tízesekkel, százassal, ezresekkel oda-vissza 10 000-es számkörben eszközökkel és eszközök nélkül – Tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban 10 000-es számkörben 		<ul style="list-style-type: none"> – Környezetismeret, – Vizuális kultúra, – Technika és tervezés, – Digitális kultúra,

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Becslés szerepének, korlátainak tudatosítása – Becslési módszerek ismerete, közelítő számítás, kerekítés, közelítés pontosítása, becslés finomítása, újrabecslés valóságos dolgokkal, mennyiségekkel gyakorlati helyzetekben, számítások ellenőrzések – Becslések értékelése 		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Nagy számok előfordulása mérőszámként

TÉMAKÖR: Számok rendezése

ÓRASZÁM: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- nagyság szerint sorba rendez számokat, mennyiségeket;
- megadja és azonosítja számok sokféle műveletes alakját;
- megtalálja a számok helyét, közelítő helyét egyszerű számegyenesen, számtáblázatokban, a számegyenesnek ugyanahhoz a pontjához rendeli a számokat különféle alakjukban a 10 000-es számkörben;
- megnevezi a 10 000-es számkör számainak egyes, tízes, százaz, ezres szomszédjait, tízesekre, százazokra, ezresekre kerekített értékét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Számok nagyság szerinti összehasonlítása művelettel megadott alakokban is – Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a <, >, = jelekkel – Számegyenes rajzolása a számok helyének jelölésével 10 000-es számkörben – Számegyenes irányának, egységének megadása két szám kijelölésével – Leolvasások a számegyenesről; számok, műveletes alakban megadott számok helyének megkeresése a számegyenesen 10 000-es számkörben – Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése, helyük megtalálása a számegyenesen 	<ul style="list-style-type: none"> – százaz – számszomszéd, – ezres – számszomszéd, – kerekítés 	<ul style="list-style-type: none"> – Környezetismeret, – Testnevelés, – Magyar nyelv és irodalom,

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Számok helyének azonosítása különböző tartományú és léptékű számtáblákon – Számok egyes, tízes, száz, ezres szomszédainak ismerete 10 000-es számkörben – Számok tízesekre, százakra, ezrekre kerekítése 10 000-es számkörben 		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Különböző módon megadott számok rendezése növekvő vagy csökkenő sorba
- Számok pontos helyének megtalálása egyre kisebb léptékű számegyenesek segítségével
- Számegyenes léptékének meghatározása olyan számegyenesen, ahol ismert két szám, valamint a köztük lévő egységek száma

TÉMAKÖR: Számok tulajdonságai

ÓRASZÁM: 8 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- számokat jellemez tartalmi és formai tulajdonságokkal;
- számot jellemez más számokhoz való viszonyával;
- ismeri a római számjelek közül az I, V, X jeleket, hétköznapi helyzetekben felismeri az ezekkel képzett számokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Számok kifejezése művelettel megadott alakokkal – Párosítás és páratlanság fogalmának értelmezése párosítással és két egyenlő részre osztással a 10 000-es számkörben – Háromszögszámok, négyesével, ötösével... és 3, 4, 5... egyenlő darabszámú csoportból kirakható számok megfigyelése és gyűjtése különböző eszközökkel végzett csoportosítások, építések, megfigyelések során – Háromszögszámok, négyzetszámok gyűjtése különböző eszközökkel végzett alkotások során – Számok jellemzése más számokhoz való viszonyukkal, például: adott számnál nagyobb, kisebb valamennyivel, adott számnak a többszöröse – Számok formai tulajdonságainak megfigyelése: számjegyek száma, 	<ul style="list-style-type: none"> – három- és négyjegyű számok, – római számok 	<ul style="list-style-type: none"> – Környezetismeret, – Magyar nyelv és irodalom, – Digitális kultúra, – Hittan,

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
számjegyek egymáshoz való viszonya, számjegyeinek összege – Számok tartalmi, formai jellemzése, egymáshoz való viszonyuk kifejezése kitalálós játékokban – A római számjelek közül az I, V, X jelek, valamint az ezekből képezhető számok írása, olvasása a hétköznapi helyzetekben, például: óra, keltezés, kerületek jelölése		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- „Ország, város” játék számtulajdonságokkal
- Háromszögszámok, négyzetszámok kirakása
- Római számokhoz kapcsolódó gyufarejtvények megoldása

TÉMAKÖR: Számok helyi értékes alakja

ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- összekapcsolja a tízes számrendszerben a számok épülését a különféle számrendszerekben végzett tevékenységeivel;
- érti a számok ezresekéből, százasokból, tízesekből és egyesekből való épülését, ezresek, százások, tízesek és egyesek összegére való bontását;
- érti a számok számjegyeinek helyi, alaki, valódi értékét;
- helyesen írja és olvassa a számokat a tízes számrendszerben 10 000-ig.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Csoportosítások, beváltások tízes számrendszerben különféle eszközökkel a 1000-es és 10 000-es számkörben – Mérések különböző egységekkel és többszöröseikkel – Leltárak készítése tízes számrendszerben az elvégzett tevékenységek alapján 1000-es és 10 000-es számkörben – Számok ezresekre, százásokra, tízesekre és egyesekre bontott alakjainak előállítás, felismerése nem csak rendezett alakban eszközzel és eszköz nélkül – Számok írása, olvasása helyiérték-táblázat alapján – A helyi értékek egymáshoz való viszonyának megértése	– helyi érték, – alaki érték, – valódi érték, – százas, ezres, tízezres, helyiérték – táblázat, – tízes számrendszer	– Környezetismeret, – Magyar nyelv és irodalom, – Digitális kultúra,

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Számok számjegyeinek helyi, alaki és valódi értéke tapasztalatok alapján – Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalmának ismerete – Számok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékű alakjukban, 10 000-es számkörben – Számok nagyság szerinti összehasonlítása hallás alapján és leírt jelük alapján 10 000-es számkörben 		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Apró tárgyak csoportosítása, beváltása, leltározása tojásokkal, tojástartóval a számlálás megkönnyítésére
- Letakart számjegyek esetén számok összehasonlítása
- Számok valódi értékének változtatása a számjegyek felcserélésével, a változás irányának és mértékének meghatározása

TÉMAKÖR: MÉRŐESZKÖZ HASZNÁLATA, MÉRÉSI MÓDSZEREK

ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megbecsül, mér alkalmi és szabványos mértékegységekkel hosszúságot, tömeget, űrtartalmat és időt;
- helyesen alkalmazza a mérési módszereket, használ skálázott mérőeszközöket, helyes képzete van a mértékegységek nagyságáról;
- helyesen használja a hosszúságmérés, az űrtartalommérés és a tömegmérés szabványegységei közül a következőket: mm, cm, dm, m, km; ml, cl, dl, l; g, dkg, kg;
- ismeri az időmérés szabványegységeit: az órát, a percet, a másodpercet, a napot, a hetet, a hónapot, az évet;
- ismer hazai és külföldi pénzcímleteket 10 000-es számkörben;
- alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között;
- összeveti azonos egységgel mért mennyiség és mérőszáma nagyságát, összeveti ugyanannak a mennyiségnek a különböző egységekkel való mérésakor kapott mérőszámait;
- megméri különböző sokszögek kerületét különböző egységekkel;
- területet mér különböző egységekkel lefedéssel vagy darabolással;
- alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között;
- ismer a terület és kerület mérésére irányuló tevékenységeket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Mennyiségek érzékszervi összehasonlítása – Mennyiségek összemérése – Mérés módszerek alkalmazása 	<ul style="list-style-type: none"> – kerület, – km, – ml, cl, – g, dkg 	<ul style="list-style-type: none"> – Környezetismeret, – Magyar nyelv és irodalom, – Digitális kultúra,

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Mennyiségek becslése, kimérése, megmérése szabványmértékegységek közül a következőkkel: mm, cm, dm, m, km; ml, cl, dl, l; g, dkg, kg – Hétköznapi tapasztalatok szerzése a szabványmértékegységek nagyságáról – Szabványos mérőeszközök használata – Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok közti tájékozódás; időbeli relációt tartalmazó szavak értő használata – Időpontok leolvasása különféle órákról, időtartamok meghatározása – Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok kapcsolatai; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése – Időpontok és időtartamok közötti összefüggés megértése – Különböző hazai és külföldi pénzek címleteinek megismerése 10 000-es számkörben – Összefüggések megtapasztalása a mennyiségek nagysága, az egység nagysága és a mérőszámok között – Mértékváltás eszköz segítségével – Nagyobb pénzek címleteinek felváltása, kisebb pénzek beváltása hazai és külföldi pénzegységekkel egyaránt – Takarékosság fontosságának megértése elvégzett mérésekre alapozva – Síkbeli alakzatok kerületének becslése, mérése alkalmi és szabványegységekkel különféle eszközök segítségével – Síkbeli alakzatok területének becslése, mérése különféle alkalmi egységekkel való lefedéssel vagy darabolással (például: körlapokkal, mozaiklapokkal, négyzetlapokkal) – A terület és kerület szavak értő használata 		<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Osztályterem kicsinyített makettjének elkészítése
- Süteménykészítés recept alapján, a hozzávalók kimérése
- Iskolai vagy osztályelőadás időbeosztásának elkészítése
- Kerület mérése többféleképpen
- Szabálytalan és szabályos alakzatok lefedése többféleképpen

TÉMAKÖR: Alapműveletek értelmezése
ÓRASZÁM: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- helyesen értelmezi a 10 000-es számkörben az összeadást, a kivonást, a szorzást, a bennfoglaló és az egyenlő részekre osztást;
- hozzákapcsolja a megfelelő műveletet adott helyzethez, történéshez, egyszerű szöveges feladathoz;
- értelmezi a műveleteket megjelenítéssel, modellezéssel, szöveges feladattal;
- helyesen használja a műveletek jeleit;
- megérti a következő kifejezéseket: tagok, összeg, kisebbítendő, kivonandó, különbség, tényezők, szorzandó, szorzó, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék;
- szöveghez, valós helyzethez kapcsolva zárójelet tartalmazó műveletsort értelmez, elvégez;
- szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveleteket megérti;
- szöveget, ábrát alkot matematikai jelekhez, műveletekhez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Összeadás és kivonás értelmezései és kapcsolatuk 1000-es, 10 000-es számkörben – Szorzás és osztás értelmezései és kapcsolatuk a 10 000-es számkörben – Maradékos osztásra vezető tevékenységek végzése, feladatok megoldása – Műveletről szöveges feladat, ábra készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése – Szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése – A műveletekben szereplő számok megnevezésének ismerete, megértése: tényezők, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék – Zárójel használata konkrét esetekben megfogalmazott problémák leírásához, megoldásához 	<ul style="list-style-type: none"> – tag, – tényező, – szorzat, – osztandó, osztó, – hányados, – maradék, – maradékos osztás, – zárójel 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Testnevelés, – Technika és tervezés,

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Maradékos osztás lejátszása pénzekkel, részekre osztással
- Adott kirakáshoz, ábrához többféle művelet keresése, leírása
- Összetett szöveges feladatok leírása egy műveletsorral; több műveletsor közül az adott szöveges feladathoz illő modell kiválasztása; műveletsorhoz szöveges feladat megfogalmazása

TÉMAKÖR: Alapműveletek tulajdonságai**ÓRASZÁM: 4 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A témakör tanulása eredményeként a tanuló:**

- számolásaiban felhasználja a műveletek közti kapcsolatokat, számolásai során alkalmazza konkrét esetekben a legfontosabb műveleti tulajdonságokat;
- megold hiányos műveletet, műveletsort az eredmény ismeretében, a műveletek megfordításával is;
- alkalmazza a műveletekben szereplő számok (kisebbitendő, kivonandó és különbség; tagok és összeg; tényezők és szorzat; osztandó, osztó és hányados) változtatásának következményeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Műveleti tulajdonságok megfigyelése tapasztalások során: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; összeg, különbség szorzása, szorzat szétagolása – Műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél – Hiányos művelet és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 10 000-ig – Műveletekben szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése; a tapasztalatok alkalmazása számolásnál – Műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése; alkalmazása ellenőrzéshez és a számolási módok egyszerűsítésére		<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Digitális kultúra,

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Számépítések: célszám megközelítése adott számjegyekkel és műveleti jelekkel
- Gondolt számmal való műveletvégzés

TÉMAKÖR: Szóbeli számolási eljárások**ÓRASZÁM: 6 óra****A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A témakör tanulása eredményeként a tanuló:**

- alkalmazza a számolást könnyítő eljárásokat;
- érti a 10-zel, 100-zal, 1000-rel való szorzás, osztás kapcsolatát a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódással, fejben pontosan számol a 10 000-es számkörben a számok 10-zel, 100-zal, 1000-rel történő szorzásakor és maradék nélküli osztásakor;

- elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt;
- teljes négyjegyűek összegét, különbségét százasokra kerekített értékekkel megbecsüli, teljes kétjegyűek két- és egyjegyűvel való szorzatát megbecsüli.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján 10 000-es számkörben – Számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok felhasználásával 10 000-es számkörben – A 100-as számkörben tanult számolási eljárások gyakorlása és analógiák alapján történő kiterjesztése a 10 000-es számkörre kerek tízesekkel és kerek százasokkal való számolás során – A 10-zel, 100-zal, 1000-rel való szorzás, osztás és a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódás kapcsolatának megértése – Műveletek eredményének észszerű becslése, a becslés során kapott eredmény értékelése, alkalmazása – Teljes négyjegyűek összegének, különbségének százasokra kerekített értékekkel való becslése – Teljes kétjegyűek két- és egyjegyűvel való szorzatának becslése – Hétköznapi helyzetekben alkalmazható észszerű becslés megválasztása, a becslés pontosságának ellenőrzése 		<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom, – Testnevelés,

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Szorzat kiszámítása az egyik tényező felezésével, a másik tényező kétszerezésével

TÉMAKÖR: Fejben számolás

ÓRASZÁM: 8 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- fejben pontosan összead és kivon a 100-as számkörben;
- emlékezetből tudja a kisegyszeregy és a megfelelő bennfoglalások, egyenlő részekre osztások eseteit a számok tízszereséig;
- érti a szorzó- és bennfoglaló táblák kapcsolatát;

- fejben pontosan számol a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során;
- fejben pontosan számol a 10 000-es számkörben a 100-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Fejben számolás egyes lépéseinek megértése, begyakorlása eszközökkel; az eszközök szükség szerinti használata feladatok során – Teljes kétjegyűek összeadása, kivonása – A kisegyszeregy, annak megfelelő bennfoglalások és egyenlő részekre osztások emlékezetből való ismerete – Fejszámolás gyakorlása 100-as számkörben – Fejszámolás a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során – Fejszámolás a 10 000-es számkörben kerek tízesekkel, százassal, ezresekkel a 100-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben, 	<ul style="list-style-type: none"> – kerek százaz, – kerek ezres 	<ul style="list-style-type: none"> – Környezetismeret, – Testnevelés, – Digitális kultúra, – Technika és tervezés,

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- „Számalkotó” játék írásbeli műveletekkel
- Tanulók által készített játékok a számolás gyakorlásához

TÉMAKÖR: Írásbeli összeadás és kivonás

ÓRASZÁM: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- helyesen végzi el az írásbeli összeadást, kivonást.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az írásbeli műveleti eljárások alapozása, megértése a számrendszeres gondolkodás továbbépítésével és különféle eszközökkel – Az írásbeli összeadás algoritmusának fokozatos megismerése: továbbvitel az egyes, a tízes, a százaz helyi értéken – Hiányos összeadások gyakorlása az írásbeli kivonás előkészítésére 	<ul style="list-style-type: none"> – írásbeli művelet, – hiányos összeadás, – pótlás 	<ul style="list-style-type: none"> – Környezetismeret, – Magyar nyelv és irodalom, – Digitális kultúra, – Vizuális kultúra,

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az írásbeli kivonás algoritmusának megismerése pótlással, elvétellel a különbség változása alapján – A kivonás pótlásos eljárásának begyakorlása – Az írásbeli összeadás és kivonás eredményének becslése célszerűen kerekített értékekkel; az eredmény összevetése a becsléssel; szükség esetén ellenőrzés az ellentétes művelettel 		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Nyugták, blokkok gyűjtése, ellenőrzése („Jól számolt-e a gép?”)
- „Betűrejtvények” írásbeli számoláshoz

TÉMAKÖR: Írásbeli szorzás és osztás

ÓRASZÁM: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- helyesen végzi el az írásbeli szorzást egy- és kétjegyű szorzóval, az írásbeli osztást egyjegyű osztóval;
- elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt;
- megoldását értelmezi, ellenőrzi.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Több egyenlő tag írásbeli összeadása – Az írásbeli szorzás algoritmusának begyakorlása egyjegyű szorzóval – Írásbeli szorzás kerek tízesekkel – Írásbeli szorzás teljes kétjegyűekkel két lépésben – Írásbeli osztás szemléltetése pénzekkel, részekre osztással – Írásbeli osztás egyjegyű osztóval, visszaszorzással, kivonással – Többféle módon való becslés és ellenőrzés megismerése a szorzat, hányados nagyságrendjének meghatározásához, a számolás ellenőrzéséhez 		<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra,

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Hiányos írásbeli szorzásban, osztásban a hiányzó számjegyek megtalálása
- Írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával

TÉMAKÖR: Törtrészek**ÓRASZÁM: 5 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A témakör tanulása eredményeként a tanuló:**

- tevékenységekkel megjelenít egységtörteket és azok többszöröseit különféle mennyiségek és többféle egységválasztás esetén;
- a kirakást, a mérést és a rajzot mint modellt használja a törtrészek összehasonlítására.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az egész egyenlő részekre osztása, az egységtörtek értelmezése, megnevezése (például: 1 kettő) különféle mennyiségeken (hosszúság, tömeg, úrtartalom, terület) különféle tevékenységekkel (például: méréssel, papírhajtogatással, színezéssel) – Az egységtörtek többszöröseinek előállítása, értelmezése, megnevezése (például: 2 harmad) különféle mennyiségeken különféle tevékenységekkel, többféle egységválasztással – Egészek és törtrészek kirakása, megjelenítése más törtrészekkel – Törtrészekkel ábrázolt törtek nagyság szerinti összehasonlítása, egyenlők keresése 	<ul style="list-style-type: none"> – egész, – törtrész, – egységtört 	<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Testnevelés,

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- 1 kettő, 1 negyed, 1 nyolcad előállítása felezésekkel papírhajtogatással
- 1 harmad, 1 hatod, 1 tizenkettő előállítása papírcsík hajtogatásával
- Törtrészek kirakása színes rudakkal az egész változtatásával is
- Memóriajáték különféle képpen ábrázolt törtrészekkel

TÉMAKÖR: Negatív számok**ÓRASZÁM: 3 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A témakör tanulása eredményeként a tanuló:**

- a negatív egész számokat irányított mennyiségként (hőmérséklet, tengerszint alatti magasság, idő) és hiányként (adósság) értelmezi;
- nagyság szerint összehasonlítja a természetes számokat és a negatív egész számokat a használt modellen belül.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az „előtt” és „után” térbeli és időbeli értelmezése – Tapasztalatszerzés irányított mennyiségekről a térben (például: emeletek, tengerszinthez viszonyított magassági szintek); az „alatta” és „felette” értelmezése a síkon és a térben – Hőmérséklet mérése, hőmérő leolvasása (levegő, folyadék) – Hőmérőmodell használata – Tapasztalatszerzés a vagyon, készpénz és adósság kapcsolatairól kirakásokkal, rajzos feladatokkal és diagramon való ábrázolással – A negatív szám megjelenítése különböző tevékenységek során – Konkrét helyzetben a mennyiségek összehasonlítása, döntés a mennyiségek növekedéséről, csökkenéséről, megmaradásáról 	<ul style="list-style-type: none"> – pozitív, – negatív, 	<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés, – Környezetismeret,

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Saját idővonal készítése
- Világtérképről tengerszinthez mért magasságok és mélységek leolvasása
- Fagypon alatti hőmérsékletek mérése

TÉMAKÖR: Alkotás térben és síkon

ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- szabadon épít, kirak formát, mintát adott testekből, síklapokból;
- minta alapján létrehoz térbeli, síkbeli alkotásokat;
- sormintát, síkmintát felismer, folytat;
- alkotásában követi az adott feltételeket;
- testeket épít élekből, lapokból; elkészíti a testek élvázát, hálóját; testeket épít képek, alaprajzok alapján; elkészíti egyszerű testek alaprajzát;
- síkidomokat hoz létre különféle eszközök segítségével;
- alaklemezt, vonalzót, körzőt használ alkotáskor;
- megtalálja az összes, több feltételnek megfelelő építményt, síkbeli kirakást;
- szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon;
- megfogalmazza az alkotásai közti különbözőséget.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Építések térbeli építőelemekből, testekből, lapokból, testhálókból, élvázépítőkből szabadon, másolással, megadott feltétel szerint – Különböző téglatestek alkotása adott feltételek szerint – Építések és alkotások, alaprajzok, nézetek, hálók alapján egyszerűbb esetekben – Egyszerű testek alaprajzának, nézeteinek, hálójának azonosítása és annak ellenőrzése megalkotással – Síkbeli alkotások szabadon, másolással, megadott feltétel szerint: kirakások mozaiklapokkal, nyírás, tépés, hajtogatás, alakzatok határvonalainak elkészítése pálcákból, szívószálból vagy gumival kifeszítve, rajzolás (szabad kézzel, vonalzóval, alaklemezzel, körzővel) – Alaklemez, vonalzó és körző helyes használatának gyakorlása játékos feladatok során – Sokszögek előállítása nyírással, hajtogatással, pálcikákkal, gumikarika kifeszítésével, vonalzos rajzolással adott feltételek szerint – Sorminták, terülminták kirakása, folytatása, tervezése síkban, térben, a szimmetriák megfigyelése – Szimmetrikus alakzatok létrehozása térben és síkban (például: építéssel, kirakással, nyírással, hajtogatással, festéssel), és a szimmetria meglétének ellenőrzése választott módszerrel – Adott feltételeknek megfelelő minél több alakzat, minta előállítása, az összes lehetséges alkotás keresése, az alakzatok megkülönböztetése, jellemző tulajdonságok kiemelése 		<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés, – Környezetismeret, – Vizuális kultúra,

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Építés színes rudakból, legóból, építőkockákból
- Rövid ideig látott képről másolat készítése a vizuális memória fejlesztésére
- Adott síkidomokból téglatest építése
- Geometriai fejtörők, gyufarejtvények

TÉMAKÖR: Alakzatok geometriai tulajdonságai
ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megkülönböztet, azonosít egyedi, konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;
- személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;
- két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;
- megkülönbözteti és szétválogatja szabadon választott vagy meghatározott geometriai tulajdonságok szerint a gyűjtött, megalkotott testeket, síkidomokat;
- megfigyeli az alakzatok közös tulajdonságát, megfelelő címkéket talál megadott és halmazokba rendezett alakzatokhoz;
- megtalálja a közös tulajdonsággal nem rendelkező alakzatokat;
- megnevezi a tevékenységei során előállított, válogatásai során előkerülő alakzatokon megfigyelt tulajdonságokat;
- megnevezi a sík és görbült felületeket, az egyenes és görbe vonalakat, szakaszokat tapasztalati ismeretei alapján;
- megnevezi a háromszögeket, négyszögeket, köröket;
- megkülönböztet tükrösen szimmetrikus és tükrösen nem szimmetrikus síkbeli alakzatokat;
- megszámlálja az egyszerű szögletes test lapjait;
- megnevezi a téglatest lapjainak alakját, felismeri a téglatesten az egybevágó lapokat, megkülönbözteti a téglatesten az éleket, csúcsokat;
- tudja a téglalap oldalainak és csúcsainak számát, összehajtással megmutatja a téglalap szögeinek egyenlőségét;
- megmutatja a téglalap azonos hosszúságú oldalait és elhelyezkedésüket, megmutatja és megszámlálja a téglalap átlóit és szimmetriatengelyeit;
- megfigyeli a kocka mint speciális téglatest és a négyzet mint speciális téglalap tulajdonságait;
- megnevezi megfigyelt tulajdonságai alapján a téglatestet, kockát, téglalapot, négyzetet;
- megfigyelt tulajdonságaival jellemzi a létrehozott síkbeli és térbeli alkotást, mintázatot.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Válogatások előállított és gyűjtött testek között szabadon – Halmazokba rendezett testek, síkbeli alakzatok közös tulajdonságainak megfigyelése, halmazok címkézése – Testek, síkbeli alakzatok halmazokba rendezése közös tulajdonság alapján – Halmazba nem tartozó alakzatok keresése – Testek jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: 	<ul style="list-style-type: none"> – lap, – él, – téglatest, – kocka, – szög, – derékszög 	<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés, – Környezetismeret, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra,

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>sík vagy görbe felületek, „lyukas”, „tükrös”, „van-e bemélyedése”</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sokszöglapokkal határolt egyszerű testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megfigyelése – Válogatások előállított és megadott síkidomok között szabadon – Síkbeli alakzatok jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: egyenes vagy görbe határvonalak, szakaszok, „lyukasság”, „tükrösség”, „van-e bemélyedése” – A létrehozott síkbeli és térbeli alkotások, mintázatok jellemzése megfigyelt tulajdonságaikkal – Egyszerű szögletes testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megszámlálása – Környezetükből gyűjtött testek közül a téglatestek kiválogatása – Téglatest tulajdonságainak megfigyelése tevékenységek során: lapok alakja, egy csúcsból induló élek száma, élek hossza, az élek, lapok egymáshoz való viszonya, test tükörszimmetriája – Téglatest egybevágó lapjainak felismerése – Kocka kiemelése a téglatestek közül élek, lapok alapján – Előállított vagy megadott sokszögek jellemzése felismert tulajdonságokkal – Sokszögek oldalainak és csúcsainak megszámlálása, oldalak összemérése hajtogatással, szögek összemérése egymásra illesztéssel – Derékszög előállítása elfordulással, hajtogatással – Derékszögnél kisebb, nagyobb szögek előállítása elforduló mozgással; hozzámérés a hajtogatott derékszöghöz – Téglalap tulajdonságainak megfigyelése: szögek, oldalak, szimmetria – Téglalap szögei egyenlőségének megmutatása egymásra hajtással – Téglalap egyenlő hosszúságú oldalainak keresése hajtogatással 		

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Négyzet kiemelése a téglalapok közül oldalai és szimmetriái alapján – Testek, síkbeli alakzatok jellemzése megfigyelt tulajdonságok alapján 		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Barkochbázás a teremben lévő tárgyak geometriai tulajdonságai alapján
- Egyszerű szögletes testek építése
- Derékszög hajtogatása szabálytalan alakú papírból
- A4-es papírból hajtással és tépéssel négyzet készítése; a hulladék részből ismét négyzet készítése, ennek ismétlése egészen addig, amíg lehetséges

TÉMAKÖR: Transzformációk

ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tapasztalattal rendelkezik mozgással, kirakással a tükörkép előállításáról;
- szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon;
- megépíti, kirakja, megrajzolja hálón, jelölés nélküli lapon sablonnal, másolópapír segítségével alakzat tükörképét, eltolt képét;
- ellenőrzi a tükrözés, eltolás helyességét tükör vagy másolópapír segítségével;
- követi a sormintában vagy a síkmintában lévő szimmetriát;
- térben, síkban az eredetihez hasonló testeket, síkidomokat alkot nagyított vagy kicsinyített elemekből; az eredetihez hasonló síkidomokat rajzol hálón.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Szimmetriák, tükörképek megfigyelése a természetes és az épített környezetben térben és síkban – Tárgyak, építmények, képek tükörképének megfigyelése térben, síkban tükör segítségével – Tükörkép megépítése térben; tükrös és nem tükrös formák létrehozása, a kapott alakzat ellenőrzése tükör segítségével – Síkbeli alakzatok tükrötengelyeinek keresése tükörrel, hajtogatással – Tükörkép alkotása különböző eszközökkel síkban; tükrös és nem tükrös alakzatok létrehozása; ellenőrzés tükörrel, másolópapírral – Építmények eltolása, az eltolt kép összehasonlítása a tükörképpel 	<ul style="list-style-type: none"> – eltolt kép, – mozgatás, – elforgatott kép 	<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés, – Környezetismeret, – Digitális kultúra, – Vizuális kultúra,

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Formák eltolása a síkban; az eltolt alakzat összehasonlítása a tükrözéssel keletkező alakzattal; ellenőrzés másolópapírral – Testek és síkbeli alakzatok megkülönböztetése, azonosítása alak és méret szerint: a hasonlóság és az egybevágóság fogalmának előkészítése – Térben, síkban az eredetihez hasonló testek, síkidomok alkotása nagyított vagy kicsinyített elemekkel, hálón való rajzolással – Játékok, tevékenységek során alakzatok elforgatott, eltolt, tükrös képeinek felismerése a síkban és a térben 		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Titkosírás tükrözéssel, a titkos üzenet megfejtése
- Utcák építése színes rudakból: az utca két oldalán lévő házak egymás tükörképei
- Tengelyesen szimmetrikus alakzat kiegészítése
- Pontrácsra, négyzetrácsra rajzolt ábra kétszeresére nagyítása, felére kicsinyítése

TÉMAKÖR: Tájékozódás térben és síkon

ÓRASZÁM: 3 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- helyesen használja az irányokat és távolságokat jelölő kifejezéseket térben és síkon;
- tájékozódik lakóhelyén, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalál adott helyre, adott utca és házszám alapján megtalál házat;
- térképen, négyzethálón megtalál pontot két adat segítségével.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Irányokat, távolságokat jelölő szavak használata térben és síkban – Irány és állás megfigyelése, követése síkbeli alakzatok és mozgások során – Téri tájékozódást segítő játékok, tevékenységek – Útvonalak bejárása oda-vissza, térbeli viszonyokat kifejező szavak segítségével – Útvonal bejárásának irányítása térbeli viszonyokat kifejező szavak segítségével 	<ul style="list-style-type: none"> – négyzetháló, – térkép 	<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés, – Környezetismeret, – Vizuális kultúra,

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Térbeli és síkbeli elhelyezkedést kifejező szavak használata tevékenységekben és játékos szituációkban – Tájékozódás lakóhelyen, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalálás adott helyre; adott utca és házszám alapján ház megtalálása – Egyszerű térképek készítése – Tájékozódás négyzethálón, térképen 		

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Kacsaringós utak bejárása, majd lerajzolása négyzethálón
- Négyzethálóra rajzolt minta alapján a vonalvezetés diktálása társnak
- Kincskeresés utasítások alapján
- Kincskeresés térkép alapján

TÉMAKÖR: Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése

ÓRASZÁM: 8 óra

A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan megjelenik!

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részt vesz memóriajátékokban különféle tulajdonságok szerinti párok keresésében;
- megfogalmazza a személyek, tárgyak, dolgok, időpontok, számok, testek, síklapok közötti egyszerű viszonyokat, kapcsolatokat;
- érti a problémákban szereplő adatok viszonyát;
- megfogalmazza a felismert összefüggéseket;
- összefüggéseket keres sorozatok elemei között;
- megadott szabály szerint sorozatot alkot; megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozatot, táblázatot állít elő modellként;
- tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatokat folytat;
- felsorolja az évszakokat, hónapokat, napokat, napszakokat egymás után, tetszőleges kezdőponttól is;
- ismert műveletekkel alkotott sorozat, táblázat szabályát felismeri; ismert szabály szerint megkezdett sorozatot, táblázatot helyesen, önállóan folytat;
- tárgyakkal, számokkal kapcsolatos gépjátékhoz szabályt alkot; felismeri az egyszerű gép megfordításával nyert gép szabályát;
- felismer kapcsolatot elempárok, elemhármak tagjai között;
- szabályjátékok során létrehoz a felismert kapcsolat alapján további elempárokat, elemhármakat;
- a sorozatban, táblázatban, gépjátékokban felismert összefüggést megfogalmazza saját szavaival, nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Személyek, tárgyak, dolgok, számok, testek, síklapok között megjelenő kapcsolatok megfigyelése, felfedezése, megnevezése – Számpárok, számhármassok közötti kapcsolatok felfedezése, jellemzése – Változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal – Tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatok folytatása – Az évszakok, hónapok, napok elsorolása egymás után tetszőleges kezdőpontból – Ismert műveletekkel alkotott sorozat szabályának felismerése – Megkezdett sorozat folytatása a felismert szabály szerint mindkét irányba – Sorozat szabályának megfogalmazása, egyszerűbb esetben jelekkel is (nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal) – Gépjátékok különféle elemekkel – Gépjátékhoz szabály alkotása; az egyszerű gép szabályának megfordításával nyert gép szabályának felismerése – Szabályjátékokban az elempárok, elemhármassok megjelenítése táblázatban – Szabályjátékok során a felismert kapcsolat alapján további elempárok, elemhármassok létrehozása – Táblázatokban, gépjátékokban a felismert összefüggések megfogalmazása, egyszerűbb esetekben jelekkel is – Sorozatok, szabályjátékok alkotása – Megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozat, táblázat, esetleg nyíldiagram alkotása modellként 	<ul style="list-style-type: none"> – táblázat, nyitott mondat 	<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés, – Környezetismeret, – Vizuális kultúra,

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Sorminták keresése környezetünkben
- Kakukktojás játékok
- Kapcsolatok megfigyelése oda-vissza
- A gyerekek kezében tartott számok, alakzatok közötti kapcsolatok megfigyelése rámutatással

TÉMAKÖR: Adatok megfigyelése**ÓRASZÁM: 3 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A témakör tanulása eredményeként a tanuló:**

- adatokat gyűjt a környezetében;
- adatokat rögzít későbbi elemzés céljából;
- gyűjtött adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol;
- adatokat gyűjt ki táblázatból, adatokat olvas le diagramról;
- jellemzi az összességeket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Minőségi és mennyiségi tulajdonsággal kapcsolatos adatok megfigyelése, gyűjtése, rögzítése tanítói segítséggel – Adatgyűjtés vásárlással kapcsolatban – Mért adatok lejegyzése – Közös tevékenységek során szerzett adatok alapján egyszerű diagram készítése térben és síkban – Egyszerű diagramról adatok, összefüggések leolvasása – Az összes adat együttes jellemzőinek megfigyelése, például egyenlő adatok, legkisebb, legnagyobb kiválasztása 	<ul style="list-style-type: none"> – adat, – diagram, 	<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés, – Környezetismeret, – Vizuális kultúra, – Testnevelés, – Digitális kultúra,

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Mérések testnevelésórán
- Piacon több árusnál ugyanazon termék árának összehasonlítása
- Csoportonként a csoport tagjaira jellemző egyszerű diagramok készítése

TÉMAKÖR: Valószínűségi gondolkodás**ÓRASZÁM: 3 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A témakör tanulása eredményeként a tanuló:**

- részt vesz olyan játékokban, kísérletekben, melyekben a véletlen szerepet játszik;
- tapasztalatai alapján különbséget tesz a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” események között;
- megítéli a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” eseményekkel kapcsolatos állítások igazságát;
- tapasztalatai alapján tippet fogalmaz meg arról, hogy két esemény közül melyik esemény valószínűbb olyan, véletlentől függő szituációk során, melyekben a két esemény valószínűsége között jól belátható a különbség;
- tetszőleges vagy megadott módszerrel összeszámolja az egyes kimenetek előfordulásait olyan egyszerű játékokban, kísérletekben, amelyekben a véletlen szerepet játszik;

- a valószínűségi játékokban, kísérletekben megfogalmazott előzetes sejtését, tippjét összeveti a megfigyelt előfordulásokkal.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Részvétel valószínűségi játékokban; intuitív esélylatolgatás, tipppek megfogalmazása – Események megfigyelése valószínűségi kísérletekben – Valószínűségi játékok során stratégiák alakítása, kipróbálása, értékelése – „Biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események megkülönböztetése – Véletlen események gyakoriságának összeszámlálása, ábrázolása különféle módszerekkel: strigulázással, diagrammal, táblázatba rögzítéssel – Véletlen események előfordulásainak vizsgálata, a kimenetek számának összehasonlítása az előzetes tipppekkel, magyarázatok keresése – A „biztos” és „lehetetlen” cáfolata ellenpélda mutatásával 		<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés, – Környezetismeret, – Testnevelés, – Digitális kultúra,

TEVÉKENYSÉGEK (LEHETŐSÉG SZERINT)

- Játék eseménykártyákkal a „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események megkülönböztetésére
- Valószínűségi kísérlete

KÖRNYEZETISMERET 3-4. ÉVFOLYAM

Évfolyam	3.	4.
Heti óraszám	1	1
Éves óraszám	36	36

A környezetismeret tantárgy a Természettudomány és földrajz tanulási terület bevezető tantárgya, mely az alsó tagozat 3–4. évfolyamán jelenik meg.

A tantárgy épít az 1–2. osztályos olvasás, valamint a technika és tervezés és a matematika tantárgy keretein belül történő fejlesztésre.

A tantárgy legfontosabb célja, hogy a gyermekek életkori sajátosságaira, kognitív fejlődésére, valamint kíváncsiságára építve képessé tegye őket szűkebb és tágabb környezetük, valamint saját testük megismerésére, a változások megértésére, alapvető ok-okozati összefüggések meglátására.

A tanulók a természettudományos ismeretszerzés és -feldolgozás módszereire épülő tevékenységek révén, cselekvő úton szereznek tapasztalatokat, aktívan vesznek részt a fejlesztés folyamatában. A megismerési módszerek (megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, mérés és kísérlet) elsajátításán és alkalmazásán keresztül fejlődnek azon alapvető képességeik (megfigyelő, leíró, azonosító, megkülönböztető képesség, mérési technika, kísérletezéshez szükséges képességek), melyek a természettudományos megismeréshez szükségesek, valamint kialakulnak az ezekhez nélkülözhetetlen alapvető szokásaik is.

Kiemelt jelentőségű, hogy a gyermekek saját tapasztalataikon keresztül olyan természettudományos tapasztalatok birtokába jussanak, melyek segítik eligazodásukat az őket körülvevő természeti, társadalmi és gazdasági környezetben, valamint képessé teszi őket arra, hogy környezetükkel harmonikusan együtt éljenek. A tantárgy tanulása során tehát erősíthető a környezet iránti érdeklődés, felelősségvállalás.

Alapvető fontossággal jelenik meg a tantárgy céljai között az egészség megőrzése és az egészséges életvitel összetevői közötti összefüggés felismerése, az egészséges életmód szokásainak alakítása, valamint az egészséget károsító hatások tudatos kerülésére való nevelés.

A tantárgy céljaiból következik, hogy szükségszerűen szervesen kötődik a hétköznapi élethez, s így erősen gyakorlatorientált. Nem ismereteket tanít meg a gyermekek számára, hanem a gyermekek saját tevékenységeinek tapasztalatai által készíti elő a fogalomalkotást.

A tevékenységek végzése során szerzett élmények biztosítják a megismerés és felfedezés örömet, ezáltal hozzájárulnak ahhoz, hogy folyamatos legyen a tanulók motivációja arra, hogy a természettudományok és a földrajz tárgykörébe tartozó problémákat minél mélyebben megismerhessék, megérthessék.

Eközben a tanulók a mindenki által elérhető és alkalmazható természettudományos műveltség alapjainak birtokába jutnak.

A környezetismeret tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A megfigyelések algoritmusának követésével, összehasonlítások, csoportosítások végzésével, valamint a mérés és a kísérletezés algoritmusának

megvalósításával a tanuló aktív tanulási utat jár be, eközben fejlődnek megismerési képességei. Vizsgálatainak eredményeit összeveti hipotéziseivel, ezzel fejlődik problémamegoldó, valamint mérlegelő gondolkodása. Tanulási stratégiákat használ fel: tapasztalatai rögzítéséhez egyszerű ábrákat, grafikus szervezőket használ, készít.

A kommunikációs kompetenciák: A tanuló a megismerő tevékenységek során tapasztalatait lejegyzí vagy szóban megfogalmazza, így fejlődik azon készsége, hogy érthetően és pontosan fejezze ki gondolatait. Eközben törekszik a természettudományos szaknyelv pontos használatára. A vizsgálatok végzésekor információkat gyűjt, rendszerez. A megfigyelés, összehasonlítás, csoportosítás, mérés és kísérletezés során fejlődik a szöveges módon, a táblázattal és a grafikonokkal megadott információk megértésének képessége.

A digitális kompetenciák: A környezetismeret tanulása során a tanuló kiegészítő információkat gyűjt digitális forrásokból, illetve tapasztalati úton szerzett ismeretei rögzítésére online feladatokat, alkalmazásokat használ.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Az ismeretszerző módszerek elsajátítása közben fejlődik a tanuló problémamegoldó gondolkodása. A vizsgálatok, kísérletek végzése ösztönzi őt, hogy kérdéseket tegyen fel, ok-okozati összefüggésekre jöjjön rá, következtetéseket vonjon le. Mivel a képességfejlesztés az egyes témák komplex feldolgozása közben valósul meg, fejlődik rendszerszemlélete. Kezdeti perceptuális tanulása mellett képessé válik a verbális tanulásra.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A környezetismeret tanulása cselekvő tapasztalatszerzésre épül, melynek során a tanuló csoporttagként, társaival együtt végzi tevékenységét. A gyakorlati feladatok végzésekor döntéseket hoz, időbeosztást készít.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A környezetismeret tanulása során a tanuló megismeri hazánk kulturális örökségének egyes elemeit.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A környezetismeret tanulása során végzett tevékenységekkel a tanuló képessé válik arra, hogy társaival együttműködjön. Megtanul a csoporton belül különböző szerepekben feladatot végezni és munkájáért felelősséget vállalni.

KÖRNYEZETISMERET 3–4. ÉVFOLYAM

A kisiskolás korú gyerekek többnyire érdeklődéssel fordulnak az élő és élettelen környezet felé. Erre az érdeklődésre alapozva kell biztosítani számukra a megismerés, felfedezés örömét, így formálhatjuk a gyerekek természethez való viszonyát, a természetről való gondolkodását.

A környezetismeret tanításának legfontosabb célja a 3–4. évfolyamon azoknak a képességeknek a fejlesztése, valamint azoknak a szokásoknak az alakítása, melyek szűkebb és tágabb környezetük megismeréséhez és a felsőbb évfolyamokon a természettudományos tárgyak tanulásához szükségesek.

Az életkorból és a fejlesztési feladatokból következően biztosítani kell, hogy a tanulók cselekvő tapasztalatszerzés útján elemi szinten sajátítsák el a természettudományos ismeretszerzés alapvető módszereit, nem pedig biológiai, földrajzi, kémiai, fizikai ismeretek tanítására van

szükség. A tanulási folyamat során az ismeretszerző módszerek elsajátításán keresztül a megismerési képességek fejlesztése a fő cél, az ismeretanyag pedig a célok elérését szolgáló eszköz.

A megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, mérés, valamint a kísérletezés módszereit gyakorolva fejlődik a tanulók megfigyelő, leíró, azonosító, megkülönböztető képessége, mérési technikája, valamint a kísérletezéshez szükséges képességeik.

A megértéshez, fogalomalkotáshoz szükség van a célzott és folyamatos megfigyelésre. Fontos kiemelni, hogy a pusztán érzékelés nem azonos a megfigyeléssel. A megfigyelés során az érzékelt jelenség lényeges jellemzőit kell kiemelni a lényegtelenek közül.

A tanulók a leírás alkalmazásával szóban, rajzban, írásban rögzítik tapasztalataikat.

Az összehasonlítás vezet el a lényeges jegyek kiemelésén túl az összefüggések meglátásához, az ugyanabba a fogalmi csoportba tartozó jellemzők megismeréséhez. Ha a tanulók felismerik az azonos és különböző tulajdonságokat, képessé válnak a megfigyelt jellemzők rendezésére, csoportosítására.

Fontos az alapvető mennyiségi tulajdonságok megismerése, mérésük megbízható szinten történő elsajátítása, mert a mérés módszerét mindegyik természettudományos tantárgy alkalmazza.

Egyszerű kísérletek végzésével készítjük elő a későbbi természettudományos kísérletezést, mely a legmagasabb szintű természettudományos megismerési módszer.

Az ismeretszerző módszerek alkalmazása közben, tapasztalati úton kezdődik el a fogalmak kialakításának folyamata, de ez nem zárul le a 4. évfolyam végén, ekkorra még nem alakulnak ki kész fogalmak.

A környezetismeret tantárgy tanítása a 3. évfolyamon kezdődik, és az olvasás, valamint a technológia tantárgyak kereteiben, az 1–2. évfolyamon megvalósult fejlesztésekre és tevékenységekre épül. A mérések metodikájának megtanítása a matematika tantárgyra, 2. osztályra helyeződik át.

Az összehasonlítás, csoportosítás, rendezés, mérés a matematikai készségfejlesztést is segíti, a leírás módszerével fejleszthetők a kommunikációs képességek is. A környezetismeret-órán végzett tevékenységek többsége társak közötti kooperációt igényel.

A 3–4. évfolyamon a környezetismeret tantárgy alapóraszám: 68 óra, szabadon felhasználható 4 óra.

A Nat fő témakörei

1. Megismerési módszerek
2. Tájékozódás az időben
3. Tájékozódás a térben
4. Élő környezet
5. Anyagok és folyamatok

A kerettantervi témakörök áttekintő táblázata, illeszkedés a Nat témaköreihez

Témakör neve	Óraszám		
	3-4. évf.	3. évf.	4. évf.
Megfigyelés, mérés 1., 2.	12	6	6
Az élettelen környezet kölcsönhatásai 1., 2.	10	4	6
Tájékozódás az időben 3.	7	7	
Tájékozódás a térben 4.	7	7	
Hazánk, Magyarország 3., 4.	10		10
Életközösségek lakóhelyünk környezetében 5.	19	9	10
Testünk, egészségünk 5.	7	3	4
Összes óraszám:	72	36	36

KÖRNYEZETISMERET 3. ÉVFOLYAM

Témakör neve	Óraszám
Megfigyelés, mérés 1., 2.	6
Az élettelen környezet kölcsönhatásai 1., 2.	4
Tájékozódás az időben 3.	7
Tájékozódás a térben 4.	7
Életközösségek lakóhelyünk környezetében 5.	9
Testünk, egészségünk 5.	3
Összes óraszám:	36

TÉMAKÖR: Megfigyelés, mérés

ÓRASZÁM: 6 óra

A témakör feldolgozását a fejlesztési szakasz elejére kerül, hiszen az 1–2. évfolyamon a megfigyelés, összehasonlítás, csoportosítás és mérés módszereinek alkalmazása más tantárgyak keretében valósult meg. A témakör az eddigi tapasztalatok rendszerezése és bővítése közben a megismerési módszerek gyakorlásán keresztül a természettudományos megismerési képességek fejlesztését célozatosan teszi lehetővé. A további témakörök megkívánják ezen módszerek alkalmazását. Az ismeretszerző módszerek végzése közben a tanulók tapasztalati úton szereznek ismereteket, de a fogalomalkotás nem zárul le, így nem alakulnak ki kész fogalmak, csupán azok tapasztalati előkészítése történik.

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri az élőlényeken, élettelen anyagokon az érzékelhető és mérhető tulajdonságokat;
- felismeri, megnevezi és megfigyeli az életfeltételeket, életjelenségeket;
- adott szempontok alapján algoritmus szerint élettelen anyagokon és élőlényeken megfigyeléseket végez;
- adott szempontok alapján élettelen anyagokat és élőlényeket összehasonlít, csoportosít;
- időjárási megfigyeléseket tesz, méréseket végez;
- megfigyeléseinek, összehasonlításainak és csoportosításainak tapasztalatait szóban, rajzban, írásban rögzíti, megfogalmazza;
- figyelemmel kísér rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat;
- növényt ültet és gondoz, megfigyeli a fejlődését, tapasztalatait rajzos formában rögzíti;
- méréshez megválasztja az alkalmi vagy szabvány mérőeszközt, mértékegységeket;
- algoritmus szerint, előzetes viszonyítás, majd becslés után méréseket végez, becslült és mért eredményeit összehasonlítja;
- az adott alkalmi vagy szabvány mérőeszközt megfelelően használja;
- a méréseket és azok tapasztalatait a mindennapi életben alkalmazza.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- azonosítja az anyagok halmazállapotát, megnevezi és összehasonlítja azok alapvető jellemzőit;
- felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét növény választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. Megfogalmazza, mi a növényi részek szerepe a növény életében;
- megnevezi az időjárás fő elemeit;
- felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét állat választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. Megfogalmazza, mi a megismert rész szerepe az állat életében;
- felismeri az élettelen anyagokon és az élőlényeken a mérhető tulajdonságokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Megfigyelőképesség fejlesztése – Leíró képesség fejlesztése – Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése – Rendszerező képesség fejlesztése – Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése – Mérési technika fejlesztése – Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel – A közvetlen környezet élettelen anyagai, környezeti tényezői (levegő, víz, talaj), élőlényei – Az élettelen anyagok jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang) – A növény részeinek felismerése, megnevezése: gyökérzet, szár, levél, virág, termés – A megfigyelt növényi részek szerepe a növény életében – A közvetlen környezetben élő növények és állatok megfigyelése, összehasonlítása. Megfigyelt jellemzőik alapján a növények és állatok szétválogatása, csoportokba rendezése – Az állatok testrészeinek felismerése, azok szerepe az állatok mozgásában, táplálkozásában, életmódjában – Az élettelen anyagok és élőlények azonos és különböző tulajdonságai, csoportosításuk szempontjai (például tárgyak: anyaguk, halmazállapotuk, felhasználásuk; növények: lágyszárú – fás szárú, élőhely; állatok: emlősök – madarak – halak – rovarok – kétélűek – hüllők; életmód: ragadozók – 	<ul style="list-style-type: none"> – élő, élettelen, – növény, állat, – ember, – érzékszerv, – érzékeléstípus, – érzékelhető tulajdonság, – halmazállapot, – mérés, – mérőeszköz, – mérőszám, – mértékegység, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Vizuális kultúra – Matematika – Technika és tervezés

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>növényevők – mindenevők; élőhely: háziállatok – vadon élő állatok)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mérési módszerek, a hőmérséklet, a hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérésére használt alkalmi (önkéntesen választott, természetes, régi korokban használt) és szabvány mérőeszközök, mértékegységek és használatuk - A közvetlen környezet élettelen környezeti tényezőinek, tárgyainak, élőlényeinek (növények, állatok, ember: saját test, társak, felnőttek) mérhető tulajdonságai (hosszúság, tömeg, űrtartalom, hőmérséklet, idő), mérésük - Mennyiségek viszonyítása, becslése és mérése, választott alkalmi és szabvány egységekkel - Hétköznapi tapasztalatok a szabvány mértékegységek nagyságáról 		

TEVÉKENYSÉGEK

- Az élettelen anyagok, tárgyak érzékelhető tulajdonságainak megfigyelése algoritmus alapján (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang), a tapasztalatok rögzítése
- Az élettelen anyagok azonos és különböző tulajdonságainak megfigyelése, csoportosításuk különböző szempontok szerint: érzékelhető tulajdonságaik, anyaguk, halmazállapotuk, felhasználásuk
- Élőlények és élettelen dolgok összehasonlítása, azonosságai és különbségeik megfigyelése, különös tekintettel az életjelenségekre, életfeltételekre. A tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése
- Az időjárási elemek megfigyelése
- Az egyes halmazállapotok jellemzőinek megfigyelése, különböző hétköznapi anyagok csoportosítása halmazállapotuk szerint. Példák keresése a közvetlen környezetből (iskola, otthon)
- A víz megjelenésének, tulajdonságainak megfigyelése a különböző halmazállapotokban. Példák keresése a víz halmazállapot-változásaira a természetben
- A lágú és fás szárú növények részeinek megfigyelése (gyökérzet, szár, levél, virág, termés). A növények részeinek megfigyelése algoritmus alapján
- A növényi részek összehasonlítása, csoportosítása érzékelhető tulajdonságaik alapján. A haszonnövények fogyasztható részeinek megnevezése
- Az állatok (emlősök – madarak – halak – rovarok – kétlábúak – hüllők) testrészeinek felismerése, megfigyelése a megfelelő algoritmus alapján. A testrészek szerepének megfigyelése az állat mozgásában, táplálkozásában, életmódjában
- A növények és állatok többféle szempontú csoportosítása
  - növények: lágú szárú – fás szárú; lombhullató – örökzöld
  - állatok: emlősök – madarak – halak – rovarok – kétlábúak – hüllők; élőhely: hobbiállatok, a házban és a ház körül élő állatok, háziállatok, haszonállatok, hazai vadon élő állatok; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők

- A növények és állatok állapotának, a tulajdonság környezeti hatásokra történő változásainak megfigyelése tanulmányi séták során
  - növények: ősszel lombhullás/örökzöldek folyamatosan; tavasszal rügyek, levelek vizsgálata; nyáron a kifejlett növény és a termés vizsgálata
  - állatok: ősszel és tavasszal bundaváltás; télen hangok, lábnyomok figyelése; tavasszal új fajok megjelenésének megfigyelése, nyáron a mozgás, táplálkozás, utódok nevelésének, utódok mennyiségének, egyéb változatosságok megfigyelése
- A közvetlen környezetben található élettelen anyagok és élőlények hosszúság jellegű tulajdonságainak (hosszúság, magasság, szélesség) mérése
- Űrtartalom mérése a közvetlen környezetben található élettelen anyagokon és élőlényeken
- A közvetlen környezetben található élettelen anyagok és élőlények tömegének mérése
- A víz térfogatának, hőmérsékletének mérése, az ezekhez szükséges eszközök, mértékegységek (deciliter, liter, Celsius-fok) megismerése
- A levegő hőmérsékletének mérése a különböző évszakokban, a csapadék hőmérsékletének mérése. Időjárási napló készítése a különböző hónapokban, a mért adatok lejegyzése, rajz készítése
- Az ember testhőmérsékletének mérése
- A mérésekhez alkalmi és szabvány mérőeszközök, mértékegységek választása, használata

TÉMAKÖR: Az élettelen környezet kölcsönhatásai

ÓRASZÁM: 4 óra

A témakör a természettudományos megismerési képességek fejlesztését célozta teszi lehetővé. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége. A tevékenységek végzése közben nem alakulnak ki kész fogalmak, hanem azok tapasztalati előkészítése történik.

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tanítói segítséggel egyszerű kísérleteket végez;
- a vizsgálatok tapasztalatait megfogalmazza, rajzban, írásban rögzíti;
- a kísérletek tapasztalatait a mindennapi életben alkalmazza;
- feladatvégzés során társaival együttműködik.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a kísérletezés elemi lépéseit annak algoritmusa szerint megvalósítja;
- a tanító által felvetett problémával kapcsolatosan hipotézist fogalmaz meg, a vizsgálatok eredményét összeveti hipotézisével;
- az adott kísérlethez választott eszközöket megfelelően használja;
- figyelemmel kísér rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például olvadás, forrás, fagyás, párolgás, lecsapódás, égés, ütközés);
- megfigyeli a mozgások sokféleségét, csoportosítja a mozgásformákat: hely- és helyzetváltoztató mozgás;
- egyszerű kísérletek során megfigyeli a halmazállapot-változásokat: fagyás, olvadás, forrás, párolgás, lecsapódás;
- tanítói segítséggel égéssel kapcsolatos egyszerű kísérleteket végez. Csoportosítja a megvizsgált éghető és éghetetlen anyagokat;
- megfogalmazza a tűz és az égés szerepét az ember életében.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Megfigyelőképesség fejlesztése – Leíró képesség fejlesztése – Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése – Rendszerező képesség fejlesztése – Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése – Mérési technika fejlesztése – Kísérletezéshez szükséges képességek fejlesztése – Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel – A kísérletek során a kiinduló és keletkező anyagok lényeges érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang) – A kísérletekhez szükséges mennyiségű anyagok mérése – A víz halmazállapot-változásai (olvadás, forrás, fagyás, párolgás, lecsapódás) – A víz körforgása a természetben – Hely- és helyzetváltoztató mozgás – Rugalmas és rugalmatlan ütközések megfigyelése, hétköznapi megjelenése – Az égés feltételei, éghető és nem éghető anyagok csoportosítása, égéssel kapcsolatos vészhelyzetek kezelése. A tűz és az égés szerepe az ember életében 	<ul style="list-style-type: none"> – szilárd – folyékony – légnemű halmazállapot – halmazállapot-változás; olvadás, fagyás, párolgás, forrás, lecsapódás, – mozgás, – ütközés, – égés 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Matematika

TEVÉKENYSÉGEK

- A víz különféle halmazállapotainak tantermi körülmények között történő modellezése (jég, víz, gőz). A gőz és a pára közti különbségek megfogalmazása, tapasztalati úton történő ismeretszerzés (vízforralás után a forró gőz fölé hideg tárgyért teszünk, és a párát lecsapatjuk)
- A víz halmazállapot-változásaival kapcsolatos kísérletek elvégzése (olvadás, fagyás, párolgás, lecsapódás, forrás), a közben végbemenő kölcsönhatások, változások megfigyelése. Ok-okozati összefüggések keresése a halmazállapot-változások és az egyes hétköznapi jelenségek között
- Kapcsolat keresése a víz halmazállapot-változásai és köznapi alkalmazásai között (pl.: hűtés jégkockával, melegítés gőzzel). Példák keresése a víz halmazállapot-változásaira a természetben
- Folyamatos megfigyelések és kísérletek a víz tisztaságával kapcsolatban. Környezetünkől vett vízminták egyszerű vizsgálata. Egyszerű eljárás a víz tisztítására, szűrésére
- A víz körforgásának megfigyelése a természetben. A körforgás egyes lépésein keresztül a már ismert fizikai változások megfigyelése
- Mozgások megfigyelése, csoportosítása (hely- és helyzetváltoztató mozgás). Példák keresése

- Mozgásállapot-változások: ütközések (rugalmas és rugalmatlan) végzése, a változások megfigyelése
- Az égést modellező kísérletek során a kiinduló és keletkező anyagok, a változás megfigyelése, az égés feltételeinek megismerése, éghető és nem éghető anyagok keresése és csoportosítása. Égéssel kapcsolatos vészhelyzetek felismerésének és kezelésének megismerése. A tűz és az égés szerepére példák keresése az ember életében

TÉMAKÖR: Tájékozódás az időben

ÓRASZÁM: 7 óra

A témakör feldolgozása a képességek fejlesztésére épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör feldolgozásának javasolt ideje a harmadik tanév. A tevékenységek végzése közben nem alakulnak ki kész fogalmak, hanem azok tapasztalati előkészítése történik.

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- életkorának megfelelően eligazodik az időbeli relációkban, ismeri és használja az életkorának megfelelő időbeli relációs szókincset;
- naptárt használ, időintervallumokat számol, adott eseményeket időrend szerint sorba rendez;
- napirendet tervez a napszakok változásaihoz kapcsolva.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri a napszakok, évszakok változásai, valamint a Föld mozgásai közötti összefüggéseket;
- megfelelő sorrendben sorolja fel a napszakokat, a hét napjait, a hónapokat, az évszakokat, ismeri ezek időtartamát, relációit;
- figyelemmel kísér rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például víz körforgása, emberi élet szakaszai, növények csírázása, növekedése);
- az évszakokra vonatkozó megfigyeléseket végez, tapasztalatait rögzíti, és az adatokból következtetéseket von le;
- megismeri és modellezi a víz természetben megtett útját, felismeri a folyamat ciklikus jellegét;
- megnevezi az ember életszakaszait;
- megfigyeli a növények csírázásának és növekedésének feltételeit, ezekre vonatkozóan egyszerű kísérleteket végez;
- analóg és digitális óráról leolvassa a pontos időt.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Megfigyelőképesség fejlesztése	– évszak,	– Magyar nyelv és irodalom
– Leíró képesség fejlesztése	– életkor,	– Technika és tervezés
– Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése	– életszakasz,	– Matematika
– Rendszerező képesség fejlesztése	– körforgás,	
– Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése	– Föld forgása, Föld keringése,	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Mérési technika fejlesztése – Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel – Időbeli tájékozódó képesség fejlesztése – Föld mozgásainak (forgás, Nap körüli keringés) hatásai az évszakok, napszakok váltakozására, jellemzőikre – Évszakokra vonatkozó megfigyelések, tapasztalatok megfogalmazása, rajzban, írásban vagy táblázatban való rögzítése. Az adatokból következtetések levonása – A környezetben zajló ciklikus változások felismerése, megfigyelése, sorba rendezése – Napi és éves ritmus a növény- és állatvilágban – A napszakok, a naptár (a hét napjai, hetek, hónapok). Időtartamuk, egymáshoz való viszonyuk – Jeles napok, dátumok elhelyezése a naptárban – Napirend készítése – Ismétlődő jelenségek (ritmusok) az ember életében, a test működésében. Ismétlődő, ciklikus jelenségek a környezetben (például víz körforgása) – Az emberi életszakaszok, jellemzőik – A növények fejlődése: életszakaszok, csírázás, fejlődés, növekedés, öregedés – A csírázás és a növekedés külső feltételei – Az állatok szaporodása (pete, tojás, elevenszülő), fejlődési szakaszai 	<ul style="list-style-type: none"> – naptár, hónap, nap, napszak, – szaporodás, fejlődés 	

TEVÉKENYSÉGEK

- Napszakok, évszakok váltakozása, jellemzői, valamint a Föld mozgásai és a napszakok, évszakok változásai közötti összefüggések megfigyelése
- Az egyes évszakok jellemző időjárásának, az időjárás tényezőinek megfigyelése, hőmérsékletének mérése. A csapadék formái (eső, köd, hó). Időjárási napló készítése
- Az évszaknak megfelelő helyes öltözködés megbeszélése. Öltözködési tanácsok adása időjárás-előrejelzés értelmezése alapján
- Az évszakokhoz kötődő étrendek összeállítása. A nyári megnövekedett folyadékigény magyarázata
- Ismétlődő, ciklikus jelenségek megfigyelése a környezetben (pl. víz körforgása)
- Az időjárás élőlényekre gyakorolt hatásának megfigyelése, konkrét példák gyűjtése
- Napi és éves ritmus megfigyelése a növény- és állatvilágban
- A növények egyes életszakaszainak megfigyelése (csírázás, fejlődés, növekedés, öregedés)
- Növények csíráztatása, hajtatása során az ezekhez szükséges feltételek megfigyelése
- Az állatok szaporodásának megfigyelése (pete, tojás, elevenszülő)
- Ismétlődő jelenségek megfigyelése az emberi test működésében

- Ismétlődő jelenségek (ritmusok) megfigyelése az ember életében (napirend, hetirend, kalendárium, jeles napok, ünnepek). A dátumok elhelyezése a naptárban. Napirend és hetirend tervezése
- Az emberi életszakaszok jellemzőinek megfigyelése és összehasonlítása (szerepjáték)
- Osztálytárs, fiatalabb és idősebb testvér, szülő, illetve más felnőtt testméreteinek becslése, mérése, az adatok összehasonlítása, tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése

TÉMAKÖR: Tájékozódás a térben

ÓRASZÁM: 7 óra

A témakör feldolgozása a képességek fejlesztésére épül. A teljes témakör feldolgozásának javasolt ideje a harmadik tanév.

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri és használja az életkorának megfelelő relációs szókinccset;
- iránytű segítségével megállapítja és megnevezi a fő- és mellékvilágtájakat;
- irányokat ad meg viszonyítással;
- megkülönböztet néhány térképfajtát: domborzati, közigazgatási, turista-, autós;
- felismeri és használja az alapvető térképleleteket: felszínformák, vizek, települések, útvonalak, államhatárok.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a tanterméről, otthona valamely helyiségéről egyszerű alaprajzot készít és leolvassza;
- az iskola környezetéről egyszerű térképvázlatot készít;
- tájékozódik az iskola környékéről és településéről készített térképvázlattal és térképpel. Az iskola környezetéről egyszerű térképvázlatot készít;
- felismeri a különböző domborzati formákat, felszíni vizeket, ismeri jellemzőiket. Ezeket terepasztalon vagy saját készítésű modellen előállítja;
- felismeri lakóhelyének jellegzetes felszínformáit;
- domborzati térképen felismeri a felszínformák és vizek jelölését.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Megfigyelőképesség fejlesztése – Leíró képesség fejlesztése – Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése – Rendszerező képesség fejlesztése – Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése – Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel – Téri tájékozódó képesség fejlesztése – A fő- és mellékvilágtájak megnevezése, elhelyezése a térképen. Iránytű használata. Az égtájak azonosítása a közvetlen környezetben 	<ul style="list-style-type: none"> – fő- és mellékvilágtáj – alaprajz, – térképvázlat, – térkép, domborzati térkép, – közigazgatási térkép, – autóstérkép, – turistatérkép, – felszínforma 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra – Technika és tervezés – Matematika

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az alaprajz, a térképvázlat és a térkép. Tájékozódás az alaprajz és a térképvázlat segítségével – A felszínformák: hegy, hegység, domb, dombság, völgy, medence, síkság. Jelölésük a domborzati térképen – A felszíni vizek fajtái (ér, patak, csermely, folyó, tó), jellemzőik, ábrázolásuk a domborzati térképen – A külső erők (szél, víz) felszínformáló munkája 		

TEVÉKENYSÉGEK

- Iránytű készítése, használatának gyakorlása, tájékozódási gyakorlatok a fő- és mellékvilágtájak helyzetének gyakorlására: a fő- és mellékvilágtájak megnevezése, elhelyezése térképen, az égtájak azonosítása a közvetlen környezetben
- Az alaprajz, vázlatrajz, térképvázlat és a térkép jellemzőinek megfigyelése, egy-egy konkrét példa összehasonlítása
- Alaprajz készítése az osztályteremről, a tanulók otthonáról, szobájáról. Tájékozódási gyakorlatok alaprajz, vázlatrajz és térképvázlat alapján
- Az iskola elhelyezése a településen belül és annak térképén
- A felszínformák elemei, jellemzőik megfigyelése (hegy, hegység, medence, völgy, domb, dombság, síkság). A jellemzőknek megfelelően homokból az egyes felszínformák kialakítása. Jelölésük megfigyelése domborzati térképen, példák keresése hazánk domborzati térképén, valamint a lakóhelyen és annak környezetében
- A szél és a víz munkájának modellezése homokasztalon
- A felszíni vizek fajtáinak (ér, patak, csermely, folyó, tó), jellemzőik megfigyelése. A jellemzőknek megfelelően homokasztalon az egyes vizek kialakítása. Jelölésük megfigyelése domborzati térképen, példák keresése hazánk domborzati térképén, valamint a lakóhelyen és annak környezetében

TÉMAKÖR: Életközösségek lakóhelyünk környezetében

ÓRASZÁM: 9 óra

A témakör feldolgozása a képességek fejlesztésére épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör feldolgozásának javasolt befejezése a negyedik tanév. Minden életközösség megismerését valós tapasztalatszerzési lehetőséghez – életközösségenként egy-egy tanulmányi sétához – szükséges kapcsolni. A tevékenységek végzése közben nem alakulnak ki kész fogalmak, hanem azok tapasztalati előkészítése történik.

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a lakóhelyéhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) főbb jellemzőit;
- felelősségtudattal rendelkezik a szűkebb, illetve tágabb környezete iránt;
- tevékenységeinek tapasztalatait szóban, rajzban, írásban rögzíti.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri a lakóhelyéhez közeli életközösségek és az ott élő élőlények közötti különbségeket (pl. természetes – mesterséges életközösség, erdő – mező, rét – víz, vízpart – park, díszkert – zöldséges, gyümölcsöskert esetében);
- megnevezi a megismert életközösségekre jellemző élőlényeket, használja az életközösségekhez kapcsolódó kifejezéseket;
- algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja a saját lakókörnyezetében fellelhető növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt tulajdonságok alapján csoportokba rendezi azokat;
- algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja hazánk természetes és mesterséges élőhelyein, életközösségeiben élő növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt jellemzőik alapján csoportokba rendezi azokat;
- konkrét példán keresztül megfigyeli és felismeri az élőhely, életmód és testfelépítés kapcsolatát;
- megfigyeléseit mérésekkel (például időjárás elemek, testméret), modellezéssel, egyszerű kísérletek végzésével (például láb- és csőrtípusok) egészíti ki;
- felismeri, hogy az egyes fajok környezeti igényei eltérőek;
- felismeri a megismert életközösségek növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatokat;
- példákkal mutatja be az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatását. Felismeri a természetvédelem jelentőségét;
- felismeri, mely anyagok szennyezhetik környezetünket a mindennapi életben, mely szokások vezetnek környezetünk károsításához. Egyéni és közösségi környezetvédelmi cselekvési formákat ismer meg és gyakorol közvetlen környezetében (pl. madárbarát kert, iskolakert kiépítésében, fenntartásában való részvétel, iskolai környezet kialakításában, rendben tartásában való részvétel, települési természet- és környezetvédelmi tevékenységben való részvétel);
- elsajátít olyan szokásokat és viselkedésformákat, amelyek a károsítások megelőzésére irányulnak (pl. hulladékminimalizálás – anyagtakarékosság, újrahasználat és -felhasználás, tömegközlekedés, gyalogos vagy kerékpáros közlekedés előnyben részesítése, energiatakarékosság).

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Megfigyelőképesség fejlesztése	– természetes és	– Magyar nyelv és irodalom
– Leíró képesség fejlesztése	mesterséges	– Vizuális kultúra
– Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése	életközösség,	– Matematika
– Mérési technika fejlesztése	– erdő, mező-rét,	– Testnevelés
– Kísérletezéshez szükséges képességek fejlesztése	– víz-vízpart,	
– Rendszerező képesség fejlesztése	– élőhely,	
– Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése	– életmód,	
– Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel	– környezeti igény,	
– Környezettudatos magatartás fejlesztése	– alkalmazkodás,	
– A lakóhelyhez közeli életközösségek jellemzői: erdő, mező-rét, víz-vízpart	– testfelépítés,	
– Az egyes életközösségekben élő növények és állatok tulajdonságai	– tápláléklánc, táplálékhálózat	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - A lakóhelyhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) élőlényeinek környezeti igényei, alkalmazkodása az élettelen környezeti tényezőkhöz (életmód, testfelépítés, viselkedés) - A lakóhelyhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatok (például táplálkozási kölcsönhatások, búvóhely; élőhely) - A megismert növények és állatok csoportosítási lehetőségei (pl. lágyszárú – faszárú, fa – cserje, lombhullató – örökzöld; állatok: emlősök – madarak – rovarok – kétélűek – hüllők – halak; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők; élőhely: háziállatok – vadon élő állatok, erdei – mezei – vízparton élő – az ember környezetében élő állatok) - Az adott életközösség megismert növényeiből és állataiból egyszerű táplálékláncok és azokból táplálékhalózatok összeállítása - A természetes és mesterséges életközösségek - Az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatása. Környezetvédelem 		

TEVÉKENYSÉGEK

- A tanulók lakóhelyéhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) jellemzőinek megfigyelése, mérése (időjárás) tanulmányi séták során. A megfigyelések alapján az életközösségek összehasonlítása
- A természetes és mesterséges életközösségek összehasonlításához tanulmányi séta a közeli parkba, látogatás zöldegyes-gyümölcsös kertbe. A hasonlóságok és különbségek összehasonlítása, megbeszélése, az ember hatásának megfigyelése
- Az életközösségek jellegzetes élőlényei csoportosítása élőhely szerint
- Az egyes életközösségek jellegzetes állatainak és növényeinek testfelépítése, algoritmus alapján történő megfigyelése, mérése (testméret mérése pl. életnagyságú rajzon)
- A tapasztalatok alapján a növények és állatok igényeinek, élőhelyhez, életfeltételekhez való alkalmazkodásának (testfelépítés, életmód) megfigyelése, megbeszélése, modellezése (pl. csőr- és lábtípusok)
- Az életközösségek összetettségének megfigyelése, az ott élő növények és állatok közötti jellegzetes kapcsolatok megfigyelése, felismerése (táplálkozás, búvóhely)
- Táplálkozási kölcsönhatások alapján az állatok csoportosítása (ragadozó, növényevő, mindenevő). Az egyes életközösségekre jellemző táplálékláncok, táplálékhalózatok összeállítása

- Az iskolához legközelebb eső nemzeti park vagy tájvédelmi körzet megismerése, értékmentő munkájának megértése tanulmányi séta vagy osztálykirándulás alkalmával
- Az egyes életközösségekben élő élőlények testfelépítés, illetve életmód alapján történő összehasonlítása
- Osztálykert/iskolakert/madárbarát kert kialakítása során az ember felelősségének, szerepének megfigyelése

TÉMAKÖR: Testünk, egészségünk

ÓRASZÁM: 3 óra

A témakör feldolgozása a képességek fejlesztésére épül. Az egészségtudatos életmód szokásainak kialakítása nem korlátozódhat csupán ennek a témakörnek a feldolgozására, hanem átfogóan kell megjelennie az iskolai nevelés egészében. Ez a témakör alapvetően a szomatikus neveléssel foglalkozik.

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri az emberi szervezet fő életfolyamatait;
- tisztában van az egészséges életmód alapelveivel, összetevőivel, az emberi szervezet egészséges testi és lelki fejlődéséhez szükséges szokásokkal, azokat igyekszik betartani;
- felismeri az egészséges, gondozott környezet jellemzőit. Megfogalmazza, milyen hatással van a környezet az egészségre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és megnevezi az emberi test részeit, fő szerveit, ismeri ezek működését, szerepét;
- megnevezi az érzékszerveket és azok szerepét a megismerési folyamatokban;
- belátja az érzékszervek védelmének fontosságát, és ismeri ezek eszközeit, módjait;
- ismer betegségeket, felismeri a legjellemzőbb betegségi tüneteket, a betegségek megelőzésének alapvető módjait.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Megfigyelőképesség fejlesztése	– szerv, érzékszerv,	– Magyar nyelv és irodalom
– Leíró képesség fejlesztése	– testrész,	– Technika és tervezés
– Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése	– szervezet,	– Matematika
– Rendszerező képesség fejlesztése	– túlsúly,	– Testnevelés
– Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése	– alultápláltság,	– Vizuális kultúra
– Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel	– egészség,	
– Egészségtudatos magatartás fejlesztése	– betegség,	
– Az emberi test fő testrészei, szervei	– egészségvédelem,	
– A környezet és az ember egészsége közötti kapcsolat	– egészségvédő szokások	
– Legfontosabb érzékszerveink és szerepük a környezet megismerésében		

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Az érzékszervek védelmét biztosító módszerek és eszközök, szabályok, helyes szokások - A tanuláshoz szükséges helyes megvilágítás fontossága - Az egészséges életmód alapvető elemei (testápolás, öltözködés, pihenés, mozgás, testtartás, táplálkozás, fertőző betegségek és balesetek megelőzése), alkalmazásuk a napi gyakorlatban - A táplálkozás, az életmód és az ideális testsúly elérése/megtartása közötti kapcsolat. A helyes és helytelen étrend, az egészséges és egészségtelen ételek, italok. A folyadékfogyasztás szerepe. A helyes étkezési szokások - Az egészséges fejlődéshez szükséges élelmiszerek kiválasztása - A megfelelő öltözködés - A személyes higiéné - A rendszeres testmozgás - Aktív és passzív pihenés - A lelki egészség - A leggyakoribb betegségi tünetek. A testhőmérséklet, láz mérése - A betegségek megelőzése. A védőoltások szerepe - Balesetek, megelőzésük 		

TEVÉKENYSÉGEK

- Az ember testrészeivel való megismerkedés mondóka segítségével, elmutogatásuk saját vagy osztálytárs testén
- Az egyes érzékszerveken keresztül történő érzékeléstípusokhoz kötődő érzékelhető tulajdonságok megfigyelésének gyakorlása (szem – látás: szín, alak, nagyság, felületi minőség; bőr – tapintás: alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet; nyelv – ízlelés: íz; orr – szaglás: szag; fül – hallás: hang)
- Az érzékszervek védelmét biztosító szabályok, helyes szokások megismerése, gyakorlása és alkalmazása plakát készítésével, beszélgetéssel, szituációs játékkal. Személyes tapasztalat szerzése az érzékszervi és a mozgásszervi fogyatékkal élők életéről
- A legfontosabb szervek, szervrendszerek szerepének megfigyelése, felépítésük megbeszélése (keringési rendszer, váz- és izomrendszer, emésztő szervrendszer, a légzés szervrendszere), beszélgetés az egészséges fejlődésének feltételeiről. A testmozgás jelentőségének megbeszélése. A mozgás hatásának megfigyelése a pulzusra és a légzésszámra (méréssel)
- Az iskolás élettel kapcsolatos életmódbeli szokások tudatosítása és gyakorlása, az iskolában való helyes viselkedés és megfelelő öltözet megbeszélése (tanórán, különböző szabadidős foglalkozáson, szünetben), az iskolában dolgozók foglalkozásának összehasonlítása. Megszólítások, köszönés, udvariassági formulák használatának gyakorlása. A helyes

- öltözködési szokások szerepének megbeszélése, öltözködési tanácsok adásával egy-egy évszakhoz kapcsolódóan időjárás-előrejelzés értelmezése alapján
- Helyes tanulási szokások megfigyelése, megbeszélése
  - A helyes táplálkozási szokások kialakítása: miből mennyit együnk? – mérések elvégzése, rögzítése a füzetbe rajzban, írásban. Az egészséges és egészségtelen ételek csoportosítása
  - Az egyes évszakokhoz kötődő táplálkozási szokások megbeszélése, egy-egy évszakhoz kapcsolódó napi étrend tervezése. A nyári megnövekedett folyadékigény magyarázata
  - Élelmiszerfajták megismerése, csoportosításuk tápanyagtartalmuk alapján
  - Egy napi egészséges menü összeállítása. Egészségtelen italok cukortartalmának becslése, mérése kockacukor segítségével
  - Helyes étkezési, viselkedési szokások alakítása szituációs játékokkal
  - Ételek tárolásával kapcsolatos információk megbeszélése
  - A helyes higiénés szokások és a szükséges eszközök megfigyelése, megismerése, a helyes és rendszeres testápolási szokások gyakorlása
  - Pihenés fontosságáról való beszélgetés, példák gyűjtése az aktív és passzív pihenésre
  - Az emberek hasonló és különböző külső és belső tulajdonságai, az emberi hangulatok, magatartásformák megismerése megfigyelésekkel (egymáson, képen, szituációs játék során)
  - Fogycsökkenéssel és megváltozott munkaképességgel rendelkezők elfogadásának ösztönzése szituációs játékokkal/beszélgetőkör kialakításával
  - Az egészségünket károsító és védő szokások csoportosítása. A leggyakoribb betegségeket (pl. láz, hányás, hasmenés, gyengeség, levertség) felismerésének gyakorlása konkrét példák, szituációk keresztül. A betegségek okainak, megelőzésének megismerése, a fertőző betegségek megelőzési módjainak gyakorlása. A testhőmérséklet, láz mérése
  - A balesetek okainak megfigyelése képek, videók segítségével, beszélgetés a megelőzés fontosságáról. A segítségkérés módjainak megismerése baleset esetén szituációs játékkal

KÖRNYEZETISMERET 4. ÉVFOLYAM

A kerettantervi témakörök áttekintő táblázata, illeszkedés a Nat témaköreihez

Témakör neve	Óraszám
Megfigyelés, mérés 1., 2.	6
Az élettelen környezet kölcsönhatásai 1., 2.	6
Hazánk, Magyarország 3., 4.	10
Életközösségek lakóhelyünk környezetében 5.	10
Testünk, egészségünk 5.	4
Összes óraszám:	36

TÉMAKÖR: Megfigyelés, mérés

ÓRASZÁM: 6 óra

A témakör feldolgozását a fejlesztési szakasz elejére javasolt tenni, hiszen az 1–2. évfolyamon a megfigyelés, összehasonlítás, csoportosítás és mérés módszereinek alkalmazása más tantárgyak keretében valósult meg. A témakör az eddigi tapasztalatok rendszerezése és bővítése közben a megismerési módszerek gyakorlásán keresztül a természettudományos megismerési képességek fejlesztését célozatosan teszi lehetővé. A további témakörök megkívánják ezen módszerek alkalmazását. Az ismeretszerző módszerek végzése közben a tanulók tapasztalati úton szereznek ismereteket, de a fogalomalkotás nem zárul le, így nem alakulnak ki kész fogalmak, csupán azok tapasztalati előkészítése történik.

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri az élőlényeken, élettelen anyagokon az érzékelhető és mérhető tulajdonságokat;
- felismeri, megnevezi és megfigyeli az életfeltételeket, életjelenségeket;
- adott szempontok alapján algoritmus szerint élettelen anyagokon és élőlényeken megfigyeléseket végez;
- adott szempontok alapján élettelen anyagokat és élőlényeket összehasonlít, csoportosít;
- időjárási megfigyeléseket tesz, méréseket végez;
- megfigyeléseinek, összehasonlításainak és csoportosításainak tapasztalatait szóban, rajzban, írásban rögzíti, megfogalmazza;
- figyelemmel kíséri rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat;
- növényt ültet és gondoz, megfigyeli a fejlődését, tapasztalatait rajzos formában rögzíti;
- méréshez megválasztja az alkalmi vagy szabvány mérőeszközt, mértékegységeket;
- algoritmus szerint, előzetes viszonyítás, majd becslés után méréseket végez, becsült és mért eredményeit összehasonlítja;
- az adott alkalmi vagy szabvány mérőeszközt megfelelően használja;
- a méréseket és azok tapasztalatait a mindennapi életben alkalmazza.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- azonosítja az anyagok halmazállapotát, megnevezi és összehasonlítja azok alapvető jellemzőit;
- felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét növény választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. Megfogalmazza, mi a növényi részek szerepe a növény életében;
- megnevezi az időjárás fő elemeit;
- felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét állat választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. Megfogalmazza, mi a megismert rész szerepe az állat életében;
- felismeri az élettelen anyagokon és az élőlényeken a mérhető tulajdonságokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Megfigyelőképesség fejlesztése	– élő, élettelen,	– Magyar nyelv és irodalom
– Leíró képesség fejlesztése	– növény, állat,	– Technika és tervezés
– Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése	– ember,	– Matematika
– Rendszerező képesség fejlesztése	– érzékszerv,	– Vizuális kultúra
– Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése	– érzékeléstípus,	
– Mérési technika fejlesztése	– érzékelhető tulajdonság,	
	– halmazállapot,	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel - A közvetlen környezet élettelen anyagai, környezeti tényezői (levegő, víz, talaj), élőlényei - Az élettelen anyagok jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang) - Az élettelen környezeti tényezők jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang) - A növény részeinek felismerése, megnevezése: gyökérzet, szár, levél, virág, termés - Az élőlények és részeik jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang) - A megfigyelt növényi részek szerepe a növény életében - A közvetlen környezetben élő növények és állatok megfigyelése, összehasonlítása. Megfigyelt jellemzőik alapján a növények és állatok szétválogatása, csoportokba rendezése - Az állatok testrészeinek felismerése, azok szerepe az állatok mozgásában, táplálkozásában, életmódjában - Az élettelen anyagok és élőlények azonos és különböző tulajdonságai, csoportosításuk szempontjai (például tárgyak: anyaguk, halmazállapotuk, felhasználásuk; növények: lágyszárú – faszárú, élőhely; állatok: emlősök – madarak – halak – rovarok – kétéltűek – hüllők; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők; élőhely: háziállatok – vadon élő állatok) - Mérés módszerek, a hőmérséklet, a hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérésére használt alkalmi (önkéntesen választott, természetes, régi korokban használt) és szabvány 	<ul style="list-style-type: none"> - mérés, - mérőeszköz, - mérőszám, - mértékegység, - hosszúság, - űrtartalom, tömeg, - idő 	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>mérőeszközök, mértékegységek és használatuk</p> <ul style="list-style-type: none"> - A közvetlen környezet élettelen környezeti tényezőinek, tárgyainak, élőlényeinek (növények, állatok, ember: saját test, társak, felnőttek) mérhető tulajdonságai (hosszúság, tömeg, űrtartalom, hőmérséklet, idő), mérésük - Mennyiségek viszonyítása, becslése és mérése, választott alkalmi és szabvány egységekkel - Hétköznapi tapasztalatok a szabvány mértékegységek nagyságáról 		

TEVÉKENYSÉGEK

- Az élettelen anyagok, tárgyak érzékelhető tulajdonságainak megfigyelése algoritmus alapján (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang), a tapasztalatok rögzítése
- Az élettelen anyagok azonos és különböző tulajdonságainak megfigyelése, csoportosításuk különböző szempontok szerint: érzékelhető tulajdonságaik, anyaguk, halmazállapotuk, felhasználásuk
- Élőlények és élettelen dolgok összehasonlítása, azonosságai és különbségeik megfigyelése, különös tekintettel az életjelenségekre, életfeltételekre. A tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése
- Az időjárási elemek megfigyelése
- Az egyes halmazállapotok jellemzőinek megfigyelése, különböző hétköznapi anyagok csoportosítása halmazállapotuk szerint. Példák keresése a közvetlen környezetből (iskola, otthon)
- A víz megjelenésének, tulajdonságainak megfigyelése a különböző halmazállapotokban. Példák keresése a víz halmazállapot-változásaira a természetben
- A lágú és fás szárú növények részeinek megfigyelése (gyökérzet, szár, levél, virág, termés). A növények részeinek megfigyelése algoritmus alapján
- A növényi részek összehasonlítása, csoportosítása érzékelhető tulajdonságaik alapján. A haszonnövények fogyasztható részeinek megnevezése
- Az állatok (emlősök – madarak – halak – rovarok – kétélűek – hüllők) testrészeinek felismerése, megfigyelése a megfelelő algoritmus alapján. A testrészek szerepének megfigyelése az állat mozgásában, táplálkozásában, életmódjában
- A növények és állatok többféle szempontú csoportosítása
  - növények: lágú szárú – fás szárú; lombhullató – örökzöld
  - állatok: emlősök – madarak – halak – rovarok – kétélűek – hüllők; élőhely: hobbiállatok, a házban és a ház körül élő állatok, háziállatok, haszonállatok, hazai vadon élő állatok; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők
- A növények és állatok állapotának, a tulajdonság környezeti hatásokra történő változásainak megfigyelése tanulmányi séták során
  - növények: ősszel lombhullás/örökzöldek folyamatosan; tavasszal rügyek, levelek vizsgálata; nyáron a kifejlett növény és a termés vizsgálata
  - állatok: ősszel és tavasszal bundaváltás; télen hangok, lábnyomok figyelése; tavasszal új fajok megjelenésének megfigyelése, nyáron a mozgás, táplálkozás, utódok nevelésének, utódok mennyiségének, egyéb változatosságok megfigyelése

- A közvetlen környezetben található élettelen anyagok és élőlények hosszúság jellegű tulajdonságainak (hosszúság, magasság, szélesség) mérése
- Űrtartalom mérése a közvetlen környezetben található élettelen anyagokon és élőlényeken
- A közvetlen környezetben található élettelen anyagok és élőlények tömegének mérése
- A víz térfogatának, hőmérsékletének mérése, az ezekhez szükséges eszközök, mértékegységek (deciliter, liter, Celsius-fok) megismerése
- A levegő hőmérsékletének mérése a különböző évszakokban, a csapadék hőmérsékletének mérése. Időjárási napló készítése a különböző hónapokban, a mért adatok lejegyzése, rajz készítése
- Az ember testhőmérsékletének mérése
- A mérésekhez alkalmi és szabvány mérőeszközök, mértékegységek választása, használata

TÉMAKÖR: AZ ÉLETTELEN KÖRNYEZET KÖLCSÖNHATÁSAI

ÓRASZÁM: 6 óra

A témakör a természettudományos megismerési képességek fejlesztését célzottan teszi lehetővé. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör megvalósulásának lezárása a negyedik tanév vége. A tevékenységek végzése közben nem alakulnak ki kész fogalmak, hanem azok tapasztalati előkészítése történik.

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tanítói segítséggel egyszerű kísérleteket végez;
- a vizsgálatok tapasztalatait megfogalmazza, rajzban, írásban rögzíti;
- a kísérletek tapasztalatait a mindennapi életben alkalmazza;
- feladatvégzés során társaival együttműködik.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a kísérletezés elemi lépéseit annak algoritmusa szerint megvalósítja;
- a tanító által felvetett problémával kapcsolatosan hipotézist fogalmaz meg, a vizsgálatok eredményét összeveti hipotézisével;
- az adott kísérlethez választott eszközöket megfelelően használja;
- figyelemmel kísér rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például olvadás, forrás, fagyás, párolgás, lecsapódás, égés, ütközés);
- megfigyeli a mozgások sokféleségét, csoportosítja a mozgásformákat: hely- és helyzetváltoztató mozgás;
- egyszerű kísérletek során megfigyeli a halmazállapot-változásokat: fagyás, olvadás, forrás, párolgás, lecsapódás;
- tanítói segítséggel égéssel kapcsolatos egyszerű kísérleteket végez. Csoportosítja a megvizsgált éghető és éghetetlen anyagokat;
- megfogalmazza a tűz és az égés szerepét az ember életében.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Megfigyelőképesség fejlesztése – Leíró képesség fejlesztése – Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> – szilárd – folyékony – légnemű halmazállapot 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Rendszerező képesség fejlesztése – Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése – Mérési technika fejlesztése – Kísérletezéshez szükséges képességek fejlesztése – Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel – A kísérletek során a kiinduló és keletkező anyagok lényeges érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang) – A kísérletekhez szükséges mennyiségű anyagok mérése – A víz halmazállapot-változásai (olvadás, forrás, fagyás, párolgás, lecsapódás) – A víz körforgása a természetben – Hely- és helyzetváltoztató mozgás – Rugalmas és rugalmatlan ütközések megfigyelése, hétköznapi megjelenése – Az égés feltételei, éghető és nem éghető anyagok csoportosítása, égéssel kapcsolatos vészhelyzetek kezelése. A tűz és az égés szerepe az ember életében 	<ul style="list-style-type: none"> – halmazállapot-változás; olvadás, fagyás, párolgás, forrás, lecsapódás, – mozgás, – ütközés, – égés 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika

TEVÉKENYSÉGEK

- A víz különféle halmazállapotainak tantermi körülmények között történő modellezése (jég, víz, gőz). A gőz és a pára közti különbségek megfogalmazása, tapasztalati úton történő ismeretszerzés (vízforralás után a forró gőz fölé hideg tárgyért teszünk, és a párát lecsapatjuk)
- A víz halmazállapot-változásaival kapcsolatos kísérletek elvégzése (olvadás, fagyás, párolgás, lecsapódás, forrás), a közben végbemenő kölcsönhatások, változások megfigyelése. Ok-okozati összefüggések keresése a halmazállapot-változások és az egyes hétköznapi jelenségek között
- Kapcsolat keresése a víz halmazállapot-változásai és köznapi alkalmazásai között (pl.: hűtés jégkockával, melegítés gőzzel). Példák keresése a víz halmazállapot-változásaira a természetben
- Folyamatos megfigyelések és kísérletek a víz tisztaságával kapcsolatban. Környezetünkben vett vízminták egyszerű vizsgálata. Egyszerű eljárás a víz tisztítására, szűrésére
- A víz körforgásának megfigyelése a természetben. A körforgás egyes lépésein keresztül a már ismert fizikai változások megfigyelése
- Mozgások megfigyelése, csoportosítása (hely- és helyzetváltoztató mozgás). Példák keresése
- Mozgásállapot-változások: ütközések (rugalmas és rugalmatlan) végzése, a változások megfigyelése
- Az égést modellező kísérletek során a kiinduló és keletkező anyagok, a változás megfigyelése, az égés feltételeinek megismerése, éghető és nem éghető anyagok keresése

és csoportosítása. Égéssel kapcsolatos vészhelyzetek felismerésének és kezelésének megismerése. A tűz és az égés szerepére példák keresése az ember életében

TÉMAKÖR: Hazánk, Magyarország

ÓRASZÁM: 10 óra

A témakör feldolgozása a képességek fejlesztésére épül. A teljes témakör feldolgozásának javasolt ideje a negyedik évfolyam.

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri és használja az életkorának megfelelő térbeli relációs szókinccset;
- megnevezi és iránytű segítségével megállapítja a fő- és mellékvilágítójakat, irányokat ad meg viszonyítással;
- felismeri és használja az alapvető térképjeleket: felszínformák, vizek, települések, útvonalak, államhatárok;
- megkülönböztet néhány térképajtát: domborzati, közigazgatási, turista-, autós.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- iránytű segítségével megállapítja és megnevezi a fő- és mellékvilágítójakat;
- irányokat ad meg viszonyítással;
- térkép segítségével megnevezi Magyarország jellemző felszínformáit (síkság, hegy, hegység, domb, dombság), vizeit (patak, folyó, tó), ezeket terepasztalon vagy saját készítésű modellen előállítja;
- térkép segítségével megmutatja hazánk nagytájait, felismeri azok jellemző felszínformáit;
- térkép segítségével megnevezi hazánk szomszédos országait, megyéit, saját megyéjét, megyeszékhelyét, környezetének nagyobb településeit, hazánk fővárosát, és ezeket megtalálja a térképen is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Megfigyelőképesség fejlesztése – Leíró képesség fejlesztése – Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése – Rendszerező képesség fejlesztése – Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése – Mérési technika fejlesztése – Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel – Téri tájékozódó képesség fejlesztése – Magyarország helyzete, államhatárok, szomszédos országaink – Tájékozódás Magyarország domborzati térképén: az alapvető térképjelek, felszínformák, vizek. Irányok, távolságok a térképen 	<ul style="list-style-type: none"> – térkép, domborzati térkép, – közigazgatási térkép, – felszínforma, – megye, – megyeszékhely, – település, – főváros 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Matematika – Testnevelés – Vizuális kultúra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Hazánk nagytájainak elhelyezkedése, felszínformáik – Tájékozódás hazánk közigazgatási térképén: megyék, saját lakóhely megyéje, megyeszékhelye, települések, saját település és a főváros helye hazánk térképén – Fővárosunk, Budapest: híres épületek, főbb nevezetességek, hidak, közlekedés 		

TEVÉKENYSÉGEK

Térképészeti gyakorlatok:

- Magyarország elhelyezkedésének megfigyelése földgömb, Európa-térkép segítségével (Föld bolygó, Európa kontinens, Közép-Európa, Kárpát-medence)
- Magyarország domborzati térképén az alapvető térképjelek megfigyelése, megnevezése
- Magyarország államhatárainak, szomszédos országainak megkeresése, megnevezése domborzati, illetve közigazgatási térképen
- Hazánk felszínformáinak, vizeinek azonosítása domborzati térképen
- Irányok, távolságok, magassági számok leolvasása hazánk domborzati térképéről
- Magyarország nagy tájegységeinek felismerése, megkeresése Magyarország domborzati térképén
- Magyarország megyéinek, ezen belül a tanulók saját megyéjének, megyeszékhelyének, valamint Budapest megkeresése Magyarország közigazgatási térképén
- Lakóhelyhez közeli települések keresése, megnevezése térkép segítségével
- Fővárosunk néhány jellegzetes nevezetességének, épületeinek, hídjainak, közlekedésének megismerése tanulmányi kirándulás alkalmával, vagy képeken, multimédián keresztül
- Saját lakóhely, a lakóhely kulturális és természeti értékeinek bemutatása tablón vagy bemutató formájában

TÉMAKÖR: Életközösségek lakóhelyünk környezetében

ÓRASZÁM: 10 óra

A témakör feldolgozása a képességek fejlesztésére épül. A javasolt óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A teljes témakör feldolgozásának javasolt befejezése a negyedik tanév. Minden életközösség megismerését valós tapasztalatszerzési lehetőséghez – életközösségenként egy-egy tanulmányi sétához – szükséges kapcsolni. A tevékenységek végzése közben nem alakulnak ki kész fogalmak, hanem azok tapasztalati előkészítése történik.

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a lakóhelyéhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) főbb jellemzőit;
- felelősségtudattal rendelkezik a szűkebb, illetve tágabb környezete iránt;
- tevékenységeinek tapasztalatait szóban, rajzban, írásban rögzíti.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri a lakóhelyéhez közeli életközösségek és az ott élő élőlények közötti különbségeket (pl. természetes – mesterséges életközösség, erdő – mező, rét – víz, vízpart – park, díszkert – zöldséges, gyümölcsöskert esetében);
- megnevezi a megismert életközösségekre jellemző élőlényeket, használja az életközösségekhez kapcsolódó kifejezéseket;
- algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja a saját lakókörnyezetében fellelhető növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt tulajdonságok alapján csoportokba rendezi azokat;
- algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja hazánk természetes és mesterséges élőhelyein, életközösségeiben élő növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt jellemzőik alapján csoportokba rendezi azokat;
- konkrét példán keresztül megfigyeli és felismeri az élőhely, életmód és testfelépítés kapcsolatát;
- megfigyeléseit mérésekkel (például időjárás elemek, testméret), modellezéssel, egyszerű kísérletek végzésével (például láb- és csőrtípusok) egészíti ki;
- felismeri, hogy az egyes fajok környezeti igényei eltérőek;
- felismeri a megismert életközösségek növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatokat;
- példákkal mutatja be az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatását. Felismeri a természetvédelem jelentőségét;
- felismeri, mely anyagok szennyezhetik környezetünket a mindennapi életben, mely szokások vezetnek környezetünk károsításához. Egyéni és közösségi környezetvédelmi cselekvési formákat ismer meg és gyakorol közvetlen környezetében (pl. madárbarát kert, iskolakert kiépítésében, fenntartásában való részvétel, iskolai környezet kialakításában, rendben tartásában való részvétel, települési természet- és környezetvédelmi tevékenységben való részvétel);
- elsajátít olyan szokásokat és viselkedésformákat, amelyek a károsítások megelőzésére irányulnak (pl. hulladékminimalizálás – anyagtakarékosság, újrahasználat és -felhasználás, tömegközlekedés, gyalogos vagy kerékpáros közlekedés előnyben részesítése, energiatakarékosság).

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Megfigyelőképesség fejlesztése	– természetes és	– Magyar nyelv és irodalom
– Leíró képesség fejlesztése	mesterséges	– Technika és tervezés
– Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése	életközösség,	– Matematika
– Mérési technika fejlesztése	– erdő, mező-rét,	
– Kísérletezéshez szükséges képességek fejlesztése	– víz-vízpart,	
– Rendszerező képesség fejlesztése	– élőhely, életmód,	
– Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése	– környezeti igény,	
– Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel	– alkalmazkodás,	
– Környezettudatos magatartás fejlesztése	– testfelépítés,	
– A lakóhelyhez közeli életközösségek jellemzői: erdő, mező-rét, víz-vízpart	– tápláléklánc,	
– Az egyes életközösségekben élő növények és állatok tulajdonságai	táplálékhalózat	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - A lakóhelyhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) élőlényeinek környezeti igényei, alkalmazkodása az élettelen környezeti tényezőkhöz (életmód, testfelépítés, viselkedés) - A lakóhelyhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatok (például táplálkozási kölcsönhatások, búvóhely; élőhely) - A megismert növények és állatok csoportosítási lehetőségei (pl. lágyszárú – faszárú, fa – cserje, lombhullató – örökzöld; állatok: emlősök – madarak – rovarok – kétéltűek – hüllők – halak; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők; élőhely: háziállatok – vadon élő állatok, erdei – mezei – vízparton élő – az ember környezetében élő állatok) - Az adott életközösség megismert növényeiből és állataiból egyszerű táplálékláncok és azokból táplálékhalózatok összeállítása - A természetes és mesterséges életközösségek - Az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatása. Környezetvédelem 		

TEVÉKENYSÉGEK

- A tanulók lakóhelyéhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) jellemzőinek megfigyelése, mérése (időjárás) tanulmányi séták során. A megfigyelések alapján az életközösségek összehasonlítása
- A természetes és mesterséges életközösségek összehasonlításához tanulmányi séta a közeli parkba, látogatás zöldegyes-gyümölcsös kertbe. A hasonlóságok és különbségek összehasonlítása, megbeszélése, az ember hatásának megfigyelése
- Az életközösségek jellegzetes élőlényei csoportosítása élőhely szerint
- Az egyes életközösségek jellegzetes állatainak és növényeinek testfelépítése, algoritmus alapján történő megfigyelése, mérése (testméret mérése pl. életnagyságú rajzon)
- A tapasztalatok alapján a növények és állatok igényeinek, élőhelyhez, életfeltételekhez való alkalmazkodásának (testfelépítés, életmód) megfigyelése, megbeszélése, modellezése (pl. csőr- és lábtípusok)
- Az életközösségek összetettségének megfigyelése, az ott élő növények és állatok közötti jellegzetes kapcsolatok megfigyelése, felismerése (táplálkozás, búvóhely)
- Táplálkozási kölcsönhatások alapján az állatok csoportosítása (ragadozó, növényevő, mindenevő). Az egyes életközösségekre jellemző táplálékláncok, táplálékhalózatok összeállítása

- Az iskolához legközelebb eső nemzeti park vagy tájvédelmi körzet megismerése, értékmentő munkájának megértése tanulmányi séta vagy osztálykirándulás alkalmával
- Az egyes életközösségekben élő élőlények testfelépítés, illetve életmód alapján történő összehasonlítása
- Osztálykert/iskolakert/madárbarát kert kialakítása során az ember felelősségének, szerepének megfigyelése

TÉMAKÖR: Testünk, egészségünk

ÓRASZÁM: 4 óra

A témakör feldolgozása a képességek fejlesztésére épül. Az egészségtudatos életmód szokásainak kialakítása nem korlátozódhat csupán ennek a témakörnek a feldolgozására, hanem átfogóan kell megjelennie az iskolai nevelés egészében. Ez a témakör alapvetően a szomatikus neveléssel foglalkozik.

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri az emberi szervezet fő életfolyamatait;
- tisztában van az egészséges életmód alapelveivel, összetevőivel, az emberi szervezet egészséges testi és lelki fejlődéséhez szükséges szokásokkal, azokat igyekszik betartani;
- felismeri az egészséges, gondozott környezet jellemzőit. Megfogalmazza, milyen hatással van a környezet az egészségre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és megnevezi az emberi test részeit, fő szerveit, ismeri ezek működését, szerepét;
- megnevezi az érzékszerveket és azok szerepét a megismerési folyamatokban;
- belátja az érzékszervek védelmének fontosságát, és ismeri ezek eszközeit, módjait;
- ismer betegségeket, felismeri a legjellemzőbb betegségi tüneteket, a betegségek megelőzésének alapvető módjait.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Megfigyelőképesség fejlesztése	– szerv,	– Magyar nyelv és irodalom
– Leíró képesség fejlesztése	– érzékszerv,	– Technika és tervezés
– Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése	– testrész,	– Matematika
– Rendszerező képesség fejlesztése	– szervezet,	– Vizuális kultúra
– Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése	– túlsúly,	– Testnevelés
– Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel	– alultápláltság,	
– Egészségtudatos magatartás fejlesztése	– egészség,	
– Az emberi test fő testrészei, szervei	– betegség,	
– A környezet és az ember egészsége közötti kapcsolat	– egészségvédelem,	
– Legfontosabb érzékszerveink és szerepük a környezet megismerésében	– egészségvédő szokások	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Az érzékszervek védelmét biztosító módszerek és eszközök, szabályok, helyes szokások - A tanuláshoz szükséges helyes megvilágítás fontossága - Az egészséges életmód alapvető elemei (testápolás, öltözködés, pihenés, mozgás, testtartás, táplálkozás, fertőző betegségek és balesetek megelőzése), alkalmazásuk a napi gyakorlatban - A táplálkozás, az életmód és az ideális testsúly elérése/megtartása közötti kapcsolat. A helyes és helytelen étrend, az egészséges és egészségtelen ételek, italok. A folyadékfogyasztás szerepe. A helyes étkezési szokások - Az egészséges fejlődéshez szükséges élelmiszerek kiválasztása - A megfelelő öltözködés - A személyes higiéné - A rendszeres testmozgás - Aktív és passzív pihenés - A lelki egészség - A leggyakoribb betegségtünetek. A testhőmérséklet, láz mérése - A betegségek megelőzése. A védőoltások szerepe - Balesetek, megelőzésük 		

TEVÉKENYSÉGEK

- Az ember testrészeivel való megismerkedés mondóka segítségével, elmutogatásuk saját vagy osztálytárs testén
- Az egyes érzékszerveken keresztül történő érzékeléstípusokhoz kötődő érzékelhető tulajdonságok megfigyelésének gyakorlása (szem – látás: szín, alak, nagyság, felületi minőség; bőr – tapintás: alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet; nyelv – ízlelés: íz; orr – szaglás: szag; fül – hallás: hang)
- Az érzékszervek védelmét biztosító szabályok, helyes szokások megismerése, gyakorlása és alkalmazása plakát készítésével, beszélgetéssel, szituációs játékkal. Személyes tapasztalat szerzése az érzékszervi és a mozgásszervi fogyatékkal élők életéről
- A legfontosabb szervek, szervrendszerek szerepének megfigyelése, felépítésük megbeszélése (keringési rendszer, váz- és izomrendszer, emésztő szervrendszer, a légzés szervrendszere), beszélgetés az egészséges fejlődésének feltételeiről. A testmozgás jelentőségének megbeszélése. A mozgás hatásának megfigyelése a pulzusra és a légzésszámra (méréssel)
- Az iskolás élettel kapcsolatos életmódbeli szokások tudatosítása és gyakorlása, az iskolában való helyes viselkedés és megfelelő öltözet megbeszélése (tanórán, különböző szabadidős foglalkozáson, szünetben), az iskolában dolgozók foglalkozásának összehasonlítása. Megszólítások, köszönés, udvariassági formulák használatának gyakorlása. A helyes

öltözködési szokások szerepének megbeszélése, öltözködési tanácsok adásával egy-egy évszakhoz kapcsolódóan időjárás-előrejelzés értelmezése alapján

- Helyes tanulási szokások megfigyelése, megbeszélése
- A helyes táplálkozási szokások kialakítása: miből mennyit együnk? – mérések elvégzése, rögzítése a füzetbe rajzban, írásban. Az egészséges és egészségtelen ételek csoportosítása
- Az egyes évszakokhoz kötődő táplálkozási szokások megbeszélése, egy-egy évszakhoz kapcsolódó napi étrend tervezése. A nyári megnövekedett folyadékigény magyarázata
- Élelmiszerfajták megismerése, csoportosításuk tápanyagtartalmuk alapján
- Egy napi egészséges menü összeállítása. Egészségtelen italok cukortartalmának becslése, mérése kockacukor segítségével
- Helyes étkezési, viselkedési szokások alakítása szituációs játékokkal
- Ételek tárolásával kapcsolatos információk megbeszélése
- A helyes higiénés szokások és a szükséges eszközök megfigyelése, megismerése, a helyes és rendszeres testápolási szokások gyakorlása
- Pihenés fontosságáról való beszélgetés, példák gyűjtése az aktív és passzív pihenésre
- Az emberek hasonló és különböző külső és belső tulajdonságai, az emberi hangulatok, magatartásformák megismerése megfigyelésekkel (egymáson, képen, szituációs játék során)
- Fogycsökkenéssel és megváltozott munkaképességgel rendelkezők elfogadásának ösztönzése szituációs játékokkal/beszélgetőkör kialakításával
- Az egészségünket károsító és védő szokások csoportosítása. A leggyakoribb betegségi tünetek (pl. láz, hányás, hasmenés, gyengeség, levertség) felismerésének gyakorlása konkrét példák, szituációkon keresztül. A betegségek okainak, megelőzésének megismerése, a fertőző betegségek megelőzési módjainak gyakorlása. A testhőmérséklet, láz mérése
- A balesetek okainak megfigyelése képek, videók segítségével, beszélgetés a megelőzés fontosságáról. A segítségkérés módjainak megismerése baleset esetén szituációs játékkal

ÉNEK-ZENE 1-4. ÉVFOLYAM

„MIELŐTT MÁS NÉPEKET AKARUNK MEGÉRTENI, MAGUNKAT KELL MEGÉRTENÜNK. SEMMI SEM ALKALMASABB ERRE, MINT A NÉPDAL. Erre az alapra épülhet olyan zenei műveltség, mely nemzeti, de lelket tár minden nép nagy alkotásainak. Értékmérőt is kap a népdallal, aki e századok csiszolta tökéletességhez méri, amit hall: nem tévesztik meg többé hamis bálványok...” (Kodály Zoltán)

Évfolyam	1.	2.	3.	4.
Heti óraszám	2	2	2	2
Éves óraszám	72	72	72	72

Az ének-zenei nevelés a tanuló identitástudatának kialakítása és személyiségfejlődése szempontjából kiemelkedő fontosságú. A zenei nevelés akkor lesz eredményes, ha kialakul a tanuló zenei anyanyelve, mely által hazájához, nemzetéhez értelmileg és érzelmileg egyaránt kötődik. A pedagógus munkájának érdemi szerepe van a gyermek iskolai életében, ennek hatása életre szóló, túlmutat az iskola falain.

Az ének-zenei nevelés speciálisan olyan készségeket, képességeket, kompetenciákat is fejleszt, melyek hatással vannak egyéb, nem zenei képességekre is (transzferhatás).

Az ének-zene tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérezés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanulásához is pozitívan járul hozzá.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés, mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A tanuló megismeri a zene mindennapi funkcióját, és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is.

A zenei nevelés Magyarországon a Kodály Zoltán által megalkotott filozófiát követve, tevékenység központú módszer alapján valósul meg.

A magyar zenekultúra évszázados hagyománya, hatalmas magyar dallamkincs, bőséges tartalmat kínál a zenei oktatás minden szintjéhez. Zenei anyanyelvünk, általános műveltségünk megalapozásának és nemzeti azonosságtudatunknak fontos tényezője.

ÉNEK-ZENE 1–4. ÉVFOLYAM

Az első négy évfolyamon elsősorban alapképességek és készségek fejlesztése zajlik, ezért a témakörök nem alkotnak zárt egységet és nem időrendben követik egymást. Az egyes témaköröknél megjelölt minimum óraszámok, csak arányaiban segítik a tájékozódást. A témakörök és a fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik, ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

Az alsó tagozaton kiemelt nevelési-oktatási cél, az éneklés megszerettetése. A zenei anyanyelv megismerése, elsajátítása és használata segít megalapozni az értékőrzést, a tanulók nemzeti identitását. A népdalok tanítása számtalan élethelyzetre ad példát és kínál megoldást.

További cél, hogy az aktív éneklés és a zenehallgatás során a tanulók örömteli élményekhez jussanak. Fedezzék fel a zenei alkotás örömeit, kifejező éneklésük, hangszeres játékok, ritmikai alkotásaik, saját kis zenei kompozícióik által. Fejlődjön ritmikai készségük, zenei hallásuk, tanuljanak meg alapszinten kottát írni és olvasni. Ismerjenek meg zeneirodalmi alkotásokat, korosztályuknak megfelelő módon. Ehhez kapcsolódik a koncert-pedagógia. A tanulók számára biztosítani kell, tanévenként legalább egy közös hangverseny látogatást, mely hozzásegíti őket az élő muzsikálás szépségének megbecsüléséhez.

Az imádság egyik legkifejezőbb módja az éneklés. Katolikus iskolánkban kiemelkedően fontos szerepe van az énekes imádságoknak. A gyermekeknek meg kell ismerniük, meg kell tanulniuk az iskolai liturgiák és a misék énekes anyagát ahhoz, hogy a liturgikus cselekményeknek ne szemlélői, hanem szereplői, átélői legyenek.

A furulya ideális hangszer bármely korosztálynak. A kezelése egyszerű, a lehető leghamarabb lehet sikerélményt elérni, és alkalmas kezdő hangszernek, illetve önállóan is megállja a helyét. Az együtt zenéléshez is alkalmas dallamhangszer, de akár énekhangot is lehet vele kíséreni, így a közös zenélésből is kiveszi a részét.

ÉNEK-ZENE 1–2. ÉVFOLYAM

Az **alapozás időszakát** az első félévben sok játék és önfeledt éneklés jellemezze, mely megelőzi az ismeretek tanítását. A zenei elemek tudatosítása a második félévben kezdődik. Tanulják meg a gyermekjáték-dalokat és játsszanak a tanteremben, az udvaron, a folyosón – ahol csak hely és alkalom adódik rá. Alapvető fontosságú az egyenletes lüktetés érzetének kialakítása, és folyamatos gondozása. Ugyancsak folyamatos feladat az osztály hangzásának fejlesztése, egységessé tétele, és a tiszta intonáció kialakítása. A zenei írás-olvasás elsajátítása fokozatosan és folyamatosan történjen. A tanulók a megismert zeneműveket, átélt élményeiket szavakkal, rajzzal, táncsal és szabad mozgás improvizációval fejezzék ki.

A magyar zenepedagógiai hagyományoknak megfelelően a fejlesztés alapja a pedagógus és a tanulók közös alkotó munkája.

AZ 1–2. ÉVFOLYAMON AZ ÉNEK-ZENE TANTÁRGY ALAPÓRASZÁMA: 144 ÓRA; szabadon felhasználható 8 óra.

A témaköröknél megadott óraszámokba szükség esetén beleépítjük az ismeretszerzés mellé a furulyaórákat, illetve az egyházi énekek tanulását, játékos gyakorlást és az értékeléseket is.

A témakörök és tevékenységek áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám		
	1-2. évf.	1.évf.	2.évf.
ZENEMŰVEK/ÉNEKES ANYAG	70	35	35
ZENEMŰVEK/ZENEHALLGATÁS	27	14	13
ZENEI ISMERETEK/RITMIKAI FEJLESZTÉS	13	7	6
ZENEI ISMERETEK/HALLÁSFEJLESZTÉS	13	7	6
ZENEI ISMERETEK/ZENEI ÍRÁS, OLVASÁS	13	5	8
EGYHÁZI ÉNEKEK, FURULYA/SZABADON FELHASZNÁLHATÓ	8	4	4
Összes óraszám:	144	72	72

ÉNEK-ZENE 1. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 72 óra/év

Heti óraszám: 2 óra/hét

A témakörök és tevékenységek áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
ZENEMŰVEK/ÉNEKES ANYAG	35
ZENEMŰVEK/ZENEHALLGATÁS	14
ZENEI ISMERETEK/RITMIKAI FEJLESZTÉS	7
ZENEI ISMERETEK/HALLÁSFEJLESZTÉS	7
ZENEI ISMERETEK/ZENEI ÍRÁS, OLVASÁS	5
EGYHÁZI ÉNEKEK, FURULYA/SZABADON FELHASZNÁLHATÓ	4
Összes óraszám:	72

Témakör: Zeneművek/Énekes anyag

Óraszám: 35 óra

ÉLETKORI SAJÁTOSSÁGOKNAK MEGFELELŐ GYERMEKDALOK, GYERMEKJÁTÉKDALOK, VAGYIS OLYAN ZENEMŰVEK, MELYEK AZ ÉLETKORNAK MEGFELELŐ ÉLETHELYZETEK ZENEI KÉPÉT ADJÁK. LEHETŐSÉGET ADNAK JÁTÉKRA, KÜLÖNBÖZŐ MOZGÁSFORMÁK KITALÁLÁSÁRA,

GYAKORLÁSÁRA. A DALOK ELSŐSORBAN, DE NEM KIZÁRÓLAGOSAN PENTATON HANGKÉSZLETŰEK, FIGYELEMBE VÉVE A GYERMEK HANGTERJEDELMÉT IS.

Énekes anyag az 1.évfolyamra

Gyermekdalok, gyermekjátékdalok, mindennapi élethelyzeteket, életképeket kifejező dalok

Aki nem lép egyszerre; Budabuda bácsi; Bújj, bújj itt megyek; Bújj, bújj medve; Bújj, bújj zöld ág; Egyenlőre, két kettőre; Egyél libám; Erdő mellett nem jó lakni; Ess, eső, ess; Ég a gyertya, ég; Éliás, Tóbiás; Én kis kertem kerteltem; Fecskét látok; Fehér liliomszál; Gyertek haza ludaim; Gyertek lányok játszani, játszani; Gyertek lányok ligetre; Gyerünk, menjünk vendégségbe; Hej, a sályi piacon; Hess el, sas!; Hinta, palinta; Hód, hód, fényes lánc; Kering az orsó; Kicsi vagyok én; Körtéfa; Megy a kocsi; Nyisd ki Isten kikapudat; Rece, rece pogácsa; Sírjunk, ríjunk; Szegény legény; Szólj síp, szólj; Ti csak esztek, isztok; Túrót ettem; Tücsök koma gyere ki; Zíbor, zábor; Zsipp-zsipp

Dalok alkalmakra, jeles napokra

Szent Gergely doktornak; Télapó itt van (Gyermekdal – Donászy M.); Kirje, kirje; Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Brumm, brumm, Brúnó; Sárdó, gyűj el; Esik eső karikára; Balázs Á. – Nádas Katalin: Fűzzünk, fűzzünk; Már megjöttünk estére (vers:Károlyi Amy); Hová mégy te kis nyulacska?

Mondókák, kiszámolók

Egy – megérett a meggy; Névcsőfolók – pl. Balázs, csípjén meg a darázs; Hüvelykujjam almafa; Lementem a pincébe; Gyerekek, gyerekek, szeretik a peracet

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra;
- különböző hangerővel tud énekelni;
- a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít;
- a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz;
- hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével;
- ismeri a tanult, énekel zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangokat;
- kézjelről énekel;
- belső hallása fejlődik.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- emlékezetből énekel legalább 20 gyermekdalt;
- jó testtartással, helyes légzéssel, megfelelő tempóban, artikulálva énekel c' – d'' hangterjedelemben;
- elsajátítja a jól intonált, kifejező éneklés alapjait;
- alkotóként vesz részt gyermekjátékdalok előadásában;
- a gyermek a dalokban felfedezi önmagát, s így azonosulni tud velük;
- aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Magyar gyermekdalok és népdalok hallás utáni megtanulása és éneklése	– Népdal – Gyermekjátékdal – Körjáték	– Magyar nyelv és irodalom, – Matematika,

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézjelről való éneklés. – Az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül – A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán – A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban – Legalább 20 magyar gyermekdal és népdal hallás utáni ismerete – A tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása – Egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció – A kézjel, mint jelrendszer ismerete – Szolmizációs kézjelről való éneklés 	<ul style="list-style-type: none"> – Néptánc – Hangszerkíséret – Szolmizáció – Kézjel 	<ul style="list-style-type: none"> – Testnevelés-Néptánc, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan – Liturgia

Témakör: Zeneművek/Zenehallgatás

Óraszám: 14 óra

A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód. A zeneművek élményszerű bemutatását megelőzi az egyik legfontosabb pedagógiai eszköz, a *motiváció*. Ezt szolgálja a lehetőség szerinti koncertlátogatás, a zenéhez, dalokhoz kapcsolódó táncok, játékok megtanulása és a zenei előadások, zenés filmek videó felvételről történő megtekintése.

Zenehallgatási anyag az 1. évfolyamra

Kodály Zoltán: Gergely-járás, részlet a gyermekkarból; Nyulacska – gyermekkar; Katalinka – gyermekkar; Bartók Béla: Gyermekeknek I./3. Szegény legény; I./12. Lánc, lánc, eszterlánc; Bartók Béla: Mikrokozmosz – részletek; 44 hegedűduó – I. füzet – Párnástánc (Elvesztettem zsebkendőmet); Bárdos Lajos: Karácsonyi bölcsődal – vegyeskar; Adriano Banchieri: Állatok rögtönzött ellenpontja; Leopold Mozart: Gyermekszimfónia – részlet; W.A. Mozart: Esz-dúr kürtverseny III. tétel – részlet; Saint-Saëns: Az állatok farsangja – részletek; Csajkovszkij: Diótörő - Játék katonák indulója; Szőnyi Erzsébet: 21 énekes játék – Sípkészítő (Szólj síp); Névcúfolók- „Ádám kutya ül a hátán”

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- érzékeli és megnevezi a hangerő, hangszín, hangmagasság változásait, az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben;
- zenehallgatási élményekkel gazdagodik;
- megismeri az énekelve megtanult dalt, feldolgozás formájában is;
- képes asszociálni a hallott zenében megjelenített állatokra, életképekre;
- megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol;
- a zenei aktivitáson keresztül megtapasztalja a zenei befogadás örömét;

- felismeri a zongora hangját;
- felismeri és megkülönbözteti a gyermekkar és a vegyeskar hangzását;
- meg tudja különböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól;
- képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik;
- képes az érzelmi azonosulásra;
- egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni;
- képes megérteni az zenék üzenetét;
- szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval – egyénileg, párban vagy csoportosan – kifejezi a zene által benne keltett érzéseket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az énekes anyaghoz kapcsolódó és az életkornak megfelelő, különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása; – Cselekményes zenékben az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése; – Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben; – A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval; – Befogadói készség: ráhangolódás a hallgatott zeneművekre; – Emberi hangfajták (gyermek, női, férfihang) megfigyelése a tanult zenei anyagban; – A hangszerek hangszínének megfigyelése a tanult zenei anyagban; – A szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar megkülönböztetése, megnevezése a tanult zenei anyagban. 	<ul style="list-style-type: none"> – Énekhang, – Gyermekkar, – Vegyeskar, – Zongoramű, – Kíséret, – Népdalfeldolgozás, – Zenekar, – Duó. 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan – Testnevelés-Néptánc, – Hittan – Liturgia

Témakör: Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés

Óraszám: 7 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- érti a tempó és az egyenletes lüktetés fogalmát;
- megkülönbözteti a mérőt és a ritmust;
- a testét hangszerként is használja;
- egyszerű ritmushangszereket használ.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- érzékeli és hangoztatja az egyenletes mérőt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben
- érzékeli az ütemhangsúlyt;
- tapsolja a dalok, mondókák ritmusát;
- felismeri és hangoztatja a negyed, nyolcadpár ritmusokat, a negyed szünetet, tájékozódik a 2/4-es ütemben, felismeri és használja az ütemvonalat, záróvonalat, az ismétlőjelet;
- mondókákat alkot, ritmusokat rögtönöz.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Egyenletes mérő hangoztatása éneklés és esetenként zenehallgatás közben – Zenei hangsúly érzékeltetése és reprodukciója – Alapritmusok gyakorlása 2/4-es ütemben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: – a zenei hangsúly érzékeltetésével, – mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, – felelgetős ritmusjátékokkal, – ritmussorok rögtönzésével pl. egy szó vagy érzelem kifejezésére – Ritmuskánon és osztinató gyakorlása egyszerű formában; – Alkotói készség: Rögtönzés dallammal, ritmussal, ritmussorok alkotása változatos hangszínek használatával, testhangszer és különböző hangkeltő eszközök és ritmushangszerek segítségével. – Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása – Egyenletes lüktetés, mérő – Negyed, nyolcadpár kotta, fél értékű szünet – 2/4-es ütem – Ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal-vonalköz, pótvonat, ütemvonal, kezdőhang – záróhang – Ritmikai kétszólamúság – osztinató, ritmuskánon 	<ul style="list-style-type: none"> – Mérő, – Ritmus, – Szünet, – Ütem, – Ütemvonal, – Záróvonal, – Ismétlőjel, – Ütemmutató, – Ritmushangszer, – Rögtönzés, – Ötvonalas rendszer, – Vonal-vonalköz, – Pótvonat, – Kezdőhang-záróhang, – Gyors-lassú, – Osztinató, ritmuskánon 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom, – Testnevelés-Néptánc – Vizuális kultúra, – Dráma és színház – Matematika – Digitális kultúra, – Hittan

Témakör: Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés

Óraszám: 7 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- érzékeli a hangok egymásutánját, különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket, ezeket felismeri az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben;
- érti a különbséget a hangerő, hangszín, hangmagasság fogalmai között;
- rövid dallamsorokat rögtönöz;
- örömmel vesz részt az alkotói folyamatokban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri, éneklés és alkalmazza a pentaton hangkészlet hangjait;
- a dalokat tanári segítséggel szolmizálva éneklés, kézjelekkel mutatja;
- a fenti hangkészletben különböző gyakorlási formákban használja, belső hallása fejlődik;
- megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét;
- a tanult dalok, zenei részletek énekléskor tudja változtatni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően;
- különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket hallás után megfigyel és reprodukál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A hangerő, hangszín, hangmagasság változásainak megfigyelése és megnevezése a környező világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; – Magas és mély hangok megfigyelése a tanult dalokban; – Hangszínek és ellentétes dinamikai szintek gyakorlása hangutánzással, felelgetős játékokkal; – Belső hallás fejlesztése dallambújtatással; – A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése; – Kánon éneklése, gyakorlása egyszerű formában; – Alkotói készség: Rövid dallamsorok rögtönzése pl. saját névre; – A testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata egy szó vagy érzelem kifejezésére; – A pentaton hangkészlet hangjainak ismerete; – A pentaton hangkészlet kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése; – kánon éneklésmódjának elsajátítása. 	<ul style="list-style-type: none"> – Halk, – Hangos, – Hangmagasság, – Hangszín, – Hangerő, – Dallam, – Dallamsor, – Kánon 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, Magyar nyelv és irodalom, – Matematika, – Testnevelés-Néptánc, – Hittan

Témakör: Zenei ismeretek/ Zenei írás, olvasás

Óraszám: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában;
- kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat;
- érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel;
- tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal;
- képes egyszerű kottában tájékozódni;
- megtapasztalja a relatív szolmizáció jellemzőit, illetve előnyeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); – A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; – A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, pótvonat, ütemvonal, kezdőhang-záróhang stb.; 	<ul style="list-style-type: none"> – Hangjegy 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra, – Magyar nyelv és irodalom – Testnevelés-Néptánc – Matematika, – Testnevelés-Néptánc, társastánc – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház,

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás – olvasási feladatok segítségével; – A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével; – Negyed, nyolcadpár értékű kotta, a negyed értékű szünet grafikai képe és írása – Ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása; – A lá - szó - mi szolmizációs hangok leírása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban. 		

Témakör: Zenei ismeretek/ Egyházi énekek, furulya/szabdon felhasználható

Óraszám: 4 óra

Egyházi énekek

Iskolánkban az énekes anyag havi egy egyházi énekkel, népénekekkel, könnyen énekelhető gregorián dallammal kell, hogy bővüljön. Ezek elosztása követi az egyházi év ünnepeit. Mivel a liturgikus alkalmakkor (iskolamiséken, osztálymiséken, paraliturgikus cselekményeken) állandóan használatban is vannak, így a magasabb osztályokba lépve ez a repertoár egyre bővül, miközben ismétlődik is.

Egyházi énekek/Énekes anyag

Szeptember: Uram irgalmazz EE. 482.

Október: Magyarok nagyasszonya

November: Harmatozzatok EE. 3.

December: Karácsonynak éjszakáján

Január: Szent vagy EE. 448.

Február: Szívem Uram nem fuvalkodott fel EE. 203.

Március: Krisztus virágunk EE. 111.

Április: Alleluja EE. 426.

Május: Isten béránya EE.461.

Furulyaoktatás/amennyiben az osztályt tanító kollega felvállalja

1. osztálytól kezdve ének-zene órákon játékos, színezős módszerrel tanulnak furulyázni a gyerekek, lehetőség szerint **Yamaha C szoprán germán furulyán**.

A módszer lényege, hogy a gyermekek az ötvonalas rendszerben, valódi helyükön ismerik és tanulják meg a zenei hangokat. A hangjegyeket kiszínezve könnyen meg tudják tanulni azokat. Minden hangot a valódi abc-s hanggal kezdődő keresztnévén szólítunk, így alapozzuk meg azok játékos megtanulását.

A furulyatanításhoz Telbisz Márta: Hangól Hangra munkafüzetét használjuk. Játékos formában vezeti be a gyerekeket a zene világába, a hangszeres zenét próbálja közelebb vinni hozzájuk.

A furulya szinte minden ének-zene órán használható, hiszen énekes anyagok sok esetben hasonlóságot mutatnak. A ritmikai fejlesztés, hallásfejlesztés, illetve a zenei írás, olvasás témakörökben szintén rendszeresen beilleszthető a furulyázás játékos feladatokkal. A részleteket a Hangról Hangra megtanulok furulyázni – furulyatanítás az óvodában, kisiskolában módszertana tartalmazza. (Mellékletben).

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Ismerkedés a hangszerrel – Légzőgyakorlatok – Ritmusérzék fejlesztés – Öt vonalban való tájékozódás – Fogás technika – Fújás technika – A finommotorikus mozgások gyakorlása – A, H, C”, G hang (Ági, Hédi, Coffi, Géza)	<ul style="list-style-type: none"> – Furulya – Fogás – Fújás	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Testnevelés-Néptánc – Matematika

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- Csoportosan és önállóan furulyázik könyvből A, H, C színes hangokból álló dalokat;
- Hallás után felismeri a tanult, énekelt zenei anyaghoz köthető dalokat
- Megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok);
- A tanult hangokat ismeri az ötvonalas rendszerben

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- Jó testtartással, helyes légzéssel és fogással tartja a furulyát;
- Ismeri a tanult hangokhoz tartozó neveket, színeket
- könyvből a tanult A, H, C színes hangokat tartalmazó dalokat el tudja furulyázni

ÉNEK-ZENE 2. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 72 óra/év

Heti óraszám: 2 óra/hét

A témakörök és tevékenységek áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
ZENEMŰVEK/ÉNEKES ANYAG	35
ZENEMŰVEK/ZENEHALLGATÁS	13
ZENEI ISMERETEK/RITMIKAI FEJLESZTÉS	6
ZENEI ISMERETEK/HALLÁSFEJLESZTÉS	6
ZENEI ISMERETEK/ZENEI ÍRÁS, OLVASÁS	8
EGYHÁZI ÉNEKEK, FURULYA/SZABADON FELHASZNÁLHATÓ	4
Összes óraszám:	72

Témakör: Zeneművek/Énekes anyag

Óraszám: 35 óra

ÉLETKORI SAJÁTOSSÁGOKNAK MEGFELELŐ GYERMEKDALOK, GYERMEKJÁTÉKDALOK, VAGYIS OLYAN ZENEMŰVEK, MELYEK AZ ÉLETKORNAK MEGFELELŐ ÉLETHELYZETEK ZENEI KÉPÉT ADJÁK. LEHETŐSÉGET ADNAK JÁTÉKRA, KÜLÖNBÖZŐ MOZGÁSFORMÁK KITALÁLÁSÁRA, GYAKORLÁSÁRA. A DALOK ELSŐSORBAN, DE NEM KIZÁRÓLAGOSAN PENTATON HANGKÉSZLETŰEK, FIGYELEMBE VÉVE A GYERMEK HANGTERJEDELMÉT IS.

Énekes anyag a 2.évfolyamra

Gyermekdalok, gyermekjátékdalok, mindennapi élethelyzetek, életképek

A gúnárom elveszett; A part alatt; Csillagoknak teremője; Csömödéri; Egy kis malac; Egyszer egy királyfi; Elvesztettem zsebkendőmet; Ess, eső, ess; Este van már, nyolc óra; Harcsa van a vízbe'; Hatan vannak a mi ludaink; Három éjjel, Hej, tulipán; Hej, vára vára; Hess, légy, ne szállj rám; Hol jártál, báránykám?; Hopp, Juliska; Hová mégy?; Isten éltesen, Péter, Pál!; Járom az új várnak; Kapitány úr megizente; Keresd meg a tűt; Két krajcárom; Kis kece lányom; Kivirágzott a diófa; Kőketánc; Kodály – Weöres S.: Jön a kocsi; Láttál-e már valaha; Méz, méz, méz; Most viszik, most viszik; Nincs szebb állat, mint a lúd; Süssünk, süssünk valamit;

Szélről legeljetek; Széles az én kedvem ma; Ti csak esztek; Tivi - tovi tács;Tüzet viszek; Úszik a kácsa; Virágéknál ég a világ

Dalok alkalmakra, jeles napokra

Hull a pelyhes; Betlehembe, jer, pajtás!; A kis Jézus; Regöljünk, regöljünk; Ma van húsvét napja (Húsvétoló); Állj be, Berci katonának!;Még azt mondják nem illik; Járdányi Pál - Weöres Sándor: Tavaszköszöntő (Sándor napján); Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Orgona ága; Serkenj fel, kegyes nép

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra;
- különböző hangerővel tud énekelni;

- a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít;
- a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz;
- hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével;
- ismeri a tanult, énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangokat;
- kézzelről énekel;
- belső hallása fejlődik.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- emlékezetből énekel legalább 35 gyermekdalt;
- jó testtartással, helyes légzéssel, megfelelő tempóban, artikulálva énekel c' – d" hangterjedelemben;
- elsajátítja a jól intonált, kifejező éneklés alapjait;
- alkotóként vesz részt gyermekjátékdalok előadásában;
- a gyermek a dalokban felfedezi önmagát, s így azonosulni tud velük;
- aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Magyar gyermekdalok és népdalok hallás utáni megtanulása és éneklése – A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézzelről való éneklés. – Az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül – A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán – A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban – Legalább 35 magyar gyermekdal és népdal hallás utáni ismerete – A tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása – Egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció – A kézzel, mint jelrendszer ismerete – Szolmizációs kézzelről való éneklés 	<ul style="list-style-type: none"> – Népdal – Gyermekjátékdal – Körjáték – Néptánc – Hangszerkíséret – Szolmizáció – Kézzel 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom, – Matematika, – Testnevelés-Néptánc, társastánc – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan – Liturgia

Témakör: Zeneművek/Zenehallgatás

Óraszám: 13 óra

A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód. A zeneművek élményszerű bemutatását megelőzi az egyik legfontosabb pedagógiai eszköz, a *motiváció*. Ezt szolgálja a lehetőség szerinti koncertlátogatás, a zenéhez, dalokhoz kapcsolódó táncok, játékok megtanulása és a zenei előadások, zenés filmek videó felvételről történő megtekintése.

Zenehallgatási anyag a 2. évfolyamra

Erkel Ferenc: Himnusz; Kodály: Méz, méz, méz – gyermekkar; Hajnóvesztő – gyermekkar;
Csillagoknak teremtője – duett; Nagyszalontai köszöntő – gyermekkar; Bartók Béla: Cipósütés –
gyermekkar; Gyermeknek I./1. Játszó gyermekek (Süssünk, süssünk valamit); I./4. Párnatánc
(Elvesztettem zsebkendőmet); I./6. Balkéztanulmány (Hej, tulipán); I./7. Játékdal (Keresd meg a tűt);
I./17. Körtánc (Kis kece lányom); II./23. Táncdal (Hopp, Juliska); II./27. Tréfa (A gúnárom elveszett);
Bartók Béla: Mikrokozmosz – Mese a kis légyről; Antonio Scandelli: A tyúk; A. Vivaldi: Négy évszak –
Tél II. tétel; W.A. Mozart: Német táncok – Utazás szánon; Saint-Saëns: Az állatok farsangja – részletek;
Rimszkij–Korszakov: Dongó; Muszorgszkij: Egy kiállítás képei – Kiscsibék tánca a tojánhéjban; Állatos
dalok; Betlehemes /A kis Jézus aranyalma.

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- érzékeli és megnevezi a hangerő, hangszín, hangmagasság változásait, az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben;
- zenehallgatási élményekkel gazdagodik;
- megismeri az énekelve megtanult dalt, feldolgozás formájában is;
- képes asszociálni a hallott zenében megjelenített állatokra, életképekre;
- megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol;
- a zenei aktivitáson keresztül megtapasztalja a zenei befogadás örömét;
- felismeri a zongora hangját;
- felismeri és megkülönbözteti a gyermekkar és a vegyeskar hangzását;
- meg tudja különböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól;
- képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik;
- képes az érzelmi azonosulásra;
- egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni;
- képes megérteni az zenék üzenetét;
- szóval, rajzzal, táncsal és/vagy szabad mozgás improvizációval – egyénileg, párban vagy csoportosan – kifejezi a zene által benne keltett érzéseket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az énekes anyaghoz kapcsolódó és az életkornak megfelelő, különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása; – Cselekményes zenékben az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése; – Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben; – A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, táncsal és/vagy szabad mozgás improvizációval; – Befogadói készség: ráhangolódás a hallgatott zeneművekre; – Emberi hangfajták (gyermek, női, férfihang) megfigyelése a tanult zenei anyagban;	<ul style="list-style-type: none"> – Énekhang, – Gyermekkar, – Vegyeskar, – Zongoramű, – Kíséret, – Népdalfeldolgozás, – Zenekar, – Duó.	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan – Testnevelés-Néptánc, – Hittan – Liturgia

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A hangszerek hangszínének megfigyelése a tanult zenei anyagban; – A szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar megkülönböztetése, megnevezése a tanult zenei anyagban. 		

Témakör: Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés

Óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- érti a tempó és az egyenletes lüktetés fogalmát;
- megkülönbözteti a mérőt és a ritmust;
- a testét hangszerként is használja;
- egyszerű ritmushangszereket használ.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- érzékeli és hangoztatja az egyenletes mérőt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben
- érzékeli az ütemhangsúlyt;
- tapsolja a dalok, mondókák ritmusát;
- felismeri és hangoztatja a negyed, nyolcadpár, fél értékű ritmusokat, a negyed és a fél értékű szünetet, tájékozódik a 2/4-es ütemben, felismeri és használja az ütemvonalat, záróvonalat, az ismétlőjelet;
- mondókákat alkot, ritmusokat rögtönöz.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Egyenletes mérő hangoztatása éneklés és esetenként zenehallgatás közben – Zenei hangsúly érzékeltetése és reprodukciója – Alapritmusok gyakorlása 2/4-es ütemben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: – a zenei hangsúly érzékeltetésével, – mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, – felelgetős ritmusjátékokkal, – ritmussorok rögtönzésével pl. egy szó vagy érzelem kifejezésére – Ritmuskánon és osztinató gyakorlása egyszerű formában; – Alkotói készség: Rögtönzés dallammal, ritmussal, ritmussorok alkotása változatos hangszínek használatával, testhangszer és különböző hangkeltő eszközök és ritmushangszerek segítségével. – Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; – Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása – Egyenletes lüktetés, mérő 	<ul style="list-style-type: none"> – Mérő, – Ritmus, – Szünet, – Ütem, – Ütemvonal, – Záróvonal, – Ismétlőjel, – Ütemmutató, – Ritmushangszer, – Rögtönzés, – Ötvonalas rendszer, – Vonal-vonalköz, – Pótvonal, – Kezdőhang-záróhang, – Gyors-lassú, – Osztinató, ritmuskánon 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom, – Testnevelés-Néptánc – Társastánc – Vizuális kultúra, – Dráma és színház – Matematika – Digitális kultúra, – Hittan

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet – 2/4-es ütem – Ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal-vonalköz, pótvonat, ütemvonal, kezdőhang – záróhang – Ritmikai kétszólamúság – osztinató, ritmuskánon 		

Témakör: Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés

Óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- érzékeli a hangok egymásutánját, különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket, ezeket felismeri az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben;
- érti a különbséget a hangerő, hangszín, hangmagasság fogalmai között;
- rövid dallamsorokat rögtönöz;
- örömmel vesz részt az alkotói folyamatokban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri, éneklés és alkalmazza a pentaton hangkészlet hangjait;
- a dalokat tanári segítséggel szolmizálva éneklés, kézjelekkel mutatja;
- a fenti hangkészletben különböző gyakorlati formákban használja, belső hallása fejlődik;
- megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét;
- a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor tudja változtatni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően;
- különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket hallás után megfigyel és reprodukál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A hangerő, hangszín, hangmagasság változásainak megfigyelése és megnevezése a környező világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; – Magas és mély hangok megfigyelése a tanult dalokban; – Hangszínek és ellentétes dinamikai szintek gyakorlása hangutánzással, felelgetős játékokkal; – Belső hallás fejlesztése dallambújtatással; – A tanult éneklés zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése; – Kánon éneklése, gyakorlása egyszerű formában; – Alkotói készség: Rövid dallamsorok rögtönzése pl. saját névre; – A testhangszerek és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata egy szó vagy érzelem kifejezésére; – A pentaton hangkészlet hangjainak ismerete kiegészülve az alsó „lá”-val; – A pentaton hangkészlet kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése; – kánon éneklésmódjának elsajátítása. 	<ul style="list-style-type: none"> – Halk, – Hangos, – Hangmagasság, – Hangszín, – Hangerő, – Dallam, – Dallamsor, – Kánon 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, Magyar nyelv és irodalom, – Matematika, – Testnevelés-Néptánc, – Hittan

Témakör: Zenei ismeretek/ Zenei írás, olvasás**Óraszám: 8 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:**

- megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában;
- kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat;
- érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel;
- tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal;
- képes egyszerű kottában tájékozódni;
- megtapasztalja a relatív szolmizáció jellemzőit, illetve előnyeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); – A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; – A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, pótvonat, ütemvonal, kezdőhang-záróhang stb.; – A figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás – olvasási feladatok segítségével; – A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével; – Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet grafikai képe és írása – Ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása; – A lá - szó – mi – ré – dó – alsó lá szolmizációs hangok leírása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban. 	<ul style="list-style-type: none"> – Hangjegy 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra, – Magyar nyelv és irodalom – Testnevelés-Néptánc – Matematika, – Testnevelés-Néptánc, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház,

Témakör: Zenei ismeretek/ Egyházi énekek, furulya/szabadon felhasználható**Óraszám: 4 óra****Egyházi énekek**

Iskolánkban az énekes anyag havi egy egyházi énekkel, népénekekkel, könnyen énekelhető gregorián dallammal kell, hogy bővüljön. Ezek elosztása követi az egyházi év ünnepeit. Mivel a liturgikus alkalmakkor (iskolamiséken, osztálymiséken, paraliturgikus cselekményeken) állandóan használatban is vannak, így a magasabb osztályokba lépve ez a repertoár egyre bővül, miközben ismétlődik is.

Egyházi énekek/Énekes anyag

Szeptember: Immár a nap leáldozott ÉE. 355. Mise feleletei ÉE.447.

Október: Boldogasszony anyánk EE. 234. Mise feleletei EE. 450.

November: Ó, jöjj, ó, jöjj EE. 6.

December: Dicsőség mennyben az Istennek, EE. 26. Alleluja EE. 424.

Január: Szép kelet, szép nap EE. 56. Mise feleletei: EE. 459.

Február: Királyi zászló jár elől EE. 79. Mise feleletei: EE. 468.

Március: Jézus, megváltó Istenünk EE. 102. Mise feleletei EE. 470.

Április: Alleluja EE. 430.

Május: Szeretlek szép Jézus EE.201.

Furulyaoktatás/ amennyiben az osztályt tanító kollega felvállalja

1. osztályban tanult ismeretek bővítése, folyamatos gyakorlása, helyes furulya fújással és fogással.

A furulyatanításhoz Telbisz Márta: Hangól Hangra munkafüzetét használjuk. Játékos formában vezeti be a gyerekeket a zene világába, a hangszeres zenét próbálja közelebb vinni hozzájuk.

A furulya szinte minden ének-zene órán használható, hiszen énekes anyagok sok esetben hasonlóságot mutatnak. A ritmikai fejlesztés, hallásfejlesztés, illetve a zenei írás, olvasás témakörökben szintén rendszeresen beilleszthető a furulyázás játékos feladatokkal. A részleteket a Hangról Hangra megtanulók furulyázni – furulyatanítás az óvodában, kisiskolában módszertana tartalmazza. (Mellékletben).

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Légzőgyakorlatok – Ritmusérzék fejlesztés – Öt vonalban való tájékozódás – Fogás technika – Fújás technika – Szolfézs elmélet – A finommotorikus mozgások gyakorlása - ügyesítők – A, H, C”, G hang gyakorlása (Ági, Hédi, Coffi, Géza) – Új hangok, fogások: F, E (Feri, Éliás)	– Ügyesítők	– Magyar nyelv és irodalom – Testnevelés-Néptánc – Matematika

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- Csoportosan és önállóan furulyázik könyvből A, H, C, E, F színes hangokból álló dalokat;
- Hallás után felismeri a tanult, énekelt zenei anyaghoz köthető dalokat
- Megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok);
- A tanult hangokat ismeri az ötvonalas rendszerben

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- Jó testtartással, helyes légzéssel és fogással tartja a furulyát;
- Ismeri a tanult hangokhoz tartozó neveket, színeket
- könyvből a tanult A, H, C, E, H színes hangokat tartalmazó dalokat el tudja furulyázni, az ötvonalas rendszerben el tudja helyezni.

ÉNEK-ZENE 3-4. ÉVFOLYAM

A harmadik és negyedik évfolyamokon fő feladat az előzőekben megszerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése, mélyítése elsősorban élményszerű és játékos módon.

A tanulók e nevelési – oktatási szakasz végére a dalokat tisztán, stílusosan, magabiztosan, örömmel énekelik.

A tanulók az énekelt dalok meghatározott zenei elemeit megfigyelik, tanári rávezetéssel tudatosítják, felismerik kottaképről, és tanári segítséggel reprodukálják. A zenei elemeket, a ritmikai, dallami, és hallási készségeket improvizációs és kreatív játékos feladatokkal gyakorolják (ritmusvaráció, osztinató). A különböző karaktereket a tanult dalokban, zeneművekben megfigyelik, majd testhangszerekkel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás) és saját készítésű hangzó eszközökkel reprodukálják.

A tanulók a hangszerekkel lehetőség szerint többféle formában is találkoznak, elsősorban a hallgatott zenékben figyelik meg, de élőben is találkoznak velük zenei előadásokon, koncerteken. A maguk által készített hangkeltő eszközöket pedig improvizációs, játékos feladatokban használják.

A tantárgyi fejlesztés eredményeképpen magasabb szintre jut előadói, zenei befogadói és alkotói készségük.

A zenehallgatáskor átélt élményeiket szóval, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezik ki. A hallgatott zenékben felismerik a tanult zenei elemeket, karaktereket.

Megvalósítandó cél továbbá, hogy a tanár változatos motivációs technikákkal segítséget nyújtson a tanulónak abban, hogy a zeneműveken keresztül rátaláljon önmagára.

AZ 3–4. ÉVFOLYAMON AZ ÉNEK-ZENE TANTÁRGY ÓRASZÁMA: 144 ÓRA; szabadon felhasználható 8 óra.

A témaköröknél megadott óraszámokba szükség esetén beleépítjük az ismeretszerzés mellé a furulyaórákat, illetve az egyházi énekek tanulását, játékos gyakorlást és az értékeléseket is.

A témakörök és tevékenységek áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám		
	3- 4. évf.	3. évf	4. évf.
ZENEMŰVEK/ÉNEKES ANYAG	70	35	35
ZENEMŰVEK/ZENEHALLGATÁS	27	14	13
ZENEI ISMERETEK/RITMIKAI FEJLESZTÉS	12	6	6
ZENEI ISMERETEK/HALLÁSFEJLESZTÉS	11	5	6
ZENEI ISMERETEK/ZENEI ÍRÁS, OLVASÁS	16	8	8
EGYHÁZI ÉNEKEK, FURULYA/SZABADON FELHASZNÁLHATÓ	8	4	4
Összes óraszám:	144	72	72

ÉNEK-ZENE 3. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 72 óra/év

Heti óraszám: 2 óra/hét

A témakörök és tevékenységek áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
ZENEMŰVEK/ÉNEKES ANYAG	35
ZENEMŰVEK/ZENEHALLGATÁS	14
ZENEI ISMERETEK/RITMIKAI FEJLESZTÉS	6
ZENEI ISMERETEK/HALLÁSFEJLESZTÉS	5
ZENEI ISMERETEK/ZENEI ÍRÁS, OLVASÁS	8
EGYHÁZI ÉNEKEK, FURULYA/SZABADON FELHASZNÁLHATÓ	4
Összes óraszám:	72

Témakör: Zeneművek/Énekes anyag

Óraszám: 35 óra

A dalok és zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint, a tananyag 25 százalékával bővíthető.

Énekes anyag a 3.évfolyamra

Életképek

Anyám, édesanyám; Elmentem a piacra; Ettem szőlőt; Én elmentem; Gólya, gólya, gilice, Hej, Jancsika; Itt ül egy kis kosárba; Kis kertemben uborka; Szántottam gyöpöt; Úgy tetszik, hogy; Volt nekem egy kecském

Párosítók → Leányok, legények

Cickom, cickom; Csipkefa bimbója; Két szál pünkösdrózsa ; Kis kece lányom

Táncnóták → Táncos dalok

Erdőjáróznak a lányok; Három éjjel; Ég a gyertya, ha meggyújtják

Tréfás dalok

A faragószék nótája; Egy kis kertet keríték – D150; Fáj a kutyámnak a lába; Fut a kicsi kordé; Három szabó legények; Megfogtam egy szúnyogot; Összegyűltek, összegyűltek az újfalvi lányok; S a te fejed akkora; Szélről legeljetelek; Télen nagyon hideg van; Ugyan édes komámasszony

„Mesés” dalok

Elszaladt a kemence; Zöld erdőben a tücsök; Virágéknál ég a világ

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Erkel Ferenc – Himnusz; Kodály Zoltán-Gazdag Erzs: Ezüst szánkót hajt a dér; Betlehem kis falucskába; Csordapásztorok; Adjon az Úristen; Gábor Áron rézágyúja; Kodály Zoltán– Weöres Sándor: Buba éneke; Már megjöttünk ez helyre (Népdal – Károlyi Amy); Elhozta az Isten

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra;
- különböző dinamikai szinteken tud énekelni;
- a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít;
- a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz;
- hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével;
- hangterjedelme túllép az oktávon.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- emlékezetből énekel legalább 40 magyar népdalt;
- emlékezetből éneklí a Himnuszt;
- ismer a tanult magyar népdalokhoz tartozó népszokásokat;
- előadói készsége tovább fejlődik;
- aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein;
- a gyermek a dalokban megtalálja önmagát, s így azonosulni tud velük;
- érzékeli a lineáris és a vertikális történéseket a zenében.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Magyar népdalok hallás utáni megtanulása; – A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés és artikuláció; – A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, táncbázi zenében és feldolgozott formában, melyek példája nyomán törekszik az autentikus előadásra; – Az interpretáció élménnyé mélyítése a dalokhoz kapcsolódó játékok, táncok, dramatizált előadások és élő hangszerkíséretes segítségével; – Az éneklés hangterjedelmének bővítése az oktávon túlra; – Előadói készség: az éneklés örömeinek megtalálása előadóként; a tevékenységközpontúság elősegítése; – Befogadói készség: új dalok megismerésével felfedezni a dalok megismerésének örömeit; új dalok tanulásakor felfedezni a dalok megismerésének örömeit; a képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben; – Alkotói készség: aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozásának segítése ; – Legalább 40 gyermekjátékdal, népdal megismerése; – A dalokhoz kapcsolódó játékok, a jeles napokhoz kapcsolódó hagyományok megismerése; – A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése; – A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése.	<ul style="list-style-type: none"> – Tempo giusto, – Magyar népszokások – Jeles napok, – Táncbáz	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom, – Matematika, – Testnevelés-Néptánc, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan – Liturgia

Témakör: Zeneművek/Zenehallgatás

Óraszám: 14 óra

A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód. A zeneművek élményszerű bemutatását megelőzi az egyik legfontosabb pedagógiai eszköz, a *motiváció*. Ezt szolgálja a lehetőség szerinti koncertlátogatás, a zenékhez, dalokhoz kapcsolódó táncok, játékok megtanulása és a zenei előadások, zenés filmek videó felvételről történő megtekintése.

Zenehallgatási anyag a 3. évfolyamra

Kodály Zoltán: Bicinia Hungarica – Volt nekem egy kecském; Túrót eszik a cigány – gyermekkar, részlet (Csipkefa bimbója), Pünkösdlő – gyermekkar, részlet (Elhozta az Isten); Háy János – A császári udvar bevonulása; Napóleon csatája; Sej, Nagyabonyban; Székely fonó: Kitrákotty mese

Bartók Béla: Gyermekeknek I./5. Játék (Cickom, cickom); I./17. Körtánc (Kis kece lányom); II./ 29. Ötfokú dallam (Anyám, édesanyám) Bartók Béla: Mikrokozmosz – II./95. A kertemben uborka; 44 hegedűduó – II. füzet- Szúnyogtánc (Megfogtam egy szúnyogot); III. füzet Párosító (Ugyan édes komámasszony)

Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa – Itt ül egy kis kosárba'; Ugyan, édes komámasszony; Elszaladt a kemence; Egy boszorka van, Szegény Bodri! - gyermekkar (Fáj a kutyámnak a lába)

Josquin: A tücsök

Leopold Mozart: Gyermekszimfónia - részlet

Decsényi János: Kati dalai – Virágéknál ég a világ

Csajkovszkij: Diótörő- Kínai tánc, Orosz tánc

Johann Strauss: Tik-Tak polka

Ránki György: Pomádé király új ruhája I. szvit III. tétel; „*Munkában a szemfényvesztők, készül a csodaruha*”

Leonard Bernstein: Divertimento – pulyka tánc

Szokolay Sándor: Hüvelyk Matyi

Decsényi János: Kati dalai – Virágéknál ég a világ – ide tenném, időrend

Betlehemes / Csordapásztorok

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- zenehallgatási élményekkel gazdagodik;
- további zongoradarabokban ismer rá a tanult dalokra;
- népdalfeldolgozásokat hall zenekari kísérettel;
- ismerete gazdagodik a különböző stílusban írott zeneművek meghallgatása által;
- megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet;

- megismerkedik a szimfonikus zenekar főbb hangszereivel (hegedű, cselló, fuvola, oboa, klarinét, kürt, trombita);
- megismerkedik a zenében alkalmazott humorral.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- meg tudja különböztetni a népdalfeldolgozásokat az egyéb szimfonikus művektől;
- megkülönbözteti a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól;
- képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik;
- képes az érzelmi azonosulásra;
- egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni;
- kialakul a többirányú figyelem készsége, a lineáris és a vertikális történések érzékelése.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A hangszerek hangszínének megfigyeltetése a tanult zenei anyagban; – Különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása a gyermekvilág és mesék témájában; – Az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése a cselekményes zenében; – Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben; – A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, táncsal és/vagy szabad mozgás improvizációval; – Zenei befogadói készség: a hallgatott zenék folyamatainak követése: hasonlóságok, különbözőségek, variációk megfigyelése a tanuló képzeletének aktív részvétele a zeneművek befogadásában; egy-egy zenemű befogadásának segítése motivációs zenei játékokkal; a zenei befogadás mikéntjének megtapasztalása a zenei aktivitáson keresztül; – Zenei befogadói készség fejlődése; – Alkotói készség: aktív részvétel az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozása; a zeneművek eljátszása dramatizált előadással; – A gyermekkar, vegyeskar, szólóhangszer és a zenekar hangzásának azonosítása; – A zeneművekhez tartozó mesék, zenei programok megismerése; – A zenei kifejezés művészi megvalósítása változatainak megismerése; – Ismeretek szerzése hiteles előadóktól a dalok stílusos előadásához. 	<ul style="list-style-type: none"> – Himnusz; – Visszatérés a zenében, vagy ABA forma; – Duett; – Szólóénekes (dal) 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan – Testnevelés-Néptánc, – Hittan – Liturgia

Témakör: Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés

Óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri a páros és a páratlan lüktetést;
- az ütemhangsúlyokat mozgással érzékelteti;

- aktívan részt vesz az alkotói folyamatokban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a 4/4-es ütemet, valamint az egész értékű kottát és az egyedülálló nyolcadot azok szüneteivel;
- megkülönbözteti a páros és páratlan lüktetést;
- felismeri és hangoztatja az összetett ritmusokat: szinkópa.
- ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket;
- egyszerű ritmussorokat rögtönöz.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Egyenletes lüktetés hangoztatása éneklés közben; – Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése; – Ritmikai többszólamúság alkalmazása ritmuskánonokkal; – Összetett ritmusok gyakorlása páros és páratlan metrumú ütemekben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: – a zenei hangsúly érzékeltetésével, – mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, – felelgetős ritmusjátékokkal, – ritmusvariációval, – osztinatóval, – befejezés rögtönzésével egyszerű ritmussorokhoz – Alkotói készség: Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása; Rögtönzés dallammal, ritmussal; Ritmussorok alkotása változatos hangszíneket használva, testhangok és különböző hangkeltő eszközök, és ritmushangszerek segítségével; – Szinkópa; – Egyedül álló nyolcad és szünete; – Egész értékű kotta és szünete; – 4/4 –es ütemfajta. 	<ul style="list-style-type: none"> – Mérő, – Ritmus, – Szünet, – Ütem, – Ütemvonal, – Szinkópa; – Zenei hangsúly; – Páratlan lüktetés 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom, – Testnevelés-Néptánc – Vizuális kultúra, – Dráma és színház – Matematika – Digitális kultúra, – Hittan

Témakör: Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés

Óraszám: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra;
- különböző dinamikai szinteken tud énekelni;
- a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít;
- énekel a pentaton hangsorban;
- énekel a hétfokú hangsorban;

- a tanult énekelt zenei anyagot tanári vezetéssel el tudja énekelni kézjelezve és szolmizálva.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri, éneklési és alkalmazza a felső dó, alsó lá és alsó szó hangokat;
- megfigyel és hallás után reprodukál különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket;
- a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően tudja változtatni.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A tudatosított zenei elemek gyakorlása minél több kontextusban; – Belső hallás fejlesztése dallambújtatással; – A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése; – Kánonok éneklése, gyakorlása; – A dallam és szöveghangsúly összefüggéseinek megfigyelése; – Alkotói készség: különböző karakterű dallamválasz rögtönzése egyszerű dallamsorokhoz; testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszíneinek megfigyelése és azok improvizatív használata, eltérő karakterek kifejezésére; – A pentaton hangkészlet kiegészül az alsó szó és a felső dó hanggal; – Különböző karakterű hangszínek, dinamikai szintek megfigyelése és azonosítása a tanult dalokban, zeneművekben; – A violinkulcs. 	<ul style="list-style-type: none"> – Forte; – Piano; – Halkítás-erősítés; – Dallam- és szöveghangsúly; – Pentaton hangsor; – Violinkulcs. 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, Magyar nyelv és irodalom, – Matematika, – Testnevelés-Néptánc, – Hittan

Témakör: Zenei ismeretek/ Zenei írás, olvasás

Óraszám: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában;
- kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat;
- érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel;
- tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal;
- elmélyültebb lesz alapvető tájékozottsága a kottában;
- megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét;
- a hallás után tanult dalokat képes a kottakép alapján azonosítani és a kottában követni;
- a kottában felismeri a tanult új ritmusképleteket és dallamhangokat;
- pentaton és hétfokú dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekel, kézjelekkel mutatja;

- helyesen használja a szolmizációs hangokat és neveket különböző intonációs és hangképző gyakorlatoknál, hallásfejlesztésnél.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A hallás után tanult dalok kottából való azonosítása különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); – A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; – A tanult új ritmikai elemek megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; – A tanult dallamhangok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; – Egyszerű, rövid írás – olvasási feladatok a tanult új ritmikai elemek és dallamhangok alkalmazásával; – A figyelem, az összpontosítás fejlesztése a fenti feladatok segítségével; – A finommotorikus mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid írás feladatok segítségével; – A leírt kottakép visszaéneklése a zenei olvasás fejlesztésére; – Rövid dallamok éneklése a tanult hangok alkalmazásával, a zenei olvasás fejlesztésére; – Felismerő kottaolvasás segítése a tanult dalok szolmizált, kézjelezett éneklése után; – A mozgó dó hang szerepének megfigyelése az írás és az olvasás során; – Violinkulcs írása; – Szinkópa ritmus grafikai képe és írása; – Egyedül álló nyolcad és szünete grafikai képe és írása; – Egész értékű kotta és szünetének grafikai képe és írása; – A 4/4 –es ütemfajta grafikai képe és írása; – Dó’ – lá – szó – mi – ré – dó – lá, - szó, hangok a kottában; 	<ul style="list-style-type: none"> – A korábbiak elmélyítése 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra, – Magyar nyelv és irodalom – Testnevelés-Néptánc – Matematika, – Testnevelés-Néptánc, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház,

Témakör: Zenei ismeretek/ Egyházi énekek, furulya/szabadon felhasználható

Óraszám: 4 óra

Egyházi énekek

Iskolánkban az énekes anyag havi egy egyházi énekkel, népénekekkel, könnyen énekelhető gregorián dallammal kell, hogy bővüljön. Ezek elosztása követi az egyházi év ünnepeit. Mivel a liturgikus alkalmakkor (iskolamiséken, osztálymiséken, paraliturgikus cselekményeken) állandóan használatban is vannak, így a magasabb osztályokba lépve ez a repertoár egyre bővül, miközben ismétlődik is.

Egyházi énekek/Énekes anyag

Szeptember: Az Úristent magasztalom EE. 190.

Október: Isten hazánkért EE. 258.

November: Hív minket most egy tiszta szó EE. 8.

December: Ó, gyönyörű szép titokzatos éj EE. 40.

Január: Aki nékem szolgál EE. 600.

Február: Áll a gyötrött Istenanya EE. 90.

Március: Krisztus feltámadá EE. 98.

Április: Itt jelen vagyok EE. 160. Alleluja EE.430.

Május: A pünkösdnek jeles napján EE. 128.

Furulyaoktatás/ amennyiben az osztályt tanító kollega felvállalja

Az előző években megszerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése, mélyítése élményszerű és játékos módon.

A furulyatanításához Telbisz Márta: Hangól Hangra munkafüzetét használjuk. Játékos formában vezeti be a gyerekeket a zene világába, a hangszeres zenét próbálja közelebb vinni hozzájuk.

A furulya szinte minden ének-zene órán használható, hiszen énekes anyagok sok esetben hasonlóságot mutatnak. A ritmikai fejlesztés, hallásfejlesztés, illetve a zenei írás, olvasás témakörökben szintén rendszeresen beilleszthető a furulyázás játékos feladatokkal. A részleteket a Hangról Hangra megtanulok furulyázni – furulyatanítás az óvodában, kisiskolában módszertana tartalmazza. (Mellékletben).

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- Csoportosan és önállóan furulyázik könyvből A, H, C, E, F, D, C színes hangokból álló dalokat;
- Hallás után felismeri a tanult, énekelt zenei anyaghoz köthető dalokat
- Megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok);
- A tanult hangokat ismeri az ötvonalas rendszerben

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- Jó testtartással, helyes légzéssel és fogással tartja a furulyát;
- Ismeri a tanult hangokhoz tartozó neveket, színeket
- könyvből a tanult A, H, C, E, F, D, C színes hangokat tartalmazó dalokat el tudja furulyázni, az ötvonalas rendszerben el tudja helyezni.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Légzőgyakorlatok – Ritmusérzék fejlesztés – Öt vonalban való tájékozódás – Fogás technika – Fújás technika – Szolfézs elmélet – A finommotorikus mozgások gyakorlása -ügyesítő – D, C hang (Dóra, Cili)	– Korábban tanultak elmélyítése	– Magyar nyelv és irodalom – Testnevelés-Néptánc – Környezetismeret

ÉNEK-ZENE 4. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 72 óra/év

Heti óraszám: 2 óra/hét

A témakörök és tevékenységek áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
ZENEMŰVEK/ÉNEKES ANYAG	35
ZENEMŰVEK/ZENEHALLGATÁS	13
ZENEI ISMERETEK/RITMIKAI FEJLESZTÉS	6
ZENEI ISMERETEK/HALLÁSFEJLESZTÉS	6
ZENEI ISMERETEK/ZENEI ÍRÁS, OLVASÁS	8
EGYHÁZI ÉNEKEK, FURUYA/SZABADON FELHASZNÁLHATÓ	4
Összes óraszám:	72

Témakör: Zeneművek/Énekes anyag

Óraszám: 35 óra

A dalok és zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint, a tananyag 25 százalékával bővíthető.

Énekes anyag a 4.évfolyamra

Életképek

A juhásznak; Badacsonyi szőlőhegyen; Béres legény; Bogojai legények; Ábécédé; Falu végén; Gyéren vettem kenderkémet; Kelj fel juhász; Kihajtottam; Molnárlegény voltam én, PásztoreMBER vígan él; Sárga csikó, Szánt a babám

Párosítók → *Leányok, legények*

Azt hallottam; Csillag Boris; Elvesztettem páromat; Hej, Vargáné; Jaj, de szépen esik az eső; Kocsi, szekér; Komáromi kisleány; Széles a Duna; Szép szatmári lányok; Új a csizmám; Zörög a kocsi

Állatos dalok

A macskának négy a lába, Az árgyélus kismadár, Debrecenbe kéne menni; Egy nagyorrú bolha; Házasodik a tücsök; Kis kacska fürdik

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Erkel Ferenc: Himnusz; Luca, Luca; Karácsonyi pásztortánc; Mennyből az angyal; Üdvözlégy, kis Jézuska; Farsang három napjába; Ez ki háza, ki háza?, Huszárgyerekek, huszárgyerekek; Most szép lenni katonának; A pünkösödnek jeles napján.

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra;

- különböző dinamikai szinteken tud énekelni;
- a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít;
- a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz;
- hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével;
- hangterjedelme túllép az oktávon.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- emlékezetből énekel legalább 40 magyar népdalt;
- emlékezetből éneklí a Himnuszot;
- ismer a tanult magyar népdalokhoz tartozó népszokásokat;
- előadói készsége tovább fejlődik;
- aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein;
- a gyermek a dalokban megtalálja önmagát, s így azonosulni tud velük;
- érzékeli a lineáris és a vertikális történéseket a zenében.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Magyar népdalok hallás utáni megtanulása; – A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés és artikuláció; – A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, tánccházai zenében és feldolgozott formában, melyek példája nyomán törekszik az autentikus előadásra; – Az interpretáció élménnyé mélyítése a dalokhoz kapcsolódó játékok, táncok, dramatizált előadások és élő hangszerkíséretesek segítségével; – Az éneklés hangterjedelmének bővítése az oktávon túlra; – Előadói készség: az éneklés örömeinek megtalálása előadóként; a tevékenységközpontúság elősegítése; – Befogadói készség: új dalok megismerésével felfedezni a dalok megismerésének örömeit; új dalok tanulásakor felfedezni a dalok megismerésének örömeit; a képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben; – Alkotói készség: aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozásának segítése ; – Legalább 40 gyermekjátékdal, népdal megismerése; – A dalokhoz kapcsolódó játékok, a jeles napokhoz kapcsolódó hagyományok megismerése; – A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése; – A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése. 	<ul style="list-style-type: none"> – Tempo giusto, – Magyar népszokások – Jeles napok, – Tánccház 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom, – Matematika, – Testnevelés-Néptánc, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan – Liturgia

Témakör: Zeneművek/Zenehallgatás

Óraszám: 13 óra

A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód. A zeneművek élményszerű bemutatását megelőzi az egyik legfontosabb pedagógiai eszköz, a *motiváció*. Ezt szolgálja a lehetőség szerinti koncertlátogatás, a zenékhez, dalokhoz kapcsolódó táncok, játékok megtanulása és a zenei előadások, zenés filmek videó felvételről történő megtekintése.

Zenehallgatási anyag a 4. évfolyamra

Erkel Ferenc: Himnusz

Népzenei felvételek eredeti előadásban (Magyar népzene sorozat)

Kodály Zoltán: Hány János – részletek – Ábécédé, A juhász – gyermekkar; Villó – gyermekkar, részlet (Ez ki háza); Pünkösdlő – gyermekkar, részlet (A pünkösdek)

Bartók Béla: Gyermekeknek I./11. Elvesztettem páromat; II./ 22. Debrecenbe kéne menni; II./ 37. Kanásznóta (Házasodik a tücsök)

Bartók Béla: Mikrokozmosz - Dallam ködgomolyban

Bárdos Lajos: Kocsi, szekér - vegyeskar

Clément Janequin: A madarak éneke

W.A. Mozart: Gyermekjáték – dal

W.A. Mozart: Esz-dúr zongoraverseny K. 271 "Jeunehomme" III. tétel - részlet

Csajkovszkij: Diótörő – Csokoládé tündér tánca

Muszorgszkij: Egy kiállítás képei - Baba Yaga kunyhója

Bizet: Carmen – gyermekkar (Mi is jöttünk felvonulni)

Rossini: Macska – duett

Prokofjev: Péter és a farkas - részletek

Debussy: Gyermekkuckó - Néger baba tánca

Betlehemes / Üdvözlégy, kis Jézuska

Témakör: Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés

Óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri a páros és a páratlan lüktetést;
- az ütemhangsúlyokat mozgással érzékelteti;
- aktívan részt vesz az alkotói folyamatokban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a 4/4-es ütemet, valamint az egész értékű kottát és az egyedül álló nyolcadot azok szüneteivel;
- ismeri a ¾-es ütemet, valamint a pontozott fél értékű kottát;
- megkülönbözteti a páros és páratlan lüktetést;
- felismeri és hangoztatja az összetett ritmusokat: szinkópa, nyújtott és éles ritmus;
- ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket;
- mondókákat alkot, ritmusokat rögtönöz.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Egyenletes lüktetés hangoztatása éneklés közben; – Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése; – Ritmikai többszólamúság alkalmazása ritmuskánonokkal; – Összetett ritmusok gyakorlása páros és páratlan metrumú ütemekben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: – a zenei hangsúly érzékeltetésével, – mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, – felelgetős ritmusjátékokkal, – ritmusvariációval, – osztinatóval, – befejezés rögtönzésével egyszerű ritmussorokhoz – Alkotói készség: Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása; Rögtönzés dallammal, ritmussal; Ritmussorok alkotása változatos hangszíneket használva, testhangok és különböző hangkeltő eszközök, és ritmushangszerek segítségével; – szinkópa, nyújtott és éles ritmus; – egyedül álló nyolcad és szünete; – egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünete; – ¾ és 4/4 –es ütemfajta.	<ul style="list-style-type: none"> – Mérő, – Ritmus, – Szünet, – Ütem, – Ütemvonal, – Szinkópa; – Zenei hangsúly; – Nyújtott és éles ritmus; – Páratlan lüktetés	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom, – Testnevelés-Néptánc – Vizuális kultúra, – Dráma és színház – Matematika – Digitális kultúra, – Hittan

Témakör: Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés

óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra;
- különböző dinamikai szinteken tud énekelni;
- a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít;
- énekel a pentaton hangsorban;
- énekel a hétfokú hangsorban;

- a tanult énekelt zenei anyagot tanári vezetéssel el tudja énekelni kézjelezve és szolmizálva.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri, éneklí és alkalmazza a felső dó , alsó lá és alsó szó hangokat;
- megfigyel és hallás után reprodukál különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket;
- a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően tudja változtatni.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A tudatosított zenei elemek gyakorlása minél több kontextusban; – Belső hallás fejlesztése dallambújtatással; – A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése; – Kánonok éneklése, gyakorlása; – A dallam és szöveghangsúly összefüggéseinek megfigyelése; – Alkotói készség: különböző karakterű dallamválasz rögtönzése egyszerű dallamsorokhoz; testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszíneinek megfigyelése és azok improvizatív használata, eltérő karakterek kifejezésére; – A pentaton hangkészlet kiegészül az alsó szó és a felső dó hanggal; – fá és ti hangok - hétfokú hangsor; – A fá és ti hangok kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése; – Különböző karakterű hangszínek, dinamikai szintek megfigyelése és azonosítása a tanult dalokban, zeneművekben; 	<ul style="list-style-type: none"> – Forte; – Piano; – Halkítás-erősítés; – Dallam- és szöveghangsúly – Pentaton hangsor; – Hétfokú hangsor; 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, Magyar nyelv és irodalom, – Matematika, – Testnevelés-Néptánc, – Hittan

Témakör: Zenei ismeretek/ Zenei írás, olvasás

Óraszám: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában;
- kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat;
- érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel;
- tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal;
- elmélyültebb lesz alapvető tájékozottsága a kottában;
- megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét;
- a hallás után tanult dalokat képes a kottakép alapján azonosítani és a kottában követni;
- a kottában felismeri a tanult új ritmusképleteket és dallamhangokat;

- pentaton és hétfokú dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekel, kézjelekkel mutatja;
- helyesen használja a szolmizációs hangokat és neveket különböző intonációs és hangképző gyakorlatoknál, hallásfejlesztésnél.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A hallás után tanult dalok kottából való azonosítása különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); – A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; – A tanult új ritmikai elemek megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; – A tanult dallamhangok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; – Egyszerű, rövid írás – olvasási feladatok a tanult új ritmikai elemek és dallamhangok alkalmazásával; – A figyelem, az összpontosítás fejlesztése a fenti feladatok segítségével; – A finommotorikus mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid írás feladatok segítségével; – A leírt kottakép visszaéneklése a zenei olvasás fejlesztésére; – Rövid dallamok éneklése a tanult hangok alkalmazásával, a zenei olvasás fejlesztésére; – Felismerő kottaolvasás segítése a tanult dalok szolmizált, kézjelezett éneklése után; – A mozgó dó hang szerepének megfigyelése az írás és az olvasás során; – Violinkulcs írása; – Szinkópa, nyújtott és éles ritmus grafikai képe és írása; – Egyedül álló nyolcad és szünete grafikai képe és írása; – Egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünetének grafikai képe és írása; – A $\frac{3}{4}$ és $\frac{4}{4}$ –es ütemfajta grafikai képe és írása; – Dó' – lá – szó – mi – ré – dó – lá, - szó, hangok a kottában; – A hétfokú hangsor relációi, kézjelük és elhelyezkedésük a vonalrendszerben. 	<ul style="list-style-type: none"> – A korábbiak elmélyítése 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra, – Magyar nyelv és irodalom – Testnevelés-Néptánc – Matematika, – Testnevelés-Néptánc, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház,

Témakör: Zenei ismeretek/ Egyházi énekek, furulya/szabadon felhasználható

Óraszám: 4 óra

Egyházi énekek

Iskolánkban az énekes anyag havi egy egyházi énekkel, népénekekkel, könnyen énekelhető gregorián dallammal kell, hogy bővüljön. Ezek elosztása követi az egyházi év ünnepeit. Mivel a liturgikus alkalmakkor (iskolamiséken, osztálymiséken, paraliturgikus cselekményeken) állandóan használatban is vannak, így a magasabb osztályokba lépve ez a repertoár egyre bővül, miközben ismétlődik is.

Egyházi énekek/Énekes anyag

Szeptember: Jöjj szentlélek Úristen EE. 126.

Október: Szent Imre herceg EE. 306.

November: Ébredj ember mély álmodból EE. 7.

December: Csordapásztorok EE. 41.

Január: Felajánljuk néked EE. 154.

Február: Jézus világ megváltója EE. 84.

Március: Feltámadt már dicsőségben EE. 105.

Április: Örvendezzünk mindnyájan az Úrban EE. 646.

Május: Fényesség mennybéli nagy Isten EE. 191.

Furulyaoktatás/amennyiben az osztályt tanító kollega felvállalja

Az előző években megszerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése, mélyítése élményszerű és játékos módon.

A furulyatanításhoz Telbisz Márta: Hangól Hangra munkafüzetét használjuk. Játékos formában vezeti be a gyerekeket a zene világába, a hangszeres zenét próbálja közelebb vinni hozzájuk.

A furulya szinte minden ének-zene órán használható, hiszen énekes anyagok sok esetben hasonlóságot mutatnak. A ritmikai fejlesztés, hallásfejlesztés, illetve a zenei írás, olvasás témakörökben szintén rendszeresen beilleszthető a furulyázás játékos feladatokkal. A részleteket a Hangról Hangra megtanulok furulyázni – furulyatanítás az óvodában, kisiskolában módszertana tartalmazza. (Mellékletben).

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- Csoportosan és önállóan furulyázik könyvből A, H, C", G, E, F, D, C, D" színes hangokból álló dalokat;
- Hallás után felismeri a tanult, énekelt zenei anyaghoz köthető dalokat
- Megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok);
- A tanult hangokat ismeri az ötvonalas rendszerben
- Egyes dalokat fekete kottából is el tud furulyázni

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- Jó testtartással, helyes légzéssel és fogással tartja a furulyát;
- Ismeri a tanult hangokhoz tartozó neveket, színeket
- fekete kottából is tud furulyázni a tanult dalok közül
- könyvből a tanult A, H, C”, G, E, F, D, C, D” színes hangokat tartalmazó dalokat el tudja furulyázni, az ötvonalas rendszerben el tudja helyezni.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Légzőgyakorlatok – Ritmusérzék fejlesztés – Öt vonalban való tájékozódás – Fogás technika – Fújás technika – Szolfézs elmélet – A finommotorikus mozgások gyakorlása – D” hang (Dani), tanult hangok gyakorlása – Színes hangokról áttérés a feketére 	<ul style="list-style-type: none"> – A korábbiak elmélyítése 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Testnevelés-Néptánc – Környezetismeret

VIZUÁLIS KULTÚRA 1-4. ÉVFOLYAM

Évfolyam	1.	2.	3.	4.
Heti óraszám	2	2	2	1
Éves óraszám	72	72	72	36

A vizuális nevelés legfontosabb célja, hogy segítse a tanulókat az őket körülvevő világ vizuálisan értelmezhető jelenségeinek megértésében, ezen belül a vizuális művészeti alkotások átélésében és értelmezésében, illetve ennek segítségével környezetünk tudatos alakításában. Ez a cél a tanórai kereteken belül az alkotva befogadás elvét követve valósul meg a leghatékonyabban, azaz a tantárgy jellemző tulajdonsága, hogy aktív tanulói tevékenységen alapul.

A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti műalkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét. A tantárgy kulcsszerepet játszik a tanulók érzelmi fejlesztésében, mely az őket körülvevő világhoz való pozitív érzelmi viszonyulásuk kialakításának fontos eszköze. Ennek eredményeként elérendő cél, hogy a tanulók a magyar kultúrára büszkének legyenek, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez.

További fontos cél, hogy a tanulók ismerjék meg az európai és egyetemes vizuális kultúra legjelentősebb képzőművészeti és építészeti alkotásait, alakuljon ki bennük érdeklődés a vizuális jellegű művészetek iránt. Váljanak nyitottá a régmúlt korok, illetve az őket körülvevő XXI. század művészeti jelenségek befogadására.

A vizuális kultúra tantárgy tartalmát három részterület, a képzőművészet, a vizuális kommunikáció és a tárgy- és környezetkultúra képezi. A vizuális nevelés szempontjából a képzőművészet részterület az ábrázoló és kifejező szándékú, művészi élményt nyújtó képalkotással, illetve befogadással foglalkozik, a tárgy- és környezetkultúra részterület az ember tervezett tárgyi és épített környezetét jelenti, a vizuális kommunikáció pedig képekben, gyakran kép és szöveg egységében megjelenő, eleve kommunikációs célú képalkotással foglalkozik. E részterületek tartalmi elemei különböző hangsúllyal, de minden iskolaszakaszban jelen vannak a tantervi követelményekben. A Nat alapelvei alapján a vizuális kultúra tantárgy gyakorlatközpontúsága a vizuális megismerés, a közvetlen tapasztalatszerzés, az elemző-szintetizáló gondolkodás egységében értelmezendő, és a tanulók ténylegesen megvalósuló alkotó munkáját szolgálja.

A vizuális fejlesztés legfontosabb célja adott iskolaszakaszokban az életkornak megfelelő szinteken játékos, kreatív szemlélet kialakítása és alkalmazása.

Fontos cél a minél szélesebb körű anyaghasználat, az alkotó tevékenységen keresztül a kéz finommotorikájának fejlesztése, a változatos médiumok és megközelítési módok alkalmazása, a vizuális médiumok közötti átjárhatóság és a művészi gondolkodás szabadságának a kialakítása. Mindez segíti a tanulók tájékozódását az őket érő nagy mennyiségű vizuális információ feldolgozásában, szelektálásában, s végül majd az önálló, mérlegelni képes szemlélet kialakításában. Jelen korunk jellemző képkészítési lehetőségeit is figyelembe véve további cél a vizuális kommunikáció digitális kultúrához is köthető mindennapi formáinak, illetve az épített környezet és a tárgyi világnak a vizsgálata, valamint a környezetalakítás tudatosságának fejlesztése.

A vizuális nevelés kiemelt feladatának tekinti a kreativitás fejlesztését, mely a vizuális problémamegoldás folyamatában fejleszhető és gyakorolható. A tanulók kreativitása az örömteli, kísérletező, az élményekben gazdag, alkotó tevékenység közben bontakozik és teljeseedik ki, mely mind az egyén, mind pedig a közösség alkotó energiáinak a motorja lehet. Lényeges elem mindezekben a motiváció kialakítása az önmagát folytonosan építő, alkotói magatartás megteremtésére és a folyamatos önművelésre. Ezzel összefüggésben fontos a tanulók önértékelésének és önismeretének fejlesztése, a mérlegelő szemlélet kialakítása, amely az önálló és a társakkal együttműködő gyakorlati feladatmegoldásokban jelenik meg és működik a tanulók fejlesztése során. A vizuális nevelés a tanulók személyiségfejlesztésének rendkívül fontos eleme, hiszen az itt alkalmazott tevékenységekre jellemző alkotva tanulás érzelmeket gazdagító, empátiát, intuíciót és minőségérzékletet, valamint önmagukkal szembeni igényességet kialakító hatása működik.

A vizuális kultúra tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A kisgyermekkorban a megismerés alapvető eszköze a vizualitás, úgy a későbbi tanulási folyamatban is meghatározó szerepe van a vizuálisan nyerhető információk feldolgozásának. A vizuális megfigyelés, a belső képalkotás, a vizuális elemzés, összehasonlítás, a tapasztalatok, a következtetések vizuális megjelenítése – kiváltképp a digitális kor vizuális dominanciája miatt – az információszerzés, a tanulás feltétele. A vizuális információszerzés rutinja különösen fontos az önálló tanulás szempontjából. A vizuális gondolkodás ugyanakkor nemcsak az információszerzést, hanem az információk feldolgozását és a gondolkodási folyamatokat is ösztönözi, segítséget nyújt a különböző tanulási stílusok és stratégiák megtalálásában. Miközben a vizuális kultúra tantárgy változatos tevékenységei és fejlesztési technikái más műveltségi területeket is támogat, olyan tanulási motivációt jelentenek, melyek érdekesebbé, izgalmasabbá és sikeresebbé teszik a tanulók számára a tanulást.

A kommunikációs kompetenciák: A vizuális kultúra tantárgy célja, hogy a tanulók megismerjék és használják a vizuális kommunikáció lehetőségeinek minél szélesebb skáláját. A digitális eszköz-használat – a kommunikációs csatornák átalakításával – folyamatosan hatást gyakorol a kommunikáció domináns formáira és minőségére. A vizuális kommunikációs formák értelmezése, értő és felelős használata – ami a vizuális kultúra tantárgy keretében fejleszhető leginkább – a mindennapi életben is elengedhetetlen. A vizuális kultúra a művészeti nevelés olyan átfogó megközelítésére törekszik, melynek keretében sokféle önkifejezési forma (vizuális megjelenítés, beszéd, mozgás) gyakorlására van mód, ami a kommunikációs lehetőségek körét is tágítja.

A digitális kompetenciák: A digitális kor, amelyben élünk, nagyrészt vizuális kommunikációs formákat használ, ezért a vizuális kultúra tantárgynak is alapvető feladata, hogy segítse a digitális médiumok használatát, mind a közlés, mind a befogadás képességeinek fejlesztésével. A kreatív feladatmegoldás érdekében a tanulók digitálisan hozzáférhető információkat gyűjtenek, és életkori sajátosságaiknak megfelelően lehetőséget kapnak arra, hogy az egy-egy tananyagrészt produktumként digitális formában készítsék el. Ezáltal megtanulják, hogy hogyan érdemes alkotó folyamatba építeni az elérhető és összegyűjthető információkat, és hogyan lehet felhasználni a technikai lehetőségeket. A digitális technika lehetőségeinek előre nem látható fejlődési iránya miatt legfontosabb éppen a változásokra reagálni tudó tanulói személyiség fejlesztése.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A megismerési folyamatok fontos eleme a vizuális megfigyelés. A vizualitás a belső képalkotásnak, majd az ismeretszerzésnek és a magasabb szintű gondolkodási folyamatoknak is sajátos eszköze. A vizuális kultúra tanulása során mind a szabad alkotásban, mind az egyszerű tervezési feladatokban a problémamegoldó gondolkodást gyakorolhatja a tanuló. Minden problémamegoldás esetében nagy jelentősége van a szabad asszociáción alapuló, divergens gondolkodási szakaszoknak, amelyet a vizuális kultúra tantárgy tanulása a nyitottság, az egyéni ötletek és a sajátos kifejezési megoldások bemutatásával és elfogadásával jelentős mértékben képes fejleszteni.

A személyes és társas kompetenciák: A művészettel nevelés elvének megfelelően a vizuális kultúra tantárgy kiemelt feladata a személyiség fejlesztése, különös tekintettel a személyes és társas kompetenciákra. A tantárgy egyik jellemzője a gazdag önkifejezési formák támogatása, ami segíti az önismeretet és a reális önértékelés kialakítását, miközben a változatos tevékenységi formák nagyobb esélyt adnak a sikerélmény elérésére. Az érzelmek kifejezéséhez, felismeréséhez és szabályozásához kapcsolódó készségek gyakorlása ugyanakkor szerepet játszik a társas viselkedésben is. A vizuális kultúra tantárgy – és ezen belül a kreatív problémamegoldás fejlesztésének – lehetősége, hogy csoportos együttműködésben valósuljon meg, azaz a feladatmegoldások sokféle nézőpont és sokféle tudás megjelenítésével, mindenki közreműködésével és megaláztatásával jöjjön létre. A csoportos együttműködésen alapuló alkotó vagy befogadó feladatmegoldásokban lehetőség van a különböző szerepek megtapasztalására, a közös döntések megvitatására és a konfliktushelyzetek megoldására, végül a legjobb megoldás érdekében a produktív tevékenység gyakorlására.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A vizuális kultúra tantárgy, a Művészetek műveltségi terület részeként, hagyományosan magába foglalja a műalkotások elemző vizsgálatát, így alapvető feladata a művészet kultúrák közvetítésében elfoglalt helyének hangsúlyozása. A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti alkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét, ezáltal büszkékké legyenek a magyar kultúrára, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez. A befogadó tevékenység aktív alkotótevékenységgel támogatva a kreativitásfejlesztés egyedülálló lehetőségeként működik.

A köznevelésben a vizuális kultúra tantárgy a művészettel nevelés eszköze, s mint ilyen, általánosan alapozó, vizuális szemlélet kialakítását és fejlesztését tartja elsőrendű feladatának.

A kerettanterv segíti e célok megvalósítását, adott iskolaszakaszokra és ciklusokra kijelölve a legfontosabb fejlesztési feladatokat, a tanterv témaköreire reflektáló tanári szabadság figyelembevételével. A tematikai egységek és meghatározott fejlesztési feladatok és ismeretek nem jelölnek időrendi sort, és nem azonosak egy-egy tanóra tananyagával, feladataival. Az egységek rugalmasan kezelhetők, a tanulásszervezés felépítésének logikája mentén történő saját igényű alkalmazás és az adott évfolyamra tervezett óraszám figyelembevételével. Egy-egy témakörnél megjelenő fogalmak iskolai feldolgozása az adott témakör fejlesztési feladataival összekapcsolva kell értelmezni. Minden fejlesztési szakaszban és minden témakör esetében a belépő új fogalmak jelennek meg, de a már bevezetett fogalmakhoz kapcsolódó tudás elmélyítése és további felhasználása érdekében a fogalmak magasabb évfolyamokon az aktuális fejlesztési feladatoknak megfelelően, az iskola saját igényeinek, és a tanulók aktuális fejlettségi szintjének megfelelően ismételtethők.

VIZUÁLIS KULTÚRA1-2. ÉVFOLYAM

Az iskolába lépő első osztályos gyerekek vizuális nevelésének legfontosabb feladata az, hogy az alkotás örömet, motiváltságot megőrizze, fenntartsa. Ehhez életkori sajátosságait, érdeklődésüket, személyes tapasztalataikat figyelembe vevő feladatrendszerre van szükség, mely sok játékos elemet tartalmaz és épít a gyerekek sajátos humorérzékére is. Az első két évfolyam vizuális nevelés gyakorlata ugyanakkor képességfejlesztő célú feladatrendszerben jelenik meg. Alkotói és befogadói képességeik fejlesztése közben meg kell tanítani a gyerekeket a hagyományos ceruzarajz, tollrajz, víz- és temperafestés, agyaggal végzett mintázás és más, változatos anyagok és eszközök szakszerű használatára. Az eszközhasználati készségfejlesztés folyamatában törekedni kell arra, hogy a második osztály végére legalább jártasság szintre eljussanak a tanulók. Továbbá arra, hogy az életkoruknak megfelelő kommunikációs és médiakörnyezet sajátosságait megismerjék és használják.

Az első két iskolai évfolyam fontos feladata a kisiskolások vizuális műveltségének megalapozása, mely nem önálló befogadást célzó órák megtartását jelenti, hanem játékos, motiváló, nagyrészt kifejező célú képalkotásuk szemléleti segítésére használt jól válogatott képanyag formájában rejlik.

Fontos, hogy a gyerekek elé kerülő képanyag, az alkotó munka motivációjára használt mesék, zenék, táncmozgások mind-mind hozzájáruljanak magyar kultúránk és magyar műveltségük kialakulásához, mely fontos alapja a más kultúrák elfogadásának.

A magyar népi ünnepek kellékei, nemzeti jelképeink ismerete és a magyar népi tárgykultúrából építkező tárgy- és környezetkultúra témakörök közösen járulnak hozzá, hogy a gyerekek természetesnek éljék meg nemzeti sajátosságaink ismeretét.

Az 1–2. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszám: 136 óra, szabadon felhasználható 8 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör	Óraszám		
	1-2. évf.	1. évf.	2. évf.
Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat	horizontálisan beépül a többi témakörbe		
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	64	32	32
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	12	6	6
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	12	6	6
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	12	6	6
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	20	10	10
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	24	12	12
Összes óraszám:	144	72	72

VIZUÁLIS KULTÚRA 1. ÉVFOLYAM

Témakör	Óraszám
Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat	horizontálisan beépül a többi témakörbe
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	32
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	6
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	6
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	6
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	10
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	12
Összes óraszám:	72

Témakör: Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat
horizontálisan beépül a többi témakörbe

Az első két évfolyam fejlesztési folyamatát végig kísérő, ismétlődő fejlesztési feladatokhoz óraszám nem rendelhető, mert azokat a tanulói tevékenységformákat és típusokat tartalmazza, melyek, egyrészt az óvoda-iskola átmenetét szolgálják a kezdő szakaszban, és az esetleg fennálló hátrányok leküzdésére szolgálnak, másrészt a fejlesztés érdekében rendre meg kell, hogy jelenjenek a legtöbb feladattípusban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Különböző érzékszervi tapasztalatok élményszerű feldolgozása alapján, egyszerű következtetések szóbeli megfogalmazása és az élmények, kialakult érzések vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben. – A tanulás során felmerülő helyzetekben valós környezeti jellemzők, képek és ábrák célirányos megfigyelése, és a tapasztalatok szöveges megfogalmazása a látott információk pontos leírása és feldolgozása érdekében. – Közvetlen megfigyelések útján szerzett konkrét vizuális tapasztalatok alapján vizuális jellemzők kiválasztása, csoportosítása, megnevezése, és az érzékszervi tapasztalatok következetes felhasználása az alkotómunka során. – Megadott szempontok alapján természeti és mesterséges tárgyak gyűjtése, megfigyelése, és a megfigyelések alapján a tárgyak pontos leírása és változatos 	<ul style="list-style-type: none"> – sík, – tér, – méret, – irány, – szín, – felület, – képelem 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Technika és tervezés, – Hittan, – Környezetismeret, – Matematika, – Magyar nyelv és irodalom

vizuális megjelenítése feladatokban.	játékos	
--------------------------------------	---------	--

Témakör: Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények
Óraszám: 32 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít;
- rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi;
- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzélést szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, formáz, épít;
- korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, formáz, épít.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Elképzelt vagy hallott történetek, rövid szövegek, irodalmi vagy zenei élmények különböző részleteinek vizuális bemutatása a saját ötletek megjelenítése érdekében, különböző eszközökkel síkban és térben (pl. színes rajz, festmény, nyomat, és a kitalált vizuális ötletek szöveges magyarázatával). – Saját kitalált történet elmesélése, és a történet néhány fontosabb jelenetének többalakos vizuális megjelenítése tetszőleges eszközökkel. – Korábban átélt események, különböző személyes élmények felidézése és tetszőleges megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben. Képek, vizuális műalkotások átértelmezése. – Személyes érzelmek, hangulatok kifejezése képalkotásban. – Adott érzelmi állapot kifejezése arcjátékkal és gesztusokkal, az érzelmek kifejezési lehetőségeinek tudatosítása érdekében. A tapasztalatok felhasználása egyszerű vizuális megjelenítés során. 	<ul style="list-style-type: none"> – történet, – szereplő, – helyszín, – vizuális jellemzők/karakter, – illusztráció, – vizuális technikák, – népművészeti technikák, – faragás 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Néptánc, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Dráma és színház, – Digitális kultúra, – Testnevelés

<ul style="list-style-type: none"> – Olvasmány- vagy zenei élményhez a jelentést vagy hangulatot erősítő vizuális illusztráció készítése választott technikával, és az elkészült alkotás szöveges magyarázatával. – Magyar népmesékhez, népi mondókákhoz, népdalokhoz vizuális illusztráció készítése hagyományos, ember- vagy állatábrázolást is megjelenítő népművészeti alkotások stíluselemeinek felhasználásával. – Tanult irodalmi, zenei élmények, és médiaélmények fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése síkban és térben egyszerű eszközök felhasználásával csoportmunkában is. – Irodalmi, zenei és médiaélmények fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése egyszerű eszközök felhasználásával. – Mozgásélmények vizuális átírása. 		
---	--	--

Szemléltetésre ajánlott művek:

A műalkotásokat a tanár választhatja ki a művészettörténeti korszaknak vagy az elemzendő vizuális problémának megfelelően; az adott helyi szemléltetési lehetőségek mindig kapjanak elsőbbséget!

- Réber László, Reich Károly, Henzelmann Emma, Sajdik Ferenc és Füzesi Zsuzsa illusztrációi.
- Vankóné Dudás Juli: Jeles napok, népélet.
- Szentkorona zománcképei, Szent László legendák, XI-XII. századi freskók,
- Csontváry Kosztka Tivadar tájképei.
- Munkácsy Mihály: Ásító inas, E. Delacroix: Vihartól megrémült ló.
- Leonardo da Vinci: Mona Lisa, Modigliani portréképei.
- Id.Markó Károly tájképei
- Foky Ottó bábfilmjei

Témakör: Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben
Óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;
- a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítségével értelmez;
- egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A tanulás során felmerülő helyzetekben tanítási egységekhez, és egyéb tantárgyi tartalmakhoz a tanulást vagy megértést segítő egyszerű ábra és eszköz készítése, személyes célok érvényesítésével. – Iskolai életében megjelenő szabályok kapcsán piktogramokat, rajzi jeleket alkot. Véleményt formál társai piktogramterveinek érthetőségével kapcsolatban. – Magyar nemzeti szimbólumok gyűjtése és a szimbolikus elemek felhasználása – Magyar népi díszítőművészet jelkészletének gyűjtése, kísérletezés a szimbólumok értelmezésével, tanítói segítséggel, egyénileg, vagy csoportban. 	<ul style="list-style-type: none"> – jel, – jelzés, – vizuális üzenet, – hirdetés, – leegyszerűsítés, – változat, – díszítőmotívum, – szimbólum 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Digitális kultúra, – Matematika

Témakör: Médiahasználat – Valós és virtuális információk
Óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Régi magyar reklámok (pl. “Hurka Gyurka”, “Ezt nem lehet megunni”, “Bontott csirke”, “Forgó morgó” stb.) megnézéséhez kapcsolódó tapasztalatok, érzések megbeszélése és megjelenítése változatos eszközökkel. A megbeszélés eredményeként a valóság és a képzelet megkülönböztetése. – Kisgyerekeknek szóló célzottan kommunikációs szándékú mozgóképi megjelenések üzenetének elemzése tanári segítséggel, a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás megfigyelésével, és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban. – Különböző médiumok egyszerű példáinak elemzése tanári segítséggel, a valóságos és az elképzelt helyzetek azonosítása céljából. 	<ul style="list-style-type: none"> – információ, – mozgókép, – könyv, – televízió, – film, – internet 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Dráma és színház, – Digitális kultúra

Témakör: Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet
Óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;
- adott állóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű mozgóképi részletek cselekményének elemzése, és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban. – Egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, animációs film) hangok és a képek által közvetített érzelmek azonosítása a hatások közös megbeszélésével. – Rajzsorozat készítése a mindennapok során tapasztalható időbeli változások szemléltetése érdekében (pl. napirend, naplemente, Luca-búza fejlődése). – Mozgásillúziót keltő régi papírajátékok megismerése a tapasztalatok felhasználása önálló alkotó munkában (pl. “pörgetős mozi”). 	<ul style="list-style-type: none"> – animációs film, – képkocka, – képregény, – hanghatás, – képsorozat 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Dráma és színház, – Digitális kultúra

Szemléltetésre ajánlott művek:

A műalkotásokat a tanár választhatja ki a művészettörténeti korszaknak vagy az elemzendő vizuális problémának megfelelően; az adott helyi szemléltetési lehetőségek mindig kapjanak elsőbbséget!

- Magyar népmesék,
- Rófusz Ferenc: A légy

Témakör: Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak
Óraszám: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, fűz, mintáz;
- gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű természeti- és mesterséges formák elemző-értelmező rajzolása. – A készült rajzok leegyszerűsítésével sor- és terüldísz alkotása. – Egyszerű tárgy készítése hagyományos kézműves technikák alkalmazásával. – Képi inspiráció alapján egyszerű mintaelem tervezése. A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata. – Elképzelt, mesebeli tárgyak tervezése és létrehozása választott egyszerű anyagokból. – Dramatikus játék céljára ujjbáb, síkbáb, kellék, díszlet tervezése és elkészítése természetes vagy mesterséges/újrahasznosítható anyagokból csoportmunkában is. – Gyerekcsoport által ismert mese alapján vár, kastély konstruálása. 	<ul style="list-style-type: none"> – funkció, – hagyomány, – kézműves technika, – díszítés, – minta, – öltözék 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Néptánc, – magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Matematika, – Digitális kultúra,

Szemléltetésre ajánlott művek:

A műalkotásokat a tanár választhatja ki a művészettörténeti korszaknak vagy az elemzendő vizuális problémának megfelelően; az adott helyi szemléltetési lehetőségek mindig kapjanak elsőbbséget!

- Márkus Géza: Cifra palota, Kecskemét,
- magyar várak képei.

Témakör: Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk
Óraszám: 12 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelt szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A közvetlen környezet elemeinek és épülettípusainak összegyűjtése és életszerű megfigyelése, adott helyszínen vagy emlékezetből, megfigyelési szempontok szerinti megörökítése különböző technikákkal. – A közvetlen környezet épített/tervezett elemeinek és épülettípusainak összegyűjtése és vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben. A gyűjtés segítségével a szűkebb lakóhely választott részletének makettezése vagy megépítése egyszerű anyagokból, a tér játékos bemutatása érdekében, csoportmunkában is. – Helyi múzeum, kiállítás, helytörténeti gyűjtemény, tájház látogatása, azzal kapcsolatos ismeretszerzés alapján élményszerű vizuális megjelenítés. 	<ul style="list-style-type: none"> – építészet, – műemlék, – műemlékvédelem 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Matematika, – Digitális kultúra

VIZUÁLIS KULTÚRA 2. ÉVFOLYAM

Témakör	Óraszám
Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat	horizontálisan beépül a többi témakörbe
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	32
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	6
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	6
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	6
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	10
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	12
Összes óraszám:	72

Témakör: Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat
 horizontálisan beépül a többi témakörbe

- Az első két évfolyam fejlesztési folyamatát végig kísérő, rendre ismétlődő fejlesztési feladatokhoz óraszám nem rendelhető, mert azokat a tanulói tevékenységformákat és típusokat tartalmazza, melyek, egyrészt az óvoda-iskola átmenetét szolgálják a kezdő szakaszban, és az esetleg fennálló hátrányok leküzdésére szolgálnak, másrészt a fejlesztés érdekében rendre meg kell, hogy jelenjenek a legtöbb ajánlott feladattípusban, noha legtöbb esetben nem képeznek önálló produktumot.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Különböző érzékszervi tapasztalatok élményszerű feldolgozása alapján, egyszerű következtetések szóbeli megfogalmazása és az élmények, kialakult érzések vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben. – A tanulás során felmerülő helyzetekben valós környezeti jellemzők, képek és ábrák célirányos megfigyelése, és a tapasztalatok szöveges megfogalmazása a látott információk pontos leírása és feldolgozása érdekében. – Közvetlen megfigyelések útján szerzett konkrét vizuális tapasztalatok alapján vizuális jellemzők kiválasztása, csoportosítása, megnevezése, és az érzékszervi tapasztalatok következetes felhasználása az alkotómunka során. – Megadott szempontok alapján természeti és mesterséges tárgyak gyűjtése, megfigyelése, és a megfigyelések alapján a tárgyak pontos leírása és változatos vizuális megjelenítése játékos feladatokban. 	<ul style="list-style-type: none"> – sík, – tér, – méret, – irány, – szín, – felület, – képelem 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Technika és tervezés, – Hittan, – Környezetismeret, – Matematika, – Magyar nyelv és irodalom

Témakör: Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények
Óraszám: 32 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít;

- rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi;
- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelt szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál
- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít;
- a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;
- saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikus eszközökkel eljátssza, vizuális eszközökkel megjeleníti;
- korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít és magyarázza azt;
- azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja;
- valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusán feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátsszik, elmesél;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelt szerint átértelmez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Elképzelt vagy hallott történetek, rövid szövegek, irodalmi vagy zenei élmények különböző részleteinek vizuális bemutatása a saját ötletek megjelenítése érdekében, különböző eszközökkel síkban és térben, és a kitalált vizuális ötletek szöveges magyarázatával. – Saját kitalált történet elmesélése, és a történet néhány fontosabb jelenetének többalakos vizuális megjelenítése tetszőleges eszközökkel. – Korábban átélt események, különböző személyes élmények felidézése és tetszőleges megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben. – Képek, vizuális műalkotások átértelmezése. – Személyes érzelmek, hangulatok kifejezése képalkotásban. – Adott érzelmi állapot kifejezése arcjátékkal és gesztusokkal, az érzelmek kifejezési lehetőségeinek tudatosítása érdekében. A tapasztalatok felhasználása egyszerű vizuális megjelenítés során. 	<ul style="list-style-type: none"> – történet, – szereplő, – helyszín, – vizuális jellemzők/karakter, – illusztráció, – vizuális technikák, népművészeti technikák, – faragás 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Néptánc, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Dráma és színház, – Digitális kultúra, – Testnevelés

<ul style="list-style-type: none"> – Olvasmány- vagy zenei élményhez a jelentést vagy hangulatot erősítő vizuális illusztráció készítése választott technikával, és az elkészült alkotás szöveges magyarázatával. – Magyar népmesékhez, népi mondókákhoz, népdalokhoz vizuális illusztráció készítése hagyományos, ember- vagy állatábrázolást is megjelenítő népművészeti alkotások stíluselemeinek felhasználásával. – Tanult irodalmi, zenei élmények, és médiaélmények fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése síkban és térben egyszerű eszközök felhasználásával csoportmunkában is. – Irodalmi, zenei és médiaélmények fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése egyszerű eszközök felhasználásával. – Mozgásélmények vizuális átírása (pl. vonalakkal, foltokkal, színekkel). 		
--	--	--

Szemléltetésre ajánlott művek:

A műalkotásokat a tanár választhatja ki a művészettörténeti korszaknak vagy az elemzendő vizuális problémának megfelelően; az adott helyi szemléltetési lehetőségek mindig kapjanak elsőbbséget!

- Réber László, Reich Károly, Henzelmann Emma, Sajdik Ferenc és Füzesi Zsuzsa illusztrációi.
- Vankóné Dudás Juli: Jeles napok, népélet.
- Szentkorona zománcképei, Szent László legendák, XI-XII. századi freskók,
- Csontváry Kosztka Tivadar tájképei.
- Munkácsy Mihály: Ásító inas,
- E. Delacroix: Vihartól megrémült ló.
- Anna Margit: Réműlet,
- Leonardo da Vinci: Mona Lisa, Modigliani portréképei.
- Id.Markó Károly festményei
- Foky Ottó bábfilmjei

Témakör: Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben

Óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;
- a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik;

- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer;
- adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában;
- pontosan ismeri államcímereink és nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A tanulás során felmerülő helyzetekben tanítási egységekhez, és egyéb tantárgyi tartalmakhoz a tanulást vagy megértést segítő egyszerű ábra és eszköz készítése, személyes célok érvényesítésével. – Kisgyerekeknek szóló könyvborítók, füzetek, hirdetések üzenetének elemzése tanári segítséggel, és a tapasztalatok felhasználása egyszerű tervezési feladatokban (pl. plakát, névtábla, utcatábla, házszámtábla készítése, füzetborító, csomagolópapír, meghívó tervezése). – Közvetlen környezetében található jelek, jelzések gyűjtése, értelmezése tanítói segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban. – Iskolai életében megjelenő szabályok kapcsán piktogramokat, rajzi jeleket alkot. Véleményt formál társai piktogramterveinek érthetőségével kapcsolatban. – Magyar nemzeti szimbólumok gyűjtése (pl. államcímer, nemzeti zászló, Szent Korona, Kossuth-címer, '56-os lyukas zászló) és a szimbolikus elemek felhasználása az alkotó munka során. – Magyar népi díszítőművészet jelkészletének gyűjtése, kísérletezés a szimbólumok értelmezésével (tulipán, nap, madármotívum, kígyó stb.), tanítói segítséggel, egyénileg, vagy csoportban. 	<ul style="list-style-type: none"> – jel, – jelzés, – vizuális üzenet, – hirdetés, – leegyszerűsítés, – változat, – díszítőmotívum, – szimbólum 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Digitális kultúra, – Matematika

Témakör: Médiahasználat – Valós és virtuális információk
Óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen eleméz, összehasonlít;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítségével értelmez;
- valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Régi magyar reklámok (pl. “Hurka Gyurka”, “Ezt nem lehet megenni”, “Bontott csirke”, “Forgó morgó” stb.) megnézéséhez kapcsolódó tapasztalatok, érzések megbeszélése és megjelenítése változatos eszközökkel. A megbeszélés eredményeként a valóság és a képzelet megkülönböztetése. – Kisgyerekeknek szóló célzottan kommunikációs szándékú mozgóképi megjelenések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése tanári segítséggel, a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás megfigyelésével, és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban. – Különböző médiumok (pl. könyv, televízió, film, internet, videojáték) egyszerű példáinak elemzése tanári segítséggel, a valóságos és az elképzelt helyzetek azonosítása céljából.	<ul style="list-style-type: none"> – információ, – mozgókép, – könyv, – televízió, – film, – internet	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Dráma és színház, – Digitális kultúra

Témakör: Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet

Óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel eleméz, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;
- adott cél érdekében rövid mozgóképet készít;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
------------------------------------	----------	---------------------

<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű mozgóképi részletek (pl. animációs film, reklámfilm) cselekményének elemzése, és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. időbeli történet képkockáinak rendezése, hang nélkül bemutatott mozgóképi részletek “szinkronizálása”). – Egyszerű mozgóképi részletekben hangok és a képek által közvetített érzelmek azonosítása a hatások közös megbeszélésével. – Rajzszorozat készítése a mindennapok során tapasztalható időbeli változások szemléltetése érdekében. – Mozgásillúziót keltő régi papírajtűk megismerése a tapasztalatok felhasználása önálló alkotó munkában (pl. “pörgetős mozi”). 	<ul style="list-style-type: none"> – animációs film, – képkocka, – képregény, – hanghatás, – képsorozat 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Dráma és színház, – Digitális kultúra
--	--	--

Szemléltetésre ajánlott művek:

A műalkotásokat a tanár választhatja ki a művészettörténeti korszaknak vagy az elemzendő vizuális problémának megfelelően; az adott helyi szemléltetési lehetőségek mindig kapjanak elsőbbséget!

- Magyar népmesék,
- Rófus Ferenc: A légy

Témakör: Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak

Óraszám: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;
- gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű természeti- és mesterséges formák elemző-értelmező rajzolása. – A készült rajzok leegyszerűsítésével sor- és terüldísz alkotása – Egyszerű tárgy készítése hagyományos kézműves technikák alkalmazásával. – Képi inspiráció alapján egyszerű mintaelem tervezése (pl. átrajzolás, rácsháló, indigó alkalmazása) A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata. – Elképzelt, mesebeli tárgyak tervezése és létrehozása választott egyszerű anyagokból (pl. papírpép, karton, hurkapálca, textil, gumi). – Dramatikus játék céljára ujjbáb, síkbáb, kellék jelmezelem, díszlet tervezése és elkészítése természetes vagy mesterséges/újrahasznosítható anyagokból (pl. textil, fonal, papír vagy műanyag hulladék, természetben talált anyagok) csoportmunkában is. – Gyerekcsoport által ismert mese alapján vár, kastély konstruálása. 	<ul style="list-style-type: none"> – funkció, – hagyomány, – kézműves technika, – díszítés, – minta, – öltözék 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Néptánc, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Matematika, – Digitális kultúra,

Szemléltetésre ajánlott művek:

A műalkotásokat a tanár választhatja ki a művészettörténeti korszaknak vagy az elemzendő vizuális problémának megfelelően; az adott helyi szemléltetési lehetőségek mindig kapjanak elsőbbséget!

- Márkus Géza: Cifra palota, Kecskemét,
- magyar várak képei.

Témakör: Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk

Óraszám: 12 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzélést szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít;

- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A közvetlen környezet elemeinek és épülettípusainak összegyűjtése és életszerű megfigyelése, adott helyszínen vagy emlékezetből, megfigyelési szempontok szerinti megörökítése különböző technikákkal. – A közvetlen környezet különböző méretű tereinek megfigyelése és leírása különböző szempontok szerint és a tapasztalatok felhasználásával a tér áttevezése a tér jellemzőinek, stílusának vagy hangulatának megváltoztatása érdekében, csoportmunkában is. A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata. – A közvetlen környezet épített/tervezett elemeinek és épülettípusainak összegyűjtése (pl. park, iskola, templom, víztorony) és vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, montázs, talált tárgy átalakítás, makett). A gyűjtés segítségével a szűkebb lakóhely választott részletének makettezése vagy megépítése egyszerű anyagokból, a tér játékos bemutatása érdekében, csoportmunkában is. – Helyi múzeum, kiállítás, helytörténeti gyűjtemény, tájház látogatása, azzal kapcsolatos ismeretszerzés alapján élményszerű vizuális megjelenítés. 	<ul style="list-style-type: none"> – építészet, – műemlék, – műemlékvédelem 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Matematika, – Digitális kultúra

VIZUÁLIS KULTÚRA3–4. ÉVFOLYAM

Ebben az életszakaszban is kiemelt fontosságú az örömteli, motivált alkotói energiák fenntartása, melyet a változatos, élményalapú feladatok rendszerében, a gyerekek személyes érdeklődését figyelemmel kísérő és azt elfogadó, differenciált feladatkiadással, személyre szabott, formáló- segítő értékeléssel és figyelemmel érhetünk el. A gyerekek rajzolósi, ábrázolási képességeinek fejlődése saját rajzi sémáik változásában követhető nyomon. A fejlesztés érdekében a sématorést elősegítő, változatos, jól szemléltetett feladatokat, tervezünk a tanulócsoporthoz alapos ismeretének birtokában. Az emberábrázolás, arcábrázolás a gyerekek között kialakult baráti körökben, egymás rajzi szokásainak eltanulásával is változik. A tér megjelenítésére alkalmazott ábrázolási sémák változására ugyanígy hatással van a gyerek környezetében élő idősebb testvér, a rajzolni tudó szülő is. A vizuális műveltség megalapozásának jelentős állomása ez az időszak, amikor az érzékszerveik segítségével a

környezet jelenségeinek a lehető legpontosabb megfigyelése zajlik. Ekkor fejleszthető leginkább a hétköznapi és a művészi vizuális közlések közötti azonosságok és különbségek felismerése és rendszerezése az életkornak megfelelő szinten.

Az adott korosztály mindennapi digitális eszközfelhasználó. Ezért fontos a digitális képzés lehetőségeivel, a gyerek környezetében egyre hangsúlyosabbá váló médiajelenségekkel iskolai keretek között zajló foglalkozás is. A valós anyagokhoz és eszközökhöz kötött alkotás motiválása, segítése, kiemelt tanítói feladat. A 3-4. évfolyam tanulói egyre inkább képesek tanulórsaik alkotásait értékelni. Fontos, hogy ez a képesség saját munkájuk értékelésében is megmutatkozzon, értéknek tekintsék a befejezett, kész alkotás létrehozását.

A 3–4. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszám: 102 óra, szabadon felhasználható 6 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör	Óraszám		
	3-4. évf.	3. évf.	4. évf.
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	42	28	14
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	12	8	4
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	12	9	3
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	10	7	3
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	16	10	6
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	16	10	6
Összes óraszám:	108	72	36

VIZUÁLIS KULTÚRA 3. ÉVFOLYAM

Témakör	Óraszám
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	28
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	8
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	9
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	7
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	10
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	10
Összes óraszám:	72

Témakör: Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények

Óraszám: 28 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít;
- korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt;
- rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen eleméz, összehasonlít;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszését;
- valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti.
- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelt szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikusan eszközökkel eljátssza, vizuális eszközökkel megjeleníti;
- azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja;
- időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelt szerint átértelmez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Változatos mesés térben játszódó magyar népmese különleges helyszínének személyes vizuális megjelenítése különböző nézőpontok használatával, jellemző szereplők papírból kivágott figuráinak elhelyezése saját alkotott térben (térábrázolási-, emberábrázolási-, kifejező-, komponáló képesség fejlesztése). – Saját kitalált történet elmesélése, a történet inspirálta elképzelt terekről, egyszerű anyagok felhasználásával installáció készítése, díszletszerű tér berendezése a személyes élmények bemutatása, kifejezése céljából, csoportmunkában is. Tanult mesék, mondák vagy zeneművek valós vagy kitalált szereplőinek megformálása síkban vagy térben, a szereplők illusztratív bemutatása vagy dramatikusan feldolgozása érdekében csoportmunkában is. 	<ul style="list-style-type: none"> – figurális alkotás, – portré, – képmező, – kompozíció, – karakter, – hangulat, – kollázs, – montázs, – képregény, – fikció, – lényegkiemelés, – karakter, – gesztus, – személyiségjegy, – színhangulat, – népviselet, – parasztház, – tornác, – székelykapu, 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Néptánc, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Dráma és színház, – Digitális kultúra, – Testnevelés, – Matematika, – Hittan

<ul style="list-style-type: none"> – Mesék, gyermekirodalmi alkotások, azok filmes vagy színházi adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott szöveghez, a vetített adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése, vizuális feldolgozása különböző eszközökkel. – Korábban megismert és feldolgozott szövegekhez, zeneművekhez illusztráció készítése különböző vizuális eszközökkel síkban és térben a munkák szöveges értelmezésével. – Saját irodalmi és filmes élményekből származó szereplők jellemzőinek, érzelmeinek, karakterének megfigyelése és feldolgozása különböző játékos feladatokban a karakter és a jellemzők tudatosítása érdekében, és a tapasztalatok közös megbeszélésével. – Magyar népmesék, néballadák illusztratív megjelenítése jellegzetes magyar népviseleti elemek megfigyeléseinek felhasználásával – Adott álló- vagy mozgóképi megjelenések egyéni elképzelés szerinti átértelmezése. – Élmények, elképzelt vagy hallott történetek, részleteinek megjelenítése különböző vizuális eszközökkel, és kreatív történetalkotás az elkészült vizuális munkák segítségével. – Karakteres fekete fehér művészfotók megfigyelése alapján a látott személyre vonatkozó információk, jellemzők megfogalmazása játékos, találgatásra alapuló formában. Az élmények vizuális megjelenítése a legfontosabb jellemzők minél pontosabb bemutatása érdekében. – Saját és mások munkáinak, képeknek, vizuális alkotások szereplőinek szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szerinti szöveges elemzése, összehasonlítása, a következtetések szöveges megfogalmazásával és megvitatásával. – Játékélmények játékos vizuális és dramatikus feldolgozása (pl. digitális játék síkbeli vagy térbeli társasjátékká alakítása, szabályrendszerek kidolgozása és átdolgozása). 		
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> – Saját személyes történetek bemutatása érdekében valós hely, helyszín megjelenítése különböző vizuális eszközökkel síkban és térben. – Grafikai felületet gazdagon tartalmazó grafika mintakincsének megfigyelése, a tapasztalatok alapján rajzolt gyűjtemény készítése egyénileg, vagy csoportban. A gyűjtött minták felhasználása saját célú képalkotásban egyénileg vagy csoportmunkában. 		
--	--	--

Szemléltetésre ajánlott művek:

A műalkotásokat a tanár választhatja ki a művészettörténeti korszaknak vagy az elemzendő vizuális problémának megfelelően; az adott helyi szemléltetési lehetőségek mindig kapjanak elsőbbséget!

- Hieronymus Bosch: Zenészek pokla,
- Szinyei Merse Pál: Majális,
- Csontváry K. T.: Nagy Taormina,
- magyar népi építészet jellemző példáinak (parasztház, fa harangláb, székelykapu stb.) fotói.
- Kemény Henrik: Vitéz László.
- Magyar népmesék, Vuk, Pinokkió filmes vagy színházi adaptációi
- Csukás István rajzfilmjei
- Csók István: Szénagyűjtők,
- Marc Chagall festményei,
- Vankóné Dudás Juli hagyományos népi életmódot bemutató festményei.
- Kunkovác László: Pásztoremberek,
- Robert Capa fotói.
- Van Gogh tollrajzai,
- Gyulai Líviusz grafikái.

Témakör: Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben

Óraszám: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítségével értelmez;
- egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer;
- pontosan ismeri államcímereink és nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit;
- adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában;
- saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű, mindennapok során használt jelek, kommunikációs szándékú vizuális közlések felismerése, megfigyelése, azonosítása és elemzése tanári segítséggel A tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban. – Egy valós vagy képzeletbeli tárgy vagy jelenség számára plakát, szórólap tervezése, kivitelezése a kép és szöveg együttes alkalmazásával, a figyelem és érdeklődés felkeltése céljából. – Valós, mindennapi iskolai kommunikációs helyzetek érdekében a legfontosabb kommunikációs célt érvényesítő síkbeli vagy térbeli vizuális megjelenés tervezése egyénileg és csoportmunkában is. – A környezetünkben észlelhető változások, folyamatok, mozgások vizuális megfigyelése, értelmezése és a tapasztalatok és információk vizuális megjelenítése a változás vagy folyamat időbeliségének hangsúlyozásával, csoportmunkában is. – Valós vagy képzeletbeli utazás folyamatának, útvonalának, történéseinek képes és szöveges bemutatása, különböző cél hangsúlyozásával. – Magyar mesékben, mondákban szereplő uralkodók címereinek, zászlóinak gyűjtése és a gyűjtemény bemutatása tábló formájában. A gyűjtemény rajzos adatainak felhasználása kifejező jellegű képalkotásban. 	<ul style="list-style-type: none"> – vizuális kommunikáció, – befolyásolás, – meggyőzés, – figyelemfelkeltés, – piktogram, – térkép, – plakát, – idő, – címer 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Néptánc, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Dráma és színház, – Digitális kultúra, – Hittan

Szemléltetésre ajánlott művek:

A műalkotásokat a tanár választhatja ki a művészettörténeti korszaknak vagy az elemzendő vizuális problémának megfelelően; az adott helyi szemléltetési lehetőségek mindig kapjanak elsőbbséget!

- Rumini térképe, Ph. Fogg úr 80 napos útinaplója

Témakör: Médiahasználat – Valós és virtuális információk

Óraszám: 9 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél;
- a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik;
- az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- azonosítja a gyerekeknek szóló, vagy fogyasztásra ösztönző, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket;
- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Kisgyerekeknek szóló mozgóképi közlések üzenetének elemzése tanári segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban. – Fogyasztásra ösztönző különböző reklámanyagok (pl., reklámújság, tv reklám) elemzése tanári segítséggel és a vizuális megjelenés áttervezése játékos feladatokban. – A saját médiahasználati szokások (pl. internet, televízió, videojáték) tanulmányozása különböző szempontok (pl. időtartam, tartalom, gyakoriság, résztvevők) alapján, és azok vizuális szemléltetése. A tapasztalatok közös, reflektív megbeszélése, különös tekintettel a biztonságos médiahasználat szabályaira.	<ul style="list-style-type: none"> – média, – reklám, – televíziós műsортípus, – televíziós sorozat, – ismeretterjesztő műsor	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Dráma és színház, – Digitális kultúra

Témakör: Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet

Óraszám: 7 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszését;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;

- az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;
- időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;
- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Régi magyar gyerekfilmek karakteres szereplőinek képi megjelenítése, történetiség, részlet ábrázolása, dramatikus előadása. – Egyszerű mozgóképi részletekben hangok és a képek által közvetített érzelmek azonosítása a hatások közös megbeszélésével. – Optikai különlegességek, lehetetlenségek létrehozása egyszerű digitális technikával, és a tapasztalatok szóbeli megbeszélésével, csoportmunkában. – Személyes vagy közösségi témához kapcsolódó történetek vizuális megjelenítése egyszerű digitális eszközökkel az üzenet egyértelmű közvetítése érdekében csoportmunkában. – Történet egyetlen vizuális vagy egyéb eleméből kiindulva saját történet kitalálása és vizuális megjelenítése a történet időbeliségének érzékeltetése érdekében. – Történetek, mesék, népmesék képregényszerű ábrázolása, időrendiség, cselekmény megjelenítésével, különböző nézőpontokból való ábrázolással. 	<ul style="list-style-type: none"> – nézőpont, – cselekmény, – főszereplő, – mellékszereplő, – fényhatás, – megvilágítás 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Dráma és színház, – Digitális kultúra, – Matematika

Szemléltetésre ajánlott művek:

A műalkotásokat a tanár választhatja ki a művészettörténeti korszaknak vagy az elemzendő vizuális problémának megfelelően; az adott helyi szemléltetési lehetőségek mindig kapjanak elsőbbséget!

- Lázár Ervin: A hazudós egér; A fába szorult hernyó, Az igazságtevő nyúl

Témakör: Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak
Óraszám: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál;
- különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít;
- gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Eszközként használható egyszerű természeti formák és tárgyak jellemző-értelmező rajza megfigyelés alapján, kiemelés nagyítással. Rajzos használati utasítás készítése a természeti vagy mesterséges forma esetleg humorosnak ható, kitalált használati módjához. – Magyar népi cserépedények megfigyelése, következtetések megfogalmazása a formai jegyek alapján a használati módra. A megfigyelések rögzítése rajzban. A rajzok kreatív továbbalakítása szabad képalkotásban. – Korong nélkül készülő, adott funkcióra alkalmas egyszerű agyagedény készítése az alkalmazott technikából adódó önálló tervezés alapján – Tárgytervezés, tárgyalakítás, vagy meglévő tárgy átalakítása hagyományos kézműves technikákkal. – Lakóhelyük jellemző, hagyományos díszítőművészetének mintakincsét megismerve saját készítésű agyagtárgy díszítő motívumának tervezése. A kivitelezés technikai lehetőségeinek megismerése után a formához, funkcióhoz 	<ul style="list-style-type: none"> – tárgytervezés, – csomagolás, – használati tárgy-dísz tárgy, – vizuális ritmus, – formai egyszerűsítés, – népi cserépedény, – hímzés minta 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Néptánc, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Dráma és színház, – Digitális kultúra, – Hittan

<p>leginkább alkalmas díszítmény kiválasztása és kivitelezése.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Csomagolás tervezése, kivitelezése valós vagy képzeletbeli tárgy, dolog számára a tárgy legfontosabb sajátosságainak megtartásával és vizuális érzékeltetésével. – Hulladékanyagokból új funkcióval bíró tárgyak tervezése, kivitelezése valós vagy elképzelt funkció teljesítése érdekében. – Dramatikus játékhoz jelmezek és kellékek készítése önállóan vagy csoportmunkában. Különböző anyagok szakszerű összeépítése. – Magyar népi ünnepkör iskolai bemutatásához (pl. Betlehemezés, Csillagjárás, Kiszé hajtás stb.) átéléséhez néprajzi dokumentáció (fotó, film) megismerésével hitelességre törekvő kellékek, jelmezek készítése csoportmunkában. 		
---	--	--

Témakör: Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk
Óraszám: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatói szakasz végére:

- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelt szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít;
- alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Évszakoknak megfelelően természeti formákból való kép- és tárgyalkotás. – Valós vagy képzeletbeli természetes terek különböző épületek csoportosítása különböző szempontok szerint, a különböző épülettípusok legfontosabb jellemzőinek összehasonlítása és rendezése érdekében. – Példák gyűjtése és elemzése tanári segítséggel eltérő érzelmi hatást kiváltó épített terekről (pl. templom, , park, szoba, labirintus). A tapasztalatok beépítése a személyes élményeket és történeteket bemutató alkotó feladatokba. – Adott, környezet átalakítására, új funkcióval való megtöltésére terv, makett készítése berendezéssel egyéni vagy csoportmunkában. – Magyar népi építészet legjellemzőbb sajátosságainak megismerése, makettépítés változatos anyagokból egyéni- és csoportmunkában. – Ismert funkció (pl. lakás, iskola) saját ötlet alapján elképzelt változatának megtervezése, elkészítése makettben, az elkészült makettekől közösen településszerkezet (pl. falu, városrész) kialakítása, egyszerű „terepasztal” megépítése, csoportmunkában. – Kiállítás, múzeum, helytörténeti gyűjtemény, tájház felkeresése során vázlatrajzok készítése a hagyományos magyar népi élet belső tereiről, berendezési tárgyairól. A konkrét kiállítás élményéhez köthető tárgyalkotás. – Magyarország építészetének megismerése érdekében adott funkciójú épületek (hidak, tornyok, kastélyok stb.) képeinek gyűjtése, a képi információk felhasználása sík- vagy térbeli alkotásban, egyénileg vagy csoportmunkában. 	<ul style="list-style-type: none"> – építmény, – épület, – település, – nézet: felül-, alul-, oldalnézet, – alaprajz, – parasztház 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Néptánc, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Dráma és színház, – Digitális kultúra, – Matematika, – Hittan

– Magyar nemzeti jelképpé vált épületek és műalkotások (pl. Országház, debreceni Nagytemplom, Szabadságoszobor, Budai vár épületegyüttese stb.) megismerése.		
--	--	--

VIZUÁLIS KULTÚRA 4. ÉVFOLYAM

Témakör	Óraszám
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	14
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	4
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	3
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	3
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	6
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	6
Összes óraszám:	36

Témakör: Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények
Óraszám: 14 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít;
- korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt;
- rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszését;
- valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti.
- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelt szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikusszerű eszközökkel eljátsza, vizuális eszközökkel megjeleníti;
- azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja;
- időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmezi.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Változatos mesés térben játszódó magyar népmese (pl. Zöld Péter) különleges	– figurális alkotás,	– Ének-zene,

<p>helyszínének személyes vizuális megjelenítése különböző nézőpontok használatával, jellemző szereplők papírból kivágott figuráinak elhelyezése saját alkotott térben (térábrázolási-, emberábrázolási-, kifejező-, komponáló képesség fejlesztése).</p> <p>– Saját kitalált történet elmesélése, a történet inspirálta elképzelt terekről, egyszerű anyagok (pl. használt csomagolóanyag, természetben talált termények és termések, talált tárgyak) felhasználásával installáció készítése, díszletszerű tér berendezése a személyes élmények bemutatása, kifejezése céljából, csoportmunkában is (térábrázolás- és térrendezés képességeinek fejlesztése, kifejező képesség fejlesztése).</p> <p>– Tanult mesék, mondák vagy zeneművek valós vagy kitalált szereplőinek (pl. lovag, Mátyás király, molnárlegény, komámasszony, "árgyélus kismadár", Hüvelyk Matyi) megformálása síkban vagy térben (pl. festmény, kollázs, papírmásé maszk, újrahasznosítható anyagokból báb), a szereplők illusztratív bemutatása vagy dramatikus feldolgozása érdekében csoportmunkában is (Emberábrázolás, differenciált arc- és kézábrázolás fejlesztése).</p> <p>– Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok filmes vagy színházi adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott szöveghez és a vetített adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése és vizuális feldolgozása különböző eszközökkel.</p> <p>– Korábban megismert és feldolgozott szövegekhez, zeneművekhez (pl. gyermekregény, tananyagrészlet, népdal, mondóka) illusztráció készítése. különböző vizuális eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, fotó, plasztika) a munkák szöveges értelmezésével.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – portré, képmező, – kompozíció, – karakter, hangulat, – kollázs, montázs, – képregény, – fikció, – lényegkiemelés, – karakter, gesztus, – személyiségjegy, – színhangulat, – népviselet, – parasztház, – tornác, – székelykapu, 	<ul style="list-style-type: none"> – Néptánc, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Dráma és színház, – Digitális kultúra, – Testnevelés, – Matematika, – Hittan
--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> – Saját irodalmi és filmes élményekből származó szereplők jellemzőinek, érzelmeinek, karakterének (pl. gesztusok, viselkedés, öltözék, személyes tárgyak) megfigyelése és feldolgozása különböző játékos (pl. dramatikus, vizuális) feladatokban a karakter és a jellemzők tudatosítása érdekében, és a tapasztalatok közös megbeszélésével. – Magyar népmesék, néballadák illusztratív megjelenítése jellegzetes magyar népviseleti elemek megfigyeléseinek felhasználásával – Adott álló- vagy mozgóképi megjelenések egyéni elképzelés szerinti átértelmezése (pl. más napszakban, más évszakban, más helyszínen, más szereplőkkel, más hangulati elemekkel, színatírással). – Élmények, elképzelt vagy hallott történetek, (pl. álmok, családi események, osztálykirándulás, szüret) részleteinek megjelenítése különböző vizuális eszközökkel (pl. grafika, festmény, nyomat, fotó), és kreatív történetalkotás az elkészült vizuális munkák segítségével (pl. nyitva hagyott történet befejezése, átírása) – Karakteres fekete fehér művészfotók megfigyelése alapján a látott személyre vonatkozó információk, jellemzők megfogalmazása játékos, találgatásra alapuló formában (pl. életkor, foglalkozás, kedvenc étel, fontos tárgy). Az élmények vizuális megjelenítése a legfontosabb jellemzők (pl. külső-belső tulajdonság, öltözet) minél pontosabb bemutatása érdekében. – Saját és mások munkáinak, képeknek, vizuális alkotások szereplőinek szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szerinti szöveges elemzése, összehasonlítása, a következtetések szöveges megfogalmazásával és 		
---	--	--

<p>megvitatásával (befogadói és szövegalkotási képességek fejlesztése).</p> <ul style="list-style-type: none"> – Játékelmények játékos vizuális és dramatikus feldolgozása (pl. digitális játék síkbeli vagy térbeli társasjátékká alakítása, szabályrendszerek kidolgozása és átdolgozása). – Saját személyes történetek bemutatása érdekében valós hely, helyszín (pl. nagyszülők nyaralója, a település parkja, tópart, erdő, vegyesbolt, uszoda) megjelenítése különböző vizuális eszközökkel síkban és térben (pl. kollázs, vegyes technika, kréta, nyomat, mintázás, makett). – Grafikai felületet gazdagon tartalmazó grafika mintakincsének megfigyelése, a tapasztalatok alapján rajzolt gyűjtemény készítése egyénileg, vagy csoportban. A gyűjtött minták felhasználása saját célú képalkotásban egyénileg vagy csoportmunkában. 		
--	--	--

Szemléltetésre ajánlott művek:

A műalkotásokat a tanár választhatja ki a művészettörténeti korszaknak vagy az elemzendő vizuális problémának megfelelően; az adott helyi szemléltetési lehetőségek mindig kapjanak elsőbbséget!

- Hieronymus Bosch: Zenészek pokla,
- Szinyei Merse Pál: Majális,
- Csontváry K. T.: Nagy Taormina,
- magyar népi építészet jellemző példáinak (parasztház, fa harangláb, székelykapu stb.) fotói.
- Kemény Henrik: Vitéz László.
- Magyar népmesék, Vuk, Pinokkió filmes vagy színházi adaptációi
- Csók István: Szénagyűjtők,
- Marc Chagall festményei,
- Vankóné Dudás Juli hagyományos népi életmódot bemutató festményei.
- Kunkovác László: Pásztoremberek,
- Robert Capa fotói.
- Van Gogh tollrajzai,
- Gyulai Líviusz grafikái.

Témakör: Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben

Óraszám: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítségével értelmez;
- egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer;
- pontosan ismeri államcímerünk és nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit;
- adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában;
- saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű, mindennapok során használt jelek (pl. közlekedési jelek, útjelzés, piktogram, zenei kotta), kommunikációs szándékú vizuális közlések (pl. szórólap, óriásplakát, reklámanyag) felismerése, megfigyelése, azonosítása és elemzése tanári segítséggel A tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban. – Egy valós vagy képzeletbeli tárgy vagy jelenség (pl. bűvös kocka, Gábor Áron rézagyúja, János vitéz kardja, ünnepkörök, napfogyatkozás, Kis Hableány emberré válása) számára plakát, szórólap tervezése, kivitelezése a kép és szöveg együttes alkalmazásával, a figyelem és érdeklődés felkeltése céljából. – Valós, mindennapi iskolai kommunikációs helyzetek érdekében a legfontosabb kommunikációs célt (pl. figyelem felkeltése, tájékoztatás, felhívás) érvényesítő síkbeli vagy térbeli vizuális megjelenés (pl. plakát, cégér, installáció) tervezése egyénileg és csoportmunkában is. – A környezetünkben észlelhető változások (pl. nyári zápor, olvadás, penészedés), folyamatok (pl. palacsintasütés, építkezés), mozgások (pl. kerékpár, óra) vizuális megfigyelése, értelmezése és a tapasztalatok és információk vizuális megjelenítése (pl. fotósorozat, film, rajzsorozat, folyamatábra) a változás vagy 	<ul style="list-style-type: none"> – vizuális kommunikáció, – befolyásolás, – meggyőzés, – figyelemfelkeltés, – piktogram, – térkép, – plakát, – idő, – címer 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Dráma és színház, – Digitális kultúra, – Matematika, – Hittan

<p>folyamat időbeliségének hangsúlyozásával, csoportmunkában is.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Valós vagy képzeletbeli utazás folyamatának, útvonalának, történéseinek képes és szöveges bemutatása, különböző cél (pl. tájékoztatás, dokumentálás, szórakoztatás) hangsúlyozásával. – Magyar mesékben, mondákban szereplő uralkodók címereinek, zászlóinak gyűjtése és a gyűjtemény bemutatása tabló, vagy prezentáció formájában. A gyűjtemény rajzos adatainak felhasználása kifejező jellegű képalkotásban. 		
--	--	--

Témakör: Médiahasználat – Valós és virtuális információk

Óraszám: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél;
- a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik;
- az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- azonosítja a gyerekeknek szóló, vagy fogyasztásra ösztönző, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket;
- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Kisgyerekeknek szóló mozgóképi közlések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése (pl. a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás) tanári segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban. – Fogyasztásra ösztönző különböző reklámanyagok (pl. szórólap, óriásplakát, reklámújság, tv reklám) elemzése tanári segítséggel és a vizuális megjelenés áttervezése játékos feladatokban (pl. 	<ul style="list-style-type: none"> – média, reklám, – televíziós műsортípus, – televíziós sorozat, – ismeretterjesztő műsor 	<ul style="list-style-type: none"> – ének-zene, – magyar nyelv és irodalom, – környezetismeret, – dráma és színház, – digitális kultúra, – matematika, – hittan

<p>kommunikációs hatást erősítő vagy módosító céllal).</p> <ul style="list-style-type: none"> – A saját médiahasználati szokások (pl. internet, televízió, rádió, mobiltelefon, könyv, videojáték) tanulmányozása különböző szempontok (pl. időtartam, tartalom, gyakoriság, résztvevők) alapján, és azok vizuális szemléltetése. <p>A tapasztalatok közös, reflektív megbeszélése, különös tekintettel a biztonságos médiahasználat szabályaira.</p>		
--	--	--

Témakör: Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet

Óraszám: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen eleméz, összehasonlít;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszését;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel eleméz, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;
- időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;
- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Régi magyar gyerekfilmek karakteres szereplőinek képi megjelenítése, történetiség, részlet ábrázolása, dramatikus előadása. – Egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, reklámfilm) hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével. – Optikai különlegességek, lehetetlenségek (pl. „Nagyobb vagyok, mint egy fa”, „Elvesztettem a fejemet”) létrehozása egyszerű digitális technikával (pl. fotó, film), és a tapasztalatok szóbeli megbeszélésével, csoportmunkában. – Személyes vagy közösségi témához kapcsolódó történetek (pl. problémák az 	<ul style="list-style-type: none"> – nézőpont, – cselekmény, – főszereplő, – mellékszereplő, – fényhatás, – megvilágítás 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Dráma és színház, – Digitális kultúra, – Matematika, – Hittan

<p>osztályban, legjobb emlékeink) vizuális megjelenítése egyszerű digitális eszközökkel (pl. fotósorozat, slideshow) az üzenet egyértelmű közvetítése érdekében csoportmunkában.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Történet egyetlen vizuális vagy egyéb eleméből kiindulva (pl. képkocka, főszereplő karakterének leírása, regény rövid részlete) saját történet kitalálása és vizuális megjelenítése (pl. képregény, fotósorozat, rövidfilm) a történet időbeliségének érzékeltetése érdekében. – Történetek, mesék, népmesék képregényszerű ábrázolása, időrendiség, cselekmény megjelenítésével, különböző nézőpontokból való ábrázolással, kiemeléssel. 		
---	--	--

Szemléltetésre ajánlott művek:

A műalkotásokat a tanár választhatja ki a művészettörténeti korszaknak vagy az elemzendő vizuális problémának megfelelően; az adott helyi szemléltetési lehetőségek mindig kapjanak elsőbbséget!

- Lázár Ervin A hazudós egér; A fába szorult hernyó, Az igazságtevő nyúl
- Keménykalap és krumpliorr c.film

Témakör: Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak

Óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmez készíti csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál;
- különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít;
- gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
---	-----------------	----------------------------

<ul style="list-style-type: none"> - Eszközként használható egyszerű természeti formák és tárgyak (pl. régi konyhai eszközök, ritka szerszámok) elemző-értelmező rajza megfigyelés alapján, kiemelés nagyítással. Rajzos használati utasítás készítése a természeti vagy mesterséges forma esetleg humorosnak ható, kitalált használati módjához. - Magyar népi cserépedények megfigyelése, következtetések megfogalmazása a formai jegyek alapján a használati módra (pl. vizes korsó, lábas, fazék, miskakancsó, butella). A megfigyelések rögzítése rajzban. A rajzok kreatív továbbalakítása szabad képalkotásban. - Korong nélkül készülő, adott funkcióra alkalmas egyszerű agyagedény készítése az alkalmazott technikából adódó önálló tervezés alapján. - Tárgytervezés, tárgyalkotás, vagy meglévő tárgy átalakítása (pl. öltözet kiegészítő, játék) hagyományos kézműves technikákkal (pl. nemezelés, fonás, hímzés, batikolás, agyagozás). - Lakóhelyük (vagy egy meghatározott magyar tájegység) jellemző, hagyományos díszítőművészetének mintakincsét megismerve saját készítésű agyagtárgy díszítő motívumának tervezése. A kivitelezés technikai lehetőségeinek megismerése után a formához, funkcióhoz leginkább alkalmas díszítmény kiválasztása és kivitelezése. - Csomagolás tervezése, kivitelezése valós vagy képzeletbeli tárgy, dolog (pl. mobiltelefon, szemüveg, sütemény, hétmérföldes csizma, élet vize) számára a tárgy legfontosabb sajátosságainak (pl. forma, anyag) megtartásával és vizuális érzékeltetésével. - Hulladékanyagokból új funkcióval bíró tárgyak tervezése, kivitelezése valós vagy elképzelt funkció teljesítése érdekében (pl: flakonokból és egyéb kiegészítő elemekből fantasztikus járművek tervezése, modellezése). - Dramatikus játékhöz jelmezek és kellékek készítése önállóan vagy 	<ul style="list-style-type: none"> - tárgytervezés, - csomagolás, - használati tárgy-dísz tárgy, - vizuális ritmus, - formai egyszerűsítés, - népi cserépedény, - hímzés minta 	<ul style="list-style-type: none"> - Ének-zene, - Néptánc, - Magyar nyelv és irodalom, - Környezetismeret, - Dráma és színház, - Digitális kultúra, - Testnevelés, - Matematika, - Hittan
---	---	--

<p>csoportmunkában. Különböző anyagok szakszerű összeépítése (pl. ragasztás, kötözés, varrás, dróttal).</p> <p>– Magyar népi ünnepkör iskolai bemutatásához (pl. Betlehemezés, Kiszehajtás stb.) átéléséhez néprajzi dokumentáció (fotó, film) megismerésével hitelességre törekvő kellékek, jelmezek készítése csoportmunkában.</p>		
--	--	--

Témakör: Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk

Óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelést szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít;
- alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Évszakoknak megfelelően természeti formákból való kép- és tárgyalkotás (pl. őszi terméslények, termésbábok levelekből, tárgyalkotás őszi termésekből (koszorú, füzér); tobozokból karácsonyfa, betlehemi figurák készítése, virágtündérek, virágbábok, koszorúk, virágszőnyeg). – Valós vagy képzeletbeli természetes terek (pl. barlang, tisztás, víz alatti világ) különböző épületek (pl. hagyományos parasztház, színház, uszoda, templom, 	<ul style="list-style-type: none"> – építmény, – épület, – település, – nézet: felül-, alul-, oldalnézet, – alaprajz, – parasztház 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Néptánc, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Dráma és színház, – Digitális kultúra, – Testnevelés, – Matematika,

<p>fészer) csoportosítása különböző szempontok szerint (pl. rendeltetés, anyag, méret, elhelyezkedés, kor, díszítmény), a különböző épülettípusok legfontosabb jellemzőinek összehasonlítása és rendezése érdekében.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Példák gyűjtése és elemzése tanári segítséggel eltérő érzelmi hatást kiváltó (pl. hétköznapi, ünnepélyes, titokzatos, rideg, félelmetes, vidám) épített terekről (pl. templom, iroda, park, szoba, lift, zuhanyfülke, labirintus). A tapasztalatok beépítése a személyes élményeket és történeteket bemutató alkotó feladatokba. – Adott, környezet (erdő, vízpart, park) átalakítására, új funkcióval való megtöltésére (pl. fantasztikus kalandpark) terv, makett készítése berendezéssel egyéni vagy csoportmunkában. – Magyar népi építészet legjellemzőbb sajátosságainak megismerése, makettépítés változatos anyagokból (pl. karton, agyag, természetben talált anyagok) egyéni- és csoportmunkában. – Ismert funkció (pl. lakás, iskola, orvosi rendelő, mozi) saját ötlet alapján elképzelt változatának megtervezése, elkészítése makettben, az elkészült makettekől közösen településszerkezet (pl. falu, városrész) kialakítása, egyszerű „terepasztal” megépítése, csoportmunkában. – Kiállítás, múzeum, helytörténeti gyűjtemény, tájház felkeresése során vázlatrajzok készítése a hagyományos magyar népi élet belső tereiről, berendezési tárgyairól. A konkrét kiállítás élményéhez köthető tárgyalkotás. – Magyarország építészetének megismerése érdekében adott funkciójú épületek (hidak, tornyok, kastélyok stb.) képeinek gyűjtése, a képi információk felhasználása sík- vagy térbeli alkotásban, egyénileg 		<p>– Hittan</p>
--	--	-----------------

<p>vagy csoportmunkában (pl. legtöbb terhet elbíró híd építése csoportban, adott távolságú “szakadék” fölé két $a/3$-as műszaki rajzlapból, a legmagasabb torony felépítése egy rajzlapból, kifejező képalkotás valós magyar építmény témájában).</p> <p>– Magyar nemzeti jelképpé vált épületek és műalkotások (pl. Országház, debreceni Nagytemplom, Szabadságszobor, Budai vár épületegyüttese stb.) megismerése.</p>		
---	--	--

TECHNIKA ÉS TERVEZÉS 1-4.ÉVFOLYAM

Évfolyam	1.	2.	3.	4.
Heti óraszám	1	1	1	1
Éves óraszám	36	36	36	36

A technika és tervezés tantárgy a problémamegoldó gondolkodást, a saját tapasztalás útján történő ismeretszerzést helyezi a középpontba, melynek eszköze a tanórákon megvalósuló kreatív tervező és alkotó munka, a hagyományos kézműves és a legmodernebb digitális technológiák felhasználásával. A tantervben kiemelt szerepet kap a tanulni tudás, az alkalmazás, a problémamegoldáson alapuló alkotás. Ezt szolgálják a kínált tevékenységek, a nevelés, a kompetenciafejlesztés és a műveltség tartalom leírt rendszere, az egyes elemek arányos megjelenítése.

A technika és tervezés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A kommunikációs kompetenciák: A tantárgy tanulása során a tanuló elképzeléseit, terveit megoszthatja társaival, véleményét ütközteti, a különbségek tisztázásával konszenzusra jut. A tanórákon a csoportban végzett feladatmegoldás során a tanulónak együttműködési készségeit fejlesztve lehetősége nyílik építő jellegű párbeszédre. A tantárgy technikatörténeti ismeretei hozzájárulnak a régi korok – esetleg tájegységenként eltérő – elnevezéseinek megismeréséhez és elsajátításához, amin keresztül bemutatható a gyakorlati tevékenységhez kapcsolódó nyelvhasználat gazdagsága, árnyaltsága és a tájnyelvi értékek.

A digitális kompetenciák: A tantárgy olyan értékrendet közvetít, melynek szerves része a környezet folyamatos észlelése, az információhoz jutás, az információk értékelése, beépülése a hétköznapi életbe.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A technika és tervezés a természettudományos tantárgyak – környezetismeret, természettudomány 5–6. évfolyam – előkészítésében, a tanult ismeretek szintetizálásában és gyakorlati alkalmazásában tölt be fontos szerepet. A célok eléréséhez széles körű, differenciált tevékenységrendszert alkalmaz, mellyel megalapozza a tanulók természettudományos és műszaki műveltségét, segíti a mindennapi életben felmerülő problémák megoldását.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló a másokkal közösen végzett csoportos gyakorlati alkotótevékenységek révén szerez tapasztalatot a csoporttagokkal tervezett együttműködés kialakításának lehetőségeiről és a csoporton belüli vezetői, illetve végrehajtói szerepekről.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanulóban az iskolai tevékenysége során erősödik a cselekvő tudatosság, amely hozzájárul a munkára vonatkozó igényességhez, az életvitel aktív alakításához, fejlesztéséhez.

Cél a tanulók életében felmerülő komplex gyakorlati problémák megoldási készségének kialakítása, a cselekvés általi tanulás és fejlődés támogatása. A tanulók a tanulási folyamat során használható (működő, megehető, felvehető stb.) produktumokat hoznak létre valódi anyagokból, ezekhez az adott életkorban biztonságosan használható szerszámokat, eszközöket alkalmazva.

A tantárgy sajátossága, hogy a tanórai tevékenység gyakorlatközpontú; kiemelkedő jellemzője, hogy a tanulási folyamatban központi szerepet kap az ismereteken túlmutató tudásalkalmazás,

ezért az értékelés elsősorban az alkotó folyamatra, a munkavégzési szokásokra, az elkészült produktumra irányul, és jelentős szerepet kap benne az elért sikerek, eredmények kiemelése, a pozitív megerősítés.

A tantárgy tanulása és tanítása során célszerű alkalmazni azokat a közismereti tárgyak keretében elsajátított ismereteket, amelyek segíthetnek a mindennapi életben felmerülő problémák megoldásában. Olyan cselekvőképesség kialakítása a cél, amelynek mozgatója a felelősségérzet és az elköteleződés, alapja pedig a megfelelő autonómia és nyitottság, megoldási komplexitás.

A tantárgy struktúrájában rugalmas, cselekvésre építő, tanulás- és tanulócentrikus. A megszereshető tudás alkalmazható, s ezzel lehetővé teszi a tanuló számára a mindennapi életben használható és hasznos készségek kialakítását.

TECHNIKA ÉS TERVEZÉS 1-2.ÉVFOLYAM

Az ember környezetet is átalakító tevékenységének, felelősségének megismerése, megértése nem új feladat az iskolát kezdő tanulók számára. Az óvodai élet során naponta végeztek munka jellegű tevékenységeket, egyrészt az önellátás, önkiszolgálás, másrészt a tárgyalkotás, a kézműves és óvodakerti tevékenységek terén. Minden óvodai munkatevékenység célja, hogy a gyerekek mintát követve bekapcsolódjanak, és örömmel vegyenek részt benne, megélik a sikert, büszkék legyenek munkájukra, épüljön, erősödjön motivációs bázisuk.

Az alapfokú képzés első nevelési-oktatási szakaszában erre a motivációs bázisra építve tervezhető a technika és tervezés tantárgy programja, középpontba helyezve az alkotótevékenységet, a munkát. Célszerűen játékba ágyazott minta és modellkövetés, tapasztalatszerzés, felfedezés, alkotás kell, hogy jellemezze a tanórákon megvalósuló aktív tanulási folyamatot. Az ismeretek szervezője az a környezeti tapasztalások során már kialakult szokásrend, amelyhez életvitelünkkel alkalmazkodunk, s amelynek szervező ismeretei és eseményei a néphagyományok, az ünnepek, a jeles napok.

Kiemelt feladat a kézügyesség életkori sajátosságoknak megfelelő fejlesztése. A tanórákon végzett tudatos, tervszerűen átalakító, megmunkáló tevékenységek magukba foglalják a különböző anyagok megismerését, a megmunkálhatóság megtapasztalását, a tervező és technológiai folyamatok alkalmazását, a munka során keletkező hulladékok környezettudatos elhelyezését.

TECHNIKA ÉS TERVEZÉS 1. ÉVFOLYAM

Az 1. évfolyamon a technika és tervezés tantárgy alapóraszám: 36 óra (34 óra + 2 szabadon felhasználható).

Éves óraszám: 36 óra/év

Heti óraszám: 1 óra/hét

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Anyagok a környezetünkben	4
Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15
Otthon – család – életmód	7

Jeles napok, ünnepek	5
Közlekedés	3
Szabadon felhasználható	2
Összes óraszám:	36

TÉMAKÖR: Anyagok a környezetünkben

ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- -az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket – szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség;
- -alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az érzékszervek és az érzékelés fajtáinak megismerése – Véleményformálás a társakkal közös tevékenység során – Tevékenység során együttműködési készségek fejlesztése – Környezettudatos döntéshozatal a megismert anyagok használata során – Építő jellegű párbeszéd alkalmazása – Kézügyesség fejlesztése – Természetes és mesterséges anyagok csoportosítása: fa, papír, fém, textil, fonal, műanyag – Az anyagok fajtái, tulajdonságai, felhasználhatóságuk – Anyagvizsgálatok érzékszervi úton 	<ul style="list-style-type: none"> – természetes anyagok, – mesterséges anyagok, – termékek, – magvak, – fa, papír, fém, textil, fonal, – műanyag, – szín, árnyalat, – átlátszóság, – szag, – keménység, – rugalmasság, – felületi simaság 	<ul style="list-style-type: none"> – Környezetismeret – Vizuális kultúra – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK

- Tanulmányi séta: természetes anyagok, levelek, termékek gyűjtése.
- Anyagok felhasználásának megfigyelése közvetlen környezetünkben.
- Termésfigurák, termésbábok készítése, figura tervezése, megfelelő formájú és méretű termékek válogatása, becslés, tervezés.
- Őszi színek megfigyelése, formák összehasonlítása, asszociáció.
- Levélpréselés módszerének megismerése: levélkép készítése
- Magkép készítése.
- Kavicsfestés.
- Csoportmunkában tájkép készítése magokból kirakott mozaikkal.

TÉMAKÖR: Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés

ÓRASZÁM: 15 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- -adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- -egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során;
- -alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez;
- -saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli;
- -értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében;
- -felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- -rendet tart a környezetében;
- -törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- -szelektíven gyűjti a hulladékot;
- -rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel;
- -otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetét felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
- -takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
- -tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét;
- -az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
- -társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során;
- -felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- -ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Megfigyelő- és feladatmegoldó képesség fejlesztése	– természetes anyag,	– Hon-és népismeret
– A kreativitás erősítése	– mesterséges anyag,	– Magyar nyelv és irodalom
– Együttműködés és véleményformálás támogatása	– anyagvizsgálat, anyagi tulajdonság,	– Környezetismeret
– Az önkifejezés és a kulturális tudatosság támogatása	– képlékenység,	– Matematika
– Társas tanulási tevékenységek előtérbe helyezése	– becslés, mérés,	– Hittan
– Tapasztalás támogatása munkatevékenységek útján	– sablon,	
– Felelős szerepvállalás és a munkamegosztás erősítése	– szálalás, fonás, csomózás,	
– Önálló ismeretszerzés támogatása	– hurkolás, fonás, csomózás,	
– Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat	– anyagtakarékosság,	
	– újrahasznosítás	

<ul style="list-style-type: none"> – A takarékoság iránti igény fejlesztése – Környezettudatos magatartás támogatása – Képlékeny anyagok tulajdonságai – Tárgykészítés képlékeny anyagból – A papír tulajdonságainak csoportosítása – Papírmunkák: hajtogatás, gyűrés, sodrás, tépés, nyírás, díszítés, bábkészítés – A fa tulajdonságai, felhasználása – Famunkák: darabolás, csiszolás, hegyezés – A fonalak csoportosítása, felhasználása – Fonalmunkák: hurkolás, fonás, csomózás 		
---	--	--

TEVÉKENYSÉGEK

- Képlékeny anyagok tulajdonságainak megismerése, anyagvizsgálat érzékszervekkel.
- Képlékeny anyagok alakítása: gyúrás, lapítás, gömbölyítés, hengerítés, mélyítés, kivájás, nyújtás, mintázás.
- Edénykék, gyöngyök, szélcsengő készítése agyagból.
- Só-liszt gyurma készítése: figurák, mozgó kompozíció készítése.
- Mézeskalács-készítés.
- Hagyományos mesterségek megismerése.
- Papírfajták és tulajdonságaik megismerése, használatuk.
- Papír sodrásával, gömbölyítésével, gyűrött és sodrott papírból, papírgömböcskékből őszi fa, őszi kép készítése.
- Fatörzs és ágak készítése tépéssel, levelek nyírással, kúpos kialakítás nyírással, ragasztással.
- Legyezőhajtással, redőzéssel figurák készítése.
- Origamijelek ismerete alapján növény- és állatfigurák hajtogatása.
- Ünnepi és farsangi díszek készítése termésekből, papírból. Alaklemez, sablon használatával bábok, társasjáték, puzzle, kreatív játékok készítése.
- Papírszövés.
- Ismerkedés a fával, a fa haszna, a faültetés fontossága, a fa tulajdonságainak megfigyelése.
- A fa darabolása, csiszolása, hegyezése.
- A hurkapálca töréspróbája.
- Marokó készítése.
- Kép készítése hurkapálcából.
- Spatulából figurák, könyvjelző és ajándékkísérő készítése.
- Különböző fonalak, kötelek, cérnák vizsgálata. Növényi és állati eredet. Hogyan készül? Mire használják?
- Csomók és masni kötése, sodrás, bojt készítés, hármass fonás, körmön fonás, nemezelés, pomponkészítés.

TÉMAKÖR: Otthon – család – életmód

ÓRASZÁM: 7 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a családellátó tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés, növények, állatok gondozása stb.
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteket felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
- takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
- rendet tart a környezetében;
- törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- szelektíven gyűjti a hulladékot;
- ismeri a tudatos vásárlás néhány fontos elemét;
- ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Tapasztalatszerzés elősegítése a közvetlen környezet megismerése során – A környezetátalakítás következményeinek értelmezése – A környezet- és egészségtudatosság megalapozása – Ok-okozati összefüggések értelmezése – Szokásrend kialakítása – A rendszeresség és a rendszeret iránti igény formálása – Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat – A takarékoság iránti igény fejlesztése – Környezettudatos magatartás támogatása – Együttműködési képesség kialakítása és erősítése – Az önismeret fejlesztése – Lakásfajták csoportosítása – Lakástervek készítése – Lakásépítés építőelemekkel – Erőforrások a háztartásban – áram, gáz, víz – Lakberendezés – Egészséges életmód – Egészséges táplálkozás – Étkezési szokások, terítés – Személyi higiénia, tisztálkodás – Öltözködési szabályok – Háztartási balesetek – Munkamegosztás 	<ul style="list-style-type: none"> – lakás, otthon, – család, – életmód, – családi ház, – lakberendezés, – egészséges életmód, – táplálkozás, – higiénia, – testápolás, – öltözködés, – veszélyforrás, – baleset, háztartási baleset, – háztartás, házimunka, – munkamegosztás, – időbeosztás, – napirend, – szabadidő, – takarékoság, – környezet, – környezetvédelem, – hulladék, – szelektív hulladékgyűjtés 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom. – Környezetismereti olvasmányok, filmek – Matematika – Hittan – Digitális kultúra

<ul style="list-style-type: none"> – Napirend, házirend – Takarékoskodás – Környezetvédelem 		
--	--	--

TEVÉKENYSÉGEK

- Beszámolók lakóhelyünkről.
- Saját településünk megismerése: utcák, terek elrendezése, házak, épületek, épülettípusok, lakásfajták.
- A ház helyiségei, funkciójuk, berendezésük.
- Építőelemekkel házak építése.
- Építés alapformára, körvonalrajz, alaprajz készítése.
- Különleges építmények tervezése.
- A szoba berendezése: bútorok készítése.
- Családtagok bemutatása, köszönés, bemutatkozás.
- Családi munkamegosztás, házimunka és napi tevékenységek, háztartási munkák csoportosítása.
- Napirend készítése.
- Étkezési szokások, az egészséges táplálkozás alapjai, egészséges életmód.
- Napi étrend készítése: élelmiszerek, ételek, italok, vitaminok.
- Egyszerű ételkészítés.
- Asztalterítés, asztali illemtan, asztalterítés, szalvétahajtogatás, meghívó, ültetőkártya készítése
- Tisztálkodási szokások: személyi higiéniahoz, testápoláshoz kapcsolódó plakátok készítése.
- Napszaknak, évszaknak és alkalomnak megfelelő öltözködés: öltöztetőbabák, divatbemutató.
- Ruházat tisztántartása, szekrényrendezés.
- Környezetünk tisztán tartása. Alapvető takarítószeres és eszközök használata. Veszélyforrások: gyufa, gáz, elektromos áram balesetmentes használata.
- Növények a lakásban: növényápolás.
- Iskolakert gondozása, növényápolás.
- Ötletgyűjtés a közvetlen környezetünkben keletkező hulladékok újrahasznosítására.

TÉMAKÖR: Jeles napok, ünnepek

ÓRASZÁM: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát;
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Magyarságtudat erősítése – Az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeinek elsajátítása és betartása – Az ajándékozás kultúrájának elsajátítása 	<ul style="list-style-type: none"> – jeles nap, – jelkép, – ünnep, – népszokás, – viselkedéskultúra, 	<ul style="list-style-type: none"> – Környezetismeret – Hittan

<ul style="list-style-type: none"> – Tervek a családban – Esztétikai érzék fejlesztése – Közösen átélt élmények és érzések támogatása – Mikulás – Karácsony – Farsang – Március 15. – Húsvét – Anyák napja 	<ul style="list-style-type: none"> – öltözködéskultúra, – munkaszervezés, – dekoráció, – esztétika 	
---	--	--

TEVÉKENYSÉGEK

- Ünnepi díszek, szimbólumok készítése különböző anyagokból: mikulás, karácsonyfa, kokárda, zászló.
- Csomagolástechnikák: különböző alakú ajándéktárgyak csomagolása.
- Hímes tojás készítése.
- Ajándéktárgyak, meghívók, üdvözlőkártyák készítése.

Témakör: Közlekedés

Óraszám: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- -ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat;
- -az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
- -rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Saját felelősség felismerése a közlekedésben – Szabálykövető magatartás kialakítása – Balesetmentes közlekedés támogatása – Együttműködő és együttérző képesség fejlesztése – Etikus magatartás értelmezése és kialakítása – A gyalogos és kerékpáros közlekedés legfontosabb szabályainak megismerése – A kulturált és biztonságos járműhasználat megismerése – A közlekedési szabályok és a járműhasználat gyakorlása szimulációs és valós közlekedési helyzetekben 	<ul style="list-style-type: none"> – gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályai, – tömegközlekedési eszközök, – kulturált közlekedés, – biztonságos járműhasználat, – közlekedési eszközök részei 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Környezetismeret

TEVÉKENYSÉGEK

- Séta az iskola környékén, figyelemfelhívás a veszélyhelyzetekre: gyalogos és kerékpáros közlekedés, úttesten való átkelés szabályai, közlekedési lámpa jelzéseinek ismerete, közlekedési szituációs játék
- Jelzések, táblák megfigyelése
- Helyes és helytelen viselkedés megfigyelése és elemzése
- Gyalogosokra vonatkozó közlekedési jelzések és táblák megismerése
- Tömegközlekedési eszközök megismerése
- Udvariassági szabályok megismerése és alkalmazása

TECHNIKA ÉS TERVEZÉS 2. ÉVFOLYAM

A 2. évfolyamon a technika és tervezés tantárgy alapóraszám: 36 óra (34 óra + 2 szabadon felhasználható).

Éves óraszám: 36 óra/év

Heti óraszám: 1 óra/hét

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Anyagok a környezetünkben	4
Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15
Otthon – család – életmód	7
Jeles napok, ünnepek	5
Közlekedés	3
Szabadon felhasználható	2
Összes óraszám:	36

TÉMAKÖR: Anyagok a környezetünkben

ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket – szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség;
- alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az érzékszervek és az érzékelés fajtáinak megismerése – Véleményformálás a társakkal közös tevékenység során 	<ul style="list-style-type: none"> – természetes anyagok, – mesterséges anyagok, – termékek, 	<ul style="list-style-type: none"> – Környezetismeret – Vizuális kultúra – Hittan

<ul style="list-style-type: none"> – Tevékenység során együttműködési készségek fejlesztése – Környezettudatos döntéshozatal a megismert anyagok használata során – Építő jellegű párbeszéd alkalmazása – Kézügyesség fejlesztése – Természetes és mesterséges anyagok csoportosítása: fa, papír, fém, textil, fonal, műanyag – Az anyagok fajtái, tulajdonságai, felhasználhatóságuk – Anyagvizsgálatok érzékszervi úton 	<ul style="list-style-type: none"> – magvak, – fa, papír, fém, textil, fonal, műanyag, – szín, árnyalat, – átlátszóság, – szag, – keménység, rugalmasság, – felületi simaság 	
--	---	--

TEVÉKENYSÉGEK

- Tanulmányi séta: természetes anyagok, levelek, termések gyűjtése.
- Anyagok felhasználásának megfigyelése közvetlen környezetünkben.
- Termésfigurák, termésbábok készítése, figura tervezése, megfelelő formájú és méretű termések válogatása, becslés, tervezés.
- Őszi színek megfigyelése, formák összehasonlítása, asszociáció.
- Levélpréselés módszerének megismerése: levélkép készítése.
- Magkép készítése.
- Kavicsfestés.
- Csoportmunkában tájkép készítése magokból kirakott mozaikkal.

TÉMAKÖR: Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés

ÓRASZÁM: 15 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- -adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- -egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során;
- -alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez;
- -saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli;
- -értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében;
- -felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- -rendet tart a környezetében;
- -törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- -szelektíven gyűjti a hulladékot;
- -rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel;
- -otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetét felismeri, és ismeri megelőzésük módját;

- takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
- tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét;
- az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
- társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során;
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Megfigyelő- és feladatmegoldó képesség fejlesztése - A kreativitás erősítése - Együttműködés és véleményformálás támogatása - Az önkifejezés és a kulturális tudatosság támogatása - Társas tanulási tevékenységek előtérbe helyezése - Tapasztalás támogatása munkatevékenységek útján - Felelős szerepvállalás és a munkamegosztás erősítése - Önálló ismeretszerzés támogatása - Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat - A takarékoság iránti igény fejlesztése - Környezettudatos magatartás támogatása - Képlékeny anyagok tulajdonságai - Tárgykészítés képlékeny anyagból - A papír tulajdonságainak csoportosítása - Papírmunkák: hajtogatás, gyűrés, sodrás, tépés, nyírás, díszítés, báb készítés - A fa tulajdonságai, felhasználása - Famunkák: darabolás, csiszolás, hegyezés - A fonalak csoportosítása, felhasználása - Fonalmunkák: hurkolás, fonás, csomózás 	<ul style="list-style-type: none"> - természetes anyag, - mesterséges anyag, - anyagvizsgálat, - anyagi tulajdonság, - képlékenységi, becslés, mérés, - sablon, - szálas anyag, - hurkolás, fonás, csomózás, - anyagtakarékoság, - újrahasznosítás 	<ul style="list-style-type: none"> - Hon-és népismeret - Magyar nyelv és irodalom - Környezetismereti olvasmányok - Matematika - Hittan

TEVÉKENYSÉGEK

- Képlékeny anyagok tulajdonságainak megismerése, anyagvizsgálat érzékszervekkel.
- Képlékeny anyagok alakítása: gyúrás, lapítás, gömbölyítés, hengerítés, mélyítés, kivájás, nyújtás, mintázás.
- Edénykék, gyöngyök, szélcsengő készítése agyagból.
- Só-liszt gyurma készítése: figurák, mozgó kompozíció készítése.
- Mézeskalács-készítés.
- Hagyományos mesterségek megismerése.
- Papírfajták és tulajdonságaik megismerése, használatuk.
- Papír sodrásával, gömbölyítésével, gyűrött és sodrott papírból, papírgömböcskékből őszi fa, őszi kép készítése.
- Fatörzs és ágak készítése tépéssel, levelek nyírással, kúpos kialakítás nyírással, ragasztással.
- Legyezőhajtással, redőzéssel figurák készítése.
- Origamijelek ismerete alapján növény- és állatfigurák hajtogatása.
- Ünnepi és farsangi díszek készítése termésekből, papírból. Alaklemez, sablon használatával bábok, társasjáték, puzzle, kreatív játékok készítése.
- Papírszövés.
- Ismerkedés a fával, a fa haszna, a faültetés fontossága, a fa tulajdonságainak megfigyelése.
- A fa darabolása, csiszolása, hegyezése.
- A hurkapálca töréspróbája.
- Marokkó készítése.
- Kép készítése hurkapálcából.
- Spatulából figurák, könyvjelző és ajándékkísérő készítése.
- Különböző fonalak, kötelek, cérnák vizsgálata. Növényi és állati eredet. Hogyan készül? Mire használják?
- Csomók és masni kötése, sodrás, bojt készítés, hármass fonás, körmön fonás, nemezelés, pomponkészítés.

TÉMAKÖR: Otthon – család – életmód

ÓRASZÁM: 7 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- -ismeri a családellátó tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés, növények, állatok gondozása stb.
- -felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- -felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- -otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetait felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
- -takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
- -rendet tart a környezetében;
- -törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- -szelektíven gyűjti a hulladékot;
- -ismeri a tudatos vásárlás néhány fontos elemét;
- -ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Tapasztalatszerzés elősegítése a közvetlen környezet megismerése során – A környezetátalakítás következményeinek értelmezése – A környezet- és egészségudatosság megalapozása – Ok-okozati összefüggések értelmezése – Szokásrend kialakítása – A rendszeresség és a rendszeret iránti igény formálása – Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat – A takarékoság iránti igény fejlesztése – Környezettudatos magatartás támogatása – Együttműködési képesség kialakítása és erősítése – Az önismeret fejlesztése – Lakásfajták csoportosítása – Lakástervek készítése – Lakásépítés építőelemekkel – Erőforrások a háztartásban – áram, gáz, víz – Lakberendezés – Egészséges életmód – Egészséges táplálkozás – Étkezési szokások, terítés – Személyi higiénia, tisztálkodás – Öltözködési szabályok – Háztartási balesetek – Munkamegosztás – Napirend, házirend 	<ul style="list-style-type: none"> – lakás, otthon, – család, – életmód, – családi ház, – lakberendezés, – egészséges életmód, – táplálkozás, – higiénia, testápolás, – öltözködés, – veszélyforrás, – baleset, – háztartási baleset, – háztartás, házimunka, – munkamegosztás, – időbeosztás, – napirend, – szabadidő, – takarékoság, – környezet, – környezetvédelem, – hulladék, – szelektív hulladékgyűjtés 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Környezetismereti olvasmányok – Matematika – Hittan

– Takarékoskodás		
– Környezetvédelem		

TEVÉKENYSÉGEK

- Beszámolók lakóhelyünkről.
- Saját településünk megismerése: utcák, terek elrendezése, házak, épületek, épülettípusok, lakásfajták.
- A ház helyiségei, funkciójuk, berendezésük.
- Építőelemekkel házak építése.
- Építés alapformára, körvonalrajz, alaprajz készítése.
- Különleges építmények tervezése.
- A szoba berendezése: bútorok készítése.
- Családtagok bemutatása, köszönés, bemutatkozás.
- Családi munkamegosztás, házimunka és napi tevékenységek, háztartási munkák csoportosítása.
- Napirend készítése.
- Étkezési szokások, az egészséges táplálkozás alapjai, egészséges életmód.
- Napi étrend készítése: élelmiszerek, ételek, italok, vitaminok.
- Egyszerű ételkészítés.
- Asztalterítés, asztali illemtan, asztalterítés, szalvétahajtogatás, meghívó, ültetőkérttya készítése.
- Tisztálkodási szokások: személyi higiéniahoz, testápoláshoz kapcsolódó plakátok készítése.
- Napszaknak, évszaknak és alkalomnak megfelelő öltözködés: öltöztetőbabák, divatbemutató.
- Ruházat tisztántartása, szekrényrendezés.
- Környezetünk tisztán tartása. Alapvető takarítószeres és eszközök használata. Veszélyforrások: gyufa, gáz, elektromos áram balesetmentes használata.
- Növények a lakásban: növényápolás.
- Iskolakert gondozása, növényápolás.
- Ötletgyűjtés a közvetlen környezetünkben keletkező hulladékok újrahasznosítására.

TÉMAKÖR: Jeles napok, ünnepek

ÓRASZÁM: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- -adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- -alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát;
- -felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- -ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Magyarságtudat erősítése	– jeles nap,	– Környezetismereti olvasmányok
– Az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeinek elsajátítása és betartása	– jelkép, – ünnep,	– Hittan

<ul style="list-style-type: none"> – Az ajándékozás kultúrájának elsajátítása – Tervek a családban – Esztétikai érzék fejlesztése – Közösen átélt élmények és érzések támogatása – Mikulás – Karácsony – Farsang – Március 15. – Húsvét – Anyák napja 	<ul style="list-style-type: none"> – népszokás, – viselkedéskultúra, – öltözködéskultúra, – munkaszervezés, – dekoráció, – esztétika 	
---	--	--

TEVÉKENYSÉGEK

- Ünnepi díszek, szimbólumok készítése különböző anyagokból: mikulás, karácsonyfa, kokárda, zászló
- Csomagolástechnikák: különböző alakú ajándéktárgyak csomagolása
- Hímes tojás készítése
- Ajándéktárgyak, meghívók, üdvözlőkártyák készítése

Témakör: Közlekedés

Óraszám: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- -ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat;
- -az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
- -rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Saját felelősség felismerése a közlekedésben – Szabálykövető magatartás kialakítása – Balesetmentes közlekedés támogatása – Együttműködő és együttérző képesség fejlesztése – Etikus magatartás értelmezése és kialakítása – A gyalogos és kerékpáros közlekedés legfontosabb szabályainak megismerése 	<ul style="list-style-type: none"> – gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályai, – tömegközlekedési eszközök, – kulturált közlekedés, – biztonságos járműhasználat, 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Környezetismereti olvasmányok

<ul style="list-style-type: none"> – A kulturált és biztonságos járműhasználat megismerése – A közlekedési szabályok és a járműhasználat gyakorlása szimulációs és valós közlekedési helyzetekben 	<ul style="list-style-type: none"> – közlekedési eszközök részei 	
---	---	--

TEVÉKENYSÉGEK

- Séta az iskola környékén, figyelemfelhívás a veszélyhelyzetekre: gyalogos és kerékpáros közlekedés, úttesten való átkelés szabályai, közlekedési lámpa jelzéseinek ismerete, közlekedési szituációs játék.
- Jelzések, táblák megfigyelése.
- Helyes és helytelen viselkedés megfigyelése és elemzése.
- Gyalogosokra vonatkozó közlekedési jelzések és táblák megismerése.
- Tömegközlekedési eszközök megismerése.
- Udvariassági szabályok megismerése és alkalmazása.

TECHNIKA ÉS TERVEZÉS 3–4. ÉVFOLYAM

Az ember környezetéről, környezetátalakító tevékenységéről és felelősségének megismeréséről az első két évfolyamon tanári segítséggel szerzett információk birtokában a harmadik és negyedik évfolyamos tanulók már önálló ismeretszerzésre képesek. A munka jellegű tevékenységek sora az életkori sajátosságoknak megfelelően évről évre bővül, az eszközök és szerszámok használata egyre nagyobb biztonsággal történik.

Munkájuk során fokozódik a tanulók önállósága, így már saját terv alapján dolgozva készítik el a munkadarabokat. Egyéni és csoportos munkában is jól szervezeten dolgoznak. Erősödik belső motivációjuk, megélik az alkotás örömét, büszkék munkáikra. Felfedezik és elismerik saját és mások kiemelkedő munkáit, ugyanakkor a hibák azonosítása után képesek a javító szándékú korrigálásra.

A nevelés-oktatás középpontjában az alkotótevékenység, a tapasztalati úton történő tanulás és a munka áll. Mindezt játékos tapasztalatszerzés, felfedezés, alkotás jellemzi. A tanulók rendszerszemléletének kialakulását elősegíti az évszakok körforgásának, a napirendnek, a néphagyományoknak, az ünnepeknek és a jeles napoknak a megismerése.

Az életkori sajátosságok mentén kiemelt szempont a kézügyesség fejlesztése. A tanórákon végzett tudatos, tervszerűen átalakító, megmunkáló tevékenységek magukba foglalják a különféle anyagok, azok megmunkálhatóságának megismerését, megtapasztalását, a tervező és technológiai folyamatok alkalmazását, a munka során keletkező hulladékok környezettudatos elhelyezését.

TECHNIKA ÉS TERVEZÉS 3. ÉVFOLYAM

A 3. évfolyamon a technika és tervezés tantárgy száma: 36 óra (34 óra + 2 szabadon felhasználható).

Éves óraszám: 36 óra/év

Heti óraszám: 1 óra/hét

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
--------------	---------

Anyagok a környezetünkben	4
Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15
Otthon – család – életmód	8
Jeles napok, ünnepek	4
Közlekedés	3
Szabadon felhasználható	2
Összes óraszám:	36

TÉMAKÖR: Anyagok a környezetünkben

ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- -az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket – szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség;
- -alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Véleményalkotás erősítése; – A társakkal való közös tevékenység támogatása; – Együttműködési készségek fejlesztése közös tevékenység során; – Környezettudatos döntéshozatal elősegítése az anyaghasználat során; – Építő jellegű párbeszéd alkalmazása; – Kézügyesség fejlesztése; – Anyagvizsgálat; – Az anyagok tulajdonságai; – Az anyagok felhasználási lehetőségei. 	<ul style="list-style-type: none"> – anyag, – alapanyag, – termék, – fizikai tulajdonság, – technológiai tulajdonság, – anyagvizsgálat 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra – Környezetismeret – Matematika – Magyar nyelv és irodalom – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK

- Természetes és mesterséges környezet megfigyelés.
- Különböző termékek, természeti anyagok tapasztalati úton történő megismerése, felhasználás.
- Természetes és mesterséges anyagokból készült tárgyak gyűjtése, csoportosítása, környezettudatos felhasználásuk.
- Természetes és mesterséges anyagok közötti kapcsolat vizsgálata: nyersanyag-alapanyag-termék.
- A környezetátalakító tevékenységek csoportosítása. Az ember környezetalakító tevékenysége és ennek következményei.
- A gyűjtött természetes anyagokból kép készítése.
- Különböző éghajlatú lakások készítése természetes és mesterséges anyagokból.

TÉMAKÖR: Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés
ÓRASZÁM: 15 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- -adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- -egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során;
- -alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez el;
- -saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli;
- -értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében;
- -felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- -rendet tart a környezetében;
- -törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- -szelektíven gyűjti a hulladékokat;
- -rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel;
- -otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetét felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
- -takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
- -tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét;
- -az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
- -társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során;
- -felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- -ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Önálló tervezés és kivitelezés támogatása	– anyagvizsgálat,	– Környezetismeret
– A kreativitás erősítése	– termelés,	– Matematika
– Munkafolyamatok algoritmizálása	– makett, modell,	– Vizuális kultúra
– Pontos munkavégzés iránti igény fejlesztése	– alaprajz,	– Hittan
– Társas tanulási tevékenységek előtérbe helyezése	– méret, mérés,	
– Felelős szerepvállalás és a munkamegosztás erősítése	– előöltés,	
– A segítségnyújtás és kérés szabályainak értelmezése	– díszítőöltés,	
– Reális értékelési készség fejlesztése	– veszélyforrás,	
– Fejlesztő hatású véleményformálás	– baleset,	
	– segítségnyújtás,	
	– újrahasonosítás,	
	– szelektív hulladékgyűjtés	

<ul style="list-style-type: none"> – Szükséges korrekciók elvégzésének elősegítése – Balesetmentes eszközhasználat fejlesztése – A takarékoság iránti igény fejlesztése – Környezettudatos magatartás támogatása – Anyagvizsgálatok felhasználhatósági szempontok alapján – Tárgykészítés képlékeny anyagból – A papír tulajdonságai, felhasználhatósága – Papírmunkák: <ul style="list-style-type: none"> – egyenesen, vonal mentén tép, hajtogat – ollóval egyenesen és körív mentén nyír – vastagabb anyagokat hajlítás előtt vonalzó mentén bekarcol – A fa tulajdonságai, felhasználása – Famunkák: <ul style="list-style-type: none"> – darabolás – csiszolás – hegyezés – A textilek csoportosítása, felhasználása – Fonalmunkák: <ul style="list-style-type: none"> – szövés szövőkereten vagy madzagszövőn – cérnát tűbe fűz önállóan vagy tűbefűző segítségével – gombvarrás – előöltés – díszítőöltés 		
--	--	--

TEVÉKENYSÉGEK

- Anyagvizsgálatok végzése a felhasználhatóság szempontjából.
- Mit miből készítünk, és miért?

- Figurák, apróbb használati tárgyak készítése képlékeny anyagokból.
- A papír tulajdonságainak vizsgálata, funkcióinak megfelelő alkalmazása.
- Térbeli dekorációk papírból, papírcsíkból.
- Ötletes képeslapok, meghívók tervezése, készítése.
- Ajándék- és tároló dobozok készítése karcollással, hajlítással.
- Vár, papírház vagy manóház készítése kartonpapírból.
- Modellek készítése alaklemez segítségével íves és egyenes nyírással.
- A fa tulajdonságainak megismerése felhasználhatóság szempontjából.
- A textilek csoportosítása felhasználásuk szerint.
- Textilgyűjtemény készítése.
- Öltésfajták megismerése: előöltés, díszítő öltések.
- Használati tárgyak készítése megfelelő textilből kézi varrással: zsebkendő-, toll- vagy mobiltelefon-tartó.
- Bábok, kabalafigurák, tűpárna készítése gombvarrással.
- A szövés technikájának megismerése szövőkeret vagy madzagszövő segítségével.

TÉMAKÖR: Otthon – család – életmód

ÓRASZÁM: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- -ismeri a családellátó tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés, növények, állatok gondozása stb.;
- -felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- -felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- -otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteket felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
- -takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
- -rendet tart a környezetében;
- -törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- -szelektíven gyűjti a hulladékot;
- -ismeri a tudatos vásárlás néhány fontos elemét;
- -ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A környezetátalakítás fontos szabályainak alkalmazása – Az önállóság fokozása – A közösségen belüli segítőkészség fejlesztése – A tevékenységek végzése közben egymás segítő támogatása – A megszerzett munkatapasztalatok alkalmazása – Az alkotás örömeinek átélése egyéni és csapatmunkában 	<ul style="list-style-type: none"> – ház, lakás, otthon, – modell, – tápanyagok, – életmód, – veszélyforrás, – lakberendezés, – baleset, – munkamegosztás, – időbeosztás, – környezetvédelem – szemét, hulladék 	<ul style="list-style-type: none"> – Környezetismeret – Matematika – Magyar nyelv és irodalom. – Hittan

<ul style="list-style-type: none"> – A munkamegosztás előnyeinek kihasználása – Reális értékelés kialakítása – A tolerancia és az empátia fejlesztése – Közösen alkotott szabályok betartása – Jó szándékú véleményformálás támogatása – Különböző kultúrák és a másság elfogadása – Szokásrend kialakítása – Házak, lakások, otthonok – Modellkészítés – Otthon a lakásban – Otthonunk tárgyai – Növényápolás – Egészséges tápanyagok – Változatos étkezés – Terítés, tálalás – Ételkészítés – Egészséges életmód, napirend – Öltözködés – Takarékoskodás – Munkamegosztás a családban – Háztartási balesetek – Környezetvédelem – Iskolakert gondozása, növényápolás 		
---	--	--

TEVÉKENYSÉGEK

- Különböző típusú házak megfigyelése környezetünkben.
- Lakópark készítése kisebb dobozokból.
- Apróbb dobozok segítségével babaház berendezése.
- A lakás tisztántartásához napi- és hetirend készítése, ezeknek a munkáknak az elosztása a családban.
- A lakásban leggyakrabban található növények ápolásának megismerése.
- Az egészséges tápanyagok megismerése, melynek alapján változatos étrend összeállítása.
- Egyszerű ételek, italok készítése.
- Ünnepi asztal terítése.
- Szülinapi zsúr kellékeinek elkészítése.
- A tisztálkodáshoz szükséges megfelelő kozmetikumok kiválasztása.
- Alkalmhoz illő öltözet és az életkornak megfelelő divat követése.
- A háztartás gépeinek megismerése, ezek biztonságos használata.
- Iskolakert gondozása, növényápolás.

TÉMAKÖR: Jeles napok, ünnepek

ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- -adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- -alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát;
- -felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- -ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az ünnepi szokások megőrzése – Kulturált ünneplés – Közös értékek, szokások, hagyományok őrzése – Nemzeti értékeink és hőseink iránti tisztelet erősítése – Mikulás – Karácsony – Farsang – Március 15. – Húsvét – Anyák napja 	<ul style="list-style-type: none"> – népszokás, – hagyomány, – nemzeti érték, – viselkedéskultúra, – öltözködéskultúra 	<ul style="list-style-type: none"> – Környezetismeret – Magyar nyelv és irodalom – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK

- Esztétikus dekorációk tervezése és készítése népi, vallási, nemzeti és családi ünnepekre különböző anyagokból.
- Ünnepekhez kapcsolódó egyszerű hagyományos ételek készítése.
- A magyar népviselet és népszokások megismerése: memóriakártyák készítése.

TÉMAKÖR: Közlekedés**ÓRASZÁM: 3 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:**

- -ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, -viselkedési elvárásokat;
- -az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
- -rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési és problémamegoldási képességgel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A tömegközlekedés során alkalmazott magatartás és szokások megszilárdítása – A gyalogos és kerékpáros közlekedési szabályok megerősítése – Közlekedési eszközök megismerése, környezettudatos használatuk – A közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása 	<ul style="list-style-type: none"> – úttest, – kerékpárút, – gyalogosforgalom – tömegközlekedés, – helyi és helyközi közlekedés, 	<ul style="list-style-type: none"> – Környezetismeret – Magyar nyelv és irodalom – Hittan

<ul style="list-style-type: none"> – A közlekedési balesetek lehetséges okainak felismerése és megelőzése – Figyelem és elővigyázatosság fejlesztése – A gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályai, lakott területen és lakott területen kívül – Az úttest részei; útburkolati jelek – Kerékpárosok és gyalogosok viszonya a közösen használt területeken – Közlekedési környezetben alkalmazható viselkedési normák 	<ul style="list-style-type: none"> – biztonsági és udvariassági szabályok, – térképismeret, – útvonalterv 	
--	--	--

TEVÉKENYSÉGEK

- A közlekedési eszközök csoportosítása környezetvédelmi szempontból.
- Társasjáték készítése a gyalogos és a kerékpáros közlekedési szabályokhoz kapcsolódóan.
- Lakópark készítése úthálózattal, jelzőtáblákkal.

TECHNIKA ÉS TERVEZÉS 4. ÉVFOLYAM

A 4. évfolyamon a technika és tervezés tantárgy alapóraszám: 36 óra (34 óra + 2 szabadon felhasználható).

Éves óraszám: 36 óra/év

Heti óraszám: 1 óra/hét

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Anyagok a környezetünkben	4
Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15
Otthon – család – életmód	8
Jeles napok, ünnepek	4
Közlekedés	3
Szabadon felhasználható:	2
Összes óraszám:	36

TÉMAKÖR: Anyagok a környezetünkben

ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- -az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket – szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség;
- -alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Véleményalkotás erősítése; – A társakkal való közös tevékenység támogatása; – Együttműködési készségek fejlesztése közös tevékenység során; – Környezettudatos döntéshozatal elősegítése az anyaghasználat során; – Építő jellegű párbeszéd alkalmazása; – Kéz ügyesség fejlesztése; – Anyagvizsgálat; – Az anyagok tulajdonságai; – Az anyagok felhasználási lehetőségei. 	<ul style="list-style-type: none"> – anyag, – alapanyag, – termék, fizikai tulajdonság, – technológiai tulajdonság, anyagvizsgálat 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra – Környezetismeret – Matematika – Magyar nyelv és irodalom – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK

- Természetes és mesterséges környezet megfigyelése.
- Különböző termékek, természeti anyagok tapasztalati úton történő megismerése, felhasználása.
- Természetes és mesterséges anyagokból készült tárgyak gyűjtése, csoportosítása, környezettudatos felhasználásuk.
- Természetes és mesterséges anyagok közötti kapcsolat vizsgálata: nyersanyag-alapanyag-termék.
- A környezetátalakító tevékenységek csoportosítása. Az ember környezetalakító tevékenysége és ennek következményei.
- A gyűjtött természetes anyagokból kép készítése.
- Különböző éghajlatú lakások készítése természetes és mesterséges anyagokból.

TÉMAKÖR: Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés

ÓRASZÁM: 15 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- -adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- -egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során;
- -alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez;
- -saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli;
- -értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében;
- -felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- -rendet tart a környezetében;
- -törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- -szelektíven gyűjti a hulladékot;
- -rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel;

- otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetait felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
- takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
- tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét;
- az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
- társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során;
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Önálló tervezés és kivitelezés támogatása - A kreativitás erősítése - Munkafolyamatok algoritmizálása - Pontos munkavégzés iránti igény fejlesztése - Társas tanulási tevékenységek előtérbe helyezése - Felelős szerepvállalás és a munkamegosztás erősítése - A segítségnyújtás és kérés szabályainak értelmezése - Reális értékelési készség fejlesztése - Fejlesztő hatású véleményformálás - Szükséges korrekciók elvégzésének elősegítése - Balesetmentes eszközhasználat fejlesztése - A takarékoság iránti igény fejlesztése - Környezettudatos magatartás támogatása - Anyagvizsgálatok felhasználhatósági szempontok alapján - Tárgykészítés képlékeny anyagból - A papír tulajdonságai, felhasználhatósága - Papírmunkák: <ul style="list-style-type: none"> - egyenesen, vonal mentén tép, hajtogat - ollóval egyenesen és körív mentén nyír - vastagabb anyagokat hajlítás előtt vonalzó mentén bekarcol - A fa tulajdonságai, felhasználása - Famunkák: <ul style="list-style-type: none"> - darabolás - csiszolás - hegyezés - A textilek csoportosítása, felhasználása - Fonalmunkák: 	<ul style="list-style-type: none"> - anyagvizsgálat, - termelés, - makett, modell, - alaprajz, - méret, mérés, - előöltés, díszítőöltés, - veszélyforrás, - baleset, - segítségnyújtás, újrahasznosítás, - szelektív hulladékgyűjtés 	<ul style="list-style-type: none"> - Környezetismeret - Matematika - Vizuális kultúra - Hittan

<ul style="list-style-type: none"> – szövés szövőkereten vagy madzagszövőn – cénát tűbe fűz önállóan vagy tűbefűző segítségével – gombvarrás – előöltés – díszítőöltés 		
---	--	--

TEVÉKENYSÉGEK

- Anyagvizsgálatok végzése a felhasználhatóság szempontjából.
- Mit miből készítünk, és miért?
- Figurák, apróbb használati tárgyak készítése képlékeny anyagokból.
- A papír tulajdonságainak vizsgálata, funkcióinak megfelelő alkalmazása.
- Térbeli dekorációk papírból, papírcsíkából.
- Ötletes képeslapok, meghívók tervezése, készítése.
- Ajándék- és tároló dobozok készítése karcolással, hajlítással.
- Vár, papírház vagy manóház készítése kartonpapírból.
- Modellek készítése alaklemez segítségével íves és egyenes nyírással.
- A fa tulajdonságainak megismerése felhasználhatóság szempontjából.
- A textilek csoportosítása felhasználásuk szerint.
- Textilgyűjtemény készítése.
- Öltésfajták megismerése: előöltés, díszítő öltések.
- Használati tárgyak készítése megfelelő textilből kézi varrással: zsebkendő-, toll- vagy mobiltelefon-tartó.
- Bábok, kabalafigurák, tűpárna készítése gombvarrással.
- A szövés technikájának megismerése szövőkeret vagy madzagszövő segítségével.

TÉMAKÖR: Otthon – család – életmód

ÓRASZÁM: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- -ismeri a családellátó tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés, növények, állatok gondozása stb.;
- -felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- -felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- -otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteket felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
- -takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
- -rendet tart a környezetében;
- -törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- -szelektíven gyűjti a hulladékot;
- -ismeri a tudatos vásárlás néhány fontos elemét;
- -ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A környezetátalakítás fontos szabályainak alkalmazása – Az önállóság fokozása – A közösségen belüli segítőkészség fejlesztése – A tevékenységek végzése közben egymás segítő támogatása – A megszerzett munkatapasztalatok alkalmazása – Az alkotás örömeinek átélése egyéni és csapatmunkában – A munkamegosztás előnyeinek kihasználása – Reális értékelés kialakítása – A tolerancia és az empátia fejlesztése – Közös alkotott szabályok betartása – Jó szándékú véleményformálás támogatása – Különböző kultúrák és a másság elfogadása – Szokásrend kialakítása – Házak, lakások, otthonok – Modellkészítés – Otthon a lakásban, otthonunk tárgyai – Növényápolás – Egészséges tápanyagok – Változatos étkezés – Terítés, tálalás; Ételkészítés – Egészséges életmód, napirend – Öltözködés – Takarékoskodás – Munkamegosztás a családban – Háztartási balesetek – Környezetvédelem – Iskolakert gondozása, növényápolás 	<ul style="list-style-type: none"> – ház, lakás, otthon, – modell, – tápanyagok, – életmód, – veszélyforrás, – lakberendezés, – baleset, – munkamegosztás, – időbeosztás, – környezetvédelem, – szemét, hulladék 	<ul style="list-style-type: none"> – Környezetismeret – Matematika. – Magyar nyelv és irodalom – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK

- Különböző típusú házak megfigyelése környezetünkben.
- Lakópark készítése kisebb dobozokból.
- Apróbb dobozok segítségével babaház berendezése.
- A lakás tisztántartásához napi- és hetirend készítése, ezeknek a munkáknak az elosztása a családban.
- A lakásban leggyakrabban található növények ápolásának megismerése.
- Az egészséges tápanyagok megismerése, melynek alapján változatos étrend összeállítása.
- Egyszerű ételek, italok készítése.

- Ünnepi asztal terítése.
- Szülinapi zsúr kellékeinek elkészítése.
- A tisztálkodáshoz szükséges megfelelő kozmetikumok kiválasztása.
- Alkalomhoz illő öltözet és az életkornak megfelelő divat követése.
- A háztartás gépeinek megismerése, ezek biztonságos használata.
- Iskolakert gondozása, növényápolás.

TÉMAKÖR: Jeles napok, ünnepek

ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- -adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- -alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát;
- -felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- -ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az ünnepi szokások megőrzése – Kulturált ünneplés – Közös értékek, szokások, hagyományok őrzése – Nemzeti értékeink és hőseink iránti tisztelet erősítése – Mikulás – Karácsony – Farsang – Március 15. – Húsvét – Anyák napja 	<ul style="list-style-type: none"> – népszokás, – hagyomány, – nemzeti érték, – viselkedéskultúra, – öltözködéskultúra 	<ul style="list-style-type: none"> – Környezetismeret – Magyar nyelv és irodalom – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK

- Esztétikus dekorációk tervezése és készítése népi, vallási, nemzeti és családi ünnepekre különböző anyagokból.
- Ünnepekhez kapcsolódó egyszerű hagyományos ételek készítése.
- A magyar népviselet és népszokások megismerése: memóriakártyák készítése.

TÉMAKÖR: Közlekedés

ÓRASZÁM: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat;
- az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
- rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési és problémamegoldási képességgel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - A tömegközlekedés során alkalmazott magatartás és szokások megszilárdítása - A gyalogos és kerékpáros közlekedési szabályok megerősítése - Közlekedési eszközök megismerése, környezettudatos használatuk - A közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása - A közlekedési balesetek lehetséges okainak felismerése és megelőzése - Figyelem és elővigyázatosság fejlesztése - A gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályai, lakott területen és lakott területen kívül - Az úttest részei; útburkolati jelek - Kerékpárosok és gyalogosok viszonya a közösen használt területeken - Közlekedési környezetben alkalmazható viselkedési normák 	<ul style="list-style-type: none"> - úttest, - kerékpárút, - gyalogosforgalom, - tömegközlekedés, - helyi és helyközi közlekedés, - biztonsági és udvariassági szabályok, - térképismeret, - útvonalterv 	<ul style="list-style-type: none"> - Környezetismeret - Magyar nyelv és irodalom - Hittan

TEVÉKENYSÉGEK

- A közlekedési eszközök csoportosítása környezetvédelmi szempontból.
- Társasjáték készítése a gyalogos és a kerékpáros közlekedési szabályokhoz kapcsolódóan.
- Lakópark készítése úthálózattal, jelzőtáblákkal.

DIGITÁLIS KULTÚRA 3-4. ÉVFOLYAM

Alapul szolgáló kerettanterv:

https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_alt_isk_1_4_evf

(Letöltés dátuma: 2020.05.21)

Évfolyam	3.	4.
Heti óraszám	1	1
Éves óraszám	36	36

Az információs társadalom, a digitális kor olyan lehetőségekkel és kihívásokkal jár együtt, melyek alapjaiban változtatják meg a tanulási környezetet, a tudásépítés színtereit, lehetőségeit és módszereit. A tanulás-tanítás egyik célja, hogy a korábban megszerzett alapkészségek mellett a digitális kompetenciák is beépüljenek a tanulók tudásrendszerébe. Az adott életkori szakaszban fontos feladat, hogy azok a tanulók is részesüljenek a fejlesztésből, akik otthoni körülményeik miatt még nem kerültek kapcsolatba a digitális környezettel, eszközökkel, lehetőségekkel.

A digitális kultúra tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A digitális kultúra tanulása során a tanuló képessé válik a digitális környezetben, felhőalapú információmegosztó rendszerekben megszerezhető tudáselemek keresésére.

A kommunikációs kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy fejleszti az eszközhasználatot, így különösen a kommunikációs eszközök használatát.

A digitális kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy elsősorban a digitális kompetenciákat fejleszti. Ezeket a tanuló képes lesz egyéb tudásterületeken, a mindennapi életben is alkalmazni. A tantárgy segíti a kreatív alkotótevékenységhez szükséges képességek kialakítását és fejlesztését is.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A digitális kultúra keretében végzett tevékenység fejleszti a tanulónak a problémák megoldása során szükséges analízis és szintetizáló gondolkodását.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység elősegíti az online térben való szerepléseknek megfelelő kommunikációs stílus kialakítását.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység kialakítja azokat a biztos és koherens kompetenciákat, melyek birtokában lehetőség nyílik az önkifejezési tevékenységek szélesebb körben történő bemutatására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló azon képességét, hogy alkalmazkodni tudjon a változó környezethez, képes legyen tudását folyamatosan felülvizsgálni és frissíteni, alkalmazni a problémák megoldására.

A digitális világ körülöttünk témakör a problémamegoldást tartja szem előtt. Elsősorban nem a tárgyi feltételekről, hanem a technológiai megoldásokról, digitális írástudásról, kultúráról,

műveltségről van szó. A hangsúly itt nem a konkrét probléma technikai megoldásán van, hanem egy olyan szemléletmód kialakításán, melynek keretében a digitális környezet, az információs társadalom gyakran felmerülő problémáit, összefüggő problémacsoportjait tudják megérteni a gyerekek.

A digitális eszközök használata témakör tanításával elsősorban az a célunk, hogy a tanulók átfogó képet kapjanak arról, milyen feladatok megoldására alkalmasak az élet minden területét behálózó digitális eszközök, és tisztában legyenek alkalmazásuk szükségességével. Megértik, hogy ezek az eszközök megkönnyítik az életünket, bizonyos tevékenységeket gyorsabbá tesznek, több ember számára földrajzi távolságokat, időbeni távolságokat hidalnak át, olcsóbbá teszik a kommunikációt, mindenki számára elérhetővé teszik a feladatok megoldásának folyamatát.

Az Alkotás digitális eszközökkel témakör tanítása során áttekintjük azokat a területeket, ahol valamilyen digitális megoldást alkalmazunk, azonban ezt mindig problémaszituációban, a gyerekek életéből vett feladatok megoldása során végezzük. Fontosnak tartjuk, hogy nem önmagukban álló kész megoldásokat mutatunk be, hanem egy olyan repertoárt adunk a gyerekek kezébe, hogy a digitális eszközök segítségével inspiráló informatikai környezetben tudják megoldani a felmerülő problémákat. E folyamatot minden esetben a konkrét és gyermekközeli valóságból vett példákkal illusztráljuk.

Az Információszerzés az e-Világban témakörben az információval, annak megszerzésével, tárolásával, értékelésével és kreatív felhasználásával foglalkoznak a tanulók. Betekintést nyernek a különböző infokommunikációs technológiákba, megtanulnak az őket érdeklő témakörökben, más tantárgyak tanulása során felmerülő kérdésekben egyszerű információkat keresni és felhasználni, pl. kiselőadások, gyűjtőmunka, projektek alkalmával.

A Védekezés a digitális világ veszélyei ellen témakörnél kerülnek szembe a gyerekek azzal a problémával, hogy a fellelhető információk között sok hamis és félrevezető is található, valamint, hogy a digitális térnek veszélyei is lehetnek. Kialakítjuk a digitális világ veszélyei elleni védekezést lehetővé tevő tudáselemeket és védekezési stratégiákat, melyekkel tanítói és szülői segítséggel, valamint biztos háttérrel képesek felismerni, blokkolni és jelezni az őket ért kedvezőtlen hatásokat.

A robotika és a kódolás alapjai témakör újonnan jelenik meg az oktatásban. Megközelítésmódja egyértelműen problémacentrikus, középpontjában az áll, hogy hogyan lehet egy adott problémát felismerni, a problémához megfelelő megoldási módot találni, illetve más problémákhoz kidolgozott megoldási algoritmusokat az adott problémához alakítani, a probléma kisebb mértékű változása esetén az algoritmust hozzáigazítani. Ehhez a témakörhöz nem feltétlenül szükséges számítógép és informatikai környezet, legalábbis annak alapozó szakaszában. Olyan problémákat és a problémák megoldásához szükséges algoritmusokat kell gyűjtenünk a gyerekek életéből, melyek segítségével jól felismerhetők az algoritmus azon ismérvei, melyek ebben az életkorban megtanítandók. Úgy mint az elemi lépések egymásutánisága, a lépések kötött sorrendje, illetve az azonos bemenő adatok esetén az algoritmus rendre azonos kimenő adatainak létrehozása. Különböző szituációkat, játékhelyzeteket biztosítunk, hogy ezeket az algoritmusokat el is játsszák, át is éljék a gyerekek. Ez lehet a hétköznapi, gyakran ismétlődő tevékenység eljátszása, azok lépéseinek megbeszélése, vicces szituációkban az egyes lépések kihagyása vagy felcserélése és ennek alapján az algoritmus végkimenetének megítélése. Különböző tantárgyakban, cselekvésekben algoritmusokat keresünk, miután az algoritmus természetével a tapasztalat alapján tisztában vannak a gyerekek.

DIGITÁLIS KULTÚRA 3–4. ÉVFOLYAM

A digitális kultúra az alsó tagozaton megalapozza azokat a tudáselemeket, attitűdöket, melyekre egyrészt a tárgy későbbi tanulása során lesz szükségük a tanulóknak, másrészt lehetővé teszi a digitális kompetencia más tudásterületeken történő alkalmazását. A megvalósítás során fő alapelvnek a tevékenység-központúság, az életkori sajátosságok figyelembevétele tekinthető, hiszen ebben az életkori szakaszban a közvetlen tapasztalás kulcsfontosságú. Igen lényeges, hogy a tanulók olyan példákkal, lehetőségekkel szembesüljenek, melyeket közvetlen környezetükben is megtapasztalhatnak, illetve mindennapi életük szerves részét képezik. E környezetből kiindulva valósul meg az a fejlesztési folyamat, melynek eredményeképpen képesek lesznek a digitális környezetben tanulni, szórakozni, játszani, kísérletezni oly módon, hogy ismerik a digitális technológia előnyeit, veszélyeit, és képesek azt integrálni más tantárgyak tudáselemei közé. Kapcsolatba kerülnek olyan digitális tananyagokkal, portálokkal, tudásbázisokkal és fejlesztőalkalmazásokkal, melyek a 8-10 éves korosztály sajátosságait figyelembe véve segítik önálló és csoportos tanulásukat, egyéni érdeklődésük kielégítését, a tehetségfejlesztést és a felzárkóztatást egyaránt. Az algoritmikus gondolkodás életkori sajátosságoknak megfelelő tevékenység-központú fejlesztése a tanulás tanulását, a tanulási eredményt és a tanulóval kapcsolatos attitűdöket is pozitív irányba befolyásolja.

A 3–4. ÉVFOLYAMON A DIGITÁLIS KULTÚRA TANTÁRGY ALAPÓRASZÁMA: 68 ÓRA, szabadon felhasználható 4 óra.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Óraszám		
	3-4. évf.	3.évf.	4.évf.
A digitális világ körülöttünk	6	3	3
A digitális eszközök használata	14	7	7
Alkotás digitális eszközökkel	18	9	9
Információszerzés az e-Világban	8	4	4
Védekezés a digitális világ veszélyei ellen	6	3	3
A robotika és a kódolás alapjai	16	8	8
Differenciálásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra felhasználható óra	4	2	2
Összes óraszám:	72	36	36

DIGITÁLIS KULTÚRA 3. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 36 óra/év

Heti óraszám: 1 óra/hét

A TÉMAKÖRÖK ÉS TEVÉKENYSÉGEK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	3.évfolyam
A digitális világ körülöttünk	3
A digitális eszközök használata	7
Alkotás digitális eszközökkel	9
Információszerzés az e-Világban	4
Védekezés a digitális világ veszélyei ellen	3
A robotika és a kódolás alapjai	8
Differenciálásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra felhasználható óra	2
Összes óraszám:	36

TÉMAKÖR: A digitális világ körülöttünk

ÓRASZÁM: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben;
- társaival együttműködve online és offline környezetben egyaránt megold különböző feladatokat, ötleteit, véleményét megfogalmazza, részt vesz a közös álláspont kialakításában.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- közvetlen otthoni vagy iskolai környezetéből megnevez néhány informatikai eszközt, felsorolja fontosabb jellemzőit;
- önállóan vagy tanítói segítséggel választ más tantárgyak tanulásának támogatásához, oktatójátékot, képességfejlesztő digitális alkalmazást;
- kezdetben tanítói segítséggel, majd önállóan használ néhány, életkorának megfelelő alkalmazást, elsősorban információgyűjtés, gyakorlás, egyéni érdeklődésének kielégítése céljából.
- ismer néhány, kisiskolások részére készített portált, információforrást, digitálistananyag-lelőhelyet.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A digitális környezet elemeinek megnevezése – Az online és az offline környezet összehasonlítása – Digitális tananyagok, gyermekeknek készített alkalmazások használata 	<ul style="list-style-type: none"> – internet, – digitális, – számítógép, – mobileszközök, – információ, – okoseszközök, – keresés, – applikáció, – oktatóprogram 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Ének-zene

TEVÉKENYSÉGEK

- Digitális tananyagok alkalmazása különböző tudáselemek feldolgozásához, gyakorlásához
- Programok futtatása
- A tanuló környezetében található digitális eszközök megnevezése, funkcióik körülírása
- Szituációs játékok során néhány információs társadalomra jellemző élethelyzet eljátszása
- Kisiskolások számára készült portálok látogatása, az ott található alkalmazások használata

TÉMAKÖR: A digitális eszközök használata

ÓRASZÁM: 7 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- kiválasztja az általa ismert informatikai eszközök és alkalmazások közül azokat, amelyek az adott probléma megoldásához szükségesek.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfogalmazza, néhány példával alátámasztja, hogyan könnyíti meg a felhasználó munkáját az adott eszköz alkalmazása;
- a feladathoz, problémához digitális eszközt, illetve alkalmazást, applikációt, felhasználói felületet választ;
- egyszerű feladatokat old meg informatikai eszközökkel;
- közvetlen tapasztalatokat szerez a digitális eszközök használatával kapcsolatban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Digitális eszközök és főbb funkcióinak megnevezése – A digitális eszközök használatával összefüggő balesetvédelmi szabályok ismerete – Digitális eszközök használata – Problémamegoldás digitális eszközzel – Applikációk, programok futtatása telefonon, tableten, notebookon vagy asztali számítógépen	<ul style="list-style-type: none"> – digitális eszköz, – számítógép, – tablet, – okostelefon, – nyomtató, – monitor, – egér, – billentyűzet, – háttértár, – projektor, – laptop, – mentés, – ki- és bekapcsolás, – újraindítás, menü	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Ének-zene

Tevékenységek

- Digitális eszközök üzembe helyezése, rendeltetésüknek megfelelő használata
- Digitális eszközök használata egyszerű tantárgyi feladatok megoldásához
- Az egyéni érdeklődésnek megfelelő ismeretek gyűjtése digitális eszköz segítségével
- Néhány digitális eszköz kezelőszerveinek megnevezése, bemutatása és biztonságos használata

TÉMAKÖR: Alkotás digitális eszközökkel
ÓRASZÁM: 9 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- megvizsgálja és értékeli az általa vagy társai által alkalmazott, létrehozott, megvalósított eljárásokat;
- társaival együttműködve online és offline környezetben egyaránt megold különböző feladatokat, ötleteit, véleményét megfogalmazza, részt vesz a közös álláspont kialakításában.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- adott szempontok alapján megfigyel néhány, grafikai alkalmazással készített produktumot, személyes véleményét megfogalmazza;
- grafikai alkalmazással egyszerű, közvetlenül hasznosuló rajzot, grafikát, dokumentumot hoz létre;

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Képes dokumentum létrehozására alkalmas szoftver alkalmazása – Képes dokumentum módosítási lehetőségeinek ismerete és alkalmazása – Az elkészített produktum mentésének és megnyitásának ismerete – Alkalmazói készségek alapozása és fejlesztése – Egy adott szoftver funkcióinak és lehetőségeinek értelmezése – Rajzolóprogram alapfunkciói, rajzeszközök alkalmazása 	<ul style="list-style-type: none"> – rajzolóprogram, – mentés, mentés másként, – menü, – rajzeszköz, – alkalmazás, – szerkesztés, – visszavonás, – módosítás, – képfájl 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Ének-zene

Tevékenységek

- Az iskolai feladatoknak és az egyéni érdeklődésnek megfelelő rajz készítése digitális eszközzel
- Az adott célnak megfelelő digitális produktumok létrehozása önállóan
- Választás az adott program által biztosított lehetőségek közül
- Az adott alkalmazás beállításainak használata
- Az elkészült alkotások mentése
- Korábban elkészített digitális alkotások megnyitása, módosítása
- A saját és az osztálytársak digitális alkotásainak értékelése több szempont alapján
- Az alkalmazott grafikai megoldások értelmezése
- Mérlegelés, indoklás az adott probléma megoldása során megvalósított digitális eszköz-használattal kapcsolatban

TÉMAKÖR: Információszerzés az e-Világban
ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- a rendelkezésére álló eszközökkel, forrásokból meggyőződik a talált vagy kapott információk helyességéről.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- információt keres az interneten más tantárgyak tanulása során, és felhasználja azt.
- információkat keres, a talált adatokat felhasználja digitális produktumok létrehozására;
- képes feladat, probléma megoldásához megfelelő, oktatójáték, képességfejlesztő digitális alkalmazás kiválasztására.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Alkalmazói készségek fejlesztése – Böngészőprogram alapfunktóinak ismerete – Egyszerű kulcsszavas keresés alkalmazása	<ul style="list-style-type: none"> – böngészőprogram, – keresés, – kulcsszó, – keresőkifejezés, – infografika, – adat, – grafikon, – címsor, – weboldal, – webhely, – URL, – pontos kifejezés, – találat	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Ének-zene

Tevékenységek

- Adatok gyűjtése az interneten személyekkel, jelenségekkel, állatokkal, növényekkel, eseményekkel kapcsolatban
- Információkeresés kulcsszavak segítségével
- Az interneten gyűjtött információk felhasználása érveléshez, véleményalkotáshoz

TÉMAKÖR: Védekezés a digitális világ veszélyei ellen
ÓRASZÁM: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- egyszerű eljárásokkal meggyőződik néhány, az interneten talált információ igazságértékéről.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tisztában van a személyes adat fogalmával, törekszik megőrzésére, ismer néhány példát az e-Világ veszélyeivel kapcsolatban;

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A személyes adat fogalmának értelmezése – Az online zaklatás felismerése, a segítségkérés lehetőségeinek bemutatása és gyakorlása – Az online függőség jellemzőinek ismerete – A személyes adatok védelme – A mobileszközök alkalmazásának előnyei és veszélyei 	<ul style="list-style-type: none"> – internetfüggőség, – játékfüggőség, – bizalmas információk, – jelszó, – személyes adat 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Ének-zene

Tevékenységek

- Példák felismerése az internetes zaklatások néhány megjelenési formájáról
- Tanácsok megfogalmazása, napirend készítése a túlzott digitális eszköz-használat ellensúlyozására, kiküszöbölésére
- Olyan érzékeny, személyes adatok megnevezése, melyeket fokozottan óvni szükséges a digitális kommunikáció során

TÉMAKÖR: A robotika és a kódolás alapjai

ÓRASZÁM: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- kiválasztja az általa ismert informatikai eszközök és alkalmazások közül azokat, melyek az adott probléma megoldásához szükségesek;
- eredményétől függően módosítja a problémamegoldás folyamatában az adott, egyszerű tevékenységsorokat;
- alkalmaz néhány megadott algoritmust tevékenység, játék során, és néhány egyszerű esetben módosítja azokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- értelmezi a problémát, a megoldási lehetőségeket eljátssza, megfogalmazza, egyszerű eszközök segítségével megvalósítja;
- felismer, eljátsszik, végrehajt néhány hétköznapi tevékenysége során tapasztalt, elemi lépésekből álló, adott sorrendben végrehajtandó cselekvést;
- egy adott, mindennapi életből vett algoritmust elemi lépésekre bont, értelmezi a lépések sorrendjét, megfogalmazza az algoritmus várható kimenetelét;
- a valódi vagy szimulált programozható eszköz mozgását értékeli, hiba esetén módosítja a kódsorozatot a kívánt eredmény eléréséig.
- adott feltételeknek megfelelő kódsorozatot tervez és hajtat végre, történeteket, meserészleteket jelenít meg padlórobottal vagy más eszközzel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az algoritmikus gondolkodás fejlesztése – Egyszerű, hétköznapi algoritmusok felismerése, tevékenység útján történő megvalósítása – Algoritmusok összehasonlítása, elemzése – Algoritmus lépésekre bontása – Algoritmus kiválasztása – Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével – Egyszerű algoritmusok kódolása pl. padlórobottal – Adott problémához algoritmus választása – A robotok szerepének bemutatása – Kódolás tevékenységgel – Kódolás grafikus felületen – Néhány elemi lépésből álló algoritmus tudatos alkalmazása, módosítása 	<ul style="list-style-type: none"> – robot, – elemi lépések, – sorrend, – eseménysor, – program, – programozás, – kód, kódolás, – végrehajtás, – módosítás, – utasítás, – elágazás 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Ének-zene

Tevékenységek

- Néhány olyan algoritmus eljátszása, kirakása, melyet mindennapi tevékenységeink során alkalmazunk
- Adott utasításoknak megfelelő mozgás (lépegetés) egy kijelölt területen, robotpályán
- A robot adott feltételek alapján végzendő mozgásának megtervezése, kirakása jelekkel, a mozgások lelépegetése
- Útvonalak tervezése, kódolása adott feltételek alapján
- Egyszerű mozgások kódolása padlórobottal
- A robot mozgásának elemzése
- Az adott kódsor módosítása újabb feltételek alapján
- Történetek mesélése a robot mozgásával kapcsolatban

DIGITÁLIS KULTÚRA 4. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 36 óra/év

Heti óraszám: 1 óra/hét

A TÉMAKÖRÖK ÉS TEVÉKENYSÉGEK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Óraszám
A digitális világ körülöttünk	3
A digitális eszközök használata	7
Alkotás digitális eszközökkel	9
Információszerzés az e-Világban	4
Védekezés a digitális világ veszélyei ellen	3
A robotika és a kódolás alapjai	8
Differenciálásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra felhasználható óra	2
Összes óraszám:	36

TÉMAKÖR: A digitális világ körülöttünk

ÓRASZÁM: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- társaival együttműködve online és offline környezetben egyaránt megold különböző feladatokat, ötleteit, véleményét megfogalmazza, részt vesz a közös álláspont kialakításában.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- közvetlen otthoni vagy iskolai környezetéből megnevez néhány informatikai eszközt, felsorolja fontosabb jellemzőit;
- önállóan választ más tantárgyak tanulásának támogatásához applikációkat, digitális tananyagot, oktatójátékot, képességfejlesztő digitális alkalmazást;
- önállóan használ néhány, életkorának megfelelő alkalmazást, elsősorban információgyűjtés, gyakorlás, egyéni érdeklődésének kielégítése céljából.
- ismer néhány, kisiskolások részére készített portált, információforrást, digitálistananyag-lelőhelyet.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az online és az offline környezet összehasonlítása – A digitális világ alapvető összefüggéseinek megértése – Digitális tananyagok, gyermekeknek készített alkalmazások használata	<ul style="list-style-type: none"> – internet, – digitális, – számítógép, – mobileszközök, – információ, – program, – okoseszközök, – adatok, – tárolás, keresés, – applikáció, – oktatóprogram	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Ének-zene, – Idegen nyelv

Tevékenységek

- Digitális tananyagok alkalmazása különböző tudáselemek feldolgozásához, gyakorlásához
- Programok futtatása, ezekben személyre szabott beállítások elvégzése
- A tanuló környezetében található digitális eszközök megnevezése, funkcióik körülírása
- Szituációs játékok során néhány információs társadalomra jellemző élethelyzet eljátszása
- Más tantárgyak tanuláskor digitális eszközök alkalmazása a differenciált tanulásszervezés során
- Kisiskolások számára készült portálok látogatása, az ott található alkalmazások használata

TÉMAKÖR: A digitális eszközök használata

ÓRASZÁM: 7 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- kiválasztja az általa ismert informatikai eszközök és alkalmazások közül azokat, amelyek az adott probléma megoldásához szükségesek.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfogalmazza, néhány példával alátámasztja, hogyan könnyíti meg a felhasználó munkáját az adott eszköz alkalmazása;
- a feladathoz, problémához digitális eszközt, illetve alkalmazást, applikációt, felhasználói felületet választ; felsorol néhány érvet választásával kapcsolatosan;
- egyszerű feladatokat old meg informatikai eszközökkel. Esetenként tanítói segítséggel összetett funkciókat is alkalmaz;
- közvetlen tapasztalatokat szerez a digitális eszközök használatával kapcsolatban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Digitális eszközök és főbb funkcióinak megnevezése – A digitális eszközök használatával összefüggő balesetvédelmi szabályok ismerete – Digitális eszközök használata – Digitális eszközök védelme – Problémamegoldás digitális eszközzel – A digitális eszköz használatának korlátai – Applikációk alkalmazása, programok futtatása telefonon, tableten, notebookon vagy asztali számítógépen – Digitális eszközök egyszerűbb beállítási lehetőségei	<ul style="list-style-type: none"> – digitális eszköz, – számítógép, tablet, laptop, – okostelefon, – nyomtató, – monitor, – digitális fényképezőgép, – digitális kamera, – adattárolás, – egér, billentyűzet, – háttértár, – projektor, – mentés, – ki- és bekapcsolás, újraindítás, – beállítások, – függőség, – menü	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Ének-zene, – Idegen nyelv

Tevékenységek

- Digitális eszközök üzembe helyezése, rendeltetésüknek megfelelő használata
- Digitális eszközök használata egyszerű tantárgyi feladatok megoldásához
- Az egyéni érdeklődésnek megfelelő ismeretek gyűjtése digitális eszköz segítségével
- Érvelés a tudatos digitális eszköz-használat mellett, az értelmetlen túlzott használat ellen
- Beállítások elvégzése digitális eszközökön
- Néhány digitális eszköz kezelőszerveinek megnevezése, bemutatása és biztonságos használata
- Adott probléma megoldásához digitális eszköz kiválasztása, érvelés a választás mellett

TÉMAKÖR: Alkotás digitális eszközökkel

ÓRASZÁM: 9 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- megvizsgálja és értékeli az általa vagy társai által alkalmazott, létrehozott, megvalósított eljárásokat;

- társaival együttműködve online és offline környezetben egyaránt megold különböző feladatokat, ötleteit, véleményét megfogalmazza, részt vesz a közös álláspont kialakításában.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- adott szempontok alapján megfigyel néhány, bemutató készítő alkalmazással készített produktumot, személyes véleményét megfogalmazza;
- egyszerű prezentációt, ábrát, egyéb segédletet készít.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű bemutató készítésre alkalmas szoftver alkalmazása – Bemutató módosítási lehetőségeinek ismerete és alkalmazása – Az elkészített produktum mentésének és megnyitásának ismerete – Alkalmazói készségek alapozása és fejlesztése – Egy adott szoftver funkcióinak és lehetőségeinek értelmezése – Prezentációkészítés alapfunkciói, azok alkalmazása 	<ul style="list-style-type: none"> – prezentáció, – mentés, mentés másként, – menü, – alkalmazás, – szerkesztés, – visszavonás, – módosítás, – képfájl 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Ének-zene, – Idegen nyelv

Tevékenységek

- Az iskolai feladatoknak és az egyéni érdeklődésnek megfelelő prezentáció készítése digitális eszközzel
- Az adott célnak megfelelő digitális produktumok létrehozása önállóan, illetve projekt keretében
- Választás az adott program által biztosított lehetőségek közül
- Az adott alkalmazás beállításainak használata
- Az elkészült alkotások mentése
- Korábban elkészített digitális alkotások megnyitása, módosítása
- A saját és az osztálytársak digitális alkotásainak értékelése több szempont alapján
- Az alkalmazott megoldások értelmezése
- Mérélegelés, indoklás az adott probléma megoldása során megvalósított digitális eszköz-használattal kapcsolatban

TÉMAKÖR: Információszerzés az e-Világban

ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- a rendelkezésére álló eszközökkel, forrásokból meggyőződik a talált vagy kapott információk helyességéről.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- információt keres az interneten más tantárgyak tanulása során, és felhasználja azt.
- állításokat fogalmaz meg grafikonokról, infografikákról, táblázatokról; a kapott információkat felhasználja napi tevékenysége során;

- információkat keres, a talált adatokat felhasználja digitális produktumok létrehozására;
- kiválasztja a számára releváns információt, felismeri a hamis információt;
- képes feladat, probléma megoldásához megfelelő applikáció, digitális tananyag, oktatójáték, képességfejlesztő digitális alkalmazás kiválasztására.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Alkalmazói készségek fejlesztése – Böngészőprogram alapfunkcióinak ismerete – Egyszerű kulcsszavas keresés alkalmazása – Példák, tapasztalatok elemzése a hamis információkkal, azok felismerésével kapcsolatban – Véleményalkotás a keresés eredményének hitelességével kapcsolatban – Egyszerű infografika, diagram értelmezése, állítások megfogalmazása a leolvasott adatokkal kapcsolatban 	<ul style="list-style-type: none"> – böngészőprogram, – keresés, – hamis információ, – nem megbízható weboldalak, – kulcsszó, – keresőkifejezés, – álhír, – infografika, – adat, – grafikon, – címsor, – weboldal, webhely, – URL, – pontos kifejezés, találat 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Ének-zene, – Idegen nyelv

Tevékenységek

- Adatok gyűjtése az interneten személyekkel, jelenségekkel, állatokkal, növényekkel, eseményekkel kapcsolatban
- Információkeresés kulcsszavak segítségével
- Állítások megfogalmazása, érvelés egy infografika, táblázat, grafikon alapján
- Az interneten gyűjtött információk felhasználása érveléshez, véleményalkotáshoz
- Ellenőrzések végzése egy talált információ hitelességével kapcsolatban

TÉMAKÖR: Védekezés a digitális világ veszélyei ellen

ÓRASZÁM: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- egyszerű eljárásokkal meggyőződik néhány, az interneten talált információ igazságértékéről.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tisztában van a személyes adat fogalmával, törekszik megőrzésére, ismer néhány példát az e-Világ veszélyeivel kapcsolatban;
- ismeri és használja a kapcsolattartás formáit és a kommunikáció lehetőségeit a digitális környezetben;
- ismeri a mobileszközök alkalmazásának előnyeit, korlátait, etikai vonatkozásait;
- közvetlen tapasztalatokkal rendelkezik a mobileszközök oktatási célú felhasználásával kapcsolatban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A személyes adat fogalmának értelmezése – Az online zaklatás felismerése, a segítségkérés lehetőségeinek bemutatása és gyakorlása – Közvetlen tapasztalatok szerzése az álhírekkel, manipulált képekkel, videókkal kapcsolatban – Az online kommunikáció etikai és biztonsági szabályrendszerének bemutatása – Az online függőség jellemzőinek ismerete – A személyes adatok védelme – A mobileszközök alkalmazásának előnyei és veszélyei 	<ul style="list-style-type: none"> – internetes zaklatás, – internetfüggőség, – játékfüggőség, – álhír, – blokkolás, – kizárás, – jelentés, – bizalmas – információk, – jelszó, – személyes adat 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Ének-zene, – Idegen nyelv

Tevékenységek

- Érvelés egy információ hitelességével kapcsolatban
- Példák gyűjtése az internetes zaklatások néhány megjelenési formájáról
- Szituációs játék eljátszása az internetes támadások, zaklatások esetén történő segítségkérés néhány formájáról
- Tanácsok megfogalmazása, napirend készítése a túlzott digitális eszköz-használat ellensúlyozására, kiküszöbölésére
- Olyan érzékeny, személyes adatok megnevezése, melyeket fokozottan óvni szükséges a digitális kommunikáció során

TÉMAKÖR: A robotika és a kódolás alapjai

ÓRASZÁM: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- kiválasztja az általa ismert informatikai eszközök és alkalmazások közül azokat, melyek az adott probléma megoldásához szükségesek;
- eredményétől függően módosítja a problémamegoldás folyamatában az adott, egyszerű tevékenységsorokat;
- alkalmaz néhány megadott algoritmust tevékenység, játék során, és néhány egyszerű esetben módosítja azokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- értelmezi a problémát, a megoldási lehetőségeket eljátssza, megfogalmazza, egyszerű eszközök segítségével megvalósítja;
- felismer, eljátszik, végrehajt néhány hétköznapi tevékenysége során tapasztalt, elemi lépésekből álló, adott sorrendben végrehajtandó cselekvést;
- egy adott, mindennapi életből vett algoritmust elemi lépésekre bont, értelmezi a lépések sorrendjét, megfogalmazza az algoritmus várható kimenetelét;
- feladat, probléma megoldásához többféle algoritmust próbál ki;
- Tapasztalatait megfogalmazza, megvitatja társaival;
- adott feltételeknek megfelelő kódsorozatot tervez és hajtat végre, történeteket, meserészleteket jelenít meg padlórobottal vagy más eszközzel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az algoritmikus gondolkodás fejlesztése – Egyszerű, hétköznapi algoritmusok felismerése, tevékenység útján történő megvalósítása – Algoritmusok összehasonlítása, elemzése. Algoritmus lépésekre bontása. Algoritmus kiválasztása. Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével. – Adott problémához algoritmus választása – A robotok szerepének bemutatása – Kódolás tevékenységgel. Kódolás grafikus felületen. – Néhány elemi lépésből álló algoritmus tudatos alkalmazása, módosítása 	<ul style="list-style-type: none"> – robot, – elemi lépések, – sorrend, – eseménysor, – program, – programozás, – kód, kódolás, – végrehajtás, – módosítás, – utasítás, – elágazás 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika, – Magyar nyelv és irodalom, – Környezetismeret, – Ének-zene, – Idegen nyelv

Tevékenységek

- Néhány olyan algoritmus eljátszása, kirakása, melyet mindennapi tevékenységeink során alkalmazunk
- Adott utasításoknak megfelelő mozgás (lépegetés) egy kijelölt területen, robotpályán
- A robot adott feltételek alapján végzendő mozgásának megtervezése, kirakása jelekkel, a mozgások lelépegetése
- Útvonalak tervezése, kódolása adott feltételek alapján
- Az adott kódsor módosítása újabb feltételek alapján
- Történetek mesélése a robot mozgásával kapcsolatban

TESTNEVELÉS 1-4. ÉVFOLYAM

Évfolyam	1.	2.	3.	4.
Heti óraszám	5	5	5	5
Éves óraszám	180	180	180	180

A Testnevelés és egészségfejlesztés az egyik legösszetettebb tanulási terület, meglehetősen komplex célkitűzéssel. Egyik legfontosabb feladata a tanulók testi, lelki, értelmi, érzelmi és szociális fejlődésének biztosítása, mely kiemelten a Nemzeti alaptanterv testi-lelki egészségre nevelés célját valósítja meg, miközben az alapkompenciák és az ezekre épülő Nat kompetencia-összetevők fejlesztése is megtörténik.

A testnevelés tantárgy a tanulókat a játék és a sporttevékenység, illetve a testedzés lehetőségeinek és eljárásainak felhasználásával, a pedagógus személyes példamutató magatartásán keresztül alakítja, formálja. Az egészséges és harmonikus életvitelt megalapozó ismeretek átadása, a szokások kialakítása az alapfokú oktatás kezdeti szakaszában a leghangsúlyosabb. Az alsó tagozat nevelő-oktató tevékenységében ezért kiemelkedő szerepe van a testnevelés tantárgy tanításának, amit a szükséges képzettséggel rendelkező pedagógus végez. A tantárgy jelentőségét növeli, hogy a koordinációs képességek fejlesztésének szenzitív szakaszai nagyrészt erre az életkorra tehetők. A tanulók természetes igényéből fakadó mozgásszükségletet úgy kell kielégíteni, hogy a mozgásműveltség kialakítása és fejlesztése mellett kiemelt szerepet kapjon a motoros képességek fejlesztése. A testnevelés meghatározó szerepet játszik a tanulók szokásrendjének, életvitelének kialakításában. Ebben a korban alapozható meg a mozgás és a mozgástanulás iránti pozitív attitűd, amely jelentősen hozzájárul az élethosszig tartó, egészségtudatos, tevékeny, harmonikus életvitel megvalósításához. Így válhat az egyén később a társadalom aktív tagjává. Az egészségfejlesztés területén a rendszeres higiéniai alapok megismerése, elsajátításának igénye az egész nevelési-oktatási szakaszt végigkíséri. A szabadtéren, a természetközeli helyszíneken végzett rendszeres testmozgás szükségességének tudatosítása a környezet megismerésén keresztül járul hozzá a fenntartható jelen és jövő iránti elkötelezettséghez, mint nevelési célhoz.

A testnevelés kerettanterv minden tanuló számára biztosítani kívánja a hatékony és élményszerű tanulást. A gyors mozgástanulásnak, valamint a sportági mozgásformák elsajátításának alapfeltétele a természetes mozgások megszilárdulása. Ennek érdekében érvényesülnie kell a fokozatosság elvének. Az alapkészségek egyszerű végrehajtását gyakorolva jutunk el az összetettebb helyzetekben történő végrehajtásig. A tanulási folyamat során érvényesülnie kell a sikerességnek, az örömteli mozgásos tevékenységnek, amely a játékkal, a játékos mozgástanulással együtt kialakíthatja a testneveléshez, a testmozgáshoz fűződő pozitív érzelmi viszonyulást. A játéktevékenység során is a könnyített szabályoktól haladunk az egyre nehezebb szabályok alkalmazása felé.

Az általános iskola alsó tagozatán elsősorban a játékos cselekvéstanulást helyezük előtérbe. A differenciálás elvét alkalmazva juthatunk el oda, hogy minden tanuló a számára megszerezhető tudás legmagasabb szintjére jusson. Fontos, hogy a gyerekeket a követelmények erőfelfejtésre készítsük, de ez ne vezessen kudarchoz, ne váljon kilátástalanná, és ne okozzon hátrányos megkülönböztetést. Ugyanakkor a tanulókat hozzá kell segíteni ahhoz, hogy toleránssá váljanak a társaik gyengébb teljesítménye, esetleg testi és más fogyatékosága iránt.

Az alsó tagozatos testnevelés célja – a prevenciót maximálisan figyelembe véve – a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskészségeinek, motoros képességeinek olyan szintre fejlesztése, hogy alkalmassá váljanak a sikeres mozgásos cselekvéstanulásra és testedzésre. Célként szolgál

továbbá a diákok önismeretének fejlesztése, énképének, érzelmi-akarati készségeinek formálása, a szabálykövető magatartásminták kialakítása. A testnevelés a motoros képességek fejlesztésével hozzájárul ahhoz, hogy a gyerekek az életkoruknak és testi adottságaiknak megfelelő erővel, gyorsasággal és állóképességgel rendelkezzenek. Ugyanakkor korosztályuknak megfelelően fejlődik izomérzékenységük, ritmus- és reakcióképességük, térbeli tájékozódó és egyensúlyozó képességük. A mozgástanulás során elsajátítják a különböző futások, ugrások és dobások alapttechnikáit. Megtanulnak egyszerű támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatokat. A lehetőségek függvényében elsajátítanak legalább egy úszásnemet.

A küzdősportoknak kiemelt szerepük van a gyermek személyiségfejlesztésében. Az ember természetes küzdőmozgásain, húzáson, toláson, kiemelésen alapuló játékok és küzdőfeladatok során a gyermek megtanulja felbecsülni saját és társai erejét, változatos helyzetekhez alkalmazkodik, koncentrációja, tűrőképessége növekszik, miközben a győzelem és kudarccal megélésével azonnal értékelheti saját teljesítményét.

A lelki erő, a kitartás, a küzdőképesség, a bátorság, a becsület, a fair play, az önuralom, a tisztelet, a társak iránt tanúsított tolerancia mind fejlesztés alatt állnak az egyszerű, játékos feladatmegoldások során.

A tanulók mozgástanulásának személyiség-összetevőiben – az értelmi bevéssel szemben – a mechanikus másolás dominanciája jellemző. Memóriájukban a szavak jelentésében rejlő információ helyett a tárgyakra emlékezés a meghatározó, míg a tananyag ok-okozati viszonyaiban a jelenségszintű megértés felülírja a logikai értelmezés alternatíváját. Figyelmük, koncentrációképességük szétszórta, rövid ideig tart, így kiemelt szempont a változatos óraszervezési eljárások alkalmazása, melyben hangsúlyos szerepet kapnak a direkt módszertani eljárások.

A testnevelés fő célja mellett rész cél az 1–4. évfolyam körében megjelenő mozgásszervi elváltozásokkal rendelkező, belgyógyászati betegségekben szenvedő gyermekek testedzésének, mozgásműveltségük kialakításának biztosítása, az egészségi állapot, a teljesítőképesség helyreállítását kínáló testgyakorlatok elsajátítása és rendszeres végzése, a preventív szemlélet alkalmazása.

A testnevelés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A testnevelés tantárgy eredményességéhez fontos a mély és értő (motoros) tanulás képességének elsajátítása. A motoros tanulásra is igaz, hogy a környezettel kialakult kölcsönhatás eredményeként létrejövő, tartós és alkalmazkodó változás, amely a különböző tanulási formákkal összekapcsolódva a személyiség fejlődésének más területeire is hatást gyakorol. A különböző mozgásformák elsajátítása – különös tekintettel az általános iskola kezdeti szakaszában – jelentős befolyással van a tanuló kognitív fejlődésére, hiszen a mozgásos cselekvés célirányos, komplex kognitív-motoros tevékenység. Hatékony és eredményes motoros tanulás-tanítás csak akkor valósulhat meg, ha annak során figyelembe veszik az életkori és tanulási sajátosságokat, s ha az spirálisan építkező és gyakorlatorientált.

A kommunikációs kompetenciák: A testnevelés – az érthetőség, az árnyaltság és a pontosság elvárásainak mentén – fejleszti a nyelvi kommunikáció minőségét. A testnevelésben a kommunikáció általában nehezített körülmények között, felhívó, felszólító módon zajlik, amelynek nem lehet sajátja az erőltetül formált és artikuláció nélküli beszéd. A tantárgy fejleszti a hallás utáni szövegértés mellett a kommunikáció más formáit is, úgymint a kéz- és karjelzéseket, a testmozgás, a sportolás közbeni gesztusokat, a tekintet és/vagy az arc izmainak játékát. A sporttevékenységek folyamatos metakommunikáció mentén folynak, elég csak a

jelzésértékű testtartásokra vagy a távolodó-közeledő mozgások kifejezőerejére gondolni. A szakkiifejezések, a helyes terminológia elsajátításával lehetővé válik a procedurális tudás átfordítása a gondolkodás révén tervezhető motoros produktummá.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A motoros tanulás során elsősorban a cselekvéses tényező dominál, de a hatékonysága és eredményessége – a verbális metódusok által – a kognitív komponensektől is függ. A beszéd és a gondolkodás kapcsolata révén válik lehetővé a motoros tevékenységekkel összefüggő ismeretek és tapasztalatok tárolása, felidézése. A nyelvhasználat teszi lehetővé a mozgásos cselekvéstanuláshoz szükséges ideomotoros kép, a gondolati modell kialakítását, tervezését. A kreatív feladatmegoldásokon alapuló problémamegoldó gondolkodás egyaránt megjelenik a nyílt jellegű mozgáskészségek (pl. sportjátékok) változatos döntéshozatali játékhelyzeteiben és a kognitív típusú testnevelési játékokban (pl. táblajátékok mozgásos változatai).

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A testnevelés tantárgy a személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztésének egyik terepe. Az iskolának fejlesztenie szükséges a szomatikus egészséggel, a társas-érzelmi jólléttel, a biztonsággal kapcsolatos kompetenciákat. A fejlesztés kiterjed a testi jóllét és a motoros teljesítőképesség kialakítására is. A tantárgy tanulásának és tanításának jelentős közösségfejlesztő hatása van. Külön kiemelendők a csapatsportokban fontos szerepet játszó együttműködési formák, a közösséget alakító tényezők (a közös célkitűzések, a közös gyakorlás élménye, a teljesítmény egyént és csapatközösséget formáló szerepe, a csapaton belüli összetartozás és egymásrautaltság stb.).

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanuló kreatív alkotásokat hoz létre (pl. alkotóképes játéktevékenység vagy bemelegítő gyakorlatok és edzésprogramok összeállítása) a tanulási tevékenység ezen területén, és elsajátítja a fizikai aktivitás, a testedzés és a sportolás rekreációt támogató elemeit. A tanuló megtanulja értékésként kezelni az olimpiai eszmét, az olimpiai játékokon elért eredményeket. Értékesnek tartja a magyar, az európai és a világ testkulturális örökségét.

Az iskolai testnevelésóra keretén belül megvalósuló könnyített testnevelés esetében – amelyen egészségi állapotváltozásuk miatt ideiglenesen, illetve tartósan csökkent teljesítőképességű tanulók vesznek részt – a testnevelő tanárnak az egészségi állapotot és az abból adódó egyéni sajátosságot maximálisan figyelembe véve, differenciáltan kell megvalósítania a fejlesztési feladatokat. Ezekhez a fejlesztési feladatokhoz nyújt segítséget a gyógytestnevelés témakör.

A korszerű gyógytestnevelés szemlélet, amely szakít az eddigi korrekciós gyakorlatok túlsúlyára épülő tananyagtartalommal, indokolttá teszi a mindennapos testnevelés szerves részként való megjelenést a kerettantervben. A korszerű szemléletben elvárásként jelenik meg a korrekciós gyakorlatokkal egyenlő arányban megjelenő, a kerettantervben megvalósuló témakörök elsajátítása a gyógytestnevelésre utalt tanulók körében is. A fentiek indokolják, hogy minden témakör mellett megjelenjen a gyógytestnevelés specifikus gyakorlatai. Az önállóan megjelenő „Gyógytestnevelés” témakör csak az ezen a területen érintett tanulókra vonatkozik, mely külön órakeretben valósul meg. A gyógytestneveléssel kapcsolatos órakeret meghatározásához ad segítséget „A témakörök áttekintő táblázata” kiegészítő szövege.

A tanulók mozgáshoz fűződő pozitív attitűdjének kialakítása érdekében az értékelés alapja a természetes mozgáskészségek és a sportági jellegű előkészítő mozgásformák kivitelezésének színvonala, valamint a motoros képességek területén a tanuló önmagához mért fejlődése. Az alsó tagozatos diákok életkori sajátosságához igazított pedagógiai eljárások egyik legfontosabb eleme a pozitív tanulási légkört kialakító fejlesztő-formáló értékelés. A pszichomotoros teljesítmény az érzelmi-akarati tényezőkkel koherens egységet alkotva képezi a minősítés alapját.

A néptánc tanítása komplex művészetpedagógiai tevékenység, amely által a tanuló sajátos kifejezőeszköz birtokába jut, kiegészítve a nyelvi, a zenei és a vizuális kifejezőeszközök tárával. A tánc a mozgást a művészetek oldaláról ismerteti meg a tanulóval, értékesen kiegészítve a testnevelés órákon történő mozgásfejlesztést. A tánc tanítása a testnevelés órák keretében is történhet, megfelelő képesítésű pedagógus vezetésével.

A tánc és a zene elválaszthatatlan kapcsolatából adódóan a tánc tanítása különleges zenei élményt is nyújt: a tanuló a mozgás által egész testében érzékeli a kísérő zenét, a zene aktív befogadójává válik. A néptánc tanítása során a tanuló számos olyan népdalt ismer meg, amely kiegészíti az ének-zene órán tanult dalok tárával, mozgással összhangban énekel, a hangszeres dallamokat is közelebb érzi magához a táncolás által, a népzene így eredeti funkciójában éli át. Az ének-zene órán is alkalom nyílik arra, hogy az éneklést vagy zenehallgatást mozgással kapcsolják össze megfelelő képesítésű pedagógus vezetésével.

A néptánc tanítása hatékonyan járul hozzá a magyarságtudat erősítéséhez, ugyanakkor közvetlen tapasztalat és élmény által teszi fogékonnyá a tanulót a szomszéd – esetleg távolabbi – népek hagyományai, kultúrája iránt. Néptánc és népzene hagyományunk egy évezred európai műveltségének lenyomatát őrzi, ezért megismerése nemcsak a Kárpát-medencében élő más népek kultúrája iránt teszi fogékonnyá a tanulót, hanem európai művelődéstörténeti összefüggések megértéséhez is hozzásegíti. A nemzetiségi iskolákban a néptánc-tanítás az identitás őrzésének egyik alapvető eszköze lehet.

A tánc tanítása fejleszti a ritmusérzéklet, a térérzéklet, a testtartást és a mozgáskoordinációt, amely a mindennapi élet számos területén fontos a tanuló számára. Hozzájárul az egészség megőrzéséhez, fejleszti a társas kapcsolatok iránti érzéklet: együttműködésre, alkalmazkodásra, a másik nem, a másik személy, a másik csoport elfogadására és megbecsülésére ösztönöz.

Az iskolai tánc-tanulás bekapcsolódási lehetőséget biztosít a tanuló számára a táncos kulturális életbe: a tánc- és mozgásművészet értő befogadójává, a táncos szórakozás (táncházak, táncos szórakozóhelyek) aktív részesévé formálja.

A kerettanterv nem említi konkrét táncokat, hiszen a tanmenetbe bekerülő táncok, táncstílusok kiválasztása a tanár feladata az iskola és az osztály/csoport adta lehetőségek gondos mérlegelése után. Azt az elvet azonban rögzíti, hogy a tánc tanításának elsődleges célja a táncolás, az éneklés és a játék örömeinek, közösségformáló erejének megélése, képességfejlesztő hatásainak kiaknázása. Az esetleges produkció létrehozása csak jóval ezek után következő szempont lehet. Azt az elvet is rögzíti, hogy a tanuló lehetőség szerint saját szűkebb hazájának néphagyományából kiindulva ismerkedjen a tánc és mozgás világával, fokozatosan bővítve a megismert stílusok körét.

A kerettantervben szereplő tematikai egységek nem időben követik egymást. Az órák anyaga általában több tematikai egység, amelyeket a tanár belátása szerint arányosan oszt el az adott időkeretben, vagy akár többet is alkalmaz párhuzamosan. Ezért nem történik utalás az egyes tematikai egységekhez ajánlott óraszámra. A kerettanterv anyagát heti egy – az öt mozgásos óra egyike – órára terveztük.

A tánc tanításának tárgyi feltétele a megfelelő méretű, megfelelően rugalmas padlózatú, jól szellőztethető terem, valamint a megfelelő hangminőségű és teljesítményű zenelejátszó berendezés.

A tánc és mozgás tanításának sajátossága, hogy az egyes tematikai egységek és fejlesztési célok gyakorlatilag a teljes 12 évfolyamon keresztül húzódnak, fokozatosan elmélyítve, pontosítva, finomítva az újra és újra visszatérő témákat. Ezért elkerülhetetlennek látszottak a gyakori ismétlések. Az ismétlődő keretek változatos, egymásra épülő tartalommal való kitöltése a pedagógus feladata a helyi adottságok mérlegelése alapján.

TESTNEVELÉS 1–2. ÉVFOLYAM

Ahogy az első önálló lépések, úgy az 1–2. évfolyamon megélt testnevelésórák is meghatározóak a gyermek életében. Életkori sajátosság az ismeretszerzés, az alkotás, az önkifejezés és nem utolsósorban az örömeztet mozgáson keresztüli kifejeződése, megvalósulása. A tanulók már az első tanórákon megismerik a testkultúra alapjait: az öltözői és teremrend, a tiszta és megfelelő sportfelszerelés nélkülözhetetlenségét, az alapvető higiéniai követelményeket. Ezek az ismeretek ebben a szakaszban válnak a gyermek szokásrendjévé, mellyel a kulturális tudatosság kompetenciái kialakulnak. Az óra szervezési kereteit adják az egyszerű rendgyakorlatok, melyeken keresztül a tanulók megismerik és megtapasztalják a közösségben történő alkalmazkodás, a tolerancia és önfegyelem szociokulturális jelentőségét, ezzel megalapozva a következő iskolai szakaszok társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái eredményes kialakításának lehetőségét.

A testnevelés kerettanterv a korosztály számára a mozgásműveltség területén kiemelten fontosnak tartja az alapvető helyváltoztató mozgások (járások, futások, szökdelések, ugrások, kúszások, mászások), a manipulatív tevékenységformák (dobások, ütések, labdás gyakorlatok) sokféle formában és eszközzel történő fejlesztését. A kivitelezést az egyszerűség és könnyű megvalósíthatóság jellemzi. A gyakorlás során a versengéssel és egyéni megmérettetéssel szemben elsősorban a játékoság kerül előtérbe. Hangsúlyosak az alkalmanként változó, véletlenszerűen kialakított csapatban történő játékos mozgásformák, ahol a különböző egyéni képességek kiegészítik egymást, így jelentősen csökken a kudarcélmény lehetősége. Ennek megvalósításában kiemelt szerep jut a Kölyök Atlétikai Program eszközzrendszerének és módszertanának.

Az egyszerű gimnasztika és torna jellegű gyakorlatok nélkülözhetetlen eszköze a megfelelő testsémák, a téri tájékozódó képesség, a ritmusérzék és egyensúlyozó képesség alapjainak kialakítása. Ezek a képességek nemcsak a közvetlen mozgástanulás és -fejlesztés kellékei, hanem közvetett idegrendszeri hatásukon keresztül a kognitív területek fejlesztését is szolgálják.

A játékos formában végrehajtott küzdőgyakorlatok komplex kondicionális és koordinációs fejlesztő hatása megmutatkozik a kitartás, a fizikai erő fejlődésén túl az ügyesség, a kognitív koordinációs képességek, a leleményesség, a helyzetfelismerő és -megoldó képesség terén. Kiemelten fejlődik továbbá a tanulók szociális érzéke, kifejeződik az egymás iránti tolerancia, hiszen a tevékenység közben folyamatosan változó helyzetekhez kell alkalmazkodni úgy, hogy nem határozható meg előre a küzdelem kimenetele. A pillanatnyi erőviszonyok nem feltétlenül döntenek a győztes javára, hiszen az ügyesség, leleményesség, kitartás és önuralom szintén nagy szerepet játszanak a játék kimenetelében. A tanulók változatos érintő játékokon keresztül ismerkednek meg a test-test elleni küzdelem alapjaival, a fizikai kontaktussal, melynek célja a fizikai kontaktus megszokása és természetessé válása.

A testnevelési és népi játékok előtérbe helyezése teszi lehetővé, hogy később elsajátíthatók legyenek a labdajátékok és csapatsportok szabályrendszerei, jellegzetességei, technikai, taktikai alapjai. Az egyszerű játékokon keresztül kifejezésre kerülnek a személyes karakterek, jellemvonások, ezzel nagyban elősegítve a tanulók megismerését.

A korosztálynál feltétlenül figyelembe kell venni a koncentrációs képesség időbeli korlátozottságát. Az egyes tantervi követelmények kevésbé lehetnek egy-egy tanóra önálló fejezetei, inkább az egész tanéven át, többször, kisebb tételben ismétlődő elemek. Azt is szem előtt kell tartani, hogy az ismeretszerzés elsődlegesen vizuális jellegű és utánzásra alapul, ezáltal fokozott jelentősége van a bemutatásnak, a bemutattatásnak.

és népi játékok adaptív alkalmazása.

MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS

- a tanult mozgásformákat összefüggő cselekvéssorokban, jól koordináltan kivitelezzi;
- a tanult mozgásforma könnyed és pontos kivitelezésének elsajátításáig fenntartja érzelmi-akarati erőfeszítéseit;
- sporttevékenysége során a szabályok betartására törekszik.

MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS

- megfelelő motoros képességszinttel rendelkeznek az alapvető mozgásformák viszonylag önálló és tudatos végrehajtásához;
- olyan szintű relatív erővel rendelkeznek, amely lehetővé teszi összefüggő cselekvéssorok kidolgozását, az elemek közötti összhang megteremtését.

MOZGÁSKÉSZSÉG-KIALAKÍTÁS – MOZGÁSTANULÁS

- az alapvető mozgásformákat külsőleg meghatározott ritmushoz, a társak mozgásához igazított sebességgel és dinamikával képes végrehajtani;
- az egyszerűbb mozgásformákat jól koordináltan hajtja végre, a hasonló mozgások szimultán és egymást követő végrehajtásában megfelelő szintű tagoltságot mutat.

VERSENGÉSEK, VERSENYEK

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben;
- a versengések és a versenyek tudatos szereplője, a közösséget pozitívan alakító résztvevő;
- felismeri a sportszerű és sportszerűtlen magatartásformákat, betartja a sportszerű magatartás alapvető szabályait.

PREVENCIÓ, ÉLETVITEL

- felismeri a különböző veszély- és baleseti forrásokat, elkerülésükhöz tanári segítséget kér;
- ismeri a keringési, légzési és mozgatórendszerét fejlesztő alapvető mozgásformákat;
- tanári irányítással, ellenőrzött formában végzi a testnevelés – számára nem ellenjavallt – mozgásanyagát;
- családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten rendszeresen végez testmozgást.

EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- az öltözködés és a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait;
- megismeri az életkorának megfelelő sporttáplálkozás alapelveit, képes különbséget tenni egészséges és egészségtelen tápanyagforrások között.

Az 1–2. évfolyamon a testnevelés tantárgy alapóraszámja: 360 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám		
	1-2. évf.	1. évf.	2. évf.
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	28	14	14
Kúszások és mászások	28	14	14
Járások, futások	36	18	18
Szökdelések, ugrások	44	22	22
Dobások, ütések	20	10	10
Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	40	20	20
Labdás gyakorlatok	60	30	30

Testnevelési és népi játékok	36	18	18
Küzdőfeladatok és -játékok	18	9	9
Foglalkozások alternatív környezetben	50	25	25
Összes óraszám:	360	180	180

TESTNEVELÉS 1.ÉVFOLYAM

Témakör neve	Óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	14
Kúszások és mászások	14
Járások, futások	18
Szökdelések, ugrások	22
Dobások, ütések	10
Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	20
Labdás gyakorlatok	30
Testnevelési és népi játékok	18
Küzdőfeladatok és -játékok	9
Foglalkozások alternatív környezetben	15
Összes óraszám:	180

TÉMAKÖR: Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció

ÓRASZÁM: 14 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre;
- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, végrehajtásának megismerése – 2-4 ütemű szabad-, társas és kézi szergyakorlatok bemutatás utáni pontos és rendszeres végrehajtása – Alakzatok megismerése és alkalmazó gyakorlása – Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban – Mozgékonyság, hajlékonyság fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kézi szergyakorlatokkal 	<ul style="list-style-type: none"> – menet- és futásgyakorlatok; – oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; – botgyakorlat, – babzsákgyakorlat, – labdagyakorlat, – karikagyakorlat, – ugrókötel-gyakorlat, – utasítás, – szóban közlés, – bemutatás, – bemutattatás, 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Környezetismeret – Vizuális kultúra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A biológiailag helyes testtartás és testséma kialakulását elősegítő gyakorlatok elsajátítása, gyakorlása – A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása – A gyakorlatvezetési módszerek – megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása 	<ul style="list-style-type: none"> – statikus gyakorlatelemek elnevezései 	

TÉMAKÖR: Kúszások és mászások

ÓRASZÁM: 14 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre;
- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat;

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Kúszások, mászások ellentétes, majd azonos oldali kar-láb használattal előre, hátra, oldalra vagy egyéb meghatározott útvonalon, különböző támasztávolságokkal és mozgássebességgel – Utánzó mozgások játékos formában; utánzó fogók – Testséma, térbeli tájékozódó képesség és szem-kéz-láb koordináció fejlesztése – Izomerő és mozgáskoordináció fejlesztése – Kúszó és mászó csapatjátékok – Sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó és mászó feladatokkal játékos formában – Vízszintes felületeken, ferde vagy függőleges tornaszereken való mászások, átmászások különböző irányokban – Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával – Egyszerű akadálypályák feladatainak teljesítése – A kúszások, mászások alapvető balesetvédelmi szabályainak megismerése 	<ul style="list-style-type: none"> – utánzó gyakorlatok, – kúszások-mászások kifejezései – irányváltoztatás, – sorverseny, – váltóverseny 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Környezetismeret – Vizuális kultúra

TÉMAKÖR: Járások, futások**ÓRASZÁM: 18 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:**

- megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat;
- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Járások egyenes vonalon előre, hátra, oldalra, különböző alakzatokban és fordulatokkal, egyenletes vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal, nyújtott és hajlított könyökkel, különböző szimmetrikus kartartásokkal – Járások mély és magas súlyponti helyzetekben, valamint egyéb utánzó formákban – Járások sarkon, talp élén, lábujjhegyen, előre-hátra-oldalra – A Kölyökatléтика futásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái – Saroklendítés, térdemelés futás közben karlendítés nélkül és karlendítéssel, szimmetrikus kartartásokkal – Sor- és váltóversenyek párban és csapatban, szemből és hátulról történő váltással – Futások 5-6 m-re elhelyezett 10-20 cm-es akadályok felett – Állórajt indulások hangjelre, különböző testhelyzetekből – Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal és íven egyenletes tempóban és ritmussal – Folyamatos futások 4-6 percen keresztül 	<ul style="list-style-type: none"> – járás, utánzó járás, – futás, – mozgásirány, – állórajt, rajtjel, – kartartás, – lendítés, hajlítás, – szabály, – sebesség, – váltás, – lépéshossz, – perc, – távtartás, – térdemeléssel futás, – saroklendítéssel futás 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Környezetismeret – Vizuális kultúra

TÉMAKÖR: Szökdelések, ugrások**ÓRASZÁM: 22 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:**

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző ugrásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A Kölyökatlétika ugrásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái – Helyben szökdelések páros zárt lábbal és különböző terpeszekben tapsra, zenére – Szökdelések két lábon előre-hátra-oldalra, ugrások kisebb, 10-20 cm-es magasságú felületekre fel és le – Sasszé, oldalazó és indiánszökdelés alaptechnikájának elsajátítása – Ugrások, szökdelések páros és egy lábon egyenlő és változó távolságra elhelyezett célterületekbe, sportlétrába – Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból ülésbe, guggolásba érkezéssel 30-40 cm-es szivacsra – Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból, guggolásba érkezéssel homokba – Páros lábról felugrások céltárgyak érintésével 	<ul style="list-style-type: none"> – felugrás, elugrás, – indiánszökdelés, – sasszé, galopp, – oldalazó szökdelés, – méter, – elugrasi hely, – leérkező hely, – ritmus 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Környezetismeret – Vizuális kultúra – Ének-zene

TÉMAKÖR: Dobások, ütések

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző dobásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A Kölyökatlétika dobásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái – Könnyű labda fogása két kézzel, egyszerű karmozgások kézben a labdával, helyben és haladás közben – Labda feldobása és elkapása helyben és járás közben – Alsó dobás két kézzel társhoz – Labda gurítása társnak fekvésben, ülésben – Kétkezes mellső lökés, hajítás ülésben, térdelésben és állásban társhoz vagy célra 	<ul style="list-style-type: none"> – dobás, – gurítás, – lökés, – hajítás, – terelés, – ütés, – célfelület, – dobásirány, – ütőfogás, – tenyeres oldal, – fonák oldal 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Környezet – Digitális kultúra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Könnyű labda gurítása, terelése floorball-, teniszütő, tornabot vagy egyéb eszköz segítségével társhoz vagy célfelületre – Labda dobása, gurítása és elkapása társsal vagy csoportban, helyben és mozgás közben 		

TÉMAKÖR: Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok

ÓRASZÁM: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A tér-, izom- és egyensúlyérzék fejlesztése – A helyes testtartás tudatosítása – A ritmus és mozgás összhangjának megteremtése – Egyszerű talajgyakorlati elemek elsajátítása és esztétikus bemutatása – Egyszerű támaszugarások és rávezető gyakorlataik elsajátítása, végrehajtása – Akadálypályák leküzdése magasságokhoz, mélységekhez alkalmazkodó mozgáscselekvésekkel – Függésben alaplendület – Mászókulcsolás megtanulása, mászási kísérletek – Statikus támaszgyakorlatok gyakorlása mellső, oldalsó és hátsó támaszban különböző testrészek használatával, különböző kar- és lábtartásokkal kivitelezett egyensúlyi helyzetekben, valamint egyéb utánzó támaszgyakorlat végrehajtása – Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba haladással, fel- és lelépéssel, állandó támasztávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban 	<ul style="list-style-type: none"> – egyensúly, – támasz, – függés, függőállás, – gurulás, gurulóátfordulás, – mérlegállás, – tarkóállás, – „csikórugdalózás”, – mászás, mászókulcsolás, vándormászás, – bátorugrás, – pókjárás, rákjárás, főkajárás, medvejárás, sántaróka-járás, – nyúlugrás, – térdelés, – felguggolás, – alaplendület, – madárfogás 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Környezetismeret – Vizuális kultúra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Statikus mellső, hátsó és oldalsó függőállások, majd függések különböző fogásmódokkal, láb- és kartartásokkal; utánzó függőállások – Dinamikus függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó fogástávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal – Egyszerű statikus és dinamikus egyensúlyozási gyakorlatok végrehajtása 		

TÉMAKÖR: Labdás gyakorlatok

ÓRASZÁM: 30 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban;
- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik;
- célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban;
- játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja;
- a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása – Kéz- és lábbal, helyben és haladással történő labdavezetési módok alapttechnikáinak elsajátítása – A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, gurítási, dobási, rúgási és elkapási feladatok a távolság variálásával, helyben, önállóan, majd társak bevonásával különböző testhelyzetekben és különböző irányokba történő mozgással – Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal, egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba – Magasan érkező labda két-, majd egykezes talajra pattintott átvétele – Ismerkedés a kézzel, lábbal és fejjel történő pattintó érintések alapttechnikájával, az érintőfelületek tudatosítása könnyített szerekkel 	<ul style="list-style-type: none"> – mellső átadás, – felső átadás, – alsó átadás, – egy- és kétkezes átadás, – labdavezetés, – labdaelkapás, – labdakezelés, – labdaív, – pattintó érintés, – gurítás, – bekísérés, – görgetés 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Környezetismeret – Digitális kultúra

<ul style="list-style-type: none"> - A labdaérezék-fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések - A labdás alaptechnikák vezető műveleteinek tudatosítása 		
---	--	--

TÉMAKÖR: Testnevelési és népi játékok

ÓRASZÁM: 18 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban;
- játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja;

a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat;
- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik;
- célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokokban;
- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - A különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása - Egyszerű fogó- és futójátékok által a teljes játékeret felölelő mozgásútvonalak kialakítása, a játéktér határainak érzékelése - Az elsősorban statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltoztatások, mély súlyponti 	<ul style="list-style-type: none"> - szabályjátékok - népi és körjátékok - utánzó játékok - fogójátékok - statikus és dinamikus akadályok - ugróiskola - sorverseny - akadályverseny 	<ul style="list-style-type: none"> - vizuális kultúra - környezetismeret - ének - magyar irodalom

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>helyzetben történő elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása</p> <ul style="list-style-type: none"> – A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó tudásanyaggal való ismerkedés – A népi játékokon keresztül a közösségi élmény megtapasztalása, a nemi szerepek gyakorlása – A végtagok helyzetének, az izmok feszültségi állapotának, valamint az egész test érzékelését, az egyensúlyozó képességet fejlesztő szoborjátékok, utánozó játékok, egyéb népi játékok, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok gyakorlása – Statikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő, változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó – célzó játékok rendszeres alkalmazása – A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek) által – A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák játékos formájú gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkénszer nélkül – A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal – A tánc verbális és nem verbális (gesztus) rendszerének elsajátítása, 		

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>valamint a csoport tagjaival való érintkezés szabályainak gyakorlása</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az alakzatváltással, illetve párban megvalósuló népi játékokkal a test oldaliságára, valamint az alaklátásra vonatkozó ismeretek tudatosítása, a téri tájékozódó képesség fejlesztése – Az énekléssel kísért játékok gyakorlása által a ritmustartás és ritmusérzékelés képességének fejlesztése – 		

TÉMAKÖR: Küzdőfeladatok és -játékok

ÓRASZÁM: 9 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja;
- a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait;
- vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Ismerkedés a bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékos, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatokkal – Az állásban és egyéb kiinduló helyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő, társérítés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása – A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű 	<ul style="list-style-type: none"> – húzások, tolások, – önkontroll, – sportszerű küzdelem, – esések, – lábérítések, – kézérítések, – asszertivitas, – közvetlen kontakt, – pillanatnyi kontakt 	<ul style="list-style-type: none"> – Környezetismeret – Vizuális kultúra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával – Küzdelemre képessé tevő egyszerű technikák koordinációs fejlődésmenetének megfelelő végrehajtása – A saját és az ellenfél erejének felbecsülése egyszerű páros és csoportos küzdőfeladatok során – A küzdőjátékok balesetmegelőzési szabályainak, a sportszerű küzdés szemléletének megismerése – A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra épülő páros küzdőjátékok különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül		

TÉMAKÖR: Foglalkozások alternatív környezetben

ÓRASZÁM: 25 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak megismerése – A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak megismerése – A szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak elsajátítása – Szabadtéri népi játékok elsajátítása – Szabadtéri testnevelési játékok elsajátítása – Gördülő mozgásformák és téli játékok (roller, kerékpár; hógolyózás, szánkó) megismerése – Szabadtéri akadálypályák leküzdése	– időjárás, – öltözködés, – szabadtéri foglalkozások, – téli játékok, – nyári játékok, – síelés, – korcsolyázás, – túrázás, – tájékozódás, – közlekedési szabályok, – természetvédelem	– Magyar nyelv és irodalom – Környezetismeret – Technika és tervezés

– Természetben üzhető sportágak megismerése		
---	--	--

TESTNEVELÉS 2. ÉVFOLYAM

Témakör neve	Óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	14
Kúszások és mászások	14
Járások, futások	18
Szökdelések, ugrások	22
Dobások, ütések	10
Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	20
Labdás gyakorlatok	30
Testnevelési és népi játékok	18
Küzdőfeladatok és –játékok	9
Foglalkozások alternatív környezetben	25
Összes óraszám:	180

TÉMAKÖR: Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció

ÓRASZÁM: 14 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre;
- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, végrehajtásának megismerése – 2-4 ütemű szabad-, társas és kézi szergyakorlatok bemutatás utáni pontos és rendszeres végrehajtása – Alakzatok megismerése (oszlop-, sor-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) és alkalmazó gyakorlása – Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban 	<ul style="list-style-type: none"> – menet- és futásgyakorlatok; – oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; – botgyakorlat, – babzsákgyakorlat, – labdagyakorlat, – karikagyakorlat, – ugrókötelgyakorlat, – utasítás, – szóban közlés, 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Környezetismeret – Vizuális kultúra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Mozgékonyság, hajlékonyság fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kézi szerygyakorlatokkal – A biológiailag helyes testtartás és testséma kialakulását elősegítő gyakorlatok elsajátítása, gyakorlása – A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása – A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása 	<ul style="list-style-type: none"> – bemutatás, – bemutatattás, – statikus gyakorlatelemek elnevezései 	

TÉMAKÖR: Kúszások és mászások

ÓRASZÁM: 14 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre;
- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat;

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Kúszások, mászások ellentétes, majd azonos oldali kar-láb használattal előre, hátra, oldalra vagy egyéb meghatározott útvonalon, különböző támasztávolságokkal és mozgássebességgel – Utánzó mozgások játékos formában; utánzó fogók – Testséma, térbeli tájékozódó képesség és szem-kéz-láb koordináció fejlesztése – Izomerő és mozgáskoordináció fejlesztése – Kúszó és mászó csapatjátékok – Sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó és mászó feladatokkal játékos formában – Vízszintes felületeken, ferde vagy függőleges tornaszereken való mászások, átmászások különböző irányokban – Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával – Egyszerű akadálypályák feladatainak teljesítése 	<ul style="list-style-type: none"> – utánzó gyakorlatok, – kúszások-mászások kifejezései, – irányváltoztatás, – sorverseny, – váltóverseny 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Környezetismeret – Vizuális kultúra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A kúszások, mászások alapvető balesetvédelmi szabályainak megismerése 		

TÉMAKÖR: Járások, futások

ÓRASZÁM: 18 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat;
- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Járások egyenes vonalon előre, hátra, oldalra, különböző alakzatokban és fordulatokkal, egyenletes vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal, nyújtott és hajlított könyökkel, különböző szimmetrikus kartartásokkal – Járások mély és magas súlyponti helyzetekben, valamint egyéb utánzó formákban – Járások sarkon, talp élén, lábujjhegyen, előre-hátra-oldalra – A Kölyökatléтика futásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái – Saroklendítés, térdemelés futás közben karlendítés nélkül és karlendítéssel, szimmetrikus kartartásokkal – Sor- és váltóversenyek párban és csapatban, szemből és hátulról történő váltással – Futások 5-6 m-re elhelyezett 10-20 cm-es akadályok felett – Állórajt indulások hangjelre, különböző testhelyzetekből – Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal és íven egyenletes tempóban és ritmussal – Folyamatos futások 4-6 percen keresztül 	<ul style="list-style-type: none"> – járás, utánzó járás, – futás, – mozgásirány, – állórajt, rajtjel, – kartartás, – lendítés, hajlítás, – szabály, – sebesség, – váltás, – lépéshossz, – perc, – távtartás, – térdemeléssel futás, – saroklendítéssel futás 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Környezetismeret – Vizuális kultúra

TÉMAKÖR: Szökdelések, ugrások
ÓRASZÁM: 22 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző ugrásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A Kölyökatléтика ugrásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái – Helyben szökdelések páros zárt lábbal és különböző terpeszekben tapsra, zenére – Szökdelések két lábon előre-hátra-oldalra, ugrások kisebb, 10-20 cm-es magasságú felületekre fel és le – Sasszé, oldalazó és indiánszökdelés alapttechnikájának elsajátítása – Ugrások, szökdelések páros és egy lábon egyenlő és változó távolságra elhelyezett célterületekbe, sportlétrába – Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból ülésbe, guggolásba érkezéssel 30-40 cm-es szivacsra – Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból, guggolásba érkezéssel homokba – Páros lábról felugrások céltárgyak érintésével 	<ul style="list-style-type: none"> – felugrás, elugrás, – indiánszökdelés, – sasszé, galopp, – oldalazó szökdelés, – méter, – elugrási hely, – leérkező hely, – ritmus 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Környezetismeret – Vizuális kultúra – Ének-zene

TÉMAKÖR: Dobások, ütések
ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző dobásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A Kölyökatletika dobásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái – Könnyű labda fogása két kézzel, egyszerű karmozgások kézben a labdával, helyben és haladás közben – Labda feldobása és elkapása helyben és járás közben – Alsó dobás két kézzel társhoz – Labda gurítása társnak fekvésben, ülésben – Kétkezes mellső lökés, hajítás ülésben, térdelésben és állásban társhoz vagy célra – Könnyű labda gurítása, terelése floorball-, teniszütő, tornabot vagy egyéb eszköz segítségével társhoz vagy célfelületre – Labda dobása, gurítása és elkapása társsal vagy csoportban, helyben és mozgás közben 	<ul style="list-style-type: none"> – dobás, – gurítás, – lökés, – hajítás, – terelés, – ütés, – célfelület, – dobásirány, – ütőfogás, – tenyeres oldal, – fonák oldal 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Környezet – Digitális kultúra

TÉMAKÖR: Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok

ÓRASZÁM: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A tér-, izom- és egyensúlyérzék fejlesztése – A helyes testtartás tudatosítása – A ritmus és mozgás összhangjának megteremtése – Egyszerű talajgyakorlati elemek elsajátítása és esztétikus bemutatása – Egyszerű támaszugrások és rávezető gyakorlataik elsajátítása, végrehajtása – Akadálypályák leküzdése magasságokhoz, mélységekhez alkalmazkodó mozgáscselekvésekkel – Függésben alaplendület – Mászókulcsolás megtanulása, mászási kísérletek (rúdon, kötélén) 	<ul style="list-style-type: none"> – egyensúly, – támasz, – függés, függőállás, – gurulás, – gurulóátfordulás, – mérlegállás, – tarkóállás, – „csikórugdálózás”, – mászás, – mászókulcsolás, – vándormászás, – bátorugrás, – pókjárás, rákjárás, – főkajárás, 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Környezetismeret – Vizuális kultúra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Statikus támaszgyakorlatok gyakorlása mellső, oldalsó és hátsó támaszban különböző testrészek használatával, különböző kar- és lábtartásokkal kivitelezett egyensúlyi helyzetekben, valamint egyéb utánzó támaszgyakorlat végrehajtása – Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba haladással, fel- és lelépéssel, állandó támasztávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban – Statikus mellső, hátsó és oldalsó függőállások, majd függések különböző fogásmódokkal, láb- és kartartásokkal; utánzó függőállások – Dinamikus függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó fogástávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal – Egyszerű statikus és dinamikus egyensúlyozási gyakorlatok végrehajtása 	<ul style="list-style-type: none"> medvejárás, sántaróka-járás, – nyúlugrás, – térdelés, – felguggolás, – alaplendület, – madárfogás 	

TÉMAKÖR: Labdás gyakorlatok

ÓRASZÁM: 30 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban;
- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik;
- célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban;
- játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja;
- a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása – Kézzelel és lábbal, helyben és haladással történő labdavezetési módok alapttechnikáinak elsajátítása – A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, gurítási, dobási, rúgási és elkapási feladatok a távolság variálásával, helyben, önállóan, majd társak bevonásával különböző testhelyzetekben és különböző irányokba történő mozgással – Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal, egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba – Magasan érkező labda két-, majd egykezes talajra pattintott átvétele – Ismerkedés a kézzel, lábbal és fejjel történő pattintó érintések alapttechnikájával, az érintőfelületek tudatosítása könnyített szerekekkel – A labdaérzék-fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések – A labdás alapttechnikák vezető műveleteinek tudatosítása 	<ul style="list-style-type: none"> – mellső átadás, – felső átadás, – alsó átadás, – egy- és kétkezes átadás, – labdavezetés, – labdaelkapás, – labdakezelés, – labdaív, – pattintó érintés, – gurítás, – bekísérés, – görgetés 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Környezetismeret – Digitális kultúra

TÉMAKÖR: Testnevelési és népi játékok

ÓRASZÁM: 18 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban;
- játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja;

a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat;

- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik;

- célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban;

- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása – Egyszerű fogó- és futójátékok által a teljes játékteret felölelő mozgásútvonalak kialakítása, a játéktér határainak érzékelése – Az elsősorban statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltoztatások, mély súlyponti helyzetben történő elindulások- megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása – A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó tudásanyaggal való ismerkedés – A népi játékokon keresztül a közösségi élmény megtapasztalása, a nemi szerepek gyakorlása – A végtagok helyzetének, az izmok feszültségi állapotának, valamint az egész test érzékelését, az egyensúlyozó képességet fejlesztő szoborjátékok, utánozó játékok, egyéb népi játékok, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok gyakorlása – Statikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő, változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó – célzó játékok rendszeres alkalmazása – A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek) által 	<ul style="list-style-type: none"> – szabályjátékok – népi és körjátékok – utánozó játékok – fogójátékok – statikus és dinamikus akadályok – ugróiskola – sorverseny – akadályverseny 	<ul style="list-style-type: none"> – vizuális kultúra – környezetismeret – ének – magyar irodalom

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák játékos formájú gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkénszer nélkül – A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal – A tánc verbális és nem verbális (gesztus) rendszerének elsajátítása, valamint a csoport tagjaival való érintkezés szabályainak gyakorlása – Az alakzatváltással, illetve párban megvalósuló népi játékokkal a test oldaliságára, valamint az alaklításra vonatkozó ismeretek tudatosítása, a téri tájékozódó képesség fejlesztése – Az énekléssel kísért játékok gyakorlása által a ritmustartás és ritmusérzékelés képességének fejlesztése – 		

TÉMAKÖR: Küzdőfeladatok és -játékok

ÓRASZÁM: 9 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja;
- a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait;
- vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Ismerkedés a bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékos, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatokkal – Az állásban és egyéb kiinduló helyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő, társérítés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása – A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérítés bekapcsolásával – Küzdelemre képessé tevő egyszerű technikák koordinációs fejlődésmenetének megfelelő végrehajtása – A saját és az ellenfél erejének felbecsülése egyszerű páros és csoportos küzdőfeladatok során – A küzdőjátékok balesetmegelőzési szabályainak, a sportszerű küzdés szemléletének megismerése – A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra épülő páros küzdőjátékok különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül 	<ul style="list-style-type: none"> – húzások, tolások, – önkontroll, – sportszerű küzdelem, – esések, – lábérítések, – kézérítések, – asszertivitás, – közvetlen kontakt, – pillanatnyi kontakt 	<ul style="list-style-type: none"> – Környezetismeret – Vizuális kultúra

TÉMAKÖR: Foglalkozások alternatív környezetben

ÓRASZÁM: 25 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;

- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak megismerése – A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak megismerése – A szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak elsajátítása – Szabadtéri népi játékok elsajátítása (fogójátékok, ugróiskolák) – Szabadtéri testnevelési játékok elsajátítása – Gördülő mozgásformák és téli játékok (roller, kerékpár; hógolyózás, szánkó) megismerése – Szabadtéri akadálypályák leküzdése – Természetben üzhető sportágak megismerése 	<ul style="list-style-type: none"> – időjárás, – öltözködés, – szabadtéri foglalkozások, – téli játékok, – nyári játékok, – síelés, – korcsolyázás, – túrázás, – tájékozódás, – közlekedési szabályok, – természetvédelem 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Környezetismeret – Technika és tervezés

TESTNEVELÉS 3–4. ÉVFOLYAM

A korosztályra továbbra is jellemző, hogy a különböző kognitív és affektív területek fejlődése a nagymértékű mozgásszükségletben is kifejeződik. A tanuló az előző időszakhoz képest már kialakult szokásrenddel rendelkezik, magabiztosabban mozog az oktatási környezetben, értelmi képességei jelentősen javultak. Az időszak fő célja, hogy átvezesse a diákokat a mozgásműveltség különböző sportágakban testet öltött formáinak elsajátításához.

Az alapmozgásoknál az egyszerű futó-ugró-dobó gyakorlatokban megjelennek azok a jellegzetes technikai elemek, amelyek a későbbiekben egy-egy összetettebb mozgás vezető műveletét alkotják. A gyakorlás során egyre nagyobb szerep jut az önálló csapatokban, csoportokban történő foglalkoztatásnak. A fejlesztésnek meghatározó formája a Kölyökatlétikában kialakított többállomásos feladatrendszer.

A testnevelési és népi játékok továbbra is kiemelten fontosak. A szabályaik gazdagodnak, térbeli, időbeli kiterjedésük növekszik, illetve kiegészülnek az egyes labdajátékok egyszerűsített, könnyített formáival, például a szivacskezilabdával, a zsinórlabdával, a mini kosárlabdával. A tanulók tevékenységét egyre kevésbé az öncélúság, mindinkább a kooperativitás igénye, a társakkal történő együttműködés lehetőségének felismerése jellemzi. A csapatalakításoknál – a tanulói esélyegyenlőség figyelembevételével – teret kap az önállóság.

A torna mozgásanyagát megalapozó egyszerű mozgásformák szenzitív időszaka ez. A gurulások, fordulatok, forgások, támasz- és függőhelyzetek, valamint az egyensúlyi elemek könnyen taníthatók, a kedvező testarányok, a relatíve kis testtömeg, illetve az ízületi rendszer plasztikussága révén könnyen taníthatók. Ennek eredményeként a későbbiekben jelentkező természetes gátlások mértéke jelentősen csökkenthető.

A küzdőgyakorlatokra továbbra is a játékos formájú társas küzdelmek jellemzőek, közvetlen és pillanatnyi kontaktussal, melyek kiválóan fejlesztik az egyensúlyozás, a tér és távolság

érzékelés képességét, valamint a ritmusképességet. Emellett az asszertivitás megőrzése és fejlesztése mellett továbbra is kiemelten fontos a társak tisztelete, megbecsülése, egymás elfogadása..

A 3–4. évfolyamon, a prevenciós szemlélet megvalósításaként, fokozottan ügyelni kell a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását szolgáló gimnasztikai gyakorlatok rendszeres alkalmazására, a törzsizomzat erősítését elősegítő utánzó természetes mozgások beépítésére a különböző témakörök tartalmi elemeibe.

A táncművészeti ágak közül a legrégebbi hagyományokkal rendelkező társastáncoktatás nagy utat tett meg az ifjúság kulturált szórakozási formájától a művészetoktatásig. Az értékeket megtartva a tantervi program további lehetőséget nyújt az alapos, mélyebb tudás megszerzésére, a rendszeres munka igényének kialakítására, a megfelelő munkafegyelemre, az önkontroll alkalmazására.

Az alapfokú oktatás célja a társastánc iránt érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek szakirányú fejlesztése.

A főtárgyak és kötelező tantárgyak tanulása során a tanulók jártasságot szereznek a különböző társastáncokból.

Megismerik azok történetét, a hozzátartozó viselkedés szabályait és a mindennapok magatartásformáit. A szabadon választható tantárgyak előkészítik a társastáncok tanulását, megismertetik a főtárgy előzményeivel a tanulót és bekapcsolódást biztosítanak a táncművészet más ágaiba, valamint a társastáncokba. A korán elkezdett testképzés előkészíti a társastánc tantárgy tanulását, majd a historikus táncokon keresztül a főtárgy előzményeivel ismerkedhetnek meg a tanulók.

A kötelezően választható tantárgy órái az összevont osztályokban történő tanulást segítik. A tanszak komplex ismeretet adó, készségfejlesztő tanterve motiválja a tanulót az újabb tudás megszerzésére és ösztönzi a tanultak gyakorlati alkalmazására az élet minden területén. Közelebb viszi a tanulót a művészetekhez, ugyanakkor választott művészeti ágának értő művelőjévé, közönségévé válik.

A társastánc célja, hogy törekedjen a társastánc minél teljesebb megismerésére, megszerettetésére, értékeinek megvédésére. Sajátos eszközeivel segítse a tanulók hatékony önálló tanulásra, a tanultak gyakorlati alkalmazására az élet minden területén.

Kiemelt kompetenciák a társastánc területén

Szakmai kompetenciák

- A mozgás és a zene kapcsolatának kialakítása, összhangja
- A helyes testtartás, a tudatos légzés megismerése
- A társastánc alapjainak, technikai elemeinek ismerete
- A kombinációk, etűdök, koreográfiák kivitelezése
- A képességek (a ritmusérzék, a tér- és formaérzék, a stílusérzék, előadói készség, koncentrációképesség) fejlesztése
- A viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak elsajátítása, alkalmazása
- Az idegen szavak, kifejezések kiejtése, alkalmazása
- A táncok történeti háttérének ismerete
- A historikus táncok ismerete

Személyes kompetenciák

- Az esztétikai érzék fejlesztése
- A tánc iránti szeretetet mélyítése
- Lelkiismeret, önfegyelem, önkontroll kialakítása
- A fizikai és lelki állóképesség fejlesztése
- Az értelmi és érzelmi intelligencia szintjének emelése
- A múlt és jelen értékeinek befogadására nevelés

Társas kompetenciák

- A közösségi magatartás (közös alkotás öröme, alkalmazkodás, kapcsolatteremtés, aktív szerepvállalás, a társak elfogadása, tiszteletben tartása) formáinak kialakítása, gyakorlati alkalmazása

- A táncos partnerkapcsolat kialakítása
- Csoportos bemutatásnál a figyelmes együttműködésre nevelés
- A táncművészetek iránti érdeklődés felkeltése
- A környezet megóvásának fontossága
- Az egymás megsegítése és saját egészségünk megóvása iránti igény kialakítása

Módszerkompetenciák

- A nyitottságra, az ismeretek befogására nevelés
- A tanulás tanulása (a rendszeres és igényes munkára, a hatékony, önálló gyakorlásra nevelés)
- Művészi önkifejezés fejlesztése
- Az esztétikai érzék fejlesztése a táncelőadások rendszeres látogatásával, táncelemzéssel
- A kiemelkedő alkotók megismerése a hazai és nemzetközi társastáncmozgalomban
- Az elsajátított viselkedéskultúra gyakorlati alkalmazása
- Tehetség gondozás, a tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra

KÖVETELMÉNY AZ ALAPFOK ELVÉGZÉSE UTÁN

Társastánc

A tanuló ismerje:

- A világtáncok kezdő- és haladólépéseit, tanult kombinációit, a korok szokásait, viselkedési szabályait, magatartásformáit 139
- A standard táncok (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) alaplépéseit, alapfiguráit.
- A latin-amerikai táncok (Samba, Cha-cha-cha, Rumba, Paso doble, Jive) alaplépéseit, alapfiguráit és tánctechnikai feladatait,
- A szakkifejezéseket, fogalmakat, a szakmai anyagok hozzáférési lehetőségét, a táncparkett szabályait

Legyen képes:

- A tanultak gyakorlati alkalmazására és a világtáncok alapjainak kombinálására
- Az általánosan elfogadott viselkedési szabályok gyakorlati alkalmazására.
- A közösségépítésre.
- A másság elfogadására, véleménynyilvánításra és a demokratikus magatartásformák elsajátítására.
- A tanult táncok (kombinációk, etűdök, koreográfiák) pontos és stílusos előadására, a páros és csoportos feladatok végrehajtására
- A fogalmak megértésére, értelmezésére, a helyes és kreatív nyelvhasználatra a társadalmi és kulturális tevékenység során.

- Anyanyelvén és a nemzetközi táncnyelven kommunikálni.
- A térben történő eligazodásra, a zenei lüktetési rendhez, zenei egységhez való igazodásra.
- Az önálló feladatvállalásra, az önálló ismeretszerzésre
- Művészi előadásra, improvizációra, az alapfokú művészeti vizsga követelményeinek teljesítésére

TANTÁRGYAK, FEJLESZTÉSI FELADATOK, TANANYAG ÉS KÖVETELMÉNYEK TÁRSASTÁNC

A társastánc tanterv játékos tevékenységi formákon, képességfejlesztő gyakorlatokon és improvizációs feladatokon keresztül fejleszti a tanuló érzelmi, értelmi, szociális és fizikai képességeit, gazdagítja önkifejezési formáit.

A társastánc tantárgyat két év előképző után tíz éven át tanulják a tanulók. Az egymásra épülő, folyamatosan nehezedő táncok és azok motívumai juttatják el a tanulót az egyre magasabb szintű táncudáshoz.

A kompetenciaalapú tartalom, tanterv olyan területekre hívja fel a figyelmet, mint az együttműködés, a kritikus gondolkodás, az önbecsülés, a felelősségérzet és a tolerancia. A művészeti munka eljuttatja a tanulót az alkotómunkához, mely hozzájárul a harmonikus, gazdag érzelmvilágú, egészséges gondolkodású személyiség kialakításához. A csoportos tanulás, az órákon való megmutatkozás lehetősége, a közös utazások, a bemutatók sikerei összekovácsolják a tanulókat, ezért igen nagy közösségformáló hatással bírnak. Az évfolyamok táncismerete a minimum anyagot jelöli meg. A tanulók képessége és a szaktanár belátása alapján bővíthető.

A testnevelés tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS

- a tanult mozgásformákat összefüggő cselekvéssorokban, jól koordináltan kivitelezi;
- a tanult mozgásforma könnyed és pontos kivitelezésének elsajátításáig fenntartja érzelmi-akaratit erőfeszítéseit;
- a sporttevékenysége során a szabályok betartására törekszik.

MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS

- megfelelő motoros képességszinttel rendelkezik az alapvető mozgásformák viszonylag önálló és tudatos végrehajtásához;
- olyan szintű relatív erővel rendelkezik, amely lehetővé teszi összefüggő cselekvéssorok kidolgozását, az elemek közötti összhang megteremtését.

MOZGÁSKÉSZSÉG-KIALAKÍTÁS – MOZGÁSTANULÁS

- az alapvető mozgásformákat külsőleg meghatározott ritmushoz, társak mozgásához igazított sebességgel és dinamikával képes végrehajtani;
- különböző mozgásai jól koordináltak, a hasonló mozgások szimultán és egymást követő végrehajtása jól tagolt.

VERSENGÉSEK, VERSENYEK

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben;
- a versengések és a versenyek tudatos szereplője, a közösséget pozitívan alakító résztvevő;

- felismeri a sportszerű és sportszerűtlen magatartásformákat, betartja a sportszerű magatartás alapvető szabályait.

PREVENCIÓ, ÉLETVITEL

- felismeri a különböző veszély- és baleseti forrásokat, elkerülésükhöz tanári segítséget kér;
- ismeri a keringési, légzési és mozgatórendszerét fejlesztő alapvető mozgásformákat;
- tanári irányítással, ellenőrzött formában végzi a testnevelés – számára nem ellenjavallt – mozgásanyagát;
- a családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten rendszeresen végez testmozgást.

EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- az öltözködés és a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait;
- megismeri az életkorának megfelelő sporttáplálkozás alapelveit, képes különbséget tenni egészséges és egészségtelen tápanyagforrások között.

A 3–4. évfolyamon a testnevelés tantárgy alapóraszám: 340 óra, szabadon felhasználható 20 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám		
	3-4. évf.	3.évf.	4.évf.
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	20	10	10
Kúszások és mászások	20	10	10
Járások, futások	24	12	12
Szökdelések, ugrások	20	10	10
Dobások, ütések	16	8	8
Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	30	15	15
Labdás gyakorlatok	48	24	24
Küzdőfeladatok és –játékok	10	5	5
Foglalkozások alternatív környezetben	28	14	14
Társastánc	144	72	72
Összes óraszám:	360	180	180

TESTNEVELÉS 3. ÉVFOLYAM

Témakör neve	Óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	10
Kúszások és mászások	10
Járások, futások	12
Szökdelések, ugrások	10
Dobások, ütések	8
Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	15
Labdás gyakorlatok	24
Küzdőfeladatok és –játékok	5
Foglalkozások alternatív környezetben	14
Társastánc	72
Összes óraszám:	180

TÉMAKÖR: Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció
ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre;
- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának ismerete – 2-4 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő, pontos és rendszeres kivitelezése. Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban – Alakzatok alkalmazó gyakorlása – Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban – Mozgékonyosság, hajlékonyosság fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszergyakorlatokkal – A biológiailag helyes testtartást és testsémát kialakító gyakorlatok végrehajtása önállóan – A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása – Légzőgyakorlatok végrehajtása – A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása – A szervezet általános bemelegítését szolgáló gyakorlatok megismerése – Egyszerű gimnasztikai gyakorlatok zenére 	<ul style="list-style-type: none"> – menet- és futásgyakorlatok, – oszlop-, sor-, kör-szétszórt alakzat, – botgyakorlat, – babzsákgyakorlat, – labdagyakorlat, – karikagyakorlat, – ugrókötélgyakorlat, – utasítás, – szóban közlés, – bemutatás, – bemutatattás, – statikus gyakorlatelemek elnevezései 	<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés – Matematika – Környezetismeret – Vizuális kultúra

TÉMAKÖR: Kúszások és mászások
ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre;

- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A kúszások, mászások alapvető balesetmegelőzési szabályainak következetes betartása – Kúszások, mászások, átbújások párban és csapatban fizikai kontaktus nélkül a társ(ak) mozgásával azonos vagy eltérő formában, fizikai kontaktussal kooperatív jelleggel, szerek használatával – Utánzó mozgások játékos formában, különböző tornaszereken – A térbeli tájékozódó képesség fejlesztése – Izomerő- és mozgáskoordináció-fejlesztés mászó feladatokkal – Különböző vízszintes tornaszereken, rézsútos felületen és/vagy függőleges irányba történő kúszások, mászások – Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával, különböző tornaszereken – Akadálypályák leküzdése – Egyéni, páros és csapatversenyek, játékok – Sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó-mászó feladatokkal, játékos formában, különböző tornaszereken 	<ul style="list-style-type: none"> – függőleges, – vízszintes, – akadálypálya, – páros feladatok, – csapatfeladatok, – mászás fel-le, – függés 	<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra

TÉMAKÖR: Járások, futások

ÓRASZÁM: 12 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat;
- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Járások előre, hátra, oldalra és váltakozó irányokba, vegyes és aszimmetrikus kartartásokban – Járások egyensúlyvesztő feladatokkal – Járások sarkon, talpéleken, lábujjhegyen, különböző irányba és forgás közben – A Kölyökatlétika eszközeivel futófeladatok önálló gyakorlása és alkotása – Saroklendítés, térdemelés futás közben síkon és kis akadályok felett, előre, hátra és oldalra karkörzésekkel kombinálva – Oldalazó futás keresztlépésekkel, szimmetrikus kartartásokkal – Sor- és váltóversenyek, szemből, hátulról és váltózónából történő váltással különböző feladatokkal kombinálva – Futások 6-7 m-re elhelyezett akadályok felett – Állórajt kisebb távolságra különböző hangjelekre, érintésre, vizuális jelekre indulással – 30 m síkfutás sávban az állórajt szabályai szerint lendületes átfutással a célvonalon időre – Folyamatos futás különböző terepen és feladatokkal játékos formában – Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal, fordulatokkal és íven, állandó vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal – Futások párban és csoportban tempótartással és -váltással, gyors irány- és sebességváltással fogó- és kidobójátékok közben – Folyamatos futások 6-8 percen keresztül 	<ul style="list-style-type: none"> – futó ritmus, – futó tempó, – tempótartás, – vezényszó, – célvonal, – futósáv, – másodperc, – sprint – vágta futás, – oldalazó futás, – keresztlépés 	<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra – Ének-zene

TÉMAKÖR: Szökdelések, ugrások

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző ugrásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A Kölyökatlétika eszközeivel ugró és szökdelő feladatok önálló gyakorlása és alkotása – Indiánszökdelés ellentétes és azonos karlendítéssel, sasszé és oldalazó szökdelések páros karlendítésekkel, körzésekkel – Ritmusra végrehajtott szökdelések helyben 2-4 lábhelyzet váltogatásával, páros zárt és egy lábon ugrókötlékhajtás közben – Szökdelések helyváltoztatás közben előre, oldalra, hátra, meghatározott területre különböző variációkban – Elugrások páros lábon és egy lábon akadályok nélkül, illetve 20-30 cm-es akadályokra fel és le, valamint átugorva 8-10 ismétléssel – Távolugrás rövid lendületből: maximum 10 m-es nekifutásból egy lábról elugrás 60 cm-es ugrósávból szivacsba vagy homokgödörbe érkezéssel guggolásba – Magasugrás szemből és oldalról, 3-5 lépés lendületszerzéssel történő felugrások egy lábról növekvő magasságra – Páros lábról felugrás helyből és 1-2 lépés nekifutásból céltárgy elérésére törekedve 	<ul style="list-style-type: none"> – lendületszerzés, – ismétlésszám, – ugrókötlékhajtás, – ütem, – elugró sáv, – centiméter, – talajra érkezés, – elugró láb, – lendítő láb, – átlépő technika, – optimális sebesség, – kísérletszám 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Vizuális kultúra – Ének-zene – Technika és tervezés

TÉMAKÖR: Dobások, ütések

ÓRASZÁM: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző dobásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A Kölyökatlétika eszközeivel dobófeladatok önálló gyakorlása és alkotása – Különböző labdák mozgatása kézben, átadása kézből kézbe társnak – Labda gurítása társnak különböző testhelyzetekben, egy és két kézzel – Testtömeghez igazodó súlyú, de változó méretű labdák lökése, hajítása, vetése ülésből, térdelésből, állásból két majd egy kézzel, társhoz vagy célra – A labda biztonságos elkapása vagy sebességének csökkentése párban, csoportban, csapatban, pontszerző versengések közben – Szivacsgerely, kislabda, szoknyás labda, sípoló rakéta hajítása harántterpeszből, majd maximum 5 m lendületszerzésből célra és távolságra – Fülel labda, gumidiszkosz, szoknyás labda, karika vetése egy kézzel oldal- és harántterpeszből célra – Megfelelő labda pattintása különböző ütőkkel, labda vezetése, átadása, célra ütése – Floorball, asztalitenisz, tollaslabda ütésmozdulatainak gyakorlása – Egy választott ütős sportág játékszerű gyakorlása – Sor- és váltóversenyek különböző dobó- és ütőfeladatokkal kombinálva 	<ul style="list-style-type: none"> – egykezes dobás, – vetés, – lendületszerzés, – röppálya, – kirepülési szög, – távolságmérés, – távolságbecslés, – tenyeres ütés, – fonák ütés – csapóütés, – labda terelése 	<ul style="list-style-type: none"> – Digitális kultúra – Vizuális kultúra – Technika és tervezés

TÉMAKÖR: Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok

ÓRASZÁM: 15 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - A tér-, izom- és egyensúlyérzék további fejlesztése - A helyes testtartás tudatosítása és az esztétikus mozgásvégrehajtás igényének kialakítása - Az önfegyelem megteremtése a saját gátlások legyőzésében - A mozgásritmus térbeli, időbeli és dinamikai jellemzőinek kialakítása - Gurulóátfordulások végrehajtása kiinduló helyzet nehezítésével - Zsugorfejállás elsajátítása - Kézállási kísérletek végrehajtása segítségadással, fálnál és önállóan - Kézenátfordulás oldalra kísérletek végrehajtása - Egyszerű támaszugrások és függőleges repülés végrehajtása - Akadálypályák leküzdése térben és időben bővülő feladatokkal - Egyszerű támaszgyakorlatok kivitelezése talajon, tornapadon, zsámolyon, ugrószekrényen, bordásfalon és más, támaszhelyzetet biztosító tornaszereken - Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba, akadályokon történő haladással, fel- és lelépéssel, állandó és változó támasztávolságokkal, egyenletes és változó sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban, hordással vagy anélkül - Egyensúlyozási gyakorlatok biztonságos végrehajtása helyben és helyzetváltoztatásokkal és különböző kartartásokkal, talajra rajzolt vonalon helyváltoztatással és eltérő irányokba, valamint tornaszereken, a munkafelület folyamatos szűkítésével - Függőgyakorlatok végrehajtása tornaszereken, természetes akadályokon - Függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó vagy változó fogástávolságokkal, egyenletes vagy változó sebességgel, ritmussal - Mászókulcsolással mászás elsajátítása fokozódó gyorsasággal 	<ul style="list-style-type: none"> - tarkóállás, - kézállás, - zsugorfejállás, - kézenátfordulás oldalra, - hajlékonyság, - harántspárga, - oldalspárga, - híd, - bakugrás, - függőleges repülés, - kéztámasz, - segítségadás, - akarat 	<ul style="list-style-type: none"> - Technika és tervezés - Környezetismeret - Vizuális kultúra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Összerendezett, alkalmazkodó mozgások folyamatos végrehajtása akadálypálya leküzdése során – Egyéni, páros, társas egyensúly és gúla jellegű gyakorlatok végrehajtása – A tanult elemek, gyakorlatok célszerű összehangolása, alkalmazása változó feltételek között – Az ízületi mozgékonyág képességének fejlesztése és az ellazulási készség kialakítása 		

MAKÖR: Labdás gyakorlatok

ÓRASZÁM: 24 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban;
- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik;
- célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban;
- játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja;
- a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása – A helyben és haladással, kézzel és lábbal történő labdavezetési módok végrehajtása statikus helyzetű és dinamikus változó mozgást végző akadályok vagy társak figyelembevételével – A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, egy- és kétkezes gurítási, dobási, valamint a lábfej különböző részeivel rúgási feladatok mozgó társ vagy társak bevonásával különböző irányokba – Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba – A labdaérzék fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések mellett az 	<ul style="list-style-type: none"> – belső, külső, teljes csüd, – dekázás, – alkalmazkodás, – figyelemmegosztás, – társak megjátszása, – alacsony és magas labdavezetés, – kosárérintés, – alkarérintés, – szemkontaktus, – érintőfelület 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra – Matematika – Magyar nyelv- és irodalom – Technika és tervezés

<p>időkényszer melletti feladatmegoldások bekapcsolása</p> <ul style="list-style-type: none"> – A labdás alaptéchnikák fejlesztése, alkalmazó gyakorlása párhuzamos, a figyelem megosztását szükségessé tevő feladatmegoldások bevonásával – Dobások, rúgások helyből statikus helyzetű vagy dinamikus változó mozgást végző célfelületre – Kézvel, lábbal és fejjel történő pattintó érintések alaptéchnikájának elsajátítása, az érintőfelületek tudatos használata egyszerű egyéni és páros gyakorlatokban, különböző méretű és tömegű szerekkel 		
--	--	--

TÉMAKÖR: Küzdőfeladatok és -játékok

ÓRASZÁM: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja;
- a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait;
- vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása – A bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékok, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatok gyakorlása – Az állásban és egyéb kiindulópályákon végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő társérítés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása – A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű 	<ul style="list-style-type: none"> – ellenfél tisztelete, – felelősség, – tompítás, – esések, – gördülések, – grundbirkózás, – mögé kerülés, – kitolás, – asszertivitás, – önvédelem, – menekülés, – önuralom, – kitartás 	<ul style="list-style-type: none"> – Környezetismeret – Vizuális kultúra – Környezetismeret

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával</p> <ul style="list-style-type: none"> – A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, kiemelésekre épülő páros, csoportos és csapat jellegű küzdőjátékok gyakorlása különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül – Birkózó jellegű mozgásformák, illetve a grundbirkózás játékszabályainak ismerete, tudatos törekvés azok betartására a páros küzdelmekben – A test súlypontjának a talajhoz közeli kiinduló helyzeteiből induló, előre, oldalra, hátra történő eséstechnikák, gördülések gyakorlása, vezető műveleteinek, balesetmentes végrehajtásuk kulcsmozzanatainak tudatosítása – Távolság- és térérzékelés fejlesztését segítő páros feladatok, játékok szerrel és szer nélkül pillanatnyi kontaktus kialakításával – Ritmusképesség fejlesztését célzó küzdőfeladatok és játékok gyakorlása pillanatnyi kontaktus kialakításával 		

TÉMAKÖR: Foglalkozások alternatív környezetben

ÓRASZÁM: 14 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak, valamint a szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak következetes betartása 	<ul style="list-style-type: none"> – görkorcsolyázás, – sportöltözet, – ütős játékok, – lovaglás 	<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés. – Környezetismeret

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak tudatosítása - A szabadban végezhető népi játékok, a téli és nyári testgyakorlatok lehetőségei ismeretének bővülése - Szabadtéri akadálypályák leküzdése önálló feladatokkal - A megtanult természetben űzhető sportágak ismereteinek elmélyítése, fejlesztése 		

Témakör: Társastánc

Óraszám: 72 óra

A tananyag célja:

- Ismertesse meg a tanulóval a társastánc alapjait, technikai elemeit, a mozgás kapcsolatát a zenével.
- Alakítsa ki a tanulóban a tánc iránti szeretetet, ritmusérzéklet, tér- és formaérzéklet, esztétikai érzéklet.
- Ösztönözze a tanulót a társastáncsal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére.

Fejlesztési feladatok

- Az önálló ismeretszerzés, a folyamatos tanulás igényének kialakítása
- Az egyénnel és a csoporttal a hatékony és megfelelő kommunikálás elősegítése
- A ritmusérzék, technikai tudás, kezdeményezőkézség, az improvizációs készség fejlesztése

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló ismerje:

- a világtáncok kezdő, haladó motívumait, tanult kombinációit, a korok szokásait, viselkedési szabályait, magatartásformáit
- a standard táncok (angol keringő, tangó, bécsi keringő, foxtrott) alapmotívumait,
- a latin-amerikai táncok (samba, cha-cha-cha, rumba,jive) alapmotívumait.

Legyen képes:

- a táncos alkalmakkor a tanultak gyakorlati alkalmazására,
- a világtáncok alapjainak kombinálására
- a tanult táncok pontos, stílusos eltáncolására,
- páros és csoportos feladatok végrehajtására.

TANANYAG

Tánctechnika

Izolált (függetlenített) testrész gyakorlatok ♣ fej ♣ váll ♣ mellkas ♣ medence ♣ törzs ♣ kéz ♣ lábfej

Ritmikai gyakorlatok, ritmusgyakorlatok

- Ritmusjárás, taps

- az adott tánc motívumainak ritmusképlete tapssal, járással

Tempógyakorlatok

- visszhang

- accelerandó – ritartandó

Alaplépések és táncok

- A világtáncok kezdő, haladó motívumai, kombinációi

- A páros tánc szabályai (tánc tartás, a vezetés és követés, közlekedés a táncparketten)

- A táncos alkalmakor való viselkedés szabályai (bemutatkozás, felkérés, lekérés, leköszönés)

Társastáncok kezdőknek

♣ Foxtrott

♣ Angol keringő

♣ Tangó

♣ Bécsi keringő

♣ Samba

♣ Cha-Cha-Cha

♣ Rumba

♣ Jive

TESTNEVELÉS 4. ÉVFOLYAM

Témakör neve	Óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	10
Kúszások és mászások	10
Járások, futások	12
Szökdelések, ugrások	10
Dobások, ütések	8
Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	15
Labdás gyakorlatok	24
Küzdőfeladatok és –játékok	5
Foglalkozások alternatív környezetben	14
Társastánc	72
Összes óraszám:	180

TÉMAKÖR: Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre;
- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának ismerete – 2-4 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő, pontos és rendszeres kivitelezése. Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban – Alakzatok alkalmazó gyakorlása – Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban – Mozgékonyosság, hajlékonyság fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszergyakorlatokkal – A biológiailag helyes testtartást és testsémát kialakító gyakorlatok végrehajtása önállóan – A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása – Légzőgyakorlatok végrehajtása – A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása – A szervezet általános bemelegítését szolgáló gyakorlatok megismerése – Egyszerű gimnasztikai gyakorlatok zenére 	<ul style="list-style-type: none"> – menet- és futásgyakorlatok, – oszlop-, sor-, kör-szétszórt alakzat, – botgyakorlat, – babzsákgyakorlat, – labdagyakorlat, – karikagyakorlat, – ugrókötélgyakorlat, – utasítás, – szóban közlés, – bemutatás, – bemutatattás, – statikus gyakorlatelemek elnevezései 	<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés – Matematika – Környezetismeret – Vizuális kultúra

TÉMAKÖR: Kúszások és mászások**ÓRASZÁM: 10 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:**

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre;
- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A kúszások, mászások alapvető balesetmegelőzési szabályainak következetes betartása – Kúszások, mászások, átbújások párban és csapatban fizikai kontaktus nélkül a társ(ak) mozgásával azonos vagy eltérő formában, fizikai kontaktussal kooperatív jelleggel, szerek használatával – Utánzó mozgások játékos formában, különböző tornaszereken – A térbeli tájékozódó képesség fejlesztése – Izomerő- és mozgáskoordináció-fejlesztés mászó feladatokkal – Különböző vízszintes tornaszereken, rézsútos felületen és/vagy függőleges irányba történő kúszások, mászások – Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával, különböző tornaszereken – Akadálypályák leküzdése – Egyéni, páros és csapatversenyek, játékok – Sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó-mászó feladatokkal, játékos formában, különböző tornaszereken 	<ul style="list-style-type: none"> – függőleges, – vízszintes, – akadálypálya, – páros feladatok, – csapatfeladatok, – mászás fel-le, – függés 	<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra

TÉMAKÖR: Járások, futások

ÓRASZÁM: 12 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat;
- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Járások előre, hátra, oldalra és váltakozó irányokba, vegyes és aszimmetrikus kartartásokban – Járások egyensúlyvesztő feladatokkal – Járások sarkon, talpéleken, lábujjhegyen, különböző irányba és forgás közben 	<ul style="list-style-type: none"> – futó ritmus, – futó tempó, – tempótartás, – vezényszó, – célvonal, – futósáv, – másodperc, 	<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra – Ének-zene

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A Kölyökatléтика eszközeivel futófeladatok önálló gyakorlása és alkotása – Saroklendítés, térdemelés futás közben síkon és kis akadályok felett, előre, hátra és oldalra karkörzésekkel kombinálva – Oldalazó futás keresztlépésekkel, szimmetrikus kartartásokkal – Sor- és váltóversenyek, szemből, hátulról és váltózónából történő váltással különböző feladatokkal kombinálva – Futások 6-7 m-re elhelyezett akadályok felett – Állórajt kisebb távolságra különböző hangjelekre, érintésre, vizuális jelekre indulással – 30 m síkfutás sávban az állórajt szabályai szerint lendületes átfutással a célvonalon időre – Folyamatos futás különböző terepen és feladatokkal játékos formában – Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal, fordulatokkal és íven, állandó vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal – Futások párban és csoportban tempótartással és -váltással, gyors irány- és sebességváltással fogó- és kidobójátékok közben – Folyamatos futások 6-8 percen keresztül 	<ul style="list-style-type: none"> – sprint – vágta futás, – oldalazó futás, – keresztlépés 	

TÉMAKÖR: Szökdelések, ugrások

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző ugrásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A Kölyökatletika eszközeivel ugró és szökdelő feladatok önálló gyakorlása és alkotása – Indiánszökdelés ellentétes és azonos karlendítéssel, sasszé és oldalazó szökdelések páros karlendítésekkel, körzésekkel – Ritmusra végrehajtott szökdelések helyben 2-4 lábhelyzet váltogatásával, páros zárt és egy lábon ugrókötélhajtás közben – Szökdelések helyváltoztatás közben előre, oldalra, hátra, meghatározott területre különböző variációkban – Elugrások páros lábon és egy lábon akadályok nélkül, illetve 20-30 cm-es akadályokra fel és le, valamint átugorva 8-10 ismétléssel – Távolugrás rövid lendületből: maximum 10 m-es nekifutásból egy lábról elugrás 60 cm-es ugrósávból szivacsba vagy homokgödörbe érkezéssel guggolásba – Magasugrás szemből és oldalról, 3-5 lépés lendületszerzéssel történő felugrások egy lábról növekvő magasságra – Páros lábról felugrás helyből és 1-2 lépés nekifutásból céltárgy elérésére törekedve 	<ul style="list-style-type: none"> – lendületszerzés, – ismétlésszám, – ugrókötélhajtás, – ütem, – elugró sáv, – centiméter, – talajra érkezés, – elugró láb, – lendítő láb, – átlépő technika, – optimális sebesség, – kísérletszám 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Vizuális kultúra – Ének-zene – Technika és tervezés

TÉMAKÖR: Dobások, ütések

ÓRASZÁM: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző dobásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A Kölyökatletika eszközeivel dobófeladatok önálló gyakorlása és alkotása – Különböző labdák mozgatása kézben, átadása kézből kézbe társnak – Labda gurítása társnak különböző testhelyzetekben, egy és két kézzel 	<ul style="list-style-type: none"> – egykezes dobás, – vetés, – lendületszerzés, – röppálya, – kirepülési szög, – távolságmérés, – távolságbecslés, – tenyeres ütés, 	<ul style="list-style-type: none"> – Digitális kultúra – Vizuális kultúra – Technika és tervezés

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Testtömeghez igazodó súlyú, de változó méretű labdák lökése, hajítása, vetése ülésből, térdelésből, állásból két majd egy kézzel, társhoz vagy célra – A labda biztonságos elkapása vagy sebességének csökkentése párban, csoportban, csapatban, pontszerző versengések közben – Szivacsgerely, kislabda, szoknyás labda, sípoló rakéta hajítása harántterpeszből, majd maximum 5 m lendületszerzésből célra és távolságra – Füles labda, gumidiszkosz, szoknyás labda, karika vetése egy kézzel oldal- és harántterpeszből célra – Megfelelő labda pattintása különböző ütőkkel, labda vezetése, átadása, célra ütése – Floorball, asztalitenisz, tollaslabda ütésmozdulatainak gyakorlása – Egy választott ütős sportág játékszerű gyakorlása – Sor- és váltóversenyek különböző dobó- és ütőfeladatokkal kombinálva 	<ul style="list-style-type: none"> – fonák ütés – csapóütés, – labda terelése 	

TÉMAKÖR: Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok

ÓRASZÁM: 15 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A tér-, izom- és egyensúlyérzék további fejlesztése – A helyes testtartás tudatosítása és az esztétikus mozgásvégrehajtás igényének kialakítása – Az önfegyelem megteremtése a saját gátlások legyőzésében 	<ul style="list-style-type: none"> – tarkóállás, – kézállás, – zsugorfejállás, – kézenátfordulás oldalra, – hajlékonyság, – harántspárga, – oldalspárga, 	<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés – Környezetismeret – Vizuális kultúra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A mozgásritmus térbeli, időbeli és dinamikai jellemzőinek kialakítása – Gurulóátfordulások végrehajtása kiinduló helyzet nehezítésével – Zsugorfejállás elsajátítása – Kézállási kísérletek végrehajtása segítségadással, falnál és önállóan – Kézénátfordulás oldalra kísérletek végrehajtása – Egyszerű támaszugrások és függőleges repülés végrehajtása – Akadálypályák leküzdése térben és időben bővülő feladatokkal – Egyszerű támaszgyakorlatok kivitelezése talajon, tornapadon, zsámolyon, ugrószekrényen, bordásfalon és más, támaszhelyzetet biztosító tornaszereken – Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba, akadályokon történő haladással, fel- és lelépéssel, állandó és változó támasztávolságokkal, egyenletes és változó sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban, hordással vagy anélkül – Egyensúlyozási gyakorlatok biztonságos végrehajtása helyben és helyzetváltoztatásokkal és különböző kartartásokkal, talajra rajzolt vonalon helyváltoztatással és eltérő irányokba, valamint tornaszereken, a munkafelület folyamatos szűkítésével – Függőgyakorlatok végrehajtása tornaszereken, természetes akadályokon – Függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó vagy változó fogástávolságokkal, egyenletes vagy változó sebességgel, ritmussal – Mászókulcsolással mászás elsajátítása fokozódó gyorsasággal – Összerendezett, alkalmazkodó mozgások folyamatos végrehajtása akadálypálya leküzdése során – Egyéni, páros, társas egyensúly és gúla jellegű gyakorlatok végrehajtása – A tanult elemek, gyakorlatok célszerű összehangolása, alkalmazása változó feltételek között 	<ul style="list-style-type: none"> – híd, – bakugrás, – függőleges repülés, – kéztámasz, – segítségadás, – akarat 	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Az izületi mozgékonyosság képességének fejlesztése és az ellazulási készség kialakítása		

TÉMAKÖR: Labdás gyakorlatok

ÓRASZÁM: 24 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban;
- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik;
- célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban;
- játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja;
- a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása – A helyben és haladással, kézzel és lábbal történő labdavezetési módok végrehajtása statikus helyzetű és dinamikus változó mozgást végző akadályok vagy társak figyelembevételével – A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, egy- és kétkezes gurítási, dobási, valamint a lábfej különböző részeivel rúgási feladatok mozgó társ vagy társak bevonásával különböző irányokba – Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba – A labdaérzék fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések mellett az időkényszer melletti feladatmegoldások bekapcsolása – A labdás alaptéchnikák fejlesztése, alkalmazó gyakorlása párhuzamos, a 	<ul style="list-style-type: none"> – belső, külső, teljes csüd, – dekázás, – alkalmazkodás, – figyelemmegosztás, – társak megjátszása, – alacsony és magas labdavezetés, – kosárérintés, – alkarérintés, – szemkontaktus, – érintőfelület 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra – Matematika – Magyar nyelv- és irodalom – Technika és tervezés

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>figyelem megosztását szükségessé tevő feladatmegoldások bevonásával</p> <ul style="list-style-type: none"> – Dobások, rúgások helyből statikus helyzetű vagy dinamikus változó mozgást végző célfelületre – Kézzel, lábbal és fejjel történő pattintó érintések alapttechnikájának elsajátítása, az érintőfelületek tudatos használata egyszerű egyéni és páros gyakorlatokban, különböző méretű és tömegű szerekkel 		

TÉMAKÖR: Küzdőfeladatok és -játékok

ÓRASZÁM: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja;
- a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait;
- vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása – A bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékok, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatok gyakorlása – Az állásban és egyéb kiindulópályákon végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő társérítés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása – A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reakciókészséget, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérítés bekapcsolásával 	<ul style="list-style-type: none"> – ellenfél tisztelete, – felelősség, – tompítás, – esések, – gördülések, – grundbirkózás, – mögé kerülés, – kitolás, – asszertivitás, – önvédelem, – menekülés, – önuralom, – kitartás 	<ul style="list-style-type: none"> – Környezetismeret – Vizuális kultúra – Környezetismeret

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A fizikai kontaktussal, a társ erőkifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, kiemelésekre épülő páros, csoportos és csapat jellegű küzdőjátékok gyakorlása különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül – Birkózó jellegű mozgásformák, illetve a grundbirkózás játékszabályainak ismerete, tudatos törekvés azok betartására a páros küzdelmekben – A test súlypontjának a talajhoz közeli kiinduló helyzeteiből induló, előre, oldalra, hátra történő eséstechnikák, gördülések gyakorlása, vezető műveleteinek, balesetmentes végrehajtásuk kulcsmozzanatainak tudatosítása – Távolság- és térérzékelés fejlesztését segítő páros feladatok, játékok szerrel és szer nélkül pillanatnyi kontaktus kialakításával – Ritmusképesség fejlesztését célzó küzdőfeladatok és játékok gyakorlása pillanatnyi kontaktus kialakításával 		

TÉMAKÖR: Foglalkozások alternatív környezetben

ÓRASZÁM: 14 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak, valamint a szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak következetes betartása – A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak tudatosítása 	<ul style="list-style-type: none"> – görkorcsolyázás, – sportöltözet, – ütős játékok, – lovaglás 	<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés. – Környezetismeret

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - A szabadban végezhető népi játékok, a téli és nyári testgyakorlatok lehetőségei ismeretének bővülése - Szabadtéri akadálypályák leküzdése önálló feladatokkal - A megtanult természetben üzhető sportágak ismereteinek elmélyítése, fejlesztése 		

Témakör: Társastánc

Óraszám: 72 óra

A tananyag célja

- Ismertesse meg a tanulóval a társastánc alapjait, technikai elemeit, a mozgás kapcsolatát a zenével.
- Alakítsa ki a tanulóban a tánc iránti szeretetet, ritmusérzéklet, tér- és formaérzéklet, esztétikai érzéklet.
- Ösztönözze a tanulót a társastáncal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére.

Fejlesztési feladatok

- A standard és a latin-amerikai táncok helyes testtartásának kialakítása
- A térben való tájékozódás, a lábtechnika, a ritmusérzéklet, a hallás fejlesztése, a közösségtudat formálása
- A megfelelő táncos magatartásmód kialakítása, mások elfogadása, a szocializációs folyamatok elősegítése
- A partnerek közötti kommunikáció javítása

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló ismerje:

- a standard táncok (angol keringő, tangó, bécsi keringő, quickstep) alapmotívumait,
- a latin-amerikai táncok (samba, cha-cha-cha, rumba, jive) alapmotívumait.

Legyen képes:

- a tanult táncok pontos, stílusos eltáncolására,
- páros és csoportos feladatok végrehajtására.

TANANYAG

A standard és a latin táncartás

A ritmusok, ritmikák

Táncirányok (Alignment)

Lábpozíciók (Feet Positions),

Lábmunka (Foot Work)

Alaplépések és táncok

Angol keringő

- Natural Turn • Reverse Turn • Closed Change

Tangó

- Walk on Left foot, on Right foot • Progressive side step • Progressive Link • Closed Promenade

Quickstep

- Quarter Turn Turn to Right • Natural turn • Progressive Chassé • Forward Lock

Cha-Cha-Cha

- Time Step • Close Basic • Open basic • Spot turn to left • Spot turn to right • Check from Open CPP (New York) • Check from Open PP (New York)

Samba

- Natural basic movement • Reverse basic movement • Outside basic movement • Whisk to left • Whisk to right

Rumba

- Basic Movement • Alternative basic movement • Forward walks in close hold • Backward walks in close hold • Spot turn to left • Spot turn to right • Under arm turn to left • Under arm turn to right

Jive

- Basic in Place • Basic in Fallaway • Change of place right to left • Change of place left to right

HITTAN 1-4. ÉVFOLYAM

Évfolyam	1.	2.	3.	4.
Heti óraszám	2	2	2	2
Éves óraszám	72	72	72	72

Célok és feladatok

A foglalkozások segítsenek feldolgozni a gyermekek mindennapi tapasztalatait, élményeit. A fogalmi jellegű feldolgozást érzelmi megközelítéssel is ki kell egészítenünk.

Ismerkedjenek meg a gyermekek a történeti Jézus életének főbb eseményeivel. Ismerjék meg Jézus Krisztust, mint az Atya küldöttét (kapcsolódva a karácsonyi és a húsvéti ünnepkörhöz).

Ismerjék meg a jézusi tanítás sarkalatos elemeit néhány evangéliumi példabeszéd tükrében. Ismerkedjenek az egyházi élet személyeivel és eseményeivel.

Közös élmények, cselekvések kapcsán az osztályközösség tagjai erősödjenek összetartozásukban. Közös áhítatélmények révén váljanak képessé személyes imádságra; gyakorolják a közösségben végzett ima kötött, fegyelmezett formáit is. Jézus tanításának ismeretében tudatosan reflektáljanak személyes életük eseményeire, feladataira.

Az anyag feldolgozásánál alkalmazzuk: az érzelmileg motivált, személyes jellegű beszélgetéseket; megfigyelések végeztetését; értékelések és ítéletalkotások ütköztetését; a dramatizálást; az élményrajzokat; az énekes-mozgásos és zenés gyakorlatokat; a rendszerezés, összefoglalás és értékelés rejtvénytű és játékosan tesztelő feladatait; az áhítat perceit képelmélkedésekkel s egyéb ihletett megoldásokkal.

HITTAN 1. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 72 óra

Heti óraszám: 2 óra

Témakörök	Óraszám
Bevezetés – Isten gyermekei vagyunk	2
A Mennyei Atya szeret minket	15
Isten Fia emberré lett	15
Isten Fia köztünk élt	21
Isten népe	8
Az egyházi év ünnepeihez kapcsolódó aktuális foglalkozások	6
<i>Év végi ismétlés, összefoglalás</i>	5
Összes óraszám	72

Témakör: Bevezetés – Isten gyermekei vagyunk**Óraszám: 2 óra****Témák, tartalmak**

–Ismerkedés egymással, az iskolával, a hittannal

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –A társadalmi érzékenység fejlesztése –Énkép, önismeret –Eszztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség –A harmóniaérzék fejlesztése –Környezettudatosságra nevelés 	<ul style="list-style-type: none"> –Tanítói irányítással kapcsolatteremtő játékokat játszanak –Bemutatják családjukat –Imádkozni tanulnak énektanulással, gyertyagyújtással 	<ul style="list-style-type: none"> –Ének-zene –Magyar nyelv és irodalom

Témakör: A Mennyei Atya szeret minket**Óraszám: 15 óra****Témák, tartalmak**

- Isten a mi gondviselőnk
- Isten az élet ura
- A ránk bízott világ
- Kapcsolattartás Istennel
- Az Isten háza
- Az együttélés szabályai – A mi családjunk

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia –Környezettudatosságra nevelés –A megfigyelés fejlesztése –Testi, lelki egészség –Anyanyelvi kommunikáció –A beszédkészség fejlesztése –A szóbeli szövegek megértése és értelmezése készségének fejlesztése –Énkép, önismeret –A nyitottság és társadalmi érzékenység képességének fejlesztése –Hatékony, önálló tanulás 	<ul style="list-style-type: none"> –Bevezetés: fényképek gyűjtése a világról –Tanórai beszélgetés a világról, az embertársi kapcsolatokról –Aktualizálás: rajzkészítés a családról; énektanulás, hogy otthon is hozzá tudjanak járulni az imához 	<ul style="list-style-type: none"> –Környezetismeret –Vizuális kultúra –Ének-zene

Témakör: Isten Fia emberré lett**Óraszám: 15 óra****Témák, tartalmak**

Ismerkedés Jézus életének eseményeivel:

- Az angyali üdvözlés
- A Szent Család
- A pásztorok majd a napkeleti bölcsek látogatása
- A Szent Családnak menekülnie kell – Jézus gyermekkor

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –Anyanyelvi kommunikáció –A beszéd-készség és a szóbeli szövegek megértésének, illetve alkotásának fejlesztése –Hatékony, önálló tanulás –A tanulás tanítása –A megkülönböztetés képességének fejlesztése –Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség –Testi, lelki egészség –Énkép, önismeret –A felelősségérzet és társas aktivitás készségének fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> –A tanító bemutatja a szentírási elbeszéléseket –Ismeretek szóbeli visszamondása, megszilárdítása –Aktualizálás: történetek dramatizált előadása; társasjátékok (pl. betlehemi társasjáték) játéka; ima (Miatyánk), ének és versek tanulása 	<ul style="list-style-type: none"> –Ének-zene –Vizuális kultúra

Témakör: Isten Fia köztünk élt**Óraszám: 21 óra****Témák, tartalmak**

Ismerkedés a földi Jézus életének eseményeivel:

- Jézus a világ elé lép: megkeresztelkedése
- A tanítványok kiválasztása
- Jézus részt vesz az emberek életében: a kánai menyegző; a csodálatos halfogás
- Jézus az Atya szeretetéről tanít: a tékozló fiú története
- Jézus az emberszeretetről tanít: az irgalmas samaritánus története
- Jézus segít barátain: a vihar lecsendesítése
- Jézus segít a betegeken és a szomorkodókon: a naimi ifjú feltámasztása
- Jézus bevonul Jeruzsálembe
- Jézus halála
- Jézus feltámadása

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –Anyanyelvi kommunikáció –A beszéd-készség és a szóbeli szövegek megértésének, illetve alkotásának fejlesztése –Hatékony, önálló tanulás –A tanulás tanítása –A reflektálás képességének fejlesztése –Testi, lelki egészség –Az esztétikai érzék fejlesztése –Énkép, önismeret –A felelősségérzet és a társas aktivitás képességének fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> –A tanító bemutatja a szentírási elbeszéléseket –Ismeretek szóbeli visszamondása, megszilárdítása –Aktualizálás: történetek dramatizált előadása; társasjátékok (pl. igaz-hamis) játszása; ének és versek tanulása 	<ul style="list-style-type: none"> –Ének-zene –Magyar nyelv és irodalom –Dráma és színház

Témakör: Isten népe

Óraszám: 8 óra

Témák, tartalmak

Ismerkedés Isten népével – Élet az egyházközségben

- Isten családjának tagjai: a keresztesítés
- Jézus pásztorkra bízta népét: papok, püspökök, pápa
- Isten népének ünnepi együttléte: a szentmise
- Jézus anyát is adott: Mária

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –Anyanyelvi kommunikáció –A beszéd-készség és a szóbeli szövegek megértésének, illetve alkotásának fejlesztése –Hatékony, önálló tanulás –A tanulás tanítása –A memória képességének fejlesztése –Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség –Testi, lelki egészség –Az esztétikai érzék fejlesztése –A felelősségérzet és a társas aktivitás képességének fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> –A tanító bemutatja a szentírási elbeszéléseket –Ismeretek szóbeli visszamondása, megszilárdítása –Aktualizálás: történetek dramatizált előadása; társasjátékok (pl. csapatversenyek) játszása; ének és versek tanulása 	<ul style="list-style-type: none"> –Ének-zene –Magyar nyelv és irodalom –Hon- és népismeret

Alapkövetelmények

- Legyen a gyermeknek élményszerű fogalma Istenről, mint gondviselő Atyáról, s ezt tudja is kifejezésre juttatni a maga értelmi-érzelmi szintjén.
- Ismerje és tudja elmondani Jézus életének főbb eseményeit kisebb segítséggel.
- Váljék tudatossá a gyermekben, hogy Jézus az Atya küldötte.
- Ismerje a karácsony, húsvét, pünkösd ünnepeinek tartalmát.
- Ismerje és szeresse az egyházat, mint Isten népét, a Jézus Krisztusban hívők nagy családját, amelynek látható feje a római pápa.
- Tudjon a templomban megfelelő módon viselkedni, illetve a közös liturgiában részt venni.
- Tudja az alapvető imádságokat, az egyszerűbb egyházi énekeket.

Ellenőrzése, értékelés, minősítés

- Kérdésfeltevéssel, csoportos feladatokkal ellenőrizzük, hogy az órán elmondottakat mennyire értették meg, illetve tették magukévá a gyermekek. Rendszeresen ellenőrizzük a tanulók füzetében végzett tanulói tevékenységet.
- A helyes válaszokat, jó meglátásokat dicséretben részesítjük:
- A hibás feleletet azonnal javítjuk, de sohasem elmarasztaló módon, hanem nagy szeretettel, tapintattal. Az értékelés változatos módon történik: szóbeli dicséret, jó pont, a jutalmazás különböző formái: szentkép, csillag, szív nyomda, elismerő kézfogás stb.
- Első osztályban nincs osztályzás, a „megfelelt”, „jól megfelelt” minősítést alkalmazzuk.

Projektmunka: tervezés, rend, szépség, együttműködés

HITTAN 2. ÉVFOLYAM

Célok és feladatok

A gyermekeknek meg kell ismerniük az őket hívó Jézus életének és tanításának főbb mozzanatait az evangéliumok alapján. Meg kell tanulniuk a Miatyánkot (elemeiben), az Üdvözlégyet, a Hiszekegyet (elemeiben), a szentmise főbb részeit, és ismerniük kell a keresztség szentségét.

Ismerje fel Jézus csodáiban isteni erejét és irántunk való szeretetét.

Segíteni kell a gyermeket annak felismerésében, hogy Jézus az ő barátja, aki hívja, szereti és tanítja őt. Készségessé kell tenni a gyermeket a Jézussal való szentségi találkozásra.

Éves óraszám: 72 óra

Heti óraszám: 2 óra

Témakörök	Óraszám
Jézus hív	
Jézus követésre hív	11
Jézus öröme hív	11
Jézus testvérként hív	11
Jézus a Mennyei Atyához hív	7
Jézus példájával hív	10
Jézus közösségbe hív	12
Az egyházi év ünnepeihez kapcsolódó aktuális foglalkozások	5
Év végi ismétlés, összefoglalás	5
Összes óraszám	72

Témakör: Jézus követésre hív**Óraszám: 11 óra****Témák, tartalmak**

Jézus, aki követésére hívja az embert – ismerkedés az újszövetségi elbeszélésekkel:

- Az első tanítványok meghívása
- Jézus és a gyermekek
- Lévi, a vámos meghívása
- A gazdag ifjú találkozása Jézussal

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –Anyanyelvi kommunikáció –A beszédkészség és a szóbeli szövegek megértésének, illetve alkotásának fejlesztése –A másolási és a szövegértési képesség fejlesztése –Hatékony, önálló tanulás –A tanulás tanítása –A lényegkiemelés képességének fejlesztése –Testi, lelki egészség –Énkép, önismeret –Az esztétikai érzék fejlesztése –A felelősségérzet és a szervezőképesség fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> –A tanító bemutatja a szentírási elbeszéléseket –Ismeretek szóbeli visszamondása, megszilárdítása –Ismeretek közös, rövid jegyzetelése; lerajzolása –Aktualizálás: történetek dramatizált előadása; tanórai beszélgetés: Jézus minden embert hív 	<ul style="list-style-type: none"> –Magyar nyelv és irodalom –Vizuális kultúra

Témakör: Jézus öröme hív**Óraszám: 11 óra****Témák, tartalmak**

Az öröme hívó Jézus – ismerkedés az újszövetségi elbeszélésekkel:

- A kánai menyegző
- Jézus tanítása az örök élet kenyeréről
- Jézus gyógyítani küldi tanítványait
- Jézus az élet ura

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –Anyanyelvi kommunikáció –A beszédkészség és a szóbeli szövegek megértésének, illetve alkotásának fejlesztése –A másolási és a szövegértési képesség fejlesztése –Hatékony, önálló tanulás –A tanulás tanítása –Az összehasonlítás képességének fejlesztése –Testi, lelki egészség –Énkép, önismeret –Az esztétikai érzék fejlesztése –Környezettudatosságra nevelés –Az önkifejezés és a másokra való odafigyelés képességének fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> –A tanító bemutatja a szentírási elbeszéléseket –Ismeretek szóbeli visszamondása, megszilárdítása –Aktualizálás: történetek dramatizált előadása; tanórai beszélgetés: a csoda az ember életében a kapcsolatokban nyilvánul meg, rajzolás vagy színezés 	<ul style="list-style-type: none"> –vizuális kultúra –Ének-zene –Magyar nyelv és irodalom

Témakör: Jézus testvérként hív**Óraszám: 11 óra****Témák, tartalmak**

Jézus születésének elbeszélése az evangéliumokban – az újszövetségi elbeszélések megismerése:

- Az anyagi üdvözlet
- Mária látogatása Erzsébetnél
- Úton Betlehem felé
- Jézus születése; első látogatói: a pásztorok
- Jézus bemutatása a templomban
- A napkeleti bölcsek látogatása
- A 12 éves Jézus a templomban

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –Anyanyelvi kommunikáció –A beszédkézség és a szóbeli szövegek megértésének, illetve alkotásának fejlesztése –A másolási és a szövegértési képesség fejlesztése –Hatékony, önálló tanulás –A tanulás tanítása –Az oksági gondolkodás képességének fejlesztése –Eszétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség –Testi, lelki egészség –Énkép, önismeret –A másoknak való örömszerzés képességének fejlesztése –Felkészülés a felnőtt lét szerepeire <p>Az önkifejezés és a társas aktivitás képességének fejlesztése</p>	<ul style="list-style-type: none"> –A tanító bemutatja a szentírási elbeszéléseket –Ismeretek szóbeli visszamondása, megszilárdítása –Ismeretek közös, rövid jegyzetelése; lerajzolása –Aktualizálás: történetek dramatizált előadása; tanórai beszélgetés: az igenekből fakadó öröm; <p>Projektmunka: karácsonyi versek/énekek/szentírási részek tanulása, előadása a családtagok számára</p>	<ul style="list-style-type: none"> –Ének-zene –Magyar nyelv és irodalom –Vizuális kultúra –Technika és tervezés <p>Dráma és színház</p>

Témakör: Jézus a mennyei Atyához hív**Óraszám: 7 óra****Témák, tartalmak**

Jézus, aki imádkozni tanít – a Miatyánk ima értelmező megismerése:

- Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a Te neved...
- Jöjjön el a Te országod, legyen meg a Te akaratod...
- Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma...
- Bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is...
- Ne vígy minket kísértésbe!

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –Anyanyelvi kommunikáció –A beszédkészség és a szóbeli szövegek megértésének, illetve alkotásának fejlesztése –A másolási és a szövegértési képesség fejlesztése –Hatékony, önálló tanulás –A tanulás tanítása –A koncentráció és elmélyülés képességének fejlesztése –Eszztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség –Testi, lelki egészség –Énkép, önismeret –A nyitottság és az önfejlesztés képességének fejlesztése –Felkészülés a felnőtt lét szerepeire –Az önkifejezés és a másokra való odafigyelés képességének fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> –A tanító bemutatja a szentírási elbeszéléseket –Ismeretek szóbeli visszamondása, megszilárdítása –Ismeretek közös, rövid jegyzetelése; lerajzolása –Aktualizálás: történetek dramatizált előadása; tanórai beszélgetés: miért fontos a megbocsátás; személyes imák írása és elimádkozása az órák végén; –Projektmunka: mécses készítése az otthoni imaalkalmakra 	<ul style="list-style-type: none"> –Vizuális kultúra –Technika és tervezés –Magyar nyelv és irodalom –Ének-zene

Témakör: Jézus példájával hív**Óraszám: 10 óra****Témák, tartalmak**

Jézus életének eseményeit bemutató elbeszélések az evangéliumokban – az újszövetségi elbeszélések megismerése:

- Jézus megkeresztelkedése
- Jézus elvonul a pusztába
- Bevonulás Jeruzsálembe
- A kereskedők kiűzése a templomból
- Az utolsó vacsora
- Az oltáriszentség elrendelése
- Jézus elfogása, pere
- Jézus a kereszten – János és Mária

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –Anyanyelvi kommunikáció –A beszédkészség és a szóbeli szövegek megértésének, illetve alkotásának fejlesztése –A másolási és a szövegértési képesség fejlesztése –Hatékony, önálló tanulás –A tanulás tanítása –A kritikus gondolkodás képességének fejlesztése –Esztétkai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség –Testi, lelki egészség –Énkép, önismeret –Az elmélyülés képességének fejlesztése –Szociális és állampolgári kompetencia –A felelősségérzet és a szervezőképesség fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> –A tanító bemutatja a szentírási elbeszéléseket –Ismeretek szóbeli visszamondása, megszilárdítása –Ismeretek közös, rövid jegyzetelése; lerajzolása –Aktualizálás: történetek dramatizált előadása; tanórai beszélgetés: a keresztút/nehézségek a szeretet útja; –Projektmunka: keresztúti képek készítése és kiállítása az osztályteremben; szülők meghívása közös keresztúti imára 	<ul style="list-style-type: none"> –Vizuális kultúra –Technika és tervezés –Ének-zene –Magyar nyelv és irodalom –Környezetismeret

Témakör: Jézus közösségbe hív

Óraszám: 12 óra

Témák, tartalmak

Jézus életének eseményeit bemutató elbeszélések az evangéliumokban – az újszövetségi elbeszélések megismerése:

- Jézus feltámadása
- Az emmauszi tanítványok
- Tamás apostol hitetlensége
- Jézus búcsúzik – A Péterre bízott egyház
- A tanítványok közössége Jézus mennybemenetele után
- A tanúságtevők közössége
- Az első Pünkösöd – A Szentlélek eljövetele

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –Anyanyelvi kommunikáció –A beszédkészség és a szóbeli szövegek megértésének, illetve alkotásának fejlesztése –A másolási és a szövegértési képesség fejlesztése –Hatékony, önálló tanulás –A tanulás tanítása –A rendszerszemlélet képességének fejlesztése –Esztétkai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség –Testi, lelki egészség –Énkép, önismeret –A pozitív gondolkodás képességének fejlesztése –Az etikai érzék fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> –A tanító bemutatja a szentírási elbeszéléseket –Ismeretek szóbeli visszamondása, megszilárdítása –Ismeretek közös, rövid jegyzetelése; lerajzolása –Aktualizálás: történetek dramatizált előadása; tanórai beszélgetés: milyen közösséggé válhat az osztály; Projektmunka: rajzok készítése az osztályközösségről; 	<ul style="list-style-type: none"> –Magyar nyelv és irodalom –Technika és tervezés –Vizuális kultúra –Ének-zene

Alapkövetelmények

- Ismerje a tanuló, Jézus nyilvános működésének főbb eseményeit.
- Tudjon elmondani egy-egy evangéliumi történetet.
- Ismerje Jézus megváltói szerepét, tevékenységét. Ismerje a keresztség szentségét.
- Ismerje a szentmise fő részeit.

Ellenőrzése, értékelés, minősítés

- Folyamatosan számon kérjük az órán hallott és feldolgozott evangéliumi történetet vagy tanítást. Kérdésekkel, beszélgetéssel ellenőrizzük, mennyire értették meg, illetve sajátították el tanulóink Jézus tanítását.
- A hittan tantárgyból is 5 osztályzattal minősítjük a tanulók tudását.

HITTAN 3. ÉVFOLYAM

Célok és feladatok

A gyermeknek már ismernie kell Jézus életét, legfontosabb tanításait, el kell sajátítania a bűnbánat szentségével, illetve az oltáriszentséggel kapcsolatos tudnivalókat; tudnia kell a tízparancsolatot és Jézus új parancsolatát.

A gyermeket hozzá kell segíteni ahhoz a felismeréshez, hogy a Jézust követő ember válasza Isten szeretetére a Krisztus tanítása szerinti élet és a vele való találkozás az eukharishtiában. A gyermek tárgyi tudásának építésével egy időben lelki fejlődését is segítenünk kell, hogy a harmadik év végére minél felkészültebbé válhasson az eukharisztia tudatos vételére. Imaéletének formálásában arra kell törekednünk, hogy a saját korának megfelelő szinten értse és érezze az ima fontosságát. Segítenünk kell őt abban, hogy szintjének megfelelő tudatossággal válaszoljon Jézus szeretetére, törekedjen a jóra.

Éves óraszám: 72 óra

Heti óraszám: 2 óra

Témakörök	Óraszám
Találkozás Jézussal	
A találkozás – öröm	7
Isten országának törvényei	15
A bűnbocsánat szentsége	10
Az Eukarisztia szentsége	10
A találkozás – élet	8
A találkozás – küldetés	10
Az egyházi év ünnepeihez kapcsolódó aktuális foglalkozások	6
<i>Év végi ismétlés, összefoglalás</i>	6
Összes óraszám	72

Témakör: A találkozás – öröm

Óraszám: 7 óra

Témák, tartalmak

- A Jézusról tanultak átisméltése
- A Mennyei Atya szeret minket
- A teremtés, a bűnbeesés és a szövetségkötés

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –Anyanyelvi kommunikáció –A szóbeli szövegek megértésének és alkotásának fejlesztése –Énkép, önismeret –Hatékony, önálló tanulás –A tanulás tanítása –A beszédkészség fejlesztése –A másolási és íráskészség fejlesztése –Testi, lelki egészség –Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség –A felelősségérzet fejlesztése –Felkészülés a felnőtt lét szerepeire	<ul style="list-style-type: none"> –Tanórai beszélgetés az örömet adó találkozások lehetőségéről –A tanító elmondja, bemutatja a bibliai elbeszéléseket –Ismeretek közös, rövid lejegyzése a füzetbe –Aktualizálás projekt munka keretében: a vasárnapi szentmiséről rajz készítése	<ul style="list-style-type: none"> –Magyar nyelv és irodalom –Vizuális kultúra –Technika és tervezés

Témakör: Isten országának törvényei**Óraszám: 15 óra****Témák, tartalmak**

- A tízparancsolat megismerése
- Jézus új parancsa

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –Anyanyelvi kommunikáció –A szóbeli szövegek megértésének és alkotásának fejlesztése –Énkép, önismeret –Hatékony, önálló tanulás –A tanulás tanítása –A beszédképesség fejlesztése –A másolási és írásképesség fejlesztése –A felelősségérzet fejlesztése –Testi, lelki egészség –A harmóniára való készség fejlesztése –Felkészülés a felnőtt lét szerepeire 	<ul style="list-style-type: none"> –Tanórai beszélgetés az ember változásának lehetőségéről –A tanító bemutatja a bibliai elbeszéléseket –Ismeretek közös, rövid lejegyzése a füzetbe –Aktualizálás: imádságok megfogalmazása a füzetbe; mécses készítése –Zenehallgatás 	<ul style="list-style-type: none"> –Technika és tervezés –Vizuális kultúra –Magyar nyelv és irodalom –Ének-zene

Témakör: A bűnbocsánat szentsége**Óraszám: 10 óra****Témák, tartalmak**

Életünk megrontója: a bűn

- A bűnbeesés története – A tékozló fiú története
  - A megbocsátás fontossága
  - A bűnbocsánat szentsége
  - Lelkiismeret-vizsgálat
  - Így gyónunk
- Zakeus, a gyónók mintaképe

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –Anyanyelvi kommunikáció –A szóbeli szövegek megértésének és alkotásának fejlesztése –Énkép, önismeret –Hatékony, önálló tanulás –A tanulás tanítása –Beszédképesség fejlesztése –A másolási és írásképesség fejlesztése –A felelősségérzet fejlesztése –Az olvasási, az értő olvasási készség fejlesztése –Az etikai érzék fejlesztése –Testi, lelki egészség –Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség 	<ul style="list-style-type: none"> –Tanórai beszélgetés az emberek közti kapcsolatok lehetőségéről –Beszélgetés a történetekről: Menj, és többé ne vétkezzél – miben áll Jézus követése? –A bibliai elbeszélések egyéni, hangos, értő olvasása; –tartalmuk elmondása irányított tanítói kérdések segítségével; 	<ul style="list-style-type: none"> –Vizuális kultúra –Technika és tervezés –Magyar nyelv és irodalom

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –A harmóniára való készség fejlesztése –Környezettudatosságra nevelés –Önállóságra nevelés 	<ul style="list-style-type: none"> –beszélgetés a történetek mondanivalójáról: Isten mindig szeretettel várja vissza az embert. –Ismeretek közös, rövid lejegyzése a füzetbe –Nagy kapu készítése csomagolópapírra, teremdíszítés; meditáció: a kapu, mint az Atya visszaváró szeretetének szimbóluma 	

Témakör: Az Eukarisztia szentsége

Óraszám: 10 óra

Témák, tartalmak

- A kenyérszaporítás csodája
- Az első szentmise az utolsó vacsorán
- A papok által bemutatott szentmisék
- Átváltoztatás és úrfelmutatás
- Előkészület a szentáldozásra
- Az áldozás rendje
- Hálaadás a szentáldozás után

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –Anyanyelvi kommunikáció –A szóbeli szövegek megértésének és alkotásának fejlesztése –Énkép, önismeret –Eszétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség –A harmóniára való készség fejlesztése –Környezettudatosságra nevelés –Önállóságra nevelés –Felkészülés a felnőtt lét szerepeire –Hatékony, önálló tanulás –A beszédkészség fejlesztése –A tanulás tanítása –A másolási és íráskészség fejlesztése –Az olvasási, az értő olvasási készség fejlesztése –Az etikai érzék fejlesztése –A harmóniára való készség fejlesztése –Környezettudatosságra nevelés –Önállóságra nevelés –Felkészülés a felnőtt lét szerepeire 	<ul style="list-style-type: none"> –Tanórai beszélgetés az ember talentumairól –Előkészítő projekt munka: jó cselekedeteket jelző színes virágok gyűjtése, a gyűjtemény kiállítása az osztályteremben –A jócselekedet szó jelentésének megbeszélése, lejegyzése a füzetbe –A bibliai elbeszélések egyéni, hangos, értő olvasása; tartalmuk elmondása irányított tanítói kérdések segítségével; beszélgetés a történetek mondanivalójáról: Isten minden embert megajándékoz lehetőségekkel, amelyekért hálások vagyunk 	<ul style="list-style-type: none"> –Ének-zene –Vizuális kultúra –Technika és tervezés –Magyar nyelv és irodalom

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<ul style="list-style-type: none"> – Ismeretek közös, rövid lejegyzése a füzetbe – Aktualizálás projektmunka keretében: kis könyv készítése az ember szellemi-lelki értékeiről 	

Témakör: A találkozás – élet

Óraszám: 8 óra

Témák, tartalmak

Az életet adó Jézust bemutató evangéliumi elbeszélés megismerése:

- Jézus az élet kenyere
- A szentmise részei

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Anyanyelvi kommunikáció – A szóbeli szövegek megértésének és alkotásának fejlesztése – Énkép, önismeret – A harmóniára való készség fejlesztése – Hatékony, önálló tanulás – A beszéd-készség fejlesztése – A másolási és íráskészség fejlesztése – A tanulás tanítása – Az olvasási, az értő olvasási készség fejlesztése – Az etikai érzék fejlesztése – Testi, lelki egészség – Önállóságra nevelés – Felkészülés a felnőtt lét szerepeire 	<ul style="list-style-type: none"> – Tanórai beszélgetés a szentmiséről – Előkészítés: a szentmise állandó énekeinek eléneklése – Beszélgetés a bibliai történet mondanivalójáról: az oltáriszentségben is jelen lévő Jézus a teljes életre hívja az embert – Ismeretek közös, rövid lejegyzése a füzetbe – Aktualizálás: rövid hálaadó imádságok megfogalmazása és lejegyzése a füzetbe – Felkészülés az első szentáldozásra 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Ének-zene

Témakör: A találkozás – küldetés

Óraszám: 10 óra

Témák, tartalmak

A küldetést adó Jézust bemutató evangéliumi elbeszélés megismerése:

- Az első keresztyének élete

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –Anyanyelvi kommunikáció –A szóbeli szövegek megértésének és alkotásának fejlesztése –Énkép, önismeret –A harmóniára való készség fejlesztése –Hatékony, önálló tanulás –A beszéd-készség fejlesztése –A másolási és íráskészség fejlesztése –A tanulás tanítása –Az olvasási, az értő olvasási készség fejlesztése –Testi, lelki egészség –Önállóságra nevelés –Felkészülés a felnőtt lét szerepeire 	<ul style="list-style-type: none"> –Tanórai beszélgetés a közösségi életről –Előkészítés: rajz készítése arról a közösségről, ahová tartoznak –A bibliai elbeszélés egyéni, hangos, értő olvasása; tartalmának elmondása irányított tanítói kérdések segítségével; beszélgetés a történet mondanivalójáról: jó közösséghez tartozni –Ismeretek közös, rövid lejegyzése a füzetbe –Projektmunka plébániánk neve, védőszentje, búcsúja; közös jegyzetelés a füzetbe 	<ul style="list-style-type: none"> –Vizuális kultúra –Magyar nyelv és irodalom –Technika és tervezés

Alapkövetelmények

- Ismerje a tanuló Jézus életének legfontosabb eseményeit és tanítását.
- Sajatítsa el a bűnbocsánat szentségével és az oltáriszentséggel kapcsolatos tudnivalókat.
- Tudja fejből a tízparancsolatot.
- Ismerje a négy evangélium szerzőjét, az evangéliumok sorrendjét.
- Ismerje Jézus új parancsát.

Ellenőrzés, értékelés, minősítés

- Kérdésekkel és megbeszéléssel ellenőrizzük, mennyire értették meg, illetve tették magukévá az órán elhangzott tanítást.
- A füzetvezetést, házi feladatokat is rendszeresen ellenőrizzük.
- A helyes válaszokat, az órai aktivitást, jó meglátásokat dicséretben részesítjük, jutalmazzuk. A hibát szeretettel és nagy tapintattal javítjuk.
- Az értékelés változatos módon történik: szóbeli feleletek, rajzok, memoriterek, szorgalmi feladatok jutalmazása, illetve osztályzattal történő minősítése.
- Az elsőáldozáshoz szükséges vizsgakérdéseket a tanév során folyamatosan magyarázzuk, tanítjuk, megtanulásukat ellenőrizzük.
- A hittan tantárgyból is 5 osztályzattal minősítjük a tanulók tudását.

Projektmunka: tervezés, pontosság, szépség, együttműködés, rend.

HITTAN 4. ÉVFOLYAM

Célok és feladatok

A tanulóknak elmélyítjük a liturgikus cselekmények, helyek, idők, ünnepek és kellékek jelképrendszerének ismeretét, valamint életkori sajátosságaiknak megfelelően bevezetjük őket a szentmise és a szentségek teológiájába.

A tanév során a tanuló megismerteti az egyházi év legfontosabb ünnepeit, megtanítjuk az adott ünnep jelentőségét, annak liturgiáját. Megismeri saját lelkipásztorát, plébániatemplomát. Saját egyház-községében és az iskola közös rendezvényein tevékenyen bekapcsoljuk a szertartásokba. Templomi szolgálatok vállalására inspiráljuk. (ministrálás, felolvasás, éneklés...) A templom az Isten háza. Megtanulják a templomi viselkedés szabályait. Tudja mikor, milyen módon fejezzük ki tiszteletünket a templomban (térdhajtás, keresztvetés, főhajtás...), és hogy melyik szentséget mikor, milyen körülmények között szolgáltadják ki, ki lehet annak felvevője, s ki a kiszolgáltatója. Vallását családi körben is gyakorolja.

Éves óraszám: 72 óra

Heti óraszám: 2 óra

Témakörök	Óraszám
Az élet Isten népének közösségében	
Isten népe ünnepel	10
Az ünneplés helye, ideje és kellékei	13
A liturgikus év ünnepei	15
A húsvéti misztérium megünneplése	12
A szentségek és szentelmények liturgiája	12
Az egyházi év ünnepeihez kapcsolódó aktuális foglalkozások	6
<i>Év végi ismétlés, összefoglalás</i>	4
Összes óraszám	72

Témakör: Isten népe ünnepel

Óraszám: 10 óra

Témák, tartalmak

Ismerkedés az egyház alapvető liturgikus szolgálatával:

- Isten ószövetségi népének ünneplései
- Az ősegyház liturgikus szolgálata – Jézus parancsának teljesítése
- Liturgikus szolgálatok az oltárnál
- Liturgikus szolgálatok a közösségben
- Ünnepek a családban

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –Anyanyelvi kommunikáció –A szóbeli szövegek alkotása képességének fejlesztése –A szóbeli és írott szövegek megértése képességének fejlesztése –Írásbeli szövegek alkotása –Felkészülés a felnőtt lét szerepeire –A lényegkiemelés és a rendszerzés képességének fejlesztése –A tanulás tanítása –Az önfejlesztés és az önállóság képességének fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> –Tanórai beszélgetés az ünnepekről –Gyűjtőmunka: fényképek gyűjtése az egyházközségi liturgikus szolgálatokról; az egyházi szolgálat mibenlétének tisztázása tanári irányítással –Tanári irányítással szómagyarázat: egyház, ősegyház, ministráns, lektor, agapé –Ismeretek közös jegyzetelése –Aktualizálás projekt munka keretében: az egyház agapé-szeretetének megnyilvánulás – aprósütemény készítése más osztályok / hajléktalanok / rászorulóknak megörvendztetésére 	<ul style="list-style-type: none"> –Magyar nyelv és irodalom –Ének-zene –Technika és tervezés

Témakör: Az ünneplés helye, ideje és kellékei

Óraszám: 13 óra

Témák, tartalmak

A liturgikus ünneplés helye, ideje és kellékei:

- A családi otthon, mint a legfontosabb ünneplési hely
- A templom, mint Isten háza és az ünneplő közösség színhelye
- Legfontosabb liturgikus kellékek, szimbólumok: a templom berendezése, oltár, gyertya, liturgikus színek, liturgikus ruhák

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –A forráskezelés és a kommunikációértékelés képességének fejlesztése –Anyanyelvi kommunikáció –A tanulás tanítása –A szóbeli szövegek alkotása képességének fejlesztése –Hatékony, önálló tanulás –A szóbeli és írott szövegek megértése képességének fejlesztése –Írásbeli szövegek alkotása –Az önértékelés és a nyitottság képességének fejlesztése –Testi, lelki egészség 	<ul style="list-style-type: none"> –Tanári irányítással prezentáció vetítése a magyarországi bazilikákról –Tanórai beszélgetés a templomról, mint az imádság helyéről; –Tanári irányítással templomra és imádságra vonatkozó szövegek keresése a Szentírásból; a szövegek tanórai értelmezése 	<ul style="list-style-type: none"> –Magyar nyelv és irodalom –Vizuális kultúra –Művészettörténet –Digitális kultúra –Ének-zene –Hon- és népismeret

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –Énkép, önismeret –A társas aktivitás képességének fejlesztése –Felkészülés a felnőtt lét szerepeire –A harmóniaérzék fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> –Ismeretek közös jegyzetelése –Aktualizálás: imádság szervezése az iskola kápolnijában; rövid zsolttárrészletek, taizéi énekek; gyertyagyújtás 	

Témakör: A liturgikus év ünnepei

Óraszám: 15 óra

Témák, tartalmak

A legfontosabb egyházi ünnepek vallási tartalmának megismerése:

- Vasárnap
- Karácsony: Jézus születésének ünnepe
- Húsvét: Jézus feltámadásának ünnepe
- Pünkösd: a Szentlélek eljövételének, az egyház születésének ünnepe
- Szűz Mária ünnepei: Gyümölcsoltó Boldogasszony, Nagyboldogasszony
- A szentek, különösen a legfontosabb magyar szentek (Szent István, Szent Erzsébet, Szent Margit) ünnepe
- Ünnepek az évközi időszakban

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –Kezdeményezőképeség –Az önértékelés és a nyitottság képességének fejlesztése –Testi, lelki egészség –A társas aktivitás képességének fejlesztése –Felkészülés a felnőtt lét szerepeire –A harmóniaérzék fejlesztése –Anyanyelvi kommunikáció –A tanulás tanítása –A szóbeli szövegek alkotása képességének fejlesztése –Hatékony, önálló tanulás –A szóbeli és írott szövegek megértése képességének fejlesztése –Írásbeli szövegek alkotása –Környezettudatosságra nevelés 	<ul style="list-style-type: none"> –A legfőbb keresztény ünnepek dramatizált megjelenítése kis csoportokban –Tanórai beszélgetés a keresztény ünnepek vallási mondanivalójáról –Ismereteket közös jegyzetelése –Aktualizálás projekt munka keretében: gyűjtőmunka az interneten: a legfontosabb magyar Mária-kegyhelyek felkutatása; történetükről képes beszámoló készítése a faliújságra 	<ul style="list-style-type: none"> –Ének-zene –Magyar nyelv és irodalom –Vizuális kultúra –Technika és tervezés –Dráma és színház –Digitális kultúra

Témakör: A húsvéti misztérium megünneplése

Óraszám: 12 óra

Témák, tartalmak

A húsvéti misztérium ünneplése:

- A húsvét, mint az egyház misztériuma
- A húsvéti misztérium ünneplése a szentmisében
- Igeliturgia
- Áldozati liturgia
- Az utolsó vacsora eseményei
- A kenyér és a bor átváltoztatása
- Az eukharisztia szó (hálaadás) jelentése
- Az ember válasza Isten hívására: a hálaadó ima; a közösség válasza a zsolozsma

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –A harmóniaérvék fejlesztése –Anyanyelvi kommunikáció –A tanulás tanítása –A szóbeli szövegek alkotása képességének fejlesztése –A szóbeli és írott szövegek megértése képességének fejlesztése –Írásbeli szövegek alkotása –Énkép, önismeret –A lényegkiemelés és a rendszerzés képességének fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> –Bevezetés: orgonazene-hallgatás, énektanulás (pl. Uram irgalmazz...) –Tanórai beszélgetés a szentmise részeiről –A gyermek-misekánon (V. kánon) közös, hangos, értő olvasása; tanári irányítással értelmezése –Ismeretek közös jegyzetelése –Aktualizálás: hálaadó ima írása: a szentmisén találkozhat az ember Jézussal, s kifejezheti legmélyebb vágyait; az imádságokból osztályimakönyv készítése 	<ul style="list-style-type: none"> –Magyar nyelv és irodalom –Ének-zene –Vizuális kultúra

Témakör: A szentségek és szentelmények liturgiája**Óraszám: 12 óra****Témák, tartalmak**

Belépés Krisztus közösségébe – ismerkedés a szentségek és szentelmények liturgiájával:

–A keresztség, a bérálás és az oltáriszentség, mint a keresztyén életbe bevezető titkok

–A kiengesztelődés szentsége és a betegek kenete, mint Istenhez vezető út

–Az egyházi rend és a házasság szentsége, mint az ember kibontakozását segítő ajándékok

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –Kezdeményezőképeség –Az önértékelés és a nyitottság képességének fejlesztése –Testi, lelki egészség –Anyanyelvi kommunikáció –A tanulás tanítása –A szóbeli szövegek alkotása képességének fejlesztése –Hatékony, önálló tanulás –A szóbeli és írott szövegek megértése képességének fejlesztése –Írásbeli szövegek alkotása –Az etikai érzék, az empátia és a felelősségvállalás képességének fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> –Tanulói kiselőadások a hét szentség kiszolgálásának liturgiájáról –Tanári irányítással liturgikus szövegek hangos és értő olvasása; szövegelemzése –Ismeretek közös jegyzetelése –Aktualizálás projekt munka keretében: apró ajándékok készítése és eljuttatása idősek otthonába – kifejezve, hogy a szentségek ajándékozó létre hívják meg az embert 	<ul style="list-style-type: none"> –Magyar nyelv és irodalom –Technika és tervezés –Ének-zene

Alapkövetelmények

–A tanuló tudjon tájékozódni, adott részeket ügyesen megkeresni a Szentírásban.

–Ismerje az egyházi év fogalmát, a szentmise teológiáját alap szinten és liturgiáját, a hét szentség és a szentelmények liturgiáját.

–Tudja, mit, mikor, hogyan és miért ünneplünk az egyházban.

–Ismerje a liturgikus cselekmények, helyek, idők, kellékek, színek jelképrendszerét.

Ellenőrzés, értékelés, minősítés

–Az ellenőrzés, értékelés a tantervi követelmények teljesítésére irányul, független a tanuló személyes meggyőződésétől, vallási elkötelezettségétől.

–Szóbeli feleletek és írásbeli dolgozatok formájában ellenőrizzük az elsajátított tudásanyagot.

–Tanegységként témazáró dolgozatot íratunk.

–Értékeljük a tanulók órai aktivitását, házi és szorgalmi feladatait, füzetvezetését.

–A hittan tantárgyból is 5 osztállyal minősítjük a tanulók tudását.

Projekt munka: tervezés, a munka szervezése, rend, szépség, együttműködés.

ÉLŐ IDEGEN NYELV: ANGOL - 4. ÉVFOLYAM

Célok és feladatok:

A korai nyelvfejlés egyik legalapvetőbb célja, hogy a tanuló életkorából ösztönösen adódó megismerési és tanulási vágyra alapozva pozitív attitűd alakuljon ki benne az idegen nyelvek és a nyelvtanulás iránt. A nyelvhasználat örömeinek tudatosítása által a nyelvtanulási motiváció egyre nő, ezért a pedagógiai munkában fontos szerepet kap, hogy a tanulóban kialakuljon és erősödjön az a pozitív érzés, hogy képes idegen nyelven az alapvető kommunikációs igényeit kielégíteni.

Gyermekkorban a nyelvtanulás a természetes nyelvsajátítás folyamataira épül. A tanuló az idegen nyelv tanulása közben szervesen épít az anyanyelv elsajátítása során szerzett élményeire, tapasztalataira, s nem igényli a tudatos, rendszeres tanulást. Az elsődleges kommunikációs csatorna a hallás utáni értés és a beszéd, ezért a tanulók szövegértési és válaszadási készségének együttes fejlesztése kulcsfontosságú, ez alapozza meg a helyes kiejtés elsajátítását is. Ezen korai szakaszban kiemelt fontossága van a testbeszédnek is, mint a megértést és az eredményes kommunikációt elősegítő eszköznek. A tanuló tanórai beszédének természetes része még a magyar nyelvű kérdés és válasz is, amelyet visszajelzésként, megerősítésként használ a tanár következetes célnyelv-használatával párhuzamosan.

A nyelvórán a tanuló életkorának megfelelő, játékos és örömteli foglalkozásokon keresztül találkozik a célnyelvvel és a célnyelvi kultúrákkal, a legalapvetőbb kifejezéseket, kommunikációs fordulatokat élmény- és tevékenységközpontú feladatokon keresztül sajátítja el. A nyelvfejlés változatos munkaformák révén valósul meg, melyeknek alapját képezi a mozgással, dramatizálással összekapcsolt daltanulás, mondókázás, mesélés. Ebben az életkorban a gyermekbarát, vizuális elemekben gazdag tanulási környezet alapfeltétel a tanuló érdeklődésének felkeltéséhez. A tananyagban, a tanteremben a képek dominálnak, az új nyelvi elemek sokszor képekhez kötődnek. A tanulási folyamatban kiemelt szerepet kapnak a korosztály érdeklődését meghatározó mesék, dalok, gyerektörténetek, melyek alkalmat nyújtanak az állandó és rendszeres ismétlésre, valamint állandó kapcsolat építésére az új és a már korábban megszerzett tudás között. A nyelvtanulás ebben a korai képzési szakaszban is kitekint egyéb tudásterületekre, hiszen a kisgyermek a világra még jobban egésként tekint, nem egyes tantárgyakra bontva, és szívesen ismerkedik a különböző, különösen a művészeti, alkotást és mozgást igénylő tudásterületek szókészletével célnyelven.

Tanulási eredmények

A nevelési-oktatási szakasz végére, a továbbhaladás érdekében a következő, témakörtől független tanulási eredményeket kell elérni: a tanuló minden témakörben

- megérti az életrészletben elhangzó, ismert témákhoz kapcsolódó, verbális, vizuális vagy nonverbális eszközökkel segített rövid kijelentéseket, kérdéseket;
- beazonosítja az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó, rövid, egyszerű hallott szövegben a tanult nyelvi elemeket;
- beazonosítja a célzott információt az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó rövid, egyszerű, a nyelvtanításhoz készült, illetve eredeti szövegben;

- megérti az egyszerű, rövid, írásos, akár autentikus, ismert témákhoz kapcsolódó, vizuális eszközökkel segített rövid kijelentéseket, kérdéseket;
- beazonosítja az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó, rövid, egyszerű, a nyelvtanításhoz készült, illetve eredeti írott szövegben a tanult nyelvi elemeket;
- a tanórán begyakorolt, nagyon egyszerű, egyértelmű kommunikációs helyzetekben a megtanult, állandósult beszédfordulatok alkalmazásával kérdez vagy reagál, mondanivalóját segítségével vagy nonverbális eszközökkel kifejezi;
- ismeri a tanult szavak és állandósult szókapcsolatok célnyelvi normához közelítő kiejtését tanári minta követése által, vagy autentikus hangzó anyag, IKT-eszközök segítségével;
- felismeri a tanult nyelvi elemeket életkorának megfelelő digitális tartalmakban, digitális csatornákon olvasott vagy hallott nagyon egyszerű szövegekben is;
- megismeri az angol nyelv alapvető helyesírási szabályait (betűk és hangtan).

Kimeneti szintek

- Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a 4. évfolyam végére a kimeneti szint a KER szintben nem megadható. A tanuló az Éőéletkorának és nyelvi szintjének megfelelő hagyományos és digitális nyelvtanulási forrásokat használ (pl. internet, mobilalkalmazások), kiaknázza a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket játékra, egyszerű társalgásra.

Nyelvi funkciók a 4. évfolyamra (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- köszönési formák (üdvözlés és elköszönés) értelmezése és kifejezése (Hello. Hi. Good morning. Good afternoon. Good evening. Good night! Goodbye. Bye-bye! See you.)
- köszönet kifejezése (Thanks (a lot). Thank you.)
- köszönetre történő reakció megfogalmazása (You're welcome. No problem.)
- bemutatkozás megfogalmazása (My name is ... I'm .... Nice to meet you.)
- személyre vonatkozó információkérés, információadás (What's your name? How old are you? I'm 9.)
- hogylét iránti érdeklődés (How are you?)
- hogylét iránti érdeklődésre történő reakció kifejezése (I'm fine, thanks. I'm OK.)
- bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (I am sorry.)
- bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That's OK. No problem.)
- jókívánságok kifejezése (Happy birthday! Good luck! Have a nice day/weekend.)
- főbb ünnepekhez kapcsolódó szófordulatok (Merry Christmas! Happy New Year! Trick or treat.)
- véleménykérés és arra reagálás (Do you agree? Yes. No. Are you OK? Yes. No.)
- tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (Do you like ...? Yes, I do. No, I don't.)
- dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (What is this? What is it like? It's a/an.../ It's big. It's long and comfortable.)

- igenlő vagy nemleges válasz kifejezése (Yes. No.)
- tudás, illetve nem tudás kifejezése (I know. Where is she? I don't know.)
- nem értés megfogalmazása (Sorry, I don't understand.)
- visszakérdezés kifejezése nem értés esetén (Sorry, I don't understand. Pardon?)
- alapvető érzések kifejezése (I'm happy. I'm cold. I'm hungry.)
- utasítások értelmezése és azokra történő reakció kifejezése (Come here. Read the text.)
- kívánság kifejezése (I would like to ...)
- kérés és arra történő reakció kifejezése (Can you give me a pen? Yes. Sorry, I can't.)
- kínálás, illetve javaslat és arra történő reakció kifejezése (Would you like a ...? Yes, please. No, thanks. I would like ...)
- meghívás és arra történő reakció kifejezése (Can you come to my party? Yes, thanks. Sorry, I can't.)
- javaslat és arra reagálás (Let's go to the cinema tonight. Good idea.)

Nyelvi elemek, struktúrák a 4. évfolyamra (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- a létezés kifejezése jelen időben: 'to be' létige (I'm ..., I'm not ..., Are you ...? Is he ...?)
- a cselekvés, történés, létezés kifejezése jelen időben: Present Simple (I eat bread for breakfast. I don't like cheese.)
- birtoklás kifejezése jelen időben: 'to have' ige (I have/haven't got ... She has/hasn't got ... Have you got ...? Has she got ...?)
- felszólító mód: (Come here., Don't shout.)
- birtoklás: birtokos névmások, birtoklás kifejezése (My, your, his/her/its, our, their, Joe's brother...)
- mennyiségi viszonyok: egyes és többes számú főnevek (dog, dogs, child, children)
- mennyiségi viszonyok: számok (one, two, ...hundred), sorszámok (first, second, third)
- térbeli viszonyok: prepozíciók, határozószók (There is/are..., in, on, under)
- időbeli viszonyok: napok, időpont megadása (on Monday, at 4 o' clock)
- modalitás: a 'can' segédige (I can/can't swim.)
- szövegkohéziós eszközök: egyszerű kötőszavak és személyes névmások (and, but, I, my, me mine)

Kapcsolódás a kompetenciákhoz

- **A tanulás kompetenciái:** Az idegen nyelvek tanulása során fejlődik a tanuló memóriája, a korábban tanult elemek felidézését és rendszerezését igénylő tanulási teljesítménye. A tanuló képessé válik a nyelvtanulási stratégiák felismerésére és ezek alkalmazására, ez pedig hasznosul más tantárgyak esetében is. Megtanulja a hibákra történő visszajelzések elfogadását, a hibák kijavításának szükségességét, valamint képessé válik saját és társai fejlődésének értékelésére. A tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségek felismerésével és kihasználásával is készül az egész életen át tartó

tanulásra. Az önálló nyelvtanulásra való felkészülés a tanulási folyamat aktív résztvevőivé teszi.

- **A kommunikációs kompetenciák:** A nyelvórai tevékenységek képessé teszik a tanulót arra, hogy az élő idegen nyelven árnyaltan fejezze ki, objektíven támassa alá, szemléltesse gondolatait, hallgassa meg társait, társaival közösen hozzon döntéseket, formáljon véleményt, információt és tudást osszon meg. Képekre, ábrákra, hanganyagokra, szövegekre idegen nyelven utal, azokra vonatkozóan véleményt fogalmaz meg és állást foglal, s ezeket felhasználva, párban vagy csoportban, további kommunikációs feladatokat old meg. Nyelvtudását személyes és online nyelvi érintkezésben kapcsolatépítésre használja fel.
- **A digitális kompetenciák:** Az idegen nyelvek tanulása során a tanuló úgy használja a digitális eszközöket, forrásokat és mobiltelefonos applikációkat, hogy a célnyelv jellemző kifejezéseit és pragmatikáját megfelelően alkalmazza, valamint saját fejlődését és tanulását támogassa. Ezzel lehetővé válik az idegen nyelvű szövegalkotás, szövegértés és nyelvi interakciók fejlesztése digitális felületeken és eszközök használatával.
- **A matematikai, gondolkodási kompetenciák:** Az idegen nyelv tanulása során a tanulónak több szempontból fejlődik a gondolkodása, mely során egyre több nyelvi elemet képes felismerni, felidézni, az egymásra épülő elemeket logikusan elrendezni és alkalmazni. A feldolgozott témák hatására mérlegelő gondolkodása és problémamegoldó készsége, a nyelvek közötti kódváltást lehetővé tevő kognitív képességei is fejlődnek. Nyelvtudása növeli az információszerzési és tudásmegosztási lehetőségeit.
- **A személyes és társas kompetenciák:** A társas kompetenciák fejlődéséhez hozzájárulnak a nyelvórákon gyakran párban vagy csoportban végzett feladatok, valamint egyéb, kooperáción alapuló tanulási tevékenységek is, melyek során fejlődik együttműködési készsége, kitartása, cél- és feladattudata. A nyelvtudás növeli a tanulók önbizalmát, önbecsülését, valamint fejleszti más nemzetek tagjaihoz, kultúrájához és az idegen, ismeretlen világokhoz való viszonyát.
- **A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:** Az idegen nyelv tanulása során a tanuló nyitottá válik a saját országa, nemzete és más népek történelmére, kultúrája közötti eltérésekre, elfogadja a különbségeket, magabiztosságát az anyanyelvi kötődés és az a kritikus, toleráns gondolkodásmód határozza meg, amely teret ad a kreatív, alkotó jellegű önkifejezésnek. A korszerű nyelvtanítás szükségszerűen magában foglalja a tanuló életkorának megfelelő alkotó tevékenységeket és az alkotással kapcsolatos tartalmakat.
- **Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:** A kompetencia fejlesztése valós nyelvi célok és helyzetek idegen nyelven történő leképezésével valósul meg. Egy nyelvi feladat megoldása közben a tanuló együttműködik, hagyományos és digitális forrásokat használ, kommunikál, problémát vitat meg, döntéseket hoz, ezekről beszámol és mindezek felkészítik a munkavállalásra.

Módszerek

- Az idegennyelv-oktatás tevékenység- és tanulóközpontú, vagyis a tanuló számára olyan életkorának, illetve érdeklődésének megfelelő szituációkat teremt, amelyekben személyisége fejlődik, és a nyelvet eszközként, hatékonyan használja. A nyelvi tartalmak és eszközök átadása szövegösszefüggésbe ágyazottan, konkrét beszédhelyzetekben, akár képekkel vagy nonverbális elemekkel segítve történik.
- Kiemelten fontos a nyelvoktatásban az interdiszciplináris, azaz a tantárgyak között átívelő szemlélet, mely épít a más tantárgyak keretében szerzett ismeretekre, és az idegen nyelven megszerzett tudással pedig gazdagítja más tantárgyak tanulását. Projektfeladatok, információgyűjtés a szaktantárgyhoz, internetes kutatómunka, mind-mind történhet idegen nyelven is, felkészítve a tanulót a munka világában zajló információcserére.
- A használható nyelvtudás és a valós kommunikáció elsajátítása érdekében együttesen fejlesztjük a nyelvi és nem nyelvi készségeket. A kezdeti szakasz döntő mértékben szóbeli nyelvhasználatról szól. Az olvasott szövegértés és az írásbeli szövegalkotás készségeinek ebben az időszakban elkezdett tudatos fejlesztése eredményeként a nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló szóban és írásban megold változatos kihívásokat igénylő feladatokat, társas tevékenységekben vesz részt, valamint életkorának és nyelvi szintjének megfelelően kommunikál az élő idegen nyelven.
- A hosszú távon is fenntartható nyelvi fejlődés, valamint a motiváció fenntartása érdekében építünk a tanórán kívüli nyelvhasználatra és nyelvtanulásra is, melyekre a tanulót a nyelvórán folyamatosan készítjük fel. Ezeknek a tevékenységeknek elsődleges célja az, hogy a tanuló szinte mindennap találkozzon az idegen nyelvvel lehetőleg olyan helyzetekben, melyek életkorának és érdeklődésének megfelelnek, a nyelvtanulást élővé és folytonossá teszik, és ezzel nyelv tanulási kedvét erősítik. A nyelvórai és az iskolán kívüli nyelvhasználat lehetőségei nagyban segítik a nyelvi fejlődést az egyéni különbségek esetén is.
- Az adott nyelvet használó emberek és kultúrák megismerésével a nyelvtanuló nyitottabbá, érdeklődőbbé és tájékozottabbá válik, érzélemvilága és gondolkodása fejlődik. Az idegen nyelv tanulása során, valamint az iskolán kívüli tevékenységek által a nyelvtanuló részesévé válhat az adott kultúráknak, kapcsolatot teremthet anyanyelvi beszélőkkel, összehasonlíthatja saját kulturális szokásait más kultúrákkal. Az ismeretszerzésben segítenek a célnyelvi országokról szóló olvasmányok vagy filmek, a rendszeres idegen nyelvi projekt feladatok, melyet a tanulók egyénileg, vagy csoportosan készítenek el.
- A motiváció fenntartása és erősítése érdekében a nyelvórát a pozitív, jó hangulatú tanulási környezet jellemzi, amelyben a tanuló életkori sajátosságainak megfelelő, érdekes, kihívást jelentő, gyakran játékos feladatokat old meg. A változatos munkaformák, például: projektmunkák, páros és csoportos feladatok, valamint az irányító tanár és a társak visszajelzései vagy a különféle értékelési formák segítik a tanulót abban, hogy továbbra is szívesen és örömmel vegyen részt a tanórán, önbizalma erősödjön, nyitott és motivált maradjon alapkészségeinek fejlesztésére és az újabb nyelv tanulási stratégiák elsajátítására. A nevelési-oktatási szakasz végére

magabiztossá válik, szívesen használja nyelvtudását, s egyúttal egyre inkább tudatos nyelvhasználó is lesz, aki képes saját hibáit észrevenni, és saját haladását értékelni.

- A nyelvtanulásban a valódi kommunikációs szituációknak és a valós nyelvi cselekvéseknek az alapja az idegen nyelvű, autentikus szöveg, mely a nyelvtanuló számára tartalmi és nyelvi szempontból is illeszkedik életkorához és érdeklődéséhez. A nyelvtanuló képessé válik arra, hogy a szövegeket megértse, illetve az azokban szereplő nyelvi és egyéb információkat fel tudja használni saját tanulási céljainak megvalósítására támaszkodva az anyanyelvén vagy egyéb tanulásterületen megszerzett tudására. Hangsúlyos szerepe van emellett a nyelvi eszközök funkcionalitásának, melyek a tananyagokban nem különálló egységekként, hanem mindig szövegösszefüggésbe ágyazva jelennek meg.

A 4. ÉVFOLYAMON AZ ANGOL NYELV TANTÁRGY ALAPÓRASZÁMA: 102 ÓRA, SZABADON FELHASZNÁLHATÓ 6 ÓRA.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	óraszám
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	35
Topics concerning classroom activities	20
Cross-curricular topics and activities	8
English and language learning	10
Intercultural topics	6
Playful learning	20
Entertainment	6
Gaining and sharing knowledge	3
Összes óraszám:	108

TÉMAKÖR: Personal topics and topics concerning immediate environment and nature
ÓRASZÁM: 35 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- közöl alapvető személyes információkat magáról, egyszerű nyelvi elemek segítségével;

- érzéseit egy-két szóval vagy begyakorolt állandósult nyelvi fordulatok segítségével kifejezi, főként rákérdezés alapján, nonverbális eszközökkel kísérve a célnyelvi megnyilatkozást;
- kiemeli az ismert nyelvi elemeket tartalmazó, rövid, egyszerű, a nyelvtanításhoz készült, illetve eredeti szöveg lényegét, fő mondanivalóját;
- felismeri és alkalmazza a legegyszerűbb, üdvözlésre és elköszönésre használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és alkalmazza a legegyszerűbb, bemutatkozásra használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, megszólításra használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, a köszönet és az arra történő reagálás kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, a tudás és nem tudás kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- a személyes és környezeti tématarományban megért rövid, nagyon egyszerű célnyelvi szöveget;
- a személyes és környezeti tématarományban létrehoz rövid, nagyon egyszerű célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel
- felismeri és használja a legegyszerűbb mindennapi nyelvi funkciókat életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közvetlen, szűk család, barátok
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: az otthon, az utcám, a játszótér
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: bútorok és alapvető berendezési tárgyak
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: családi események, ünneplések
- A témakörre jellemző alapvető tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: játszás, étkezés, öltözködés
- A témakörre jellemző alapvető fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: az egészséges életmód
- 2-3 főbb ünnephez (pl. Christmas, Easter) kapcsolódó alapszintű kifejezés, állandósult szókapcsolat ismerete

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: most állatnevek (háziállatok és vadállatok), növények
- A témakörre jellemző alapvető helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a természet és az élőlények
- A témakörre jellemző alapvető tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: „kis kedvencek” és azok tartása
- Személyes és közvetlen környezethez tartozó alapvető információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel
- Alapvető érzések begyakorolt állandósult nyelvi fordulatok segítségével történő átadása
- Alapvető mindennapi nyelvi funkciók használata

TEVÉKENYSÉGEK

- projektmunka:
  - családfa készítése saját rajzok, fényképek segítségével
  - lakóhely bemutatása egyszerű térkép készítésével (alapvető címkék felhasználásával)
  - kiskedvenc bemutatása fénykép segítségével (képességek, szokások bemutatása)
  - legjobb barát/barátnő bemutatása rajz/fénykép alapján (külső-belső tulajdonságok, szokások bemutatása)
- társakkal készített interjú órai keretek között, vagy „Class survey” (véleménykutatás) – eredménnyel
  - bemutatkozás (What’s your name? Eredmény: Melyik névből van a legtöbb?)
  - lakóhely (Do you live in a house or in a flat? Eredmény: Hol lakik az osztály többsége?)
  - családtagok (Have you got any brothers or sisters? Eredmény: Hány „rokonyerek” van az osztályban összesen?)
- játékos szótanulás: képes szókérték, pantomim, memóriajáték kártyával vagy interaktív táblával
- képes „szótár” rajzolása (pl. a szobát, benne a bútorok nevét odaírni)
- projektmunka csoportban: város tervezése helyszínek megnevezésével
- szituációs játékok: üdvözlés – bemutatkozás – elköszönés
- közös játékos daltanulás (pl. There were 10 in a bed and the little one said: Roll over...)
- plakátkészítés: állatok / növények, ünnepek, lakóhelyem, ételek, ruhadarabok
- hangutánzás: Which animal?
- közvéleménykutatás: kinek milyen kisállata van?
- ismerkedés az angol ünnepekkel, szokásokkal film segítségével
- ismert mese/történet feldolgozása képekkel, képek sorba rakásával
- Színdarab előadása csoportban: pl. egy kiválasztott főbb ünnephez

TÉMAKÖR: **Topics concerning classroom activities**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- megismétli az élőszóban elhangzó egyszerű szavakat, kifejezéseket játékos, mozgást igénylő, kreatív nyelvórai tevékenységek során;
- lebetűzi a tanult szavakat társaival közösen játékos tevékenységek kapcsán, szükség esetén segítséggel;
- lemásol tanult szavakat játékos, alkotó nyelvórai tevékenységek során;
- megold játékos írásbeli feladatokat a szavak, szó szerkezetek, rövid mondatok szintjén;
- részt vesz kooperatív munkaformában végzett kreatív tevékenységekben, projektmunkában szavak, szó szerkezetek, rövid mondatok leírásával, esetleg képi kiegészítéssel;
- írásban megnevezi az ajánlott tématarományokban megjelölt, begyakorolt elemeket;
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szövegre az órai alkotó jellegű nyelvi, mozgásos nyelvi és játékos nyelvi tevékenységek során;
- értelmezi azokat az idegen nyelven szóban elhangzó nyelvórai szituációkat, melyeket anyanyelvén már ismer;
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott szövegre az órai játékos alkotó, mozgásos vagy nyelvi fejlesztő tevékenységek során, kooperatív munkaformákban;
- rövid, néhány mondatból álló párbeszédet folytat, felkészülést követően;
- a tanórán a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a játék céljainak megfelelően alkalmazza;
- új szavak, kifejezések tanulásakor ráismer a már korábban tanult szavakra, kifejezésekre;
- új szavak, kifejezések tanulásakor felismeri, ha új elemmel találkozik és rákérdez, vagy megfelelő tanulási stratégiával törekszik a megértésre;
- a célok eléréséhez társaival rövid feladatokban együttműködik;
- egy feladat megoldásának sikerességét segítséggel értékelni tudja
- felismeri és alkalmazza a legegyszerűbb, üdvözlésre és elköszönésre használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, megszólításra használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, a köszönet és az arra történő reagálás kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, a tudás és nem tudás kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- részt vesz egyszerű szövegértést igénylő játékos nyelvórai tevékenységekben;
- részt vesz egyszerű szövegalkotást igénylő játékos nyelvórai tevékenységekben;
- a tanórán bekapcsolódik a már ismert játékos, interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a játék céljainak megfelelően alkalmazza.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: osztálytársak, tanárok (classmates, teachers)
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a saját iskolám és termei
- A témakörre jellemző alapvető tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a tanuláshoz szükséges alapvető eszközök
- A témakörre alapvető jellemző tevékenységre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tanári utasítások a különböző tevékenységekhez (writing, reading, counting, physical and creative activities)
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tantárgyak, fontosabb iskolai ünnepélyek (school subjects, major school festivals)
- Részvétel tanórai játékos nyelvi tevékenységekben
- Begyakorolt, alapvető elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére
- Életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi tevékenységek során.

TEVÉKENYSÉGEK

- játékos szótanulás: barkochba: (zsákban iskolai tárgyak) – „What have I got in my hand?”
- mondókák, dalok tanulása
- projektmunka csoportban: az ideális osztályterem tervezése berendezési tárgyak megnevezésével
- egyszerűbb társasjátékok célnyelven, pl. memóriajáték a képeken szereplő tárgyak, tanulási tevékenységek megnevezésével
- halk/hangos szóismétlés
- Betűzés játékosan – „akasztófa”
- kiszámolós mondókák tanulása
- csoportversenyek: pl. running dictation
- Projektmunka készítése csoportban: kedvenc tantárgy (a tantárgyra jellemző rajz, kép, tárgy stb. segítségével)
- Szituációs játék: „I am the teacher”
- projektmunka (plakátkészítés) csoportban:
  - a saját iskola bemutatása
  - az álomiskola (kép, rajz, kulcsszavak stb. segítségével)
- órarend készítése célnyelven
- társakkal készített interjú/felmérés, és annak egyszerű bemutatása órai keretek között

- tantárgyak (pl. Do you like Maths?)
- az én iskolám (pl. What's our school like? - melyik a leggyakoribb jelző?)
- iskolai ünnepek (pl. Which school holiday is the best?)

TÉMAKÖR: Cross-curricular topics and activities

ÓRASZÁM: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- részt vesz kooperatív munkaformában végzett kreatív tevékenységekben, projektmunkában szavak, szó szerkezetek, rövid mondatok leírásával, esetleg képi kiegészítéssel;
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szövegre az órai alkotó jellegű nyelvi, mozgásos nyelvi és játékos nyelvi tevékenységek során;
- aktívan bekapcsolódik a közös meseolvasásba, a mese tartalmát követi;
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott szövegre az órai játékos alkotó, mozgásos vagy nyelvi fejlesztő tevékenységek során, kooperatív munkaformákban.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- összekapcsol a nyelvi tevékenységek során feldolgozott tartalmakat az anyanyelvén korábban megszerzett ismeretekkel;
- alkalmaz egyéb tanulásterületekre, különös tekintettel a művészeti és mozgásos tartalmakra jellemző tevékenységeket nyelvtórán;
- felismer művészeti és mozgásos tevékenységekhez kapcsolódó alapvető célnyelvi kifejezéseket, utasításokat, eszközöket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző alapvető tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- Alapvető szavak, szókapcsolatok felismerése célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, leginkább művészeti és mozgásos tudásterületek során megcélzott tartalmakból.

TEVÉKENYSÉGEK

- társakkal közösen készített plakát bemutatása
  - öltözködés a különböző évszakokban
  - hétvégi tevékenységek a családban
  - időtöltés tanév közben, illetve nyaralás alatt
  - évszakok, hónapok, napszakok
- más tudományterületeken tanult szavak, fogalmak játékos tanulása

- Csoport projectek: egy-egy tantárgy bemutatása célnyelven
- közös előadás: dal, vers, mese
- projektmunka: emberi test részeinek megnevezésével
- mozgásos daltanulás a célnyelven (pl. Head, shoulders, knees and toes..., If you're happy..., One little finger...)
- mozgásos játékok:
  - o pl. Charades, Fly swat, Simon says..., Board race
  - o pl. memorizálás labdával, tornával,
  - o pl. Lépj előre, ha tudod a választ! - játék
- Kedvenc mese dramatizálása

TÉMAKÖR: English and language learning

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- felismeri az anyanyelve és a célnyelv közötti legalapvetőbb kiejtésbeli különbségeket;
- felfigyel a célnyelvre jellemző hangok kiejtésére;
- felismeri az anyanyelven, illetve a tanult idegen nyelven történő írásmód és betűkészlet közötti különbségeket;
- ismeri az adott nyelv ábécéjét;
- lebetűzi a nevét;
- felismeri az anyanyelv és az idegen nyelv hangkészletét;
- megkülönbözteti az anyanyelvi és a célnyelvi írott szövegben a betű- és jelkészlet közti különbségeket;
- új szavak, kifejezések tanulásakor felismeri, ha új elemmel találkozik és rákérdez, vagy megfelelő tanulási stratégiával törekszik a megértésre.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- megismerkedik a célnyelv főbb jellemzőivel;
- felismeri az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az angol ábécé és jelkészlet ismerete
- Az angol nyelv hangkészletének felismerése

TEVÉKENYSÉGEK

- szavak lebetűzése, szavak diktálása betűzéssel
- szituációs telefonos játék: "Can you spell your name, please?"
- keresztrejtvény készítése, megoldása
- verseny/játék csoportban:

- ország-város (adott betűkkel szavak keresése)
- spelling bee játék ismert szavakkal
- csipeszes hangvadász játék, hangkereső kígyó társasjáték
- szókígyó - csapatverseny
- betűzőverseny
- daltanulás a célnyelven (pl. ABC-song)
- képes szótár készítése
- rajzfilmek nézése célnyelven
- Szókártyák készítése az alapszókinccsel kapcsolatosan
- Közös zenehallgatás és mesenézés célnyelven

TÉMAKÖR: Intercultural topics

ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- megismeri a főbb, az adott célnyelvi kultúrákhoz tartozó országok nevét, földrajzi elhelyezkedését, főbb országismereti jellemzőit;
- ismeri a főbb célnyelvi kultúrához tartozó ünnepekhez kapcsolódó alapszintű kifejezéseket, állandósult szókapcsolatokat és szokásokat;
- megtapasztalja a közös célnyelvi olvasás élményét.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- találkozik a célnyelvi kultúra legfőbb ünnepeivel, hagyományaival;
- találkozik a célnyelvi kultúra legfőbb szokásaival.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A főbb, az adott célnyelvi kultúrához tartozó ünnepek ismerete
- A célnyelvi kultúrához tartozó főbb szokások ismerete

TEVÉKENYSÉGEK

- projektmunka:
  - születésnap ünneplése a célnyelvi kultúrában és hazánkban
  - egyszerű, saját térkép készítése a célnyelvi országról/országokról, saját hazánkról, valamint egy elképzelt álmországról
- plakát készítése: rajz vagy kivágott képekből montázs pl. egy ünnepről
- Képek gyűjtése a különböző angolnyelvű országok karácsonyairól
- ünnepekhez kötődő mondókák, dalok tanulása, közös és egyéni előadása
- projektmunka: térkép rajzolása folyók, hegyek, városok megnevezésével
- országismereti vetélkedő

TÉMAKÖR: Playful learning

ÓRASZÁM: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- lebetűzi a tanult szavakat társaival közösen játékos tevékenységek kapcsán, szükség esetén segítséggel;
- lemásol tanult szavakat játékos, alkotó nyelvórai tevékenységek során;
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szövegre az órai alkotó jellegű nyelvi, mozgásos nyelvi és játékos nyelvi tevékenységek során;
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott szövegre az órai játékos alkotó, mozgásos vagy nyelvi fejlesztő tevékenységek során, kooperatív munkaformákban.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- a begyakorolt nyelvi elemeket, célnyelven megismert tartalmakat játékos tevékenységekben használja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Részvétel tanórai, szóbeli interakciót vagy alapvető íráskészséget igénylő angol nyelvi tevékenységekben.

TEVÉKENYSÉGEK

- klasszikusan a célnyelvi kultúrában megjelenő mozgásos, az életkornak megfelelő körjátékok/táncok elsajátítása
- játékos szótanulás: pl. minél előbb találd ki, mit rajzolok, mit mutatok (pantomim)
- mondókák, dalok tanulása, előadása (nursery rhyme competition)
- egyéni/csoportos versenyek: szókincs és helyesírás felmérése
- Akasztófa játék
- Barkochba
- Activity
- Bingó számokkal, szavakkal

TÉMAKÖR: **Entertainment**

ÓRASZÁM: **6 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- csendes olvasás keretében feldolgozva megért ismert szavakat tartalmazó, pár szóból vagy mondatból álló, akár illusztrációval támogatott szöveget;
- megérti a nyelvi szintjének megfelelő, akár vizuális eszközökkel is támogatott írott utasításokat és kérdéseket, és ezekre adekvát válaszreakciókat ad;

- beazonosítja a célzott információt az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó rövid, egyszerű, a nyelvtanításhoz készült, illetve eredeti szövegben.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- felhasznál és létrehoz rövid, nagyon egyszerű célnyelvi szövegeket szabadidős tevékenységek során.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű írott szövegek felhasználása szórakozás céljára.

TEVÉKENYSÉGEK

- páros és csoportos tevékenységek végzése kártyákon szereplő utasítások, valamint szerepkártyák segítségével
- egyszerű mondatokból álló képregény olvasása, saját készítése
- képregény kockák, vagy szöveg kártyák történet szerinti sorba rakása
- online feladatok: játékok, játékos gyakorló feladatok, interaktív feladatok, dalok, mesék online
- énekek, versek előadása
- gyűjtőmunka: célnyelvi szövegek, feliratok keresése éttermekben, moziban, egyéb szabadidős tevékenységek során
- keresztrejtvények megoldása, készítése (képek segítségével)
- számítógépes játékok a célnyelven
- Célnyelvi társasjáték, bábjátékok

TÉMAKÖR: *Gaining and sharing knowledge*

ÓRASZÁM: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- részt vesz kooperatív munkaformában végzett kreatív tevékenységekben, projektmunkában szavak, szószerkezetek, rövid mondatok leírásával, esetleg képi kiegészítéssel;
- törekszik arra, hogy a célnyelvet eszközként alkalmazza információszerzésre.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- célnyelven megoszt egyedül, vagy társaival együttműködésben megszerzett, alapvető információkat szóban, akár vizuális elemekkel támogatva;
- alapvető célzott információt megszerz a tanult témákban tudásának bővítésére.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Alapvető információ megosztása egyszerű, begyakorolt elemekkel angol nyelven
- Alapvető, tanult témákhoz kötődő egyszerű, konkrét angol nyelvű információ megszerzése.

TEVÉKENYSÉGEK

- saját érdeklődési köréhez tartozó, rajzokkal, fényképekkel támogatott plakát készítése egyedül vagy csoportban, és annak bemutatása a tanulócsoport számára
- rajz, projektmunka alapján rövid, pár szavas/mondatos kiselőadást tart a tanult témakörökből
- gyűjtőmunka és prezentációk választott témákból

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM 5-8. ÉVFOLYAM

Évfolyam	5.	6.	7.	8.
Heti óraszám	4	4,5	4	4
Éves óraszám	144	162	144	144

Az alapfokú képzés második szakaszában, az 5–8. évfolyamon, a nevelésnek-oktatásnak többszörös feladata és célja van.

Cél, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Korosztályuknak megfelelően tudják értelmezni múltjukat, jelen környezetüket, önmagukat. A tanulókat fel kell készíteni arra, hogy ennek a kulturális hagyománynak értői és később formálói legyenek.

Elengedhetetlen, hogy ebben a képzési szakaszban a tanulók biztos szövegértésre tegyenek szert.

Őrizték meg kíváncsiságukat, nyitottságukat, s váljanak olvasó emberekké. Olyan olvasó emberekké, akik a képzési szakasz végére már a művek elsődleges jelentése mögé látnak, azaz többféle olvasási és értelmezési stratégiával rendelkeznek, az általuk olvasott szövegeket képesek mérlegelve végiggondolni. Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket.

Cél a gondolkodásra tanítás – a tanulók kíváncsiságának és alkotókedvének megtartásával.

A tantárgy tanításának kiemelt célja a tanulók műveltségi szintjének folyamatos növelése, melynek révén korosztályuknak, érettségüknek megfelelő ismeretekkel rendelkeznek, s ezeket az ismereteket rendszerben látják, értelmezni tudják azokat.

Kreativitásuk olyan szintű fejlesztése, hogy az általuk tanult műfajokban, szövegtípusokban – a magyar nyelv és helyesírás szabályait tudatosan alkalmazva – képesek legyenek rövid szövegeket alkotni. Fejlődjék szókincsük, kifejezőkészségük. Az egyéni képességeikhez mérten tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkossanak megfelelő tartalmú és szerkezetű, hagyományos és digitális fogalmazásokat. Fejlődjék digitális kompetenciájuk.

Cél, hogy a diákok különböző kommunikációs helyzetekben, szóban és írásban is helyesen, szabatosan ki tudják fejezni önmagukat. Az anyanyelvi ismeretek mindenekelőtt a nyelvhasználat tudatosítását és fejlesztését szolgálják, ide értve a tudatos szövegértési stratégiák kialakítását és a kommunikációs helyzethez illő megnyilatkozást, a toleráns nyelvhasználatot.

Ismerjék a tananyag által előírt memoritereket, azokat értőn elő tudják adni.

Elérendő cél az önfejlesztés igényének kialakítása a tanulóknál. Az irodalmi művek sokfélesége biztosítja kíváncsiságuk felkeltését és megtartását, önmaguk megértésének lehetőségét.

Kiemelt feladat a tanulók segítése a tanulás tanításában.

A magyar nyelv és irodalom tanítása nemcsak műveltségátadást, kompetenciafejlesztést jelent, hanem érzelmi nevelést is. A diákok személyes boldogulásának, együttműködési képességeinek, társadalmi beilleszkedésének, kulturált viselkedésének érzelmi fejlődésük az alapja.

A tanítási folyamat a tanulók irodalmi fogalomtárának folyamatos bővítésekor, a korosztály általános kognitív, érzelmi, érdeklődési sajátosságára épít.

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM 5-6. ÉVFOLYAM

Az 5–6. évfolyamon az anyanyelvi kultúra oktatásában alapvető cél és feladat az alsóbb évfolyamokon megalapozott szövegértés, szövegalkotás képességének továbbfejlesztése, újabb technikák, stratégiák megismerése és alkalmazása.

Kiemelt cél a tanulók szövegalkotási képességének fejlesztése: tudjanak fogalmazni különböző kommunikációs helyzeteknek megfelelő szóhasználatú és jelentésű szövegtípusokban, gyakorolják a szövegalkotást. Folyamatosan fejlődjenek íráskészségük, helyesírásuk.

Fontos cél, hogy a tanítási szakasz két éve alatt megalapozó tudást szerezzenek anyanyelvükről, törekedjenek arra, hogy anyanyelvüket szóban és írásban színvonalasan, a szöveggörnyezetnek és korosztályuknak megfelelően használják. Továbbá fejlődjenek ki az igényük a pontos és szabatos nyelvhasználatra.

A tudatos nyelvhasználat alapja az anyanyelv ismerete, a grammatikai ismeretek szöveggörnyezeti elsajátítása. Ezek birtokában lehetséges a nyelvhasználattal kapcsolatos gyakorlati képességek fejlesztése. A hagyományos grammatikaoktatást szövegbe ágyazottan, a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban érdemes elsajátítaniuk.

Az 5-6. évfolyam nyelvtanoktatása elsősorban a helyesírás tudatosítására, a szövegértésre, a hagyományos és digitális kommunikáció-fejlesztésre összpontosít, illetve a nyelvi rendszer megismerésének kezdeti szakaszára (hangok, szavak, szóelemek). A nyelvi oktatás középpontjában a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll.

A nyelvi rendszer megismerése és tudatosítása tovább folytatódik. Kitüntetett cél a magyar nyelv írásban és szóban történő helyes használatára való törekvés, továbbá a szövegértés és szövegalkotás gyakoroltatása.

Az 5–6. osztály irodalomoktatásának alapvető célja, hogy megőrizze és tovább szélesítse az alsó tagozaton megalapozott szépirodalmi érdeklődést és tudást. A tanulók olyan szövegekkel találkoznak, amelyek témáiknál fogva hozzájárulnak személyiségük kibontakozásához, fejlődéséhez, tudatosítják nemzetükhöz, kisebb közösségükhöz tartozásukat, továbbá, amelyek megőrzik kíváncsiságukat, játékoságukat s olvasó, gondolkodó, közösségük iránt elkötelezett emberekké teszik őket. Mindezekben a drámajátéknak mint anyagfeldolgozási módnak kitüntetett szerepe van.

A témakörök tanításának célja a közvetlen személyes otthon fogalmán túl a tágabb értelemben vett kultúra mint otthon felfedeztetése. A tanulónak meg kell értenie és élnie a nemzeti, illetve a tágabb, saját kultúrkör ünnepeit (pl. egyéni és családi ünnepek, anyák napja, regionális ünnepek, karácsony).

Fontos ismernie e kulturális hagyománynak alapvető műveit. A szövegek ilyen irányú megközelítése segíti a tanulót annak felismerésében is, hogy az irodalmi művek nem csupán távoli történetek, hanem ezek a szövegek saját élete kérdéseire is kapcsolódnak.

Továbbra is fontos cél, hogy kultúránkat, annak alapvető alkotásait, bennük példateremtő hőseit megismerje, olvasó, a szöveg több rétegét megértő diákká váljon. A képzési szakasz végén már elvárt néhány szakirodalmi kifejezés (műfaj, szókép, alakzat, verselés) biztonságos ismerete. A tanulónak – korosztályának megfelelő szinten – már értenie és értelmeznie kell ezeket a műveket. Véleményét

írásban és szóban is meg kell tudnia fogalmazni. Az órákon feldolgozandó szövegek nemzeti kultúránk alapját képező művek, továbbá a kortárs gyermekirodalom alkotásai.

A képzésnek ebben a szakaszában az irodalomtudomány fogalmai csupán olyan mértékben játszanak szerepet, amennyire azok a szövegek megértéséhez, feldolgozásához szükségesek.

AZ 5–6. ÉVFOLYAMON A MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYAK ALAPÓRASZÁMA: 288 ÓRA, SZABADON FELHASZNÁLHATÓ 18 ÓRA.

A 6.ÉVFOLYAMON INTÉZMÉNYÜNK A HELYI TANTERVBEN HETI 0,5 ÓRÁT (18 ÓRA/ ÉV) A MAGYAR NYELV FEJLESZTÉSRE ÉS FELZÁRKÓZTATÁSRA BIZTOSÍTJA.

ELOSZTÁSA:

5.ÉVFOLYAMON: MAGYAR NYELV 2 ÓRA, IRODALOM 2 ÓRA

6.ÉVFOLYAMON:MAGYAR NYELV 2,5 ÓRA ,IRODALOM 2 ÓRA

A NYELVTAN TANTÁRGYNÁL MINDEN TÉMAKÖR KIEMELT FELADATA AZ ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI SZÖVEGÉRTÉS ÉS SZÖVEGALKOTÁS FOLYAMATOS FEJLESZTÉSE.

A témaköröknél megadott óraszámokba szükség esetén beleépítjük az ismeretszerzés mellé a differenciált fejlesztést (felzárkóztatást, tehetséggondozást), a játékos gyakorlást és az értékeléseket is.

A témakörök és tevékenységek áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám		
	5.évf.	6.évf.	
MAGYAR NYELV			
A kommunikáció alapjai	7	5	2
Helyesírás, nyelvhelyesség – játékosan	13	9	4
Állandósult szókapcsolatok	6	4	2
A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek	38	30	8
Hangalak és jelentés	8	4	4
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	24	9	15
Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	50	4	46
Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	4	2	2
Differenciálásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra felhasználható óra	12	5	7
MAGYAR NYELV összes óraszám:	162	72	90
Irodalom			
		5.évf.	6.évf.
Család, otthon, nemzet – kispikái alkotások (mese, monda, mítosz) és lírai alkotások	18	18	-
Petőfi Sándor: János vitéz	22	22	-
Szülőföld, táj – lírai és kispikái alkotások	10	10	-
Próza nagyepika – ifjúsági regény 1. Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk	12	12	-
Egy szabadon választott meseregény elemzése	5	5	-
Hősök az irodalomban	15	-	15
Arany János: Toldi	20	-	20
Szeretet, hazaszeretet, szerelem	12	-	12
Próza nagyepika – ifjúsági regény 2. - Gárdonyi Géza: Egri csillagok	14	-	14
Szabadon választott világirodalmi ifjúsági regény	7	-	7
Differenciálásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra felhasználható óra	9	5	4
Irodalom összes óraszám:	144	72	72
Magyar nyelv és irodalom összes óraszám:	306	144	162

Tananyagtartalom

Magyar nyelv

Törzsanyag	Kiegészítő tananyag	
Kommunikáció alapjai		
A jelek világa	Az országunk jelképeinek eredete Történelmi jelképeink értelmezése A kommunikációs illemszabályok tudatosítása (üdvözlési szokások, SMS, chat)	
A kommunikáció fogalma, tényezői		
A kommunikáció nem nyelvi jelei		
A kommunikációs kapcsolat		
A beszélgetés		
Helyesírás, nyelvhelyesség – játékosan		
Hang és betű, az ábécé	Megelevenedett ABC (rajzok)	
Betűrend, elválasztás	Beszédtechnika	
Helyesírásunk alapelvei: a kiejtés elve	Nyelvtörők	
Helyesírásunk alapelvei: a szóelemzés elve	A magyar helyesírás értelemtükröző és értelem-megkülönböztető szerepe	
Helyesírásunk alapelvei: a hagyomány elve	Helyesírási szótárak és helyesírási tanácsadó portálok használata	
Helyesírásunk alapelvei: az egyszerűsítés elve		
Állandósult szókapcsolatok		
Szólások	A magyar szólások, szóláshasonlatok, közmondások eredete: O. Nagy Gábor: Mi fán terem? Kiss Gábor: Magyar szókincstár Az állandósult szókapcsolatok szerepe a szövegépítésben (jelentésbeli és stilisztikai többlet) A digitális kommunikáció állandósult szókapcsolatai és azok stilisztikai, jelentésbeli kifejezőereje	
Szóláshasonlatok		
Közmondások		
Szállóigék		
Köznyelvi metaforák		
A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek		
Hangképzés, fonéma	A hangképzés biológiája – digitális anyagok Beszédtechnika Madarak népnyelvi megnevezésének és hangjuknak összehasonlítása A személynévadás esztétikája Az összetett szavak kialakulása, jelentésváltozása, nyelvhelyességi kérdések Idegen elemű összetett szavak és nyelvhelyességi kérdéseik A szótó és a toldalékok helyes használata Nyelvi játékok: szóalkotási módok	
A magánhangzók csoportosítása		
Magánhangzótörvények: Hangrend Illeszkedés		
Mássalhangzótörvények: Részleges hasonulás Írásban jelöletlen és jelölt teljes hasonulás Összeolvadás Rövidülés Kiesés		
A szavak szerkezete: Egyszerű és összetett szavak Szótó és toldalékok A képző, a jel, a rag		
Hangalak és jelentés		
Egyjelentésű szavak		A hangalak és a jelentés szerepe az írásbeli és szóbeli megnyilatkozásban Nyelvi humor Hangutánzó szavak a tanult idegen nyelvben
Többjelentésű szavak		
Azonos alakú szavak		
Rokon értelmű szavak		
Ellentétes jelentésű és hasonló alakú szavak		
Hangutánzó, hangulatfestő szavak		
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban		
Felelet, szóbeli beszámoló, vázlat	Az írásbeli megnyilatkozások műfajai, műfaji jellegzetességei A szövegalkotás fázisai A szövegalkotás mint tanulási módszer Kreatív írás	
A leírás		
Az elbeszélés		
A párbeszéd		
A levél (hagyományos, elektronikus)		

Törzsanyag	Kiegészítő tananyag
A plakát, a meghívó	
A jellemzés	
Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	
A hagyományos és digitális könyv- és könyvtárhasználat	Elméleti tananyag helyett gyakorlati feladatok: könyvtárak, múzeumok, kiállítások megtekintése
Sajtótermékek jellemző jegyei	
Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	
Szóelemek, szófajok	Tulajdonnevek köznevesülése
Az ige fogalma	Köznevek tulajdonnévvé válása
Az igeidők	Történelmi ragadványnevek
Az igemódok	
Az ige ragozása	
A leggyakoribb igeképzők	
Az igék helyesírása	
A határozószó	
A főnév	
Személynevek és helyesírásuk	
A földrajzi nevek és helyesírásuk	
Az állatnevek, égitestek, márkanevek és helyesírásuk	
Az intézménynevek, címek, díjak és helyesírásuk	
A melléknév	Melléknevek főnevesülése
A melléknevek helyesírása	Melléknevek metaforikus jelentése Emberi tulajdonságok megjelenése az állandósult szókapcsolatokban
A számnév	A számnévek megjelenése az állandósult szókapcsolatokban, mondókákban
A számnév helyesírása	
A névmások	A névmások szerepe a mondat- és szövegépítésben
A személyes és birtokos névmás	Karinthy Frigyes: Tegeződés
A kölcsönös és visszaható névmás	Többszófajúság
A mutató és kérdő névmás	Szófajváltás
A vonatkozó, határozatlan és általános névmás	Az állandósult szókapcsolatok és a szófajok
Az igenevek:	Az igenevek kapcsolata a többi szófajjal
- A főnévi igenév	Hagyományos és digitális helyesírási szótárak és portálok használata
- A melléknévi igenév	A szófajok használatának nyelvhelyességi kérdései
- A határozói igenév	
Viszonyozók, mondatszók	

Irodalom

Törzsanyag	Kiegészítő tananyag
Család, otthon, nemzet	
Weöres Sándor: Ó, ha cinke volnék	Nemes Nagy Ágnes: Bors néni könyve - részletek
Petőfi Sándor: Egy estém otthon Füstbe ment terv Magyar vagyok	Móra: Csalóka Péter Petőfi Sándor: Arany Lacinak
Arany János: Családi kör	Ágh István: Virágosat álmodtam
Kányádi Sándor: Nagyanyó-kenyér	Kányádi Sándor: Befagyott a Nyárád
Fehérlófia	Tündérszép Ilona és Árgyéus
Az égig érő fa (magyar népmese)	
Arany János: Rege a csodaszarvasról	Attila földje (népmese)

Törzsanyag	Kiegészítő tananyag
Görög mítosz: Daidalosz és Ikarosz	
Bibliai történetek - A világ teremtése - Noé, - Jézus születése, - A betlehemi királyok	Az Édenkert története József Attila: Betlehemi királyok Jókai Mór: Melyiket a kilenc közül? Dávid és Góliát, további bibliai történetek
Petőfi Sándor: János vitéz	
Szülőföld, táj	
Petőfi Sándor: Szülőföldemen	Petőfi Sándor: Távolból
Petőfi Sándor: Az alföld	Ady Endre: Föl-földobott kő
Petőfi Sándor: Úti levelek (részlet)	
Nagy László: Balatonparton	
Weöres Sándor: Tájkép	
Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk	
Választható magyar ifjúsági vagy meseregény	
<ul style="list-style-type: none"> - Móra Ferenc: Csilicsali Csalavári Csalavér - Szabó Magda: Tündér Lala - Fekete István: A koppányi aga testamentuma - Fekete István: Bogáncs (Egy kiválasztása kötelező.) 	
Hősök az irodalomban	
<i>Hagyomány és irodalom</i>	
Arany János: Mátyás anyja	Szimónidész: A thermopülei hősök sírfelirata
Arany János: A walesi bárdok	
Hősök-mondák:	
<ul style="list-style-type: none"> - Beckó vára vagy Csörsz árka - Szent László legendája vagy Lehel kürtje <p><i>A párok közül az egyik kötelező, a másik a választható.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kittenberger Kálmán: Oroszlánvadászataimból (részlet) vagy Széchenyi Zsigmond: Csui (részlet) <p>Választható:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Torna vára (Felvidék) vagy Tordai hasadék (Erdély) vagy A Lendvai vár (Muravidék) vagy délvidéki Mátyás-mondák 	
<i>Irodalom és mozgókép</i>	
Fazekas Mihály: Lúdas Matyi	
Arany János: Toldi	
Szeretet, hazaszeretet, szerelem	
Bibliai történetek - Mária és József története - Jézus tanítása a gyermekekről - (karácsonyi ünnepkör)	Ady Endre: Karácsony Dsida Jenő: Itt van a szép karácsony Juhász Gyula: Karácsony felé Fekete István: Róráté Kányádi Sándor: Hattyúdál Reményik Sándor: A karácsonyfa énekel
Kölcsey Ferenc: Himnusz	Lázár Ervin: Az élet titka (Eredeti üzenet)
Vörösmarty Mihály: Szózat	Radnóti Miklós: Nem tudhatom
Petőfi Sándor: Honfidal	Szendrey Júlia: Magyar gyermek éneke
	Irodalom és mozgókép Hollós László–Dala István: Szerelmes földrajz/ vagy

Törzsanyag	Kiegészítő tananyag
	Rockenbauer Pál: Másfélmillió lépés Magyarországon (részlet, lehetőleg a saját régióról)
Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem	Kőműves Kelemen Szerellem a népdalokban: Tavaszi szél vizet áraszt A csitári hegyek alatt
Petőfi Sándor: Reszket a bokor, mert...	
Radnóti Miklós: Bájoló	
Gárdonyi Géza: Egri csillagok	
Választható világirodalmi ifjúsági regény	
Daniel Defoe: Robinson Crusoe vagy Antoine de Saint-Exupéry: A kis herceg	

Kötelező olvasmányok

Petőfi Sándor: János vitéz
Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk
Választható magyar ifjúsági vagy meseregény: - Móra Ferenc: Csilicsali Csalavári Csalavér - Szabó Magda: Tündér Lala - Fekete István: A koppányi aga testamentuma - Fekete István: Bogánics
Arany János: Toldi
Gárdonyi Géza: Egri csillagok
Választható világirodalmi ifjúsági regény: - Daniel Defoe: Robinson Crusoe vagy - Antoine de Saint-Exupéry: A kis herceg

Memoriterek

Weöres Sándor: Ó, ha cinke volnék
Petőfi Sándor: János vitéz (részletek)
Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem
Arany János: Rege a csodaszarvasról (részlet)
Arany János: Családi kör (részlet)
Arany János: A walesi bárdok (részlet)
Arany János: Toldi (részletek)
Kölcsey Ferenc: Himnusz (1-2. vsz.)
Vörösmarty Mihály: Szózat (1. és 2. vsz.+13.,14. vsz.)

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM 7-8. ÉVFOLYAM

A 7–8. évfolyamon tovább folytatódik az ismeretek bővítése, a kompetenciák fejlesztése (azaz megerősítése, finomítása, hatékonyságuk, változékonyságuk növelése), és az érzelmi nevelés.

Ennek a tanítási-tanulási szakasznak a végére a tanulók biztos szövegértési készséggel rendelkeznek, szövegalkotási képességeiket folyamatosan bővíteni kell. Cél, hogy a 8. évfolyam végére a tanulók értőn alkalmazzák a nyelvi ismereteiket: értsék anyanyelvük szerkezetét, grammatikáját, össze tudják vetni anyanyelvük sajátosságait az általuk tanult idegen nyelv sajátosságaival. Ismerjék fel az adott kommunikációs helyzetet, ennek megfelelően az általuk tanult műfajokban, írásban és szóban helyesen és pontosan, a magyar nyelv szabályai szerint fejezzék ki magukat.

Tudják alkalmazni a digitális szövegalkotás és -befogadás módjait. Képesek legyenek saját véleményüket logikusan kifejtteni, érvelni, s tanulják meg a toleráns nyelvhasználatot. Ezek birtokában tudnak a tanulók egymással együttműködni, csapatban és párban dolgozni, így tudják megérteni egymás gondolatait, és saját gondolataikat a lehető legpontosabban elmondani, megértetni másokkal. Ez teremt lehetőséget a személyiségük fejlesztésére, érzelmi nevelésükre is.

A 7–8. évfolyamon a tanulók a magyar nyelv rendszerének további szintjeit ismerik meg. A nyelvi oktatás középpontjában továbbra is a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll. A tanult nyelvi szintek nyelvtani ismereteit a diákok a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban és az idegen nyelv tanulásában betöltött szerepük szerint vizsgálják. Ennek a tananyagának a középpontjában az egyszerű és összetett mondatok, az állandósult szókapcsolatok állnak. A funkcionális nyelvhasználati ismeretek mellett a tanulók elhelyezik a magyar nyelvet a világ nyelvei között, tájékozódnak a magyar nyelv történetének főbb állomásairól, közben többféle szövegépítő eljárással, kommunikációs technikával találkoznak.

A nyelvoktatásban fontos szerepet kap az egyéni fejlesztés. A tanulás tanítása (elemző olvasás, kulcsszavak, lényegkiemelés, vázlatírás, gondolati váz elkészítése, szövegalkotás) a magyar nyelv és irodalom tanításának is lehetősége és feladata.

A 7–8. évfolyamon a tanulók – életkori sajátosságaik, illetve korábbi tanulmányaik alapján képessé válnak arra, hogy megismerjék az európai és a magyar kultúra nagy korszakait, ezeknek a stílus- és művelődéstörténeti koroknak kiemelkedő alkotásait, és egyre hangsúlyosabbá válik a poétikai-retorikai ismeretek bővítése is. A 13–15 éves gyerekek már képesek arra, hogy ne csak fabuláris szinten értelmezzenek egy-egy szöveget, hanem tanári irányítással jelentésteremtésre is vállalkozzanak, és megértsék saját kultúrájuk történelmi adottságait, irodalmi törekvéseit.

A 7–8. ÉVFOLYAMON A MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYAK ALAPÓRASZÁMA: 276, SZABADON FELHASZNÁLHATÓ: 12 ÓRA.

A 7. ÉS A 8.ÉVFOLYAMOKON INTÉZMÉNYÜNK A HELYI TANTERVBEN + 72 ÓRÁT(36 ÓRA /ÉVFOLYAM) BIZTOSÍT A MAGYAR NYELV FEJLESZTÉSÉRE.

ELOSZTÁSA:

7.ÉVFOLYAMON: MAGYAR NYELV 2 ÓRA, IRODALOM 2 ÓRA

8.ÉVFOLYAMON: MAGYAR NYELV 2 ÓRA, IRODALOM 2 ÓRA

A NYELVTAN TANTÁRGYNÁL MINDEN TÉMAKÖR KIEMELT FELADATA AZ ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI SZÖVEGÉRTÉS ÉS SZÖVEGALKOTÁS FOLYAMATOS FEJLESZTÉSE.

A témaköröknél megadott óraszámokba szükség esetén beleépítjük az ismeretszerzés mellé a differenciált fejlesztést (felzárkóztatást, tehetséggondozást), a játékos gyakorlást és az értékeléseket is.

Magyar nyelvből a 8. évfolyamon félévkor a tanulók anyanyelvi ismereteit záró felméréssel kell értékelni.

A TÉMAKÖRÖK ÉS TEVÉKENYSÉGEK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Óraszám		
		7. évf.	8. évf.
MAGYAR NYELV			
A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	5	3	2
MONDAT A SZÖVEGBEN – EGYSZERŰ MONDAT RÉSZEI, MELLÉRENDELŐ SZÓSZERKEZET	39	39	
A MAGYAR NYELV TÁRSADALMI ÉS FÖLDRAJZI VÁLTOZATAI, SZÓALKOTÁSI MÓDOK – JÁTÉKOS FELADATOKKAL	5	-	5
Könyvtárhasználat	3	2	1
Készüljünk a felvételire!	20	-	20
Szövegértés, szövegalkotás	27	15	12
Összetett mondat a szövegben	18	-	18
Nyelvtörténet, nyelvrokonság – játékosan	3	-	3
Differenciálásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra felhasználható óra	24	13	11
Magyar nyelv összes óraszám:	144	72	72
IRODALOM			
KOROK ÉS PORTRÉK			
- A KÖZÉPKOR	5	5	-
- RENESZÁNSZ, HUMANIZMUS, REFORMÁCIÓ	16	16	-
- Irodalmunk a 17–18. században	5	5	-
- Klasszicizmus és romantika	37	37	-
Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény			
- Jules Verne: Kétévi vakáció vagy	6	6	-
- Tonke Dragt: Levél a királynak vagy			
- Mátyás Iván: Az enyedi diák			
Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében			
- Líra a 20. század első felének magyar irodalmában	16	-	16
- Epika a 20. század első felének magyar irodalmában	14	-	14
- „Vérző Magyarország” - Trianon	4	-	4
Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében			
- Líra a 20. század második felének magyar irodalmában	14	-	14
- Epika a 20. század második felének magyar irodalmában	6	-	6
- Dráma a 20. század második felének magyar irodalmában	4	-	4
A 20. századi történelem az irodalomban II. világháború, holokauszt, romaholokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956	6	-	6
Szórakoztató irodalom	5	-	5
Differenciálásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra felhasználható óra	6	3	3
Magyar irodalom összes óraszám:	144	72	72
Magyar nyelv és irodalom összes óraszám:	288	144	144

Tananyagtartalom

Magyar nyelvtan

Törzsanyag	Kiegészítő tananyag
Kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	
Kommunikáció szóban és írásban	Kommunikációs helyzetek paródiái, karikatúrái Hagyományos és digitális iskolaújság szerkesztése: műfajok, szerkesztők, szerkesztési elvek A reklám médiumai, műfajai, hatásai Nyelvhelyesség és kommunikációs zavar
Alkalmi beszéd, ünnepi beszéd, köszöntő	
Hozzászólás, felszólalás, kiselőadás	
Vita és érvelés	
Kommunikációs zavar	
A tömegkommunikáció szerepe, feladatai, tájékoztató és véleményközlő műfajai	
Reklám, hirdetés, apróhirdetés	
Mondat a szövegben – egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szó szerkezetek, a szóösszetételek	
A mondat a szövegben, a mondatok csoportosítása	A mondatrészek és stilisztikai szerepük: - nominális és verbális stílus Vonzatok és mondat szerkezetek A vonzatok vizsgálata a tanult idegen - nyelvben, összevetése a magyar nyelv - sajátosságaiival A szó szerkezetek jelentéstömörítő szerepe, különös tekintettel az állandósult szókapcsolatokra A szóösszetételek jelentéstömörítő szerepe, különös tekintettel az állandósult szókapcsolatokra
Az állítmány	
Az alany	
A tárgy	
Határozók	
Hely-, idő-, állapot- és módhatározó	
Eszköz-, társ-, részes-, ok-, cél- és állandó határozó	
A jelzők	
Minőség-, mennyiség-, birtokos és értelmező jelző)	
A mellé- és alárendelő szó szerkezet	
Az egyszerű mondat szerkezete	
Az egyszerű mondat helyesírása	
Szóképzés	
Alárendelő szóösszetételek	
Mellérendelő szóösszetételek	
A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok – játékos feladatokkal	
A köznyelv és csoportnyelvek	A nagy magyar nyelvjárások hangtani, szóképzésbeli jellemzőinek összevetése digitális anyagok segítségével Torz mozaikszavak stílushatásai
Nyelvjárások	
Ritkább szóalkotási módok	
Mozaikszók, ikerszók és szórövidülések	
Könyvtárhasználat	
Készüljünk a felvételire!	

Törzsanyag	Kiegészítő tananyag
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	
A szöveg megszerkesztettsége, szerkezeti egységei Szövegtípusok és műfaji, retorikai, stilisztikai jellemzői Az érv és a cáfolat	Érvtípusok Egyenes érvelés, inverz érvelés
Összetett mondat a szövegben	
A mellérendelő összetett mondat	A többszörösen összetett mondat Körmondatok az irodalmi művekben Az idézés fajtái
Az alárendelő összetett mondatok	
A sajátos jelentés tartalmú mellékmondat	
Az összetett mondat helyesírása	
Az idézés	
Nyelvtörténet, a nyelvrokonság kérdései - játékosan	
A nyelvek osztályozása nyelvtípusok szerint	A rovásírás írásjegyei, fellelhető rovásírásos nyelvemlékeink A jövevényszavak jelentésváltozásai A nyelvújítás mulatságos túlkapásai
Nyelvünk eredete, rokonsága	
Nyelvtörténet, nyelvemlékek	
Nyelvújítás	

Irodalom

Törzsanyag	Kiegészítő tananyag
Korok és portrék	
Középkor	
István király intelmei Imre herceghez (részletek)	Jókai Mór: A magyar nemzet története regényes rajzokban (részletek: Árpád, Szent László)
Reneszánsz, humanizmus, reformáció	
Mesék Mátyás királyról: Hogyan került holló Mátyás király címerébe? (Kóka Rozália gyűjtése alapján)	Mátyás királlyá koronázása; Mesék Mátyás királyról: A kolozsvári bíró
Janus Pannonius: Pannonia dicsérete	Janus Pannonius: Egy dunántúli mandulafáról
	Bornemisza Péter: Siralmas énnékem Tinódi Lantos Sebestyén: Eger vár viadaljáról való ének (részletek)
Balassi Bálint: Egy katonaének	Balassi Bálint: Borivóknak való
Balassi Bálint: Hogy Juliára talál, így köszöne néki	Balassi Bálint: Adj már csendességet
Irodalom és színház vagy film kapcsolata A reneszánsz dráma Shakespeare: Szentivánéji álom vagy Romeo és Júlia vagy később tárgyalva: Molière: A képzelt beteg	

Törzsanyag	Kiegészítő tananyag
Irodalmunk a 17-18. században	
Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek: I./1-21.versszak)	Rákóczi-nóta, Buga Jakab éneke, Zöld erdő harmatát Lévay József: Mikes
Mikes Kelemen: Törökországi levelek (részletek)	Jókai Mór: A magyar nemzet története regényes rajzokban (részletek: Rákóczy menekülése a börtönből)
Klasszicizmus és romantika	
Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez	Petőfi Sándor: Csokonai
Berzsenyi Dániel: Levéltöredék barátnémhoz	Áprily Lajos: Séta Debrecenben
Kölcsey Ferenc: Huszt	Csokonai Vitéz Mihály: Szegény Zsuzsi a táborozáskor
Kölcsey Ferenc: Emléklapra	Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (I.)
Kölcsey Ferenc: Himnusz	Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége (történetek)
Kölcsey Ferenc: Parainesis (részletek)	Széchenyi Istvánról: Az Akadémia alapítása; A hídvám)
Vörösmarty Mihály: Szózat	Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége (történetek)
Vörösmarty Mihály: Ábránd	Kossuth Lajosról: A sorsfordító kabát)
Petőfi Sándor: Szabadság, szerelem	Kossuth-nóta
Petőfi Sándor: Nemzeti dal	Jókai Mór: A magyar nemzet története regényes rajzokban (Kossuth Lajos – részlet)
Petőfi Sándor: Szeptember végén	Vörösmarty Mihály: Petike
Arany János: A fülemile	Petőfi Sándor: Egy gondolat bánt engemet
Arany János: A tölgyek alatt vagy Epilógus	Petőfi Sándor: Reszket a bokor, mert...
	Petőfi és Arany levelezése – részletek
	Arany János: V. László
	Arany János: Szondi két apródja
Jókai: A huszti beteglátogatók	Irodalom és film kapcsolata
Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfa	Jókai Mór: A kőszívű ember fiai
Mikszáth Kálmán: A néhai bárány	Mikszáth Kálmán: A Balóthy-domínium
Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője vagy A két koldusdiák	Mikszáth Kálmán: A beszélő köntös
Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény	
Jules Verne: Kétévi vakáció vagy	
Tonke Dragt: Levél a királynak vagy	
Mándy Iván: Az enyedi diák vagy	
Csukás István: Vakáció a halott utcában	
Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében	
Líra a 20. század első felének magyar irodalmában	
Ady Endre: Góg és Magóg fia vagyok én...	Ady Endre: Ember az embertelenségben
Ady Endre: Őrizem a szemed	Ady Endre: Krisztus-kereszt az erdőn
Ady Endre: Üzenet egykori iskolámba	Babits Mihály: A második ének (részlet)
Babits Mihály: Ádáz kutyám	Kosztolányi Dezső: Akarsz-e játszani?
Kosztolányi Dezső: Mostan színes tintákról álmodom	Kosztolányi Dezső: Ének a fiatalokról
Juhász Gyula: Milyen volt...	Juhász Gyula: Anna örök
Dsida Jenő: Hálaadás	Tóth Árpád: Esti sugárkoszorú
József Attila: Rejtelmek	Tóth Árpád: Láng
József Attila: Kertész leszek	Dsida Jenő: Kalendárium szonettekben (részlet)
József Attila: Születésnapomra	Dsida Jenő: Születésnap köszöntő édesanyámnak
	József Attila: Szeretném, ha vadalmafa lennék
	József Attila: Istenem
	Áprily Lajos: A rím
	Radnóti Miklós: Hetedik ecloga

Törzsanyag	Kiegészítő tananyag
Reményik Sándor: Templom és iskola	
Áprily Lajos: Március	
Radnóti Miklós: Nem tudhatom	
Epika a 20. század első felének magyar irodalmában	
Kós Károly: Az országépítő (részlet)	Karinthy Frigyes: Tanár úr kérem (részletek)
Karinthy Frigyes: Röhög az egész osztály	Móricz Zsigmond: Hét krajcár
Móricz Zsigmond: Pillangó vagy Légy jó mindhalálig	Móricz Zsigmond: A fillentő
Herczeg Ferenc: Pro libertate (részlet)	
Tamási Áron: Ábel a rengetegben (részlet)	
Nyirő József: Uz Bence (részlet)	
„Vérző Magyarország” – Trianon a magyar irodalomban	
Reményik Sándor: Mi a magyar?	Babits Mihály: Hazám
	Babits Mihály: Áldás a magyarra
	Juhász Gyula: Trianon
	Juhász Gyula: Testamentum
	Karinthy Frigyes: Levél (részlet)
	Márai Sándor: Napló (részlet)
Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében	
Líra a 20. század második felének magyar irodalmában	
Szabó Lőrinc: Tücsökgzene (részletek)	Nagy László: Az én szívem
Nagy László: Ki viszi át a Szerelmet	Nemes Nagy Ágnes: Félelem
Weöres Sándor: A társ	Csoóri Sándor: Szomorúság
Kányádi Sándor: Két nyárfa	
Kányádi Sándor: Öreg iskola ünnepére	
Wass Albert: Üzenet haza (részlet)	
Epika a 20. század második felének magyar irodalmában	
Sütő András: Anyám könnyű álmat ígér (részlet)	Mándy Iván: Tájak, az én tájaim (részlet)
Tamási Áron: Bölcső és bagoly (részlet)	Illyés Gyula: Hősökről beszéltek (részlet)
Örkény István: Egyperces novellák (részletek)	
Dráma a 20. század második felének magyar irodalmában	
Irodalom és színház vagy mozgókép	
Egy szabadon választott drámai alkotás	
A 20. századi történelem az irodalomban	
Világháborúk, holokauszt, romaholokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956	
Irodalom és mozgókép	
Szabó Magda: Abigél	
Pilinszky János: Francia fogoly (részlet)	Pilinszky János: Harbach, 1944
	Anna Frank naplója
Choli Daróczi József: Dal	Lakatos Menyhért: Még mindig siratunk
Irodalom és mozgókép	
George Orwell: Állatfarm	
Illyés Gyula: Egy mondat a zsarnokságról (részlet)	Márai Sándor: Mennyből az angyal
	Tamási Lajos: Piros a vér a pesti utcán
Szórakoztató irodalom	
Irodalom és mozgókép	
Agatha Christie egy Poirot-novellája	Agatha Christie: Tíz kicsi néger

Kötelező olvasmányok

Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfa
Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője vagy A két koldusdiák
Mikszáth Kálmán: A néhai bárány
Móricz Zsigmond: Pillangó vagy a Légy jó mindhalálig
William Shakespeare: Szentivánéji álom vagy Romeo és Júlia vagy Molière: A képzelt beteg
Szabó Magda: Abigél

Memoriterek

Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez
Kölcsey Ferenc: Himnusz – teljes szöveg
Kölcsey Ferenc: Huszt
Kölcsey Ferenc: Emléklapra
Vörösmarty Mihály: Szózat – teljes szöveg
Petőfi Sándor: Nemzeti dal
Petőfi Sándor: Szabadság, szerelem
Petőfi Sándor: Szeptember végén
Ady Endre: Őrizem a szemed (részlet)
Reményik Sándor: Templom és iskola (részlet)
József Attila: Születésnapomra (részlet)
József Attila: Mama
Radnóti Miklós: Nem tudhatom (részlet)
Kányádi Sándor: Két nyárfa (részlet)

MAGYAR NYELV 5. ÉVFOLYAM

A témakörök és tevékenységek áttekintő táblázata:

Témakör	Óraszám
A kommunikáció alapjai	5
Helyesírás, nyelvhelyesség – játékosan	9
Állandósult szókapcsolatok	4
A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek	30
Hangalak és jelentés	4
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	9
Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	4
Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	2
Differenciálásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra felhasználható óra	5
Összes óraszám:	72

Témakör: A kommunikáció alapjai

Óraszám: 5 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése – A kommunikáció nem nyelvi jeleinek megismerése, alkalmazása és üzenetének felismerése a mindennapi beszédhelyzetekben – A nyelv zenei kifejezőeszközeinek megismerése, alkalmazása – A hallás utáni szövegértési készség fejlesztése – A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése – Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása – Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben – Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése – A jelek felismerése, elkülönítése, csoportosítása – A kommunikáció tényezőinek megismerése – A kommunikáció nem nyelvi jeleinek felismerése, alkalmazása – A kommunikációs kapcsolat illemszabályainak tudatosítása, alkalmazása 	<ul style="list-style-type: none"> – természetes jelek, – mesterséges jelek, – jelrendszerek, – feladó, címzett, üzenet, – kód, – csatorna, – beszédhelyzet, – arcjáték, gesztusok, – testhelyzet, – külső megjelenés, – térköz; – hangsúly, – hanglejtés, tempó, – hangerő, szünet, – csend, – megszólítás, – bemutatkozás, – bemutatás, – kérdés, kérés 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház – Hittan – Történelem

Témakör: Helyesírás, nyelvhelyesség játékosan

Óraszám: 9 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az alapvető helyesírási szabályok megismerése (kiejtés elve, szóelemzés) 	<ul style="list-style-type: none"> – hang és betű – ábécé, 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve)</p> <ul style="list-style-type: none"> – A megismert helyesírási esetek felismerése írott szövegekben, és tudatos alkalmazása a szövegalkotásban 	<ul style="list-style-type: none"> – helyesírási alapelv (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve) – elválasztás, – helyes kiejtés, – nyelvi normáknak megfelelő mondatalkotás, – határozóragok megfelelő használata 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Természettudomány, – Hittan

Témakör: Állandósult szókapcsolatok

Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A szókincsfejlesztése, a nyelvhelyességi szabályok alkalmazása – Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások értelmezése, szerkezetének, használati körének megfigyelése – A leggyakoribb mindennapi metaforák jelentésszerkezetének megfigyelése a beszélt és írott szövegekben – játékos gyakorlatokkal – A szókincsfejlesztése, a nyelvhelyességi szabályok alkalmazása – Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások értelmezése, szerkezetének, használati körének megfigyelése – A leggyakoribb mindennapi metaforák jelentésszerkezetének megfigyelése a beszélt és írott szövegekben – játékos gyakorlatokkal 	<ul style="list-style-type: none"> – állandósult szókapcsolat, – szólás, – szóláshasonlat, – közmondás, – szállóige, – köznyelvi metaforák 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Természettudomány, – Hittan

Témakör: A nyelvi szintek: a beszédhang, a fonéma, a szóelemek, a szavak, az összetett szavak

Óraszám: 30 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése – A nyelvi elemzőkészség fejlesztése – A beszédhangok képzésének megismerése, csoportosításának alapjai – A szavak szerkezetének felismerése – A főbb szóelemek és funkciójuk (képző, jel, rag) felismerése, elkülönítése – A szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepének megfigyelése a kommunikációban – Az alapszófajok (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás) felismerése – Nyelvi játékok, szójátékok, szóalkotás különféle módjainak megismerése, digitális programok használatával is 	<ul style="list-style-type: none"> – beszédhang, – fonéma, – magánhangzó, – mássalhangzó, – hangkapcsolódási szabályszerűségek, – szó, szóelem, – egyszerű szó, – összetett szó 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Természettudomány, – Hittan

Témakör: Hangalak és jelentés

Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A hangalak és a jelentés kapcsolatának, illetve a jelentésmezőnek a felismerése – Az egyjelentésű, a többjelentésű, az azonos alakú, az ellentétes jelentésű szavak, a rokon értelmű szavak, a hasonló alakú szavak, a hangutánzó és a hangulatfestő szavak jelentése, felismerése – Gyakorlatszerzés a szavak jelentésviszonyainak sokféleségében 	<ul style="list-style-type: none"> – egyjelentésű, – többjelentésű, – hasonló alakú, – ellentétes jelentésű, – hangutánzó, – hangulatfestő szavak, – jelentésmező 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Természettudomány, – Hittan,

Témakör: Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban

Óraszám: 9 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Szöveghű, értő szövegolvasás gyakorlása – Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása – Reflektálás a szöveg tartalmára – Olvasási stratégiák alkalmazása – A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> – elbeszélés, – leírás, – feleletterv, – felelet, – szóbeli beszámoló, – vázlat, – jellemzés, – levél, 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Természettudomány, – Hittan,

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A kreatív írás gyakorlása – Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata – Szövegtípusok I. feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat jellemzőinek felismerése, alkalmazása – Szövegtípusok II. elbeszélés, leírás, jellemzés, könyvismertetés, hagyományos levél, elektronikus levél: e-mail jellemzőinek felismerése, alkalmazása – Szövegtípusok III. plakát, meghívó jellemzőinek felismerése, alkalmazása – Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete 	<ul style="list-style-type: none"> – elektronikus levél, – plakát, – meghívó, – könyvismertető 	

Témakör: Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei

Óraszám: 2 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A könyvtárak típusaival és jellemzőivel való ismerkedés – Megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunka végzése a könyvtárban és digitális felületeken – Az információ-keresés, –gyűjtés alapvető technikáinak gyakorlása – Képzőművészeti gyűjtemények megismerése vezetéssel – Részvétel múzeumpedagógiai és könyvtárismereti foglalkozáson, és az azt előkészítő osztálytermi órán – Néhány sajtótermék szerkezetének, tartalmának áttekintése – Megadott szempontok alapján reflexió megfogalmazása a múzeumban, színházban, könyvtárban szerzett tapasztalatokról 	<ul style="list-style-type: none"> – könyvtár, – katalógus, – digitális adattárak, – múzeum, – kiállítás – gyűjtemény, – sajtó, – folyóirat, – rovat, – célcsoport, – könyvismertetés 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Természettudomány, – Hittan – Dráma és színház

MAGYAR NYELV 6. ÉVFOLYAM

A témakörök és tevékenységek áttekintő táblázata:

Témakör:	Óraszám
A kommunikáció alapjai	2
Helyesírás, nyelvhelyesség – játékosan	4
Állandósult szókapcsolatok	2
A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek	8
Hangalak és jelentés	4
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	15
Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	46
Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	2
Differenciálásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra felhasználható óra	7
Összes óraszám:	90

Témakör: A kommunikáció alapjai

Óraszám: 2 óra – az 5. évfolyamon tanultak ismétlése

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése – A kommunikáció nem nyelvi jeleinek megismerése, alkalmazása és üzenetének felismerése a mindennapi beszédhelyzetekben – A nyelv zenei kifejezőeszközeinek megismerése, alkalmazása – A hallás utáni szövegértési készség fejlesztése – A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése – Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása – Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben – Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése – A jelek felismerése, elkülönítése, csoportosítása – A kommunikáció tényezőinek megismerése – A kommunikáció nem nyelvi jeleinek felismerése, alkalmazása – A kommunikációs kapcsolat illemszabályainak tudatosítása, alkalmazása 	<ul style="list-style-type: none"> – természetes jelek, mesterséges jelek, jelrendszerek, – feladó, címzett, üzenet, – kód, – csatorna, – beszédhelyzet, – arcjáték, gesztusok, testhelyzet, – külső megjelenés, – térköz; – hangsúly, hanglejtés, tempó, hangerő, szünet, – csend, megszólítás, bemutatkozás, bemutatás, – kérdés, kérés 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Testnevelés, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan – Történelem

Témakör: Helyesírás, nyelvhelyesség játékosan

Óraszám: 4 óra – az 5. évfolyamon tanultak ismétlése

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az alapvető helyesírási szabályok megismerése (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve) – A megismert helyesírási esetek felismerése írott szövegekben, és tudatos alkalmazása a szövegalkotásban 	<ul style="list-style-type: none"> – hang és betű, ábécé, – helyesírási alapelv – kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve – elválasztás, – helyes kiejtés, – nyelvi normáknak megfelelő mondatalkotás, – határozóragok megfelelő használata 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Természettudomány, – Hittan,

Témakör: Állandósult szókapcsolatok

Óraszám: 2 óra – az 5. évfolyamon tanultak ismétlése

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A szókincsfejlesztése, a nyelvhelyességi szabályok alkalmazása – Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások értelmezése, szerkezetének, használati körének megfigyelése – A leggyakoribb mindennapi metaforák jelentésszerkezetének megfigyelése a beszélt és írott szövegekben – játékos gyakorlatokkal – A szókincsfejlesztése, a nyelvhelyességi szabályok alkalmazása – Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások értelmezése, szerkezetének, használati körének megfigyelése – A leggyakoribb mindennapi metaforák jelentésszerkezetének megfigyelése a beszélt és írott szövegekben – játékos gyakorlatokkal 	<ul style="list-style-type: none"> – állandósult szókapcsolat, – szólás, szóláshasonlat, – közmondás, – szállóige, – köznyelvi metaforák 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Természettudomány, – Hittan

Témakör: A nyelvi szintek: a beszédhang, a fonéma, a szóelemek, a szavak, az összetett szavak

Óraszám: 8 óra – az 5. évfolyamon tanultak ismételése

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése – A nyelvi elemzőkészség fejlesztése – A beszédhangok képzésének megismerése, csoportosításának alapjai – A szavak szerkezetének felismerése – A főbb szóelemek és funkciójuk (képző, jel, rag) felismerése, elkülönítése – A szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepének megfigyelése a kommunikációban – Az alapszófajok (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás) felismerése – Nyelvi játékok, szójátékok, szóalkotás különféle módjainak megismerése, digitális programok használatával is 	<ul style="list-style-type: none"> – beszédhang, – fonéma, – magánhangzó, – mássalhangzó, – hangkapcsolódási szabályszerűségek, – szó, szóelem, – egyszerű szó, – összetett szó 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Természettudomány, – Hittan,

Témakör: Hangalak és jelentés

Óraszám: 4 óra 5. évfolyamon tanultak ismételése

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A hangalak és a jelentés kapcsolatának, illetve a jelentésmezőnek a felismerése – Az egyjelentésű, a többjelentésű, az azonos alakú, az ellentétes jelentésű szavak, a rokon értelmű szavak, a hasonló alakú szavak, a hangutánzó és a hangulatfestő szavak jelentése, felismerése – Gyakorlatszerzés a szavak jelentésviszonyainak sokféleségében 	<ul style="list-style-type: none"> – egyjelentésű, – többjelentésű, – hasonló alakú, – ellentétes jelentésű, – hangutánzó, – hangulatfestő szavak, – jelentésmező 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Természettudomány, – Hittan,

Témakör: Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban

Óraszám: 15 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Szövegű, értő szövegolvasás gyakorlása – Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása – Reflektálás a szöveg tartalmára – Olvasási stratégiák alkalmazása – A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése – A kreatív írás gyakorlása 	<ul style="list-style-type: none"> – elbeszélés, – leírás, – feleletterv, felelet, – szóbeli beszámoló, – vázlat, – jellemzés, – levél, elektronikus levél, – plakát, 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Természettudomány, – Hittan,

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata – Szövegtípusok I. feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat jellemzőinek felismerése, alkalmazása – Szövegtípusok II. elbeszélés, leírás, jellemzés, könyvismertetés, hagyományos levél, elektronikus levél: e-mail jellemzőinek felismerése, alkalmazása – Szövegtípusok III. plakát, meghívó jellemzőinek felismerése, alkalmazása – Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete 	<ul style="list-style-type: none"> – meghívó, – könyvismertető 	

Témakör: Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók

Óraszám: 46 ÓRA

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Helyesírási készség fejlesztése – A szójelentés, a metaforikus jelentés, a több szófajúság megismerése – A szavak jelentésbeli szerepe és gyakorlati alkalmazása a szóbeli és írásbeli kommunikációban – A szófajok felismerése helyes leírása a mondatban és a szövegben: ige, főnév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonzyszók, mondatszók – Az iskolai helyesírási segédeszközök: szótár, szabályzat és helyesírási portálok önálló használata – Különféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása – Szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése – Reflektálás a szöveg tartalmára – A szöveghű és értő szövegolvasás gyakorlása – A hagyományos és a digitális íráshasználat fejlesztése <ul style="list-style-type: none"> – A kreatív írás gyakorlása – A helyesírási készség fejlesztése – A mérlegelő gondolkodás fejlesztése – A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése – A nyelvi elemzőkészség kialakítása 	<ul style="list-style-type: none"> – szó, szóelem, – szófajok: ige, – főnév, melléknév, – számnév, – határozószó, – igenevek, – névmások, – viszonzyszók, – mondatszók 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Természettudomány, – Hittan,

Témakör: Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei

Óraszám: 2 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A könyvtárak típusaival és jellemzőivel való ismerkedés – Megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunka végzése a könyvtárban és digitális felületeken – Az információ-keresés, –gyűjtés alapvető technikáinak gyakorlása – Képzőművészeti gyűjtemények megismerése vezetéssel – Részvétel múzeumpedagógiai és könyvtárismereti foglalkozáson, és az azt előkészítő osztálytermi órán – Néhány sajtótermék szerkezetének, tartalmának áttekintése – Megadott szempontok alapján reflexió megfogalmazása a múzeumban, színházban, könyvtárban szerzett tapasztalatokról	<ul style="list-style-type: none"> – könyvtár, – katalógus, – digitális adattárak, – múzeum, – kiállítás, – gyűjtemény, – sajtó, – folyóirat, – rovat, – célcsoport, – könyvismertetés	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Természettudomány, – Hittan,

MAGYAR NYELV 7. ÉVFOLYAM

A témakörök és tevékenységek áttekintő táblázata:

Témakör	Óraszám
A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	3
Mondat a szövegben – egyszerű mondat részei, mellérendelő szó szerkezet	39
Könyvtárhasználat	2
Szövegértés, szövegalkotás	15
Differenciálásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra felhasználható óra	13
Összes óraszám:	72

Témakör: A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése

Óraszám: 3 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése – A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése – A kommunikáció nem nyelvi jeleinek alkalmazása mindennapi helyzetekben – A kommunikációs zavar felismerése, néhány megismert korrekciós lehetőség alkalmazása – A szövegértési készség fejlesztése – A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése – Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása – Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben – A közéleti megnyilatkozás alapjainak elsajátítása – Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése – Az önálló tanulási és ismeretszerzési képesség fejlesztése hagyományos és digitális források, eszközök használatával – A tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőinek megismerése – A kommunikációs zavar felismerése, javítása – Vita- és érvelési kultúra elsajátítása – A közéleti beszédformák felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd felismerése és alkalmazása 	<ul style="list-style-type: none"> – tömegkommunikáció – kommunikációs zavar, – vélemény, – vita, – érv, – cáfolat, – hozzászólás, felszólalás, – alkalmi beszéd 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Hittan

Témakör: Mondat a szövegben – az egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szó szerkezetek, a szóösszetételek

Óraszám: 39 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése – A nyelvi elemzőkészség fejlesztése – A nyelv változásainak megfigyelése – A helyesírási készség fejlesztése – A mondatfajták azonosítása a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben – Egyszerű mondat típusainak felismerése, elemzése – Az egyszerű mondat központosítása – Az összetett szavak helyesírásának alapvető szabályai – A mellérendelő és az alárendelő szó szerkezet fajtáinak megismerése, elemzése – A mondatrészek megtanulása (alany, állítmány, tárgy, határozók [időhatározó, helyhatározó, részeshatározó, mód- és állapothatározó, ok-és célhatározó, eszköz- és társhatározó, állandó határozó]), jelző [minőségjelző, birtokos jelző, mennyiségjelző, értelmező] – A szórend és a mondatjelentés kapcsolatának vizsgálata – A szó elsődleges jelentésének, illetve a metaforikus jelentésnek elkülönítése, tudatos alkalmazása – A főbb szóalkotási módok (szóösszetétel, szóképzés) ismerete – Az összetett szavak alapvető helyesírási szabályainak elsajátítása – Digitális és papíralapú iskolai helyesírási segédeszközök: szótárak és szabályzatok és helyesírási portálok önálló használata 	<ul style="list-style-type: none"> – egyszerű szó, – összetett szó, – mondatrészek, – szó szerkezetek – alárendelő: alanyos, tárgyas, határozós, jelzős; – mellérendelő: kapcsolatos, ellentétes, – választó, magyarázó, következtető szóösszetétel, – szóképzés, – szórend 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Kémia – Fizika – Földrajz – Hittan,

Témakör: Könyvtárhasználat

Óraszám: 2 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A szövegek sajátosságainak megfigyeltetése, főbb fajtáinak tudatosítása: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szövegek – Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata 	<ul style="list-style-type: none"> – szöveg, – hagyományos szöveg, – digitális szöveg, – lineáris szöveg, – nem lineáris szöveg 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Kémia – Fizika – Földrajz – Hittan

Témakör: Szövegértés és szövegalkotás

Óraszám: 15 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Különbéféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása – A szövegtípusok műfaji, retorikai és stilisztikai jellemzőinek megismerése, áttekintése 	<ul style="list-style-type: none"> – elbeszélés, – leírás, – jellemzés, – érvelés, cáfolat 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Kémia – Fizika – Földrajz – Hittan

MAGYAR NYELV 8. ÉVFOLYAM

Magyar nyelvből a 8. évfolyamon félévkor a tanulók anyanyelvi ismereteit záró felméréssel kell mérni.

A TÉMAKÖRÖK ÉS TEVÉKENYSÉGEK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör	Óraszám
A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	2
A MAGYAR NYELV TÁRSADALMI ÉS FÖLDRAJZI VÁLTOZATAI, SZÓALKOTÁSI MÓDOK – JÁTÉKOS FELADATOKKAL	5
Könyvtárhasználat	1
Készüljünk a felvételire!	20
Szövegértés, szövegalkotás	12
Összetett mondat a szövegben	18
Nyelvtörténet, nyelvrokonság – játékosan	3
Differenciálásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra felhasználható óra	11
Összes óraszám:	72

Témakör: A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése

Óraszám: 2 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése – A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése – A kommunikáció nem nyelvi jeleinek alkalmazása mindennapi helyzetekben – A kommunikációs zavar felismerése, néhány megismert korrekciós lehetőség alkalmazása – A szövegértési készség fejlesztése – A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése – Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása – Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben 	<ul style="list-style-type: none"> – tömegkommunikáció, – kommunikációs zavar, – vélemény, – vita, – érv, – cáfolat, – hozzászólás, – felszólalás, – alkalmi beszéd 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Kémia – Fizika – Földrajz – Hittan

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A közéleti megnyilatkozás alapjainak elsajátítása – Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése – Az önálló tanulási és ismeretszerzési képesség fejlesztése hagyományos és digitális források, eszközök használatával – A tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőinek megismerése – A kommunikációs zavar felismerése, javítása – Vita- és érvelési kultúra elsajátítása – A közéleti beszédformák (felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd) felismerése és alkalmazása 		

Témakör: A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok – játékos feladatokkal

Óraszám: 5 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az anyanyelv állandóságának és változásának tudatosítása – A nyelv főbb változatainak megismertetése: köznyelv, irodalmi nyelv, csoportnyelvek – A nyelvek megjelenési formáinak ismerete – A tanuló környezetében előforduló nyelvjárás néhány jellegzetességének megfigyelése – A nyelvi tolerancia kialakítása, fejlesztése – A tanuló környezetében előforduló nyelvváltozatok azonosítása – Anyanyelv, idegen nyelv, nemzetiségi nyelv összevetése 	<ul style="list-style-type: none"> – irodalmi nyelv, – köznyelv, – nyelvjárás, – csoportnyelv, – ifjúsági nyelv, – jelnyelv 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Kémia – Fizika – Földrajz – Hittan

Témakör: Könyvtárhasználat

Óraszám: 1 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A szövegek sajátosságainak megfigyeltetése, főbb fajtáinak tudatosítása: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szövegek 	<ul style="list-style-type: none"> – szöveg, – hagyományos szöveg, – digitális szöveg, – lineáris szöveg, – nem lineáris szöveg 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Digitális kultúra, – Kémia – Fizika

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata		– Földrajz – Hittan

Témakör: Készülünk a felvétélre!

Óraszám: 20 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A tanult hangtani, alaktani ismeretek megfigyeltetése és felismerése a szavakban – A szófajok és mondatfajták megfigyeltetése és felismerése a szövegben – A szókincs fejlesztése – Az állandósult szókapcsolatok, a szólások, a közmondások, a szállóigék értelmezése – A szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése – Az olvasmány-feldolgozási stratégiák gyakoroltatása – Reflektálás a szöveg tartalmára – A szöveghű, értő szövegolvasás gyakoroltatása – A hagyományos és a digitális írás fejlesztése – Kreatív írásgyakorlatok alkalmazása – A helyesírási készség fejlesztése – A mérlegelő gondolkodás fejlesztése – A megtanult szövegtípusok jellemzőinek felismerése és alkalmazása – Helyesírási, nyelvhelyességi szabályoknak és a szövegtípusoknak megfelelő hagyományos és digitális szövegszerkesztési szabályok átisméltése 	<ul style="list-style-type: none"> – Az eddig tanult fogalmak átisméltése 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar irodalom – Digitális kultúra

Témakör: Szövegértés és szövegalkotás

Óraszám: 12 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Különbéle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása – A szövegtípusok műfaji, retorikai és stilisztikai jellemzőinek megismerése, áttekintése	<ul style="list-style-type: none"> – elbeszélés, – leírás, – jellemzés, – érvelés, – cáfolat	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Digitális kultúra, – Kémia – Fizika – Földrajz – Hittan

Témakör: Összetett mondat a szövegben

Óraszám: 18 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A mondatfajták felismerése a közlési szándék és szerkezet szerint – Az összetett mondatok típusainak megismerése – Alárendelő és mellérendelő összetett mondatok elkülönítése – A központosítás megtanulása az összetett mondatban – Az idézés szabályainak elsajátítása	<ul style="list-style-type: none"> – összetett mondat, – alárendelés, – mellérendelés, logikai viszonyok; idézet, idézés	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Kémia – Fizika – Földrajz – Hittan

Témakör: Nyelvtörténet, nyelvrokonság - játékosan

Óraszám: 3 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A nyelv állandóságának és változásának megfigyelése különböző korok szövegeiben – a szókincs változása, régi kifejezések, jövevényszavak gyűjtése irodalmi és beszélt nyelvi szövegekből – a nyelvújítás és a nyelvújítók néhány szóalkotási módjának megismerése – a magyar nyelv eredete, a nyelvrokonság hipotéziseinek megismerése	<ul style="list-style-type: none"> – rovásírás, – nyelvmélt, – nyelvújítás, – nyelvcsalád, – nyelvrokonság, – jövevényszó	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Kémia – Fizika – Földrajz – Hittan

MAGYAR IRODALOM 5. ÉVFOLYAM

Témakör	Óraszám
Család, otthon, nemzet – kisepikai alkotások (mese, monda, mítosz) és lírai alkotások	18
Petőfi Sándor: János vitéz	22
Szülőföld, táj – lírai és kisepikai alkotások	10
Prózai nagyepika – ifjúsági regény 1. Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk	12
Egy szabadon választott meseregény elemzése	5
Differenciálásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra felhasználható óra	5
Összes óraszám	72

Témakör: Család, otthon, nemzet – kisepikai alkotások: mese, monda, mítosz és lírai alkotások

Óraszám: 18 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A családi és baráti kapcsolatok sokféleségének megismerése irodalmi szövegek által – Különböző korokban keletkezett, különböző műfajú szövegek tematikus rokonságának, problémafelvetéseinek tanulmányozása – A korábban megismert műfajokhoz (pl. mese, monda) kapcsolódó elemzési szempontok alkalmazása hasonló témájú szövegekben – Személyes vélemény megfogalmazása a szövegekben felvetett problémákról, azok személyes élethelyzethez kapcsolása 	<ul style="list-style-type: none"> – népmese, – mese, mesealak, meseformálás, meseszám, – kaland, – motívum, – monda, rege, mítosz, – valamint a témakörhöz választott szövegek elemzéséhez kapcsolódó fogalmak: hagyomány, nemzeti hagyomány, nemzeti kultúra, hazaszeretet, eredetmonda, dal, életkép, idill, lírai én 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Természettudomány, – Hittan – Dráma és színház

Témakör: Petőfi Sándor: János vitéz

Óraszám: 22 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A mű szövegének közös órai feldolgozása – A mű cselekményének megismerése, fő fordulópontjainak értelmezése – A költői szöveg részletének és más médiumbeli megjelenítésének (rajzfilm, színmű, illusztráció, stb.) összehasonlítása – A szöveg néhány részletében a poétikai eszközök felismerése, szerepük értelmezése: verselés, szóképek, alakzatok 	<ul style="list-style-type: none"> – verses epika, – elbeszélő költemény; – ütemhangsúlyos verselés, – verssor; – felező tizenkettes, – páros rím; – hasonlat, – metafora, – megszemélyesítés; – párhuzam, 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Természettudomány, – Hittan – Dráma és színház

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Alapvető verstani és műfaji fogalmak megismerése, alkalmazása a mű bemutatásakor	– ellentét	

Témakör: Szülőföld, táj

Óraszám: 10 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A tájhoz, környezethez fűződő érzéseket, gondolatokat kifejező szövegek megértése, összehasonlítása – A táj- és környezetfestés eszközeiként szolgáló nyelvi formák megfigyelése lírai és prózai szövegekben – A nyelv változó természetének megfigyelése különböző példák alapján – A különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetése – Az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó földrajzi kérdések megbeszélése – A szövegek összevetése a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival – Irodalmi atlasz vagy térkép használata – A szövegek vizuális értését erősítő ábrák, illusztrációk készítése különböző technikákkal – Kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése 	<ul style="list-style-type: none"> – hagyomány, – napló, – személyesség, – tájleírás, – téma, – útleírás 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Természettudomány, – Hittan – Dráma és színház

Témakör: Prózai nagyepika – Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk

Óraszám: 12 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészletek részletes megfigyelése – A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás 	<ul style="list-style-type: none"> – Az epikai mű szerkezete: előkészítés, cselekmény, fordulat, bonyodalom, tetőpont, megoldás, végkifejlet, 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Természettudomány, – Hittan – Dráma és színház

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A cselekmény főbb fordulópontjainak felismerése – Egyes szereplők jellemzése – Főbb helyszínek, térbeli viszonyok azonosítása – A cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban 	<ul style="list-style-type: none"> – helyszín, – főszereplő, mellékszereplő 	

Témakör: Egy szabadon választott magyar mese- vagy ifjúsági regény elemzése

Óraszám: 5 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése, és egyes szövegrészek részletes megfigyelése – A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás – A cselekmény főbb fordulópontjainak felismerése – Egyes szereplők jellemzése – Főbb helyszínek, térbeli viszonyok azonosítása – A cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban 		<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Természettudomány, – Hittan – Dráma és színház

MAGYAR IRODALOM 6. ÉVFOLYAM

Témakör	Óraszám
Hősök az irodalomban	15
Arany János: Toldi	20
Szeretet, hazaszeretet, szerelem	12
Prózai nagyepika – ifjúsági regény 2. Gárdonyi Géza: Egri csillagok	14
Szabadon választott világirodalmi ifjúsági regény	7
Differenciálásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra felhasználható óra	4
Összes óraszám:	72

Témakör: Hősök az irodalomban

Óraszám: 15 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az olvasott szöveg szereplőiről, a megjelenített élethelyzetekről szóban és írásban véleményt fogalmaz meg – A hősiesség különböző példáit kifejező szövegek megértése és összehasonlítása – A különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáinak elkülönítése – A különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetése – Az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó történelmi, földrajzi kérdések megbeszélése – Irodalmi atlasz vagy térkép használata – Kisebb projekt munkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése 	<ul style="list-style-type: none"> – próbatétel, – ismétlődő motívum, – időmértékes verselés, – vándortéma; – daktilus, spondeus, – hexameter; – epigramma, – ballada, vígballada, népballada, műballada, – balladai homály, – kihagyás 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Természettudomány, – Hittan – Dráma és színház – Hon-és népismeret

Témakör: Arany János: Toldi

Óraszám: 20 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A mű szövegének közös órai feldolgozása – Az olvasás és megértés nyelvi nehézségeinek feltárása, szókincs-bővítés és olvasási stratégiák fejlesztése – Az elbeszélő költemény műfaji jellemzőinek felismerése, értelmezése a mű vonatkozásában 	<ul style="list-style-type: none"> – verses epika, – elbeszélő költemény; – előhang, – epizód, – késleltetés; – allegória; – fokozás, – túlzás, – megszólítás 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Természettudomány, – Hittan – Dráma és színház – Hon-és népismeret

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az alkotás néhány stíluselemének megfigyelése (pl. verselés, szóképek, alakzatok) – A mű erkölcsi kérdésfelvetéseinek (bűn, bosszú, megtisztulás, testvérvizsoly stb.) megtárgyalása – Az elbeszélői szerepek (narráció, költői kiszólások, rokonszenv) felismerése, értelmezése a jelentésteremtésben 		

Témakör: Szeretet, hazaszeretet, szerelem

Óraszám: 12 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az olvasott szöveg szereplőinek érzelmeiről, gondolatairól, az élethelyzetekről vélemény megfogalmazása szóban és írásban – A szeretet, szerelem, hazaszeretet különböző példáit kifejező szövegek megértése és összehasonlítása – A téma megjelenítését különböző korokban és műfajokban szolgáló nyelvi formák elkülönítése lírai és prózai szövegekben – A különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáinak elkülönítése – A szövegek összevetése a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival – Kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése 	<ul style="list-style-type: none"> – líra, lírai alany, lírai én, – téma, – motívum; – versforma, – rímszerkezet, – keresztrím, – alliteráció; – dal, népdal 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Természettudomány, – Hittan – Dráma és színház – Hon-és népismeret

Témakör: Prózai nagyepika: Gárdonyi Géza: Egri csillagok

Óraszám: 14 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészek részletes megfigyelése – A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás – A cselekmény fordulópontjainak összekapcsolása a műfaj jellegzetességeivel – A főbb szereplők kapcsolatának értelmezése 	<ul style="list-style-type: none"> – történelmi regény, – elbeszélő, – időszerkezet, – több szálon futó cselekmény, – jellemek 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Természettudomány, – Hittan – Dráma és színház – Hon-és népismeret

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A szereplők közötti kapcsolatok vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban – Szövegalkotás az egyes szereplők nézőpontjának megjelenítésével 		

Témakör: Egy szabadon választott világirodalmi ifjúsági regény

Óraszám: 7 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészek részletes megfigyelése – A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás – A cselekmény fordulópontjainak összekapcsolása a műfaj jellegzetességeivel – A főbb szereplők kapcsolatának értelmezése – A szereplők közötti kapcsolatok vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban – Szövegalkotás az egyes szereplők nézőpontjának megjelenítésével 	<ul style="list-style-type: none"> – A korábban tanult poétikai fogalmak alkalmazása a választott regénynek megfelelően 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Természettudomány, – Hittan – Dráma és színház

MAGYAR IRODALOM 7. ÉVFOLYAM

Témakör	Óraszám
KOROK ÉS PORTRÉK	
- A KÖZÉPKOR	5
- RENESZÁNSZ, HUMANIZMUS, REFORMÁCIÓ	16
- Irodalmunk a 17–18. században	5
- Klasszicizmus és romantika	37
Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény	6
Differenciálásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra felhasználható óra	3
Összes óraszám:	72

Témakör: Korok és portrék: A középkor

Óraszám: 5 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Irodalmi szövegek olvasása, értelmezése – Az európai kultúra kialakulásának megismerése 	<ul style="list-style-type: none"> – középkor, – román stílus, – gótika, – egyházi kultúra, – lovagi kultúra, – lovagi erények, – trubadúrok, – intelem, – parainesis, – kódex, – iniciálé, – miniatűr 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Kémia – Fizika – Földrajz – Hittan

Témakör: Korok és portrék: Reneszánsz, humanizmus, reformáció

Óraszám: 16 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A korszakban keletkezett irodalmi szövegek olvasása, értelmezése – A reneszánsz világnézet értelmezése – A reformáció és az anyanyelvi kultúra összefüggésének felismerése – A reneszánsz irodalom alkotóinak, műfajainak, jellegzetes motívumainak megismerése – A reneszánsz drámaalkotások elkülönítése – Egy adott mű különböző művészeti ágakban és médiumokban megjelenő adaptációjának összehasonlítása 	<ul style="list-style-type: none"> – reneszánsz, – humanizmus, – reformáció, – könyvnyomtatás, – vitézi élet, – életkép, – dal, – epigramma, – dráma, – vígjáték (komédia) 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Földrajz – Hittan

Témakör: Korok és portrék: Irodalmunk a 17-18. században

Óraszám: 5 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A korszakban keletkezett irodalmi szövegek olvasása, értelmezése 	<ul style="list-style-type: none"> – kuruc kor, – toborzódal, 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A nemzeti hagyományunk szempontjából szimbolikus irodalmi szövegeink megismerése – A barokk jellegzetes műfajainak és stílusjegyeinek megismerése – A hazaszeretet megjelenése a korszak művészetében 	<ul style="list-style-type: none"> – bujdosóének, – siratóének, – levél, – emlékirat 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Földrajz – Hittan

Témakör: Korok és portrék: Klasszicizmus és romantika

Óraszám: 37 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A nemzeti identitást meghatározó lírai szövegek olvasása, megértése, megbeszélése – A felvilágosodás és a romantika korának művelődéstörténeti és irodalmi programjának megismerése – Az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása – Lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzése – Alapvető lírapoétikai szakterminusok bevezetése lírai én, lírai én pozíciói; hangulati líra, gondolati líra, közösségi líra; helyzetdal, életkép, megszólító vers – Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése: pl. vidám, könnyed, humoros, ironikus, emelkedett, fennkölt, meghitt, idilli – Néhány alapvető lírai műfaj jellemző darabjának megismerése (pl.: dal, himnusz, epigramma, óda) – Alapvető szóképek felismerése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora – A novella és a regény műfaji sajátosságai felismerése – Novellákat és regények különböző szempontok szerinti (téma, műfaj, nyelvi kifejezőeszközök) értelmezése – A kisepikai és a nagyepikai alkotások különbségeinek felismerése cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz stb. 	<ul style="list-style-type: none"> – romantika; – közösségi emlékezet, – önazonosság; – szállóige, – szónoklat, – humor, – óda, – elégia, – dal, – himnusz, – epigramma, – kisepika, – anekdota, – novella, – elbeszélés 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Földrajz – Hittan

Témakör: Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészek részletes megfigyelése - A cselekményben megjelenő élethelyzetek, konfliktusok azonosítása, véleményalkotás - A cselekmény ismertetése az elbeszélés időkezelésének megfigyelésével (pl. egyenes vagy fordított időrend, késleltetés, összefoglalás, időbeli ugrások stb.) - Az elbeszélt világ főbb jellemzőinek összefoglalása (pl. realista, romantikus, varázslatos, egy- vagy többszintű világ) 	<ul style="list-style-type: none"> - történet és elbeszélés, - előre- és visszaautalás, - késleltetés, - epizód, - jelenet, - leírás, - kihagyás 	

MAGYAR IRODALOM 8. ÉVFOLYAM

Témakör	Óraszám
Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében	
- Líra a 20. század első felének magyar irodalmában	16
- Epika a 20. század első felének magyar irodalmában	14
- „Vérző Magyarország” - Trianon	4
Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében	
- Líra a 20. század második felének magyar irodalmában	14
- Epika a 20. század második felének magyar irodalmában	6
- Dráma a 20. század második felének magyar irodalmában	4
A 20. századi történelem az irodalomban II. világháború, holokauszt, romaholokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956	6
Szórakoztató irodalom	5
Differenciálásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra felhasználható óra	3
Összes óraszám:	72

Témakör: Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében

Líra a 20. század első felének magyar irodalmában

Óraszám: 16 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - A nemzeti identitást meghatározó lírai szövegek olvasása, megértése, megbeszélése - A 20. század első felében megjelenő művelődéstörténeti és irodalmi programok bemutatása - Az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása - Lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzése - Alapvető lírapoétikai szakterminusok alkalmazása 	<ul style="list-style-type: none"> - metonímia, - szimbólum; - anafora 	<ul style="list-style-type: none"> - Ének-zene, - Történelem - Vizuális kultúra, - Digitális kultúra, - Földrajz - Hittan

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése – Szóképek felismerése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora, metonímia, szinesztézia, szimbólum 		

Témakör: Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében

Epika a 20. század második felének magyar irodalmában

Óraszám: 14 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A történetmesélés egyszerűbb formáinak átisméltése – A 20. század elejének epikai sokszínűsége, pl.: történelmi regény, idill, iskolaregény, fejlődésregény; népies regény; paródia; lírai novella, realista novella – Novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzése – A novella és az elbeszélés műfaji sajátosságainak felismertetése – Kisepikai és nagyepikai alkotások különbségei (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz) 	<ul style="list-style-type: none"> – kisepika, – novella, – elbeszélés, – iskolaregény, – fejlődésregény; – népies regény; – humor, – paródia; – lírai novella, – realista novella, – aforizma 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Földrajz – Hittan

Témakör: Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében

„Vérző Magyarország” -Trianon

Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A nemzeti identitás meghatározó lírai szövegeinek olvasása, megértése, megbeszélése – A történelmi tragédia megjelenése irodalmi alkotásokban – Egyes olvasott szövegek jellegzetes poétikai-retorikai alakzatainak megfigyelése 	<ul style="list-style-type: none"> – békediktátum, – elcsatolás, – nemzeti trauma, – nemzeti érzés, – Kárpát-medencei magyarság, – nacionalizmus, – patriotizmus 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Földrajz – Hittan

Témakör: Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében:

Líra a 20. század második felének magyar irodalmában

Óraszám: 14 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A lírai nyelvhasználat sajátosságainak átisméltése – Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése – Néhány lírai műfaj jellemzőinek megismerése (lírai önéletrajz, népies dal) – Szóképek, alakzatok felismerése	<ul style="list-style-type: none"> – lírai önéletrajz, – népies dal	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Földrajz – Hittan

Témakör: Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében:

Epika a 20. század második felének magyar irodalmában

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A történetmesélés egyszerűbb formáinak átisméltése – A 20. század második felének epikai sokszínűsége, pl.: lírai szociográfia, egypercesek – Novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzése – Az egyperces novella műfaji sajátosságainak felismertetése – Önéletrajzi ihletettség a 20. század második felének epikájában – A groteszk megjelenése a korszak irodalmában	<ul style="list-style-type: none"> – egyperces, – groteszk, – humor	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Földrajz – Hittan

Témakör: Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében:

Dráma a 20. század második felének magyar irodalmában

Óraszám: 4 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A színpadi hatáskeltés eszközeinek vizsgálata – A drámai döntési helyzetek, motivációk, konfliktusok felismerése, vizsgálata, megvitatása – A dráma cselekményének megértése, rekonstruálása szerkezeti vázlat segítségével – A komikum, a humor tartalmi és nyelvi jellemzőinek megismerése	<ul style="list-style-type: none"> – dráma mint műnem, – tragédia, – komédia, – színház; – a drámai szerkezet, – alapszituáció, – bonyodalom, – konfliktus, – tetőpont, – megoldás; – monológ,	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház – Hittan

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A monológ és a dialógus szerepének megkülönböztetése – Drámarészletekből drámaegész kibontása – Részvétel egy drámai mű színreviteléhez kapcsolódó tevékenységben 	<ul style="list-style-type: none"> – dialógus, – tér- és időviszonyok; – drámai szerepkörök, – szereplők rendszere, – jellemtípus 	

Témakör: A 20. századi történelem az irodalomban

II. világháború, holokauszt, romaholokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956

Óraszám: 6 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A történelmi traumák megjelenése az irodalmi alkotásokban – Diktatúrák és áldozatok, erkölcsi dilemmák és konfliktusok ábrázolása a hatalom és a kiszolgáltatott egyének között. – Az irodalmi művek alapján az egyes emberek erkölcsi felelősségének tudatosítása – Egyes olvasott szövegek jellegzetes poétikai-retorikai alakzatainak megfigyelése 	<ul style="list-style-type: none"> – jellemfejlődés, – szolidaritás, – holokauszt, – koncentrációs tábor, – diktatúra, – forradalom, – szovjet megszállás, – emigráció, emigráns irodalom 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Földrajz – Hittan

Témakör: Szórakoztató irodalom

Óraszám: 5 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az eddigi irodalmi ismeretek felelevenítése és alkalmazása a választott mű értelmezésében 	<ul style="list-style-type: none"> – szórakoztató irodalom, – manipuláció és hitelesség, – krimi, detektívregény 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Földrajz – Hittan

MATEMATIKA - 5-8. ÉVFOLYAM

Évfolyam	5.	6.	7.	8.
Heti óraszám	4	4,5	4	4
Éves óraszám	144	153	136	136

Az alapfokú képzés 5–8. évfolyamán a matematika tanulása-tanítása során a tudástartalmak fokozatosan válnak egyre elvontabbá. A konkrét tárgyi tevékenységekből indulva a képi szemléltetések, ábrázolások mellett megjelennek a szimbolikus modellek. A tanuló a fogalmak, jelenségek elemzése útján eljut azok megértésen alapuló meghatározásához, a definíciók előkészítése során tulajdonságokat, sejtéseket fogalmaz meg, s kialakul a megoldást alátámasztó indoklás igénye, valamint felismeri a matematika kisebb egységeinek belső struktúráját.

A tanítás fő módszere továbbra is a felfedeztetés, a konkrét tevékenységből, játékból, hétköznapi szituációból fakadó indukció. A tanulási tevékenység és problémamegoldás során a tanulót ösztönözzük egyszerű problémák felfedezésére, megfogalmazására és a mindennapi életből vett szöveges problémák matematikai szempontú értelmezésére. A tanuló konkrét helyzetek megoldására képi és szimbolikus modelleket, stratégiákat alkalmaz és alkot, ezáltal fejlődik problémamegoldó és problémaalkotó képessége.

A kombinatív képességek területén a lehetőségek strukturált felsorolásából fokozatosan kialakulnak a rendszerezést segítő konkrét eszközök, stratégiák alkalmazásának készségei.

Felső tagozaton az ismert számok köre bővül a törtekkel és a negatív számokkal úgy, hogy a tanuló ezekkel műveleteket tud végezni. A tanulás-tanítás során a különböző, szöveggel, számokkal megadott matematikai szituációk képi, majd szimbolikus modelljeinek bevezetése fokozatos. A tanuló a megismert szimbólumokkal egyszerű műveleteket végez, ismeri ezek tulajdonságait.

Az 5–8. évfolyamon a természettudományi, a digitális technológiai és a gazdasági ismeretek tanulási-tanítási tartalmakban való megjelenése lehetővé teszi a matematika alkalmazhatóságának, hasznosságának bemutatását.

Fejlődnek a tanuló készségei a matematikai kommunikáció terén. A matematikai kifejezéseket helyesen használja, a fogalmakat értelmezi, megmagyarázza, gyakorlati helyzetekben jól alkalmazza. Ismereteit összefoglalva prezentálni tudja.

A tanuló a közös munkában tevékenyen részt vesz. Eseti feladatokban és projekteknél mások véleményét elfogadja, és ha különbözik a véleményük, igyekszik érvekkel meggyőzni társait. Az új fogalmak, magasabb szintű absztrakciót igénylő tudástartalmak bevezetésekor az egyéni adottságokhoz, ismeretekhez alkalmazkodó differenciálás biztosítja a megfelelő tempójú haladást annak a tanulóknak, akinél ezek a lépések hosszabb időt, több szemléltetést igényelnek. Ezzel a lassabban haladó tanuló sem veszíti el érdeklődését és reményét a matematika megértése iránt.

A matematikai fejlesztő játékok és a számítógép, illetve más IKT-eszközök biztonságos alkalmazása mellett a tanuló megismerkedik olyan matematikai szoftverekkel, amelyek a matematikai tudást és a digitális kompetenciákat együtt fejlesztik.

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban az ellenőrzés és az értékelés csak a tanult ismeretek alkalmazására terjed ki.

A matematika tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A matematika tanulása során elengedhetetlen a tananyag alapos és átfogó megértése. A szöveges feladatok megoldása fejleszti az értő olvasás és a releváns információk kiválasztásának készségét. Az általánosítás és az analógiák adekvát használata, több szempont egyidejű figyelembevétele, a rendszerezési képesség, a megszerzett tudás új helyzetekben való alkalmazása elősegítik az aktív, önirányított tanulás kompetenciáinak kialakítását, fenntartását, megerősítését. A matematika tantárgy a matematikai logika és az algoritmikus gondolkodás fejlesztésével, az ok-okozati összefüggések megláttatásával hozzájárul a többi tantárgy tanulásához szükséges rendszerező, összefüggéseket felismerő, ezáltal hatékony önálló tanulási módszerek elsajátításához és megfelelő alkalmazásához is.

A kommunikációs kompetenciák: A matematika fejleszti a tanuló azon képességét, hogy világosan, röviden és pontosan fejezze ki gondolatait. A matematika tanulása során fokozatosan alakul ki a tanuló érvelési és vitakészsége. A szöveges problémák megoldása javítja a szöveg megértésének készségét: a tanulónak meg kell keresnie az információkat és fel kell ismernie egy adott információ jelentőségét a probléma megoldása során. A matematika tanulási folyamatában kialakul a különböző módon (szöveg, grafikon, táblázat, diagram és képlet) bemutatott tartalmak megértésének és alkotásának készségrendszere.

A digitális kompetenciák: A matematika tanulása során hangsúlyos szerepet kap a problémamegoldás és az algoritmikus gondolkodás, melyek elősegítik a tanuló digitális kompetenciáinak fejlesztését. A különböző matematikai tárgyú szoftverek, alkalmazások, applikációk és játékok alkalmazásán keresztül a matematika tanulása hozzájárul a tanuló digitális kultúrájának kialakításához.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A matematika tanulása során a tanuló gondolkodásának fejlesztése elsősorban konkrét problémák megoldásán keresztül történik. A tanuló előzetes tudása és tapasztalata alapján azonosítja a problémákat, majd ismert matematikai fogalmakra támaszkodva stratégiát dolgoz ki ezek megoldására. Elfogadja, hogy a megoldás több különböző úton is elképzelhető, illetve találkozik olyan nyitott problémákkal is, amelyeknek több megoldása is lehetséges. Kellő kitartással próbál ki különböző matematikai módszereket, és felismeri azokat a problémákat is, amelyeknek nincs megoldása. A tanuló megtanul induktív úton példákat általánosítani és deduktív érvelést használni a matematikai állítások bizonyítására.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A matematika tanulása fejleszti a kitartás, a pontosság, a figyelem és a fegyelmezettség képességét. A matematika tanuláson keresztül erősödik a tanuló felelősségtudata, gazdagodik az önképe, fejlődik a kooperációs készsége. A tanuló matematikai ismereteit alkalmazni tudja az egyéni célok eléréséhez szükséges tervezésben, az életét befolyásoló döntései megalapozásában és meghozatalában, a várható következmények mérlegelésében. A matematika tanulása elősegíti annak belátását, hogy a személyes erősségekre építeni, a hibákból pedig tanulni lehet.

A tanuló a matematikai foglalkozások során megtanulja, hogyan oszthatja meg ötleteit másokkal, és hogyan segítheti társait a matematikai fogalmak megértése vagy azok alkalmazása során. Felelősséget vállal a közösen kitűzött feladatok elvégzéséért, s megtanulja tisztelni mások álláspontját, gondolkodásmódját.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A matematika olyan tudomány, amely összeköti a különböző kultúrákat. A tanuló megismeri a gondolkodás logikai felépítésének eleganciáját, a matematikának a természethez, a művészetekhez és az épített környezethez fűződő viszonyát.

A tanuló konkrét vagy képi reprezentációval vagy szimbolikus modellekkel végzi a matematikai gondolatok vagy kapcsolatok feltárását, majd új kapcsolatokat alakít ki a matematikai fogalmak között.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valódi adatok felhasználásával összeállított mindennapi problémák megoldásán keresztül történik. Ennek során a különböző megoldási lehetőségek keresése fejleszti a gondolkodás rugalmasságát és az új ötletek megalkotásának képességét. A tanuló megfelelő játékokon keresztül képessé válik a különböző kockázatok felmérésére, a számára kedvezőnek tűnő stratégia kidolgozására, és megtapasztalja döntései következményét. A matematikai projekteken való részvétel segíti a későbbi munkavállalás szempontjából fontos készségek kialakulását (kreativitás, mérlegelő gondolkodás, problémamegoldás, kezdeményezőkézség, másokkal való együttműködés készsége).

5-6. évfolyam

Az 5–6. évfolyam tanulásmódszertani szempontból átmenetet képez az alsó tagozat játékos, tevékenykedtető, felfedezettő módszerei és a matematika elméleti ismereteinek befogadását jelentő tanulási módszerek között. Továbbra is fontos szerepet játszik a szemléltetés, az eszközök használata. Elvárható a szerzett tapasztalatok értelmezése, rendszerezése, néhány területen az általánosítás lehetőségének felfedezése és megfogalmazása. A kezdeti, saját szavakkal történő megfogalmazásokat fokozatosan felváltja a matematikai fogalmakat megnevező szakkifejezések használata. Gyakorlati helyzetekben megjelenik a szakmai vita és az érvelés igénye.

Az 5–6. évfolyamon tematikus elrendezésben követik egymást az egyes fejezetek: *Halmazok; Matematikai logika, kombinatorika; Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek; Alapműveletek természetes számokkal; Egész számok, alapműveletek egész számokkal; Közönséges törtek, tizedes törtek, racionális számok; Alapműveletek közönséges törtekkel; Alapműveletek tizedes törtekkel; Arányosság, százalékszámítás; Egyszerű szöveges feladatok; A függvény fogalmának előkészítése; Sorozatok; Mérés és mértékegységek; Síkbeli alakzatok; Transzformációk, szerkesztések; Térgeometria; Leíró statisztika; Valószínűség-számítás.* A témák egy része nemcsak az aktuális terület megalapozását jelenti a megadott óraszámban, hanem megjelenik más fejezetekben is, az eszközrendszer folyamatos gyarapodását biztosítva. Bővül a szöveggel megfogalmazott hétköznapi és matematikai problémák megoldása során alkalmazható modellek köre is.

A szemléltetést és a megértést a tanulók által használható digitális eszközök, szoftverek és online felületek is támogatják.

A témakörök és tevékenységek áttekintő táblázata

Témakör neve	Óraszámok	
	5. évf.	6. évf.
Halmazok	4	6
Matematikai logika, kombinatorika	4	6
Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek	5	12
Alapműveletek természetes számokkal	16	12
Egész számok, alapműveletek egész számokkal	10	8
Közönséges törtek, tizedes törtek, racionális számok	14	6
Alapműveletek közönséges törtekkel	13	6
Alapműveletek tizedes törtekkel	7	6
Arányosság, százalékszámítás	4	13
Egyszerű szöveges feladatok	10	10
A függvény fogalmának előkészítése	4	6
Sorozatok	6	3
Mérés és mértékegységek	12	5
Síkbeli alakzatok	8	11
Térgeometria	6	11
Transzformációk, szerkesztések	6	10
Leíró statisztika	5	6
Valószínűség-számítás	2	8
Ellenőrzésre, felzárkóztatásra, differenciálásra	8	8
Összesen	144	153

5. évfolyam

Témakör neve	Óraszámok
Halmazok	4
Matematikai logika, kombinatorika	4
Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek	5
Alapműveletek természetes számokkal	16
Egész számok, alapműveletek egész számokkal	10
Közönséges törtek, tizedes törtek, racionális számok	14
Alapműveletek közönséges törtekkel	13
Alapműveletek tizedes törtekkel	7
Arányosság, százalékszámítás	4
Egyszerű szóveges feladatok	10
A függvény fogalmának előkészítése	4
Sorozatok	6
Mérés és mértékegységek	12
Síkbeli alakzatok	8
Térgeometria	6
Transzformációk, szerkesztések	6
Leíró statisztika	5
Valószínűség-számítás	2
Ellenőrzésre, felzárkóztatásra, differenciálásra	8
Összesen	144

1. témakör: Halmazok

Óraszám: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- elemeket halmazba rendez adott szempont alapján;
- számokat, számhalmazokat, számegyenesen ábrázol

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- konkrét esetekben halmazokat felismer és ábrázol.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Halmazokba rendezés egy-két szempont szerint – Halmazábra készítése – Számhalmazok számegyenesen szemléltetése 	<ul style="list-style-type: none"> – halmaz, elem, halmazábra, számegyenes 	<ul style="list-style-type: none"> – gyakorlati élet, – rajz

TEVÉKENYSÉGEK

- Konkrét elemek válogatása adott tulajdonság/tulajdonságok szerint, például csoport tagjai közül a szemüvegesek és a barna hajúak
- Egy konkrét válogatás (tárgyak, logikai készlet elemei, alakzatok, szavak) szempontjának/szempontjainak felfedeztetése
- Konkrét elemek egy- két tulajdonság szerinti válogatása, felsorolása
- Játék logikai készlettel

2. témakör: Matematikai logika, kombinatorika

Óraszám: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- igaz és hamis állításokat fogalmaz meg;

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- állítások logikai értékét (igaz vagy hamis) megállapítja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű állítások logikai értékének (igaz vagy hamis) megállapítása – Igaz és hamis állítások önálló megfogalmazása – Egyszerű nyitott mondatok igazsághalmazának megtalálása próbálgatással – A matematikai logika egyszerű, a korosztály számára érthető szakkifejezéseinek ismerete és használata – Kis elemszámú halmaz elemeinek sorba rendezése mindennapi életből vett példákkal – Néhány számkártyát tartalmazó készlet elemeiből adott feltételeknek megfelelő számok alkotása 	<ul style="list-style-type: none"> – „igaz”, „hamis”; – nyitott mondat, – igazsághalmaz; – „és”, „vagy”; – „legalább”, „legfeljebb”; – lehetőségek, 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Vizuális kultúra – Mindennapi élet – Természettudomány

TEVÉKENYSÉGEK

- „Bíróági tárgyalás” játék: a vádlók hamis állításokat fogalmaznak meg például a páros számokról, a védők csoportja pedig cáfolja azokat
- „Füllentős” játék csoportban: a csoportok mondanak 3 állítást, egy hamis, kettő igaz; a többieknek ki kell találni, melyik a hamis
- Az igazsághalmaz elemeit is tartalmazó, néhány elemből álló halmaz elemeinek kipróbálása a nyitott mondat igazzá tételére

3. témakör: Természetes számok halmaza, számelméleti alapismeretek Óraszám: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- ismeri a természetes számok halmazát
- meghatározza természetes számok osztóit, többszöröseit.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját nagy számok esetén;
- ismeri a római számjelek közül az L, C, D, M jeleket, felismeri az ezekkel képzett számokat a hétköznapi helyzetekben;

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Számok helyi értékes írásmódjának megértése; csoportosítás, leltározás, helyiérték-táblázatba rögzítés – Számok helyi értékes írásmódjának használata nagy számok esetében – Római számok írása, olvasása a következő jelekkel: I, V, X, L, C, D, M – Osztók, többszörösök meghatározása	<ul style="list-style-type: none"> – helyi érték, alaki érték, valódi érték, – osztó, többszörös	<ul style="list-style-type: none"> – Történelem, – Tudománytörténet, – Művészetek, – Vizuális kultúra – Naptárak, – Időszámítás

TEVÉKENYSÉGEK

- Vásárlás játékpénzekkel, pénzváltás kisebb, nagyobb címletekre
- Páros munkában arab számok átírása római számokra és viszont; memóriajáték
- „Bumm” játék a többszörösök meghatározására
- „Osztó-fosztó” játék: az egyik játékos elvesz egy számkártyát, a másik elveheti ennek a számnak az összes, még az asztalon lévő osztóját, ezután a második játékos választ egy számot és így tovább

4. témakör: Alapműveletek természetes számokkal Óraszám: 16 +2 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- fejben és írásban összead, kivon, szoroz és oszt legfeljebb kétjegyű természetes számmal
- ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelzésre vonatkozó szabályokat fejben, írásban;
- a műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt észszerűen kerekíti;
- a gyakorlati problémákban előforduló mennyiségeket becsülni tudja, feladatmegoldásához ennek megfelelő tervet készít;

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- gyakorlati feladatok megoldása során legfeljebb kétjegyű egész számmal írásban oszt. A hányadost megbecsüli.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Számkörbővítés; fejben számolás százezres számkörben kerek ezresekkel; – Természetes számok összeadása, kivonása és szorzása írásban – Írásbeli osztás algoritmus a kétjegyű természetes számmal – Írásbeli osztás legfeljebb kétjegyű természetes számmal gyakorlati feladatok megoldása során; a hányados becslése – A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete – Zárójeleket tartalmazó művelet sorok átalakítása, kiszámolása – Kapott eredmény ellenőrzése; észszerű kerekítési szabályok ismerete és helyes alkalmazása fejben, írásban. – Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása – A gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése – Az alpműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság, széttagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban 	<ul style="list-style-type: none"> – összeadandók, az összeg tagjai, – kisebbítendő, kivonandó, különbség, – szorzandó, szorzó, szorzat, – a szorzat tényezői, felcserélhetőség, – csoportosíthatóság, – széttagolhatóság, – osztandó, osztó, hányados, maradék, – zárójel, – kerekítés, becslés, – ellenőrzés 	<ul style="list-style-type: none"> – Mindennapi élet, – Pénzügyi és gazdasági ismeretek

TEVÉKENYSÉGEK

- Fejben számolás gyakorlása játékkal
- „Számalkotó” játék írásbeli összeadáshoz, kivonáshoz: a műveletekben szereplő számokhoz számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból
- A műveleti sorrend és a zárójelezési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli műveletsorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása

- Adott szöveges feladathoz többféle művelet sor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása
- Adott szöveges feladathoz megfelelő művelet sor megalkotása
- Adott művelet sorhoz szöveges feladat írása

5. témakör: Egész számok, alpműveletek egész számokkal
Óraszám: 10 +2 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- ismeri az egész számok kivonására és összeadására vonatkozó eljárásokat
- a műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását;
- a gyakorlati problémákban előforduló mennyiségeket becsülni tudja, feladatmegoldáshoz ennek megfelelő tervet készít;

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- meghatározza konkrét számok ellentettjét, abszolút értékét;
- ismeri az egész számokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Negatív számok a gyakorlatban: adósság, tengerszint alatti mélység, fagypont alatti hőmérséklet – Egész számok ismerete, összehasonlítása, ábrázolása számegyenesen. Ellentett, abszolút érték fogalmának ismerete és alkalmazása – Összeadás, kivonás értelmezése tárgyi tevékenységek, ábrázolások alapján a számkörbővítés során – összeadás, kivonás elvégzése az egész számok körében – Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő művelet sor felírása – Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése – Kapott eredmény ellenőrzése; 	<ul style="list-style-type: none"> – ellentett, – negatív szám, – előjel, – egész szám, – abszolút érték, – becslés, – ellenőrzés 	<ul style="list-style-type: none"> – Természettudomány - időjárás, – Gazdasági, pénzügyi ismeretek - takarékoság, – Történelem - időszámítás

TEVÉKENYSÉGEK

- Vagyoni helyzet megállapítása játékpénzzel és adósságcédulákkal
- Hőmérséklet-változás követése hőmérőmodellen
- Számok szemléltetéséhez, összehasonlításához, sorba rendezéséhez „élő számegyenes” létrehozása: a tanulók egy, a hátukra ragasztott számot képviselnek, és az értéküknek megfelelően foglalják el a helyüket
- Az előírt művelet szemléltetése játékpénzzel és adósságcédulákkal
- Az előírt művelet szemléltetése a számegyenesen való lépegetéssel, például „Hol van a kisautó, ha ... ?”

- Adott szöveges feladathoz többféle művelet sor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása
- Adott szöveges feladathoz megfelelő művelet sor megalkotása
- Adott művelet sorhoz szöveges feladat írása
- „Igaz, hamis” állítások előjeles mennyiségekkel

6. témakör: Közöséges törtek, tizedes törtek, racionális számok

Óraszám: 14+2 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- ismeri a tört és a tizedes tört alakú számokat

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- ábrázol törtrészeket, meghatároz törtrészeknek megfelelő törtszámokat;
- érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját tizedes törtek esetén;
- megfelelteti egymásnak egyszerűbb racionális számok közöséges tört és tizedes tört alakját.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Törtrészek ábrázolása, törtrészeknek megfelelő törtszámok meghatározása – Törtek összehasonlítása, egyszerűsítés, bővítés – Különböző alakokban írt egyenlő törtek felismerése – Számok helyi értékes írása tizedes törtek esetén – Számok ábrázolása számegyenesen 	<ul style="list-style-type: none"> – közöséges tört, – számláló, nevező, – törtvonal, – vegyes szám, – egyszerűsítés, – bővítés, – tizedes tört, tizedesvessző, – helyi értékes írásmód, – számegyenes 	<ul style="list-style-type: none"> – Mindennapi élet, – Tudománytörténet – Mérés

TEVÉKENYSÉGEK

- Kör (torta, pizza) és téglalap (tábla csokoládé) egyenlő részre darabolása, adott törtnek megfelelő rész színezése; színezett részhez törtszám megfeleltetése
- Törtek szemléltetése papírhajtogatással, színes rúd modellel
- Adott törtrészek ábrázolása tányérmodellel (2 különböző színű papírtányért egy sugár mentén bevágva összecsisztatunk; az egyik tányéron például 12 egyenlő részt jelző beosztások vannak)
- Törtek összehasonlítása, például két egyenlő nagyságú és alakú téglalap közül az egyik 4, a másik 3 egyenlő részre osztása; az elsőben a 3 negyed, a másodikban a 2 harmad színezése
- A téglalapon kívül más alakzatok színezése, modellek alkalmazása

- Egyenlő és különböző törték előállítás, összehasonlítása;
- A helyiérték-táblázat bővítése; tized, század, ezred értékekkel való kiegészítése (euró, eurócent)
- Törték szemléltetése és összehasonlítása párhuzamos számegyeneseken; Élő számegyenes.
- Számdominós játékok

7. témakör: Alapműveletek közönséges törtékkel

Óraszám: 13 +2 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- elvégzi az összeadást, kivonást, természetes számmal való szorzást, osztást a racionális számok körében, eredményét összeveti előzetes becslésével;
- ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat fejből, írásban és tizedes törtnél géppel számolás esetén;
- a műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt észszerűen kerekíti.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- meghatározza konkrét műveletek eredményét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Alapműveletek értelmezése tárgyi tevékenységek, ábrázolások alapján – Alapműveletek elvégzése a közönséges törték körében (Szorzás, osztás csak természetes számmal) – Az alapműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság, széttagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban – A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása – Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása – Kapott eredmény ellenőrzése 	<ul style="list-style-type: none"> – közös nevező, – közös nevezőre hozás 	<ul style="list-style-type: none"> – Mindennapi élet, – Gazdasági ismeretek

TEVÉKENYSÉGEK

- Kör- és téglalapmodell, tányérmodell, színes rúd modell alkalmazása alapműveletek értelmezésére
Műveletek dominókkal: minden csoport kap egy kupac lefordított dominót; sorban húzunk, bármikor megállhatunk; a húzott dominót tetszőlegesen fordíthatjuk, egyik oldala a tört

számlálója, másik a nevezője; a húzott és megfelelően fordított törteket összeadjuk, kivonjuk

- A műveleti sorrend és a zárójelezési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli műveletsorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása
- Adott szöveges feladathoz többféle műveletsor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása
- Adott szöveges feladathoz megfelelő műveletsor megalkotása
- Adott műveletsorhoz szöveges feladat írása

8. témakör: Alapműveletek tizedes törtekkel

Óraszám: 7 +2 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- alpműveleteket végez a racionális számok körében, eredményét összeveti előzetes becslésével;
- írásban összead, kivon tizedes törteket, valamint szoroz és oszt természetes számmal
- ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat fejben, írásban és géppel számolás esetén is a racionális számok körében;
- a műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt észszerűen kerekíti;
- a gyakorlati problémákban előforduló mennyiségeket becsülni tudja, feladatmegoldásához ennek megfelelő tervet készít;
- a fejszámoláson és az írásban végzendő műveleteken túlmutató számolási feladatokhoz és azok ellenőrzéséhez számológépet használ.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- gyakorlati feladatok megoldása során tizedes törtet legfeljebb kétjegyű természetes számmal írásban oszt. A hányadost megbecsüli.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Tizedes törtek összeadása, kivonása írásban – Tizedes törtek írásbeli osztása legfeljebb kétjegyű természetes számmal; szorzása természetes számmal gyakorlati feladatok megoldása során; a hányados becslése – Az alpműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság, széttagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban – A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes 	<ul style="list-style-type: none"> – kerekítés – egészre, – pontosság 	<ul style="list-style-type: none"> – Mindennapi élet, – Pénzügyi, gazdasági ismeretek – Mértékváltás

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
alkalmazása írásban és géppel számolás esetén – Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő művelet sor felírása – Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése – Kapott eredmény ellenőrzése; észszerű kerekítés		

TEVÉKENYSÉGEK

- Az írásbeli műveletvégzés algoritmusának segítése játékpénzzel
- „Számalkotó” játék írásbeli összeadáshoz, kivonáshoz
- A tizedes tört osztásának bemutatása és megtapasztalása mértékegység-átváltás segítségével
- A műveleti sorrend és a zárójelezési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli művelet sorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása
- Adott szöveges feladathoz többféle művelet sor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása
- Adott szöveges feladathoz megfelelő művelet sor megalkotása
- Adott művelet sorhoz szöveges feladat írása

9. témakör: Arányosság, százalékszámítás

Óraszám: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- egyszerű arányossági következtetéseket végez konkrét helyzetekben;
- ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén;
- idő, tömeg, hosszúság, terület, térfogat és űrtartalom mértékegységeket átvált helyi értékes gondolkodás alapján, gyakorlati célszerűség szerint.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Egyszerű arányosságok felismerése hétköznapi helyzetekben – Hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő szabvány mértékegységeinek ismerete	– arány, arányosság, – hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő szabvány mértékegységei	– Mindennapi élet – Közlekedés – Mérés

<ul style="list-style-type: none"> – Az ismert szabvány mértékegységek átváltása helyi értékes gondolkodás alapján – Egyszerű törtrészkiszámítási feladatok 		
---	--	--

TEVÉKENYSÉGEK

- Arányos mennyiségpárok keresése például vásárlás, parkettázás, mérés esetén
- Hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő mérése különböző alkalmi (például a ceruza hossza), objektív (például színes rúd) és szabványmértékegységekkel
- Annak megtapasztalása, hogy adott egységgel mérve a kisebb mennyiséghez kevesebb, a nagyobb mennyiséghez több egység szükséges
- A mérőszám változásának megfigyelése adott mennyiség különböző mértékegységekkel való mérése esetén
- Törtrész előállításának megmutatása konkrét modelleken, például a $\frac{2}{3}$ rész kiszámításakor először 3 egyenlő részre osztás az $\frac{1}{3}$ rész kiszámításához, majd 2-vel szorzás

10. témakör: Egyszerű szöveges feladatok

Óraszám: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít;
- matematikából, más tantárgyakból és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel megold;
- gazdasági, pénzügyi témájú egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel megold;
- gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségeknél becslést végez.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- megoldását ellenőrzi.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Matematikai tartalmú egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással – Gazdasági területekről vett egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással – A mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például 	<ul style="list-style-type: none"> – becslés, – ellenőrzés 	<ul style="list-style-type: none"> – Mindennapi élet, – Gazdasági és pénzügyi ismeretek – Magyar nyelv és irodalom

szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással – A megoldás ellenőrzése – Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése		
--	--	--

TEVÉKENYSÉGEK

- „Gondoltam egy számot” játék
- Törtrészek összehasonlítását tartalmazó szöveges feladatokban a törtrészek szemléltetése.

11. témakör: A függvény fogalmának előkészítése
Óraszám: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- konkrét halmazok elemei között megfeleltetést hoz létre;

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- tájékozódik a koordináta-rendszerben: koordinátaival adott pontot ábrázol, megadott pont koordinátáit leolvassa.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A matematikából és a mindennapi életből vett megfeleltetések legalább egy lehetséges szabályának megadása – A matematikából és a mindennapi életből vett megfeleltetések tulajdonságainak megfigyelése, elemzése – Tájékozódás térképen, nézőtéren, sakktáblán és a koordináta-rendszerben 	<ul style="list-style-type: none"> – megfeleltetés, – koordináta-rendszer, – pont koordinátái, – grafikon 	<ul style="list-style-type: none"> – Táblajátékok – Mindennapi élet – Mérés – Tájékozódás

TEVÉKENYSÉGEK

- Adott megfeleltetés szabályának felismerése
- Páros munkában saját szabály alkotása és felismertetése a társal
- A párok szabályainak megbeszélése, érdekességek megfigyelése
- Mozijegy, színházjegy adatainak értelmezése; saját útvonal berajzolása térképre; torpedó játék, kültéri tájékozódási verseny
- „Telefonos” játék párban vagy csoportban: az egyik játékos elkészít egy rajzot a koordináta-rendszerben úgy, hogy más ne láthassa; ezután az ábra néhány pontjának koordinátáit közli a többiekkel, ami alapján nekik is ugyanazt kell létrehozniuk

12. témakör: Sorozatok
Óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- sorozatokat adott szabály alapján folytat;
- néhány tagjával adott sorozat esetén felismer és megfogalmaz képzési szabályt.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Sorozatok létrehozása számokból, jelekből, alakzatokból 	<ul style="list-style-type: none"> – sorozat, – számsorozat, – szabály 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra – Hon és népművészet

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Szabálykövetés ritmusban, rajzban, számolásban – Sorozatok adott szabály szerinti folytatása – Adott sorozat esetén legalább egy szabály felismerése és megfogalmazása 		<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Ének-zene – Építészet

TEVÉKENYSÉGEK

- Számok, sorminták, díszítőelemek, kották, népi motívumok tanári bemutatása, tanulói saját munka készítése
- Megkezdett ritmusgyakorlat megismétlése, tovább fűzése
- Megkezdett díszítő motívum, sorminta folytatása
- „Bumm” játék: számolási szabály követése, például a 7-tel osztható és a 7-est tartalmazó számokra
- Megkezdett sorozat minél több szabályának gyűjtése csoportmunkában
- Páros munkában saját szabály alkotása és felismertetése a társsal
- A párok szabályainak megbeszélése, érdekességek megfigyelése

13. témakör: Mérés és mértékegységek

Óraszám: 12 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- meghatározza téglalap, négyzet kerületét, területét;
- ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén;
- téglatest, kocka alakú tárgyak felszínét és térfogatát méréssel megadja

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- síkbeli tartományok közül kiválasztja a szögtartományokat, nagyság szerint összehasonlítja, méri, csoportosítja azokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Szögtartomány ismerete; összehasonlítás, csoportosítás; szögmérés – Terület, térfogat és űrtartalom mérése gyakorlati helyzetekben alkalmi és szabványegységekkel a természetes és az épített környezetben – Téglalap, négyzet kerületének, területének mérése a természetes és az épített környezetben 	<ul style="list-style-type: none"> – szög és mértékegységei (fok, szögperc), – szögfajták, – kerület, terület, űrtartalom és mértékegységei – felszín, térfogat és mértékegységei 	<ul style="list-style-type: none"> – Mindennapi élet – Építészet – Vizuális kultúra – Technika és tervezés

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Téglalap, négyzet kerületének, területének kiszámítása – Téglatest, kocka alakú tárgyak felszínének és térfogatának mérése a természetes és az épített környezetben – Téglatest, kocka alakú tárgyak felszínének és térfogatának kiszámítása 		

TEVÉKENYSÉGEK

- Szívószál-moddellal szögtartományok kijelölése
- Könyv, füzet, ajtó nyitásával létrehozott szögtartományok megfigyelése; szögmérő használata
- Osztályterem adatainak becslése, mérése (hosszúság, szélesség, magasság, ablakok területe, a terem alapterülete, berendezés össztérfogata, a teremben lévő levegő becsült térfogata...)
- „Üreges testek” úrtartalmának becslése, mérése, összehasonlítása
- Iskolaépület adatainak becslése, mérése (folyosók hossza, szélessége, alapterülete; lépcső magassága; tornaterem hossza, szélessége, alapterülete, becsült magassága, becsült térfogata; épület hossza, szélessége, alapterülete, becsült magassága, becsült térfogata...)
- Téglatest, kocka alakú dobozok készítéséhez szükséges papír területének becslése, mérése, számolása
- Téglatest, kocka alakú üreges test „feltöltése” egységkockákkal (becslés, mérés, számolás)

14. témakör: Síkbeli alakzatok

Óraszám: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- ismeri a tanult négyszögek tulajdonságait, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma;
- a háromszöget oldalai ismeretében megszerkeszti
- ismeri a kör részeit; különbséget tesz egyenes, félegyenes és szakasz között;
- ismeri a háromszög-egyenlőtlenséget.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- felismeri a síkban az egybevágó alakzatokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Környezetünk tárgyaiban a geometriai alakzatok felfedezése – Síkbeli görbék közül a kör kiválasztása – Egyenes, félegyenes és szakasz megkülönböztetése – Síkbeli alakzatok közül a sokszögek kiválasztása 	<ul style="list-style-type: none"> – síkidom, – sokszög, – körvonal, – körlap, sugár, átmérő, 	<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés, – Vizuális kultúra, – Építészet – Térképek

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Háromszögek tulajdonságai háromszög-egyenlőtlenség – Téglalap és négyzet tulajdonságainak ismerete, alkalmazása 	<ul style="list-style-type: none"> – háromszög, háromszög kerülete – téglalap, négyzet 	

TEVÉKENYSÉGEK

- Osztályterem, iskola, iskola környékének megfigyelése geometriai szempontból (a lényegtelen tulajdonságok kizárása)
- Különböző készletekből adott szempontoknak megfelelő elemek válogatása
- Szívószáלבól, hurkapálcából háromszög készítése (lehetséges és lehetetlen helyzetek)
- Papír téglalap és négyzet tulajdonságainak gyűjtése páros munkában, a párok megoldásainak összehasonlítása
- Szabálytalan alakú papírból téglalap, négyzet hajtogatása
- Tangram játék

15. témakör: Transzformációk, szerkesztések

Óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- geometriai ismereteinek felhasználásával pontosan szerkeszt több adott feltételnek megfelelő ábrát;
- felismeri a kicsinyítést és a nagyítást hétköznapi helyzetekben;
- ismer dinamikus geometriai szoftvereket;

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- tapasztalatot szerez a síkbeli mozgásokról gyakorlati helyzetekben;
- felismeri a síkban az egybevágó alakzatokat;
- a szerkesztéshez tervet, előzetes ábrát készít;
- ismeri az alapszerkesztéseket: szakaszfelező merőleget, merőleges és párhuzamos egyeneseket szerkeszt.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Tapasztalatszerzés síkbeli mozgásokról gyakorlati helyzetekben – Egybevágó alakzatok felismerése a természetes és az épített környezetben – Alapszerkesztések: szakaszfelező merőleges, merőleges és párhuzamos egyenesek szerkesztése; – Szerkesztéshez terv, előzetes ábra készítése 	<ul style="list-style-type: none"> – merőlegesség, – párhuzamosság, – szakaszfelező merőleges, 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra – Technika és tervezés

– Néhány adott feltételnek megfelelő ábra pontos szerkesztése		
---	--	--

TEVÉKENYSÉGEK

- Saját eszközök mozgatása a padon
- Ábrák másolása másolópapír (például: sütőpapír) segítségével; a másolat mozgatása
- Alakzatok előállítása például hajtogatás, digitális eszköz segítségével
- Osztályterem, iskola, közeli játszótér, park, tó, épület egybevágó részeinek keresése
- Szerkesztések elvégzése saját eszközökkel (körző, egyélű vonalzó)

16. témakör: Térgometria

Óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- a kocka, a téglatest hálóját elkészíti;
- testeket épít képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján;
- ismeri a kocka, a téglatest tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma;
- ismeri a gömb tulajdonságait;
- a kocka, a téglatest tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Környezetünk tárgyaiban a geometriai testek felfedezése – Téglatest, kocka tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló – Testek közül gömb kiválasztása – Építmények készítése képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján – Testekről, építményekről nézeti rajzok, alaprajzok, hálók készítése 	<ul style="list-style-type: none"> – test, – kocka, – téglatest, – lap, él, csúcs, – alaprajz, – háló, – nézet 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra, – Technika és tervezés – Építészet

TEVÉKENYSÉGEK

- Osztályterem, iskola, iskola környékének megfigyelése geometriai szempontból (a testek kiválasztása)
- Téglatest- és kockamodell tulajdonságainak gyűjtése páros munkában, a párok megoldásainak összehasonlítása; a tapasztalatok irányított összegzése
- Készletből adott szempontnak megfelelő elemek válogatása

- Építés dobozokból, színes rudakból, kis kockákból (kockacukor) feltételek alapján; lapok, élek, csúcsok, nézetek, hálók megfigyelése
- Egyéni munkában építmények, rajzok, hálók készítése; az alkotások összehasonlítása, megbeszélése, kiállítása az osztályteremben

17. témakör: Leíró statisztika

Óraszám: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- értelmezi a táblázatok adatait, az adatoknak megfelelő ábrázolási módot kiválasztja, és az ábrát elkészíti;
- adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol
- megadott szempont szerint adatokat gyűjt ki táblázatból, olvas le hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról, majd rendszerezés után következtetéseket fogalmaz meg;
- konkrét adatsor esetén átlagot számol;

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Adatokat, táblázatokat és diagramokat tartalmazó források felkutatása (például háztartás, sport, egészséges életmód, gazdálkodás) – A táblázatok adatainak értelmezése és ábrázolása (oszlopdigram, kördiagram, vonaldiagram, pontdiagram) kisméretű mintán – A hétköznapi életből gyűjtött adatok táblázatba rendezése, ábrázolása hagyományos eszközökkel – Táblázatból adatgyűjtés adott szempont szerint – Átlag fogalmának ismerete, alkalmazása 	<ul style="list-style-type: none"> – adat, – diagram, – átlag 	<ul style="list-style-type: none"> – Gazdasági ismeretek – Mindennapi élet – Földrajz - időjárás – Testnevelés, sport

TEVÉKENYSÉGEK

- Projektmunka (gyűjtőmunka, a gyűjtött adatok bemutatása, megbeszélése, értelmezése, ábrázolása)
- Megadott vagy a tanulók által gyűjtött adatok ábrázolása és elemzése csoportmunkában

18. témakör: Valószínűség-számítás

Óraszám: 2 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- valószínűségi játékokat, kísérleteket végez, ennek során az adatokat tervszerűen gyűjti, rendezi

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű valószínűségi játékok és kísérletek – Valószínűségi játékok és kísérletek adatainak tervszerű gyűjtése 	<ul style="list-style-type: none"> – valószínűségi kísérlet – esemény 	<ul style="list-style-type: none"> – Játékok – Testnevelés és sport

TEVÉKENYSÉGEK

- Játék dobókockákkal, dobótestekkel, pénzérméssel, szerencsekerékkel, zsákba helyezett színes golyókkal
- Játék eseménykártyákkal a „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események
- Tippelős játék eseménykártyákkal: minden kártyára mindenki odairja a tippjét, hogy 20 kísérletből szerinte hányszor következik be; ellenőrizzük a kísérletek elvégzésével
- Bökös játék csoportban: minden körben a 100-as tábláról véletlenszerűen választunk egy számot (bökünk vagy papírgalacsint dobunk a táblára); a játék elején mindenkinek van 5 korongja; körönként a szám választása előtt minden játékos egy-egy koronggal tippel, például kékre fordítja, ha a szám 7-tel osztható, pirosra, ha nem; ha nem találta el, elvesztette a korongját, ha talált, akkor nem; az veszít, akinek hamarabb elfogynak a korongjai
- 10 korongot feldobunk; a számegyenesen a 0-ból indulva annyit lépünk pozitív irányba, ahány pirosat dobtunk, majd innen annyit negatív irányba, ahány kéket; tippeld meg, hova jutsz; válassz 4 számkártyát, nyersz, ha ezek valamelyikére jutsz
- „Szavazós” játék: állítást fogalmazunk meg egy kísérlet kimenetelére (például két dobókockával a dobott számok szorzata 40); az osztály szavaz igaz, hamis, vagy lehet;

6. évfolyam

Témakör neve	Óraszámok
	6. évfolyam
Halmazok	6
Matematikai logika, kombinatorika	6
Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek	12
Alapműveletek természetes számokkal	12
Egész számok, alapműveletek egész számokkal	8
Közönséges törtek, tizedes törtek, racionális számok	6
Alapműveletek közönséges törtekkel	6
Alapműveletek tizedes törtekkel	6
Arányosság, százalékszámítás	13
Egyszerű szöveges feladatok	10
A függvény fogalmának előkészítése	6
Sorozatok	3

Mérés és mértékegységek	5
Síkbeli alakzatok	11
Térgeometria	11
Transzformációk, szerkesztések	10
Leíró statisztika	6
Valószínűség-számítás	8
Ellenőrzésre, felzárkóztatásra, differenciálásra	8
Összesen	153

1. témakör: Halmazok

Óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- elemeket halmazba rendez több szempont alapján;
- részhalmazokat konkrét esetekben felismer és ábrázol;
- véges halmaz kiegészítő halmazát (komplementerét), véges halmazok közös részét (metszetét), egyesítését (unióját) képezi és ábrázolja konkrét esetekben;
- számokat, számhalmazokat, halmazműveleti eredményeket számegyenesen ábrázol.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- konkrét esetekben halmazokat felismer és ábrázol.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Halmazokba rendezés több szempont szerint – Részhalmazok felismerése ábráról – Halmazok közös részének és egyesítésének megállapítása ábrázolás segítségével. 	<ul style="list-style-type: none"> – részhalmaz, – közös rész, – egyesítés 	<ul style="list-style-type: none"> – gyakorlati élet, – Vizuális kultúra

TEVÉKENYSÉGEK

- Konkrét elemek válogatása adott tulajdonság/tulajdonságok szerint.
- Egy konkrét válogatás (tárgyak, logikai készlet elemei, alakzatok, szavak...) szempontjának/szempontjainak felfedeztetése
- Konkrét elemek egy- két tulajdonság szerinti válogatása, felsorolása. A mindkét, vagy pontosan egy tulajdonsággal rendelkező elemek elhelyezése halmazábrában. A legalább egy tulajdonságú elemek megkeresése.
- Játék logikai készlettel
- Konkrét halmaz elemeiből részhalmazok képzése. Példák és ellenpéldák részhalmazokra.

2. témakör: Matematikai logika, kombinatorika

Óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- igaz és hamis állításokat fogalmaz meg;
- tanult minták alapján néhány lépésből álló bizonyítási gondolatsort megért és önállóan összeállít;
- a logikus érvelésben a matematikai szaknyelvet következetesen alkalmazza társai meggyőzésére;
- összeszámlálási feladatok megoldása során alkalmazza az összes eset áttekintéséhez szükséges módszereket.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- állítások logikai értékét (igaz vagy hamis) megállapítja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Nyitott mondatok igazsághalmazának megtalálása próbálgatással – Egyszerű stratégiai, logikai és pénzügyi játékok, társasjátékok – Az összes eset előállításánál során rendszerezési sémák használata: táblázat, ágrajz, szisztematikus felsorolás	<ul style="list-style-type: none"> – összes lehetőség, rendszerező áttekintés, ágrajz	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Vizuális kultúra – Mindennapi élet – Természettudomány

TEVÉKENYSÉGEK

- „Bírósági tárgyalás” játék: a vádlók hamis állításokat fogalmazznak meg például a páros számokról, a védők csoportja pedig cáfolja azokat
- „Füllentős” játék csoportban: a csoportok mondanak 3 állítást, egy hamis, kettő igaz; a többieknek ki kell találni, melyik a hamis
- Az igazsághalmaz elemeit is tartalmazó, néhány elemből álló halmaz elemeinek kipróbálása a nyitott mondat igazzá tételére
- Konkrét tárgyakkal, készletek elemeivel, geometriai alkotásokkal az adott feltételeknek megfelelő összes lehetőség kirakása és rendszerezése
- Adott ágrajz alapján feladat készítése és „feladatküldés” csoportmunkában

3. témakör: Természetes számok halmaza, számelméleti alapismeretek

Óraszám: 12 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- ismeri a prímszám és az összetett szám fogalmakat; el tudja készíteni összetett számok prímtényező felbontását 1000-es számkörben;
- meghatározza természetes számok legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- ismeri és alkalmazza a 2-vel, 3-mal, 4-gyel, 5-tel, 6-tal, 9-cel, 10-zel, 100-zal való oszthatóság szabályait;
- a természetes számokat osztóik száma alapján és adott számmal való osztási maradékuk szerint csoportosítja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Számok helyi értékes írásmódjának megértése különböző számrendszerekben csoportosítás, leltározás, helyiérték-táblázatba rögzítés – Számok helyi értékes írásmódjának használata nagy számok esetében – ismeri és alkalmazza a 2-vel, 3-mal, 4-gyel, 5-tel, 6-tal, 9-cel, 10-zel, 100-zal való oszthatóság szabályait; – a természetes számokat osztóik száma alapján és adott számmal való osztási maradékuk szerint csoportosítja. – Közös osztók, közös többszörösök meghatározása két szám esetén 	<ul style="list-style-type: none"> – közös osztó, – közös többszörös 	<ul style="list-style-type: none"> – Történelem, – Tudománytörténet, – Művészetek, – Naptárak, – Időszámítás

TEVÉKENYSÉGEK

- Vásárlás játékpénzekkel, pénzváltás kisebb, nagyobb címletekre
- „Bumm” játék a többszörösök meghatározására
- „Osztó-fosztó” játék: az egyik játékos elvesz egy számkártyát, a másik elveheti ennek a számnak az összes, még az asztalon lévő osztóját, ezután a második játékos választ egy számot és így tovább
- Oszthatósági tulajdonságok vizsgálata számegyenesen

4. témakör: Alapműveletek természetes számokkal**Óraszám: 12 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:**

- fejben és írásban összead, kivon, szoroz és oszt legfeljebb kétjegyű természetes számmal
- ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat fejben, írásban;
- a műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt észszerűen kerekíti;
- a gyakorlati problémákban előforduló mennyiségeket becsülni tudja, feladatmegoldásához ennek megfelelő tervet készít;

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- gyakorlati feladatok megoldása során legfeljebb kétjegyű egész számmal írásban oszt. A hányadost megbecsüli.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Számkörbővítés; fejben számolás százezres számkörben kerek ezresekkel; – Természetes számok összeadása, kivonása és szorzása írásban – Írásbeli osztás algoritmus a kétjegyű természetes számmal – Írásbeli osztás legfeljebb kétjegyű természetes számmal gyakorlati feladatok megoldása során; a hányados becslése – A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete – Zárójeleket tartalmazó művelet sorok átalakítása, kiszámolása – Kapott eredmény ellenőrzése; észszerű kerekítési szabályok ismerete és helyes alkalmazása fejben, írásban. – Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása – A gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése – Az alpműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság, szétagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban 	<ul style="list-style-type: none"> – összeadandók, az összeg tagjai, – kisebbítendő, kivonandó, különbség, – szorzandó, szorzó, szorzat, – a szorzat tényezői, felcserélhetőség, – csoportosíthatóság, – szétagolhatóság, – osztandó, osztó, hányados, maradék, – zárójel, – kerekítés, becslés, – ellenőrzés 	<ul style="list-style-type: none"> – Mindennapi élet, – Pénzügyi és gazdasági ismeretek

TEVÉKENYSÉGEK

- Fejben számolás gyakorlása játékkal
- „Számalkotó” játék írásbeli összeadáshoz, kivonáshoz: a műveletekben szereplő számokhoz számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból
- A műveleti sorrend és a zárójelezési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli műveletsorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása
- Adott szöveges feladathoz többféle műveletsor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása

- Adott szöveges feladathoz megfelelő műveletsor megalkotása
- Adott műveletsorhoz szöveges feladat írása

5. témakör: Egész számok, alpműveletek egész számokkal
Óraszám: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat fejben, írásban és géppel számolás esetén is.
- a fejszámoláson és az írásban végzendő műveleteken túlmutató számolási feladatokat és azok ellenőrzését számológépen végzi.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- meghatározza konkrét számok ellentettjét, abszolút értékét;
- ismeri az egész számokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Alpműveletek értelmezése tárgyi tevékenységek, ábrázolások alapján a számkörbővítés során – Alpműveletek elvégzése az egész számok körében – Az alpműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság, széttagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban – A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása fejben, írásban és géppel számolás esetén – Kapott eredmény ellenőrzése, ésszerű kerekítés 	<ul style="list-style-type: none"> – kerekítés 	<ul style="list-style-type: none"> – Természettudomány, időjárás, – Gazdasági, pénzügyi ismeretek, takarékoság, – Történelem, időszámítás

TEVÉKENYSÉGEK

- Az előírt művelet szemléltetése játékpénzzel és adósságcédulákkal
- Hőmérséklet-változás követése hőmérőmodellen
- Számok szemléltetéséhez, összehasonlításához, sorba rendezéséhez „élő számegyenes” létrehozása: a tanulók egy, a hátukra ragasztott számot képviselnek, és az értéküknek megfelelően foglalják el a hely
- Adott szöveges feladathoz többféle műveletsor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása

- Adott szöveges feladathoz többféle művelet sor megalkotása
- Adott művelet sorhoz szöveges feladat írása
- „Igaz, hamis” állítások előjeles mennyiségekkel
- Műveleti sorrend, zárójelezési szabályok gyakorlása csoportban

6. témakör: Közösleges törtek, tizedes törtek, racionális számok
Óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- ismeri a racionális számokat, tud példát végtelen szakaszos tizedes törtre

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- megfelelteti egymásnak racionális számok közösleges tört és tizedes tört alakját.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Törtek összehasonlítása, egyszerűsítés, bővítés – Különböző alakokban írt egyenlő törtek felismerése – Számok ábrázolása számegyenesen – Racionális számok tört és tizedes tört alakja, helyük a számegyenesen 	<ul style="list-style-type: none"> – racionális szám 	<ul style="list-style-type: none"> – Mindennapi élet, – Tudománytörténet – Mérés

TEVÉKENYSÉGEK

- Törtek összehasonlítása, például két egyenlő nagyságú és alakú téglalap közül az egyik 4, a másik 3 egyenlő részre osztása; az elsőben a 3 negyed, a másodikban a 2 harmad színezése
- A téglalapon kívül más alakzatok színezése, modellek alkalmazása
- Egyenlő és különböző törtek előállítás, összehasonlítása;
- A helyiérték-táblázat bővítése; tized, század, ezred...értékekkel való kiegészítése (euró, eurócent)
- Törtek szemléltetése és összehasonlítása párhuzamos számegyeneseken; Élő számegyenes.
- Számdominós játékok

7. témakör: Alapműveletek közösleges törtekkel
Óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- elvégzi az összeadást, kivonást, szorzást, osztást a tört számok körében, eredményét összeveti előzetes becslésével;
- ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat a tört számokkal fejen, írásban és géppel számolás esetén;

- A kapott eredményt észszerűen kerekíti, ellenőrzi

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- meghatározza konkrét műveletek eredményét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Alapműveletek értelmezése – Reciprok fogalmának ismerete és alkalmazása – Alapműveletek elvégzése a közönséges törtek körében – Az alapműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság, széttagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban – A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása – Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása – Kapott eredmény ellenőrzése 	<ul style="list-style-type: none"> – reciprok 	<ul style="list-style-type: none"> – Mindennapi élet, – Gazdasági ismeretek

TEVÉKENYSÉGEK

- A műveleti sorrend és a zárójelezési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli műveletsorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása
- Adott szöveges feladathoz többféle műveletsor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása
- Adott szöveges feladathoz megfelelő műveletsor megalkotása
- Adott műveletsorhoz szöveges feladat írása

8. témakör: Alapműveletek tizedes törtekkel

Óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- alapműveleteket végez a racionális számok körében, eredményét összeveti előzetes becslésével;
- írásban összead, kivon, szoroz és oszt tizedes törtek körében;
- ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat fejben, írásban és géppel számolás esetén is a racionális számok körében;
- a műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt észszerűen kerekíti;

- a gyakorlati problémákban előforduló mennyiségeket becsülni tudja, feladatmegoldásához ennek megfelelő tervet készít;
- a fejszámoláson és az írásban végzendő műveleteken túlmutató számolási feladatokhoz és azok ellenőrzéséhez számológépet használ.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- gyakorlati feladatok megoldása során tizedes törtet legfeljebb két tizedes jegyet tartalmazó számmal írásban oszt. A hányadost megbecsüli.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Tizedes törtek összeadása, kivonása, szorzása írásban – Tizedes törtek írásbeli osztása legfeljebb két tizedes jegyet tartalmazó számmal; a hányados becslése – Az alpműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság, széttagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban – A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása írásban és géppel számolás esetén – Egyszerű szöveges feladatok matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő művelet sor felírása – Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése – Kapott eredmény ellenőrzése; észszerű kerekítés 	<ul style="list-style-type: none"> – kerekítés, – pontosság 	<ul style="list-style-type: none"> – Mindennapi élet, – Pénzügyi, gazdasági ismeretek – Mértékváltás

TEVÉKENYSÉGEK

- Az írásbeli műveletvégzés algoritmusának segítése játékpénzzel „Számalkotó” játék írásbeli összeadáshoz, kivonáshoz
- A tizedes törttel való osztás bemutatása és megtapasztalása mértékegység-átváltás segítségével
- A műveleti sorrend és a zárójelezési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli művelet sorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása
- Adott szöveges feladathoz többféle művelet sor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása
- Adott szöveges feladathoz megfelelő művelet sor megalkotása
- Adott művelet sorhoz szöveges feladat írása

9. témakör: Arányosság, százalékszámítás

Óraszám: 13 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben;
- felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját;
- ismeri a százalék fogalmát, gazdasági, pénzügyi és mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat megold;

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Egyenes és fordított arányosságok felismerése hétköznapi helyzetekben – Az egyenesen arányos mennyiségek felismert tulajdonságainak alkalmazása konkrét gyakorlati feladatok megoldásában – Az egyenes és fordított arányosság és a mérés kapcsolatának felismerése – Törtrészkiszámítási feladatok az egyenesen arányos mennyiségek kapcsolatainak alkalmazásával – Századrész és százalék elnevezések párhuzamos használata gyakorlati helyzetekben	<ul style="list-style-type: none"> – egyenes arányosság, – fordított arányosság, – százalék érték, alap, százalékláb	<ul style="list-style-type: none"> – Mindennapi élet – Közlekedés – Mérés

TEVÉKENYSÉGEK

- Arányos mennyiségpárok keresése például vásárlás, parkettázás, mérés esetén
- Annak megtapasztalása, hogy adott egységgel mérve a kisebb mennyiséghez kevesebb, a nagyobb mennyiséghez több egység szükséges
- A mérőszám változásának megfigyelése adott mennyiség különböző mértékegységekkel való mérése esetén
- Fogyasztási cikkek címkéin, reklámokban, társadalom- és természetismereti tanulmányokban előforduló százalékos adatok értelmezése

10. témakör: Egyszerű szöveges feladatok

Óraszám: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- egyismeretlenes elsőfokú egyenletet lebontogatással és mérlegelvvel megold
- matematikából, más tantárgyakból és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel, vagy egyenlettel megold;

- gazdasági, pénzügyi témájú egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel, vagy egyenlettel megold;

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- megoldását ellenőrzi.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Matematikai tartalmú egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással – Gazdasági területekről vett egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással – A mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással – A megoldás ellenőrzése – Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése 	<ul style="list-style-type: none"> – becslés, – egyenlet, – mérlegelv, – lebontogatás – ellenőrzés 	<ul style="list-style-type: none"> – Mindennapi élet, – Gazdasági és pénzügyi ismeretek – Magyar nyelv és irodalom

TEVÉKENYSÉGEK

- „Gondoltam egy számot” játék
- Tötrészek összehasonlítását tartalmazó szöveges feladatokban a tötrészek szemléltetése.

11. témakör: A függvény fogalmának előkészítése

Óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- konkrét helyzetekben felismeri az egyenes és fordított arányosságot;
- felismeri és megalkotja az egyenes és fordított arányosságot;

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- tájékozódik a koordináta-rendszerben: koordinátaival adott pontot ábrázol, megadott pont koordinátáit leolvassa.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A matematikából és a mindennapi életből vett megfeleltetések legalább egy lehetséges szabályának megadása 	<ul style="list-style-type: none"> – egyenes arányosság 	<ul style="list-style-type: none"> – Táblajátékok – Mindennapi élet – Mérés

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A matematikából és a mindennapi életből vett megfeleltetések tulajdonságainak megfigyelése, elemzése – Tájékozódás térképen, nézőtéren, sakktablán és a koordináta-rendszerben – egyenes arányosság grafikonjának felismerése 		<ul style="list-style-type: none"> – Tájékozódás

TEVÉKENYSÉGEK

- Adott megfeleltetés szabályának felismerése
- Páros munkában saját szabály alkotása és felismertetése a társsal. A párok szabályainak megbeszélése, érdekességek megfigyelése
- Mozijegy, színházjegy adatainak értelmezése; saját útvonal berajzolása térképre; torpedó játék, kültéri tájékoztató verseny
- „Telefonos” játék párban vagy csoportban: az egyik játékos elkészít egy rajzot a koordináta-rendszerben úgy, hogy más ne láthassa; ezután az ábra néhány pontjának koordinátáit közli a többiekkel, ami alapján nekik is ugyanazt kell létrehozniuk

12. témakör: Sorozatok

Óraszám: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- sorozatokat adott szabály alapján folytat;
- néhány tagjával adott sorozat esetén felismer és megfogalmaz képzési szabályt.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Sorozatok létrehozása számokból, jelekből, alakzatokból – Szabálykövetés ritmusban, rajzban, számolásban – Sorozatok adott szabály szerinti folytatása – Adott sorozat esetén legalább egy szabály felismerése és megfogalmazása 	<ul style="list-style-type: none"> – sorozat, – számsorozat, – szabály 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra – Hon és népművészet – Magyar nyelv és irodalom – Ének-zene – Építészet

TEVÉKENYSÉGEK

- Számok, sorminták, díszítőelemek, kották, népi motívumok tanári bemutatása, tanulói saját munka készítése
- Megkezdett ritmusgyakorlat megismétlése, tovább fűzése
- Megkezdett díszítő motívum, sorminta folytatása

- „Bumm” játék: számolási szabály követése, például a 7-tel osztható és a 7-est tartalmazó számokra
- Megkezdett sorozat minél több szabályának gyűjtése csoportmunkában
- Páros munkában saját szabály alkotása és felismertetése a társsal
- A párok szabályainak megbeszélése, érdekességek megfigyelése

13. témakör: Mérés és mértékegységek

Óraszám: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- meghatározza háromszögek és speciális négyszögek kerületét, területét;
- ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén;
- egyenes hasáb alakú tárgyak felszínét és térfogatát méréssel megadja, képlettel kiszámolja, a képleteket megalapozó összefüggéseket érti

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Téglalap, négyzet és háromszög kerületének, területének mérése a természetes és az épített környezetben – Sokszögek területének meghatározása átdarabolással – Téglatest, kocka alakú tárgyak felszínének és térfogatának mérése a természetes és az épített környezetben – Téglatest, kocka alakú tárgyak felszínének és térfogatának kiszámítása 	<ul style="list-style-type: none"> – hasáb, – képlet, – kerület, terület, – űrtartalom felszín, térfogat és mértékegységei 	<ul style="list-style-type: none"> – Mindennapi élet – Építészet – Vizuális kultúra – Technika és tervezés

TEVÉKENYSÉGEK

- Osztályterem adatainak becslése, mérése (hosszúság, szélesség, magasság, ablakok területe, a terem alapterülete, berendezés összterfogata, a teremben lévő levegő becsült térfogata...)
- „Üreges testek” űrtartalmának becslése, mérése, összehasonlítása
- Iskolaépület adatainak becslése, mérése (folyosók hossza, szélessége, alapterülete; lépcső magassága; tornaterem hossza, szélessége, alapterülete, becsült magassága, becsült térfogata; épület hossza, szélessége, alapterülete, becsült magassága, becsült térfogata...)
- Hasáb alakú dobozok készítéséhez szükséges papír területének becslése, mérése, számolása
- Hasáb alakú üreges test „feltöltése” egységkockákkal (becslés, mérés, számolás)

14. témakör: Síkbeli alakzatok

Óraszám: 11 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE

- ismeri a négyszögek tulajdonságait, belső és külső szögek összege;
- ismeri a speciális négyszögeket: trapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz, húrtrapéz;
- a speciális négyszögek tulajdonságai alapján halmazábrát készít;
- a háromszögek és a speciális négyszögek tulajdonságait alkalmazza a feladatmegoldás során;
- ismeri a háromszögek tulajdonságait, belső és külső szögeinek összegét
- ismeri a tengelyesen szimmetrikus háromszöget

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- csoportosítja a háromszögeket szögeik és oldalaik szerint;

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Környezetünk tárgyaiban a geometriai alakzatok felfedezése – tengelyesen szimmetrikus háromszögek ismerete – Háromszögek tulajdonságai, belső és külső szögek és összegük – Háromszögek csoportosítása szögeik és oldalaik szerint	<ul style="list-style-type: none"> – belső szög, – külső szög, – derékszögű, – hegyesszögű, – tompaszögű, – egyenlő szárú és szabályos háromszög	<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés, – Vizuális kultúra, – Építészet – Földrajz - térképek

TEVÉKENYSÉGEK

- Osztályterem, iskola, iskola környékének megfigyelése geometriai szempontból (a lényegtelen tulajdonságok kizárása)
- Különböző készletekből adott szempontoknak megfelelő elemek válogatása
- Papír háromszög szögeinek összeillesztése
- Papír háromszögek hajtogatása, szimmetria tulajdonságaik megfigyelése síktükörrel
- Tangram játékok

15. témakör: Transzformációk, szerkesztések

Óraszám: 11 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- geometriai ismereteinek felhasználásával pontosan szerkeszt több adott feltételnek megfelelő ábrát;
- megszerkeszti alakzatok tengelyes és középpontos tükörképét
- ismeri a tengelyesen szimmetrikus háromszöget;
- ismer dinamikus geometriai szoftvereket;

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- tapasztalatot szerez a síkbeli mozgásokról gyakorlati helyzetekben;
- felismeri a síkban az egybevágó alakzatokat;
- a szerkesztéshez tervet, előzetes ábrát készít;
- ismeri az alapszerkesztéseket: szöget, szögfelezőt szerkeszt, szöget másol

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Tapasztalatszerzés síkbeli mozgásokról gyakorlati helyzetekben – Tengelyes tükrözés és középpontos tükrözés ismerete és alkalmazása – Alapszerkesztések: szög, szögfelező és szögmásolás szerkesztése; – Szerkesztéshez terv, előzetes ábra készítése – Tükrös alakzatok felismerése a természetes és épített környezetben – Tengelyes és középpontos tükrözés szerkesztése 	<ul style="list-style-type: none"> – szimmetriatengely, – szimmetria középpont, – tengelyes szimmetria, – középpontos szimmetria, – szögfelező 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra – Technika és tervezés – Biológia

TEVÉKENYSÉGEK

- Saját eszközök mozgatása a padon
- Ábrák másolása másolópapír (például: sütőpapír) segítségével; a másolat mozgatása
- Alakzatok előállítás például hajtogatás, digitális eszköz segítségével
- Osztályterem, iskola, közeli épületek szimmetrikus részeinek keresése
- Szerkesztések elvégzése saját eszközökkel (körző, egyélű vonalzó)

16. témakör: Térgeometria

Óraszám: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- a hasáb és gúla hálóját elkészíti;
- testeket épít képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján;
- ismeri a hasáb, gúla tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma, lapátlók, testátlók;
- ismeri a gömb tulajdonságait;
- a hasáb, gúla tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Környezetünk tárgyaiban a geometriai testek felfedezése – Téglatest, kocka tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló – Testek közül gömb kiválasztása 	<ul style="list-style-type: none"> – test, hasáb, gúla, – lapátló, testátló – alaprajz, – háló, – nézet 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra, – Technika és tervezés – Építészet – Képzőművészet

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Építmények készítése képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján – Testekről, építményekről nézeti rajzok, alaprajzok, hálók készítése 		

TEVÉKENYSÉGEK

- Osztályterem, iskola, iskola környékének megfigyelése geometriai szempontból (a testek kiválasztása)
- Téglatest- és kockamodell tulajdonságainak gyűjtése páros munkában, a párok megoldásainak összehasonlítása; a tapasztalatok irányított összegzése
- Készletből adott szempontnak megfelelő elemek válogatása
- Építés dobozokból, színes rudakból, kis kockákból (kockacukor) feltételek alapján; lapok, élek, csúcsok, nézetek, hálók megfigyelése
- Egyéni munkában építmények, rajzok, hálók készítése; az alkotások összehasonlítása, megbeszélése, kiállítása az osztályteremben

17. témakör: Leíró statisztika

Óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol hagyományos és digitális eszközökkel
- megadott szempont szerint adatokat gyűjt ki táblázatból, olvas le hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról, majd rendszerezés után következtetéseket fogalmaz meg;
- konkrét adatsor esetén átlagot számol, mediánt, módot állapít meg;
- különböző típusú diagramokat megfeleltet egymásnak;

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Adatokat, táblázatokat és diagramokat tartalmazó források felkutatása (például háztartás, sport, egészséges életmód, gazdálkodás) – A táblázatok adatainak értelmezése és ábrázolása (oszlopdiaagram, kördiaagram, vonaldiaagram, pontdiaagram) kisméretű mintán – A hétköznapi életből gyűjtött adatok táblázatba rendezése, ábrázolása hagyományos és digitális eszközökkel 	<ul style="list-style-type: none"> – adat, – diagram, – medián, módusz 	<ul style="list-style-type: none"> – Gazdasági ismeretek – Mindennapi élet – Természettudomány - időjárás – Testnevelés és sport

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Azonos adatok alapján készült kör- és oszlopdiagram összehasonlítása kisméretű minta esetén		

TEVÉKENYSÉGEK

- Projektmunka (gyűjtőmunka, a gyűjtött adatok bemutatása, megbeszélése, értelmezése, ábrázolása)
- Megadott vagy a tanulók által gyűjtött adatok ábrázolása és elemzése csoportmunkában

18. témakör: Valószínűség-számítás

Óraszám: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- valószínűségi játékokat, kísérleteket végez, ennek során az adatokat tervszerűen gyűjti, rendezi és ábrázolja digitálisan is;
- valószínűségi játékokban érti a lehetséges kimeneteleket, játékában stratégiát követ;
- ismeri a gyakoriság és a relatív gyakoriság fogalmát. Ismereteit felhasználja a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Egyszerű valószínűségi játékok és kísérletek	– „biztos”, „lehetséges”, „lehetetlen”	– Játékok – Sport
– Valószínűségi játékok és kísérletek adatainak tervszerű gyűjtése	– események	
– A „biztos” „lehetséges, de nem biztos” és „lehetetlen” események felismerése	– gyakoriság, – relatív gyakoriság	

TEVÉKENYSÉGEK

- Játék dobókockákkal, dobótestekkel, pénzérméssel, szerencsekerékkel, zsákba helyezett színes golyókkal
- Játék eseménykártyákkal a „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események
- Tippelős játék eseménykártyákkal: minden kártyára mindenki odaírja a tippjét, hogy 20 kísérletből szerinte hányszor következik be; ellenőrizzük a kísérletek elvégzésével
- Bökös játék csoportban: minden körben a 100-as tábláról véletlenszerűen választunk egy számot (bökünk vagy papírgalacsint dobunk a táblára); a játék elején mindenkinek van 5 korongja; körönként a szám választása előtt minden játékos egy-egy koronggal tippel, például kékre fordítja, ha a szám 7-tel osztható, pirosra, ha nem; ha nem találta el, elvesztette a korongját, ha talált, akkor nem; az veszít, akinek hamarabb elfogynak a korongjai
- 10 korongot feldobunk; a számegyenesen a 0-ból indulva annyit lépünk pozitív irányba, ahány pirosat dobtunk, majd innen annyit negatív irányba, ahány kéket; tippeld meg, hova jutsz; válassz 4 számkártyát, nyersz, ha ezek valamelyikére jutsz
- „Szavazós” játék: állítást fogalmazunk meg egy kísérlet kimenetelére (például két dobókockával a dobott számok szorzata 40); az osztály szavaz igaz, hamis, vagy lehet;

7-8. évfolyam

A 7–8. évfolyamon nagyobb hangsúlyt kap az elvonatkoztatás és az absztrakció képességének fejlesztése, miközben továbbra is megmarad a szemléltetés és az eszközök használata. Elvárjuk a tapasztalatok általános megfogalmazását, a mindennapi életből vett szöveges problémák matematikai szempontú értelmezését, a megsejtett összefüggések indoklásának igényét és a tanult matematikai fogalmakat megnevező szakkifejezések helyes használatát. Fejlődik a vitatkozás és az érvelés kultúrája.

A 7–8. évfolyamon továbbra is tematikus elrendezésben követik egymást az egyes fejezetek: *Halmazok, számhalmazok; Matematikai logika, kombinatorika, gráfok; Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök; Arányosság, százalékszámítás; Szöveges feladatok előkészítése; Szöveges feladatok; A függvény fogalmának előkészítése; Síkbeli alakzatok; Transzformációk, szerkesztések; Térgometria; Leíró statisztika; Valószínűség-számítás.* Az egyes területek ismeretanyaga jelen van más témakörökben is, folyamatosan gazdagítva a szakmai eszköztárat. A szöveggel megfogalmazott hétköznapi és matematikai problémák megoldása tervek, vázlatok alapján, általánosabb eljárási módokat, gyakran algoritmusokat alkalmazva történik.

Az ismeretek bővülésével lehetővé válik a más tantárgyakhoz való kapcsolódás, a kitekintés lehetősége, a témák rendszerezése, több területen való megjelenése. A nevelési-oktatási szakasz során egyre komplexebbé válik a szemléletmód.

A szemléltetést, a megértést, az órai vagy házi feladatok megoldását és a gondolatmenet bemutatását a tanulók által használható digitális eszközök, szoftverek és online felületek is támogatják.

A témakörök áttekintő táblázata:

A hetedik és nyolcadik évfolyamnál a táblázatban található többlet óraszámok az iskola által meghatározott szabadon felhasználható órakeretből adódik.

Témakör neve	Óraszámok	
	7. évf.	8. évf.
Halmazok, számhalmazok	7	8
Matematikai logika, kombinatorika, gráfok	9	12
Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök	13	12
Arányosság, százalékszámítás	14	14
Szöveges feladatok előkészítése	10	8
Szöveges feladatok	16	14
A függvény fogalmának előkészítése	12	10
Síkbeli alakzatok	14	12
Transzformációk, szerkesztések	10	8
Térgometria	12	16
Leíró statisztika	6	6
Valószínűség-számítás	6	8
Ellenőrzésre, felzárkóztatásra	7	8
Összesen	136	136

7. évfolyam

Témakör neve	Óraszámok
Halmazok, számhalmazok	7
Matematikai logika, kombinatorika, gráfok	9
Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök	13
Arányosság, százalékszámítás	14
Szöveges feladatok előkészítése	10
Szöveges feladatok	16
A függvény fogalmának előkészítése	12
Síkbeli alakzatok	14
Transzformációk, szerkesztések	10
Térgeometria	12
Leíró statisztika	6
Valószínűség-számítás	6
Ellenőrzésre, felzárkóztatásra	7
Összesen	136

Az plusz órák a szabadon felhasználható (heti +1 óra) órakeretből adódnak

1. témakör: Halmazok, számhalmazok

Óraszám: 7 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- elemeket halmazba rendez több szempont alapján;
- részhalmazokat konkrét esetekben felismer és ábrázol;
- számokat, számhalmazokat számegyenesen ábrázol;
- ismeri a racionális számokat.

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Fogalom	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Halmazokba rendezés több szempont szerint – Halmazábra készítése – Számok, számhalmazok szemléltetése számegyenesen – Részhalmazok felismerése és ábrázolása konkrét esetekben – Természetes számok, egész számok, racionális számok halmazának ismerete, halmazábrájuk elkészítése – Véges és végtelen szakaszos tizedes törtek ismerete 	<ul style="list-style-type: none"> – metszet, – természetes számok, – egész számok, – racionális számok halmaza, – véges és végtelen szakaszos tizedes törtek 	<ul style="list-style-type: none"> – Mindennapi élet, – Magyar nyelv és irodalom, – Biológia – Földrajz

TEVÉKENYSÉGEK

- Konkrét elemek válogatása több adott tulajdonság szerint
- Egy konkrét válogatás szempontjainak felfedeztetése
- Konkrét halmaz elemeiből 1, 2, ... elemű részhalmazok képzése
- Legfeljebb 4 elemű halmaz esetén az összes részhalmaz előállítás
- Példák és ellenpéldák mutatása részhalmazra, például $A=\{\text{paralelogrammák}\}$ halmaz részhalmaza $B=\{\text{rombuszok}\}$, nem részhalmaza $C=\{\text{deltoidok}\}$
- A legalább egy tulajdonsággal rendelkező elemek felsorolása
- Csoportmunkában különböző közönséges törtek átírása úgy, hogy minden lehetséges tizedes tört típus alakja előforduljon; a tapasztalatok megbeszélése, irányított összegzése

2. témakör: Matematikai logika, kombinatorika, gráfok

Óraszám: 9 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- igaz és hamis állításokat fogalmaz meg;
- tanult minták alapján néhány lépésből álló bizonyítási gondolatsort megért és önállóan összeállít;
- összeszámlálási feladatok megoldása során alkalmazza az összes eset áttekintéséhez szükséges módszereket;

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Igaz és hamis állítások felismerése, önálló megfogalmazása – Egyszerű stratégiai és logikai játékok – Az összes eset összeszámlálása során rendszerezési sémák használata: táblázat, ágrajz, szisztematikus felsorolás	<ul style="list-style-type: none"> – minden, – van olyan	<ul style="list-style-type: none"> – Játékok, – Vizuális kultúra,

TEVÉKENYSÉGEK

- „Bírósági tárgyalás” játék
- „Rontó” játék
- Táblás játékok
- Az osztályteremben néhány tanuló feltételekkel vagy anélkül való elhelyezkedési lehetőségeinek lejátszása fal mellett
- Ábrák színezése, színezési lehetőségek összeszámlálása
- Lehetséges útvonalak összeszámlálása

3. témakör: Számelméleti alapismeretek, hatvány, négyzetgyök

Óraszám: 13 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- ismeri a hatványozás azonosságait.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- ismeri a prímszám és az összetett szám fogalmakat; el tudja készíteni összetett számok prímtényező felbontását 1000-es számkörben;
- meghatározza természetes számok legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét;
- pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványát kiszámolja;

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Prímszámok, összetett számok kiválasztása a természetes számok közül – Összetett számok prímtényező felbontásának ismerete és alkalmazása 1000-es számkörben – Legnagyobb közös osztó és legkisebb közös többszörös meghatározása és alkalmazása – Pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványának alkalmazása: prímtényező felbontás felírása hatványokkal, mértékegységek átváltása 	<ul style="list-style-type: none"> – prímszám, – összetett szám, – prímtényező felbontás, – legnagyobb közös osztó, – legkisebb közös többszörös, – hatvány, – hatványalap, – hatványkitevő, – hatványérték, 	<ul style="list-style-type: none"> – Törtműveletek, – Ének-zene, – Pénzügyi ismeretek, – Tudománytörténet

TEVÉKENYSÉGEK

- Eratoszthenész szitája alkalmazása prímek keresésére
- Prímtényező felbontás algoritmusának megmutatása
- „Bumm” játék a közös többszörösök felismerésére
- Legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös meghatározása prímtényezővel
- Legnagyobb közös osztó alkalmazása törtek egyszerűsítésére
- Legkisebb közös többszörös alkalmazása közös nevező meghatározására

4. témakör: Arányosság, százalékszámítás

Óraszám: 14 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén;
- felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben;

- felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- ismeri a százalék fogalmát, gazdasági, pénzügyi és mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat megold;
- idő, tömeg, hosszúság, terület, térfogat és űrtartalom mértékegységeket átvált helyi értékes gondolkodás alapján, gyakorlati célszerűség szerint.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Egyenes és fordított arányosság felismerése és alkalmazása konkrét helyzetekben – Egyenes arányosság grafikonjának megrajzolása – Valóságos helyzetekhez kötődő százalékszámítás: áremelés, leárazás, egyszerű kamat, keverési feladatok megoldása, levegő összetétele, páratartalom – Megtakarítási és hitelfelvételi lehetőségekkel kapcsolatos egyszerű feladatok megoldása – A fordított arányosság és a mérés kapcsolatának felismerése – Terület, térfogat, űrtartalom szabványmértékegységeinek ismerete és átváltása 	<ul style="list-style-type: none"> – fordított arányosság, – százalék, – terület, térfogat, űrtartalom szabvány mértékegységei 	<ul style="list-style-type: none"> – Mindennapi élet, – Gazdasági és pénzügyi ismeretek

TEVÉKENYSÉGEK

- Egyenesen arányos mennyiségpárok keresése például vásárlás, parkettázás, mérés, egyenletes mozgás (megtett út – sebesség, megtett út – menetidő) esetén
- A fordított arányosság megtapasztalása torta, csokoládé egyenlő részekre osztásával
- Fordítottan arányos mennyiségpárok keresése például munkavégzés, mérés, egyenletes mozgás (adott út megtételénél sebesség–menetidő) esetén
- Azonos területű, különböző téglalapok oldalhosszainak megfigyelése, összehasonlítása
- Százalékszámításhoz, arányossághoz kapcsolódó példák gyűjtése reklámújságokból, banki ajánlatokból, más tantárgyak tankönyvi témáiból; a hozott példák, problémák feldolgozása és bemutatása csoportmunkában; a tapasztalatok irányított összegzése
- A mérőszám változásának megfigyelése a mértékegység átváltása után

5. témakör: Szöveges feladatok előkészítése

Óraszám: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- egyszerű betűs kifejezésekkel összeadást, kivonást végez, és helyettesítési értéket számol;
- egy- vagy kéttagú betűs kifejezést számmal szoroz, két tagból közös számtényezőt kiemel;
- egyismeretlenes elsőfokú egyenletet lebontogatással és mérlegelvvel megold.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Hétköznapi problémák matematikai tartalmának formalizálása; betűk használata az ismeretlen mennyiségek jelölésére – Egyszerű betűs kifejezések összeadása, kivonása – Helyettesítési érték számolása – Egytagú kifejezések számmal való szorzása – Kéttagú betűs kifejezés számmal való szorzása – Két tagból közös számtényező kiemelése – Egyismeretlenes elsőfokú egyenlet megoldása lebontogatással – Egyismeretlenes elsőfokú egyenlet megoldása mérlegelvvel 	<ul style="list-style-type: none"> – változó, – együttható, – helyettesítési érték, – egytagú kifejezés, – kéttagú kifejezés, – egynemű kifejezés; – kiemelés, – egyenlet, – lebontogatás, – mérlegelv 	<ul style="list-style-type: none"> – Mindennapi élet, – Fizika

TEVÉKENYSÉGEK

- Adott problémához többféle, ismeretlen tartalmú művelet sor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása
- Adott problémához megfelelő, betűt tartalmazó művelet sor megalkotása
- „Gondoltam egy számot” játék

6. témakör: Szöveges feladatok

Óraszám: 16 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- matematikából, más tantárgyakból és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;
- gazdasági, pénzügyi témájú egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;
- gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségeknél becslést végez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Különböző szövegekhez megfelelő modell készítése (például szakaszos ábrázolás, visszafelé gondolkodás, táblázat, szabadkézi vázlatrajz, betűs kifejezések felírása) 	<ul style="list-style-type: none"> – ellenőrzés 	<ul style="list-style-type: none"> – Gazdasági ismeretek, – Mindennapi élet – Pénzügyi ismeretek

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Matematikából, más tantárgyakból, gazdasági területekről és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel vagy egyenlettel – Ellenőrzés a szövegbe való visszahelyettesítéssel 		

TEVÉKENYSÉGEK

- Szöveges feladatok megoldása csoportmunkában „feladatküldéssel”, „szakértői mozaik” alkalmazásával
- Gyűjtőmunka, csoportmunka, projekt készítése pénzügyi tudatosság területét érintő témák feldolgozására, például a háztartások bevételei és kiadásai;

7. témakör: A függvény fogalmának előkészítése

Óraszám: 12 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben;
- felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- konkrét halmazok elemei között megfeleltetést hoz létre;
- értéktáblázatok adatait grafikusán ábrázolja;

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Konkrét megfeleltetések legalább egy lehetséges szabályának megadása – Konkrét halmazok elemei között megfeleltetés létrehozása – Értéktáblázatok adatainak grafikus ábrázolása – Az egyenes és a fordított arányosság felismerése konkrét helyzetekben – Egyenes arányosság grafikonjának felismerése és megalkotása 	<ul style="list-style-type: none"> – megfeleltetés, – egyenes és fordított arányosság, – grafikon 	<ul style="list-style-type: none"> – Mindennapi élet, – Közlekedés, – Fizika, – Időjárás – Gazdasági ismeretek

TEVÉKENYSÉGEK

- Adott megfeleltetés szabályának felismerése
- Páros munkában saját szabály alkotása és felismertetése a társsal
- A megfeleltetések szabályainak megbeszélése, érdekességek megfigyelése

- Grafikonok gyűjtése reklámújságokból, banki ajánlatokból, más tantárgyak tankönyvi témáiból; a hozott grafikonok jellemzése és bemutatása (plakát készítése) csoportmunkában; a tapasztalatok irányított összegzése
- Az egyenes és fordított arányosság mint speciális megfeleltetés bemutatása, az összetartozó értékpárok grafikus ábrázolása
- Különböző grafikonok közül az egyenes és a fordított arányosság grafikonjának kiválasztása

8. témakör: Síkbeli alakzatok

Óraszám: 14 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- ismeri a négyszögek tulajdonságait: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma;
- ismeri a speciális négyszögeket: trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet;
- ismeri a speciális négyszögek legfontosabb tulajdonságait, ezek alapján elkészíti a halmazábrájukat;
- a háromszögek és a speciális négyszögek tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában;
- meghatározza háromszögek és speciális négyszögek kerületét, területét;
- ismeri a kör részeit;

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Háromszögek külső szögeinek összege – Négyszögek tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma – A speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet) felismerése és legfontosabb tulajdonságaik megállapítása ábra alapján; alkalmazásuk; halmazábra – Háromszögek, speciális négyszögek kerületének, területének kiszámítása ábra alapján átdarabolással és tanult összefüggéssel; alkalmazások 	<ul style="list-style-type: none"> – négyszög, – konvex, konkáv, – átló, – trapéz, – paralelogramma, – deltoid, – rombusz, – húrtrapéz, – körvonal, – körlap, – középpont, – sugár, húr, – átmérő, szelő, – érintő, körcikk 	<ul style="list-style-type: none"> – Halmazok, – Vizuális kultúra, – Tudománytörténet

TEVÉKENYSÉGEK

- Négyszögeket tartalmazó készletekből adott szempontoknak megfelelő elemek válogatása
- „Rontó” játék speciális négyszögekkel
- Papírból készült háromszögek, speciális négyszögek átdarabolásának megmutatása

- Gyakorlati számolási feladatok megoldása, például papírsárkány készítéséhez szükséges papír területének becslése, számolása
- Matematikatörténeti vonatkozások gyűjtése, tanulói kiselőadás tartása

9. témakör: Transzformációk, szerkesztések

Óraszám: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- megszerkeszti alakzatok tengelyes és középpontos tükröképét;
- geometriai ismereteinek felhasználásával pontosan szerkeszt több adott feltételnek megfelelő ábrát;
- felismeri a kicsinyítést és a nagyítást hétköznapi helyzetekben;
- ismer és használ dinamikus geometriai szoftvereket, tisztában van alkalmazási lehetőségeikkel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Középpontos tükrözés ismerete és alkalmazása – Középpontosan szimmetrikus alakzatok felismerése a természetes és az épített környezetben – Alakzatok középpontos tükröképének megszerkesztése – Szerkesztéshez terv, előzetes ábra készítése – Több adott feltételnek megfelelő ábra szerkesztése; diszkusszió – Dinamikus geometriai szoftver használata 	<ul style="list-style-type: none"> – szimmetria-középpont, – középpontos szimmetria 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra, – Képzőművészet, – Digitális kultúra

TEVÉKENYSÉGEK

- Ábrák másolása másolópapír (például sütőpapír) segítségével; a másolat síkban való pont körüli elfordítása 180° -kal; tulajdonságok megfigyelése
- Osztályterem, iskola, közeli játszótér, park, tó, épület középpontosan szimmetrikus alakzatainak kiválasztása
- Középpontos tükrözésen alapuló szerkesztések elvégzése saját eszközökkel (körző, egyélű vonalzó)

10. témakör: Térgeometria

Óraszám: 12 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- a kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla hálóját elkészíti;
- testeket épít képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján;
- ismeri a kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla következő tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló;
- egyenes hasáb, téglatest, kocka alakú tárgyak felszínét és térfogatát méréssel megadja, egyenes hasáb felszínét és térfogatát képlet segítségével kiszámolja; a képleteket megalapozó összefüggéseket érti;
- a kocka, a téglatest, a hasáb, a gúla tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Környezetünk tárgyaiban a hasáb, a gúla és a gömb alakú testek felfedezése – Hasáb és gúla tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló – Testek építése képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján – Testek hálójának készítése 	<ul style="list-style-type: none"> – hasáb, – gúla, – alaplapp, – alapél, – oldallapp, – oldalél, – testmagasság 	<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés, – Vizuális kultúra – Építészet

TEVÉKENYSÉGEK

- Osztályterem, iskola, iskola környékének megfigyelése geometriai szempontból (a testek kiválasztása)
- Hasáb és gúla alakú modell tulajdonságainak gyűjtése páros munkában, a párok megoldásainak összehasonlítása; a tapasztalatok irányított összegzése
- Egyéni munkában építmények, rajzok, hálók készítése; az alkotások összehasonlítása, megbeszélése, kiállítása az osztályteremben
- Egyenes hasáb alakú dobozok készítéséhez szükséges papír területének becslése, mérése, számolása
- Egyenes hasáb alakú üreges test „feltöltése” egységkockákkal (becslés, mérés, számolás)

11. témakör: Leíró statisztika

Óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- értelmezi a táblázatok adatait, az adatoknak megfelelő ábrázolási módot kiválasztja, és az ábrát elkészíti;
- adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol hagyományos és digitális eszközökkel is;
- különböző típusú diagramokat megfeleltet egymásnak;

- megadott szempont szerint adatokat gyűjt ki táblázatból, olvas le hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról, majd rendszerezés után következtetéseket fogalmaz meg;
- konkrét adatsor esetén átlagot számol, megállapítja a leggyakoribb adatot (módusz), a középső adatot (medián), és ezeket összehasonlítja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Adathalmazok, egyszerű diagramok, táblázatok adatainak elemzése – Adatok táblázatba rendezése, ábrázolása diagramon – Különböző típusú diagramok megfeleltetése egymásnak – Adatok gyűjtése táblázatból, leolvasása hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról megadott szempont szerint – Adatok rendszerezése, következtetések megfogalmazása – Konkrét adatsor leggyakoribb adatának (módusz) megtalálása, gyakorlati alkalmazása – Rendezhető adatsor középső adatának (medián) megállapítása, gyakorlati alkalmazása – Konkrét adatsor esetén átlag, leggyakoribb adat (módusz), középső adat (medián) megfigyelése, összehasonlítása 	<ul style="list-style-type: none"> – oszlopdiagram, – kördiagram, – vonaldiagram, – pontdiagram 	<ul style="list-style-type: none"> – Gazdasági élet, – Testnevelés és sport, – Mindennapi élet, – Iskolai eredmények – Digitális kultúra

12. témakör: Valószínűség-számítás

Óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- valószínűségi játékokat, kísérleteket végez, ennek során az adatokat tervszerűen gyűjti, rendezi;
- ismeri a gyakoriság és a relatív gyakoriság fogalmát. Ismereteit felhasználja a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Valószínűségi játékok, kísérletek; az adatok tervszerű gyűjtése, rendezése és ábrázolása digitálisan is 	<ul style="list-style-type: none"> – esély, – gyakoriság, – relatív gyakoriság 	<ul style="list-style-type: none"> – Mindennapi élet – Digitális kultúra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az esély intuitív fogalmának felhasználása a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál – A gyakoriság és relatív gyakoriság ismerete és alkalmazása a kísérletezés során 		

TEVÉKENYSÉGEK

- Játék dobókockákkal, dobótestekkel, pénzérméssel, szerencsekerékkel, Galton-deszkával, zsákba helyezett színes golyókkal
- Játék számkorongokkal: 3 korong piros és kék oldalára is számokat írtunk; feldobjuk egyszerre a 3 korongot; kártyákra eseményeket írunk a dobott számok összegére, szorzatára vonatkozó tulajdonságokkal; figyeljük meg, van-e lehetetlen, van-e biztos esemény; tippeljünk az események gyakoriságára
- „Szavazós” játék páros vagy csoportmunkában: valószínűségi játék vagy kísérlet előtt a tanulók összegyűjtik a lehetséges kimeneteket, majd egyesével tippelnek a bekövetkezési esélyekről

8. évfolyam

Témakör neve	Óraszámok
Halmazok, számhalmazok	8
Matematikai logika, kombinatorika, gráfok	12
Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök	12
Arányosság, százalékszámítás	14
Szöveges feladatok előkészítése	8
Szöveges feladatok	14
A függvény fogalmának előkészítése	10
Síkbeli alakzatok	12
Transzformációk, szerkesztések	8
Térgeometria	16
Leíró statisztika	6
Valószínűség-számítás	8
Ellenőrzésre, felzárkóztatásra	8
Összesen	136

Az plusz órák a szabadon felhasználható (heti +1 óra) órakeretből adódnak.

1. témakör: Halmazok, számhalmazok

Óraszám: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- számokat, számhalmazokat, halmazműveleti eredményeket számegegyenesen ábrázol;
- véges halmaz kiegészítő halmazát (komplementerét), véges halmazok közös részét (metszetét), egyesítését (unióját) képezi és ábrázolja konkrét esetekben
- ismeri a racionális számokat, tud példát végtelen nem szakaszos tizedes törtre.

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Fogalom	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Számok, számhalmazok és halmazműveletek eredményének szemléltetése számegegyenesen – Részhalmazok felismerése és ábrázolása konkrét esetekben – Véges halmaz komplementerének, véges halmazok metszetének, uniójának megállapítása ábrázolás segítségével konkrét esetekben – Természetes számok, egész számok, racionális számok halmazának ismerete, halmazábrájuk elkészítése – Példa végtelen nem szakaszos tizedes törtekre 	<ul style="list-style-type: none"> – metszet, unió, – kiegészítő halmaz, – természetes számok, – végtelen, nem szakaszos tizedes törtek 	<ul style="list-style-type: none"> – Mindennapi élet, – Magyar nyelv és irodalom, – Biológia – Földrajz

TEVÉKENYSÉGEK

- Konkrét elemek válogatása több adott tulajdonság szerint
- Egy konkrét válogatás szempontjainak felfedeztetése
- Konkrét elemek szétválogatása adott tulajdonság és a tagadása szerint
- Konkrét elemek két-három tulajdonság szerinti válogatása során a mindegyik tulajdonsággal rendelkező elemek, a pontosan egy tulajdonsággal, a pontosan két tulajdonsággal és az egyetlen tulajdonsággal sem rendelkező elemek elhelyezése a halmazábrán
- Konkrét halmaz elemeiből 1, 2, ... elemű részhalmazok képzése
Legfeljebb 4 elemű halmaz esetén az összes részhalmaz előállítását
Példák és ellenpéldák mutatása részhalmazra, például $A = \{\text{paralelogrammák}\}$ halmaz részhalmaz $B = \{\text{rombuszok}\}$, nem részhalmaz $C = \{\text{deltoidok}\}$
- Csoportmunkában különböző közönséges törtek átírása úgy, hogy minden lehetséges tizedes tört típus alakja előforduljon; a tapasztalatok megbeszélése, irányított összegzése

2. témakör: Matematikai logika, kombinatorika, gráfok

Óraszám: 12 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- igaz és hamis állításokat fogalmaz meg;

- tanult minták alapján néhány lépésből álló bizonyítási gondolatsort megért és önállóan összeállít;
- összeszámlálási feladatok megoldása során alkalmazza az összes eset áttekintéséhez szükséges módszereket;
- a logikus érvelésben a matematikai szaknyelvet következetesen alkalmazza társai meggyőzésére;
- konkrét szituációkat szemléltet gráfok segítségével.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Igaz és hamis állítások felismerése, önálló megfogalmazása – Egyszerű stratégiai és logikai játékok – Az összes eset összeszámlálása során rendszerezési sémák használata: táblázat, ágrajz, szisztematikus felsorolás – A matematikai logika egyszerű, a korosztály számára érthető szakkifejezéseinek ismerete és használata – Konkrét helyzethez kötött sorba rendezési problémák megoldása kör mentén is – Konkrét helyzethez kötött kiválasztási problémák megoldása a sorrend figyelembevételével és anélkül – Gráfok alkalmazása konkrét szituációk szemléltetésére 	<ul style="list-style-type: none"> – minden, – van olyan, – gráf, – gráf csúcsa, – gráf éle 	<ul style="list-style-type: none"> – Játékok, – Vizuális kultúra, – Mindennapi élet

TEVÉKENYSÉGEK

- „Bírósági tárgyalás” játék
- „Rontó” játék
- Táblás játékok
- Az osztályteremben néhány tanuló feltételekkel vagy anélkül való elhelyezkedési lehetőségeinek lejátszása fal mellett, kör mentén is;
- Ábrák színezése, színezési lehetőségek összeszámlálása
- Lehetséges útvonalak összeszámlálása
- Számkártyás feladatok, golyók sorba rendezése, fagyaltvásárlás tölcsérbe, vagy kehelybe;
- Logikai készlet használata
- Gráfok alkalmazása: kézfogások, körmérvázások, családfák, ismeretsége szemléltetésére

3. témakör: Számelméleti alapismeretek, hatvány, négyzetgyök

Óraszám: 12 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- ismeri a hatványozás azonosságait.
- számok négyzetgyökét meghatározza.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- ismeri a prímszám és az összetett szám fogalmakat; el tudja készíteni összetett számok prímtényezős felbontását 1000-es számkörben;
- meghatározza természetes számok legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét;
- pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványát kiszámolja;
- számok négyzetgyökét meghatározza

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Prímszámok, összetett számok kiválasztása a természetes számok közül – Összetett számok prímtényezős felbontásának ismerete és alkalmazása 1000-es számkörben – Legnagyobb közös osztó és legkisebb közös többszörös meghatározása és alkalmazása – Pozitív egész számok prímtényezős felbontásának felírása hatványokkal, – Mértékegységek átváltása – Számok négyzetgyökének meghatározása 	<ul style="list-style-type: none"> – prímszám, – összetett szám, – prímtényezős felbontás, – legnagyobb közös osztó, – legkisebb közös többszörös, – négyzetszám, – négyzetgyök 	<ul style="list-style-type: none"> – Törtműveletek, – Ének-zene, – Pénzügyi ismeretek, – Tudománytörténet

TEVÉKENYSÉGEK

- Prímtényezős felbontás algoritmusának alkalmazása
- „Bumm” játék a közös többszörösök felismerésére
- Legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös meghatározása prímtényezőkkal
- Legnagyobb közös osztó alkalmazása törtek egyszerűsítésére
- Legkisebb közös többszörös alkalmazása közös nevező meghatározására
- Négyzet területéből a négyzet oldalának meghatározása

4. témakör: Arányosság, százalékszámítás

Óraszám: 14 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben;

- felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- ismeri a százalék fogalmát, gazdasági, pénzügyi és mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat megold;
- idő, tömeg, hosszúság, terület, térfogat és űrtartalom mértékegységeket átvált helyi értékes gondolkodás alapján, gyakorlati célszerűség szerint.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Egyenes és fordított arányosság felismerése és alkalmazása konkrét helyzetekben – Egyenes arányosság grafikonjának megrajzolása – Valóságos helyzetekhez kötődő százalékszámítás: áremelés, leárazás, egyszerű kamat, keverési feladatok megoldása, levegő összetétele, páratartalom – Megtakarítási és hitelfelvételi lehetőségekkel kapcsolatos egyszerű feladatok megoldása – A fordított arányosság és a mérés kapcsolatának felismerése – Terület, térfogat, űrtartalom szabványmértékegységeinek ismerete és átváltása 	<ul style="list-style-type: none"> – arányosságok, – százalékérték (e), – százalékláb(p), – alap(a) – szabvány mértékegységek 	<ul style="list-style-type: none"> – Mindennapi élet, – Gazdasági és pénzügyi ismeretek

TEVÉKENYSÉGEK

- Egyenes, és fordított arányos mennyiségpárok keresése például vásárlás, parkettázás, mérés, egyenletes mozgás (megtett út – sebesség, megtett út – menetidő) esetén
- Fordítottan arányos mennyiségpárok keresése például munkavégzés, mérés, egyenletes mozgás (adott út megtételénél sebesség–menetidő) esetén
- Azonos területű, különböző téglalapok oldalhosszainak megfigyelése, összehasonlítása
- Százalékszámításhoz, arányossághoz kapcsolódó példák gyűjtése reklámújságokból, banki ajánlatokból, más tantárgyak tankönyvi témáiból; a hozott példák, problémák feldolgozása és bemutatása csoportmunkában; a tapasztalatok irányított összegzése
- A mérőszám változásának megfigyelése a mértékegység átváltása után

5. témakör: Szöveges feladatok előkészítése

Óraszám: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- egyszerű algebrai kifejezésekkel összeadást, kivonást végez, és helyettesítési értéket számol;
- egy- vagy kéttagú algebrai kifejezést számmal szoroz, két tagból közös számtényezőt kiemel;
- egyismeretlenes elsőfokú egyenletet lebontogatással és mérlegelvével megold.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Hétköznapi problémák matematikai tartalmának formalizálása; betűk használata az ismeretlen mennyiségek jelölésére – Egyszerű algebrai kifejezések összeadása, kivonása – Helyettesítési érték számolása – Egytagú kifejezések számmal való szorzása – Kéttagú algebrai kifejezés számmal való szorzása – Két tagból közös számtényező kiemelése – Egyismeretlenes elsőfokú egyenlet megoldása mérlegelvével 	<ul style="list-style-type: none"> – változó, – együttható, – helyettesítési érték, – egytagú kifejezés, – kéttagú kifejezés, – egynemű kifejezés; – kiemelés, – egyenlet, – lebontogatás, – mérlegelv – algebrai kifejezés 	<ul style="list-style-type: none"> – Mindennapi élet, – Fizikai, matematikai képletek

TEVÉKENYSÉGEK

- Adott problémához többféle, ismeretlent tartalmazó művelet sor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása
- Adott problémához megfelelő, betűt tartalmazó művelet sor megalkotása
- Adott, ismeretlent tartalmazó művelet sorhoz szöveges feladat írása
- „Gondoltam egy számot” játék

6. témakör: Szöveges feladatok**Óraszám: 14 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:**

- különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- matematikából, más tantárgykból és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;
- gazdasági, pénzügyi témájú egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;
- gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségeknél becslést végez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Különböző szövegekhez megfelelő modell készítése (például szakaszos ábrázolás, visszafelé gondolkodás, táblázat, szabadkézi vázlatrajz, algebrai kifejezések felírása) – Matematikából, más tantárgyakból, gazdasági területekről és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel vagy egyenlettel – Ellenőrzés a szövegbe való visszahelyettesítéssel – Gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségek becslése 	<ul style="list-style-type: none"> – ellenőrzés 	<ul style="list-style-type: none"> – Gazdasági ismeretek, – Mindennapi élet – Pénzügyi ismeretek, – Fizika, – Kémia

TEVÉKENYSÉGEK

- Szöveges feladatok megoldása csoportmunkában „feladatküldéssel”, „szakértői mozaik” alkalmazásával
- Gyűjtőmunka, csoportmunka, projekt készítése pénzügyi tudatosság területét érintő témák feldolgozására, például a háztartások bevételei és kiadásai, zsebpénz, diákmunka, korszerű pénzkezelés, megtakarítások;

7. témakör: A függvény fogalmának előkészítése

Óraszám: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben;
- felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- konkrét halmazok elemei között megfeleltetést hoz létre;
- értéktáblázatok adatait grafikusán ábrázolja;
- egyszerű grafikonokat jellemez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Konkrét megfeleltetések legalább egy lehetséges szabályának megadása – Konkrét halmazok elemei között megfeleltetés létrehozása – Értéktáblázatok adatainak grafikus ábrázolása 	<ul style="list-style-type: none"> – megfeleltetés, – egyenes és fordított arányosság, – grafikon 	<ul style="list-style-type: none"> – Mindennapi élet, – Közlekedés, – Fizika, – Földrajz - időjárás – Gazdasági ismeretek

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az egyenes és a fordított arányosság felismerése konkrét helyzetekben – Egyenes arányosság grafikonjának felismerése és megalkotása – Egyszerű grafikonok jellemzése: növekedés, csökkenés, tengelyekkel való metszéspont 		

TEVÉKENYSÉGEK

- Adott megfeleltetés szabályának felismerése
- Páros munkában saját szabály alkotása és felismertetése a társsal
- A megfeleltetések szabályainak megbeszélése, érdekességek megfigyelése
- Grafikonok gyűjtése reklámújságokból, banki ajánlatokból, más tantárgyak tankönyvi témáiból; a hozott grafikonok jellemzése és bemutatása (plakát készítése) csoportmunkában; a tapasztalatok irányított összegzése
- Az egyenes és fordított arányosság mint speciális megfeleltetés bemutatása, az összetartozó értékpárok grafikus ábrázolása
- Különböző grafikonok közül az egyenes és a fordított arányosság grafikonjának kiválasztása

8. témakör: Síkbeli alakzatok

Óraszám: 12 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- ismeri a speciális négyszögeket: trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet;
- ismeri és alkalmazza számításokban a Pitagorasz-tételt;
- ismeri a speciális négyszögek legfontosabb tulajdonságait, ezek alapján elkészíti a halmazábrájukat;
- a háromszögek és a speciális négyszögek tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában;
- meghatározza háromszögek és speciális négyszögek kerületét, területét;
- körrel kapcsolatos fogalmak ismerete, kör kerülete és területe

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Pitagorasz tétele; – Számolások Pitagorasz tételével – A speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet) felismerése és legfontosabb tulajdonságaik megállapítása ábra alapján; alkalmazásuk; halmazábra – Háromszögek, speciális négyszögek, kör kerületének, területének kiszámítása ábra alapján átdarabolással és tanult összefüggéssel; alkalmazások	<ul style="list-style-type: none"> – négyszög, – konvex, – konkáv, – átló, – trapéz, – paralelogramma, – deltoid, – rombusz, – húrtrapéz, – körvonal, – körlap, – középpont, – sugár, húr, – átmérő, szelő, – érintő, körcikk	<ul style="list-style-type: none"> – Halmazok, – Vizuális kultúra, – Tudománytörténet

TEVÉKENYSÉGEK

- Négyszögeket tartalmazó készletekből adott szempontoknak megfelelő elemek válogatása
- „Rontó” játék speciális négyszögekkel
- Papírból készült háromszögek, speciális négyszögek átdarabolásának megmutatása
- Gyakorlati számolási feladatok megoldása, például papírsárkány készítéséhez szükséges papír területének becslése, számolása
- Pitagorasz számhármak keresése
- Derékszög kijelölése csomós kötéllal
- Háromszögelési problémák megoldása derékszögű háromszöggel
- Matematikatörténeti vonatkozások gyűjtése, tanulói kiselőadás tartása

9. témakör: Transzformációk, szerkesztések

Óraszám: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- megszerkeszti alakzatok tengelyes és középpontos tükröképét;
- geometriai ismereteinek felhasználásával pontosan szerkeszt több adott feltételnek megfelelő ábrát;
- felismeri a kicsinyítést és a nagyítást hétköznapi helyzetekben;
- ismer és használ dinamikus geometriai szoftvereket, tisztában van alkalmazási lehetőségeikkel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Középpontos tükrözés ismerete és alkalmazása – Középpontosan szimmetrikus alakzatok felismerése a természetes és az épített környezetben – Alakzatok középpontos tükröképének megszerkesztése – Szerkesztéshez terv, előzetes ábra készítése – Több adott feltételnek megfelelő ábra szerkesztése; diszkusszió – Dinamikus geometriai szoftver használata – Kicsinyítés és nagyítás felismerése	<ul style="list-style-type: none"> – szimmetria-középpont, középpontos szimmetria, – kicsinyítés, – nagyítás	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra, – Képzőművészet, – Digitális kultúra

TEVÉKENYSÉGEK

- Ábrák másolása másolópapír (például sütőpapír) segítségével; a másolat síkban való pont körüli elfordítása 180° -kal; tulajdonságok megfigyelése
- Osztályterem, iskola, közeli játszótér, park, tó, épület középpontosan szimmetrikus alakzatainak kiválasztása
- Középpontos tükrözésen alapuló szerkesztések elvégzése saját eszközökkel (körző, egyélű vonalzó)
- Szimmetria stratégiával nyerhető játékok

10. témakör: Térgeometria

Óraszám: 16 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- a kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla, henger hálóját elkészíti;
- testeket épít képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján;
- ismeri a kocka, a téglatest, a hasáb, és a gúla következő tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló;
- egyenes hasáb, téglatest, kocka, henger alakú tárgyak felszínét és térfogatát méréssel megadja, egyenes hasáb felszínét és térfogatát képlet segítségével kiszámolja; a képleteket megalapozó összefüggéseket érti;
- a kocka, a téglatest, a hasáb, henger, a gúla tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Környezetünk tárgyaiban a hasáb, a gúla és a gömb alakú testek felfedezése – Hasáb és gúla tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló – Testek építése képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján – Testek hálójának készítése – A gömb tulajdonságai – Tanult testek felszíne és térfogata 	<ul style="list-style-type: none"> – hasáb, – gúla, – henger – alaplapp, – alapél, – oldallap, – oldalél, – testmagasság 	<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés, – Vizuális kultúra – Építészet

TEVÉKENYSÉGEK

- Osztályterem, iskola, iskola környékének megfigyelése geometriai szempontból (a testek kiválasztása)
- Hasáb, henger és gúla alakú modell tulajdonságainak gyűjtése páros munkában, a párok megoldásainak összehasonlítása; a tapasztalatok irányított összegzése
- Egyéni munkában építmények, rajzok, hálók készítése; az alkotások összehasonlítása, megbeszélése, kiállítása az osztályteremben
- A gömb tanult testektől eltérő tulajdonságai
- A gömb mint a Föld modellje: hosszúsági körök, szélességi körök tulajdonságai, síkmetszetek
- Egyenes hasáb és henger alakú dobozok készítéséhez szükséges papír területének becslése, mérése, számolása
- Egyenes hasáb alakú üreges test „feltöltése” egységkockákkal (becslés, mérés, számolás)

11. témakör: Leíró statisztika**Óraszám: 6 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:**

- értelmezi a táblázatok adatait, az adatoknak megfelelő ábrázolási módot kiválasztja, és az ábrát elkészíti;

- adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol hagyományos és digitális eszközökkel is;
- különböző típusú diagramokat megfeleltet egymásnak;
- megadott szempont szerint adatokat gyűjt ki táblázatból, olvas le hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról, majd rendszerezés után következtetéseket fogalmaz meg;
- konkrét adatsor esetén átlagot számol, megállapítja a leggyakoribb adatot (módusz), a középső adatot (medián), és ezeket összehasonlítja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Adathalmazok, egyszerű diagramok, táblázatok adatainak elemzése – Adatok táblázatba rendezése, ábrázolása diagramon – Különböző típusú diagramok megfeleltetése egymásnak – Adatok gyűjtése táblázatból, leolvasása hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról megadott szempont szerint – Adatok rendszerezése, következtetések megfogalmazása – Konkrét adatsor leggyakoribb adatának (módusz) megtalálása, gyakorlati alkalmazása – Rendezhető adatsor középső adatának (medián) megállapítása, gyakorlati alkalmazása – Konkrét adatsor esetén átlag, leggyakoribb adat (módusz), középső adat (medián) megfigyelése, összehasonlítása 	<ul style="list-style-type: none"> – oszlopdiagram, – kördiagram, – vonaldiagram, – pontdiagram 	<ul style="list-style-type: none"> – Gazdasági élet, – Testnevelés és sport, – Mindennapi élet, – Iskolai eredmények

TEVÉKENYSÉGEK

- Megadott vagy a tanulók által gyűjtött adatok ábrázolása és elemzése csoportmunkában
- Projektmunka, például felmérés készítése zenehallgatási szokásokról, IKT-eszközök használatáról, sportolási szokásokról (gyűjtőmunka, a gyűjtött adatok bemutatása, megbeszélése, értelmezése, ábrázolása)
- Konkrét adathalmazok középérték-mutatóinak megállapítása és összehasonlítása csoportban.

12. témakör: Valószínűség-számítás

Óraszám: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- valószínűségi játékokat, kísérleteket végez, ennek során az adatokat tervszerűen gyűjti, rendezi;
- ismeri a gyakoriság és a relatív gyakoriság fogalmát. Ismereteit felhasználja a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál.
- valószínűségi játékokban érti a lehetséges kimeneteleket, játékában stratégiát követ;

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Valószínűségi játékok, kísérletek; az adatok tervszerű gyűjtése, rendezése és ábrázolása digitálisan is – Az esély intuitív fogalmának felhasználása a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál – A gyakoriság és relatív gyakoriság ismerete és alkalmazása a kísérletezés során – Valószínűségi játékokban stratégia követése	<ul style="list-style-type: none"> – esély, – gyakoriság, – relatív gyakoriság	

TEVÉKENYSÉGEK

- Játék dobókockákkal, dobótestekkel, pénzérméssel, szerencsekerékkel, Galton-deszkával, zsákba helyezett színes golyókkal
- Játék számkorongokkal: 3 korong piros és kék oldalára is számokat írtunk; feldobjuk egyszerre a 3 korongot; kártyákra eseményeket írunk a dobott számok összegére, szorzatára vonatkozó tulajdonságokkal; figyeljük meg, van-e lehetetlen, van-e biztos esemény; tippeljünk az események gyakoriságára
- „Szavazós” játék páros vagy csoportmunkában: valószínűségi játék vagy kísérlet előtt a tanulók összegyűjtik a lehetséges kimeneteleket, majd egyesével tippelnek a bekövetkezési esélyekről

TÖRTÉNELEM 5-8. ÉVFOLYAM

Évfolyam	5.	6.	7.	8.
Heti óraszám	2	2	2	2
Éves óraszám	72	72	72	72

A történelemtanítás és -tanulás célja, hogy a tanuló megismerkedjen a történettudomány, valamint a hagyomány által legfontosabbnak elismert történelmi tényekkel, szereplőkkel, eseményekkel, történetekkel és folyamatokkal, valamint tudatosodjon benne nemzeti hovatartozása. Ismerkedjen meg a kulturális kódrendszer legalapvetőbb elemeivel, amelyek lehetővé teszik, hogy azonosuljon kultúránk alapértékeivel. A történelem tantárgy tantervének középpontjában a magyar nemzet és Magyarország története áll.

A tantervi szabályozás irányítóelve, hogy a magyar történelmet általában kontinuitásában, az európai, illetve egyetemes történelmet szigetszerűen tárgyalja. A kerettanterv több általános európai jelenséget is konkrét magyar példákon keresztül mutat be. Ennek révén a tanuló a magyar történelmi jelenségeket elsősorban nem általános modellek alapján, hanem a konkrét történelmi helyzet jellegzetességeit figyelembe véve tanulmányozhatja. Ez a megközelítés hozzásegíti a tanulót, hogy megértse és méltányolja a magyarság, a magyar nemzet, illetve Magyarország sajátos helyzetéből adódó jelenségeket és folyamatokat, így alakulhat ki benne a tényeken alapuló reális és pozitív nemzettudat, és ezáltal erősödhet benne a hazaszeretet érzése.

A történelem tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanuló a történelemtanulás során különféle jellegű tudástartalmakkal és különböző típusú feladatokkal találkozik, amelyek megtanulásához, illetve elvégzéséhez különféle módszereket kell választania. A történelmi információk keresése és feldolgozása, a forráskritika, a következtetések levonása és egyéb gondolkodási műveletek közvetítő hatásuk révén általában fejlesztik a tanulási kompetenciákat. A történelmi értelmező kulcsfogalmak megértésén és állandó használatán keresztül a tanuló fejleszti a lényeges és kevésbé lényeges elemek megkülönböztetésének és rendszerezésének a tanulás során elengedhetetlenül fontos képességét.

A tanuló a történelemtanulás során megtapasztalja, hogy a történelemtudása az iskolán kívül, más élethelyzetekben, illetve a jelen társadalmi, gazdasági és politikai jelenségeinek megértéséhez és megítéléséhez is segítséget nyújt. Ez a tapasztalat – az iskolai történelemtanulás élményszerűsége mellett – erős ösztönzést adhat az élethosszig tartó tanulásra vagy legalábbis a történelmi és társadalmi kérdések iránti érdeklődésre.

Kommunikációs kompetenciák: A történelmi források feldolgozása a szövegértés fejlesztésének egyik hatékony módja. A tanuló a felmerülő történelmi problémákról beszélgetéseket folytat, érveket gyűjt, azokat írásban és szóban összefoglalja, digitális kommunikációs eszközök segítségével mutatja be. A különböző típusú, más-más korokból és

eltérő társadalmi közegekből származó források feldolgozása pedig nagyban segíti a különféle kommunikációs környezetek (kontextusok) közötti magabiztos eligazodást.

Digitális kompetenciák: A történelem tanulása során a digitális eszközök etikus, felelősségteljes használatával a tanuló információkezelési és -feldolgozási készségei fejlődnek, ami elősegíti elemző és mérlegelő gondolkodása kialakulását és elmélyítését is, aminek része a megszerzett információk ellenőrzése, hitelességének vizsgálata. A történelmi forrásokat tartalmazó internetes portálok, hang- és filmarchívumok és adatbázisok megismerése és használata, az itt talált források feldolgozása elengedhetetlen feltétele a korszerű történelemtanulásnak. A digitális információfeldolgozás, illetve a digitális kommunikáció fejlesztésének nagy szerepe van a közéleti tájékozódási készségek kialakításában, így a felelős és aktív állampolgárrá nevelésben.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló az információk, illetve a források feldolgozása során problémákat azonosít, magyarázatokat fogalmaz meg, kiemeli a lényegét, következtetéseket von le. A történelmi ismeretek, fogalmak elsajátításával, valamint a történelmi források és interpretációk mérlegelésével, hipotézisek alkotásával fejlődik az elemző, problémamegoldó gondolkodása. Mindezek együttesen segítik a differenciált történelmi gondolkodás kialakulását, melynek következtében a tanuló képessé válik események, folyamatok és jelenségek különböző szempontú megközelítésére, valamint bizonyos történések okainak és következményeinek több szempontú feltárására.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló a különböző történelmi korok mindennapi életének vizsgálatával, az életmód változatos formáinak, valamint történelmi életutaknak és cselekedeteknek a megismerésével viszonyítási pontokat találhat, illetve követhető modelleket adaptálhat saját életútjának tervezéséhez és szervezéséhez. A tanulóban tudatosul, hogy nehéz élethelyzetekben is kialakíthatók cselekvési tervek, lehetőségek. Értékeli a válságos történelmi helyzetekben megnyilvánuló bátorság, kitartás, önfeláldozás, segítségnyújtás és szolidaritás követésre méltó példáit. A tanuló arra törekszik, hogy az emberi cselekedeteket, életutakat, élethelyzeteket, társadalmi folyamatokat és jelenségeket árnyaltan értelmezze. A társadalmakra, közösségekre jellemző magatartási és kommunikációs szabályok felismerése a tanuló alkalmazkodóképességét fejleszti.

A kreativitás a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A történelem tanulása során a tanuló megismeri az emberiség, a magyarság kulturális örökségének fő elemeit. Értékeli a kiemelkedő emberi alkotásokat és értelmezi azok technológiai, tudományos és művészeti szerepét. Az egyes történelmi korszakok áttekintése során felismeri az értékteremtő alkotások jelentőségét, és elemző gondolkodással feltárja azoknak az életmódra, a mindennapokra gyakorolt hatását.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tanuló megismeri és értékeli az alkotó emberi tevékenységek változatos formáit. Értelmezi és elismeri a tudósok, kutatók és művészek teljesítményét. Büszke a magyar tudósok, művészek, sportolók és más értékteremtő, alkotó emberek kiemelkedő eredményeire, teljesítményeire. Az életmódtörténeti témakörök feldolgozása révén a tanuló felismeri, hogy a munkavégzés az egyén, a család és a társadalom létfenntartását biztosítja; belátja, hogy a munka sokszor küzdelmekkel jár, ugyanakkor személyiségépítő, társadalmi összetartozást is erősítő tevékenység. A történelmi korszakok jellegzetes, egyedi vagy kiemelkedő példái kiindulópontként szolgálnak a saját életút tervezésekor, akár a pályaválasztás során is.

A kerettanterv témakörönként határozza meg a javasolt óraszámot. Ezek összege megfelel az évi teljes óraszámnak, amely elegendő a témák ismeretanyagának feldolgozásához és a tanulási eredményekhez kapcsolódó kompetenciák elsajátításához. A kerettantervben meghatározott tanulási tartalmak azonban átlagos esetben a javasolt órakeret kb. 80%-ában feldolgozhatók.

A helyi tanterv alapján a tanár a kerettantervből évente két témát mélységelvű feldolgozásra jelöl ki, amelyre több idő, a javasolt időkereten felül összesen további 6–10 óra tervezhető. Ezeknek legalább 70%-a magyar történelmi témájú legyen. A mélységelvű tanítás lehetőséget ad az adott téma részletesebb ismeretekkel, többféle megközelítési móddal és tevékenységgel történő feldolgozására. A mélységelvű témák esetében nagyobb lehetőség nyílik a projektmunkára, illetve a múzeumi órák és a témával kapcsolatos tanulmányi kirándulások szervezésére.

A *Témakörönként* megjelenő tantervi táblázatok magukba foglalják a hozzájuk tartozó *Témákat*, a konkrétabb tartalmakat feltüntető *Altémákat*, valamint az egyes témakörökhöz kapcsolódó *Fogalmak és adatok/Lexikák* címszó alatt a kötelezően elsajátítandó fogalmakat, személyeket, kronológiai és topográfiai adatokat. Minden fogalmi elem csak egyszer fordul elő, annál a témakörnél, ahol kötelező elemként először szerepel a tantervben. A táblázat utolsó oszlopában feltüntetett *Fejlesztési feladatok* teljesítésével valósulnak meg az előírt tanulási eredmények.

A táblázat alatt témakörönként felsorolt *Javasolt tevékenységek* nem kötelező elemei a tantervnek, de eredményessé tehetik a tananyag feldolgozását és a szaktanári munkát. Ezek köre természetesen bővíthető különféle tanulási eljárásokkal, módszerekkel.

5-8. évfolyam

Az általános iskolai történelemtanítás és –tanulás célja, hogy a tanuló megismerkedjen a magyar és egyetemes történelem legalapvetőbb történeteivel, tényeivel, jelenségeivel, eseményeivel és szereplőivel. A magyar történelem eseményeiről és hőseiről kialakított kép, a büszkeségre okot adó történelmi cselekedetek, eredmények és emberi teljesítmények megismerése megalapozza a hazaszeretet érzését.

A tantárgy tanulása során bővülő ismeretei és a különböző tevékenységek által alakuljanak ki a tanulóban a történelemről és társadalmi kérdésekről való tájékozódás és gondolkodás legalapvetőbb kompetenciái, amelyek segítik, hogy megértse a múlt és jelen társadalmi, politikai, gazdasági és kulturális jelenségeit. Az általános iskolai történelemtanulás megalapozza a tanulóban az aktív állampolgári léthez szükséges kompetenciákat.

Az általános iskolai történelemtanításnak egyszerre célja és feltétele a tanuló kíváncsiságának és tudásvágyának felkeltése és ébren tartása a történelem, illetve a közéleti kérdések iránt. Az egyes témák, tanítási módszerek és tanulói tevékenységek kiválasztása során mindig szem előtt kell tartani a tanulás élményszerűségének követelményét. A tanuló képzeletét, fantáziáját és érzelmeit megragadó témák, történetek és tevékenységek révén válhat eredményessé a történelem tanulása. A különböző korok életmódját tárgyaló témakörök és a történelmi portrék jó alkalmat adnak a szemléletes és élményszerű megjelenítésre (pl. képek, filmek, modellek, zenék, hangdokumentumok), a tanuló életéhez, érdeklődéséhez köthető témák tárgyalására,

valamint érdekes, megrázó vagy éppen tréfás, de mindenképpen elgondolkodtató történetek elbeszélésére, illetve megjelenítésére.

A történelemtanulás ugyan az ötödik évfolyamon kezdődik, de iskolai előzményekre is támaszkodik; az 1–4. évfolyamon elsajátított kompetenciákra éppúgy, mint az alsó tagozat történelmi tárgyú olvasmányaira, illetve a tanulónak a nemzeti ünnepek iskolai megünneplése és az emléknapiak nyomán keletkező tudására.

A kerettanterv évenként 5–8 *témakör* feldolgozását írja elő. Az egyes témakörök 2–7 témát tartalmaznak, ami tanévenként összesen 18–20 témát jelent.

Miközben az éves időkeret a korábbi tantervekhez képest nem változott, a minimálisan kötelező témák, fogalmak és egyéb adatok/lexikai egységek száma a korábbiaknál kevesebb lett. A meghatározott tananyagrészek feldolgozása átlagos esetekben a javasolt idő mintegy 80 %-át veszi igénybe. Mindez időt és alkalmat ad a tevékenység alapú tanulásra, az ismeretek alkalmazására, a tanulási eredményekben megfogalmazott kompetenciák fejlesztésére a tanár által leghatékonyabbnak tartott (pl. egyéni, kooperatív) tanulási technikák alkalmazására. Továbbá ez által lehetőség nyílik a helyi tantervben megfogalmazott helytörténeti vagy egyéb témák beemelésére, speciális foglalkozások szervezésére (pl. múzeumi, könyvtári órák, közös filmnézés), illetve tantárgyközi projektek megvalósítására.

5–6. évfolyam

Az általános iskola 5–6. évfolyamán a történelemtanítás bevezeti a tanulót a történelmi múlt megismerésébe. A tantárgy iránti érdeklődés felkeltése, a pozitív hozzáállás megteremtése és a legfontosabb ismeretek elsajátítása mellett ekkor kezdődik a történelemtanuláshoz szükséges alapvető tanulásmódszertani jártasságok, készségek kialakítása. A tanuló egyfelől megismerkedik az ókor, középkor, kora újkor és az újkor történelmének néhány jellemző vonásával, jelenségével, a magyar történelem legfontosabb fordulópontjaival, hőseivel és szereplőivel a 19. század közepéig. Elsajátítja, és alkalmazni kezdi a kulcsfogalmakat, gyakorolja a változatos tevékenységformákat – információszerzés és -feldolgozás; tájékozódás időben és térben; történetek megértése, elbeszélése, megvitatása stb. –, amelyek megalapozzák történelemtanulási készségeinek fejlődését, történelmi gondolkodásának kialakulását.

Ebben a szakaszban elsősorban konkrét történelmi események és élethelyzetek, szokások képszerű bemutatása, történetek elmesélése a jellemző. A tantervi témakörök egy jelentős részét történeti korok szerint beágyazott életmódtörténeti és portré témák adják. Előbbiek a régmúlt korok embereinek életét mutatják be egy-egy konkrét település és nép mikrovilágán, illetve az ezekhez kapcsolódó történeteken keresztül. A kerettanterv a települések esetében ajánlásokat fogalmaz meg, amelyekről a helyi tantervek összeállítása során a pedagógusok régiójuknak megfelelően eltérhetnek. További fontos alapelv a jelenség alapú megközelítés, vagyis a tanuló nem általános modelleken, hanem egyes települések/népek életén keresztül ismerkedik meg az ókor, a középkor, a kora újkor és az újkor világával. A portré típusú témakörök a magyar történelem néhány kiemelkedő személyiségének, hősének életét, cselekedeteit és történelmi jelentőségét dolgozzák fel, miközben megismertetik a tanulót a hozzájuk fűződő történeti hagyománnyal.

Az általános iskolában a történettanításon alapuló történelemtanítás, vagyis a történetmesélés, a szemléletesség és a tevékenységközpontú megközelítés a témák kiválasztásának, illetve feldolgozásának egyaránt fontos vezérelve. Az egyes korszakok életmódját bemutató témakörök, témák, a kiemelkedő személyiségeket bemutató portrék eredményes bemutatásához a tanuló képzeletét megragadó történeteken, a személyes életéhez kapcsolódó élményeken keresztül vezet a sikeres történelemtanítás útja. Ugyanakkor a történetek feldolgozásán keresztül fejlődik a tanulónak a történelemtanuláshoz elengedhetetlen narratív kompetenciája is.

FEJLESZTÉSI TERÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TANULÁSI EREDMÉNYEK (ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK)

TÖRTÉNELMI ISMERETEK

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- ismeri és fel tudja idézni a magyar és az európai történelmi hagyományhoz kapcsolódó legfontosabb mítoszokat, mondákat, történeteket, elbeszéléseket;
- be tudja mutatni a különböző korok életmódjának és kultúrájának főbb vonásait és az egyes történelmi korszakokban élt emberek életét befolyásoló tényezőket;
- tisztában van a zsidó-keresztény kultúra kialakulásának főbb állomásaival, ismeri a legfontosabb tanításait és hatását az európai civilizációra és Magyarországra;
- ismeri a középkori és újkori magyar történelem kiemelkedő alakjait, cselekedeteiket, illetve szerepüket a magyar nemzet történetében;
- fel tudja idézni a középkori és újkori magyar történelem legfontosabb eseményeit, jelenségeit, folyamatait, és fordulópontjait a honfoglalástól napjainkig;
- képes felidézni a magyar nemzet honvédő és szabadságharcait, példákat hoz a hazaszeretet, önfeláldozás és hősiesség megnyilvánulásaira;
- tisztában van a középkor és újkor világgképének fő vonásaival;
- ismeri és be tudja mutatni a 19. századi modernizáció gazdasági társadalmi és kulturális hatásait Magyarországon és a világban;
- ismeri a különböző korok hadviselési szokásait, jellemzőit;
- példákat tud felhozni arra, hogy a történelem során miként járultak hozzá a magyarok Európa és a világ kulturális, tudományos és politikai fejlődéséhez;
- ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit a középkorban és újkorban, példákat hoz a magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára és együttműködésére;
- valós képet alkotva képes elhelyezni Magyarországot a középkori és újkori európai történelmi folyamatokban.

ISMERETSZERZÉS ÉS FORRÁSHASZNÁLAT

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes ismereteket szerezni személyes beszélgetésekből, olvasott és hallott, valamint a különböző médiumok által felkínált szöveges és képi anyagokból;
- kiemel lényeges információkat (kulcsszavakat) elbeszélő vagy leíró szövegekből, illetve rövidebb magyarázó szövegekből, és az ezek alapján megfogalmazott kérdésekre egyszerű válaszokat képes adni;

- megadott szempontok alapján, tanári útmutatás segítségével történelmi információkat gyűjt különböző médiumokból és forrásokból (könyvek, atlaszok, kronológiák, könyvtárak, múzeumok anyagai, filmek; nyomtatott és digitális, vizuális források);
- képes magatartásformák megfigyelésére és jellemzésére;
- megadott szempontok alapján rendszerezi a történelmi információkat;
- felismeri, hogy melyik szöveg, kép, egyszerű ábra kapcsolódik az adott történelmi témához;
- képen, egyszerű ábrán ábrázolt folyamatot, jelenséget saját szavaival le tud írni;
- képes különbséget tenni források között típus és kontextus alapján;
- össze tudja vetni a forrásokban található információkat az ismereteivel;
- meg tudja vizsgálni, hogy a történet szerzője résztvevője vagy kortársa volt-e az eseményeknek;
- egyszerű következtetéseket von le, és véleményt tud alkotni.

TÁJÉKOZÓDÁS IDŐBEN ÉS TÉRBEN

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a nagy történelmi korszakok elnevezését és időhatárait, néhány kiemelten fontos esemény és jelenség időpontját;
- használja az idő tagolására szolgáló kifejezéseket, történelmi eseményre, jelenségre, korszakra való utalással végez időmeghatározást;
- időrendbe tud állítani történelmi eseményeket, képes az idő ábrázolására pl. időszalag segítségével;
- a tanult történelmi eseményeket, jelenségeket, személyeket, képeket hozzá tudja rendelni egy adott történelmi korhoz, régióhoz, államhoz;
- használ különböző történelmi térképeket a fontosabb történelmi események helyszíneinek azonosítására, egyszerű jelenségek leolvasására, vaktérképen való elhelyezésére;
- egyszerű alaprajzokat, modelleket, térképvázlatokat (pl. települések, épületek, csaták) tervez és készít.

SZAKTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓ

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan képes eseményeket, történeteket elmondani, történelmi személyeket bemutatni, saját véleményét megfogalmazni;
- össze tudja foglalni saját szavaival hosszabb elbeszélő vagy leíró szövegek tartalmát;
- az általa gyűjtött történelmi adatokból, szövegekből rövid tartalmi ismertetőt tud készíteni;
- képes önálló kérdések megfogalmazására a tárgyalt történelmi témával, eseményekkel kapcsolatban;
- képes rövid fogalmazások készítésére egy-egy történetről, történelmi témáról;
- különböző történelmi korszakok, történelmi kérdések tárgyalása során alkalmazza az értelmező és tartalmi kulcsfogalmakat, továbbá használja a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat;
- tud egyszerű vizuális rendezőket kiegészíteni hagyományos vagy digitális módon (táblázatok, ábrák, tablók, rajzok, vázlatok) egy történelmi témáról;
- egyszerű történelmi témáról tanári útmutatás segítségével kiselőadást állít össze és mutat be;
- egyszerű történelmi kérdésekről véleményt tud megfogalmazni, állításait alátámasztja;
- meghallgatja mások véleményét, érveit;
- tanári segítséggel dramatikusan, szerepjáték formájában tud megjeleníteni történelmi eseményeket, jelenségeket, személyiségeket.

TÖRTÉNELMI GONDOLKODÁS

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott történetben különbséget tud tenni fikatív és valós, irreális és reális elemek között;
- képes megfigyelni és összehasonlítani a történelemben előforduló különböző emberi magatartásformákat és élethelyzeteket;
- a történelmi eseményekkel és személyekkel kapcsolatban önálló kérdéseket fogalmaz meg;
- feltételezéseket fogalmaz meg történelmi személyek cselekedeteinek mozgatórugóiról, és alátámasztja azokat;
- a történelmi szereplők megnyilvánulásainak szándékot tulajdonít;
- önálló véleményt képes megfogalmazni történelmi szereplőkről, eseményekről;
- felismeri a különböző korokra és régiókra jellemző tárgyakat, alkotásokat, életmódokat, szokásokat, változásokat, képes azokat összehasonlítani egymással, illetve a mai korrallal;
- példákat hoz a történelmi jelenségekre;
- felismeri, hogy az emberi cselekedet és annak következménye között szoros kapcsolat van.

A tanuló az 5–6. évfolyamon a következő kulcsfogalmakat használja:

Értelmező kulcsfogalmak: történelmi idő, történelmi forrás, ok és következmény, változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, történelmi jelentőség.

Tartalmi kulcsfogalmak:

- politikai: politika, állam, államszervezet, államforma, monarchia, köztársaság, egyeduralom, demokrácia, önkormányzat, jog, törvény, birodalom;
- társadalmi: társadalom, társadalmi csoport, nemzet, népcsoport, életmód;
- gazdasági: gazdaság, pénz, piac, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, adó, önellátás, ártermelés, falu, város;
- eszme- és vallástörténeti: kultúra, művészet, hit, vallás, egyház, világkép.

Az 5–6. évfolyamon a történelem tantárgy alapóraszám: 136 óra, szabadon felhasználható 8 óra

Két mélységelvű téma óraszám: 14–11 óra

5. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör	Óraszám
Személyes történelem	7
Fejezetek az ókor történetéből	13
A kereszténység	5
A középkor világa	13
Képek és portrék az Árpád-kor történetéből	20
Mélységelvű téma: Honfoglalás, Államalapítás és Egyházszerzés, Tatárjárás	14
Összes óraszám:	72

TÉMAKÖR: Személyes történelem

ÓRASZÁM: 7 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Körülöttem a történelem</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Családi fotóalbum és személyes tárgyak. - Személyes történetek dokumentálása, elbeszélése. - Egy nap dokumentálása. - Kódexkészítés (valamely magyar kódex mintájára pl. Képes krónika). 	<p><i>Fogalmak:</i> kódex.</p> <p><i>Kronológia:</i> Kr. e. és Kr. u., évszázad, őskor, ókor, középkor, újkor, jelenkor/modern kor.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Egyszerű, személyes történetek elmesélése. - Családi fotók, tárgyak, történetek gyűjtése és rendszerezése. - Címer, zászló, pecsét készítése önállóan vagy társakkal. - Információk gyűjtése képi és tárgyi forrásokból megadott szempontok szerint. - A történelmi idő ábrázolása vizuális eszközökkel.
<i>Címer, zászló, pecsét, az idő mérése</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Címerek és zászlók alkotóelemei saját település és Magyarország címere és zászlaja példáján. - A hitelesítés eszköze, a pecsét (pl. az Aranybulla pecsétje). - Személyes címer-, zászló- és pecsétkészítés. - Az időszámítás. 		
<p>Kapcsolódási pontok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Magyar nyelv és irodalom - Hittan - Természettudomány - Vizuális kultúra - Digitális kultúra 			

TEVÉKENYSÉGEK:

- Képpel illusztrált, írott összefoglaló készítése egy meghatározó személyes élményről.
- Kódexlap készítése, pl. a Képes krónika alapján.
- Időszalag készítése.
- Ország, település, iskola, sportegyesület és egyéb címerek gyűjtése.
- Címerek értelmezése tanári irányítással.

TÉMAKÖR: Fejezetek az ókor történetéből
ÓRASZÁM: 13 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az ókori Egyiptom világa</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Földművelés a Nílus mentén. - Hitvilág és halottkultusz a piramisok és a Királyok Völgye példáján: Memphis és Théba. - A legjelentősebb találmány: az írás. 	<p><i>Fogalmak:</i> öntözéses földművelés, fáraó, piramis, hieroglifa, városállam, jósda, többistenhit, olümpiai játékok, monda, provincia, rabszolga, gladiátor, amfiteátrum, falanx, légió, népvándorlás.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Az ókori egyiptomi, görög és római életmód főbb vonásainak felidézése. - Információk gyűjtése az ókori és a modern olimpiai játékokról, és összehasonlításuk. - Az ókori hadviselés legalapvetőbb jellemzőinek bemutatása.
<i>Az ókori Hellász öröksége</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Mindennapok egy görög városban: Athén és lakói. - Görög istenek, az olümpiai játékok. - Az athéni és spártai nevelés. 	<p><i>Személyek:</i> Kheopsz, Zeusz, Pallasz Athéné, Nagy Sándor, Romulus, Hannibál, Julius Caesar, Augustus, Attila.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Görög hoplita felismerése, fegyverzetének azonosítása képen, rekonstrukciós ábrán. - A tanult háborúk okainak és következményeinek bemutatása; illetve a tanult hősköz kapcsolódó történetek felidézése.
<i>Az ókori Róma öröksége</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Róma alapítása a mondákban. - Egy római polgár mindennapjai. - A gladiátorviadatok és a kocsiversenyek. - Római emlékek Pannóniában. 	<p><i>Kronológia:</i> Kr. e. 776 az első feljegyzett olümpiai játékok, Kr. e. 753 Róma alapítása a hagyomány szerint, Kr. e. 490 a marathóni csata, Kr. u. 476 a</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Mai magyar településnevek azonosítása az ókori Pannónia térképén. - A Hun Birodalom földrajzi kiterjedésének nyomon követése a térképén. - A nomád életmód, gazdálkodás és
<i>A görög-római hadviselés</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Görög hadviselés a marathóni csata példáján. - Nagy Sándor hadserege és hódításai. - Az ókor „tankjai”: Hannibál elefántjai. - Caesar légiói. 		

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Képek a népvándorlás korából</i>	- A Római Birodalom szétesése. - A Hun Birodalom. - Attila és hadjáratai: az ókor egyik legnagyobb csatája (a catalaunumi csata).	Nyugatrómai Birodalom bukása. <i>Topográfia:</i> Egyiptom, Nílus, Athén, Olümpia, Spárta, Itália, Róma, Pannónia, Aquincum, Marathón, Római Birodalom.	hadviselés alapvető jellegzetességeinek felidézése. - Történelmi mozgások (pl. hadmozdulatok, hadjáratok, népmozgások) nyomon követése történelmi térképen.
Kapcsolódási pontok:			
<ul style="list-style-type: none"> - Magyar nyelv és irodalom: - Idegen nyelvek - Matematika - Természettudomány - Vizuális kultúra - Digitális kultúra 			

TEVÉKENYSÉGEK:

- Képek gyűjtése és rendszerezése ókori épületekről.
- Térkép vázlat készítése egy ókori város jellegzetes épületeinek és közterületeinek (pl. piac, kikötő) feltüntetésével.
- Tabló készítése az ókori civilizációk kulturális örökségéről.
- Egy ókori ütközet rekonstruálása (film, kép, ábra, térkép vázlat segítségével).
- Ókori témájú film vagy filmrészlet megtekintése és megbeszélése.

TÉMAKÖR: A kereszténység

ÓRASZÁM: 5 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az Ószövetség népe</i>	- Az Ószövetség/Héber Biblia: Ábrahám és Mózes. - Az önálló zsidó állam alapítói: Dávid és Salamon története.	<i>Fogalmak:</i> egyistenhit, Biblia, Ószövetség/Héber Biblia, Újszövetség, zsidó vallás, keresztény vallás,	- Jézus élete legfontosabb eseményeinek bemutatása.

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Jézus élete, tanításai és a kereszténység</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Történetek az Újszövetségből. - A kereszténység főbb tanításai. - A kereszténység elterjedése. - A keresztény hitélet színterei és szertartásai. - A kereszténység jelképei. 	<p>keresztység és úrvacsora.</p> <p><i>Személyek:</i> Mózes, Dávid, Salamon, Jézus, Mária, József, Szent Péter és Szent Pál apostolok.</p> <p><i>Topográfia:</i> Jeruzsálem, Betlehem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Jézus erkölcsi tanításainak értelmezése. - A kereszténység fő jellemzőinek és elterjedésének bemutatása. - A Héber Biblia máig ható innovációi: egyistenhit, tízparancsolat, heti pihenőnap
<p>Kapcsolódási pontok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hittan - Magyar nyelv és irodalom 			

TEVÉKENYSÉGEK:

- A bibliai történeteket ábrázoló képek, művészeti alkotások gyűjtése.
- Tematikus képgaléria összeállítása a zsidó és keresztény vallásról megadott szempontok alapján.
- Képek gyűjtése bibliai helyszínekről.
- Pál apostol missziós útjainak követése tematikus térképen.

TÉMAKÖR: A középkor világi

ÓRASZÁM: 13 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Élet a várban – egy magyar vár (pl. Visegrád) és uradalom bemutatásával</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Királyok és nemesek - Várépítészet – híres magyar középkori várak. - Egy uradalom működése, a falvak világa (a jobbágyság élete). 	<p><i>Fogalmak:</i> földesúr, lovas, nemes, uradalom, jobbágyság, robot, pápa, szerzetes, bencés rend, pálos rend, kolostor, katolikus, román stílus, gótikus</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A középkori és a mai életforma néhány jellegzetességének összehasonlítása. - A középkori kultúra főbb vonásainak felidézése. - Az egyes középkori társadalmi rétegek életformája közti eltérések összehasonlítása.
<i>Élet a kolostorban – egy magyar kolostor (pl. Pannonhalma) bemutatásával</i>	<ul style="list-style-type: none"> - A középkori egyházszerkezet. - A szerzetesség és a kolostor. - Román és gótikus templomépítészet – híres 		

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
	magyar középkori egyházi emlékek. - Oktatás a középkorban.	stílus, polgár, céh, iszlám vallás.	- A középkori város és a falu összehasonlítása megadott szempontok alapján (pl. jellegzetes foglalkozások, életmód).
<i>Élet a középkori városban – egy magyar város (pl. Buda) bemutatásával</i>	- A céhek. - A városi polgárok. - Városépítészet – híres magyar középkori városok. - Könyvnyomtatás és reneszánsz.	<i>Személyek:</i> Szent Benedek, Gutenberg, Mohamed.	- A középkori hadviselés legalapvetőbb jellemzőinek bemutatása.
<i>A keresztes lovagok világa</i>	- Az iszlám–arab kihívás. - A nehézlovas harcmódor. - Keresztesek a Szentföldön. - A lovagi életforma és kultúra.	<i>Topográfia:</i> Visegrád, Pannonhalma, Szentföld, Anglia, Franciaország.	- A középkori páncélos lovas felismerése, fegyverzetének azonosítása képen, rekonstrukciós ábrán.
Kapcsolódási pontok: <ul style="list-style-type: none"> - Magyar nyelv és irodalom - Idegen nyelvek - Matematika - Vizuális kultúra - Ének-zene - Testnevelés és sport - Digitális kultúra 			

TEVÉKENYSÉGEK

- Alaprajz készítése vagy értelmezése egy középkori városról, uradalomról, várról vagy kolostorról.
- Tablókészítés a középkori magyar templomokról.
- Céhszabályzat vagy cégér készítése önállóan vagy társakkal.
- Egy középkori ütközet rekonstruálása (film, kép, ábra, térképvázlat segítségével).
- Beszámoló készítése egy lovagi tornáról és/vagy a lovagi erényekről.
- Egy lehetséges karriertörténet bemutatása a középkorból (inasból céhmester, apródból lovas, jobbágyból püspök).
- Montázs összeállítása a középkort idéző képekből megadott szempontok alapján (pl. foglalkozás, viselet, jelentős események stb.).

TÉMAKÖR: Képek és portrék az Árpád-kor történetéből

ÓRASZÁM: 20 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Történetek a magyarok eredetéről</i>	<ul style="list-style-type: none"> - A hun-magyar eredettörténet a krónikákban: Hunor, Magor; Csaba királyfi. - Az Árpád-ház eredettörténete: Emese álma, vérszerződés. 	<p><i>Fogalmak:</i> hunok, finnugor, törzs, vérszerződés, fejedelem, honfoglalás, székelyek, kalandozások, vármegye, tized, ispán, Szent Korona, tatárok/mongolok, kunok.</p> <p><i>Személyek:</i> Álmos, Árpád, Géza, I. (Szent) István, I. (Szent) László, Könyves Kálmán, III. Béla, IV. Béla, Szent Gellért, Szent Erzsébet, Szent Margit.</p> <p><i>Kronológia:</i> 895 a honfoglalás, 907 a pozsonyi csata, 997/1000–1038 István uralkodása, 1222 az Aranybulla kiadása, 1241–1242 a tatárjárás, 1301 az Árpád-ház kihalása.</p> <p><i>Topográfia:</i> Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpát-medence, Esztergom, Buda, Székesfehérvár, Horvátország, Muhi, Német-római Császárság.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A mondák és a valóság közötti kapcsolatok és ellentmondások felismerése. - A tanult mondai történetek felidézése, a mondai hősök szándékainak azonosítása. - Mondai szereplők felismerése képek, művészeti alkotások alapján. - Rekonstrukciós rajzok, ábrák elemzése és/vagy készítése a honfoglaló magyarok viseletéről, lakóhelyéről, fegyverzetéről. - Történetek felidézése az Árpád-kori magyar történelemből. - A tanult történelmi személyek jelentőségének felismerése. - A tanult uralkodók elhelyezése az időszalagon.
<i>Honfoglalás és kalandozások</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Álmos és Árpád alakja a krónikákban. - A honfoglalás: Etelközből a Kárpát-medencébe. - Történetek a kalandozó magyarokról. 		
<i>Szent István és a magyar állam</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Géza és István alakja a krónikákban. - István harca Koppánnyal és a koronázás. - Államalapítás: egyházszervezés, vármegyék és törvények. 		
<i>Árpád-házi királyportrék</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Szent László, a lovagkirály. - Könyves Kálmán, a művelt király. - III. Béla, a nagyhatalmú király. - II. András és az Aranybulla - IV. Béla és a tatárjárás. 		
<i>Árpád-kori szentek</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Szent Gellért. - Szent Erzsébet. - Szent Margit. 		
<i>Árpád-kori győztes harcok és csaták</i>	<ul style="list-style-type: none"> - A pozsonyi csata. - Német támadások nyugatról: felperzselt föld és a vértesi csata. Nomád támadások keletről: a kerlési csata. 		
<i>Magyarország koronázási jelvényei</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Szent Korona. - Palást, jogar, országalma. 		
Kapcsolódási pontok:			

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<ul style="list-style-type: none"> - Magyar nyelv és irodalom - Természettudomány - Ének-zene - Vizuális kultúra - Digitális kultúra 			

TEVÉKENYSÉGEK

- Az Árpád-kori magyar történelem kiemelkedő alakjait ábrázoló képek gyűjtése.
- Képösszeállítás készítése a Szent Lászlót megörökítő freskókból a Kárpát-medencében.
- A történelmi alakok megjelenítése szerepjátékkal egy konkrét történelmi helyzetben.
- Információk gyűjtése és megbeszélése az Árpád-kor uralkodóiról, szentjeiről.
- A Szent Korona és a koronázási jelvények megtekintése.

Mélységelvű téma feldolgozása: 14 óra

- Honfoglalás,
- Államalapítás és Egyházszerzés,
- Tatárjárás

Kapcsolódási pontok: Vizuális kultúra, Természettudomány

6. ÉVFOLYAM

Témakör	Óraszám
Képek és portrék a középkori magyar állam virágkorából	10
Új látóhatárok	11
Portrék és történetek Magyarország kora újkori történetéből	14
Élet a kora újkori Magyarországon	6
Forradalmak kora	5
A magyar nemzeti ébredés és polgárosodás kora	15
Mélységelvű téma: Anjou királyaink, Jagelló uralkodók, Hunyadiak, Mohácsi csatavesztés, Ország három részre szakadása, 1848-1849 forradalom és szabadságharc	11
Összes óraszám:	72

TÉMAKÖR: Képek és portrék a magyar állam virágkorából

ÓRASZÁM: 10 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Magyar királyportrék</i>	- Károly és az aranyforint.		- A mondák és a valóság közötti

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>a 14–15. századból</i>	- Nagy Lajos, a hódító. - Luxemburgi Zsigmond, a császár.	<i>Fogalmak:</i> aranyforint, kormányzó, végvár, szekérvár, zsoldos.	kapcsolatok és ellentmondások felismerése. - Tematikus térkép értelmezése és/vagy térképvázlat készítése Nagy Lajos hódításairól/Hunyadi János hadjáratairól.
<i>Hunyadi János, a törökverő</i>	- Hunyadi János, a sokoldalú hadvezér. - A nándorfehérvári diadal.	<i>Személyek:</i> I. (Anjou) Károly, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, I. (Hunyadi) Mátyás.	- A tanult történelmi személyek jelentőségének felismerése.
<i>Hunyadi Mátyás, a reneszánsz uralkodó</i>	- Mondák és történetek Mátyás királyról. - A fekete sereg. - Mátyás reneszánsz udvara.	<i>Kronológia:</i> 1335 a visegrádi királytalálkozó, 1456 a nándorfehérvári diadal, 1458–1490 Mátyás uralkodása. <i>Topográfia:</i> Lengyelország, Oszmán Birodalom, Csehország, Nándorfehérvár.	
Kapcsolódási pontok:			
<ul style="list-style-type: none"> - Vizuális kultúra - Ének-zene - Fizika - Technika és tervezés - Digitális kultúra 			

TEVÉKENYSÉGEK

- A korszak kiemelkedő alakjait ábrázoló képek gyűjtése, rendszerezése az egyes uralkodócsaládok szerint.
- A nándorfehérvári csata rekonstruálása (ábra, térképvázlat, kép, film, animáció segítségével).
- Mátyás, a reneszánsz uralkodó – beszámoló készítése a királyi udvarban tett képzeletbeli látogatásról.

TÉMAKÖR: Új látóhatárok

ÓRASZÁM: 11 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A földrajzi felfedezések</i>	<ul style="list-style-type: none"> - A felfedezők útjai. - A világkereskedelem kialakulása. - Gyarmatosítás Amerikában: az őslakosság sorsa, ültetvények és rabszolgák. 	<p><i>Fogalmak:</i> gyarmat, manufaktúra, tőkés, bérmunkás, kapitalizmus, bank, tőzsde, részvény, reformáció, református, evangélikus, ellenreformáció és katolikus megújulás, jezsuiták, vallási türelem, felvilágosodás.</p> <p><i>Személyek:</i> Kolumbusz Kristóf, Magellán, Luther Márton, Kálvin János, Károli Gáspár, Pázmány Péter, Kopernikusz.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1492 Amerika felfedezése, 1517 a reformáció kezdete.</p> <p><i>Topográfia:</i> Spanyolország, India, Kína, London, Sárospatak.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A nagy felfedezők útjainak bemutatása térképen. - A céhek és a manufaktúrák összehasonlítása. - A világkereskedelem útvonalainak bemutatása térkép segítségével. - A reformáció és katolikus megújulás hatásának feltárása az anyanyelvi kultúra és oktatás területén. - Érvelés a vallási türelem mellett.
<i>Korai kapitalizmus</i>	<ul style="list-style-type: none"> - A tőkés gazdálkodás kibontakozása és a polgárosodó életmód. - A manufaktúrák, a világkereskedelem kialakulása. - Az első bankok és tőzsdék. 		
<i>A vallási megújulás</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Egyházi reformtörekvések a kora újkorban. - Reformáció és katolikus megújulás. - Az anyanyelvi kultúra és oktatás felvirágzása magyar példák alapján. - Vallási türelem Erdélyben. 		
<i>Az új világnép kialakulása</i>	<ul style="list-style-type: none"> - A természettudományok fejlődése: a kopernikuszi fordulat. - A középkort felváltó világnép: a felvilágosodás. 		
<p>Kapcsolódási pontok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Magyar nyelv és irodalom - Vizuális kultúra - Technika és tervezés - Hon és népismeret 			

TEVÉKENYSÉGEK

- Olyan termékek gyűjtése, amelyek a földrajzi felfedezéseknek köszönhetően kerültek a világkereskedelembé.
- Hasonlóságok és különbségek megállapítása a megismert felekezetek templomairól készült fotók alapján..

- Információk gyűjtése a magyar reformáció néhány képviselőjéről.
- Egy természettudós (pl. Kopernikusz, Newton) életének és munkásságának bemutatása: plakáton, prezentációval, kiselőadáson.
- Táblázat készítése a középkor és az újkor világképének összehasonlításához megadott szempontok alapján.

TÉMAKÖR: Portrék és történetek Magyarország kora újkori történetéből**ÓRASZÁM: 14 óra****ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:**

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztés feladatok
<i>A török háborúk hősei</i>	<ul style="list-style-type: none"> - II. Lajos és a mohácsi csata. - Buda eleste és az ország három részre szakadása. - A várháborúk hősei (pl. Dobó; Zrínyi, a szigetvári hős). 	<p><i>Fogalmak:</i> szultán, janicsár, török hódoltság, kuruc, labanc, szabadságharc, trónfosztás.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A mohácsi csata eseményeinek rekonstruálása animációs film és térkép alapján. - A három részre szakadt ország és a fontosabb török hadjáratok bemutatása tematikus térképen.
<i>Bocskai, Bethlen és Zrínyi</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Bocskai István fejedelem, a hajdúk vezére. - Bethlen Gábor, Erdély fejedelme. - Zrínyi Miklós, a költő és hadvezér. - Buda visszavétele: a török kiűzése. 	<p><i>Személyek:</i> I. Szulejmán, II. Lajos, Dobó István, Bocskai István, Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós (a költő és hadvezér), II. Rákóczi Ferenc, Mária Terézia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A török- és Habsburg-ellenes harcok hőseiről szóló történetek elbeszélése, irodalmi szövegek felidézése. - Képek, ábrázolások gyűjtése és azonosítása, filmrészletek értelmezése a törökellenes háborúk hőseiről és eseményeiről.
<i>II. Rákóczi Ferenc és szabadságharca</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Rákóczi fordultatos életpályája Munkáctól Rodostóig. - Történetek a Rákóczi-szabadságharc idejéből. - A szatmári béke: függetlenség helyett megbékélés a birodalommal. 	<p><i>Kronológia:</i> 1526 a mohácsi csata, 1541 Buda eleste, 1552 Eger védelme, 1686 Buda visszafoglalása, 1703–1711 a Rákóczi-szabadságharc.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A három részre szakadt ország térképének értelmezése. - Annak a bemutatása, hogy milyen hatással volt a török uralom Magyarország fejlődésére.
<i>Mária Terézia</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Mária Terézia, a családanya és uralkodó. - Intézkedései Magyarországon. - A magyar huszárok és a berlini huszárcsíny. - Főúri kastélyok a művelődés szolgálatában (pl. Eszterháza, Gödöllő). 	<p><i>Topográfia:</i> Mohács, Eger, Erdélyi Fejedelemség, Pozsony, Bécs.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - II. Rákóczi Ferenc életútjának és személyiségének bemutatása.

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztés feladatok
Kapcsolódási pontok:			
<ul style="list-style-type: none"> - Földrajz - Kémia - Ének-zene - Vizuális kultúra - Mozgóképkultúra és médiaismeret - Digitális kultúra 			

TEVÉKENYSÉGEK

- Képek, ábrázolások gyűjtése magyar végvárakról.
- Egy játékfilm megnézése és megbeszélése a törökellenes háborúk hőseiről és eseményeiről.
- Egy a Rákóczi-szabadságharcot bemutató műalkotás (pl. festmény, népdal, regény) feldolgozása.
- Vélemény megfogalmazása, vita a szatmári békéről.
- A magyar huszárokról szóló történetek gyűjtése, elbeszélése.
- A huszárok fegyverzetének és öltözetének bemutatása.
- Képek gyűjtése főúri kastélyokról.

TÉMAKÖR: Élet a kora újkori Magyarországon

ÓRASZÁM: 6 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Javasolt tevékenységek
<i>Élet a török hódoltság kori Magyarországon – egy konkrét település (pl. Debrecen vagy Kecskemét) bemutatásával</i>	<ul style="list-style-type: none"> - A török uralom. - A mezőváros élete. - Szarvasmarha-kereskedelem. 	<p><i>Fogalmak:</i> nemzetiség, ortodox, barokk.</p> <p><i>Topográfia:</i> Debrecen, Temesvár.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A kora újkori életmód összehasonlítása a maival. - A török kori mezővárosok mindennapjainak bemutatása különböző gyűjtött források alapján.
<i>Élet a 18. századi Magyarországon – egy konkrét település (pl. Temesvár) bemutatásával</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Magyarország újranépesülése és újranépesítése. - Népek és vallások együttélése. - A barokk városépítészet. 		<ul style="list-style-type: none"> - A 15. századi és a 18. század végi magyarországi etnikai viszonyok összehasonlítása térképen, illetve táblázatban vagy diagramon szereplő adatok segítségével.

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Javasolt tevékenységek
Kapcsolódási pontok:			
<ul style="list-style-type: none"> - Földrajz - Vizuális kultúra - Ének-zene 			

TEVÉKENYSÉGEK

- A török kori magyar kereskedelem fő irányainak és árucikkeinek nyomon követése tematikus térkép segítségével.
- Prezentáció vagy plakát készítése ősi magyar állatfajtákról.
- Térkép vázlat rajzolása vagy makett készítése egy mezővárosról.
- Képek gyűjtése a magyarországi barokk építészetéről.
- Egy barokk templom megtekintése a saját településen.

TÉMAKÖR: Forradalmak kora

ÓRASZÁM: 5 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Ipari forradalom</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Gyapotból pamut. - A textilipar fejlődése. - A gőzgép. - Bányászat, gyáripar, vasútépítés. - Gyerekek és felnőttek mindennapjai egy iparvárosban. 	<p><i>Fogalmak:</i> ipari forradalom, gyár, szabad verseny, tömegtermelés, munkanélküliség, forradalom, diktatúra.</p> <p><i>Személyek:</i> James Watt, Edison, Bonaparte Napóleon.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Vélemény megfogalmazása a technikai fejlődés előnyeiről és hátrányairól. - A francia forradalom értékelése; pozitívumok és negatívumok azonosítása.
<i>Társadalmi-politikai forradalom</i>	<ul style="list-style-type: none"> - A köztársaság kísérlete Franciaországban. - A forradalmi terror. - Napóleon a császár és hadvezér. 	<p><i>Kronológia:</i> 1789 a francia forradalom, 1815 a waterlooi csata.</p> <p><i>Topográfia:</i> Párizs, Habsburg Birodalom, Oroszország, Nagy-Britannia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Napóleon alakjának, történelmi szerepének megítélése különböző források alapján.
Kapcsolódási pontok:			
<ul style="list-style-type: none"> - Biológia - Természettudomány 			

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<ul style="list-style-type: none"> - Ének-zene - Vizuális kultúra 			

TEVÉKENYSÉGEK

- A manufaktúrák és a gyárak működésének összehasonlítása megadott szempontok alapján.
- Beszélgetés a gyermekmunkáról.
- Napóleon oroszországi hadjáratának követése térképen.
- Napóleon pályájának bemutatása: prezentáció, kiselőadás formájában.

TÉMAKÖR: A magyar nemzeti ébredés és polgárosodás kora**ÓRASZÁM: 15 óra****ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:**

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A reformkor</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Széchenyi István alkotásai. - A jobbágyszabadítás kérdése. - A magyar nyelv és a nemzeti kultúra ügye. 	<p><i>Fogalmak:</i> országgyűlés, közteherviselés, jobbágyszabadítás, sajtószabadság, cenzúra, miniszterelnök, honvédség, kiegyezés.</p> <p><i>Személyek:</i> Széchenyi István, Kossuth Lajos, Batthyány Lajos, Bem József, Görgei Artúr, Klapka György, Ferenc József, Deák Ferenc.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1830–1848 a reformkor, 1848. március 15. a pesti forradalom, 1849. október 6. az aradi kivégzések, 1867 a kiegyezés.</p> <p><i>Topográfia:</i> Pest, Pákozd, Isaszeg, Világos, Komárom, Arad, Osztrák-Magyar Monarchia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A reformkor legfontosabb problémáinak bemutatása. - 1848. március 15-e eseményeinek felidézése képek, dokumentumok, visszaemlékezések, filmrészletek és/vagy dramatikus jelenetek segítségével. - A kor történelmi szereplőinek jellemzése; tevékenységük bemutatása. - A zsidóság pozitív szerepe a szabadságharcban. - A tavaszi hadjárat hadmozdulatainak végigkövetése térképen. - A szabadságharcot követő megtorlás néhány konkrét esetének bemutatása (aradi vértanúk, a zsidóságot sújtó közösségi büntetés) - A kiegyezés értékelése.
<i>A forradalom</i>	<ul style="list-style-type: none"> - A március 15-i események és a 12 pont. - Kossuth Lajos szerepe. - Az áprilisi törvények. - A Batthyány-kormány. 		
<i>Képek a szabadságharc történetéből</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Történetek a szabadságharc idejéből. - Görgei Artúr, a hadvezér. - A tavaszi hadjárat. - A Függetlenségi nyilatkozat. - A fegyverletétel és megtorlás – Arad. 		
<i>A kiegyezés</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Az ellenállás formái. - Deák Ferenc szerepe. - A kiegyezés megkötése. - Az Osztrák-Magyar Monarchia megszületése. 		
<p>Kapcsolódási pontok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Magyar nyelv és irodalom - Vizuális kultúra - Mozgóképkultúra és médiaismeret - Digitális kultúra 			

TEVÉKENYSÉGEK

- Tablókészítés a kor legfontosabb szereplőiről.
- Képek gyűjtése Széchenyi gyakorlati tevékenységéről.
- Folyamatábra készítése az európai és a magyar forradalmak események összefüggéseiről.
- Térképvázlat készítése a március 15-i eseményekről.
- Poszter, kiselőadás, prezentáció készítése a szabadságharc egy híres csatájáról.
- 1848–49-es emlékhelyek felkeresése a környéken.
- Képek gyűjtése a szabadságharc honvédeinek egyenruháiról és fegyvereiről.
- Történelmi portré készítése Széchenyi Istvánról és/vagy Kossuth Lajosról és/vagy Deák Ferencről.

Mélységelvű téma feldolgozása: 11 óra

- Anjou királyaink,
- Jagelló uralkodók,
- Hunyadiak,
- Mohácsi csatavesztés,
- Ország három részre szakadása,
- 1848-1849-es forradalom és szabadságharc

Kapcsolódási pontok:

- Természettudomány, Földrajz, Hon- és népismeret

7–8. évfolyam

Az általános iskola 7–8. évfolyamának történelemtanításánál az életkori sajátosságok figyelembevételével már törekedni kell az események és folyamatok összetettebb bemutatására. A tanuló ekkor már a magasabb szintű, elvontabb fogalmi gondolkodásra is képessé válik, ezért a képszerűség és a történettanításon alapuló történelemtanítás elvének alkalmazása mellett megkezdődik az elemző jellegű feldolgozás: összetett okok és következmények feltárása, az egyes történelmi jelenségek és folyamatok több szempontú értelmezése. A tevékenység alapú tanulásnak továbbra is meghatározó szerepe van, ezért a kerettantervi beosztás időt hagy és lehetőséget teremt a műveltető történelemtanulásra, az ismeretek szélesebb körű alkalmazására, a kooperatív technikák előtérbe helyezésére, a sokoldalú kompetenciafejlesztésre, amelyek már a középiskolai történelem tanulmányokra, követelményekre való felkészítést is kell, hogy szolgálják.

Mivel a 7–8. évfolyamra a tanuló formálódó absztrakt gondolkodása a jellemző, ez megengedi, hogy a tananyag alapvetően kronologikus elrendezésű legyen, ami a legalkalmasabb a mai világot meghatározó 19–20. századi folyamatok értelmezésére. Az egyetemes és a magyar történelmi témák vegyesen, korszakokhoz köthető témakörökbe rendezve jelennek meg. Kisebb mértékben, de továbbra is jellemző, hogy a tanterv az általános jelenségeket a magyar történelem példáiin keresztül dolgozza fel. Az eseménytörténetet két tematikus és négy szintetizáló témakör egészíti ki. Utóbbiak hosszmetzeti jellegűek: a demográfia, a demokrácia, az egyes kiemelt régiók történetét, valamint a nemzeti kultúránk és történelmünk eredményeit tekintik át a kezdetektől napjainkig. Legfőbb céljuk a négy év alatt tanultak áttekintése, illetve ezeknek a témáknak magasabb szintű, integráló, szintetizáló értelmezése.

FEJLESZTÉSI TERÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TANULÁSI EREDMÉNYEK (ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK)

TÖRTÉNELMI ISMERETEK

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- be tudja mutatni a különböző korok életmódjának és kultúrájának főbb vonásait és az egyes történelmi korszakokban élt emberek életét befolyásoló tényezőket;
- ismeri az újkori és jelenkori magyar történelem kiemelkedő alakjait, cselekedeteiket, illetve szerepüket a magyar nemzet történetében;
- fel tudja idézni az újkori és jelenkori magyar történelem legfontosabb eseményeit, jelenségeit, folyamatait, és fordulópontjait a 1849-től napjainkig;
- képes felidézni a magyar nemzet honvédő és szabadságharcait, példákat hoz a hazaszeretet, önfeláldozás és hősiesség megnyilvánulásaira;
- tisztában van a 19. és 20. század fontosabb politikai eszméivel és azok hatásaival;
- ismeri és be tudja mutatni a 19. és 20. századi modernizáció gazdasági társadalmi és kulturális hatásait Magyarországon és a világban;
- ismeri az első és a második világháború legfontosabb eseményeit, jellemzőit, valamint napjainkra is hatással bíró következményeit;
- fel tudja idézni az első és második világháború borzalmainak, érveket tud felsorakoztatni a békére való törekvés mellett;
- ismeri a nemzetiszocialista és a kommunista diktatúrák főbb jellemzőit, az emberiség ellen elkövetett bűneiket, ellentmondásaikat és ezek következményeit, továbbá a velük szembeni ellenállás példáit;
- felismeri a különbségeket a demokratikus és a diktatórikus berendezkedések között, érvel a demokrácia értékei mellett;
- példákat tud felhozni arra, hogy a történelem során miként járultak hozzá a magyarok Európa és a világ kulturális, tudományos és politikai fejlődéséhez;
- ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit néhány történelmi korszakban, beleértve a határon kívüli magyarság sorsát, megmaradásáért folytatott küzdelmét, példákat hoz a magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára és együttműködésére;
- valós képet alkotva képes elhelyezni Magyarországot az újkorban és jelenkorban az európai történelmi folyamatokban, valamint napjaink globális folyamataiban;
- ismeri hazája államszervezetét.

ISMERETSZERZÉS ÉS FORRÁSHASZNÁLAT

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes ismereteket szerezni személyes beszélgetésekből, tárgyak, épületek megfigyeléséből, olvasott és hallott, valamint a különböző médiumok által felkínált szöveges és képi anyagokból;
- kiemel lényeges információkat (kulcsszavakat, tételmondatokat) elbeszélő vagy leíró, illetve rövidebb magyarázó írott és hallott szövegekből és az ezek alapján megfogalmazott kérdésekre egyszerű válaszokat adni;
- megadott szempontok alapján, tanári útmutatás segítségével történelmi információkat gyűjt különböző médiumokból és forrásokból (könyvek, atlaszok, kronológiák, könyvtárak, múzeumok, médiatárak, filmek; nyomtatott és digitális, szöveges és vizuális források);
- képes élethelyzetek, magatartásformák megfigyelésére és értelmezésére;
- megadott szempontok alapján tudja értelmezni és rendszerezni a történelmi információkat;

- felismeri, hogy melyik szöveg, kép, egyszerű ábra, grafikon vagy diagram kapcsolódik az adott történelmi témához;
- képen, egyszerű ábrán, grafikonon, diagramon ábrázolt folyamatot, jelenséget saját szavaival le tud írni;
- képes egyszerű esetekben forráskritikát végezni, valamint különbséget tenni források között típus és szövegösszefüggés alapján;
- össze tudja vetni a forrásokban található információkat az ismereteivel, párhuzamot tud vonni különböző típusú (pl. szöveges és képi) történelmi források tartalma között;
- meg tudja vizsgálni, hogy a történet szerzője résztvevője vagy kortársa volt-e az eseményeknek;
- egyszerű következtetéseket von le, és véleményt tud alkotni különböző források hitelességéről és releváns voltáról;

TÁJÉKOZÓDÁS IDŐBEN ÉS TÉRBEN

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a nagy történelmi korszakok elnevezését és időhatárait, néhány kiemelten fontos esemény, jelenség és történelmi folyamat időpontját;
- biztonsággal használja az idő tagolására szolgáló kifejezéseket, történelmi eseményre, jelenségre, folyamatra, korszakra való utalással végez időmeghatározást;
- ismeretei segítségével időrendbe tud állítani történelmi eseményeket, képes az idő ábrázolására pl. időszalag segítségével;
- a tanult történelmi eseményeket, jelenségeket, személyeket, ikonikus szimbólumokat, tárgyakat, képeket hozzá tudja rendelni egy adott történelmi korhoz, régióhoz, államhoz;
- biztonsággal használ különböző történelmi térképeket a fontosabb történelmi események helyszíneinek azonosítására, egyszerű jelenségek, folyamatok leolvasására, értelmezésére, vaktérképen való elhelyezésére;
- egyszerű alaprajzokat, modelleket, térképvázlatokat (pl. települések, épületek, csaták) tervez és készít.

SZAKTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓ

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan, folyamatos beszéddel képes eseményeket, történeteket elmondani, történelmi személyeket bemutatni, saját véleményt megfogalmazni;
- össze tudja foglalni saját szavaival hosszabb elbeszélő vagy leíró, valamint rövidebb magyarázó szövegek tartalmát;
- az általa gyűjtött történelmi adatokból, szövegekből rövid tartalmi ismertetőt tud készíteni;
- képes önálló kérdések megfogalmazására a tárgyalt történelmi témával, eseményekkel, folyamatokkal, kapcsolatban;
- képes rövid fogalmazások készítésére egy-egy történetről, történelmi témáról;
- különböző történelmi korszakok, történelmi és társadalmi kérdések tárgyalása során szakszerűen alkalmazza az értelmező és tartalmi kulcsfogalmakat, továbbá használja a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat;
- tud egyszerű vizuális rendezőket készíteni és kiegészíteni hagyományos vagy digitális módon (táblázatok, ábrák, tablók, rajzok, vázlatok) egy történelmi témáról;
- egyszerű történelmi témáról tanári útmutatás segítségével kiselőadást és digitális prezentációt állít össze és mutat be önállóan;

- egyszerű történelmi kérdésekről önálló, tárgyilagos véleményt tud megfogalmazni, állításait alátámasztja;
- meghallgatja és megérti - adott esetben elfogadja - mások véleményét, érveit;
- tanári segítséggel dramatikusan, szerepjáték formájában tud megjeleníteni történelmi eseményeket, jelenségeket, személyiségeket.

TÖRTÉNELMI GONDOLKODÁS

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott történetben különbséget tud tenni fiktív és valós, irreális és reális elemek között;
- képes megfigyelni, értelmezni és összehasonlítani a történelemben előforduló különböző emberi magatartásformákat és élethelyzeteket;
- a történelmi eseményekkel, folyamatokkal és személyekkel kapcsolatban önálló kérdéseket fogalmaz meg;
- feltételezéseket fogalmaz meg történelmi személyek cselekedeteinek mozgatórugóiról, és adatokkal, érvekkel alátámasztja azokat;
- a történelmi szereplők megnyilvánulásainak szándékot tulajdonít, álláspontjukat azonosítja;
- önálló véleményt képes megfogalmazni történelmi szereplőkről, eseményekről, folyamatokról;
- felismeri és értékeli a különböző korokra és régiókra jellemző tárgyakat, alkotásokat, életmódokat, szokásokat, változásokat, képes azokat összehasonlítani egymással, illetve a mai korral;
- társadalmi és erkölcsi problémákat azonosít adott történetek, történelmi események, különböző korok szokásai alapján;
- példákat hoz a történelmi jelenségekre, folyamatokra;
- feltételezéseket fogalmaz meg néhány fontos történelmi esemény és folyamat feltételeiről, okairól és következményeiről, és tényekkel alátámasztja azokat;
- több szempontból képes megkülönböztetni a történelmi jelenségek és események okait és következményeit (pl. hosszú vagy rövid távú, gazdasági, társadalmi vagy politikai);
- felismeri, hogy az emberi cselekedet és annak következménye között szoros kapcsolat van.

A tanuló az 7–8. évfolyamon a következő kulcsfogalmakat használja:

Értelmező kulcsfogalmak: történelmi idő, történelmi forrás, ok és következmény, változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, történelmi jelentőség, értelmezés, történelmi nézőpont.

Tartalmi kulcsfogalmak:

- politikai: politika, állam, államszervezet, államforma, monarchia, köztársaság, egyeduralkodó, demokrácia, önkormányzat, jog, törvény, birodalom;
- társadalmi: társadalom, társadalmi csoport/réteg, nemzet, népcsoport, életmód;
- gazdasági: gazdaság, pénz, piac, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, adó, önellátás, ártermelés, falu, város;
- eszme- és vallástörténeti: kultúra, művészet, hit, vallás, egyház, világkép.

A 7–8. évfolyamon a történelem tantárgy alapóraszám: 136 óra, szabadon felhasználható 8 óra

Két mélységelvű téma óraszám: 10–10 óra

7. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör	Óraszám
A modern kor születése	5
A dualizmus kora: felzárkózás Európához	7
Az első világháború és következményei	11
Totális diktatúrák	5
A Horthy-korszak	9
A második világháború	10
A megosztott világ	5
Magyarország szovjetizálása	10
Mélységelvű téma: Magyarország az I. világháborúban, Magyarország az I. világháború után, Magyarország szovjetizálása	10
Összes óraszám:	72

TÉMAKÖR: A modern kor születése

ÓRASZÁM: 5 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A nemzeti eszme és a birodalmak kora</i>	<ul style="list-style-type: none"> - A nemzeti eszme és a nemzetállamok Európája. - A világ nagyhatalmai és ellentétei a 20. század kezdetén. - Gyarmatbirodalmak a világ térképén. 	<p><i>Fogalmak:</i> nacionalizmus, liberalizmus, konzervativizmus, demokrácia, szocializmus, kommunizmus, keresztényszocializmus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A 20. század eleji nagyhatalmak azonosítása, és a korabeli világra gyakorolt hatásuk feltárása térképek és egyszerű ábrák segítségével. - A politikai eszmék legjellemzőbb gondolatait megjelenítő néhány
<i>Politikai eszmék: liberalizmus, konzervativizmus, szocializmus</i>	<ul style="list-style-type: none"> - A liberalizmus. - A konzervativizmus. - A szocializmus és kommunizmus eszméje. - A keresztényszocializmus 	<p><i>Személyek:</i> Bismarck, Marx.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1871 Németország egyesítése.</p> <p><i>Topográfia:</i> Németország,</p>	

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
		Olaszország, Brit Birodalom, Amerikai Egyesült Államok, Japán.	egyszerű és rövid forrás értelmezése és azonosítása. - A 19. századi politikai eszmék céljainak és jellemzőinek rendszerezése.
Kapcsolódási pontok: <ul style="list-style-type: none"> - Vizuális kultúra - Ének-zene - Fizika - Technika és tervezés - Digitális kultúra 			

TEVÉKENYSÉGEK

- Németország területi egyesítés előtt és utáni térképének összehasonlítása, értékelése.
- Magyarázatok keresése és azok megvitatása egyes államok létrejöttének és megerősödésének okaira (pl. Amerikai Egyesült Államok).
- Ismerkedés nemzeti jelképekkel (zászlók, himnuszok).
- Összehasonlító táblázat készítése a korszak politikai eszméiről.

TÉMAKÖR: A dualizmus kora: felzárkózás Európához

ÓRASZÁM: 7 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A modernizálódó Magyarország</i>	- Magyar feltalálók és találmányok, az ipar fejlődése. - Vasútépítés, folyószabályozás. - Egy világváros kiépülése – az urbanizáció Budapest példáján.	<i>Fogalmak:</i> közös ügyek, dualizmus, MÁV, Millennium, emancipáció, urbanizáció.	- A millenniumi Budapest bemutatása. - A dualizmus kori vidék és város lakóinak és életmódjának bemutatása. - A 20. század eleji és korunk életmódja közötti különbségek azonosítása.
<i>A millenniumi Magyarország</i>	- A soknemzetiségű ország. - A zsidó emancipáció, a hazai zsidóság szerepe a	<i>Személyek:</i> Andrássy Gyula.	

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
	magyarországi modernizációban. - A cigányság helyzete, hagyományos mesterségek. - A millenniumi ünnepek. - A legjelentősebb kulturális alkotások.	<i>Kronológia:</i> 1896 a Millennium. <i>Topográfia:</i> Budapest.	- A korszak gazdasági és technikai fejlődésének bemutatása. - A korszak ipari fejlődésének nyomon követése diagramok, táblázatok segítségével.
Kapcsolódási pontok: - Magyar nyelv és irodalom - Vizuális kultúra - Technika és tervezés - Hon és népismeret			

TEVÉKENYSÉGEK

- Képes beszámoló (prezentáció) készítése a korszak valamely jeles magyar tudósáról, feltalálójáról.
- Képek gyűjtése a dualizmus kori társadalmi csoportok és nemzetiségek életéről.
- Képgyűjtemény (tabló) összeállítása a millenniumi Budapestről internetes források alapján.

TÉMAKÖR: Az első világháború és következményei

ÓRASZÁM: 11 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztő feladatok
<i>Az első világháború, Magyarország a háborúban</i>	- A halálos lövés: a világháború kirobbanása. - A hadviselő felek: az antant és a központi hatalmak. - Az állóháború. - Magyarok a világháborúban. - A hátszág megpróbáltatásai. - Lenin és a bolsevik hatalomátvétel.	<i>Fogalmak:</i> antant, központi hatalmak, front, állóháború, hátszág, bolsevik, tanácsköztársaság, vörösteror, fehér különítményes megtorlások, kisantant.	- A fontosabb hadviselő országok csoportosítása a szövetségi rendszerek szerint. - Az első világháborús hadviselés összehasonlítása a korábbi háborúkéval. - A háborús körülményeket bemutató különböző típusú források gyűjtése, feldolgozása.

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztő feladatok
<i>Magyarország 1918–1919-ben</i>	<ul style="list-style-type: none"> - A forradalmi kísérlet – elhibázott kül- és katonapolitika. - Magyarország megszállásának folyamata. - A tanácsköztársaság hatalomra kerülése és bukása. - Az ellenforradalom. 	<p><i>Személyek:</i> Tisza István, Lenin, Károlyi Mihály, Horthy Miklós.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1914–1918 az első világháború, 1917 a bolsevik hatalomátvétel, 1920. június 4. a trianoni békediktátum.</p> <p><i>Topográfia:</i> Szarajevó, Szerbia, Doberdó, Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Burgenland, Erdély, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia, Ausztria.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Európa háború előtti és utáni térképének összehasonlítása, a változások értelmezése. - A történelmi Magyarország szétesésének bemutatása térképen az elcsatolt területek történelmi megnevezésével. - Vélemény megfogalmazása a történelmi Magyarország felbomlásának okairól. - A trianoni békediktátum területi és demográfiai következményeinek értékelése.
<i>A trianoni békediktátum</i>	<ul style="list-style-type: none"> - A Párizs környéki békek alapelvei, a vesztesek büntetése. - A trianoni békediktátum – a megcsónkított Magyarország. - Magyarország területi, népességi és gazdasági veszteségei. - A kisantant. 		
<p>Kapcsolódási pontok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Földrajz - Kémia - Ének-zene - Vizuális kultúra - Mozgóképkultúra és médiaismeret - Digitális kultúra 			

TEVÉKENYSÉGEK

- Vita a háború okairól.
- Grafikonok, táblázatok elemzése a háború legfontosabb adatairól (pl. résztvevők száma, veszteségek, háborús kiadások, fegyverek száma stb.).
- Első világháborús emlékhelyek és emlékművek, sírhelyek feltérképezése és felkeresése a lakóhelyen és környékén.
- Első világháborús katonadalok gyűjtése és eléneklése.
- Trianon a gyermek szemével –prezentáció készítése.

TÉMAKÖR: Totális diktatúrák

ÓRASZÁM: 5 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A kommunista Szovjetunió</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Lenin és Sztálin diktatúrája. - Az államosítás. - A terror és a munkatáborok. 	<i>Fogalmak:</i> személyi kultusz, GULAG, totális állam, nemzetiszocializmus, antiszemitizmus, fasizmus.	<ul style="list-style-type: none"> - A kommunista Szovjetunió és a nemzetiszocialista Németország jellemzőinek azonosítása képi és szöveges forrásokban. - A totális diktatúrák összehasonlítása (pl. jelképek, ideológiák, hatalmi eszközök). - Érvelés a 20. század kirekesztő ideológiáival szemben.
<i>A nemzetiszocialista Németország</i>	<ul style="list-style-type: none"> - A nemzetiszocializmus: fajelmélet és antiszemitizmus. - A náci hatalomátvétel, a hitleri diktatúra és terror. - A hitleri Németország terjeszkedése: Ausztria és Csehszlovákia. 	<i>Személyek:</i> Sztálin, Hitler. <i>Kronológia:</i> 1933 a náci hatalomátvétel. <i>Topográfia:</i> Szovjetunió, Szibéria (munkatáborok).	
Kapcsolódási pontok: <ul style="list-style-type: none"> - Földrajz - Vizuális kultúra - Ének-zene 			

TEVÉKENYSÉGEK

- GULÁG táborok és a náci koncentrációs táborok helyszíneinek térképen való azonosítása.
- Film vagy filmrészletek megtekintése a nemzetiszocialista és/vagy a kommunista diktatúráról.

TÉMAKÖR: A Horthy-korszak

ÓRASZÁM: 9 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A politika irányai</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Horthy, a kormányzó. - Antikommunizmus és revíziós törekvések. - A politikai antiszemitizmus. 	<i>Fogalmak:</i> revízió, numerus clausus, pengő.	<ul style="list-style-type: none"> - A Horthy-korszak gazdasági, kulturális, politikai és társadalmi eredményeinek és problémáinak felidézése.

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
	<ul style="list-style-type: none"> - Bethlen István miniszterelnöksége. - Külpolitikai kényszerpályák. 	<i>Személyek:</i> Bethlen István, Klebelsberg Kuno, Szent-Györgyi Albert.	<ul style="list-style-type: none"> - Az antiszemitizmus megnyilvánulásainak azonosítása források alapján. - Magyarország külpolitikai céljainak és lehetőségeinek bemutatása. - A társadalmi változások bemutatása szöveges és képi források alapján. - A korszak egy kiemelkedő személyiségének bemutatása.
<i>Gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődés</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Gazdasági eredmények. - Az oktatás, a kultúra és a tudomány néhány kiemelkedő képviselője. - Társadalmi rétegződés és érintkezési formák Magyarországon. - Életmód, szabadidő, sport. 	<i>Kronológia:</i> 1920–1944 a Horthy-korszak.	
Kapcsolódási pontok: <ul style="list-style-type: none"> - Biológia - Természettudomány - Ének-zene - Vizuális kultúra: 			

TEVÉKENYSÉGEK

- Vázlatkészítés idézetek és képi források felhasználásával a Horthy-korszak társadalmáról.
- Képes beszámoló (prezentáció) készítése a korszak jeles személyiségeinek egyikéről.
- Plakátok, korabeli történetek, versek, dalok gyűjtése a revíziós törekvésekről.
- Fotók, illusztrációk gyűjtése az ipar (közlekedés) modernizációjáról.

TÉMAKÖR: A második világháború

ÓRASZÁM: 10 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Háború földön, tengeren és levegőben.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - A hadviselő felek: a tengelyhatalmak és a szövetségesek. - Sztálin-Hitler paktum, kezdeti német sikerek. - A háború európai frontjai és a csendes-óceáni hadszíntér. - Fordulatok a háborúban: Sztálingrád és 	<i>Fogalmak:</i> tengelyhatalmak, szövetségesek, bécsi döntések, nyilasok, totális háború, holokauszt, gettó, deportálás, koncentrációs	<ul style="list-style-type: none"> - A nemzetiszocialista Németország és a kommunista Szovjetunió szerepének feltárása a háború kirobbantásában. - A második világháború

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
	Normandia, Berlin, az atombomba. - Európa felosztása.	tábor, zsidótörvények.	fordulópontjainak felidézése. - A háború fegyvereinek és borzalmainak bemutatása különböző források alapján.
<i>Magyarország a világháború idején</i>	- A revíziós eredmények - A Szovjetunió elleni háború – a 2. magyar hadsereg a Donnál. - Német megszállás. - A kiugrási kísérlet és a nyilas hatalomátvétel. - A hadszíntérré vált Magyarország.	<i>Személyek:</i> Franklin D. Roosevelt, Churchill, Teleki Pál, Szálasi Ferenc, Salkaházi Sára.	- Magyarország területi változásait és világháborús részvételét, valamint a második világháború főbb eseményeit bemutató térképek értelmezése.
<i>A háború borzalmai</i>	- A totális háború. - A világháború fegyverei. - A háttország szenvedései. - Az ellenállás formái. - A bombázások és városi harcok – Budapest példáján.	<i>Kronológia:</i> 1939–1945 a második világháború, 1941. június a Szovjetunió megtámadása, 1944. március 19. Magyarország német megszállása, 1945. április a háború vége Magyarországon.	- A magyar külpolitika háború előtti és alatti törekvéseinek és mozgásterének bemutatása. - Ítélet megfogalmazása a második világháborús népiirtásokról és háborús bűnökről.
<i>A holokauszt</i>	- A náci koncentrációs és megsemmisítő táborok. - Az európai és magyarországi zsidótörvények. - Kísérlet az európai és a magyar zsidóság és cigányság elpusztítására. - Áldozatok és bűnösök, felelősség és embermentés: néhány kiemelkedő példa.	<i>Topográfia:</i> Sztálingrád, Normandia, Hiroshima, Donkanyar, Auschwitz.	- A magyar honvéd helytállásának felidézése források alapján. - Példák gyűjtése az ellenállás és embermentés formáira.
Kapcsolódási pontok:			
<ul style="list-style-type: none"> - Magyar nyelv és irodalom - Vizuális kultúra - Mozgóképkultúra és médiaismeret - Digitális kultúra 			

TEVÉKENYSÉGEK

- Képek gyűjtése a német haderő és a szövetségesek magyarországi pusztításának eszközeiről és helyszíneiről.

- Ismeretek szerzése és megvitatása a holokauszt történetét feldolgozó gyűjtemények, online adatbázisok segítségével.
- A holokausztról szóló visszaemlékezések, irodalmi és filmfeldolgozások egy-egy részletének megbeszélése.
- Példák gyűjtése az ellenállás és embermentés formáira.
- Egy magyarországi embermentő (pl. Boldog Salkaházi Sára) tevékenységének megismerése, bemutatása és értékelése.
- Második világháborús emlékhelyek, emlékművek és sírhelyek feltérképezése és felkeresése a lakóhelyen és környékén.

TÉMAKÖR: A megosztott világ

ÓRASZÁM: 5 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A hidegháború</i>	<ul style="list-style-type: none"> - A kétpólusú világ – a vasfüggöny leereszkedése. - Németország kettéosztása. - Fegyverkezési verseny a Szovjetunió és az Amerikai Egyesült Államok között. - Hidegháborús konfliktusok: Korea, Kuba. 	<p><i>Fogalmak:</i> Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), hidegháború, vasfüggöny, berlini fal, szuperhatalom, Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO), Varsói Szerződés, piacgazdaság, jóléti állam.</p> <p><i>Személyek:</i> Hruscsov, Kennedy.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1947 a párizsi béke, a hidegháború kezdete, 1948 Izrael Állam megalapítása.</p> <p><i>Topográfia:</i> Berlin, Németországi Szövetségi Köztársaság (NSZK), Német Demokratikus Köztársaság (NDK),</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A második világháború után kialakult világrendet bemutató térkép áttekintése és értelmezése. - A nyugati demokrácia és a szovjet diktatúra összehasonlítása. - A nyugati világ és a keleti blokk életkörülményeinek összehasonlítása. - A hidegháború korabeli és a mai világhatalmi viszonyok összehasonlítása. - A hidegháborús korszak alapvető jellemzőinek, történelmi szereplőinek azonosítása képek, szöveges források alapján. - Gyűjtött információk értelmezése a hidegháború korának néhány világpolitikai válságáról (pl. Korea, Kuba, Berlin). - Információk szerzése, rendszerezése és értelmezése a két szuperhatalom fegyverkezési versenyéről diagramok, táblázatok,
<i>A Nyugat</i>	<ul style="list-style-type: none"> - A nyugati demokrácia és piacgazdaság. - A jóléti társadalom. - Az új tömegkultúra kialakulása. 		

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
		Észak- és Dél-Korea, Kuba.	képek és térképek segítségével.
Kapcsolódási pontok: <ul style="list-style-type: none"> - Földrajz - Vizuális kultúra - Ének-zene 			

TEVÉKENYSÉGEK:

- A jóléti állam jellemzőinek összegyűjtése és értékelése.
- Internetes és egyéb források alapján képes gyűjtemény összeállítása az új tömegkultúra jellemző tárgyairól, eseményeiről.
- Poszterek készítése a nyugati és keleti blokk országainak életmódjáról.
- Kiselőadás tartása egy hidegháborús konfliktusról.

TÉMAKÖR: Magyarország szovjetizálása

ÓRASZÁM: 10 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A kommunista diktatúra kiépítése Magyarországon</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Háborús pusztítás és szovjet megszállás, deportálások a szovjet munkatáborokba. - Bűnbakká tett németek és magyarok – kitelepítések, lakosságcsere. - Az 1945-ös és 1947-es választások. - Egypártrendszer, államosítás, diktatúra. 	<i>Fogalmak:</i> malenkij robot, államosítás, tervgazdaság, Államvédelmi Hatóság (ÁVH). <i>Személyek:</i> Kovács Béla, Rákosi Mátyás, Mindszenty József.	<ul style="list-style-type: none"> - Magyarország szovjet megszállása következményeinek felidézése. - A tömeges deportálások jellemzőinek azonosítása visszaemlékezések és egyéb források alapján.
<i>A Rákosi-diktatúra</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Az ÁVH működése. - A személyi kultusz. - Az egyházüldözés. - A tervgazdaság működése. 	<i>Kronológia:</i> 1945 szovjet megszállás, választás Magyarországon, 1948–1956 a Rákosi-diktatúra.	<ul style="list-style-type: none"> - A Rákosi-rendszer jellemzőinek, bűneinek azonosítása források, képek, filmrészletek alapján.
<i>Deportálások „békeidőben”</i>	<ul style="list-style-type: none"> - A deportálások és üldözések okai. - A határon túli magyarok megpróbáltatásai: deportálások Csehszlovákiában; 		<ul style="list-style-type: none"> - A határon túli magyarok megpróbáltatásainak bemutatása

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
	szovjet, román és jugoszláv munkatáborok. - Magyarországi kitelepítések és munkatáborok.	<i>Topográfia:</i> Recsk, Hortobágy, Duna-delta.	különböző források alapján.
Kapcsolódási pontok:			
- Magyar nyelv és irodalom - Vizuális kultúra			

TEVÉKENYSÉGEK:

- Jelszavak, csasztuskák, viccek gyűjtése a Rákosi-diktatúra idejéből.
- Új iparvárosok azonosítása térképen.
- Egy játékfilm vagy filmrészlet megtekintése a korszakból vagy a korszakról.
- Saját vélemény megfogalmazása a Rákosi-diktatúráról.
- Kitelepítésekről, deportálásokról szóló visszaemlékezések részleteinek közös feldolgozása.

Mélységelvű téma feldolgozása: 10 óra

- Magyarország az I. világháborúban,
- Magyarország az I. világháború után,
- Magyarország szovjetizálása

Kapcsolódási pontok: Mozgóképkultúra és médiaismeret, Földrajz

8. ÉVFOLYAM

Témakör	Óraszám
A forradalomtól az ezredfordulóig	20
Együttélés a Kárpát-medencében	8
Népesedés és társadalom	5
A demokratikus állam	7
Régiók története	14
Mérlegen a magyar történelem	8
Mélységelvű téma: A magyar gazdaság, a média szerepe, Háztartás és családi gazdálkodás	10
Összes óraszám:	72

TÉMAKÖR: A forradalomtól az ezredfordulóig

ÓRASZÁM: 20 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztő feladatok
<i>Az 1956-os forradalom és szabadságharc</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Október 23., a forradalom kirobbanása. - A pesti srácok és szabadsághősök. - A forradalom lakóhelyünkön és környékén. - Szovjet tankokkal a népakarat ellen. - A forradalom jelképei. - A magyar forradalom a világtörténelem színpadán. 	<p><i>Fogalmak:</i> Molotov-koktél, sortüzek, munkásőrség, Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP), Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ), úttörő, termelőszövetkezet, háztáji, maszek, gulyáskommunizmus, rendszerváltoztatás, privatizáció, jogállam, többpártrendszer.</p> <p><i>Személyek:</i> Nagy Imre, Kádár János, Gorbacsov, Reagan, II. János Pál, Antall József, Göncz Árpád, Horn Gyula, Orbán Viktor.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1956. október 23. a forradalom kitörése, 1956. november 4. a szovjet támadás, 1956–1989 a Kádár-rendszer, 1989–1990 a rendszerváltoztatás, 1990 az első szabad választások, 1991 a Szovjetunió felbomlása, 1999 Magyarország belép a NATO-ba.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Beszámoló készítése az 1956-os forradalom és szabadságharc hőseiről. - Az 1956-os forradalom és szabadságharc utáni megtorlások kegyetlenségének bemutatása példákon keresztül. - Érvek gyűjtése a Kádár-rendszer diktatórikus jellegének alátámasztására. - A Kádár-rendszerrel szülő különböző jellegű források elemzése, értelmezése. - A Kádár-rendszer és napjaink életkörülményeinek összehasonlítása. - A rendszerváltoztatás jelentőségének, következményeinek bemutatása. - A magyar történelem legfontosabb politikai eseményeinek időrendbe állítása a rendszerváltoztatástól napjainkig.
<i>A kádári diktatúra</i>	<ul style="list-style-type: none"> - A kádári megtorlás. - A pártállam működése: az elnyomás változó formái. - Ellenőrzött társadalom, tömegszervezetek. 		
<i>Élet a Kádár-rendszerben</i>	<ul style="list-style-type: none"> - A paraszti gazdaságok felszámolása, téjesítés. - A szocialista modernizáció – „a legvidámabb barakk”. - A hiánygazdaság. - A második gazdaság kiépülése. - Életszínvonal-politika és eladósodás. 		
<i>A kétpólusú világ megszűnése és a rendszerváltoztatás Magyarországon</i>	<ul style="list-style-type: none"> - A Szovjetunió és a szocialista rendszer országainak válsága. - Az ellenzék megszerveződése Magyarországon. - A tárgyalásos rendszerváltoztatás. - A kétpólusú világ megszűnése. - Az első szabad országgyűlési és 		

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztő feladatok
	önkormányzati választás. - Antall József kormánya.	<i>Topográfia:</i> Corvin köz, Mosonmagyaróvár.	
<i>Magyarország a rendszerváltoztatás után</i>	- A demokrácia és a piacgazdaság kiépítése. - A többpártrendszer működése. - Gazdasági válság és felzárkózás – vesztesek és nyertesek. - A társadalom átalakulása. - Magyarország NATO-tagsága.		
Kapcsolódási pontok:			
<ul style="list-style-type: none"> - Földrajz - Mozgóképkultúra és médiaismeret - Digitális kultúra - Ének-zene 			

TEVÉKENYSÉGEK:

- Információgyűjtés a „pesti srácokról”.
- Térképvázzlat készítése az 1956-os események budapesti helyszíneiről.
- Beszélgetés egy 1956-os visszaemlékezővel.
- 1956-os emlékhelyek és emlékművek, sírok feltérképezése a lakóhelyen és környékén.
- Az 1956-os forradalom és a Kádár-rendszer korszakával kapcsolatos játékfilm/ filmrészlet megtekintése és értelmezése.
- Tablókészítés az úttörő mozgalom jellemzőiről a világnézeti nevelésben betöltött szerepéről.
- Gazdasági és társadalmi diagramok, grafikonok elemzése a szocializmus válságának időszakából.

TÉMAKÖR: Együttélés a Kárpát-medencében

ÓRASZÁM: 8 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A határon túli magyarok</i>	- Határon túli magyarlakta területek. - Fordulópontok a határon túli magyarok történetében: a	<i>Fogalmak:</i> kitelepítés, asszimiláció.	- A határon túli magyarság története főbb fordulópontjainak áttekintése 1920-tól napjainkig.

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
	történelmi Magyarország felosztása, a revízió, magyarellenes megtorlások, rendszerváltoztatás. - A kisebbségi lét nehézségei egykor és ma: adminisztratív intézkedések és mindennapok. - Kivándorlás és asszimiláció.	<i>Személyek:</i> Esterházy János, Márton Áron. <i>Kronológia:</i> 1944–1945 magyarellenes atrocitások. <i>Topográfia:</i> Szlovákia, Ukrajna.	- Példák gyűjtése a határon túli magyarság életéből a hűsögre és helytállásra. - A határon túli magyar kisebbségi lét nehézségeinek bemutatása. - A Kárpát-medence 1910-es és 1990 utáni etnikai térképének összehasonlítása a magyarság és a nemzetiségek elhelyezkedése szempontjából. - Példák gyűjtése a nemzeti összetartozás megnyilvánulásairól az anyaországi és a határon túli magyarság kapcsolatában. - Példák gyűjtése a Kárpát-medence népeinek együttműködésére és konfliktusaira a történelem során. - A magyarországi nemzetiségek 19-20. századi története főbb jellemzőinek, fordulópontjainak felidézése.
A <i>magyarországi nemzetiségek a 19. századtól napjainkig</i>	- Magyarország nemzetiségi arányainak változása. - Az asszimiláció folyamata. - Fordulópontok a nemzetiségek történetében: 1848–49-es szabadságharc, a történelmi Magyarország felosztása, a magyarországi németek kitelepítése. - A hazai cigány/roma népesség története. - A nemzetiségi jogok a mai Magyarországon.		
Kapcsolódási pontok: - Vizuális kultúra - Hon- és népismeret			

TEVÉKENYSÉGEK:

- Kiselőadás készítése egy példamutató életútról (pl. Esterházy János, Márton Áron).
- Az erdélyi, kárpátaljai, felvidéki és délvidéki magyarok életviszonyainak összehasonlítása egymással és a hazai viszonyokkal.
- Tabló vagy prezentáció készítése a hazai cigányság korabeli életmódjáról.

TÉMAKÖR: Népesedés és társadalom

ÓRASZÁM: 5 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztő feladatok
<i>A hagyományos/ agrártársadalmak</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Letelepedés és élelemtermelés: növénytermesztés és állattenyésztés. - Önellátás, árutermelés, kereskedelem. - A népességnövekedés korlátai. - A hagyományos társadalom (hierarchia és család). 	<p><i>Fogalmak:</i> házasítás, nagy pestisjárvány, népességrobbanás, migráció, multikulturalizmus, terrorizmus, globalizáció.</p> <p><i>Személyek:</i> Semmelweis Ignác.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A népesedés nagy korszakainak és azok jellemzőinek felidézése. - Információk gyűjtése az élelemtermelés fejlődéséről (például régészeti leletek alapján). - A népességváltozás okainak és következményeinek bemutatása. - Hasonlóságok és különbségek megállapítása az egyes népesedési korszakok és folyamatok között. - Vita a modern kori demográfiai folyamatokról és azok várható hatásairól.
<i>A modern/ipari társadalmak</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Az ipari forradalmak hatásai: népességrobbanás és városiasodás. - Népességnövekedés a fejlődő és népességfogyás a fejlett világban. - A migráció. - A modern/ipari társadalom (egyenjogúság és individualizmus). - A női szerepek változásának áttekintése a történelem során. 		
<p>Kapcsolódási pontok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erkölcstan-Hittan 			

TEVÉKENYSÉGEK:

- A népesedéstörténet statisztikai adatainak értelmezése, csoportosítása és felhasználása állítások alátámasztására vagy cáfolására.
- Fiktív napló készítése különböző korban és társadalmi helyzetben élő nők életéről, mindennapjairól.
- Beszélgetés a népességnövekedés és csökkenés okairól és hatásairól.
- A migráció okainak és hatásainak megvitatása.

TÉMAKÖR: A demokratikus állam

ÓRASZÁM: 7 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A modern demokrácia gyökerei</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Az athéni demokrácia működése. - A parlamentáris rendszer működése Nagy-Britanniában. - Az elnöki rendszer működése az Amerikai Egyesült Államokban. 	<p><i>Fogalmak:</i> népgyűlés, hatalmi ágak, alkotmány, elnök, általános választójog.</p> <p><i>Személyek:</i> Periklész, George Washington.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A demokrácia kialakulása, állomásainak felidézése és működésének jellemzése a különböző történelmi korszakokban. - Csoportos szerepjáték demokratikus döntéshozatalról (pl. az athéni demokráciában). - Demokratikus döntéshozatal ábrázolása egy folyamatábrán.
<i>A modern magyar állam</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Az Alaptörvény. - Az Országgyűlés, a kormány és az igazságszolgáltatás. - Az országgyűlési és önkormányzati választási rendszer. 	<p><i>Kronológia:</i> Kr. e. 5. sz. az athéni demokrácia fénykora, 1776 az amerikai Függetlenségi nyilatkozat, 2012 Magyarország Alaptörvénye.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A brit parlamentáris és az amerikai elnöki rendszer összehasonlítása. - Áttekintő ábra értelmezése a magyarországi államszervezetről és a választási rendszerről.
<p>Kapcsolódási pontok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Földrajz - Biológia - Mozgóképkultúra és médiaismeret 			

TEVÉKENYSÉGEK:

- Csoportos szerepjáték demokratikus döntéshozatalról (pl. az athéni demokráciában).
- Demokratikus döntéshozatal ábrázolása egy folyamatábrán.

TÉMAKÖR: Régiók története

ÓRASZÁM: 14 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Magyarország és az Európa Unió</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Az Európai Unió születése és bővülése. - Az európai integráció céljai, eredményei és gondjai. - Magyarország európai uniós tagsága. 	<p><i>Fogalmak:</i> integráció, euró, Európai Unió, visegrádi együttműködés, polgárháború,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Az Európai Unió céljainak felidézése. - Az európai integráció eredményeinek és

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Közép-Európa</i>	<ul style="list-style-type: none"> - A régió sajátosságai (jellemzően kontinentális helyzet, birodalmi függés és nemzeti sokszínűség). - A második világháború hadszíntere. - A szovjet megszállás. - A visegrádi együttműködés. 	<p>nagy fal, hinduizmus, buddhizmus, kasztrendszer, Korán.</p> <p><i>Személyek:</i> Lincoln, Gandhi, Mao Ce-tung.</p>	<p>problémáinak áttekintése.</p> <ul style="list-style-type: none"> - A közép-európai régió középkori, újkori és mai térképeinek összehasonlítása. - A közép-európai népek helyzetének összehasonlítása a középkortól napjainkig.
<i>Az Amerikai Egyesült Államok</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Az Amerikai Egyesült Államok létrejötte. - Az amerikai polgárháború okai és eredményei. - Az Amerikai Egyesült Államok világhatalommá válása. 	<p><i>Kronológia:</i> 1957 a római szerződés, 1992 a maastrichti szerződés, 2004 Magyarország belép az Európai Unióba.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Az Amerikai Egyesült Államok szuperhatalmi helyzetének elemzése és értékelése katonai, politikai, gazdasági és kulturális téren.
<i>India</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Az indiai civilizáció vallási és kulturális alapjai. - A brit gyarmati uralom. - Gandhi és a függetlenségi mozgalom. - A jelenkori India ellentmondásai. 	<p><i>Topográfia:</i> Brüsszel, Lengyelország, Csehország, Közel-Kelet, Izrael.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kína világgazdasági és világpolitikai szerepének megvitatása.
<i>Kína</i>	<ul style="list-style-type: none"> - A kínai civilizáció vallási és kulturális alapjai. - Kína félgymati sorban. - A japán megszállás. - Mao Ce-tung és a kommunista diktatúra. - A gazdasági óriás. 		<ul style="list-style-type: none"> - A közel-keleti konfliktusról megfogalmazott álláspontok és érvek azonosítása, beszélgetés a békés megoldási módokról.
<i>A Közel-Kelet</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Az Oszmán Birodalom felbomlása. - Izrael állam létrejötte. - Az olaj szerepe a régió történetében. - Az iszlám és az iszlamizmus. - Etnikai, vallási és gazdasági törésvonalak. 		
<p>Kapcsolódási pontok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Földrajz - Technika és tervezés - Hon- és népismeret 			

TEVÉKENYSÉGEK:

- Információk gyűjtése a visegrádi együttműködés előzményeiről és jelenlegi tartalmáról.
- Az Amerikai Egyesült Államok világhatalmi szerepének elemzése gazdasági adatsorok segítségével.
- Különböző források gyűjtése az indiai és kínai civilizáció történetéből, ezek alapján ismertető, prezentációk készítése.
- Az Oszmán Birodalom, valamint a Közel-Kelet területi változásainak nyomon követése történelmi térképeken.
- Beszámolók, prezentációk készítése az arab-izraeli konfliktusról (pl. az izraeli határ változásai, az olajválság).

TÉMAKÖR: Mérlegen a magyar történelem

ÓRASZÁM: 8 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Lábnymaink a nagyvilágban</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Világjáró magyarok (utazók, felfedezők). - Tudósok és feltalálók (pl. informatika, autóipar, űrkutatás). - Világraszóló sportsikerek – magyarok az olimpiákon. - Magyar művészek a világban. 	<i>Javasolt személyek (altémánként 1-2):</i> Julianus barát, Kőrösi Csoma Sándor, Magyar László; Neumann János, Csonka János, Galamb József, Kármán Tódor; Papp László, Puskás Ferenc, Egerszegi Krisztina, Balczó András; Liszt Ferenc, Munkácsy Mihály, Kodály Zoltán, Bartók Béla, Korda Sándor.	<ul style="list-style-type: none"> - Valamely területen kiemelkedő eredményt elérő magyarok tevékenységének felidézése, bemutatása.
<i>A magyar megmaradás kérdései</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Magyarország mint szuverén európai hatalom a középkorban. - A török kor: a középkori örökség pusztulása és az etnikai arányok romlása. - Az Osztrák-Magyar Monarchia, a Közép-Európát sikeresen egyesítő birodalom. - Trianon máig tartó hatásai: a kisállami lét kényszerpályái a nagyhatalmak árnyékában. - Új típusú kapcsolatépítés a rendszerváltoztatás után a kisebbségbe került magyarsággal. 	Galamb József, Kármán Tódor; Papp László, Puskás Ferenc, Egerszegi Krisztina, Balczó András; Liszt Ferenc, Munkácsy Mihály, Kodály Zoltán, Bartók Béla, Korda Sándor.	<ul style="list-style-type: none"> - A Magyar Királyság középkori sikeressége okainak felidézése. - Érvék gyűjtése a Habsburg Birodalomhoz tartozásunk előnyei és hátrányai mellett a 18. században és a 19. század első felében. - Levert szabadságharcaink értékelése az utóbb elért eredmények alapján.

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
	- A magyar megmaradás titkai: szabadságharcok, békés építkezés.		
Kapcsolódási pontok: <ul style="list-style-type: none"> - Hon- és népismeret: - Biológia - Erkölcstan-Hittan 			

TEVÉKENYSÉGEK:

- Világjáró magyar utazókról szóló beszámolók készítése.
- Kiselőadások, bemutatók készítése magyar tudósokról, feltalálókról, találmányokról, olimpiákról, művészekről.
- Prezentáció készítése egy magyar Nobel-díjas tudósról (pl. Szent-Györgyi Albert, Gábor Dénes stb.).
- Prezentáció készítése egy sikeres magyar sportolóról.
- Példák gyűjtése kisebbségben élő magyarság megmaradásáért folytatott küzdelem formáira és képviselőire.

Mélységelvű témafeldolgozás: 10 óra

- A magyar gazdaság, a média szerepe,
- Háztartás és családi gazdálkodás

Kapcsolódási pontok: Földrajz, Matematika, Technika és tervezés

ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK 8. ÉVFOLYAM

Évfolyam	8.
Heti óraszám	1
Éves óraszám	36

Az állampolgári ismeretek tantárgy koncepciójának kialakításában, a nevelési-oktatási szakaszok tervezésekor meghatározó szerepet játszottak azok a társadalmi elvárások, amelyek szerint a mindennapi életben történő eligazodás, az állampolgári létezés szükséges ismeretek, készségek, képességek elsajátítása, összességében a felnőttkori szerepekre való felkészülés már az általános iskola záró szakaszában jelenjen meg. Fontos szerepet kap az a szakmai igény, hogy a demokratikus gondolkodás és a hazaszeretet megalapozása és erősítése már az általános iskolai nevelés időszakában kezdődjön meg.

Az állampolgári ismeretek tantárgy tanulása révén a tanuló támpontokat kap a mindennapi életben történő tájékozódásához. Az alapvető ismeretek elsajátításán túl lehetőség nyílik a készség- és képességfejlesztésre, olyan tevékenységek kipróbálására és gyakorlására, amelyek segítik felkészülését a felnőtt szerepekre, megalapozzák a tájékozott, nyitott és érdeklődő személyiség és felelős polgári mentalitás kialakulását. A tantárgy fontos terepe a közösségért történő felelősségvállalás kialakításának, hazaszeretet, a nemzeti öntudat kialakításának és megerősítésének, a haza iránti kötelezettségek megismerésének.

Az új tantárgy először a 7–8. évfolyam nevelési-oktatási szakaszában jelenik meg, miközben – közös tanulásterületen osztozva – több szállal kötődik a történelem, valamint az erkölcs és etika tantárgyakhoz. A közös tanulásterülethez tartozó ismeretek köre, a jelenségek és folyamatok értelmezése, az ok – okozati összefüggések érvényesítése, a mérlegelő gondolkodás megalapozása, a társas együttműködés, az egyén és közösség viszonyának kérdései, a közösségi értékek és a felelősségvállalás kiemelése, a társadalmi együttélés követelményeinek és dilemmáinak megbeszélése a történelem, az állampolgári ismeretek, az erkölcs és etika tantárgyak tanulásának folyamatos összehangolását és együttműködését feltételezi. Épít a hon – és népismeret tantárgy ismeretanyagára, nevelési céljaira is. A tantárgy a földrajz tanulásához is kötődik, hiszen a lokális és a regionális szemlélet kialakítása, a társadalmi alrendszerek funkcióinak és az intézmények szerepének vizsgálata mindkét diszciplína fejlesztési feladatai között szerepel. Az állampolgári ismeretek tantárgynak is célja a pénzügyi tudatosság megalapozása és a fenntarthatóság kritériumainak megismertetése, ezért – mind az általános iskolai, mind a középiskolai képzés záró szakaszában – épít a földrajz keretében tanult gazdasági és pénzügyi ismeretekre.

Az állampolgári ismeretek tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A tanuló az információk gyűjtése, rendszerezése és feldolgozása közben megkülönbözteti a lényegest a lényegtelentől, és arra törekszik, hogy hiteles szövegeket használjon fel beszámoló elkészítéséhez. Önállóan vagy megadott szempontok alapján képes megkülönböztetni egymástól a megalapozott, tudományos háttérű és a hamis következtetéseket tartalmazó leírásokat, gondolatsorokat. Az érveléstechnikák alkalmazásával, mások véleményének megismerésével tovább fejlődik vitakultúrája.

A kommunikációs kompetenciák: A tanuló véleménynyilvánításához, érveléséhez, a vitahelyzetekben való megszólalásaihoz a kommunikációs helyzetnek megfelelő nyelvhasználat és viselkedés társul. A véleménynyilvánítás és a vitakultúra fejlesztése az autonóm magatartás kialakulását és a másik ember iránti tiszteletet, a más vélemények mérlegelését egyaránt segíti.

A digitális kompetenciák: A tanuló információk gyűjtéséhez és rendszerezéséhez használja a könyvtári dokumentumokat és az internetet, a beszámolókat egy részéhez digitális tartalmakat készít. Az önálló és a társas tanulás folyamatában tanári segítséggel körültekintően választja ki az ismeretforrásokat, ha szükséges, tanácsot kér vagy tanácsot ad a médiahasználatról.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló információkat, tényeket, adatokat gyűjt, válogat, önállóan vagy társaival együttműködve rendszerez. Társadalmi jelenségeket hasonlít össze, összefüggéseket állapít meg, következtetéseket, magyarázatokat fogalmaz meg. A társadalommal, a honvédelemmel és az állampolgári feladatokkal kapcsolatban képes a problémák azonosítására, releváns kérdéseket alkot, javaslatokat tesz, társaival tervezeteket készít. Nyitott annak átgondolására, hogy a tudományos-technológiai fejlődés, a környezetvédelemmel kapcsolatos problémák és a fenntarthatóság kérdésköre miképpen hat életútjára, családjára és hazájára.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A pedagógus vagy a társak orientáló észrevételeit, javaslatait és tanácsait figyelembe véve a tanuló képes korrigálni álláspontját, véleményét, valamint módosíthatja, átértékelheti, felülbíráhatja döntéseit. A társas tanulás közösségi élménye növeli önbizalmát, önbecsülését, egyúttal segíti reális énképének alakulását, és erősíti a közösségért történő felelősségvállalást.

A kooperatív tanulás révén az együttes tevékenység saját élménnyé válik. A tanuló társaival közös véleményt alakít ki, javaslatokat fogalmaz meg és tervek készíti. A tanulás folyamán sok esetben társaival együttműködve dolgoz fel szövegeket, készít beszámolókat, gyűjt információkat, továbbá bekapcsolódik egy téma vagy probléma közös megbeszélésébe, ennek során érveket-ellenérveket fogalmaz meg.

A tanulási tevékenységek jellege, a társas tanulás lehetőségei olyan szituációkat és légkört teremtenek, amelyek biztosítják a tanuló szorongásmentes önkifejezését, ezek révén támogatják véleményének, gondolatainak, érveinek szabad kifejtését, ugyanakkor tudatosítják, hogy saját szempontjai csak mások hasonló megnyilvánulásainak tiszteletben tartásával, érveinek megértésével, egyeztetésével érvényesülhetnek.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanuló lakóhelye történetét és a település kulturális, néprajzi értékeit megismerve arra törekszik, hogy gazdagítsa a helyi társadalom életét. Önállóan és társaival együttműködve újságcikket ír, weboldalt szerkeszt. Problémaérzékenység, egyúttal együttműködő, segítő szemlélet jellemzi a projektekben való tevékenységét.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A mindennapi élethez kapcsolódó készségfejlesztés, a hivatali ügyintézés intézményeinek és alapvető eljárásainak megismerése, a munkavállaláshoz szükséges ismeretek és készségek megszerzése, fejlesztése elősegíti a tanulónak a felnőtt szerepekre való felkészülését. A tanuló javaslatokat fogalmaz meg, tervezeteket készít; mindez hozzájárul az innováció iránti nyitottság és igény, valamint a felelősségteljes munkamorál megalapozásához.

8. ÉVFOLYAM

Az állampolgári ismeretek tantárgy tanulásával a tanuló azokat az érvényes ismereteket sajátíthatja el és azon készségeket szerezhetheti meg, amelyeket a mindennapi életben hasznosíthat, amelyek révén felkészülhet felnőtt szerepeire, tudatos és felelős állampolgárrá és egyben elkötelezett hazafivá válhat.

A témakörök struktúrájának kialakításakor két alapvető szempont érvényesült. A témák bővülő egymásra épülése koherens rendszert alkot: a család, mint a társadalom legalapvetőbb intézménye, a tanuló településének megismerése, a lakóhely kulturális értékeinek kiemelése, az intézmények, szervezetek működésének, majd a nagyobb rendszerek funkciójának vizsgálata, a nemzeti közösséghez tartozás feltételeinek számbavétele, a nemzeti identitás alkotóelemeinek megbeszélése, a haza iránti kötelezettségek megismerése, a nemzeti/etnikai kisebbségi jogok azonosítása. Ezen témakörök egymásra épülésével a tanuló rendszerszemlélete is alakul: differenciált tudást szerezhethet meg szűkebb és tágabb környezetéről, hazájáról és a társadalomról, amelyben él.

A tanuló elsajátítja a mindennapi életben alkalmazandó készségeket, tájékozódik a munka világában, megismeri a tudatos fogyasztóvá válás meghatározó és a fenntarthatóság alapvető szempontjait: támogatást kap a felnőtt élet szerepeire történő felkészüléséhez.

Az állampolgári ismeretek tantárgy épít a tanulók együttműködésére, az egyéni teljesítményre és érdeklődésre, valamint a tanulók csoportos tevékenységére. A pedagógus a nevelő – oktató munka során a tanulói tevékenységeket megszervező, irányító, illetve koordináló feladatai is megjelennek, a tanulási folyamatban a segítő-támogató szemléletmód jellemzi a tevékenységét. A tanuló teljesítményének értékelésében az önértékelés, a csoportos megbeszélés, a társak kölcsönös javaslatai is szerepet kaphatnak. A társas tanulás alkalmi révén a tanuló megtapasztalhatja a nézetek, vélemények sokféleségét, kifejezheti saját gondolatait, amelyekbe beépítheti mások értékes megnyilvánulásait, ezek révén fejlődhet önismerete és önértékelése is.

A Családtörténeti kutatás, a Településkutatás és a Szakmák, foglalkozások, mesterség és hivatás projektet az iskolai tematikus hetek, témahetek, projektnapok keretében valósíthatják meg a tanulócsoporthoz.

A tantárgy tanulási eredményeinek követésére alapvetően a tanulást támogató értékelés ajánlott, s ebben a tanulót segítő, fejlesztő visszajelzések, amelyek között a pedagógus és a társak értékelése ugyanúgy szerepet játszik, mint a csoportos megbeszélés és önértékelés. Az értékelési folyamatban kiemelt szempont a tanuló bekapcsolódása a kooperatív tevékenységekbe, továbbá lényeges az önállóan vagy társaival közösen végzett digitális eszközhasználaton alapuló feladatok megoldása. Összegző-minősítő értékelés (ötfokozatú skálán értelmezett érdemjeggyel) javasolt a tanuló mindennapi életben való tájékozódásához kapcsolódó témakörök esetében (*Mindennapi ügyintézés; Felkészülés a felnőtt szerepekre; Köznevelés; Az egészségügyi rendszer és a szociális ellátás*) és *A magyar állam intézményei; Az állam szerepe a gazdaságban* témakörnél.

A 8. évfolyamon az állampolgári ismeretek tantárgy alapóraszám: 34 óra, szabadon felhasználható 2 óra.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Óraszám
Család; a családi szocializáció jellemzői, a hagyományos családmodell	6
A család gazdálkodása és pénzügyei	3
Településünk, lakóhelyünk megismerése	6
Nemzet, nemzetiség; a haza iránti kötelezettségeink	6
A magyar állam alapvető intézményei, az állam szerepe a gazdaságban	5
Mindennapi ügyintézés; felkészülés a felnőttkori szerepekre, feladatokra	4
A fogyasztóvédelem alapjai	3
A nagy ellátórendszerek: köznevelés, egészségügy és szociális ellátás	3
Összes óraszám:	36

TÉMAKÖR: Család; a családi szocializáció jellemzői; a hagyományos családmodell

ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri a családi szocializációnak az ember életútját befolyásoló jelentőségét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- értelmezi a családi kohézió alapelemeit, jellemzőit: együttműködés, szeretetközösség, kölcsönösség, tisztelet;
- értelmezi a család mint a társadalom alapvető intézményének szerepét és jellemzőit;
- felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az önismeret, önértékelés és a reális énkép alakítása – A kommunikációs készség fejlesztése – A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése – Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése – A generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése – Az egymást követő generációk életútjának megismerése révén a történetiség saját élményű megtapasztalása – A hagyományos családmodell közösségi és társadalmi fontosságának tudatosítása, a családi szerepek megismerése 	<ul style="list-style-type: none"> – család, – házasság, – családi szerepek, – gyermekvállalás 	<ul style="list-style-type: none"> – Földrajz – Hittan – Magyar nyelv és irodalom – Digitális kultúra – Biológia

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Ismeretszerzés, forrásfeldolgozás a családi szocializáció folyamatáról és jellemzőiről – Családtörténeti kutatás projekt a tanuló választása és egyéni tervezés alapján – A család fogalma és társadalmi szerepe; A család: szeretetközösség, együttműködés, kölcsönösség, tisztelet; A családi szerepek; A családi szocializáció jellemzői 		

TEVÉKENYSÉGEK

- Különböző szövegtípusok feldolgozása (naplók, ismeretterjesztő szövegek, memoárok) tartalmi elemeinek megértése, értelmezése és bemutatása a család fogalma és társadalmi szerepe témakörben
- Szempontok és minta segítségével családtörténeti interjúterv összeállítása
- Káté összeállítása, plakát készítése a családi szerepekről
- Kérdések megfogalmazása, kérdéssor összeállítása minta alapján: családtörténeti interjúterv készítése
- Családtörténeti fotómontázs, digitális tartalmak összeállítása
- Valós vagy elképzelt családtörténeti interjú készítése

TÉMAKÖR: A család gazdálkodása és pénzügyei

ÓRASZÁM: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a családi háztartás összetevőit, értelmezi a család gazdálkodását meghatározó és befolyásoló tényezőket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri a családi háztartás gazdasági-pénzügyi fenntarthatóságának és a környezettudatos életvitel kialakításának társadalmi jelentőségét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az önismeret, önértékelés és a reális énkép alakítása – A kommunikációs készség fejlesztése – A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása – A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése – Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése 	<ul style="list-style-type: none"> – családi háztartás, – a család bevételei: jövedelmek, társadalmi juttatások, a tulajdonból származó jövedelmek, örökség, nyereség, 	<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés – Digitális kultúra – Matematika – Magyar nyelv és irodalom – Hittan – Földrajz – Vizuális kultúra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A digitális kompetencia fejlesztése – A szövegértés, szövegalkotás fejlesztése – A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás támogatása – A háztartás fogalmának értelmezése – A család bevételeinek és kiadásainak csoportosítása – Információk gyűjtése és értelmezése a család megtakarítási lehetőségeiről – A tudatos vásárlás családi és társadalmi hatásainak megismertetése, az ok – okozati összefüggések feltárása – A családok takarékosági lehetőségei, a környezettudatos életvitel – A családokra jellemző fogyasztási szokások – Családi költségvetés alapvető elemeinek megismerése, értelmezése, a következtetések megfogalmazása – Családi háztartás; Bevételek, kiadások; A család fogyasztási szokásai 	<ul style="list-style-type: none"> – a család kiadásai: létszükségleti kiadások, jóléti (például kulturális, szabadidős és rekreációs) kiadások, rendkívüli kiadások, – fogyasztás, – pénzügyi tudatosság, – gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság, – környezettudatosság; 	

TEVÉKENYSÉGEK

- Családi háztartás, a család pénzügyeivel kapcsolatos dokumentumok elemzése
- Egy elképzelt családi bevételeinek és kiadásainak megtervezése
- Szakértői mozaik vagy más, kooperatív csoportmunkában használható értékelő, ellenőrző tevékenység segítségével egy fiktív családi költségvetés vizsgálata
- Infokommunikációs eszközök segítségével információk gyűjtése és értelmezése a család megtakarítási lehetőségeiről
- Érvek összegyűjtése a tudatos vásárlás családi és társadalmi hatásairól
- Plakát vagy digitális eszközökkel elkészített produktum a bevételekről és a kiadásokról, a megtakarítási lehetőségekről
- A környezettudatos életmód alakításának lehetőségeit, tényezőit feltáró képzelte vagy valós riport készítése

TÉMAKÖR: Településünk, lakóhelyünk megismerése

ÓRASZÁM: 6 óra

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri településének, lakóhelyének kulturális, néprajzi értékeit, a település történetének alapvető eseményeit és fordulópontjait;

- ismeri a saját településének, lakóhelyének alapvető jellemzőit, értelmezi a településen működő intézmények és szervezetek szerepét és működését.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- társaival együttműködve a lakóhelyével kapcsolatos javaslatokat fogalmaz meg, tervet készít a település fejlesztésének lehetőségeiről;
- felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát;
- arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse;
- önállóan vagy társaival együttműködve javaslatokat fogalmaz meg, tervet, tervezetet készít.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása – A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése – A kommunikációs készség fejlesztése – A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése – A generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése – Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése – Az együttműködési és a szervezőkészség fejlesztése – Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése – Digitális kompetencia fejlesztése – A település, lakóhely környezeti sajátosságainak, történelmének megismerése – A településen jelenlévő egyházi, vagy kulturális szervezet, sportegyesület megismerése – A település, lakóhely jellemzőinek megismerése – A település történelmi, kulturális, néprajzi értékeinek megismerése – A település, lakóhely közintézményei – A település fejlesztésének lehetőségei – A település, lakóhely alapvető jellemzői; A település történetének sajátosságai; A lakóhely kulturális értékei; A településen működő intézmények és szervezetek 	<ul style="list-style-type: none"> – intézmény, – önkormányzat, – polgármester, polgármesteri hivatal, – jegyző, – egyház, – vallási közösség, – szervezet, – karitatív szervezet, – civil szervezet, – alapítvány, – településfejlesztés, – társadalmi felelősség, – fenntarthatóság; 	<ul style="list-style-type: none"> – Biológia – Erkölcstan – Hittan – Magyar nyelv és irodalom – Digitális kultúra – Történelem – Hon- és népismeret – Vizuális kultúra

TEVÉKENYSÉGEK

- Beszélgetőkör a település történelmi, kulturális, néprajzi értékeiről
- Településtörténeti kvíz összeállítása
- Ötletbörze: a település fejlesztése, a település környezetének javítása
- Plakát vagy digitális tartalom készítése a település közintézményeiről, működésükről
- Önálló vagy társas együttműködés eredményeként tematikus fotógalériák összeállítása a lakóhelyről, például Lakóhelyem múltja, archív fotók felhasználásával (Lakóhelyünk múltja...); Lakóhelyem, ahogy én látom (Lakóhelyünk, ahogy mi látjuk...)
- Kreatív írás: Az önálló vagy a társas tevékenység révén különböző publicisztikai műfajú szövegek alkotása a település kulturális értékeiről és/vagy mindennapi életéről, eseményeiről az iskola honlapja vagy a helyi újság, weboldal számára
- Helytörténeti tabló készítése
- Tematikus fotógalériák összeállítása a lakóhelyről: múltja, környezeti-természeti és kulturális értékei, jellegzetes épületei

TÉMAKÖR: Nemzet, nemzetiség; a haza iránti kötelezettségek

ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megfogalmazza a nemzeti identitás jelentőségét az egyén és a közösség szempontjából is.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- társaival megvitatja a nemzetek, nemzetállamok helyét és szerepét a globális világban;
- értelmezi és társaival megbeszéli a honvédelem jelentőségét a globalizáció korában;
- felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát;
- arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse;
- beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Az önismeret fejlesztése	– nemzet,	– Hon- és népismeret
– Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése	– nemzeti identitás,	– Digitális kultúra
– A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése	– honvédelem,	– Történelem
– A kommunikációs készség fejlesztése	– nemzeti	– Hon- és népismeret
– A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése	– kisebbség,	– Vizuális kultúra
– Digitális kompetencia fejlesztése	– nemzetiség,	
– Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése	– nemzetiségi jogok,	
– Nemzeti identitás, hazaszeretet kialakítása, megerősítése	– Európai Unió,	
– A magyar kulturális örökség és hagyományok megismerése	– jogok és kötelezettségek,	
	– hazaszeretet,	
	– globalizáció,	
	– nemzetpolitika	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A közösség iránti kötelességtudat és felelősségérzet kialakítása, a patriotizmus és lokálpatriotizmus értelmezése – A honvédelem szerepének, lehetőségeinek, feladatainak megismerése – Más kultúrák iránti érdeklődés kialakítása – A nemzetállamok helye, szerepe és fontossága a globális világban – Magyarország és az Európai Unió kapcsolatrendszerének megismerése, elemzése – Népek, nemzetiségek megismerése Magyarországon és a Kárpát-medencében – Nemzetfogalom, nemzeti identitás, nemzetállam; Lokálpatriotizmus, hazafiság, európaiság; Nemzetiségek, nemzetiségi jogok 		

TEVÉKENYSÉGEK

- Fogalommagyarázat készítése
- Forráselemzés: a nemzeti öntudat és a hazaszeretet megjelenése a művészeti alkotásokban
- Digitális tartalmakkal támogatott előadás készítése a magyarországi nemzetiségek vagy egy nemzetiség hagyományairól, kultúrájáról
- Vita a jogok és kötelességek egyensúlyáról
- Gyűjtőmunka a honvédelem feladatairól, az ezzel kapcsolatos állampolgári kötelezettségekről
- Lehetőség szerint a Honvédség állományából előadó meghívása az ország védelmével kapcsolatos feladatok témakörében
- Esszéírás a nemzeti identitás megerősítésének fontosságáról
- Tabló készítése az Európai Unió legfontosabb intézményeiről
- Előadás a nemzeti önrendelkezés szerepéről a globális környezetben, ennek megvitatása
- Grafikus szervező készítése Magyarország legfontosabb kétoldalú és többoldalú kötelezettségeiről, kapcsolatrendszeréről

TÉMAKÖR: A magyar állam alapvető intézményei; az állam szerepe a gazdaságban

ÓRASZÁM: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a magyar állam alapvető intézményeinek feladatkeretét és működését;
- értelmezi a törvényalkotás folyamatát;

- azonosítja az igazságszolgáltatás intézményeit és működésük jellemzőit;
- értelmezi az állam gazdasági szerepvállalásának területeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri a jogok és kötelességek közötti egyensúly kialakításának és fenntartásának fontosságát;
- beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket;
- felismeri a közteherviselés társadalmi és erkölcsi jelentőségét, kiemeli az adómorál javításának fontosságát.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A kommunikációs készség fejlesztése – Digitális kompetencia fejlesztése – Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése – A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása – A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése – Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése – A magyar állam alapvető intézményeinek megismerése, rendszerezése – A magyar állampolgárság feltételei – A törvényalkotás menete – Az igazságszolgáltatás intézményeinek és funkcióinak megismerése – Az igazságszolgáltatás szereplői és feladatkörük – Az állam feladatainak megismerése, gazdasági szerepének azonosítása – Az állam bevételeinek csoportosítása – A háztartások és az állam kapcsolatrendszere – A közteherviselés, az adózás társadalmi jelentősége – A magyar állam alapvető intézményei: köztársasági elnök, Országgyűlés, Kormány, Alkotmánybíróság; Az igazságszolgáltatás funkciója és jellemzői; A bíróságok és az ügyészségek; Az ügyvéd tevékenysége és szerepe; Az állam szerepe a gazdaságban 	<ul style="list-style-type: none"> – állam, – államforma, – állampolgárság, – alkotmány, – Magyarország Alaptörvénye, – köztársasági elnök, – Országgyűlés, – törvény, – Kormány, – Alkotmánybíróság, – jogképesség, – korlátozott jogképesség, – intézmény, – polgári per, – büntetőper, – bíróság, – ügyészség, – ügyvéd, – közteherviselés, – adó, adófajták, adómorál, – pénzügyi tudatosság, – rendvédelem, – katasztrófavédelem; 	<ul style="list-style-type: none"> – Földrajz – Matematika – Magyar nyelv és irodalom – Digitális kultúra – Dráma és színház – Matematika – Vizuális kultúra – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK

- Magyarország államformáiról időszakos bemutató készítése
- A törvényalkotás folyamatának bemutatása tanulói kiselőadás segítségével
- Folyamatábra vagy egyéb grafikai szervező készítése és értelmezése a törvényalkotás folyamatáról
- Igazságszolgáltatás részei: plakát vagy digitális tartalom készítése
- Vita: a közteherviselés szerepéről, az adóelkerülés morális és gazdasági következményeiről
- Szakértői mozaik: A magyar állam alapvető intézményei; Az állam szerepe a gazdaságban
- Strukturált szövegalkotási feladat – az állami intézmények rendszerének vázlatos bemutatása
- Egy kiválasztott intézmény egy napjáról, az ott elvégzett feladatokról elképzelt hivatalnok élménybeszámolójának készítése
- Plakát vagy digitális bemutató készítése az állampolgári jogokról és kötelezettségekről.

TÉMAKÖR: Mindennapi ügyintézés, felkészülés a felnőttkori szerepekre

ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- azonosítja a mindennapi ügyintézés alapintézményeit, az alapvető ellátó rendszerek funkcióját és működési sajátosságait;
- megismeri és értelmezi a diákmunka alapvető jogi feltételeit, kereteit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- társaival együttműködve információkat gyűjt és értelmez a foglalkoztatás, a szakmaszerkezet változásairól;
- arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse;
- beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása – A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése – A kommunikációs készség fejlesztése – Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése – A generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése – Digitális kompetencia fejlesztése – Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése – A mindennapi ügyintézés alapvető feladatai, a legfontosabb ügýtípusok 	<ul style="list-style-type: none"> – ügyfélkapu, – kormányablak, – kormányhivatal, – járási hivatal, – polgármesteri hivatal, – települési, fővárosi és kerületi önkormányzat, – körjegyzőség, – diákmunka, – munkaszerződés, – pályaeorientáció, – életpálya-tervezés 	<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés – Magyar nyelv és irodalom – Digitális kultúra – Vizuális kultúra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az elektronikus ügyintézés – A diákmunka jogi feltételeinek, speciális jellemzőinek megismerése – Foglalkozások, szakmák, hivatások szempontok csoportosítása, összehasonlítása – A munkaerőpiac alapvető feltételrendszerének megismerése – Az életpálya-tervezés kérdései – A mindennapi ügyintézés területei; Az állampolgár hivatali ügyintézése; Foglalkozások, szakmák, a szakmaszerkezet változásai 		

TEVÉKENYSÉGEK

- Tabló készítése a családokat érintő legfontosabb hivatali ügytípusokról
- Helyzetgyakorlat vagy szituációs játék a mindennapi ügyintézés egy-egy eljárásáról
- Vita: a diákmunka szerepe és lehetőségei
- Grafikai szervező segítségével a szakmák, foglalkozások, hivatások csoportosítása
- Kiselőadás, prezentáció készítése a digitalizáció és robotika szerepéről a munkaerőpiac változásaiban
- Plakát készítése a pályaorientációt meghatározó tényezőkről
- A szakmák, foglalkozások, mesterség és hivatás projekthez kapcsolódva beszámoló készítése egy szakmáról, szakmacsoportról
- Disputa: Az automatizáció, a digitalizáció és a robotizáció gazdasági és társadalmi következményei

TÉMAKÖR: A fogyasztóvédelem alapjai

ÓRASZÁM: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- fogyasztási szokásaiban érvényesíti a tudatosság szempontjait is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A kommunikációs készség fejlesztése – A több nézőpontú, értelmező gondolkodás fejlesztése – A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása – Digitális kompetencia fejlesztése – Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése – A döntési képesség fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> – fogyasztóvédelem, – fogyasztói jogok, – fogyasztói társadalom, – a fogyasztói érdekek védelme, – tudatos fogyasztó, – fenntarthatóság, – ökológiai lábnyom 	<ul style="list-style-type: none"> – Földrajz – Magyar nyelv és irodalom – Digitális kultúra – Technika és tervezés – Vizuális kultúra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése – A fogyasztóvédelem fogalmának értelmezése – A fogyasztóvédelem tipikus területei – A fogyasztói jogok és azok érvényesítésének lehetőségei – A fogyasztói társadalom kialakulása, sajátosságai: lehetőségek és veszélyek – A tudatos fogyasztói magatartás és a fenntarthatóság, környezetvédelem kapcsolata – Szerkezeti és folyamatábra értelmezése a fogyasztói jogokról és a fogyasztói érdekek érvényesítéséről – A körültekintő vásárlást megalapozó tájékozódás fontosságának tudatosítása – Fogyasztóvédelem; fogyasztói jogok; tudatos fogyasztó 		

TEVÉKENYSÉGEK

- Fogyasztóvédelmi tájékoztató plakát készítése,
- Elképzelt vagy valós fogyasztóvédelmi esetek gyűjtése a sajtóból vagy a világháló segítségével
- Animáció vagy prezentáció készítése a tudatos fogyasztói magatartás ismerveiről
- Vita: a tudatos fogyasztói magatartás és a fenntarthatóság kapcsolatáról
- Folyamatábra készítése a fogyasztói társadalom kialakulásának hatásairól a természeti környezetre

TÉMAKÖR: A nagy ellátórendszerek: köznevelés, egészségügy és a szociális ellátás
ÓRASZÁM: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- értelmezi az alapvető ellátórendszerek funkcióját.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása – A kommunikációs készség fejlesztése – Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése – Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése – Digitális kompetencia fejlesztése – Az empátia erősítése – Az oktatási rendszer legfontosabb elemei, szereplői; felépítése, feladatai – Az egészségügyi ellátás szinterei, feladatai, szereplői – A szociális ellátórendszer feladatai, szerepe a társadalomban – A közfeladatot ellátó személyek (pl. pedagógusok, orvosok, mentők) feladatai, kiemelt társadalmi hasznosságuk megértése – A nagy ellátórendszerek társadalmi, gazdasági hatásainak megismerése – A köznevelési, az egészségügyi és a szociális intézmények jellemzői 	<ul style="list-style-type: none"> – köznevelés, – felsőoktatás, – szakképzés, – egészségügyi rendszer, – társadalombiztosítás, – szociális ellátás, – családtámogatás, – kórház, – rendelőintézet, – szakorvos, – háziorvos; 	<ul style="list-style-type: none"> – Biológia – Erkölcstan-Hittan – Magyar nyelv és irodalom – Digitális kultúra – Vizuális kultúra

TEVÉKENYSÉGEK

- Tájékoztató plakát készítése egy elképzelt település orvosi ellátásáról
- Továbbtanulási tanácsadó kiadvány szerkesztése 8. évfolyamos tanulók részére az egyes iskolatípusokról
- Szakértői mozaik: oktatási rendszer, egészségügyi rendszer, szociális ellátás
- Vita: a szociális ellátás szerepéről és a társadalmi szolidaritás fontosságáról
- Szempontok segítségével beszámoló készítése egy-egy ellátórendszer jellemzőiről: köznevelés, egészségügyi rendszer, szociális ellátás
- Információ gyűjtése és digitális térkép készítése a település/járás vagy kerület/megye egészségügyi ellátást biztosító intézményeiről
- Grafikai szervező készítése az általános iskola feladatairól, szerepéről a diákok szemszögéből
- Prezentáció készítése a valamelyik ellátórendszer működéséről

HON-ÉS NÉPISMERET 6. ÉVFOLYAM

Évfolyam	6.
Heti óraszám	1.
Éves óraszám	36

A hon- és népismeret tartalmazza a népünk kulturális örökségére leginkább jellemző sajátosságokat, nemzeti kultúránk nagy múltú elemeit, a magyar néphagyományt. Teret biztosít azoknak az élményszerű egyéni és közösségi tevékenységeknek, amelyek a család, az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza, a Kárpát-medence, a magyar nemzet és a Magyarországon élő népek megismeréséhez, megbecsüléséhez, velük való azonosuláshoz vezetnek. Segíti a közösségi, nemzeti azonosságtudat kialakítását. Megalapozza és áthatja a különböző tanítási területeket. Rendszerezett ismeretanyagként lehetőséget teremt a magyar népi kultúra értékeinek megismerésére, a különböző kultúrákat, a környezet értékeit megbecsülő és védő magatartás, illetve a szociális érzékenység kialakítására.

A tanulók felfedezik, hogy a nemzedékeken át létrehozott közösségi hagyomány összeköti őket a múlttal, és segít nekik eligazodni a jelenben. Felismerik, hogy az emberiség évezredek óta felhalmozódott tapasztalatai a legegyszerűbb és éppen ezért a legfontosabb mindennapi kérdésekre adott gyakorlati válaszok tárházai. Megértik, hogy a néphagyomány az általános emberi értékek hordozója, ezért ismerete az általános műveltség része.

A tantárgy megalapozza a tanulók nemzeti önismeretét, nemzettudatát, a tevékeny hazaszeretetet. Tudatosítja a tanulóknak, hogy először minden népnek a saját hagyományait, nemzeti értékeit kell megismernie, hogy azután a nemzetiségek, a szomszéd és rokon népek, valamint a világ többi népének kultúráját, az egyetemes értékeket, a köztük lévő kölcsönhatást is megérthesse. Ösztönöz a szűkebb és tágabb szülőföld, a magyar nyelvterület és a Kárpát-medence hagyományainak és történelmi emlékeinek felfedezésére, a még emlékezetből felidézhető vagy az élő néphagyományok gyűjtésére. Lehetőséget biztosít a Határtalanul! programban történő részvétel néprajzi megalapozásához. Bővíti a tanulók művelődéstörténeti ismereteit, erősíti a hagyományőrzést, kultúránk, nemzeti értékeink megbecsülését. Értékrendjével hozzájárul a tanulók értelmi, érzelmi, etikai és esztétikai neveléséhez, a természettel való harmonikus kapcsolatuk kialakításához és a társadalomba való beilleszkedésükhöz.

A tanítás során – pedagógiai és néprajzi szempontok szerint kiválasztott hon- és népismereti, néprajzi forrásanyagok felhasználásával – minél több lehetőséget kell teremteni a néphagyományok élményszerű megismerésére.

A tananyag témakörei az ismeretek egymásra épülésével, rendszerben történő megjelenítésével lehetővé teszik, hogy a tanulók megismerjék, megértsék a hagyományos gazdálkodó életmód szemléletét, amely a természettel való harmonikus együttélésre alapult, valamint a polgári értékeken alapuló városi életforma sajátosságait is. Mintát kapnak a közösségi életforma működésére, az egymásnak nyújtott kölcsönös segítség megvalósítható formáira. Részesek lehetnek a játékok segítségével történő nevelés folyamatának, amely életkori sajátosságaiknak megfelelően nyújt mintát a családon belüli szerepek, feladatkörök elsajátítására.

A tantárgy tanulási eredményeinek értékelése során fontos szerepet kap az önértékelés, a társak értékelése, a csoportban történő reflektív értékelés, amelynek alapját képezi többek között az önálló ismeretsajátítás keretében végzett gyűjtőmunka, forráselemzés, illetve a kooperatív tevékenységekben való részvétel is.

Összegző értékelés a témakörökhöz kapcsolódó ismeretek elsajátítását ellenőrző feladatsorok esetében nem tanórán teljesítendő felmérések, hanem otthoni kutatómunkára, az ismeretek önálló alkalmazására épülő, a tanulási motivációt élénkítő feladatok.

A hon- és népismeret tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A tanuló egyéni tanulási utakon, belső motivációval, önszabályozó stratégiák alkalmazásával jut el a nemzeti múlt, a szülőföld értékeinek megismeréséhez, a hagyományos népi élet és a népszokások megismeréséhez, a táji jellegzetességek felfedezéséhez. Az aktív tanulást önállóan, valamint másokkal is együttműködve alkalmazza céljai megvalósítása érdekében. Tanári iránymutatással, segítséggel képes a hiteles források feldolgozására, a lényegkiemelésre. Mások véleményének, egyéni tapasztalatainak megismerésével fejlődik vitakultúrája, hálózati csoportos tanulási képessége.

A kommunikációs kompetenciák: A tanuló saját tapasztalatainak megosztása, önállóan gyűjtött információinak közvetítése, vitahelyzetekben való megszólalása, érvelése során a kommunikációs helyzetnek megfelelően alkalmazza anyanyelvi kompetenciáit, tanult viselkedési mintáit. Az információcsere változatos területeken valósulhat meg, a hagyományos auditív és vizuális csatornák mellett a digitális lehetőségek alkalmazásával. Kommunikációközpontú helyzetgyakorlatokban, játékszituációkban (színjátékszerű népszokások, köszöntők, mondák, mesék, népdalok, népi játékok, mondókák) alkalmazni tudja az elsajátított kötött nyelvi formájú és improvizatív szövegeket.

A digitális kompetenciák: A tanuló információk gyűjtéséhez és rendszerezéséhez a könyvtári dokumentumok mellett forrásként használja az elektronikusan elérhető szakirodalmat, képgyűjteményeket (múzeumok online adatbázisait). Digitális kompetenciáit változatos helyzetekben és szerepekben, önállóan és másokkal is együttműködve, céljai megvalósítása érdekében tudja alkalmazni. A digitális kultúra tantárgy keretében elsajátított ismereteit felhasználva mutatja be a választott témát.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló elsajátítja a hon- és népismeret alapfogalmait; információkat, tényeket, adatokat gyűjt, válogat, önállóan vagy társaival együttműködve rendszerez. Összehasonlítja a természeti környezet által meghatározott életmódbeli különbségeket, a közösségi szerepeket, a kölcsönös segítségnyújtáson alapuló társas munkavégzés jelenségeit, összefüggéseket állapít meg, következtetéseket, magyarázatokat fogalmaz meg.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló érveit, gondolatait, véleményét szabadon kifejti, ugyanakkor nyitott a pedagógus útmutatásaira, társai észrevételeire, amelyek hatására álláspontját rugalmasan kezeli, korábbi döntéseit felülbírálja, módosítja. Fejlődik, alakul az önismerete-énképe, nyitottá válik a másik ember élethelyzete iránt. A társas tanulás folyamatában együttműködve gyűjt információkat, elemez forrásszövegeket, készít bemutatásokat, megosztja véleményét, érvel álláspontja mellett. Aktívan részt vesz a köszöntők vagy színjátékszerű népszokások élményszerű elsajátításában, bemutatásában.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanuló megtanulja értékként kezelni, hogy saját gondolatai kifejezését és mások véleményének befogadását sokféle szempont alapján tudja megvalósítani. Önállóan és a társaival történő együttműködés során alkotója lesz a felfedezett lokális értékeket bemutató leírásoknak, képi illusztrációknak, maketteknek. Kreatív alkotásokat tud létrehozni, valamint alkalmazza a művészi önkifejezés elemeit a tanult népművészeti motívumok és alkotások segítségével a szülőföld értékeinek megörökítése során. Az elsajátított köszöntők, dramatikus népszokások, népdalok, népi játékok megjelenítésében törekszik a hagyományhű előadásmód megtartására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tanuló nyitottá válik a foglalkozások, mesterségek megismerésére, a munkavégzésben rejlő fejlődési folyamatok, az alkotó tevékenység személyiségfejlesztő hatásának felismerésére. Fejleszti kreativitását, képzeletét, problémamegoldó és mérlegelő gondolkodását a megismert hagyományos munkafolyamatok saját korának munkafolyamataival történő összehasonlító elemzése során. A tanuló felelősséget érez munkavégzésének eredményéért és minőségéért, értékesnek tartja a másokkal való együttműködést.

HON ÉS NÉPISMERET 6. ÉVFOLYAM

A hon- és népismeret tantárgy a régebbi korok – különös tekintettel a 19-20. század fordulójára – jellemző városi és falusi életet mutatja be, középpontba helyezve a mindennapi tevékenységeket, az ünnepi szokásokat, valamint ezek táji eltéréseit. Ennek a tanulási folyamatnak a lokális értékek megismerése ad keretet. A szülőföld honismereti, népismereti jellemzőiből kiindulva körvonalazódik a magyar népi kultúra sokszínű világa, majd ismét visszatér a szülőföldhöz. A tanév során megszerzett sokféle tudás és tapasztalat tükrén keresztül nyílik lehetőség a helyi értékek, hagyományok újbóli értelmezésére.

A tananyag épít az általános iskola korábbi évfolyamain tanult magyar nyelv és irodalom, ének-zene, vizuális kultúra, valamint testnevelés tantárgyakban megjelenő népköltészet, népzene, népművészet és néptánc ismeretekre. A tanulók előzetes tudásának figyelembevételével bővíti tovább a népi kultúra területeit. A rendszerbe foglalt ismeretanyag támogatja a meglévő tudáselemek aktivizálását, az új ismeretek rögzítését.

A tananyag központi eleme a néphagyományok élményszerű megismerése, amelyben a tanulók cselekvő és alkotó módon vesznek részt, tapasztalati úton és személyes élményeken keresztül is jutnak el az elméleti ismeretekig, az összefüggések meglátásáig. A tanulói munkaformák között kiemelkedő szerepet kap a kooperatív csoportokban történő együttműködés. A pedagógusnak a tanulási folyamat koordinálása mellett törekednie kell az önszabályozó tanulás kiépítésére, a belső motiváció növelésére, melyben fontos szerepet játszik a személyes érintettség. Ezért minden témakörben jelentős szerepe van a tanulók önálló gyűjtőmunkájának és az erre épülő tudásmegosztási gyakorlat erősítésének, a prezentációs készség fejlesztésének.

Témahetek, tematikus hetek, projekt napok: (lehetőség szerint)

1. A lokális értékek felfedezése: Szülőföldünk értékei
2. A közösségi élet működésének megismerése. Közösségi alkalmak: társas munkák, vásár
3. Ünnepek a családban és a közösségben: Karácsonyi népszokások
4. Hungarikumok

A tanév során lehetőség szerint egy alkalommal látogatást teszünk a helyi vagy a közelben elérhető múzeumba, tájházba vagy szabadtéri néprajzi múzeumba, hogy a tanulók autentikus környezetben találkozzanak a tárgyi kultúrával, és külső szakértői tudás igénybevételével részt vehessenek múzeumpedagógiai foglalkozáson.

A 6. évfolyamon a hon- és népismeret tantárgy alapóraszám: 34 óra; szabadon felhasználható 2 óra.

A TÉMAKÖRÖK ÉS TEVÉKENYSÉGEK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Óraszám
AZ ÉN VILÁGOM	6
TALÁLKOZÁS A MÚLTAL	20
ÖRÖKSÉGÜNK, HAGYOMÁNYAINK, NAGYJAINK	8
TÁJHÁZ LÁTOGATÁS	2
Összes óraszám:	36

Témakör: AZ ÉN VILÁGOM
óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megtapasztalja a legszűkebb közösséghez, a családhoz, a lokális közösséghez való tartozás érzését;
- megismeri a közvetlen környezetében található helyi értékeket, felhasználva a digitálisan elérhető adatbázisokat is.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- nyitottá válik a családi és közösségi értékek befogadására;
- megbecsüli szűkebb lakókörnyezetének épített örökségét, természeti értékeit, helyi hagyományait;
- önálló néprajzi gyűjtés nyomán, digitális archívumok tanulmányozásával bemutatja szülőföldje hagyományos értékeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A családtagok, a közösség emberi értékei iránti érzékenység fejlesztése – Ok-okozat összefüggések felismertetése – Kommunikációs készség fejlesztése – Az önálló ismeretszerzés erősítése	<ul style="list-style-type: none"> – család, rokon, – közösség, – helyi értékek, helytörténet – mesterség, foglalkozás,	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Történelem – Ének-zene, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra,

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Hagyományos szerepek megismertetése a családban. – A nemzedékek közötti távolság csökkentése – Az önálló ismeretszerzésben való jártasság növelése – Ismeretek megosztási készségének fejlesztése – Véleményalkotás gyakorlatának erősítése – Családi történetek, családfa – Szomszédság, rokonság fogalma, rokon viszonyok, elnevezések – A település jellegzetes mesterségei – Nagyszüleink, dédszüleink és a régebbi korok világának erkölcsi normái – A lakóhely épített és természeti környezetének adottságai, helytörténete, néphagyományai 	<ul style="list-style-type: none"> – norma, – épített környezet, – természeti környezet, – fenntarthatóság 	<ul style="list-style-type: none"> – Dráma és színház, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK

- Családfa készítése a rokon viszonyok, elnevezések alkalmazásával
- Családi történetek gyűjtése, mesélése a nagyszülők, dédszüleik gyermekkorából. A megismert családi történetek megosztása – az önkéntesség betartásával – az osztályközösséggel
- A felmenő családtagok, rokonsághoz tartozó személyek életének időbeni behatárolása, családi időszak készítése
- A helyi hagyományok megismerése, feldolgozása krónikaírással.
- A településre jellemző mesterségek összegyűjtése, rendszerezése valamilyen grafikai szervező segítségével
- A közvetlen környezet értékeinek feltárása páros vagy csoportmunkában: épített örökség elemeinek makett formájában történő elkészítése, tabló a természeti értékekről. Az emlékhelyek gondozása.

TÉMAKÖR: Találkozás a múlttal

ÓRASZÁM: 20 + 2 óra (múzeumlátogatás lehetőség szerint)

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- érdeklődő attitűdjével erősíti a nemzedékek közötti párbeszédet.
- érvekkel tudja alátámasztani, hogy a természet kínálta lehetőségek felhasználásának elsődleges szempontja a szükségletek kielégítése, a mértéktartás alapelvének követése.
- megismeri a gazdálkodó életmódra jellemző újrahasznosítás elvét, és saját életében is törekszik ennek megvalósítására.

- tevékenyen részt vesz a kooperatív csoportmunkában zajló együttműködő alkotási folyamatban, digitális források közös elemzésében;
- a feladatok vállalásánál mérlegel, hogy melyek felelnek meg legjobban személyiségének, többféle intelligenciájának.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megbecsüli az idősebb családtagok tudását, nyitott a korábbi nemzedékek életmódjának, normarendszerének megismerésére, elfogadására;
- ok-okozati összefüggést állapít meg az eltérő természeti környezet és a különböző tájakon élő emberek eltérő életmódja között.
- megállapításaiban rámutat a néphagyományok közösségformáló, közösségmegtartó erejére;
- szöveges és képi források, digitalizált archívumok elemzése, feldolgozása alapján önálló előadásokat hoz létre, csoportos szerepjáték során reprodukálja a megismert szokásokat;
- meghatározott helyzetekben önálló véleményt alkot, a társak véleményének meghallgatását követően álláspontját felül tudja bírálni, döntéseit át tudja értékelni.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Ok-okozat összefüggések felismertetése – Kommunikációs készség fejlesztése – Az önálló ismeretszerzés erősítése – A környezettudatos szemlélet fejlesztése – Az életmódot befolyásoló természeti tényezők megismerésének bővítése – A változások felismerésének erősítése – A szerepbe lépés képességének fejlesztése <p>A paraszti háztartás</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az egymásra utaltság, a közösen végzett munka jelentőségének megismerése – A lakókörnyezet funkciójának megértése – Mesterségek megismerése nyomán a fizikai munka megbecsülése, értékelése – A magyarok és a magyarországi nemzetiségek házáinak külső jellegzetességei, táji különbségei – A konyha és az ételkészítés eszközei – A szoba berendezése, bútorzata – A családon belüli munkamegosztás <p>Ünnepek, jeles napok</p> <ul style="list-style-type: none"> – A keresztény ünnepek a népi hagyományokban: – Őszi jeles napok, ünnepek – Karácsonyi ünnepkör, köszöntők, színjátékszerű szokások 	<ul style="list-style-type: none"> – jurta, veremház, egysejtű ház, többosztatú ház, – falazat, tetőtartó szerkezet, tetőformák, – konyhai cserépedény, – sparhelt, – munkasarok, szentsarok, – munkamegosztás, – ünnep, jeles nap, – böjt, – advent, – köszöntő szokások, lucázás, kántálás, betlehemezés, bölcösöske, regölés, aprószentek napi vesszőzés, háromkirályjárás, – iskolába toborzó szokások, – böjti játékok, kiszehajtás, villőzés, húsvét, zöldágjárás, komatálküldés, 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Történelem – Ének-zene, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Farsangköszöntők, maszkos alakoskodások, iskolába toborzó szokások – Nagyböjt, böjti játékok, húsvéti ünnepkör szokásai – Májusfaállítás, pünkösdi szokások – Szent Iván-napi szokások, nyári jeles napok, – A közösségi alkalmak (vásárok, pásztorünnepek, búcsúk) és jelentőségük a hagyományos közösségi életben – Keresztelő, népi játékok, gyereklakodalom – Leány-, legényélet jellegzetességei, szokásai – A lakodalom, lakodalmi szokások <p>Életmód</p> <ul style="list-style-type: none"> – A társas munkák és gazdasági, társadalmi jelentőségük – A munkaalkalmakhoz (aratás, szüret, fonó, tollfosztó, kukoricafosztó) kapcsolódó szokások és játékok – Hétköznapi és ünnepi viselet – Hagományos paraszti ételek – A népi táplálkozás jellemzői – A gazdálkodó ember legfontosabb munkái – Gyermekjátékok – A városi életforma sajátosságai és változásai a 19-20. században 	<ul style="list-style-type: none"> – májusfaállítás, pünkösdlés, pünkösdkirályné-járás, nyári napforduló, kaláka, pásztorünnep, búcsú, gyereklakodalom, – leányélet, legényélet, lakodalom; – szántás, vetés, aratás, – szüret, – szilaj és félszilaj pásztorzkodás, – fonás, szövés, fonó, – ing, gatyá, pendely, szoknya, kötény, ünnepi viselet, – böjtös nap, – kenyérsütés, téli étrend, nyári étrend, – fonó, tollfosztó, kukoricafosztó, – vásár, – körjáték, utánzó játék, eszközös játék, – sport jellegű játék, gyermekfolklór, – népi játék, kávéház, kaszinó, „korzózás”, – polgár, munkás, értelmiség, – keresztelő 	

TEVÉKENYSÉGEK

- Múzeumlátogatás: néprajzi tematikájú kiállítás megtekintése (lehetőség szerint)
- A szűkebb és tágabb lakóhely életmódja és a háztípusai történeti változásainak elemzése fényképek, korabeli leírások alapján

- A természeti körülmények, a rendelkezésre álló építési anyagok és a különböző háztípusok kialakulása közötti összefüggések ábrázolása térképen. Egy-egy tájegységhez kapcsolódó háztípus grafikus ábrázolása
- Az évszázaddal korábbi idők családon belüli, korosztályok és nemek szerinti munkamegosztás összehasonlítása a mai kor feladataival: heti munkaterv készítése saját, családon belüli feladatokkal, a munkaterv egy-egy kiválasztott elemének előadása
- Népi játékok élményszerű elsajátítása: sport jellegű, mozgásos játékok, párválasztó játékok megtanulása és eljátszása
- Audiovizuális és írott néprajzi forrásanyagok feldolgozása grafikai szervezők segítségével
- A különböző jeles napokhoz, keresztény ünnepi szokásokhoz kapcsolódó témanap, tematikus hét vagy témahét szervezése, tablókészítéssel, kiválasztott ünnephez kapcsolódó szokások hagyományhű, dramatikus megjelenítésével
- A kalendáriumi szokásokhoz kapcsolódó szokásokról, tevékenységről előadás készítése pl. termés- (pl. lucabúza ültetés), férj- (pl. András napi böjtölés), időjárásjóslás (pl. hagymakalendárium);
- Egyéni vagy csoportos munkában népi kalendárium készítése az ünnepekhez, jeles napokhoz, társas munkákhoz kapcsolódó szokások rövid képi és szöveges bemutatásával, felhasználva a digitális technológia lehetőségeit
- Képzelt élménybeszámoló készítése egy, a szűkebb vagy tágabb lakóhelyhez kapcsolódó hagyományos közösségi, ünnepi alkalomról
- A fonó, a kukoricafosztó vagy egyéb a társas munka szokásainak dramatikus feldolgozása a kapcsolódó játékok felelevenítésével, meséléssel, közös énekléssel
- Helyi vőfélyversek gyűjtése, gyermeklakodalmas eljátszása
- Vásári témanap, tematikus hét vagy témahét keretében portékák elkészítése, vásári kikiáltók megtanulása, a vásári forgatag megjelenítése, az alku eljátszása, vásári élmények megosztása az osztályközösségben.
- Vásári életképek bemutatása plakát vagy képregény készítésével
- Az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó szokások néhány jellegzetességének összehasonlítása a mai korral irodalmi szemelvények alapján
  - A szülőföld vagy egy választott táj jellegzetes népviseletének megismerése eredeti ruhadarabok, fotók vagy múzeumlátogatás segítségével.
  - A hétköznapi viselet elemeinek összehasonlítása a gyerekek ruházatával képek alapján. A hasonlóságok és a különbségek megfogalmazása
  - A hagyományos paraszti táplálkozás jellemzőinek és a gyerekek étkezési szokásainak összevetése heti étrend készítésével.
  - Gyermekmondókák gyűjtése
  - Digitális archívumok segítségével régi képek gyűjtése, majd életképsorozatok összeállítása a városi életforma jellegzetességeiről a 19-20. század fordulóján pl. kávéház, piac, hivatal, színház
- A kor városi életformáját bemutató irodalmi szemelvények feldolgozása csoportmunkában

TÉMAKÖR: Örökségünk, hagyományaink, nagyjaink

ÓRASZÁM: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önálló néprajzi gyűjtés segítségével, digitális archívumok tanulmányozása nyomán be tudja mutatni a néprajzi tájak jellemzőit;
- helyszínekhez kötött példákat tud mondani hazánk természeti értékeire, épített örökségekre;
- nyitottá válik a hazánkban élő nemzetiségek kultúrája iránt.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- meglátja az összefüggést a szülőföldhöz kötődés kialakulása és a lokális értékek megismerése között
- életkorának megfelelő önálló alkotás keretében megjeleníti a magyar tudomány és kultúra eredményeit, a hungarikumokat;
- tiszteletben tartja más kultúrák értékeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A nemzeti identitástudat erősítése – A magyar népszokások, hagyományok, mint kulturális értékek megismertetése – Az önálló ismeretszerzés támogatása – Ismeretek megosztási készségének fejlesztése – Véleményalkotás gyakorlatának erősítése – Néprajzi tájak, tájegységek Magyarországon és a Kárpát-medencében – Dunántúl, Felföld, Alföld, és a kapcsolódó határon túli területek néprajzi jellemzői – Erdély és Moldva hon- és népismereti, néprajzi jellemzői – A magyarság kulturális öröksége a határon túli területeken – A hazánkban élő nemzetiségek kultúrája, hagyományai – Természeti kincseink, az épített környezet értékei – A magyar tudomány és kultúra eredményei és alkotói a nagyvilágban – A hungarikumok 	<ul style="list-style-type: none"> – néprajzi csoport, nemzetiség, – néprajzi táj, – határainkon túl élő magyarok, – szórvány, – nemzeti összetartozás, – haza, hazaszeretet, – hungarikum, – világörökség 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Történelem – Ének-zene, – Vizuális kultúra, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

TEVÉKENYSÉGEK

- A határon túli magyarok lakta területek, illetve a magyar nyelvterület nagy néprajzi tájainak azonosítása térképen. A magyar nyelvterületen élő néprajzi csoportok (pl. palóc, matyó, kun, székely), nemzetiségek (pl. német, szlovák, szerb, horvát) megnevezése
- Egy-egy határon túli tájegység legfontosabb természeti kincseinek, épített örökségének, népszokásainak feldolgozása plakátkészítéssel csoportmunkában
- Képek gyűjtése a megismert tájakra jellemző viseletekről, népi építészetéről, népművészetről, hagyományokról. Csoportonként tabló készítése egy választott táj kulturális jellemzőinek ábrázolásával

- Képekből montázs készítése a nagy tájegységek területén lévő, a világörökség részét képező, illetve a magyar szellemi kulturális örökség helyszínekről, nemzeti parkokról, hungarikumokról
- Gyűjtőmunkát követően egy-egy megismert helyi népszokás, népdal, népmese vagy monda dramatikus bemutatása
- Világhírű magyar művészek és tudósok bemutatása, prezentációk, digitális tartalmak segítségével
- A lakóhely nevezetes épületeinek, jeles szülötteinek történelmi korszakokhoz kötése, illusztrált történelmi időszalag készítése
- Digitális vagy papír alapú térkép készítése a természetvédelmi, tájvédelmi területek jelölésével, jellemző növény és állatvilágának rövid felsorolásával

HITTAN 5-8. ÉVFOLYAM

Évfolyam	5.	6.	7.	8.
Heti óraszám	2	2	2	2
Éves óraszám	72	72	72	72

CÉLOK ÉS FELADATOK

A gyermekek ismerjék meg az ószövetségi elbeszéléseket, azok erkölcsi üzenetét, valamint a belőlük sugárzó végtelen isteni szeretetet. Törekednünk kell arra is, hogy a tanulók észrevegyék az elbeszélések Újszövetségre mutató jellegét. – Nem szabad azonban elfelejtenünk, hogy ebben az életkori szakaszban kezdenek a gyerekek a történelemmel ismerkedni. Jóllehet a történetek bizonyos időrendiségben követik egymást, nem célunk az üdvtörténeti sorrendiség bemutatása. (Minden alkalommal keressük meg az időszalagon az elbeszélésnek megfelelő időpontot!)

Alapcélkitűzésünk az, hogy megragadjuk a gyermekek bizalommal teli érdeklődését, és azt Isten szeretetére irányítsuk. Tudatosítsuk bennük, hogy miként az ószövetségi ember élete, az ő életük is Isten kezében van. Segítsük őket abban, hogy mindennapi életükben bizalommal hagyatkozzanak a mennyei Atya gondviselő jóságára. Alakítsuk ki bennük a készséget, hogy figyeljenek a népét féltő szeretettel vezető és minden problémájára választ adó Úr szavára.

HITTAN 5. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 72 óra

Heti óraszám: 2 óra

Témakörök	Óraszám
Népem vagytok – mondja az Úr	
Nagy néppé teszlek – mondja az Úr	13
Kimentí népét az Úr	12
Vezeti népét az Úr	12
Népének oltalma és menedéke az Úr	10
Mindvégig szereti népét az Úr	13
Az egyházi év ünnepeihez kapcsolódó aktuális foglalkozások	8
<i>Év végi ismétlés, összefoglalás</i>	4
Összes óraszám	72

TÉMAKÖR: NAGY NÉPPÉ TESZLEK – MONDJA AZ ÚR

Óraszám: 13 óra

Témák, tartalmak

Az ősatyákról szóló ószövetségi elbeszélések megismerése és értelmezése:

- Ábrahám
- Izsák
- Jákob
- József

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	TEVÉKENYSÉGEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> –Anyanyelvi kommunikáció –Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra –A szóbeli szövegek megértésének és alkotásának fejlesztése –Énkép, önismeret –Hatékony, önálló tanulás –A beszédkészség fejlesztése –A tanulás tanítása –Az olvasási, az értő olvasási készség fejlesztése –Az etikai érzék fejlesztése –Testi, lelki egészség –Önállóságra nevelés –Felkészülés a felnőtt lét szerepeire –Anyanyelvi kommunikáció –A szóbeli szövegek megértésének és alkotásának fejlesztése –Énkép, önismeret –Estétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség –A harmóniára való készség fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> –Tanórai beszélgetés a nép fogalmáról, a néppé válás folyamatáról –A tanító ismerteti a bibliai elbeszéléseket; tartalmuk elmondása irányított tanítói kérdések segítségével; beszélgetés a történetek mondanivalójáról –Ismeretek közös lejegyzése a füzetbe –Aktualizálás: történetek dramatizált előadása; tanórai beszélgetés Isten megtapasztalásáról, aki sohasem feledkezik el az emberről.	<ul style="list-style-type: none"> –Magyar nyelv és irodalom –Ének-zene –Vizuális kultúra –Történelem –Dráma és színház

TÉMAKÖR: KIMENTI NÉPÉT AZ ÚR

Óraszám: 12 óra

Témák, tartalmak

A Mózesről és a szövetségkötésről szóló ószövetségi elbeszélések megismerése és értelmezése:

- Mózes meghívása és küldetése
- A húsvéti bárány
- Átkelés a Vörös-tengeren
- Az aranyborjú
- A manna
- Szövetségkötés, a tízparancsolat

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	TEVÉKENYSÉGEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> –Anyanyelvi kommunikáció –Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra –Gazdasági nevelés –A szóbeli szövegek megértésének és alkotásának fejlesztése –Énkép, önismeret –Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség –A harmóniára való készség fejlesztése –Hatékony, önálló tanulás –A beszédképesség fejlesztése –A tanulás tanítása –Az olvasási, az értő olvasási készség fejlesztése –A memória fejlesztése –Természettudományos kompetencia –Testi, lelki egészség –Szociális és állampolgári kompetencia –Önállóságra nevelés –Felkészülés a felnőtt lét szerepeire 	<ul style="list-style-type: none"> –Tanórai beszélgetés a közösségi kapcsolatokról, szerződésekről, szövetségekről –A bibliai elbeszélések egyéni, hangos, értő olvasása, illetve tanítói előadása; tartalmuk elmondása irányított tanítói kérdések segítségével; beszélgetés a történetek mondanivalójáról: Isten segít megszabadulni a bűn kötelékeiből –Ismeretek közös, rövid lejegyzése a füzetbe –A tízparancsolat memorizálása –Aktualizálás: a történetek dramatizált előadása; beszélgetés az életet segítő szabályokról; –Projektmunka: két nagy „kőtábla” készítése papírból, rajta a parancsokkal; a „kőtáblák” kifüggesztése a teremben 	<ul style="list-style-type: none"> –Képzőművészet – Michelangelo: Mózes szobra –Ének-zene –Természettudomány –Vizuális kultúra –Technika és tervezés

TÉMAKÖR: VEZETI NÉPÉT AZ ÚR

Óraszám: 12 óra

Témák, tartalmak

A bírákról és az első királyokról szóló ószövetségi elbeszélések megismerése és értelmezése:

- Gedeon
- Sámson
- Sámuel
- Saul
- Dávid
- Salamon

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	TEVÉKENYSÉGEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> –Anyanyelvi kommunikáció –A szóbeli szövegek megértésének és alkotásának fejlesztése –Énkép, önismeret –Hatékony, önálló tanulás –A beszéd-készség fejlesztése –A tanulás tanítása –Az olvasási, az értő olvasási készség fejlesztése –Az etikai érzék fejlesztése –Szociális és állampolgári kompetencia –Önállóságra nevelés –Felkészülés a felnőtt lét szerepeire –Estétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség –Testi, lelki egészség –A harmóniára való készség fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> –Tanórai beszélgetés a közösség felelős vezetőinek feladatairól –A bibliai elbeszélések egyéni, hangos, értő olvasása, illetve tanítói előadása; tartalmuk elmondása irányított tanítói kérdések segítségével; beszélgetés a történetek mondanivalójáról: Isten minden embert felelősségteljes cselekvésre hív –Ismeretek közös, rövid lejegyzése a füzetbe –Aktualizálás: a történetek dramatizált előadása; –Zenehallgatás 	<ul style="list-style-type: none"> –Ének-zene –Magyar nyelv és irodalom –Vizuális kultúra

TÉMAKÖR: NÉPÉNEK OLTALMA ÉS MENEDÉKE AZ ÚR

Óraszám: 10 óra

Témák, tartalmak

A legfontosabb ószövetségi próféták és prófétai iratok megismerése és értelmezése:

- Illés
- Elizeus
- Izaiás
- Jeremiás
- Ezekiel
- Dániel

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	TEVÉKENYSÉGEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> –Anyanyelvi kommunikáció –Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra –A szóbeli szövegek megértésének és alkotásának fejlesztése –Énkép, önismeret –Hatékony, önálló tanulás –A beszéd-készség fejlesztése –A tanulás tanítása –Az olvasási, az értő olvasási készség fejlesztése –Az etikai érzék fejlesztése –Önállóságra nevelés –Felkészülés a felnőtt lét szerepeire 	<ul style="list-style-type: none"> –Tanórai beszélgetés a prófétaság intézményéről –A bibliai elbeszélések egyéni, hangos, értő olvasása, illetve tanítói előadása; tartalmuk elmondása irányított tanítói kérdések segítségével; beszélgetés a történetek mondanivalójáról: Isten embereket küld akaratának kinyilvánítására –Ismeretek közös, rövid lejegyzése a füzetbe –Aktualizálás: a történetek dramatizált előadása; beszélgetés annak fontosságáról, hogy bátran 	<ul style="list-style-type: none"> –Ének-zene –Vizuális kultúra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	TEVÉKENYSÉGEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség – Testi, lelki egészség – A harmóniára való készség fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> vállalja az ember belső meggyőződését; – Énektanulás 	

TÉMAKÖR: MINDVÉGIG SZERETI NÉPÉT AZ ÚR

Óraszám: 13 óra

Témák, tartalmak

A legfontosabb ószövetségi tanító jellegű elbeszélések megismerése, értelmezése:

- Makkabeusok
- Jónás
- Jób
- Tóbiás
- Judit

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	TEVÉKENYSÉGEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Anyanyelvi kommunikáció – A szóbeli szövegek megértésének és alkotásának fejlesztése – Énkép, önismeret – Hatékony, önálló tanulás – A beszédképesség fejlesztése – A tanulás tanítása – Az olvasási, az értő olvasási készség fejlesztése – Az etikai érzék fejlesztése – Önállóságra nevelés – A harmóniára való készség fejlesztése – Testi, lelki egészség 	<ul style="list-style-type: none"> – Tanórai beszélgetés a tanító jellegű elbeszélések fontosságáról – A bibliai elbeszélések egyéni, hangos, értő olvasása, illetve tanítói előadása; tartalmuk elmondása irányított tanítói kérdések segítségével; beszélgetés a történetek mondanivalójáról – Aktualizálás: a történetek dramatizált előadása; beszélgetés a példát és bátorságot adó történetek jelentőségéről; 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra – Magyar nyelv és irodalom – Ének-zene – Dráma és színház

ALAPKÖVETELMÉNYEK

- Tudják elmesélni a hallott ószövetségi történeteket.
- Tudják az olvasmányok végén szereplő szentírási idézeteket könyv nélkül.
- Ismerjék az erény és a bűn fogalmát, a három isteni erényt, azok jelentőségét az ember életében.
- Ismerjék meg a legfőbb erényeket az ószövetségi történetek kapcsán.
- Tudják a négy sarkalatos erényt.

- Ismerjék a főbűnöket, illetve az ezekkel ellentétes erényeket.
- Ismerjék az ószövetség népének Isten által kiválasztott kiemelkedő személyeit.
- Tudják hitünk fő igazságait.

ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS, MINŐSÍTÉS

- Az olvasmányok végén szereplő szentírási idézeteket minden órán számon kérjük. A könyv nélkül tudott szentírási részletet, a bibliai történet értelmes és értelmezett elmondását osztályzattal minősítjük.
- A tanórai beszélgetések során fény derül arra, mi nem világos a tanulók számára, mi érdekli őket különösképpen a hallott bibliai történetek kapcsán. Így ellenőrizhetjük tudásuk helyességét és hitbeli fejlődésüket.
- Projekt munka: karácsonyi műsor készítése, amit az idősek otthonában adnak elő (versek, énekek, történetek, idézetek a Szentírásból) és apró ajándékok készítése (pl. papírból szív, rajta egy szentírási idézet)

HITTAN 6. ÉVFOLYAM

CÉLOK ÉS FELADATOK

Segítjük a tanulót abban, hogy sokrétű és korszerű ismereteket szerezzen az egyház alapításáról, lényegéről, életéről, szervezeteiről és céljáról.

Felébresztjük a tanulóban az egyházi közösséghez tartozás vágyát, és felébresztjük felelősségérzetét is, amely később elvezetheti őt ahhoz a döntéshez, amelyben az egyház tudatos elfogadjává és az egyházi közösség tevékeny tagjává válik.

A tanuló az év során - történelmi példák felhasználásával - alapozza meg biblikus egyházfogalmát. Tudja megfogalmazni s elmondani mindazt, amit az Egyházzal tudni illik az általános műveltség szintjén, ismerje alapítóját, és az első keresztények életét.

Éves óraszám: 72 óra

Heti óraszám: 2 óra

Témakörök	Óraszám
Bevezetés	4
A világ vallásai	17
Az Egyház	14
A keresztények apostoli küldetése	17
Magyar egyháztörténelem; Az egyház az evangélium útján	10
Az egyházi év ünnepeihez kapcsolódó aktuális foglalkozások	6
<i>Év végi ismétlés, összefoglalás</i>	4
Összes óraszám	72

TÉMAKÖR: BEVEZETÉS:

Óraszám: 4 óra

Ószövetségi ismétlés (próféták, királyok, a tízparancsolat, az Úr ígéretei Izraelnek)

Újszövetségi ismétlés

–Jézus életének főbb eseményei

–A szeretetparancs

TÉMAKÖR: A VILÁG VALLÁSAI

Óraszám: 17 óra

Témák, tartalmak

–A vallás kialakulása

- Az ősi népek vallása
- A görög és római vallás
- Hinduizmus, buddhizmus, iszlám
- A kereszténység

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	TEVÉKENYSÉGEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> –Az önértékelés és a nyitottság képességének fejlesztése –Anyanyelvi kommunikáció –A tanulás tanítása –A szóbeli szövegek alkotása képességének fejlesztése –Hatékony, önálló tanulás –Testi, lelki egészség –A szóbeli és írott szövegek megértése képességének fejlesztése –Írásbeli szövegek alkotása –Felkészülés a felnőtt lét szerepeire –Énkép, önismeret –Az etikai érzék és a felelősségvállalás képességének fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> –Az ember feladatait, szolgálatait megjelenítő emberrajz készítése annak kifejezésére, hogy mindenkinek megvan a feladata. –Tanórai beszélgetés a különböző közösségekről, a családról, barátságról, nemzetről, egyházzal –Aktualizálás: rövid fogalmazás írása „Én az egyház tagja vagyok” címmel; a legjobban sikerült alkotások közzététele az iskola honlapján 	<ul style="list-style-type: none"> –Magyar nyelv és irodalom –Vizuális kultúra –Dráma és színház –Technika és tervezés –Digitális kultúra

TÉMAKÖR: AZ EGYHÁZ

Óraszám: 14 óra

Témák, tartalmak

- Mi az egyház, kikből áll egyházunk?
- Az Egyház gyökerei, születése, lényege
- Az Egyház jegyei
- Az első keresztények

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	TEVÉKENYSÉGEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> –Hatékony, önálló tanulás –A lényegkiemelés és a kapcsolatba hozás képességének fejlesztése –Anyanyelvi kommunikáció –A szóbeli szövegek alkotása képességének fejlesztése –A szóbeli és írott szövegek megértése képességének fejlesztése –Testi, lelki egészség –Felkészülés a felnőtt lét szerepeire –Az önkifejezés képességének fejlesztése –Énkép, önismeret –Az önkifejezés és a társas aktivitás képességének fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> –Kvízjáték a legfontosabb ismert ószövetségi és újszövetségi elbeszélések felelevenítésére –A legfontosabb ószövetségi és újszövetségi szakaszok újraolvasása és értelmezése a közösségi szempontokat kiemelve –Aktualizálás: egy-egy elbeszélés dramatizált megjelenítése kis csoportokban, majd a tapasztalatok megbeszélése: mit jelent a közösség tagjának lenni 	<ul style="list-style-type: none"> –Magyar nyelv és irodalom –Ének-zene –Dráma és színház

TÉMAKÖR: A KERESZTÉNYEK APOSTOLI KÜLDETÉSE

Óraszám: 17 óra

Témák, tartalmak

- Az általános és hivatásos papság
- Aszkétizmus és remeteség
- Rendalapítók életrajza
- Keresztesháborúk
- Szentek az újkorból

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	TEVÉKENYSÉGEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> –Az önértékelés és a nyitottság képességének fejlesztése –Énkép, önismeret –Az önállóság képességének fejlesztése –Anyanyelvi kommunikáció –A tanulás tanítása –A szóbeli szövegek alkotása képességének fejlesztése –A szóbeli és írott szövegek megértése képességének fejlesztése –Írásbeli szövegek alkotása –Felkészülés a felnőtt lét szerepeire –A képi információ feldolgozása képességének fejlesztése –A forráskezelés képességének fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> –Projektmunka: kiállítás készítése az egyház missziós tevékenységének bemutatására –Az Apostolok Cselekedeteiből elbeszélések értő olvasása és irányított megbeszélése –Ismeretek közös jegyzetelése –Aktualizálás projektmunka keretében: információk, képek gyűjtés az interneten az első századokban vértanúhalált halt szentekről;	<ul style="list-style-type: none"> –Magyar nyelv és irodalom –Technika és tervezés –Ének-zene –Történelem –Digitális kultúra

TÉMAKÖR: MAGYAR EGYHÁZTÖRTÉNELEM; AZ EGYHÁZ AZ EVANGÉLIUM ÚTJÁN

Óraszám: 10 óra

Témák, tartalmak

- A sámánizmus hitvilága
- Magyar monda és mesevilág
- Árpád-házi szentek életrajza
- Egyházunk a mai világban

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	TEVÉKENYSÉGEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> –Eszztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség –Testi, lelki egészség –Az esztétikai érzék fejlesztése –Anyanyelvi kommunikáció –A tanulás tanítása –A szóbeli szövegek alkotása képességének fejlesztése –A szóbeli és írott szövegek megértése képességének fejlesztése –Írásbeli szövegek alkotása –Felkészülés a felnőtt lét szerepeire –A képi információ feldolgozása képességének fejlesztése –Énkép, önismeret –Az önkifejezés képességének fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> –Bevezetés: zenehallgatás (pl. Ivántsics Tamás: Damaszkusz) –A Szentírásból és egyházi iratokból vett szemelvények értő olvasása, tanári irányítással értelmezése –Aktualizálás: a megismert szentekről, a tanulók védőszentjeiről rajzokkal-képekkel illusztrált kiállítás készítése az osztályban 	<ul style="list-style-type: none"> –Magyar nyelv és irodalom –Ének-zene –Történelem –Vizuális kultúra

ALAPKÖVETELMÉNYEK

- Tudja megkülönböztetni a katolikus egyházra vonatkozó fogalmakat a többi vallás fogalmaitól.
- Ismerje az egyház alapításának körülményeit, az egyház lényegét, célját, szervezeti felépítését.
- Legyen tisztában az egyház üdvösségszerző küldetésével, ismerje, hogyan valósította és valósítja meg ezt, a történelem különböző korszakaiban, és napjainkban.

ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS, MINŐSÍTÉS

- Az ellenőrzés, értékelés a tantervi követelmények teljesítésére irányul, független a tanuló személyes meggyőződésétől, vallási elkötelezettségétől.
  - Szóbeli feleletek és írásbeli dolgozatok formájában ellenőrizzük az elsajátított tudásanyagot.
  - Tanegységenként témazáró dolgozatot íratunk.
  - Értékeljük a tanulók órai aktivitását, házi és szorgalmi feladatait, füzetvezetését.
  - A hittan tantárgyból is 5 osztállyal minősítjük a tanulók tudását.
- Projektmunka:** a munka szervezése, szépség, együttműködés, rend.

HITTAN 7. ÉVFOLYAM

Isten szól hozzánk

CÉLOK ÉS FELADATOK

Hitünk legfontosabb tanításainak megismertetése a kinyilatkoztatás, a Biblia és a Szentmagomány alapján, ahogy Egyházunk tanítja.

A tanuló ismeretvilágába beépítjük a tanév folyamán a legfontosabb hitigazságokat.

Segítjük a tanulót annak tudatosításában, hogy az ő kicsiny történelmében is jelen van a boldogságát ígérő és előkészítő Isten.

A bibliai szemelvények tükrében bemutatjuk, hogy az üdvtörténet újszövetségi kezdetét – és az egész üdvtörténet középpontját – Jézus Krisztus élete, tanítása, kereszthalála, feltámadása és egyházának születése alkotja.

A szemelvények megfelelő alkalmazásával segítjük a tanulót abban, hogy bátran nyíljon meg a Messiásnak és Isten hatalmas Fiának bizonyuló Jézus Krisztus felé, aki titokzatos módon jelen van életében.

Éves óraszám: 72 óra

Heti óraszám: 2 óra

Témakörök	Óraszám
Bevezetés	2
Kinyilatkoztatás és a Biblia	10
Hiszek egy Istenben, az Atyában	10
Hiszek Jézus Krisztusban, Isten egyszülött Fiában	15
Hiszek a Szentlélekben	10
A keresztény misztérium ünneplése	13
A keresztény imádság	6
Az egyházi év ünnepeihez kapcsolódó aktuális foglalkozások	4
<i>Év végi ismétlés, összefoglalás</i>	2
Összes óraszám	72

TÉMAKÖR: BEVEZETÉS

Óraszám: 2 óra

Témák, tartalmak

– Bevezetés az év munkájába: a hittani ismeretek fontosságának tudatosítása a személyes életre és a közösségi együttműködésre vonatkozóan

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	TEVÉKENYSÉGEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> –Énkép, önismeret –Ismeretszerzési, rendszerezési képesség fejlesztése –Anyanyelvi kommunikáció –Az értő olvasás, szövegértés fejlesztése –Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség –Képi információ feldolgozása –Esztétikai érzék fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> –Tanórai megbeszélés, a hittani ismeretek felfrissítése –Páros és csoportos gyűjtőmunkával ismerkedés a bibliai könyvekkel. A szentírási könyvek rendszerezése, sorrendbe állítása –Az ismeretek megbeszélése, közös jegyzetelése 	<ul style="list-style-type: none"> –Magyar nyelv és irodalom –Képzőművészetek –Vizuális kultúra

TÉMAKÖR: KINYILATKOZTATÁS ÉS A BIBLIA

Óraszám: 10 óra

Témák, tartalmak

- Az Istent kereső ember
- Isten üzenete
- Hogyan olvassuk a szentírást?

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	TEVÉKENYSÉGEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> –Anyanyelvi kommunikáció –Szóbeli szövegek megértésének és a forráshasználat képességének fejlesztése –Az olvasott szövegértés képességének fejlesztése –A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése –Hatékony, önálló tanulás –A tanulás tanítása –A rendszerezési és a jegyzetelési képesség fejlesztése –Egyetemes kultúra –Az erkölcsi érzék fejlesztése –Énkép, önismeret –Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia –A társas aktivitás, a szervezőképesség, a felelősségérzet és a döntésképesség fejlesztése –Környezettudatosságra nevelés –Anyanyelvi kommunikáció –A szövegalkotási készség fejlesztése –IKT alkalmazási képességének fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> –Tanórai beszélgetés, az előzetes tanulói ismeretek felelevenítése: a világ kialakulása, a törzsfajlás; a monda, a mítosz műfaja; –Történelmi atlasz használata: az ember kialakulása –Ismeretek átadása tanórai beszélgetés formájában –A teremtés-elbeszélések egyéni irányított, majd közös hangos olvasása –Tanári irányítással szóelemzés, szövegértelmezés tanórai beszélgetés formájában –Az értelmezett bibliai szövegek aktualizálása: a jó és rossz titkának értelmezése –Projekt munka: a szépnek teremtett világban mekkora kárt tesz az ember a környezetrombolással, illetve hogyan őrizheti meg az ember a világot 	<ul style="list-style-type: none"> –Magyar nyelv és irodalom –Történelem –Földrajz –Digitális kultúra –Képzőművészetek –Zeneművészet

TÉMAKÖR: HISZEK EGY ISTENBEN, AZ ATYÁBAN

Óraszám: 10 óra

Témák, tartalmak

- Isten a világ teremtője
- Az igazságos és irgalmas Isten
- A megígért Megváltó

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	TEVÉKENYSÉGEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> –IKT alkalmazási képességének fejlesztése –Ismeretszerzés, információk szerzése –Tájékozódás térben és időben –A kritikus gondolkodás, az összehasonlítás, az analógiák felismerése képességének fejlesztése –Szóbeli szövegek megértésének fejlesztése –A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése –A kreatív nyelvhasználat fejlesztése –Hatékony, önálló tanulás –A jegyzetelési képesség fejlesztése –Az erkölcsi érzék fejlesztése –Énkép, önismeret –A pozitív gondolkodás képességének fejlesztése –Demokráciára nevelés –Környezettudatosságra nevelés –Testi, lelki egészség –A társas aktivitás és az önfejlesztés képességének fejlesztése –Az egyetemes kultúra iránti tisztelet fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> –A tanórai anyagok egyéni irányított, majd közös hangos olvasása –Az ismeretek jegyzetelése a füzetbe –Az értelmezett bibliai szövegek aktualizálása: hogyan képes felismerni az ember a kapott világ megőrzését. –Cselekedeteinknek hatása van környezetünkre is, mindenkinek lehetőséget kell adnunk a jó megélésére. –Házi dolgozat készítése a történelemben megnyilvánuló Isten megtapasztalásáról	<ul style="list-style-type: none"> –Történelem –Magyar nyelv és irodalom –Digitális kultúra

TÉMAKÖR: HISZEK JÉZUS KRISZTUSBAN, ISTEN EGYSZÜLÖTT FIÁBAN

Óraszám: 15 óra

Témák, tartalmak

- Történeti áttekintés: Jézus kora, születésének helye
- Jézus tanítása, örömhír
- Jézus meghirdeti Isten Országát
- A nyolc boldogság
- Jézus szenvedéstörténete

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	TEVÉKENYSÉGEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Ismeretszerzés, információk szerzése – Tájékozódás térben és időben – A jegyzetelési képesség fejlesztése – Anyanyelvi kommunikáció – Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra – Az értő olvasás gyakorlása – Az olvasott szövegértés képességének fejlesztése – A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése – Az erkölcsi érzék fejlesztése – Énkép, önismeret – Hatékony, önálló tanulás – A kritikai gondolkodás fejlesztése – Anyanyelvi kommunikáció – A szövegalkotási képesség és a kreatív nyelvhasználat fejlesztése – Önálló forráshasználat, szövegszerkesztés – Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés – Testi, lelki egészség – A vitakészség fejlesztése – Saját képességeinek megismerése, a kritika elfogadása 	<ul style="list-style-type: none"> – Tanórai beszélgetés: az előzetes tanulói ismeretek felelevenítése – Történelmi atlasz használata – Jegyzetelés a füzetbe – A bibliai szövegek egyéni irányított, majd közös hangos olvasása – Tanári irányítással szóelemzés, szövegértelmezés tanórai beszélgetés formájában – Egyes szövegek feldolgozása az ún. „tanulásút” módszerrel, szöveg-kiegészítő, -értelmező olvasással – Az ismeretek jegyzetelése a füzetbe – Az értelmezett bibliai szövegek aktualizálása: <ul style="list-style-type: none"> – hogyan képes felismerni az ember saját élethivatását; – a történelmi szövegekben megkülönböztetendők a valós eseményekre vonatkozó adatok és az építő jellegű megállapítások 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Történelem – Digitális kultúra

TÉMAKÖR: HISZEK A SZENTLÉLEKBEN

Óraszám: 10 óra

Témák, tartalmak

- A harmadik isteni személy
- A Szentlélek eljövetele

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	TEVÉKENYSÉGEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> –Hatékony, önálló tanulás –A tanulás tanítása –Ismeretszerzés, információk szerzése –Tájékozódás térben és időben –A jegyzetelési képesség fejlesztése –A kritikus gondolkodás, az összehasonlítás, az analógiák felismerése képességének fejlesztése –Anyanyelvi kommunikáció –A szóbeli szövegek megértésének fejlesztése –Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra –Az értő olvasás gyakorlása –Az olvasott szövegértés képességének fejlesztése –A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése –Az erkölcsi érzék fejlesztése –Énkép, önismeret –A pozitív gondolkodás fejlesztése –Felkészülés a felnőtt lét szerepeire –Az egyéni és a közösségi felelősségérzet fejlesztése –Testi, lelki egészség 	<ul style="list-style-type: none"> –Tanórai beszélgetés: az előzetes tanulói ismeretek felelevenítése –Történelmi atlasz használata –Jegyzetelés a füzetbe –Tanórai beszélgetés az ismeretek felelevenítésére, kapcsolatkeresés a már ismert irodalmi műfajokkal –A prófétai szövegek egyéni irányított, majd közös hangos olvasása –Az ismeretek jegyzetelése a füzetbe –Az értelmezett bibliai szövegek aktualizálása: <ul style="list-style-type: none"> – az ember személyes boldogságot adó élményeinek megkeresése – az ókori próféták példájából megérthető, hogy a közösségi problémákat a szolidaritás alapjával lehet megoldani 	<ul style="list-style-type: none"> –Történelem –Magyar nyelv és irodalom

TÉMAKÖR: A KERESZTÉNY MISZTÉRIUM ÜNNEPLÉSE

Óraszám: 13 óra

Témák, tartalmak

- A liturgikus év
- A karácsonyi és húsvéti ünnepekör
- A hét szentség

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	TEVÉKENYSÉGEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> –IKT alkalmazási képességének fejlesztése –Az ismeretszerzési, a rendszerezési és a lényeg-kiemelési képesség fejlesztése –Tájékozódás térben és időben képességének fejlesztése –A kritikus gondolkodás, az összehasonlítás képességének fejlesztése, az analógiák keresése, analógiák felismerési képességének fejlesztése –A szóbeli szövegek megértésének fejlesztése –Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra –A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése –Az erkölcsi érzék fejlesztése –A helyes önértékelés fejlesztése –Felkészülés a felnőtt lét szerepeire –A pozitív gondolkodás fejlesztése –A szövegalkotási képesség, a kreatív nyelvhasználat fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> –Tanórai beszélgetés során az eddig tanultak felelevenítése, kiegészítése –Tanári irányítással szövelemzés, szövegértelmezés tanórai beszélgetés formájában –Az ismeretek jegyzetelése a füzetbe –Az értelmezett bibliai szövegek aktualizálása: hogyan képes az ember feldolgozni élete nehézségeit –A szentségekről power point bemutató készítése 	<ul style="list-style-type: none"> –Történelem –Magyar nyelv és irodalom –Digitális kultúra

TÉMAKÖR: A KERESZTÉNY IMÁDSÁG

Óraszám: 6 óra

Témák, tartalmak

- Az imádkozó Egyház
- A zsoltosma
- Egyéni és közös imádságaink

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	TEVÉKENYSÉGEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> –Az ismeretszerzés, a rendszerezés képességének fejlesztése –Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra –Tájékozódás térben és időben képességének fejlesztése –A kritikus gondolkodás, az összehasonlítás képességének fejlesztése, az analógiák keresése, analógiák felismerése képességének fejlesztése –Az erkölcsi érzék fejlesztése –Az önfejlesztés és a felelősségérzet fejlesztése –A vitakészség fejlesztése –A vitakultúra és a kritika elfogadásának fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> –Tanórai beszélgetés az imádság fontosságáról –Saját imádság írása, közös meghallgatás, jutalmazás –Az ismeretek jegyzetelése a füzetbe –Az értelmezett bibliai szövegek aktualizálása: mekkora az ember felelőssége feladatai elvégzésében 	<ul style="list-style-type: none"> –Történelem –Zeneművészet –Magyar nyelv és irodalom

ALAPKÖVETELMÉNYEK

- Igazodjon el az Szentírás könyvei között.
- Ismerje a Szentírás felosztását, keletkezésének körülményeit, irodalmi műfajait.
- Legyen képes adott szentírási részt kikeresni, és megfelelő szövegkörnyezetbe helyezve azt az újszövetség fényében helyesen értelmezni.
- Életkorának megfelelő szinten ismernie kell Jézus életének eseményeit
- Ismernie kell a szentségeket, mint kegyelem közvetítő eszközöket. Ezekkel rendszeresen éljen is.
- A Biblia történeteit időben is el tudja helyezni.
- Tudja az események egymást követő sorrendjét.

ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS, MINŐSÍTÉS

- Az ellenőrzés, értékelés a tantervi követelmények teljesítésére irányul, független a tanuló személyes meggyőződésétől, vallási elkötelezettségétől.
- Szóbeli feleletek és írásbeli dolgozatok formájában ellenőrizzük az elsajátított tudásanyagot.
- Tanegységként témazáró dolgozatot íratunk.
- Értékeljük a tanulók órai aktivitását, házi és szorgalmi feladatait, füzetvezetését.
- A hittan tantárgyból is 5 osztállyal minősítjük a tanulók tudását.
- Projektmunka: a munka szervezése, szépség, együttműködés, rend.

HITTAN 8. ÉVFOLYAM

CÉLOK ÉS FELADATOK

Ismerje meg a tanuló az alapvető keresztény erkölcsi fogalmakat, a krisztusi élet törvényeit. Megtanítjuk őket, hogyan kell értelmezniük az Úr Jézus példabeszédeit és csodáit, hogy minként váltsák életre Jézus tanítását. A keresztény élethivatás: meghívás Jézus Krisztus követésére. Az ember küldetése a világban és az Egyházában. (házasság - család, papság - szerzetesség) Alapvető erkölcsi fogalmak: törvény, lelkiismeret, felelősség, bűn, önismeret, önnevelés. Az igazi boldogság feltétele a keresztény igényesség Jézus követésében, Isten és az Egyház parancsainak megtartásában. (Főparancs, tízparancs, az Egyház ötparancsa. - Áldozatvállalás, a szenvedés és a kereszt értelme. - A nyolc boldogság, jócselekedetek erények. - Fiúk és lányok helyes kapcsolata, a keresztény családmódel, az önzetlenség, az anyagiasság és az élethajhászás veszélyei.) Kialakuló hívő világnézetükben válják tudatossá, hogy az Egyház tanításában hűségesen őrzi és adja tovább az apostolok tanítását, a Jézustól kapott kinyilatkoztatást.

Éves óraszám: 72 óra

Heti óraszám: 2 óra

Témakörök	Óraszám
Az ember méltósága, szabadsága, hivatása	10
Az emberi közösség	10
Az isteni üdvözítés: a törvény és a kegyelem	10
Szeresd az Istent (A Tízparancsolat)	18

Szeresd embertársadat (A Tízparancsolat)	14
Az egyházi év ünnepeihez kapcsolódó aktuális foglalkozások	6
Év végi ismétlés, összefoglalás	4
Összes óraszám	72

TÉMAKÖR: AZ EMBER MÉLTÓSÁGA, SZABADSÁGA, HIVATÁSA

Óraszám: 10 óra

Témák, tartalmak

- Az Ember Isten képmása – Az emberi méltóság.
- Mi a bűn?
- Jézus a mi Megváltónk
- Szabadság és felelősség
- Az emberi cselekedetek erkölcsisége

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	TEVÉKENYSÉGEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> –Anyanyelvi kommunikáció –Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra –A szóbeli szövegeket megértésének és a forráshasználat képességének fejlesztése –Tájékozódás térben és időben –Ismeretszerzés, információk szerzése, rendszerezése –A kritikus gondolkodás, az összehasonlítás, az analógiák felismerési képességének fejlesztése –A jegyzetelési képesség fejlesztése –A kreatív nyelvhasználat fejlesztése –Szociális és állampolgári kompetencia –Énkép, önismeret –Az erkölcsi érzék fejlesztése –A pozitív gondolkodás képességének fejlesztése –Felkészülés a felnőtt lét szerepeire 	<ul style="list-style-type: none"> –Asszociációs előkészítés: szimbólumgyűjtés – mit jelent az Isten képmása? –Csoportmunka: a bűnbeesésről képek gyűjtése –Tanári irányítással szóelemzés, szövegértelmezés tanórai beszélgetés formájában –Az ismeretek jegyzetelése a füzetbe –Az értelmezett bibliai szövegeket saját személyes tapasztalataik alapján a mai ember életének, a család fontosságára vonatkoztatják. –Az értelmezett bibliai szövegek aktualizálása: a család fontossága ma az ember életében –Fogalmazás írása: a mi Megváltónk 	<ul style="list-style-type: none"> –Magyar nyelv és irodalom –Történelem –Digitális kultúra

TÉMAKÖR: AZ EMBERI KÖZÖSSÉG

Óraszám: 10 óra

Témák, tartalmak

- Az emberi közösség
- Az emberi hivatás közösségi jellege.
- Az emberi személy tiszteltben tartása
- Felelősség és részvétel a társadalmi életben

- A társadalom közösségi feladatai
- Igazságosság és szeretet

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	TEVÉKENYSÉGEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> –Tájékozódás térben és időben –Ismeretszerzés, információk szerzése, rendszerezése –A kritikus gondolkodás, az összehasonlítás, az analógiák felismerési képességének fejlesztése –Énkép, önismeret –Az erkölcsi érzék fejlesztése –A pozitív gondolkodás képességének fejlesztése –Felkészülés a felnőtt lét szerepeire 	<ul style="list-style-type: none"> –Az ismeretek jegyzetelése a füzetbe –Az értelmezett bibliai szövegek aktualizálása: mennyire határozza meg az embert az a közösség, amelyben él –Memoriter: egy részlet megtanulása a szeretethimnuszról – 	<ul style="list-style-type: none"> –Történelem –Magyar nyelv és irodalom

TÉMAKÖR: AZ ISTENI ÜDVÖZÍTÉS: A TÖRVÉNY ÉS A KEGYELEM

Óraszám: 10 óra

Témák, tartalmak

- Ki kedves Isten előtt?
- Az erkölcsi törvény
- Az ószövetségi törvény
- Az evangéliumi törvény
- Szabadulás a bűntől
- A Főparancs

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	TEVÉKENYSÉGEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> –Szociális és állampolgári kompetencia –Énkép, önismeret –Az erkölcsi érzék fejlesztése –A pozitív gondolkodás képességének fejlesztése –Felkészülés a felnőtt lét szerepeire –Tájékozódás térben és időben –Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra –Ismeretszerzés, információk szerzése, rendszerezése –A kritikus gondolkodás, az összehasonlítás, az analógiák felismerési képességének fejlesztése –Testi, lelki egészség –Az önfejlesztés és a forráskezelés képességének fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> –Csoportmunka: képek gyűjtése a szentségekkel kapcsolatban –Tanári irányítással szóelemzés, szövegértelmezés tanórai beszélgetés formájában –Az ismeretek jegyzetelése a füzetbe –Az értelmezett bibliai szövegek aktualizálása: mennyire határozza meg az embert az a közösség, amelyben él –Házi gyűjtőmunka: különféle törvények keresése az interneten 	<ul style="list-style-type: none"> –Vallástörténet –Magyar nyelv és irodalom –Digitális kultúra –Művészettörténet –Vizuális kultúra

TÉMAKÖR: SZERESD AZ ISTENT (A TÍZPARANC SOLAT)

Óraszám: 18 óra

Témák, tartalmak

- Az Istennek szentelt élet
- A Tízparancsolat
- Részvétel az Egyház életében, missziós küldetésében
- Isteni erények: -hit, -remény, -szeretet
- Istent mindennél jobban szeretem!
- Beszélő viszony az Istennel – az imádság
- Az Úr neve szent
- Részt veszünk a szentmisén
- Fegyelmezetten élek

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	TEVÉKENYSÉGEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> –Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia –Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés –A társas aktivitás és a döntésképeség fejlesztése –Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra –Ismeretszerzés, információk szerzése, rendszerezése –A kritikus gondolkodás, az összehasonlítás, az analógiák felismerése képességének fejlesztése –Szociális és állampolgári kompetencia –Énkép, önismeret –Az erkölcsi érzék fejlesztése –Testi, lelki egészség	<ul style="list-style-type: none"> –Az isteni erényekkel kapcsolatos versek keresése –Az ismeretek jegyzetelése a füzetbe –Az értelmezett bibliai szövegek aktualizálása: a legnagyobb csoda az ember életében, ha képes jóindulatúan odafordulni a másik emberhez –Képek csoportosítása papokról, szerzetesekről	<ul style="list-style-type: none"> –Digitális kultúra –Magyar nyelv és irodalom –Művészettörténet –Vizuális kultúra

TÉMAKÖR: SZERESD EMBERTÁRSADAT (A TÍZPARANC SOLAT)

Óraszám: 14 óra

Témák, tartalmak

- Minden ember felebarátunk
- A házastársi szeretet (felbonthatatlanság - hűség - gyermekáldás - a házasság méltósága)
- A család Isten tervében (A családtagok kötelességei, a szeretet, az otthoni munka)
- A személyek méltóságának a tisztelete (becsület, alázatosság, a béke megőrzése, a megholtak tisztelete)
- A személyek és tulajdonuk tisztelete
- Ajándékozó szeretet (alamizna, karitás, egymásra figyelés, jó emberi kapcsolatok)
- A szív megtisztítása (a jó szándék, harc a tisztaságért, maradj meg az egyszerűségben az ártatlanságban...)

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	TEVÉKENYSÉGEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> –Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia –Az információkezelés és a kommunikáció-értékelés képességének fejlesztése –Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra –Ismeretszerzés, információk szerzése, rendszerezése –A kritikus gondolkodás, az összehasonlítás, az analógiák felismerési képességének fejlesztése –A szövegalkotási képesség és a kreatív nyelvhasználat képességének fejlesztése –Eszétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség –Felkészülés a felnőtt lét szerepeire –Testi, lelki egészség –Környezettudatosságra nevelés –A pozitív gondolkodás és a környezettudatosság képességének fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> –Gyűjtőmunka: képek a családokról –Az ajándékozás öröme - fogalmazás –Tanári irányítással szövelemzés, szövegértelmezés tanórai beszélgetés formájában –Az értelmezett részek aktualizálása: <ul style="list-style-type: none"> – Emberi kapcsolataink – A játékoskodás – Önzetlen szeretet 	<ul style="list-style-type: none"> –Digitális kultúra –Történelem –Magyar nyelv és irodalom –Képzőművészetek –Vizuális kultúra

A TANULÓK ÉRTÉKELÉSÉNEK FORMÁI SZÓBELI FEJELETEK

- összefüggő fejelet (tartalom, összefüggések, a szaknyelv megfelelő használata);
- rövid beszámoló az egyénileg vagy csoportmunkában végzett gyűjtőmunka tapasztalatairól, azok magyarázata;
- kiselőadás az olvasottakról stb.;
- vita, érvelés.

Projektmunka: tervezés, a munka szervezése, pontosság, rend, együttműködés.

ÍRÁSBELI MUNKA

- témazáró dolgozatok, rövid írásbeli fejeletek;
- önálló fogalmazás írása;
- házi dolgozatok;
- füzet vezetése;
- projektmunka közkinccsé tétele tabló, esszé formájában.

Az értékelés előre megadott szempontok alapján, pontosan meghatározott, a tanulók által is ismert követelmények alapján történik, 5 osztályzattal.

TERMÉSZETTUDOMÁNY 5-6. ÉVFOLYAM

Évfolyam	5.	6.
Heti óraszám	2	2
Éves óraszám	72	72

A természettudomány tantárgy alapvető szerepet játszik a tudományos és technológiai műveltség kialakításában a természettudományokkal való ismerkedés korai szakaszában. Összekötő szerepet tölt be az alsó tagozatos környezetismeret és a 7. osztálytól diszciplináris keretek között oktatott természettudományos tárgyak (biológia, fizika, földrajz, kémia) között. Ugyanakkor a tantárgynak van egy horizontális vetülete is, hiszen a természettudományi tanulmányok sok esetben építenek a más tantárgyak (főleg a magyar, a matematika és a történelem) keretében megszerzett tudásra, készségekre, kompetenciákra.

A fenti megállapításokból kiindulva a természettudomány tárgy négy olyan alapdiszciplína (biológia, fizika, földrajz és kémia) köré szerveződik, amelyek a természeti törvényszerűségek, rendszerek és folyamatok megismerésével foglalkoznak. Ennek megfelelően a természettudomány tárgy célja e komplex tudásanyag integrálása az egyes természeti rendszerek közötti alapvető összefüggésekre való rávilágítás révén.

A természettudomány tanulási-tanítási folyamatában alapvető szerepe van a tanulók számára releváns problémák, életszerű helyzetek megismerésének, amit a felvetett probléma integrált szemléletű tárgyalásával, a tanulók aktív közreműködésével, egyszerű – akár otthon is elvégezhető – kísérletek tervezésével, végrehajtásával, megfigyelésével és elemzésével érhetünk el. Mindezeket nagyon fontos kiegészíteni terepi tevékenységekkel is, ami nem csupán a természetben történő vizsgálódást jelenti, hanem akár városi környezetben (pl. múzeum, állatkert, park stb.) is megvalósulhat. Az élményszerű, a tanulók gondolkodásához, problémáihoz közel álló, gyakorlatorientált, ún. kontextusalapú tananyagfeldolgozás jóval több sikerrel kecsegtet, mint a hagyományos, eddig megszokott tananyagszervezés, amennyiben az előbbi az ismeretek rendszerezésével zárul.

A természettudomány tananyaga tehát mindenkire szól, nem csak azokhoz, akik a későbbiekben komolyabban szeretnék természettudományokkal foglalkozni. Szervesen kell, hogy kötődjön a hétköznapi élethez, és erősen gyakorlatorientált. Feltárja a természettudományok társadalmunkban és az egyén életében betöltött szerepét. Nem tartalmaz sok ismeretet és fogalmat, viszont annál több gyakorlati jellegű tevékenységet, megfigyelést, tapasztalást épít be. Hagy időt az elmélyült feldolgozásra, az esetleges megértési problémák megbeszélésére, tekintettel van az információfeldolgozás memóriakapacitására, a kognitív terhelésre. Kerüli a sok új információt tartalmazó témákat. Figyel a megfelelő, már részben szakmai nyelvhasználatra és kommunikációra. A tárgy célja inkább a fogalmi megértés, és nem az információk szigorú megtanítása; valódi problémamegoldást kínál. Előnyben részesíti az életszerű természettudományos problémák csoportmunkában (projektmódszerrel, kutatásalapú tanítással) történő feldolgozását. Megfelelően használja a kísérleteket, a terepi foglalkozásokat, megfigyeléseket, melyeknek mindig világos a célja, és a manuális készségek mellett a fogalmi megértést is fejlesztik. Hangsúlyozza a kísérleti problémamegoldás lépéseit, különös tekintettel a várható eredmény becslésére (hipotézisalkotásra). Az ellenőrzés során döntően a megértést, a logikus gondolkodást, és nem a magolás eredményét méri.

A természettudomány tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A természettudomány tanulásának belső motivációs bázisa a természet, az élő és élettelen környezeti jelenségek iránti gyermeki érdeklődés, amelyet a tantárgy tudatos ismeretszerzéssé alakít át. A kezdetben több támogatással, később egyre önállóbban végzett

természettudományos megfigyelések és kísérletek alapján a tanuló átéli a tudásszerzés aktív folyamatát. A természettudomány vizsgálati témáit és módszereit a tanuló össze tudja kapcsolni a mindennapi élet kontextusaival, a tudás alkalmazhatósága az önirányító tanulás képességét is erősíti.

A kommunikációs kompetenciák: A természettudomány tantárgy és általában a természettudományok azon képességeket fejlesztik, amelyek révén a tanuló megtanulja világosan, röviden és pontosan kifejezni saját gondolatait, megfigyeléseit és tapasztalatait.

A digitális kompetenciák: A gyermekek számára természetes a digitális technológia jelenléte és aktív részesei a digitális kultúrának, ez azonban nem jelenti azt, hogy ne lenne szükséges és fontos a digitális kompetenciáik fejlesztése. A tantárgy által felölelt tudományterületek számos lehetőséget kínálnak a digitális kompetenciák fejlesztésére, hiszen a technológia jól alkalmazható a megismerés, az együttműködés, az információk kritikus értelmezése, az értékelés és alkotás során, illetve a természettudományos gondolkodás tanításakor.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A természettudományok alapvetően gyakorlatorientált, tapasztalatokon alapuló tudományok, ahol a minőségi tulajdonságok mellett a mennyiségi viszonyok vizsgálata is elengedhetetlen. Sok esetben ez csak statisztikus gondolkodással lehetséges. Ugyancsak fontos cél az elemző gondolkodás kialakítása is. Mivel a természettudomány tantárgy alapvetően integráló jellegű, ezért szinte minden témakör fejleszti a tanuló rendszerszintű, komplex gondolkodását. Ez az olyan problémakörök tárgyalásánál a leghangsúlyosabb, amelyeknek több diszciplínát is érintő vetülete van. Ilyen például a víz vagy a levegő témaköre, vagy akár a globális éghajlatváltozás. A kísérletek, terepi megfigyelések számos egyedi jelenséget tárnak fel, ezek tanulságainak levonásához az induktív gondolkodás képességét is fejleszteni kell.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: Mivel a természettudomány alapvetően gyakorlatorientált tantárgy, a tudás elsajátításához alkalmazott módszerek között nagyon gyakran szerepel a társakkal együttműködést igénylő csoportmunka, amely során a tanuló felismeri feladatát, szerepét a csoportban, csoporttagként a társakkal együtt végez különböző tevékenységeket, illetve megfelelő készségek birtokában igény szerint csoportvezetői szerepet vállalhat.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A természeti/környezeti nevelési célok eléréséhez az ismeretszerzés mellett 10–12 éves korosztályban kiemelt fontosságú a természetből érkező érzelmi hatások befogadása, amelyek akár egy életre is meghatározhatják a gyerekek természettudományokhoz történő hozzáállását, attitűdjét. Gyakran ez az érzelmi hatás kreatív alkotásokban kerül kifejezésre, amit felerősíthetünk a természetben történő vizsgálódás, tapasztalás élményével.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A természettudományos diszciplínák közül szinte mindegyikre jellemző, hogy a nagyon komoly elméleti tudás mögött a társadalmi hasznosulást nagyban segítő, gyakorlati alkalmazásuk is van. Ezt az adottságot remekül ki lehet használni a gazdasági élet szereplőivel, gyárakkal, cégekkel történő együttműködés kialakítására, amelynek a természettudomány tantárgy keretein belül még elsősorban gyakorlati ismeretszerző, közvetlen tapasztalást segítő szerepe lehet. A jövőbeni pályaorientáció, életpálya-tervezés és munkavállalás szempontjából az ilyen tapasztalatok kulcsfontosságú szerepet tölthetnek be.

5–6. ÉVFOLYAM

Az 5–6. osztályos korcsoport sajátosságaiból adódóan a gyerekek többnyire érdeklődéssel fordulnak az élő és élettelen környezet, a természet felé. Erre az érdeklődésre alapozva kell biztosítani számukra azoknak a készségeknek és képességeknek a fejlesztését, amelyek alkalmassá teszik majd őket a felsőbb évfolyamokon a magasabb szintű természettudományok világában történő eligazodásra. A természettudomány tanításának legfontosabb célja tehát azoknak a képességeknek, készségeknek,

szokásoknak a fejlesztése, amelyeket alsó tagozaton a környezetismeret tantárgy alapozott meg, és amelyek a felsőbb évfolyamokon a természettudományos tárgyak tanulásához szükségesek.

Az életkorból és a fejlesztési feladatokból következően biztosítani kell, hogy a tanulók cselekvő tapasztalatszerzés útján már haladó szinten és integrált módon sajátítsák el a természettudományos ismeretszerzés módszereit, és ne diszciplináris természettudományos tárgyakat tanuljanak egymás mellett az összefüggések nélkülözésével. A tanulási folyamat során a későbbi diszciplináris tárgyakat megalapozó ismeretanyag megtanulása mellett az ismeretszerző módszerek elsajátítása, begyakorlása a fő cél.

A megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, rendezés, mérés, kísérletezés módszereit önállóan gyakorolva fejlődik a tanulók megfigyelő-, leíró, azonosító és megkülönböztető képessége, mérési technikája, amelyet az alsó tagozattal ellentétben már tanári segítség nélkül is képesek megvalósítani. A megfigyelt jelenségeket ezután leírják valamilyen formában, ami ebben az életkorban nem csak írás lehet, hanem gyakran rajz vagy más manuális, illetve verbális készségeket igénylő forma. Az alapvető mennyiségek mérését a tanulók már alsó tagozaton megbízhatóan elsajátították, 5–6. osztályban ennek elmélyítése és begyakorlása, a mérendő mennyiségek körének kibővítése történik, hiszen a mérés módszerét a későbbiekben minden természettudományos tárgy alkalmazza. A tanulók egyszerű kísérletek megtervezésével, kivitelezésével és a következtetések levonásával készülnek fel a felsőbb évfolyamokon is jellemző természettudományos kísérletezésekre.

Az időben és térben történő tájékozódás képességének elsajátítása is alapvetően gyakorlati feladatok megoldásával történik. A tanulóknak fejlődik a szemléleti térképolvasási képessége, amit több, terepen töltött tanóra alkalmával tudnak begyakorolni. Az időbeli tájékozódás fejlesztése során a tanulók megismerik az időbeli dimenziókat a földtörténeti időskálától a másodperc tört része alatt lejátszódó kémiai reakciókig.

A kétéves ciklus során a tanulók megismerik a növények és állatok testfelépítését, jellemző tulajdonságait, a természetben és az ember szempontjából betöltött szerepüket. Tágítva a kört, az életközösségek vizsgálata során megértik az élő és élettelen környezet kölcsönhatásait, a szervezet és az életmód összefüggéseit. Részletesen foglalkoznak az élő és élettelen környezeti elemeket érintő környezet- és természetvédelmi problémákkal, valamint a fenntartható fejlődés témakörével is. Külön témakör foglalkozik az emberi szervezet felépítésével és működésének megismerésével, amelyen belül nagy hangsúlyt kap a testi és lelki egészség megőrzésének és az egészséges életmódnak a kérdésköre.

Külön témakör foglalkozik az élettelen környezet elemeivel, ezek állandóságával és változásaival. Hangsúlyosan jelenik meg a rendszerek törvényszerűségeinek vizsgálata, a felépítés és az alkalmazhatóság összefüggései, az anyag és az energia témaköre. A témakör a természettudományos elgondolások mellett számos esetben a folyamatok olyan társadalmi vetületeire is rávilágít, mint például az energiatakarékosság, ezzel is hangsúlyozva az emberi felelősséget az egészség és a természeti-környezeti rendszerek védelmében.

AZ 5–6. ÉVFOLYAMON A TERMÉSZETTUDOMÁNY TANTÁRGY ALAPÓRASZÁMA: 136 ÓRA, 8 ÓRA SZABADON VÁLASZTOTT.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Óraszám		
		5. évf.	6. évf.
Anyagok és tulajdonságaik	10	10	
Mérések, mértékegységek, mérőeszközök	5	5	
Megfigyelés, kísérletezés, tapasztalás	10	10	
Tájékozódás az időben	6	6	
Alapvető térképészeti ismeretek	7	7	
Topográfiai alapismeretek	7	7	
Gyakorlati jellegű térképészeti ismeretek (Az iskola környékének megismerése során, terepi munkában)	7	7	
A növények testfelépítése	15	10	5
Az állatok testfelépítése	15	10	5
Az erdők életközössége és természeti-környezeti problémái	11		11
A mezők és a szántóföldek életközössége, természeti-környezeti problémái	10		10
Vízi és vízparti életközösségek és természeti-környezeti problémái	10		10
Az emberi szervezet felépítése, működése, a testi-lelki egészség	10		10
Az energia	10		10
A Föld külső és belső erői, folyamatai	8		8
Alapvető légköri jelenségek és folyamatok	3		3
Összes óraszám:	144	72	72

5. ÉVFOLYAM

AZ 5. ÉVFOLYAMON A TERMÉSZETTUDOMÁNY TANTÁRGY ÓRASZÁMA: 72 ÓRA.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Óraszám
Anyagok és tulajdonságaik	10
Mérések, mértékegységek, mérőeszközök	5
Megfigyelés, kísérletezés, tapasztalás	10

Tájékozódás az időben	6
Alapvető térképészeti ismeretek	7
Topográfiai alapismeretek	7
Gyakorlati jellegű térképészeti ismeretek (Az iskola környékének megismerése során, terepi munkában)	7
A növények testfelépítése	10
Az állatok testfelépítése	10
Összes óraszám:	72

TÉMAKÖR: Anyagok és tulajdonságaik

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri és megfigyeli a környezetben előforduló élő és élettelen anyagokat, megadott vagy önállóan kitalált szempontok alapján csoportosítja azokat;
- felismer és megfigyel különböző természetes és mesterséges anyagokat, ismeri azok tulajdonságait, felhasználhatóságukat, ismeri a természetes és mesterséges környezetre gyakorolt hatásukat;
- önállóan végez becsléseket, méréseket és használ mérőeszközöket különféle fizikai paraméterek meghatározására;
- önállóan végez egyszerű kísérleteket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- korábbi tapasztalatai és megfigyelései révén felismeri a víz különböző tulajdonságait, különböző szempontok alapján rendszerezi a vizek fajtáit;
- megfigyeli a különböző halmazállapot-változásokhoz (olvadás, fagyás, párolgás, forrás, lecsapódás) kapcsolódó folyamatokat, példákat gyűjt hozzájuk a természetben, a háztartásban és az iparban;
- bizonyítja és hétköznapi példákkal alátámasztja a víz fagyásakor történő térfogat-növekedést;
- kísérletek során megfigyeli a különböző halmazállapotú anyagok vízben való oldódásának folyamatát;
- felismeri az olvadás és az oldódás közötti különbséget kísérleti tapasztalatok alapján;
- elsajátítja a tűzveszélyes anyagokkal való bánásmódot, tűz esetén ismeri a szükséges teendőket;
- megfigyeli a talaj élő és élettelen alkotóelemeit, tulajdonságait, összehasonlítja különböző típusú talajféleségeket, valamint következtetések révén felismeri a talajnak mint rendszernek a komplexitását;
- korábbi tapasztalatai és megfigyelései révén felismeri a levegő egyes tulajdonságait;
- vizsgálat révén azonosítja a tipikus lágyszárú és faszárú növények részeit;
- megkülönbözteti a hely- és helyzetváltoztatást, és példákat keres ezekre megadott szempontok alapján.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A közvetlen környezet anyagai – Az élő és élettelen anyag minőségi tulajdonságai – Természetes és mesterséges anyagok tulajdonságai – Természetes és mesterséges anyagok felhasználhatósága – Természetes és mesterséges anyagok környezetre gyakorolt hatásai – A közvetlen környezet anyagainak csoportosítási lehetőségei – Az anyagok különböző halmazállapotai	<ul style="list-style-type: none"> – anyag, – halmazállapot, – halmazállapot-változás, olvadás, fagyás, párolgás, forrás, lecsapódás, oldódás, – éghető, éghetetlen, – talaj, humusz, talajnedvesség, – légnyomás, – hőmérséklet,	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Digitális kultúra – Fizika

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Halmazállapot-változások - A halmazállapot-változás összefüggése a hőmérséklettel - A víz fagyásakor történő térfogatnövekedés - Halmazállapot-változások a természetben, a háztartásban és az iparban - Az oldódás - Az olvadás és oldódás közti különbség - Tűzveszélyes anyagok - A talaj tulajdonságai, szerepe az élővilág és az ember életében - A talaj szerkezete, fő alkotóelemei - A talaj szennyeződése, pusztulása és védelme - A víz tulajdonságai, megjelenési formái, szerepe az élővilág és az ember életében - A levegő tulajdonságai, összetétele, szerepe az élővilág és az ember életében - Hely- és helyzetváltoztatás 	<ul style="list-style-type: none"> - mozgás, - helyváltoztatás, helyzetváltoztatás 	

TEVÉKENYSÉGEK

- Vizsgálatok elvégzése a víz különböző halmazállapotú formáival, a tapasztalatok rögzítése rajzban és írásban
- Különböző halmazállapotú anyagok tulajdonságainak vizsgálata, a tapasztalatok rögzítése rajzban és írásban
- Poszter vagy kiselőadás készítése a természetben és/vagy a háztartásban könnyen megfigyelhető halmazállapot-változásokról
- Egyszerű kísérletek elvégzése vízzel és különböző oldandó anyagokkal az oldódás és az oldhatatlanság megfigyelésére
- Egyszerű kísérletek elvégzése a talaj tulajdonságainak (szín, szerkezet, mésztartalom, szervesanyag-tartalom) meghatározására, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése
- Vizsgálódás a talajréteg felszínének lepusztulásával kapcsolatban
- A levegő jelenlétének kimutatása egyszerű kísérletekkel
- Tipikus lágyszárú és faszárú növényi részek vizsgálata nagyítóval, esetleg mikroszkóppal, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése

TÉMAKÖR: Mérések, mértékegységek, mérőeszközök

ÓRASZÁM: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri és megfigyeli a környezetben előforduló élő és élettelen anyagokat, megadott vagy önállóan kitalált szempontok alapján csoportosítja azokat;
- felismer és megfigyel különböző természetes és mesterséges anyagokat, ismeri azok tulajdonságait, felhasználhatóságukat, ismeri a természetes és mesterséges környezetre gyakorolt hatásukat;
- önállóan végez becsléseket, méréseket és használ mérőeszközöket különféle fizikai paraméterek meghatározására;
- önállóan végez egyszerű kísérleteket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- önállóan végez becsléseket, méréseket és használ mérőeszközöket a hőmérséklet, a hosszúság, a tömeg, az űrtartalom és az idő meghatározására;
- észleli, méri az időjárási elemeket, a mért adatokat rögzíti, ábrázolja;
- Magyarországra vonatkozó adatok alapján kiszámítja a napi középhőmérsékletet, a napi és évi közepes hőingást;
- leolvassa és értékeli a Magyarországra vonatkozó éghajlati diagramok és éghajlati térképek adatait.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az élő és élettelen anyag mérhető jellemzői – Mérési eljárások, mérőeszközök használata – Az időjárási elemek mérése, a mért adatok rögzítése, ábrázolása – A napi középhőmérséklet számítása – A napi és az évi hőingás számítása – Hazánkra vonatkozó éghajlati diagramok és éghajlati térképek leolvasása és értékelése 	<ul style="list-style-type: none"> – becslés, – időjárás, éghajlat, középhőmérséklet, hőmérséklet-változás, éghajlati diagram, éghajlati térkép, hőmérséklet, csapadék 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Matematika – Digitális kultúra – Földrajz

TEVÉKENYSÉGEK

- Az iskola vagy a közeli park területén becslések elvégzése a hőmérséklet, a hosszúság, a tömeg, az űrtartalom és az idő meghatározására
- Természeti rekordok, legek mérhető tulajdonságainak gyűjtése
- Az iskola vagy a közeli park területén mérések elvégzése releváns mérőeszközökkel a hőmérséklet, a hosszúság, a tömeg, az űrtartalom és az idő meghatározására
- Valós adatsorok alapján középhőmérséklet és hőingás számítása

TÉMAKÖR: Megfigyelés, kísérletezés, tapasztalás

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri és megfigyeli a környezetben előforduló élő és élettelen anyagokat, megadott vagy önállóan kitalált szempontok alapján csoportosítja azokat;
- felismer és megfigyel különböző természetes és mesterséges anyagokat, ismeri azok tulajdonságait, felhasználhatóságukat, ismeri a természetes és mesterséges környezetre gyakorolt hatásukat;

- önállóan végez becsléseket, méréseket és használ mérőeszközöket különféle fizikai paraméterek meghatározására;
- önállóan végez egyszerű kísérleteket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli a mágneses kölcsönhatásokat, kísérlettel igazolja a vonzás és a taszítás jelenségét, példákat ismer a mágnesesség gyakorlati életben való felhasználására;
- megfigyeli a testek elektromos állapotát és a köztük lévő kölcsönhatásokat, ismeri ennek gyakorlati életben való megjelenését;
- megfigyeléseken és kísérleten keresztül megismeri az energiatermelésben szerepet játszó anyagokat és az energiatermelés folyamatát;
- kísérletekkel igazolja a növények életfeltételeit;
- kísérleti úton megfigyeli az időjárás alapvető folyamatait, magyarázza ezek okait és következményeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - A mágneses tulajdonságok megfigyelése - Testek elektromos állapotának létrehozása - Elektromos állapotban lévő testek kölcsönhatásai - A villám keletkezése - Energiahordozók fajtái - Energiatakarékosság - A növények életfeltételei - A csapadékképződés folyamata 	<ul style="list-style-type: none"> - mágnes, - energia, - energiaforrás, - energiahordozó, - energiatakarékosság 	<ul style="list-style-type: none"> - Magyar nyelv és irodalom - Matematika - Vizuális kultúra - Digitális kultúra - Földrajz - Fizika - Biológia

TEVÉKENYSÉGEK

- Egyszerű kísérletek elvégzése a mágnesesség jelenségének megtapasztalására, a tapasztalatok rögzítése rajzban és/vagy írásban
- Poszter és/vagy kiselőadás készítése a mágnesesség hétköznapi hasznosításáról
- Az elektromosság egyszerű kísérletekkel történő bizonyítása
- Egyszerű eszközök (pl. szélkerék, vízimalom) építése a megújuló energiahordozók megértéséhez
- Tanári kísérlet elvégzése a széntüzelés által bekövetkező légszennyezés élőlényekre és épített környezetre gyakorolt hatásáról, a tapasztalatok rögzítése rajzban és/vagy írásban
- Egyszerű kísérletek elvégzése a növények életfeltételeinek kimutatására, a tapasztalatok rögzítése rajzban és/vagy írásban
- Egyszerű kísérletek elvégzése az alapvető időjárási folyamatok bemutatására, a tapasztalatok rögzítése rajzban és/vagy írásban

TÉMAKÖR: Tájékozódás az időben

ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri az idő múlásával bekövetkező változásokat és ezek összefüggéseit az élő és élettelen környezet elemein;
- tudja értelmezni az időt különböző dimenziójú skálákon.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tervet készít saját időbeosztására vonatkozóan;
- megfigyeli a természet ciklikus változásait;
- megérti a Föld mozgásai és a napi, évi időszámítás közötti összefüggéseket;
- modellezi a Nap és a Föld helyzetét a különböző napszakokban és évszakokban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Idő és időtartam mérése különböző dimenziójú skálákon – Az idő mértékegységei – Napirend, hetirend tervezése – A Föld mozgásai és a napi, évi időszámítás összefüggései – A napszakok váltakozása – Az évszakok váltakozása 	<ul style="list-style-type: none"> – idő, – napszak, évszak, – a Föld forgása, a Föld keringése, – tengelyferdeség 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Történelem – Matematika – Vizuális kultúra – Digitális kultúra – Földrajz

TEVÉKENYSÉGEK

- Napirend és hetirend készítése
- A Föld és a Hold mozgásainak modellezése
- A földi időszámítással kapcsolatos egyszerű feladatok megoldása (helyi idő, zónaidő)
- Időszalag készítése a földtörténetre, az emberi történelemre, egy ember életére
- Poszter készítése az évszakok jellemzőiről hazánkban és Föld más tájain.

TÉMAKÖR: Alapvető térképészeti ismeretek**ÓRASZÁM: 7 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:**

- meghatározza az irányt a valós térben;
- érti a térkép és a valóság közötti viszonyt;
- tájékozódik a térképen és a földgömbön.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- mágneses kölcsönhatásként értelmezi az iránytű működését;
- felismeri a felszínformák ábrázolását a térképen;
- megérti a méretarány és az ábrázolás részletessége közötti összefüggéseket;
- fő- és mellékégtájak segítségével meghatározza különböző földrajzi objektumok egymáshoz viszonyított helyzetét;
- felismeri és használja a térképi jelrendszert és a térképfajtákat (domborzati térkép, közigazgatási térkép, autós térkép, turistatérkép).

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Térbeli tájékozódás fejlesztése valós környezetben és térképen - Irány meghatározása térképen - A valóság és a térképi ábrázolás összefüggései - A térábrázolás különböző formái - Felszínformák ábrázolása - A térkép jelrendszere - A méretarány és az ábrázolás részletessége közti összefüggés - Térképek ábrázolási és tartalmi különbségei - A térképek fajtái 	<ul style="list-style-type: none"> - fő- és mellékvilágtáj, - térkép, térképi jelrendszer, - méretarány, vonalas aránymérték, - domborzati térkép, - közigazgatási térkép, - turistatérkép, - autós térkép 	<ul style="list-style-type: none"> - Magyar nyelv és irodalom - Matematika - Vizuális kultúra - Digitális kultúra - Földrajz

TEVÉKENYSÉGEK

- Terepi vagy iskolai környezetben végzett gyakorlatok megoldása iránytűvel
- Iránytű készítése
- Tájékozódási gyakorlatok iránytű nélkül a természetben
- Magyarország nagytájainak bemutatása
- Távolságmérési feladatok elvégzése különböző méretarányú térképeken
- Különböző objektumok egymáshoz viszonyított helyzetének meghatározása a térképen az égtájak megjelölésével
- Kirándulás, túraútvonal tervezése

TÉMAKÖR: Topográfiai alapismeretek

ÓRASZÁM: 7 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- meghatározza az irányt a valós térben;
- érti a térkép és a valóság közötti viszonyt;
- tájékozódik a térképen és a földgömbön.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri a földrészeket és az óceánokat a különböző méretarányú és ábrázolásmódú térképeken;
- felismeri a nevezetes szélességi köröket a térképen;
- megfogalmazza Európa és Magyarország tényleges és viszonylagos földrajzi fekvését;
- ismeri a főfolyó, a mellékfolyó és a torkolat térképi ábrázolását;
- felismeri és megnevezi a legjelentősebb hazai álló- és folyóvizeket;
- bejelöli a térképen Budapestet és a saját lakóhelyéhez közeli fontosabb nagyvárosokat és a szomszédos országokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> -Tájékozódás hazánk domborzati és közigazgatási térképén -Tájékozódás a földgömbön -Földrészek, óceánok -Nevezetes szélességi körök -Tényleges és viszonylagos földrajzi helyzet -Főfolyó, mellékfolyó, torkolat -Legfontosabb hazai álló- és folyóvizek -Budapest, a tanuló lakóhelye és a szomszédos országok bejelölése a térképen 	<ul style="list-style-type: none"> -földgömb, Egyenlítő, Ráktérítő, Baktérítő, északi sarkkör, déli sarkkör, Északi-sark, Déli-sark, -tényleges földrajzi helyzet, viszonylagos földrajzi helyzet, -főfolyó, mellékfolyó, torkolat 	<ul style="list-style-type: none"> -Magyar nyelv és irodalom -Technika és tervezés -Matematika -Vizuális kultúra -Digitális kultúra -Földrajz

TEVÉKENYSÉGEK

- Kontinensek ábrázolása: gömbfelületen, síkban, kontinens puzzle készítése
- Földrajzi legek gyűjtése: kontinensek, magasságok, mélységek, folyók, tavak...
- Települések és egyéb térképi objektumok helymeghatározása a fókálózat segítségével
- Kiselőadás, poszter készítése a nagy földrajzi felfedezésekről

TÉMAKÖR: Gyakorlati jellegű térképészeti ismeretek (Az iskola környékének megismerése során, terepi munkában)

ÓRASZÁM: 7 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- meghatározza az irányt a valós térben;
- érti a térkép és a valóság közötti viszonyt;
- tájékozódik a térképen és a földgömbön.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a valóságban megismert területről egyszerű, jelrendszerrel ellátott útvonaltervet, térképet készít;
- tájékozódik a terepen térképvázlat, iránytű és GPS segítségével;
- meghatározott szempontok alapján útvonalat tervez a térképen;
- használni tud néhány egyszerű térinformatikai alkalmazást.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> -Térképvázlat készítése ismert területről -Terepi tájékozódás -Útvonalterv készítése -Tájékozódás térinformatikai alkalmazásokkal 	<ul style="list-style-type: none"> -térképvázlat, -alaprajz, -iránytű, -GPS 	<ul style="list-style-type: none"> -Magyar nyelv és irodalom -Technika és tervezés -Matematika -Digitális kultúra -Földrajz

TEVÉKENYSÉGEK

- Valós területről (iskola vagy lakóhely környezete) térképvázlat készítése
- Terepi tájékozódási feladat, vetélkedő megoldása térkép, iránytű és/vagy GPS segítségével
- Útvonalterv készítése különböző távolságokra és közlekedési eszközökre térképi és/vagy térinformatikai alkalmazásokkal

TÉMAKÖR: A növények testfelépítése

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- komplex rendszerként értelmezi az élő szervezeteket és az ezekből felépülő élőlénytársulásokat;
- tisztában van az életfeltételek és a testfelépítés közti kapcsolattal;
- tisztában van azzal, hogy az élő rendszerekbe történő beavatkozás káros hatásokkal járhat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és megnevezi a növények életfeltételeit, életjelenségeit;
- összehasonlítja ismert hazai természet vagy vadon élő növényeket adott szempontok (testfelépítés, életfeltételek, szaporodás) alapján;
- felismeri és megnevezi a növények részeit, megfigyeli jellemzőiket, megfogalmazza ezek funkcióit;
- összehasonlítja ismert hazai természet vagy vadon élő növények részeit megadott szempontok alapján;
- ismert hazai természet vagy vadon élő növényeket különböző szempontok szerint csoportosít;
- azonosítja a lágyszárú és a fás szárú növények testfelépítése közötti különbségeket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - A növények életfeltételeinek igazolása - Ismert növények összehasonlítása és csoportosítása megadott szempontok alapján - Növényi részek (gyökér, szár, levél, virágzat, termés) és funkcióik megnevezése - Lágyszárúak és fás szárúak testfelépítése - Növények életciklusainak vizsgálata jellegzetes zöldségeink, gyümölcsféléink példáján - Biológiai védekezés formái a kertekben	<ul style="list-style-type: none"> - életfeltétel, - életjelenség, - lágyszárú, fás szárú, - zöldség, - gyümölcs, - kultúrnövény	<ul style="list-style-type: none"> - Magyar nyelv és irodalom - Vizuális kultúra - Digitális kultúra - Biológia

TEVÉKENYSÉGEK

- Egyényi növények egyedfejlődésének megfigyelése
- Növények életfeltételeinek vizsgálata
- Növényi szervek (gyökér, szár, levél, virág, termés) megfigyelése nagyítóval, esetleg mikroszkóppal, a tapasztalatok rögzítése rajzban vagy írásban

- Terepi körülmények között növények meghatározása növényhatározó, esetleg online alkalmazás segítségével
- Kiselőadás tartása a híres magyar zöldség- és gyümölcsfajtaokról
- Kerti kártevő rovarok testfelépítésének vizsgálata nagyítóval, esetleg sztereómikroszkóppal, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése
- Madárodú, madáretető, madárkalács készítése
- Kerti kalendárium, kerti vetésforgó összeállítása

TÉMAKÖR: Az állatok testfelépítése

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- komplex rendszerként értelmezi az élő szervezeteket és az ezekből felépülő élőlénytársulásokat;
- tisztában van az életfeltételek és a testfelépítés közti kapcsolattal;
- tisztában van azzal, hogy az élő rendszerekbe történő beavatkozás káros hatásokkal járhat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és megnevezi az állatok életfeltételeit és életjelenségeit;
- összehasonlít ismert hazai házi vagy vadon élő állatokat adott szempontok (testfelépítés, életfeltételek, szaporodás) alapján;
- felismeri és megnevezi az állatok testrészeit, megfigyeli jellemzőiket, megfogalmazza ezek funkcióit;
- az állatokat különböző szempontok szerint csoportosítja;
- azonosítja a gerinctelen és a gerinces állatok testfelépítése közötti különbségeket;
- mikroszkóp segítségével megfigyeli egysejtű élőlényeket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Az állatok életfeltételeinek igazolása - Ismert hazai házi vagy vadon élő állatok összehasonlítása és csoportosítása megadott szempontok alapján - Állati testrészek és funkcióik megnevezése - Gerinctelenek és gerincesek testfelépítése - Egysejtű élőlények vizsgálata - Házi és ház körüli vagy vadon élő állatok testfelépítése és mozgásuk kapcsolatának vizsgálata - Házi, ház körüli vagy vadon élő gerincesek és gerinctelen állatok életsiklusának vizsgálata 	<ul style="list-style-type: none"> - gerinctelen, - gerinces, - egysejtű, - ragadozó, - mindenevő, - növényevő, - háziállat, - vadon élő állat 	<ul style="list-style-type: none"> - Magyar nyelv és irodalom - Vizuális kultúra - Digitális kultúra - Biológia

TEVÉKENYSÉGEK

- Állati szervek (pl. csigaház, rovarláb, rovarszárny, madártoll, szőr, köröm stb.) megfigyelése nagyítóval, esetleg mikroszkóppal, a tapasztalatok rögzítése rajzban és írásban

– Terepi körülmények között állatok meghatározása állathatározó, esetleg online alkalmazás segítségével

6. ÉVFOLYAM

AZ 6. ÉVFOLYAMON A TERMÉSZETTUDOMÁNY TANTÁRGY ÓRASZÁMA: 72 ÓRA.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Óraszám
A növények testfelépítése	5
Az állatok testfelépítése	5
Az erdők életközössége és természeti-környezeti problémái	11
A mezők és a szántóföldek életközössége, természeti-környezeti problémái	10
Vízi és vízparti életközösségek és természeti-környezeti problémái	10
Az emberi szervezet felépítése, működése, a testi-lelki egészség	10
Az energia	10
A Föld külső és belső erői, folyamatai	8
Alapvető légköri jelenségek és folyamatok	3
Összes óraszám:	72

TÉMAKÖR: A növények testfelépítése

ÓRASZÁM: 5óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- komplex rendszerként értelmezi az élő szervezeteket és az ezekből felépülő élőlénytársulásokat;
- tisztában van az életfeltételek és a testfelépítés közti kapcsolattal;
- tisztában van azzal, hogy az élő rendszerekbe történő beavatkozás káros hatásokkal járhat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és megnevezi a növények életfeltételeit, életjelenségeit;
- összehasonlítja ismert hazai természetű vagy vadon élő növényeket adott szempontok (testfelépítés, életfeltételek, szaporodás) alapján;
- felismeri és megnevezi a növények részeit, megfigyeli jellemzőiket, megfogalmazza ezek funkcióit;
- összehasonlítja ismert hazai természetű vagy vadon élő növények részeit megadott szempontok alapján;
- ismert hazai természetű vagy vadon élő növényeket különböző szempontok szerint csoportosítja;

– azonosítja a lágyszárú és a faszárú növények testfelépítése közötti különbségeket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A növények életfeltételeinek igazolása – Ismert növények összehasonlítása és csoportosítása megadott szempontok alapján – Növényi részek (gyökér, szár, levél, virágzat, termés) és funkcióik megnevezése – Lágyszárúak és faszárúak testfelépítése – Növények életciklusainak vizsgálata jellegzetes zöldségeink, gyümölcsféléink példáján – Biológiai védekezés formái a kertekben 	<ul style="list-style-type: none"> – életfeltétel, – életjelenség, – lágyszárú, faszárú, – zöldség, – gyümölcs, – kultúrnövény 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Vizuális kultúra – Digitális kultúra – Biológia

TEVÉKENYSÉGEK

- Egynyári növények egyedfejlődésének megfigyelése
- Növények életfeltételeinek vizsgálata
- Növényi szervek (gyökér, szár, levél, virág, termés) megfigyelése nagyítóval, esetleg mikroszkóppal, a tapasztalatok rögzítése rajzban vagy írásban
- Terepi körülmények között növények meghatározása növényhatározó, esetleg online alkalmazás segítségével
- Kiselőadás tartása a híres magyar zöldség- és gyümölcsfajtákról
- Kerti kártevő rovarok testfelépítésének vizsgálata nagyítóval, esetleg sztereómikroszkóppal, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése
- Madárodú, madáretető, madárkalács készítése
- Kerti kalendárium, kerti vetésforgó összeállítása

TÉMAKÖR: Az állatok testfelépítése

ÓRASZÁM: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- komplex rendszerként értelmezi az élő szervezeteket és az ezekből felépülő élőlénytársulásokat;
- tisztában van az életfeltételek és a testfelépítés közti kapcsolattal;
- tisztában van azzal, hogy az élő rendszerekbe történő beavatkozás káros hatásokkal járhat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és megnevezi az állatok életfeltételeit és életjelenségeit;
- összehasonlít ismert hazai házi vagy vadon élő állatokat adott szempontok (testfelépítés, életfeltételek, szaporodás) alapján;
- felismeri és megnevezi az állatok testrészeit, megfigyeli jellemzőiket, megfogalmazza ezek funkcióit;
- az állatokat különböző szempontok szerint csoportosítja;
- azonosítja a gerinctelen és a gerinces állatok testfelépítése közötti különbségeket;

– mikroszkóp segítségével megfigyel egysejtű élőlényeket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az állatok életfeltételeinek igazolása – Ismert hazai házi vagy vadon élő állatok összehasonlítása és csoportosítása megadott szempontok alapján – Állati testrészek és funkcióik megnevezése – Gerinctelenek és gerincesek testfelépítése – Egysejtű élőlények vizsgálata – Házi és ház körüli vagy vadon élő állatok testfelépítése és mozgásuk kapcsolatának vizsgálata – Házi, ház körüli vagy vadon élő gerincesek és gerinctelen állatok életciklusának vizsgálata 	<ul style="list-style-type: none"> – gerinctelen, – gerinces, – egysejtű, – ragadozó, – mindenevő, – növényevő, – háziállat, – vadon élő állat 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Digitális kultúra – Biológia

TEVÉKENYSÉGEK

- Állati szervek (pl. csigaház, rovarláb, rovarszárny, madártoll, szőr, köröm stb.) megfigyelése nagyítóval, esetleg mikroszkóppal, a tapasztalatok rögzítése rajzban és írásban
- Terepi körülmények között állatok meghatározása állathatározó, esetleg online alkalmazás segítségével

TÉMAKÖR: Az erdők életközössége és természeti-környezeti problémái

ÓRASZÁM: 11 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- komplex rendszerként értelmezi az élő szervezeteket és az ezekből felépülő élőlénytársulásokat;
- tisztában van az életfeltételek és a testfelépítés közti kapcsolattal;
- tisztában van azzal, hogy az élő rendszerekbe történő beavatkozás káros hatásokkal járhat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli hazánk erdei élőlénytársulásainak főbb jellemzőit;
- életközösségként értelmezi az erdőt;
- felismeri és magyarázza az élőhely-életmód-testfelépítés összefüggéseit az erdők életközössége esetén;
- példákkal bizonyítja, rendszerezi és következtetéseket von le az erdei élőlények környezethez történő alkalmazkodására vonatkozóan;
- táplálékláncokat és azokból táplálékhalózatot állít össze a megismert erdei növény- és állatfajokból;
- példákon keresztül bemutatja az erdőgazdálkodási tevékenységek életközösségre gyakorolt hatásait;
- tisztában van az erdő természetvédelmi értékével, fontosnak tartja annak védelmét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Az élő és élettelen környezeti tényezők szerepének bemutatása az erdők kialakulásában - A növényzet környezeti igénye és előfordulása közti összefüggés - Tölgy-, bükk- és fenyőerdők összehasonlítása - Az erdő növényeinek különböző szempontú csoportosítása - Erdei táplálkozási láncok és hálózatok - A környezetszennyezés és élőhelypusztulás következményei - Erdei életközösség megfigyelése terepen 	<ul style="list-style-type: none"> - erdő, - zárvatermő, - nyitvatermő, - élőhely, - alkalmazkodás, - életközösség, - tápláléklánc, táplálékhálózat, - élőhelypusztulás, - erdőgazdálkodás 	<ul style="list-style-type: none"> - Magyar nyelv és irodalom - Digitális kultúra - Biológia

TEVÉKENYSÉGEK

- Egy lakóhelyhez közeli, erdei társulásokat (is) tartalmazó védett terület (nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület) felkeresése, ott feladatlapok megoldása
- Erdei társulásokhoz, azok környezeti problémáihoz kötődő kiselőadások, poszterek készítése
- Hazai erdőink jellegzetes fafajainak vizsgálata: habitus, kéreg, levél, virág, termés
- Növényfelismerési gyakorlat erdeink lágyszárú növényeiből, cserjéiből
- Bemutató készítése erdeink termőtestes gombáiról
- Erdeinkben élő ízeltlábú fajok testfelépítésének vizsgálata nagyítóval, esetleg mikroszkóppal, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése
- Bemutató készítése erdeink madarairól: megjelenésük, hangjuk, életmódjuk
- Kisfilmek megtekintése erdeink emlősállatairól

TÉMAKÖR: A mezők és a szántóföldek életközössége, természeti-környezeti problémái

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- komplex rendszerként értelmezi az élő szervezeteket és az ezekből felépülő élőlénytársulásokat;
- tisztában van az életfeltételek és a testfelépítés közti kapcsolattal;
- tisztában van azzal, hogy az élő rendszerekbe történő beavatkozás káros hatásokkal járhat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli hazánk fátlan élőlénytársulásainak főbb jellemzőit;
- megadott szempontok alapján összehasonlítja a rétek és a szántóföldek életközösségeit;
- életközösségként értelmezi a mezőt;
- felismeri és magyarázza az élőhely-életmód-testfelépítés összefüggéseit a rétek életközössége esetén;
- példákkal bizonyítja, rendszerezi és következtetéseket von le a mezei élőlények környezethez történő alkalmazkodására vonatkozóan;

- táplálékláncokat és azokból táplálékhálózatot állít össze a megismert mezei növény- és állatfajokból;
- példákön keresztül mutatja be a mezőgazdasági tevékenységek életközösségre gyakorolt hatásait;
- tisztában van a fátlan társulások természetvédelmi értékével, fontosnak tartja azok védelmét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Az élő és élettelen környezeti tényezők szerepének bemutatása a mezők kialakulásában - A növényzet környezeti igénye és előfordulása közti összefüggés bemutatása a rétek esetén - A mező növényeinek különböző szempontú csoportosítása - Mezei táplálkozási láncok és hálózatok - A természeti és a kultúrtáj - A mezőgazdasági tevékenység életközösségre gyakorolt hatása - Mezei és szántóföldi életközösség megfigyelése terepen 	<ul style="list-style-type: none"> - síkság, alföld, - rét, legelő, - mezőgazdaság, - kultúrtáj, - növénytermesztés, - állattenyésztés, - szántóföld, - fűfélék, - rágcsáló, - élőhely, - alkalmazkodás, - életközösség, - tápláléklánc, - táplálékhálózat 	<ul style="list-style-type: none"> - Magyar nyelv és irodalom - Digitális kultúra - Földrajz - Biológia

TEVÉKENYSÉGEK

- Egy lakóhelyhez közeli, fátlan társulásokat (is) tartalmazó védett terület (nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület) felkeresése, ott feladatlapok megoldása
- Fátlan társulásokhoz, azok környezeti problémáihoz kötődő kiselőadások, posztterek készítése
- Növényfelismerési gyakorlat mezők lágyszárú növényeiből, cserjéiből
- A mező legismertebb gyógynövényeinek és felhasználási lehetőségeinek megismerése
- Fűfélék testfelépítésének vizsgálata, tapasztalatok összegzése több természettudományos terület ismeretanyagának felhasználásával
- Gabonamagvak anyagának kimutatása, tapasztalatok összegzése több természettudományos terület ismeretanyagának felhasználásával
- A mezőn élő ízeltlábú fajok testfelépítésének vizsgálata nagyítóval, esetleg sztereómikroszkóppal, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése
- Bemutató készítése, kisfilmek megtekintése a mező madarairól, emlősállatairól

TÉMAKÖR: Vízi és vízparti életközösségek és természeti-környezeti problémái

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- komplex rendszerként értelmezi az élő szervezeteket és az ezekből felépülő élőlénytársulásokat;
- tisztában van az életfeltételek és a testfelépítés közti kapcsolattal;
- tisztában van azzal, hogy az élő rendszerekbe történő beavatkozás káros hatásokkal járhat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeli hazánk vízi és vízparti élőlénytársulásainak főbb jellemzőit;
- életközösségként értelmezi a vizes élőhelyeket;
- összehasonlítja a vízi és szárazföldi élőhelyek környezeti tényezőit;
- felismeri és magyarázza az élőhely-életmód-testfelépítés összefüggéseit a vízi és vízparti életközösségek esetén;
- példákkal bizonyítja, rendszerezi és következtetéseket von le a vízi élőlények környezethez történő alkalmazkodására vonatkozóan;
- táplálékláncokat és ezekből táplálékhálózatot állít össze a megismert vízi és vízparti növény- és állatfajokból;
- példákon keresztül bemutatja a vízhasznosítás és a vízszennyezés életközösségre gyakorolt hatásait;
- tisztában van a vízi társulások természetvédelmi értékével, fontosnak tartja azok védelmét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A vízi és a szárazföldi élőhely környezeti tényezői – A vízi növények környezeti igényei és térbeli elhelyezkedésük közti összefüggés – A vízi növények és állatok szerveinek alkalmazkodása a vízi és vízparti környezethez – Vízi táplálékláncok és -hálózatok – A vízparti növények környezetvédelmi és gazdasági jelentősége – A vízszennyezés hatása a vízi életközösségekre – Egy vizes élőhely életközösségének megfigyelése terepen 	<ul style="list-style-type: none"> – hínárnövényzet, – ligeterdő, – légzőgyökérzet, – kopoltyú, – úszóláb, gázlóláb, – lemezes csőr, – költöző madár, – élőhely, – alkalmazkodás, – életközösség, – tápláléklánc, – táplálékhálózat, – vízgazdálkodás, – vízszennyezés, – folyószabályozás, – ártér, – mocsárlecsapolás 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Digitális kultúra – Biológia

TEVÉKENYSÉGEK

- Egy lakóhelyhez közeli, vízi társulásokat (is) tartalmazó védett terület (nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület) felkeresése, ott feladatlapok megoldása
- Vízi társulásokhoz, azok környezeti problémáihoz kötődő kiselőadások, poszterek készítése
- Egy szennyvíztisztító telep felkeresése
- Papucsállatka-tenyészet készítése, planktonikus élőlények testfelépítésének vizsgálata nagyítóval, esetleg sztereómikroszkóppal, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése
- Moszatok, lágyszárú vízi és vízparti növények testfelépítésének vizsgálata, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése
- Vízparti fák összehasonlító vizsgálata: sűrűségük, keménységük, virágzatuk, levelük, kérgük, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése

- Vízi és vízparti állatok testalakjának megfigyelése, kültakarójuk vizsgálata, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése
- Vízi puhatestűek és halak légzésvizsgálata, valamint az úszóhólyag működésének modellezése, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése
- Vízi és vízparti gerinces állatokról szóló kisfilmek megtekintése

TÉMAKÖR: Az emberi szervezet felépítése, működése, a testi-lelki egészség

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- érti, hogy a szervezet rendszerként működik;
- tisztában van a testi és lelki egészség védelmének fontosságával;
- tisztában van az egészséges környezet és az egészségmegőrzés közti összefüggéssel.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és megnevezi az emberi test fő részeit, szerveit;
- látja az összefüggéseket az egyes szervek működése között;
- érti a kamaszkori testi és lelki változások folyamatát, élettani hátterét;
- tisztában van az egészséges életmód alapelveivel, azokat igyekszik betartani.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Az emberi test fő részeinek és szerveinek felismerése - Az egyes életszakaszok legfontosabb jellemzői - A kamaszkori érés, testi és lelki változások - Adatok elemzése különböző korcsoportú emberek egészségi állapotáról - A mozgás és a fizikai, szellemi teljesítőképesség összefüggései - Táplálékpiramis - Elhízás és kóros soványság - Az érzékszervek védelmét biztosító módszerek és eszközök - A környezet és az ember egészsége közötti kapcsolat 	<ul style="list-style-type: none"> - szerv, - érzékszerv, - szervrendszer, szervezet, - túlsúly, - alultápláltság, - táplálékpiramis, - egészség, betegség, - járvány, - egészséges életmód, - szenvedélybetegség, - serdülés 	<ul style="list-style-type: none"> - Magyar nyelv és irodalom - Vizuális kultúra - Digitális kultúra - Biológia

TEVÉKENYSÉGEK

- Az emberi egészséghez kötődő adatok (testsúly, testmagasság, vércukorszint, koleszterinszint) elemzése
- Emberi egészséggel kapcsolatos szövegek elemzése
- Mozgásos feladatok, játékok megvalósítása
- Kiselőadás készítése a kiskamaszkori bőrápolással kapcsolatban
- Tartásjavító gyakorlatok összeállítása, bemutatása
- Fogorvos/dentálhigiénikus közreműködésével szájápolási preventív foglalkozás tartása

- Egészséges étkezési napirend összeállítása
- A látás és hallás védelméről szóló szövegek feldolgozása
- Az elsősegélynyújtás alapvető lépéseinek megismerése gyakorlati foglalkozás/kisfilm segítségével
- A dohányzás káros hatásait bemutató modell készítése

TÉMAKÖR: Az energia

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összetett rendszerként értelmezi az egyes földi szférák működését;
- ismeri a természeti erőforrások energiatermelésben betöltött szerepét;
- tisztában van a természeti erők szerepével a felszínalakításban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- csoportosítja az energiahordozókat különböző szempontok alapján;
- példákat hoz a megújuló és a nem megújuló energiaforrások felhasználására;
- megismeri az energiatermelés hatását a természetes és a mesterséges környezetre.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Energiahordozók csoportosítása – Megújuló és nem megújuló energiaforrások összehasonlítása – A bányászat környezeti hatásai – Légszennyező anyagok és hatásai 	<ul style="list-style-type: none"> – megújuló energiaforrás, nem megújuló energiaforrás, – bánya, bányászat, – szénfeleségek, – kőolaj, földgáz, – napenergia, vízenergia, szélenergia, – szmog, – savas eső, – üvegházhatás, – globális éghajlatváltozás 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Digitális kultúra – Földrajz

TEVÉKENYSÉGEK

- Az energiatermelés környezeti hatásaihoz kötődő szövegrészek elemzése
- Esettanulmányok gyűjtése a fosszilis és a megújuló energiaforrások környezeti hatásaira
- Egy egykori bányaterület felkeresése (pl. Gánti Geológiai Tanösvény)
- Megújuló energiákat bemutató szélkerékmodellek készítése

TÉMAKÖR: A Föld külső és belső erői, folyamatai
ÓRASZÁM: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összetett rendszerként értelmezi az egyes földi szférák működését;
- ismeri a természeti erőforrások energiatermelésben betöltött szerepét;
- tisztában van a természeti erők szerepével a felszínalakításban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megállapítja, összehasonlítja és csoportosítja néhány jellegzetes hazai kőzet egyszerűen vizsgálható tulajdonságait;
- példákat hoz a kőzetek tulajdonságai és a felhasználásuk közötti összefüggésekre;
- tisztában van azzal, hogy a talajpusztulás világméretű probléma;
- ismer olyan módszereket, melyek a talajpusztulás ellen hatnak (tápanyag-visszapótlás, komposztkészítés, ökológiai kertművelés);
- felismeri és összehasonlítja a gyűrődés, a vetődés, a földrengés és a vulkáni tevékenység hatásait;
- magyarázza a felszín lejtése, a folyó vízhozama, munkavégző képessége és a felszínformálás közti összefüggéseket;
- magyarázza az éghajlat és a folyók vízjárása közötti összefüggéseket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A gyűrődés és a vetődés folyamata – A gyűrt és a röghegységek alapvető formakincse – Néhány jellegzetes hazai kőzet – Talajképződés folyamata – Talajpusztulás problémája – Talajpusztulás ellen ható módszerek (tápanyag-visszapótlás, komposztkészítés, ökológiai kertművelés) – Belső és külső erők hatásai – A vízhozam, a munkavégző-képesség és a felszínformálás összefüggései – Az éghajlat és a vízjárás közti összefüggés 	<ul style="list-style-type: none"> – gyűrődés, vetődés, földrengés, vulkáni tevékenység, kőzet, talaj, talajpusztulás, tápanyag, komposztálás, ökológiai kertművelés, lepusztulás, vízjárás, vízhozam, munkavégző-képesség 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Digitális kultúra – Földrajz – Biológia

TEVÉKENYSÉGEK

- Jellegzetes gyűrt és vetődéses formák terepi megfigyelése a lakóhelyhez közeli hegységben
- Néhány jellegzetes hazai kőzet vizsgálata (nagyítóval, HCl-cseppentéssel, karcpróbával stb.)
- Talajvizsgálatok (szín meghatározása, gyúrópróba, mésztartalom, szervesanyag-tartalom)
- A talajpusztulással mint globális problémával kapcsolatos kiselőadás és/vagy poszter készítése
- A gyűrődés folyamatának modellezése textíliák, gyurma... felhasználásával
- „Minicseppkövek” készítése szódabikarbóna- vagy mosószódaoldat segítségével
- „Minivulkán” készítése

- A magma áramlásának megfigyelése megfestett hideg és meleg vizet tartalmazó edények segítségével
- A külső erők felszínformáló folyamatainak modellezése kísérletekkel (jég, víz, szél)
- Túrázó „minilexikon” összeállítása
- „Zsebkomposzt” készítése
- Ökológiai kertművelés gyakorlása iskolakertben
- Vízhozammal kapcsolatos vizsgálatok elvégzése egy, az iskolához közeli természetes vízfolyáson vagy iskolai homokasztalon

TÉMAKÖR: Alapvető légköri jelenségek és folyamatok
ÓRASZÁM: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összetett rendszerként értelmezi az egyes földi szférák működését;
- ismeri a természeti erőforrások energiatermelésben betöltött szerepét;
- tisztában van a természeti erők szerepével a felszínalakításban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megnevezi az éghajlat fő elemeit;
- jellemez és összehasonlítja az egyes éghajlati övezeteket (forró, mérsékelt, hideg);
- értelmezi az évszakok változását;
- értelmezi az időjárás-jelentést;
- piktogramok alapján megfogalmazza a várható időjárást.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> -Az éghajlat elemei -A forró, a mérsékelt és a hideg éghajlati övezet jellemzése -Időjárás-jelentés -Várható időjárás -Időjárási piktogramok 	<ul style="list-style-type: none"> -időjárás, -éghajlat, éghajlati övezet, -időjárás-jelentés 	<ul style="list-style-type: none"> -Magyar nyelv és irodalom -Digitális kultúra -Földrajz

TEVÉKENYSÉGEK

- Kiselőadás, poszter készítése az egyes éghajlati övek jellegzetességeiről
- Időjárás-jelentés készítése piktogramokkal
- Számítási feladatok elvégzése valós időjárási, éghajlati adatokkal
- Időjárási mérőállomás készítése az iskola udvarán vagy a tanterem ablakában
- Időjárás-megfigyelési projekt: mérési feladatok (hőmérséklet, napsütés, szél erősség jellemzése, csapadékmennyiség, csapadékfajta), összevetés az előrejelzéssel, állatok viselkedésének megfigyelése időjárás-változást megelőzően, tapasztalatok rögzítése írásban, grafikonok, rajzok segítségével

KÉMIA 7-8. ÉVFOLYAM

Évfolyam	7.	8.
Heti óraszám	1	2
Éves óraszám	36	72

A kémia oktatása során egyrészt be kell mutatni a kémiának az élet minőségének javításában betöltött alapvető szerepét, az új anyagok előállításának szépségét és hasznosságát, másrészt maximálisan ki kell használni azt a lehetőséget, amit a kémia tárgyalásmódja (makro-, szimbólum- és részecskeszint) nyújt a tanulók absztrakciós készségének fejlesztésében. Az oktatás minden szakaszában törekedni kell az élményszerűsége, a tanulók számára releváns és érdekes problémák kémiai vonatkozásainak bemutatására, a gyakorlatban használható tudás elsajátításának fontosságára. Az élményközpontú tanításnak arra kell összpontosítania, hogy a tanulók tudatába beépüljön: a kémiai ismeretek szükségesek az élőlényekben zajló folyamatok megértéséhez, a mindennapokban használt tárgyaink előállításához, feladata a tudatos vásárlási és anyagfelhasználási szokások kialakítása, az egészségvédelemhez és az élhető környezet megővéséhez szükséges ismeretek és szemlélet biztosítása.

Ugyanakkor tisztában kell lennünk a fogalmi megértést nehezítő, valamint a kémiához viszonyuló pozitív attitűd ellen ható tényezőkkel (például kemofóbia, áltudományos nézetek) is. Elkerülhetetlen a tudományos ismeretek és a hétköznapi tapasztalatokon alapuló naiv elméletek, primitív axiómák ütköztetése. A fogalmi megértést nehezítő további tényező a kémiai fogalmak néhány sajátossága. Az anyagok és jelenségek többszintű (makro-, részecske- és szimbólumszintű) értelmezése, számos kémiai fogalom elnevezésének és korszerű jelentésének ellentmondásossága, bizonyos fogalmak definiálatlansága, kontextustól függő jelentése, a tudományos és a köznyelvi jelentések különbözősége, valamint a kémia elméleti modelljeinek egymást kiegészítő, szimultán jellege miatt különösen fontos a tanuló gondolkodásának megismerése, a fogalmi megértési problémák feltárása és a metafogalmi tudás kialakítása. A kémia ismeretanyagát – a tanulók érdeklődési körétől függően – több szinten lehet megfogalmazni. Jelen tanterv a mindenki számára szükséges tartalmakat és fejlesztési célokat tartalmazza.

A kémia tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A tanuló felismeri, összegyűjti, csoportosítja, rendszerezi és értékeli a hétköznapi életben, a tanulói kísérletezések során, illetve a szaknyelvi környezetben megjelenő, a kémiához kapcsolódó információkat. A rendszerezett és értékelt természettudományos információkat társaival megosztja.

A kommunikációs kompetenciák: A tanuló magabiztosan kommunikál írásban és szóban az anyanyelvén, ismeri és alkalmazza a legfontosabb természettudományos, különösen a kémiához kapcsolható legalapvetőbb szaknyelvi kifejezéseket. Egyszerű, a fizikai és kémiai tulajdonságokkal, a környezetvédelemmel, illetve a vegyipari tevékenységgel kapcsolatos médiatartalmakat, prezentációkat hoz létre, illetve szöveges feladatot old meg önállóan vagy csoportban dolgozva, annak érdekében, hogy általuk üzeneteket közvetítsen főként társai és korosztálya számára.

A digitális kompetenciák: A tanuló magabiztosan használja a digitális technológiát kémiai tárgyú tartalmak keresésére, értelmezésére, elemzésére, a vizsgálatait során meghatározott adatok kiértékelésére. Ismeri azokat a szempontokat, amelyek alapján kiszűrhetők és helyesen értelmezhetők az általános tartalmak a világhálón. A technológia felhasználásával a tanuló különböző médiatartalmakat, prezentációkat, esetleg modelleket, animációkat készít különböző témakörökben. A tanulás része az együttműködés és a kommunikáció, korszerű eszközökkel, felelős és etikus módon.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló a kémiai tanulmányai során gyakorlatot szerez a bizonyítékokon alapuló következtetések levonásában és az ezekre alapozott döntések meghozatalában. A kémiai tárgyú problémák megoldása során hipotézist alkot, az elvégzendő kísérleteket megtervezi, miközben fejlődik absztrakciós készsége. A kritikai elemzések során összefüggéseket vesz észre, ok-okozati viszonyokra jön rá, ami alapján egyszerűbb általánosításokat fogalmaz meg.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A kémiatanulás alapja az egyéni és a csoportos tevékenység. A tanulási tevékenységet vagy munkavégzést érintő csoportmunka során a tanuló felismeri feladatát, szerepét a csoportban, csoporttagként a társakkal együtt végez különböző tevékenységeket, illetve megfelelő készségek birtokában igény szerint csoportvezetői szerepet vállal.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanuló a projektfeladatok megoldása során önállóan, illetve a csoporttagokkal közösen különböző médiatartalmakat, prezentációkat, rövidebb-hosszabb szöveges produktumokat hoz létre a tapasztalatok, eredmények, elemzések, illetve következtetések bemutatására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tanuló a kémiaórai tevékenysége során elsajátít számos olyan készséget, amely alkalmassá teszi arra, hogy képes legyen a feladatkörét érintő változó szerepekhez újító módon és rugalmasan alkalmazkodni. Felismeri a hétköznapi életben előforduló, kémiai tárgyú problémákban rejlő lehetőségeket, lehetőségeihez mértén hozzájárul a problémák megoldásához, az esélyeket és alternatívákat mérlegeli. Hatékonyan kommunikál másokkal, a többség álláspontját elfogadva vagy saját álláspontját megvédve érvel, mások érveit meghallgatja, azokat elfogadja vagy cáfolja.

A 7–8. ÉVFOLYAMON A KÉMIA TANTÁRGY ÓRASZÁMA: 102 ÓRA, SZABADON FELHASZNÁLHATÓ 6 ÓRA.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Óraszám		
	7-8.évf.	7.évf.	8.évf.
A kísérleti megfigyeléstől a modellalkotásig	17	4	13
Az anyagi halmazok	17	10	7
Atomok, molekulák és ionok	14	12	2
Kémiai reakciók	20	2	18
Kémia a természetben	15	2	13
Kémia a mindennapokban	19	2	17
Szabadon felhasználható	6	4	2
Összes óraszám:	108	108	108

7. ÉVFOLYAM

Az általános iskolai kémiai ismeretek tanításának célja a természettudományok iránti érdeklődés felkeltése, a természettudományos szemléletmód kialakítása, valamint a kémiának a társadalom és az egyén életében betöltött szerepének bemutatása. Ezeket a célokat a tanulók számára releváns problémák, életszerű helyzetek kémiai vonatkozásainak tárgyalásával, a tanulók aktív közreműködésével, egyszerű – akár otthon is elvégezhető – kísérletek tervezésével, végrehajtásával, megfigyelésével és elemzésével érhetjük el. A kémiával való ismerkedés közben a tanulók olyan tapasztalatokon, kísérleteken nyugvó, biztos anyagismereten alapuló tudást szerezhettek meg, amely nemcsak segíti őket (például a háztartási teendőkben), hanem életmentő is lehet számukra (például a benzingőz robbanásveszélye, a szén-monoxid és a klórgáz végzetes hatása). Az elsajátított ismeretek és a természettudományos szemlélet birtokában a tanulók – majd felnőttként is – egyre tudatosabban ügyelhetnek az egészségre, szűkebb és tágabb környezetükre.

A kémiatanítás első szakaszának fő csomópontja az elemek, a vegyületek és a keverékek, illetve az atomok, a molekulák és az ionok megkülönböztetése, valamint a periódusos rendszer jelentőségének és használhatóságának megismerése. A kémiai szimbólumok (vegyjelek, képletek, reakcióegyenletek) és azok jelentésének tanítása háttérbe szorul az anyagok és folyamatok makroszintű és részecskeszintű értelmezésével szemben.

Ebben a szakaszban kezdődik el a részecskeszemlélet kialakítása, a tudományos ismeretek és a hétköznapi tapasztalatokon alapuló naiv elméletek ütköztetése is. A részecskeszemlélet kialakítása jól megválasztott, egyszerű kísérletekkel, valamint különböző modellek használatával történik. A modelleknek fontos szerepe van a részecskeszint és a makroszint kapcsolatának megértésében, valamint a szimbólumszint kialakításában. Már ebben a szakaszban is kiemelt figyelmet kell szentelni a tanulók gondolkodásának megismerésére, a fogalmi megértési problémák (tévképzetek, primitív axiómák) feltárására.

A 7. évfolyamon a kémia ismeretanyagának megközelítése elsősorban a tanulók előzetes tudására építve, jellemzően kísérleti tapasztalatok útján, illetve a mindennapi élet problémái felől történik. Ebben a szakaszban a tanulók által korábban megismert és gyakran pontatlanul használt fogalmakat pontosítjuk, egyértelműsítjük úgy, hogy az természettudományos szempontból is korrekt legyen. Kezdetben inkább a tanulók megfigyeléseire, kísérleti tapasztalataira adunk választ, folyamatosan bővítve ezzel a természettudományos ismereteket és készségeket. Később az addig megszerzett ismeretek birtokában lehetőség nyílik a mindennapi élet – gyakran bonyolult – problémáinak egyszerűsített magyarázatára is.

Nagyon fontos, hogy mind a kémiai tanulmányok, mind az egyes témakörök tárgyalása ne száraz leírással, hanem érdekes, a tanulók számára is izgalmas kérdések, problémák felvetésével, kísérletek bemutatásával kezdődjön.

A kémia életszerűségét erősíthetjük, a tanulók kémiai problémák iránti érzékenységét növelhetjük, ha a kémiaórákon állandó figyelmet és időt szentelünk a médiában felbukkanó kémiai jellegű hírek (pl. szén-monoxid-, mustgáz-, metil-alkohol-mérgezés, kémiai Nobel-díj-átadás, környezetkárosítások stb.) megbeszélésére.

A 7. ÉVFOLYAMON A KÉMIA TANTÁRGY ÓRASZÁMA: 36 ÓRA.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Óraszám
A kísérleti megfigyeléstől a modellalkotásig	4
Az anyagi halmazok	10
Atomok, molekulák és ionok	12
Kémiai reakciók	2
Kémia a természetben	2
Kémia a mindennapokban	2
Differenciálásra fordítható óra	4
Összes óraszám:	36

**Témakör: A kísérleti megfigyeléstől a modellalkotásig
óraszám: 4 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- ismeri a természettudományos vizsgálatok során alkalmazott legfontosabb mennyiségeket és azok kapcsolatát;
- tudja és érti, hogy a közkeletű hiedelmeket nem szabad tényeknek tekinteni;
- tudja és érti, hogy a hétköznapi módon, a mindennapi tapasztalatokon alapuló gondolkodás nem elégséges a tudományos problémák megoldásához.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- megismeri egy egyszerű laboratórium felépítését, anyagait és eszközeit;
- megkülönbözteti a kísérletet, a tapasztalatot és a magyarázatot;

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Megfigyelési és manuális készség fejlesztése – Kísérletek értelmezése és biztonságos megvalósítása – A biztonságos eszköz- és vegyszerhasználat elsajátítása – Hipotézisalkotás alapvető szinten – A hipotézis kísérleti megerősítése vagy cáfolata – A tudományos gondolkodás kialakulásának támogatása – Alkotás digitális eszközzel – Információkeresés digitális eszközzel 	<ul style="list-style-type: none"> – modell, – kísérlet, – tapasztalat, – magyarázat, – balesetvédelmi szabály, – veszélyességi jelölés, – vegyszer, – egyszerű mérési módszerek: tömeg, térfogat, sűrűség, – kísérleti eszközök 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Digitális kultúra – Természettudomány

TEVÉKENYSÉGEK

- Filmek megtekintése, majd a látottak alapján a biztonságos, egészséget nem veszélyeztető kísérletezés körülményeinek meghatározása
- Beszélgetés a veszélyességi jelek bevezetésének és egységesítésének szükségességéről
- Néhány háztartási vegyszer (pl. sósav, hypo stb.) címkéjének megismerése, a veszélyességi jelek értelmezése
- Poszter vagy digitális bemutató készítése a leggyakrabban használt laboratóriumi eszközök jellemzésére (anyaguk, melegíthetőségük, felhasználási területük)
- Tömegmérés táramérleggel, pl. egy kockacukor, vasgolyó, radír, kulcs tömegének mérése, a mérési pontosság megbeszélése, a tapasztalatok értelmezése
- Térfogatmérés mérőhengerrel: víz térfogatának mérése, egyéb eszközök (pl. kémcső, főzőpohár, gyógyszer-, illetve mosószer-adagoló) térfogatának meghatározása, a mérési pontosság megbeszélése, becslés kis mennyiségű folyadékok térfogatára
- Egyszerű fényképgaléria készítése az elvégzett kísérletekről, szövegalírás a képekhez

Témakör: Az anyagi halmazok

óraszám: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- tudja és érti, hogy attól még, hogy egy elem vagy vegyület mesterségesen került előállításra vagy természetes úton került kinyerésre, még ugyanolyan tulajdonságai vannak, ugyanannyira lehet veszélyes vagy veszélytelen, mérgező vagy egészséges.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- ismeri a természettudományos vizsgálatok során alkalmazott legfontosabb mennyiségeket és azok kapcsolatát;
- képes egyszerű kísérletek elvégzésére és elemzésére az elemekkel, vegyületekkel és keverékekkel kapcsolatban;
- ismeri a halmazállapot-változásokat, konkrét példát tud mondani a természetből (légköri jelenségek) és a mindennapokból;
- tudja, hogy a keverékek alkotórészeit az alkotórészek egyedi tulajdonságai alapján választhatjuk szét egymástól, ismer konkrét példákat az elválasztási műveletekre (pl. bepárlás, szűrés, üleptetés);
- megismeri néhány köznapi anyag legfontosabb tulajdonságait és az anyagok vizsgálatának egyszerű módszereit.
- tudja, hogy melyek az anyag fizikai tulajdonságai;

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerűbb következtetések kialakításának támogatása – Elválasztási műveletek – A keverékek – Az oldatok és összetételük – Az oldódás 	<ul style="list-style-type: none"> – anyagi halmaz, – gáz, folyadék, szilárd halmazállapot, – halmazállapot-változások, – olvadás, párolgás, forrás, lecsapódás, fagyás, – szublimáció, – endoterm és exoterm változások, – keverék, – fizikai tulajdonság, – fizikai változás, – oldat, oldott anyag, oldószer, oldódás, oldhatóság, – tömegszázalék, – telítetlen oldat, telített oldat, – fiziológiás sóoldat, – rendszer, – komponens, – levegő, – elválasztási eljárások, – desztilláció. 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Földrajz – Természettudomány – Fizika

TEVÉKENYSÉGEK

- Példák bemutatása a köznapi életből kémiailag tiszta anyagra az elem és vegyület fogalma nélkül (pl. grafit, vörösréz, kén; és pl. víz, nátrium-klorid, szőlőcukor) és keverékre (pl. benzin, levegő, sárgaréz)
- Információgyűjtés néhány elem (pl. oxigén, nitrogén, bróm, hidrogén stb.) nyelvújításkori elnevezésével kapcsolatban
- Gáz, folyékony és szilárd halmazállapotú anyagok fizikai tulajdonságainak vizsgálata és táblázatos összehasonlítása, a víz mint folyadék tulajdonságainak vizsgálata, a vas tulajdonságainak vizsgálata
- A víz halmazállapot-változásainak vizsgálata, a kámfor és a mentol szublimációjának vizsgálata
- Endoterm és exoterm folyamatok (pl. az alkohol és a víz elegyedésének) követése hőmérsékletméréssel
- A víz körforgásának értelmezése a víz halmazállapot-változásainak tükrében
- Szilárd keverékek (pl. só és homok) elválasztása oldással, szűréssel, bepárlással
- Homok és víz keverékének elválasztása ülepítéssel, dekantálással, illetve szűréssel
- Alkoholos filctollak festékanyagainak elválasztása papírkromatográfiával

- Köznapi anyagok (pl. alufólia, mézszó, kockacukor) fizikai tulajdonságainak (szín, szag, halmazállapot, oldhatóság, sűrűség, megmunkálhatóság, elektromos vezetés) összehasonlítása, táblázat és/vagy anyagismereti kártyák készítése
- Egyszerű oldási kísérletek a „Mi miben oldódik?” kérdés eldöntésére, pl. vas, konyhasó, répacukor és jódtartalmú oldódásának vizsgálata vízben, alkoholban és benzinben, kísérleti jegyzőkönyv elkészítése
- Konyhasó oldhatóságának meghatározása kísérleti úton, az oldhatóság megadása $x \text{ gramm só} / 100 \text{ gramm víz}$ értékben a vizsgálat hőmérsékletén
- A diffúziót szemléltető tanuló-kísérletek elvégzése
- Az oldás sebességét befolyásoló tényezők kísérleti úton történő vizsgálata
- Kristályok növesztése otthon (pl. konyhasó, timsó, kandiscukor)
- Érvelés az otthon végezhető/végzendő kísérletek mellett és ellen
- Példák gyűjtése a köznapi életből tömeg- és térfogatszázalékos adatok megadására
- Nagyon egyszerű számítási feladatok elvégzése a tömegszázalék köréből
- Híg szappanoldat, szörpök és limonádé készítése és tanulmányozása
- Egyszerű fényképgaléria vagy kollázs készítése az iskolában és otthon végzett kísérletekről, szövegalkotás hozzáadása a képekhez
- Hasonló kísérletek keresése és gyűjtése videomegosztó portálok segítségével

Témakör: Atomok, molekulák és ionok
óraszám: 12 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- tudja és érti, hogy a hétköznapi módon, a mindennapi tapasztalatokon alapuló gondolkodás nem elégséges a tudományos problémák megoldásához;
- tudja és érti, hogy a közkeletű hiedelmeket nem szabad tényeknek tekinteni;
- ismeri a természettudományos vizsgálatok során alkalmazott legfontosabb mennyiségeket és azok kapcsolatát.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- ismeri a periódusos rendszer felépítését, a benne lévő jelek és szimbólumok jelentését
- tudja, hogy az atom atommagból és elektronburokból épül fel;
- fel tudja írni a kisebb atomok elektronszerkezetét a héjakon lévő elektronok számával (Bohr-féle atommodell);
- tudja, hogy az atom külső elektronjainak fontos szerep jut a molekula- és ionképzés során;
- különbséget tesz elemi részecske és kémiai részecske, valamint atom, molekula és ion között;
- egyszerű modelleket (golyómodellt) használ az anyagot felépítő kémiai részecskék modellezésére;
- szöveges leírás vagy kémiai szimbólum alapján megkülönbözteti az atomokat, molekulákat és ionokat;
- ismeri a legfontosabb elemek vegyjelét, illetve vegyületek képletét;
- érti egyszerű molekulák kialakulását (H_2 , Cl_2 , O_2 , N_2 , H_2O , HCl , CH_4 , CO_2), és fel tudja írni a képletüket;

- érti az egyszerű ionok kialakulását (Na^+ , K^+ , Mg^{2+} , Ca^{2+} , Al^{3+} , Cl^- , O^{2-}), és analógiás gondolkodással következtet az egy oszlopban található elemekből képződő ionok képletére;
- érti az ionvegyületek képletének megállapítását;
- érti, hogy az atomok és ionok között jellemzően erősebb, a molekulák között gyengébb kémiai kötések alakulhatnak ki.
- különbséget tesz elem, vegyület és keverék között;

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Internetes források használatának fejlesztése – Számítógépes bemutató készítésének gyakorlása – Az analógiás gondolkodás fejlesztése – Alkotás digitális eszközzel – Az atom felépítése és fontosabb jellemzői – Az atomok periódusos rendszere – A molekulák felépítése és fontosabb jellemzői – Az anyagi halmazok modellezése – Az ion képződése és fontosabb jellemzői, csoportosítás töltés alapján 	<ul style="list-style-type: none"> – elemi részecske, proton, elektron, neutron, – kémiai részecske, atom, molekula, ion, – elemmolekula, – vegyületmolekula, – atommag, elektronburok, – rendszám, – periódusos rendszer, – nemesgázszerkezet, – kémiai kötés, – vegyjel, – képlet, – nemesgázok, – kémiailag tiszta anyag, – kémiai elem, – fém, nemfém, – vegyület, 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Digitális kultúra – Földrajz – Természettudomány – Technika és tervezés

TEVÉKENYSÉGEK

- Atomszerkezeti modellező játékok keresése az interneten
- Atomok és molekulák modellezése, golyómodellek készítése gyurmából, hungarocell golyókból vagy papírkorongokból, az atomok méretviszonyainak megfigyelése
- Az atomok, az ionok és a molekulák összehasonlítása táblázatos formában (pl. az oxigén példáján)
- Információgyűjtés a periódusos rendszerről, poszter vagy prezentáció készítése a témával kapcsolatban
- A periódusos rendszerrel kapcsolatos zeneművek meghallgatása
- Kiselőadások a periódusos rendszer fontosabb, gyakoribb, érdekesebb elemeiről szakkönyvek és internetes források felhasználásával, a források megnevezésével
- Projekt: a periódusos rendszer (művészi/vicces/informatív) elkészítése csoportokban kartonlapokból, kerámiaacsempékből stb.
- Magyar és idegen nyelvű, ingyen letölthető, periódusos rendszert megjelenítő mobiltelefonos/táblagépes applikációk feltérképezése, az alkalmazhatóságuk korlátjainak megállapítása
- „Milyen a periódusos rendszer mint társasjáték?” – kreatív ötletek gyűjtése a periódusos rendszer társasjátékká való alakítására

- Játék a vegyjelekkel: nevek kirakása vegyjelekből, a kedvenc vers egy szakaszának átírása vegyjelekkel, egyszerű szöveges vagy rajzos rejtvények készítése a vegyjelekkel, elemek nevével kapcsolatban
- Információgyűjtés a fontosabb atomok vegyjelének eredetével kapcsolatban
- Memóriakártyák készítése a fontosabb elemek és vegyületek nevének és kémiai jelének (vegyjelének, képletének) megjegyzéséhez

Témakör: KÉMIAI REAKCIÓK

óraszám: 2 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- ismeri a természettudományos vizsgálatok során alkalmazott legfontosabb mennyiségeket és azok kapcsolatát.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- érti, hogy hogyan lehet kémiai változást szóegyenlettel felírni, képes felírni szóegyenlettel néhány korábban megismert változást
- ismeri a kémiai reakciók végbemenetelének legalapvetőbb feltételeit (ütközés, energia);
- a részecskemodell alapján értelmezi az egyszerű kémiai reakciókat;

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az analógiás gondolkodás fejlesztése – Alkotás digitális eszközzel – A kémiai információk keresése és értelmezése – A korábbi ismeretek alkalmazása az új információk feldolgozása során – A fizikai és a kémiai változások megkülönböztetése – A reakciók egyenletének leírása szavakkal, a folyamat értelmezése 	<ul style="list-style-type: none"> – kémiai reakció, – reakcióegyenlet 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Digitális kultúra – Természettudomány – Fizika – Magyar nyelv és irodalom

TEVÉKENYSÉGEK

- Egyszerű kémiai reakciók végrehajtása, a kémiai változás értelmezése (pl. a hurkapálca égése, a csillagszóró égése, a szódabikarbóna reakciója ételleccel, a vörösbor színének megváltozása szódabikarbóna hatására, a cukor karamellizációja, a meszes víz reakciója szén-dioxiddal stb.), a megfigyelések leírásának gyakorlása
- Érdekes, akár bonyolultabb kémiai kísérletek megfigyelése videofilmeken, a kémiai változás értelmezése
- Egyszerű fényképgaléria, kollázs vagy narrált kisvideó készítése az elvégzett kísérletekről, szövegáírás a képekhez, az elkészült digitális alkotás megosztása egymás között

Témakör: KÉMIA A TERMÉSZETBEN

óraszám: 2 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- tudja és érti, hogy attól még, hogy egy elem vagy vegyület mesterségesen került előállításra vagy természetes úton került kinyerésre, még ugyanolyan tulajdonságai vannak, ugyanannyira lehet veszélyes vagy veszélytelen, mérgező vagy egészséges;
- tudja és érti, hogy a közkeletű hiedelmeket nem szabad tényeknek tekinteni;

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- kiselőadás keretében beszámol egy, a saját települését érintő környezetvédelmi kérdés kémiai vonatkozásairól;
- azonosítja és példát hoz fel a környezetében előforduló leggyakoribb, levegőt, vizet és talajt szennyező forrásokra;
- konkrét lépéseket tesz annak érdekében, hogy mérsékelje a környezetszennyezést (pl. energiatakarékosság, szelektív hulladékgyűjtés, tudatos vásárlás).

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A prezentációs készség fejlesztése – Különböző, egyszerű médiatartalmak létrehozása – A véleményformálás támogatása – A levegő szennyező forrásai és következményei	<ul style="list-style-type: none"> – üvegházhatás, – globális klímaváltozás, – ózonpajzs, – ózonlyuk, – édes víz, sós víz, ásványvíz,	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Digitális kultúra – Földrajz – Természettudomány – Biológia – Magyar nyelv és irodalom

TEVÉKENYSÉGEK

- Cikkek keresése a digitális és nyomtatott sajtóban a klímaváltozással kapcsolatban, tendenciák megfigyelése
- A természetes vizek, folyók, tavak, tengerek szennyezéséről szóló filmek megtekintése, eszmecsere
- Figyelemfelkeltő plakátok készítése a környezetvédelem fontosságával kapcsolatban, pl. a víztakarékosság, az energiafelhasználás csökkentése, a tudatos vásárlás, a műanyag hulladékok mennyiségének csökkentése, a szelektív hulladékgyűjtés fontossága, a vegyszertakarékos életmód kialakítása
- Aktív tréning a szelektív hulladéktárolók szakszerű használatához („Mit hova dobjunk?”)

Témakör: Kémia a mindennapokban
óraszám: 2 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- tudja és érti, hogy a közkeletű hiedelmeket nem szabad tényeknek tekinteni;
- tudja és érti, hogy attól még, hogy egy elem vagy vegyület mesterségesen került előállításra vagy természetes úton került kinyerésre, még ugyanolyan tulajdonságai vannak, ugyanannyira lehet veszélyes vagy veszélytelen, mérgező vagy egészséges.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- tisztában van azzal, hogy a bennünket körülvevő anyagokat a természetben található anyagokból állítjuk elő;
- tisztában van vele, hogy az életfolyamatainkhoz szükséges anyagokat a táplálékunkból vesszük fel zsírok, fehérjék, szénhidrátok, ásványi sók és vitaminok formájában;
- tud érvelni a változatos táplálkozás és az egészséges életmód mellett;

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A megbízható internetes információk keresésének és megosztásának támogatása – Az általudományos információk felismerésének támogatása – Élelmiszerek összetevői 	<ul style="list-style-type: none"> – tápanyag, – élelmiszer-adalék, – táplálékkiegészítő, – mesterséges édesítőszer, – tartósítószer, – E-számok, – mikro- és makrotápanyagok 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Digitális kultúra – Természettudomány – Biológia

TEVÉKENYSÉGEK

- Tudományos és általudományos cikkek keresése a médiában, a szövegek elemzése, az általudományosságra, megtevesztésre utaló jelek megfigyelése
- Gyakran fogyasztott élelmiszereink címkéinek elemzése: összetétel, élelmiszer-adalékok
- Játék: „Hány E-számot ismersz?” – ismert anyagok (nitrogén, aszkorbinsav, citromsav stb.) E-számainak kikeresése, összepárosítása
- „Mennyire lehet »bio« az ilyen címkével ellátott termék?” címmel érvelő vita kezdeményezése
- Látogatás egy biogazdaságban vagy kisfilm megtekintése egy ilyen termelési helyről

8. ÉVFOLYAM

Az általános iskolai kémiai ismeretek tanításának célja a természettudományok iránti érdeklődés felkeltése, a természettudományos szemléletmód kialakítása, valamint a kémiának a társadalom és az egyén életében betöltött szerepének bemutatása. Ezeket a célokat a tanulók számára releváns problémák, életszerű helyzetek kémiai vonatkozásainak tárgyalásával, a tanulók aktív közreműködésével, egyszerű – akár otthon is elvégezhető – kísérletek tervezésével, végrehajtásával, megfigyelésével és elemzésével érhetjük el. A kémiával való ismerkedés közben a tanulók olyan tapasztalatokon, kísérleteken nyugvó, biztos anyagismereten alapuló tudást szerezhetnek meg, amely nemcsak segíti őket (például a háztartási teendőkben), hanem életmentő is lehet számukra (például a benzingáz robbanásveszélye, a szén-monoxid és a klórgáz végzetes hatása). Az elsajátított ismeretek és a természettudományos szemlélet birtokában a tanulók – majd felnőttként is – egyre tudatosabban ügyelhetnek az egészségükre, szűkebb és tágabb környezetükre.

A kémiatanítás első szakaszának fő csomópontja az elemek, a vegyületek és a keverékek, illetve az atomok, a molekulák és az ionok megkülönböztetése, valamint a periódusos rendszer jelentőségének és használhatóságának megismerése. A kémiai szimbólumok

(vegyjelek, képletek, reakcióegyenletek) és azok jelentésének tanítása háttérbe szorul az anyagok és folyamatok makroszintű és részecskeszintű értelmezésével szemben.

Ebben a szakaszban kezdődik el a részecskeszemlélet kialakítása, a tudományos ismeretek és a hétköznapi tapasztalatokon alapuló naiv elméletek ütköztetése is. A részecskeszemlélet kialakítása jól megválasztott, egyszerű kísérletekkel, valamint különböző modellek használatával történik. A modelleknek fontos szerepe van a részecskeszint és a makroszint kapcsolatának megértésében, valamint a szimbólumszint kialakításában. Már ebben a szakaszban is kiemelt figyelmet kell szentelni a tanulók gondolkodásának megismerésére, a fogalmi megértési problémák (tévképzetek, primitív axiómák) feltárására.

A 8. évfolyamon a kémia ismeretanyagának megközelítése elsősorban a tanulók előzetes tudására építve, jellemzően kísérleti tapasztalatok útján, illetve a mindennapi élet problémái felől történik. Ebben a szakaszban a tanulók által korábban megismert és gyakran pontatlanul használt fogalmakat pontosítjuk, egyértelműsítjük úgy, hogy az természettudományos szempontból is korrekt legyen. Kezdetben inkább a tanulók megfigyeléseire, kísérleti tapasztalataira adunk választ, folyamatosan bővítve ezzel a természettudományos ismereteket és készségeket. Később az addig megszerzett ismeretek birtokában lehetőség nyílik a mindennapi élet – gyakran bonyolult – problémáinak egyszerűsített magyarázatára is.

Nagyon fontos, hogy mind a kémiai tanulmányok, mind az egyes témakörök tárgyalása ne száraz leírással, hanem érdekes, a tanulók számára is izgalmas kérdések, problémák felvetésével, kísérletek bemutatásával kezdődjön.

A kémia életszerűségét erősíthetjük, a tanulók kémiai problémák iránti érzékenységét növelhetjük, ha a kémiaórákon állandó figyelmet és időt szentelünk a médiában felbukkanó kémiai jellegű hírek (pl. szén-monoxid-, mustgáz-, metil-alkohol-mérgezés, kémiai Nobel-díj-átadás, környezetkárosítások stb.) megbeszélésére.

A 8. ÉVFOLYAMON A KÉMIA TANTÁRGY ÓRASZÁMA: 72 ÓRA.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Óraszám
A kísérleti megfigyeléstől a modellalkotásig	13
Az anyagi halmazok	7
Atomok, molekulák és ionok	2
Kémiai reakciók	18
Kémia a természetben	13
Kémia a mindennapokban	17
Differenciálásra fordítható óra	2
Összes óraszám:	72

Témakör: A kísérleti megfigyeléstől a modellalkotásig
óraszám: 13 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- ismeri a természettudományos vizsgálatok során alkalmazott legfontosabb mennyiségeket és azok kapcsolatát;
- tudja és érti, hogy a közkeletű hiedelmeket nem szabad tényeknek tekinteni;
- tudja és érti, hogy a hétköznapi módon, a mindennapi tapasztalatokon alapuló gondolkodás nem elégséges a tudományos problémák megoldásához.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- egyszerű modelleket (golyómodell) használ az anyagot felépítő kémiai részecskék modellezésére;
- ismeri a halmazállapot-változásokat, konkrét példát tud mondani a természetből (légköri jelenségek) és a mindennapokból;
- tudja, hogy a keverékek alkotórészeit az alkotórészek egyedi tulajdonságai alapján választhatjuk szét egymástól, ismer konkrét példákat az elválasztási műveletekre (pl. bepárlás, szűrés, ülepités);
- megismeri néhány köznapi anyag legfontosabb tulajdonságait és az anyagok vizsgálatának egyszerű módszereit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Megfigyelési és manuális készség fejlesztése – Kísérletek értelmezése és biztonságos megvalósítása – A biztonságos eszköz- és vegyszerhasználat elsajátítása – Hipotézisalkotás alapvető szinten – A hipotézis kísérleti megerősítése vagy cáfolata – A tudományos gondolkodás kialakulásának támogatása – Alkotás digitális eszközzel – Információkeresés digitális eszközzel – Az anyagi halmazok modellezése – A részecskeszint és a makroszint megkülönböztetése – Elválasztási műveletek 	<ul style="list-style-type: none"> – modell, kísérlet, tapasztalat, magyarázat, – balesetvédelmi szabály, – veszélyességi jelölés, – anyagi halmaz, – gáz, folyadék, szilárd halmazállapot, – halmazállapot-változások, olvadás, párolgás, forrás, lecsapódás, fagyás, – szublimáció, – endoterm és exoterm változások, – vegyszer, – egyszerű mérési módszerek, tömeg, térfogat, sűrűség, – elválasztási eljárások, – kísérleti eszközök, 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Digitális kultúra – Természettudomány – Biológia

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
	– desztilláció	

TEVÉKENYSÉGEK

- Filmek megtekintése, majd a látottak alapján a biztonságos, egészséget nem veszélyeztető kísérletezés körülményeinek meghatározása
- Poszter vagy digitális bemutató készítése a leggyakrabban használt laboratóriumi eszközök jellemzésére (anyaguk, melegíthetőségük, felhasználási területük)
- Gáz, folyékony és szilárd halmazállapotú anyagok fizikai tulajdonságainak vizsgálata és táblázatos összehasonlítása, a levegő vizsgálata műanyag fecskendő kísérletben, a víz mint folyadék tulajdonságainak vizsgálata, a vas tulajdonságainak vizsgálata
- A halmazállapot-változással kapcsolatos videofilmek megtekintése és értelmezése a részecskeszemlélet alapján
- A víz körforgásának értelmezése a víz halmazállapot-változásainak tükrében
- Egyszerű magyar (esetleg idegen) nyelvű animációk keresése az interneten a víz körforgásával kapcsolatban, szövegkönyv (és narráció) készítése a filmhez
- A víz vagy vörösbor desztillációjának bemutatása, a desztilláció folyamatának értelmezése
- A pálinkafőzés tanulmányozása videofilm segítségével, a folyamat értelmezése
- Háromkomponensű (konyhasó-homok-vaspor) keverék szétválasztásának megtervezése, a várható tapasztalatok megbecslése, a vizsgálat csoportokban történő megvalósítása, a tapasztalatok összevetése az előzetes elképzeléssel, a következtetések levonása
- Egyszerű fényképgaléria készítése az elvégzett kísérletekről, szövegalkotás a képekhez
- Hasonló kísérletek keresése és gyűjtése videomegosztó portálok segítségével

Témakör: Az anyagi halmazok

óraszám: 7 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- tudja és érti, hogy attól még, hogy egy elem vagy vegyület mesterségesen került előállításra vagy természetes úton került kinyerésre, még ugyanolyan tulajdonságai vannak, ugyanannyira lehet veszélyes vagy veszélytelen, mérgező vagy egészséges.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- képes egyszerű kísérletek elvégzésére és elemzésére az elemekkel, vegyületekkel és keverékekkel kapcsolatban;
- a részecskemodell alapján értelmezi az oldódást;
- különbséget tesz elem, vegyület és keverék között;
- részecskeszemlélettel értelmezi az oldódás folyamatát és az oldatok összetételét;
- példát mond a valódi oldatra és a kolloid oldatra.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az érvelési készség fejlesztése – Egyszerűbb következtetések kialakításának támogatása – A kémiailag tiszta anyagok: elemek és vegyületek összetétele és tulajdonságai példákkal – Az oldatok és összetételük – Az oldódás – Egyszerű kolloidok 	<ul style="list-style-type: none"> – kémiailag tiszta anyag, – kémiai elem, – fém, nemfém, – vegyület, szervetlen vegyület, szerves vegyület, – keverék, – fizikai tulajdonság, fizikai változás, – oldat, oldott anyag, oldószer, oldódás, oldhatóság, – tömegszázalék, térfogatszázalék, – telítetlen oldat, telített oldat, fiziológiás sóoldat, – rendszer, – valódi oldat, kolloid oldat, – komponens, – levegő, – ötvözetek 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Digitális kultúra – Természettudomány – Fizika – Magyar nyelv és irodalom

TEVÉKENYSÉGEK

- Grafikonok és táblázatok adatainak elemzése a különböző anyagok oldhatóságával, valamint egy anyag különböző hőmérsékleten való oldhatóságával kapcsolatban
- A diffúziót szemléltető tanulókísérletek elvégzése
- A diffúziót részecskeszemlélet alapján bemutató magyar (vagy idegen) nyelvű animáció, illetve kisfilm keresése az internet segítségével, szövegkönyv (és narráció) készítése a fimhez
- Az oldás sebességét befolyásoló tényezők kísérleti úton történő vizsgálata
- Kristályok növesztése otthon (pl. konyhasó, timsó, kandiscukor)
- Érvelés az otthon végezhető/végzendő kísérletek mellett és ellen
- Oldatkészítési gyakorlat, adott tömegű és tömegszázalékos oldat elkészítése a laboratóriumi eszközök (mérleg, főzőpohár, mérőhenger, vegyszeres kanál, üvegbot) felhasználásával
- Oldatkészítési gyakorlat, adott térfogatú és térfogatszázalékos oldat elkészítése laboratóriumi eszközök (pl. mérőhengerek, főzőpoharak, üvegbot, esetleg mérőlombik) felhasználásával
- Példák gyűjtése a köznapi életből tömeg- és térfogatszázalékos adatok megadására
- Szövegkeresés és -értelmezés a fiziológiás sóoldat összetételéről és szerepéről az orvosi gyakorlatban
- Nagyon egyszerű számítási feladatok elvégzése a tömegszázalék köréből
- Híg szappanoldat, szörpök és limonádé készítése és tanulmányozása, összehasonlítása valódi oldatokkal

- Gyümölcszelé és majonéz készítése és tanulmányozása
- A tej, tejföl, mosógél, tusfürdő, kézkrém, köd, füst tanulmányozása
- Kiselőadás, poszter vagy digitális bemutató készítése „Ismert folyók, tavak, tengerek vizének összetétele” címmel
- Kiselőadás, poszter vagy digitális bemutató készítése „Az emberiség történetének legfontosabb fémjei, ötvözetei” címmel
- Kiselőadás, poszter vagy digitális bemutató készítése „Ötvözetek a mindennapjainkban (acél/könnnyűfém felni/lágyforrasz stb.)” címmel
- Egyszerű fényképgaléria vagy kollázs készítése az iskolában és otthon végzett kísérletekről, szövegaláírás hozzáadása a képekhez

Témakör: Atomok, molekulák és ionok
óraszám: 2 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- tudja és érti, hogy a hétköznapi módon, a mindennapi tapasztalatokon alapuló gondolkodás nem elégséges a tudományos problémák megoldásához;
- tudja és érti, hogy a közkeletű hiedelmeket nem szabad tényeknek tekinteni;
- ismeri a természettudományos vizsgálatok során alkalmazott legfontosabb mennyiségeket és azok kapcsolatát.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- felidézi a 7. évfolyamon tanultakat;
- különbséget tesz elemi részecske és kémiai részecske, valamint atom, molekula és ion között;
- szöveges leírás vagy kémiai szimbólum alapján megkülönbözteti az atomokat, molekulákat és ionokat;
- ismeri a legfontosabb elemek vegyjelét, illetve vegyületek képletét;
- tudja, hogy az atom atommagból és elektronburokból épül fel;
- fel tudja írni a kisebb atomok elektronszerkezetét a héjakon lévő elektronok számával (Bohr-féle atommodell);
- tudja, hogy az atom külső elektronjainak fontos szerep jut a molekula- és ionképzés során;
- érti egyszerű molekulák kialakulását (H_2 , Cl_2 , O_2 , N_2 , H_2O , HCl , CH_4 , CO_2), és fel tudja írni a képletüket;
- érti az egyszerű ionok kialakulását (Na^+ , K^+ , Mg^{2+} , Ca^{2+} , Al^{3+} , Cl^- , O^{2-}), és analógiás gondolkodással következtet az egy oszlopban található elemekből képződő ionok képletére;
- érti az ionvegyületek képletének megállapítását;
- ismeri a köznapok anyagok molekula- és halmazszerkezetét (hidrogén, oxigén, nitrogén, víz, metán, szén-dioxid, gyémánt, grafit, vas, réz, nátrium-klorid);
- érti, hogy az atomok és ionok között jellemzően erősebb, a molekulák között gyengébb kémiai kötések alakulhatnak ki.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Vitakészség fejlesztése – A társakkal való együttműködés képességének fejlesztése – Internetes források használatának fejlesztése – Számítógépes bemutató készítésének gyakorlása – Az analógiás gondolkodás fejlesztése – Alkotás digitális eszközzel – Az anyagok halmazszerkezete és fizikai tulajdonságai 	<ul style="list-style-type: none"> – elemi részecske, proton, elektron, neutron, – kémiai részecske, atom, molekula, ion, – elemmolekula, vegyületmolekula, – atommag, elektronburok, rendszám, – periódusos rendszer, – nemesgázszerkezet, 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Digitális kultúra – Magyar nyelv és irodalom – Természettudomány – Földrajz

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
	<ul style="list-style-type: none"> – kémiai kötés, – vegyjel, képlet, – alkálifémek, alkáliföldfémek, földfémek, halogének, nemesgázok 	

TEVÉKENYSÉGEK

- A lángfestés jelenségének elvégzése vagy bemutatása, kapcsolat keresése a tűzijátékokkal
- A periódusos rendszerrel kapcsolatos zeneművek meghallgatása
- Kiselőadások a periódusos rendszer fontosabb, gyakoribb, érdekesebb elemeiről szakkönyvek és internetes források felhasználásával, a források megnevezésével
- Kiselőadások az elsőrendű kötésekről, a kémiai részecskékről.
- Magyar és idegen nyelvű, ingyen letölthető, periódusos rendszert megjelenítő mobiltelefonos/táblagépes applikációk feltérképezése, az alkalmazhatóságuk korlátjainak megállapítása

Témakör: KÉMIAI REAKCIÓK

óraszám: 18 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- ismeri a természettudományos vizsgálatok során alkalmazott legfontosabb mennyiségeket és azok kapcsolatát.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- a részecskemodell alapján értelmezi az egyszerű kémiai reakciókat;
- ismeri a kémiai reakciók végbemenetelének legalapvetőbb feltételeit (ütközés, energia);
- ismeri a köznapi élet szempontjából legalapvetőbb kémiai reakciókat (pl. égési reakciók, egyesülések, bomlások, savak és bázisok reakciói, fotoszintézis);
- ismer sav-bázis indikátorokat, érti felhasználásuk jelentőségét;
- ismeri a katalizátor fogalmát, érti a katalizátorok működési elvének lényegét;
- ismeri a korrózió fogalmát és a fémek csoportokba sorolását korrózióállóságuk alapján, érti a vas korróziójának lényegét, valamint a korrózióvédelem módjait.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A biztonságos eszköz- és vegyszerhasználat elsajátítása – A csoportmunkában való részvétel készségének fejlesztése – Az analógiás gondolkodás fejlesztése – Alkotás digitális eszközzel 	<ul style="list-style-type: none"> kémiai reakció, reakcióegyenlet, katalizátor, csapadék, gázfejlődés, exoterm reakció, endoterm reakció, egyesülés, 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Digitális kultúra – Földrajz – Természettudomány – Biológia – Magyar nyelv és irodalom

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A kémiai információk keresése és értelmezése – A korábbi ismeretek alkalmazása az új információk feldolgozása során – A fizikai és a kémiai változások megkülönböztetése – A reakciók egyenletének leírása szavakkal, a folyamat értelmezése – A reakciók energiaviszonyai – A kémiai változások típusai – A köznapi életben jelentős kémiai reakciók 	bomlás, égés, gyors égés, lassú égés, sav, bázis, só, savas kémhatás, semleges kémhatás, lúgos kémhatás, közömbösítés, pH-érték, indikátor, korrózió, rozsda	<ul style="list-style-type: none"> – Fizika

TEVÉKENYSÉGEK

- Egyszerű kémiai reakciók végrehajtása, a kémiai változás értelmezése (pl. a hurkapálca égése, a csillagszóró égése, a szódabikarbóna reakciója ételleccel, a vörösbors színének megváltozása szódabikarbóna hatására, a cukor karamellizációja, a meszes víz reakciója szén-dioxiddal stb.), a megfigyelések leírásának gyakorlása
- Érdekes, akár bonyolultabb kémiai kísérletek megfigyelése videofilmeken, a kémiai változás értelmezése
- A katalizátor hatásának bemutatása érdekes kísérleteken, pl. a hidrogén-peroxid bontása barnakőporral (vagy apróra vágott májdarabkákkal), a fejlődő oxigén kimutatása parázsló gyújtópálcával, kockacukor meggyújtása fahamu vagy teafű jelenlétében, keményítőemésztés hasnyálkivonat segítségével
- A melegítőpárna működésének bemutatása
- Az égés tanulmányozása, a gyors (gyufa égése, földgáz égése, borszesz égése, csillagszóró égése, magnézium égése) és lassú égés (rozsdásodás, korhadás) tanulmányozása egyszerű kísérletekkel
- Néhány egyszerűbb égési folyamat szóegyenlettel történő felírása
- Az égés feltételeinek vizsgálata, az éghetetlen zsebkendő kísérlet elvégzése
- Információk gyűjtése a tüzesetekkel és a tűzoltással kapcsolatban
- Kiselőadás a lakástűzek, erdőtüzek megelőzésével és a tűzoltással kapcsolatban
- Videofilm megtekintése a hivatásos tűzoltók munkájával kapcsolatban
- Kiselőadás vagy poszter készítése „A korrózióvédelem” címmel
- Endoterm reakciók keresése és gyűjtése az internet segítségével
- Közismert savak (háztartási sósav, ecetsav, citromsav) tulajdonságainak vizsgálata egyszerű tanulókísérlettel
- A háztartásban megtalálható semleges, savas és lúgos oldatok kémhatásának vizsgálata egyszerű tanulókísérlettel
- Laboratóriumi és növényi indikátorok színváltozásának vizsgálata (lakmusz, fenolftalein, pH-papír, antociánok)
- A laboratóriumi indikátorok színváltozását bemutató poszterek készítése
- Antociánok kivonása vöröskáposztából otthoni körülmények között, saját indikátorpapír készítése, a kivonás fényképes és/vagy mozgóképes dokumentálása

- Háztartási tisztítószer, oldatok, élelmiszerek kémhatásának vizsgálata saját indikátorpapírral, a vizsgálatok fényképes és/vagy mozgóképes dokumentálása
- Egyéb, akár otthoni körülmények között is elkészíthető növényi indikátorok színváltozását bemutató poszterek készítése
- A közömbösítés vizsgálata egyszerű laboratóriumi kísérletekkel, pl. az ecetsav reakciója szódával vagy szódabikarbónával, a háztartási sósav reakciója nátrium-hidroxid-oldattal
- Néhány egyszerűbb közömbösítési folyamat szóegyenlettel történő felírása
- A szúnyogcsípés fájdalmas érzésének csökkentése szódabikarbónás bedörzsöléssel – beszélgetés, vita, eszmecsere a módszer kémiai-biológiai háttéréről és hatékonyságáról
- „A fény és a fotoszintézis folyamata” – biológiai-fizikai-kémiai témájú egyesített projekt, információgyűjtés szakkönyvekből, illetve az internetről, a téma bemutatása IKT-eszközökkel, kiselőadás vagy poszter formájában
- Egyszerű fényképgaléria, kollázs vagy narrált kisvideó készítése az elvégzett kísérletekről, szövegaláírás a képekhez, az elkészült digitális alkotás megosztása egymás között

Témakör: KÉMIA A TERMÉSZETBEN

óraszám: 13 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- tudja és érti, hogy attól még, hogy egy elem vagy vegyület mesterségesen került előállításra vagy természetes úton került kinyerésre, még ugyanolyan tulajdonságai vannak, ugyanannyira lehet veszélyes vagy veszélytelen, mérgező vagy egészséges;
- tudja és érti, hogy a közkeletű hiedelmeket nem szabad tényeknek tekinteni;
- tudja és érti, hogy a hétköznapi módon, a mindennapi tapasztalatokon alapuló gondolkodás nem elégséges a tudományos problémák megoldásához.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- megérti és példákkal szemlélteti az emberi tevékenység és a természeti környezet kölcsönös kapcsolatát kémiai szempontok alapján;
- ismeri természeti környezetének, azon belül a légkörnek, a kőzetburoknak, a természetes vizeknek és az élővilágnak a legalapvetőbb anyagait;
- érti a globális klímaváltozás, a savas esők, az ózonréteg károsodásának, valamint a szmogoknak a kialakulását és emberiségre gyakorolt hatását;
- kiselőadás keretében beszámol egy, a saját települését érintő környezetvédelmi kérdés kémiai vonatkozásairól;
- azonosítja és példát hoz fel a környezetében előforduló leggyakoribb, levegőt, vizet és talajt szennyező forrásokra;
- kiselőadás vagy projektmunka keretében ismerteti a háztartási hulladék összetételét, felhasználásának és csökkentésének lehetőségeit, különös figyelemmel a veszélyes hulladékokra;
- konkrét lépéseket tesz annak érdekében, hogy mérsékelje a környezetszennyezést (pl. energiatakarékosság, szelektív hulladékgyűjtés, tudatos vásárlás).

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az értékelési és érvelési készség fejlesztése – A prezentációs készség fejlesztése – Különböző, egyszerű médiatartalmak létrehozása – A véleményformálás támogatása – A levegő, a víz, a közetburok és az élővilág anyagai – A levegő szennyező forrásai és következményei – A természetes vizek összetétele, szennyezői, víztisztítás, ivóvízgyártás – A hulladékok, a hulladékkezelés, az újrahasznosítás – A fosszilis energiahordozók 	<ul style="list-style-type: none"> – üvegházhatás, – globális klímaváltozás, ózonpajzs, ózonlyuk, – savas eső, szmog, – édes víz, sós víz, ásványvíz, ásvány, – trágya, hulladék, veszélyes hulladék, újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés, – szerves vegyület, fosszilis tüzelőanyag, – természetes szenek, – megújuló energiaforrások 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Digitális kultúra – Földrajz – Természettudomány – Biológia – Magyar nyelv és irodalom

TEVÉKENYSÉGEK

- Egyszerű tanulókísérletek a levegő összetételének vizsgálatára, pl. az oxigén mennyiségének meghatározása a levegőben
- Információgyűjtés és bemutató készítése „A légkör összetételének változása” címmel
- Cikk keresése a digitális és nyomtatott sajtóban a klímaváltozással kapcsolatban, tendenciák megfigyelése
- Információgyűjtés és prezentáció vagy poszter készítése a levegőszennyezés következményeiről (a globális klímaváltozásról, a savas esőkről, az ózonpajzs sérüléséről, a szmogról)
- Az esővíz kémhatásának vizsgálata
- A savas esők hatásának modellezése egy levélen, a változások mikroszkópos megfigyelése
- A savas esők épületekre, illetve műemlékekre gyakorolt hatásának modellezése egy mészkő- vagy márványdarabon
- A fólia alatti növénytermesztés kérdésének érvekkel alátámasztott megvitatása
- Eszmecsere az erős UV-sugárzás hatásairól
- A napvédő krémek összetétele, a faktorszám függése az összetételtől
- Porszennyezés egyszerű kísérleti vizsgálata a lakóhelyünkön, jegyzőkönyv-dokumentáció készítése, összehasonlítás az interneten talált adatokkal
- Természetes vizek mintáinak vizsgálata bepárlással
- Vízminták vizsgálata laboratóriumi vízvizsgáló készletek segítségével
- A természetes vizek, folyók, tavak, tengerek szennyezéséről szóló filmek megtekintése, eszmecsere
- Figyelemfelkeltő plakátok készítése a környezetvédelem fontosságával kapcsolatban, pl. a víztakarékosság, az energiafelhasználás csökkentése, a tudatos vásárlás, a műanyag hulladékok mennyiségének csökkentése, a szelektív hulladékgyűjtés fontossága, a vegyszertakarékos életmód kialakítása

- Komposztáló készítése az iskolaudvaron
- Ásvány- és kőzetgyűjtemény készítése, bemutatása
- Látogatás egy, a lakóhelyhez közeli ásványtárban, ásvány- vagy kőzetlelőhelyen, múzeumban
- Üzemlátogatás a helyi vagy egy regionális szennyvíztisztítóban, egy hulladéklerakóban vagy egy hulladékégetőben
- Aktív tréning a szelektív hulladéktárolók szakszerű használatához („Mit hova dobjunk?”)
- A fosszilis energiahordozókkal kapcsolatos kisfilm megtekintése, eszmecsere a felhasználás mértékének csökkentéséről
- Információgyűjtés a megújuló energiaforrások kémiai hátteréről, poszter vagy digitális bemutató készítése
- Bemutató vagy 3-4 oldalas „mini” tanulmány készítése a lakóhely, település környezetvédelmi kérdéseiről – akár általánosan, akár egy konkrét téma kiemelésével
- Komplex környezetvédelmi projekt: információgyűjtés a nyomtatott és digitális sajtóból, filmelemzések, üzemlátogatás, majd bemutató készítés, vagy akadályverseny szervezése a témában

Témakör: Kémia a mindennapokban

óraszám: 17 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- tudja és érti, hogy a közkeletű hiedelmeket nem szabad tényeknek tekinteni;
- tudja és érti, hogy a hétköznapi módon, a mindennapi tapasztalatokon alapuló gondolkodás nem elégséges a tudományos problémák megoldásához;
- tudja és érti, hogy attól még, hogy egy elem vagy vegyület mesterségesen került előállításra vagy természetes úton került kinyerésre, még ugyanolyan tulajdonságai vannak, ugyanannyira lehet veszélyes vagy veszélytelen, mérgező vagy egészséges.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- tisztában van azzal, hogy a bennünket körülvevő anyagokat a természetben található anyagokból állítjuk elő;
- tisztában van vele, hogy az életfolyamatainkhoz szükséges anyagokat a táplálékunkból vesszük fel zsírok, fehérjék, szénhidrátok, ásványi sók és vitaminok formájában;
- tud érvelni a változatos táplálkozás és az egészséges életmód mellett;
- képes a forgalomban lévő kemikáliák (növényvédő szerek, háztartási mosó- és tisztítószer) címkéjén feltüntetett használati útmutató értelmezésére, azok felelősségteljes használatára;
- tudja, hogy a különféle ásványokból, kőzetekből építőanyagokat (pl. meszet, betont, üveget) és fémeket (pl. vasat és alumíniumot) gyártanak;
- ismeri a kőolaj feldolgozásának módját, fő alkotóit, a szénhidrogéneket, tudja, hogy ezekből számos termék (motorhajtóanyag, kenőanyag, műanyag, textília, mosószer) készül.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A logikus gondolkodás készségének fejlesztése – A megbízható internetes információk keresésének és megosztásának támogatása – Az áltudományos információk felismerésének támogatása – Élelmiszerek összetevői – Káros szennedélyek – A vízkeménység – Mosószer, tisztítószer – Fertőtlenítőszer – Építőanyagok – A kőolaj – A legismertebb fémek 	<ul style="list-style-type: none"> – gyógyszer, – dohánytermék, drog, alkohol, – tápanyag, – élelmiszer-adalék, táplálékkiegészítő, mesterséges édesítőszer, tartósítószer, E- számok, – kemény víz, vízlágyítás, vízkőoldás, – mosószer, szappan, fertőtlenítőszer, – érc, – műanyag, – festékanyagok, – növényvédő szerek, – műtrágya, – mikro- és makrotápanyagok, – mesterséges szerek 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Digitális kultúra – Földrajz – Természettudomány – Biológia – Magyar nyelv és irodalom

TEVÉKENYSÉGEK

- Tudományos és áltudományos cikkek keresése a médiában, a szövegek elemzése, az áltudományosságra, megtévesztésre utaló jelek megfigyelése
- A tudomany.hu honlap felkeresése, egy kémiai tárgyú cikk elemzése
- Előadás felvételének megtekintése, eszmecsere
- Egyszerű laboratóriumi vizsgálatok élelmiszerekkel, pl. keményítő kimutatása jóddal, zsírtartalom kioldása benzinnel, fehérje kimutatása xantoprotein-próbával
- Gyakran fogyasztott élelmiszereink címkéinek elemzése: összetétel, élelmiszer-adalékok
- Játék: „Hány E-számot ismersz?” – ismert anyagok (nitrogén, aszkorbinsav, citromsav stb.) E-számainak kikeresése, összepárosítása
- Természetes színezékek az élelmiszerekben: cékla, csalán, bodza, hagymahéj, indigó stb. alkalmazása, a színyanyagok kivonása növényekből, színük kémhatástól függő változásának vizsgálata
- Az élelmiszerek tápanyag-összetételével és energiatartalmával kapcsolatos egyszerű számítások leírás alapján
- Kémia-biológia-testnevelés közös projekt: „Az egészséges táplálkozás és életmód”
- Cigarettdohány száraz lepárlása egyszerű kísérlettel, a lepárlás termékeinek (mérgező gázok, kátrány) megfigyelése
- Információgyűjtés az elektromos cigarettáról, a füstben található anyagokról
- Az alkoholizmussal és a metanol-mérgezéssel kapcsolatos cikkek keresése az elektronikus médiában, az etil-alkohol és a metil-alkohol tulajdonságainak és egészségkárosító hatásainak táblázatos összehasonlítása

- Drogprevenációs előadás meghívott előadóval vagy kiselőadások a drogokról és azok hatásairól
- Érvelő vita a legális és illegális drogok használatáról
- Gyógyszercímke elemzése a tanórán, az információk értelmezése, a hatóanyag és a kísérőanyagok azonosítása, a gyógyszer hatásai, mellékhatásai, a gyógyszer szedésével kapcsolatos javaslatok értelmezése
- A kemény és lágy víz összehasonlítása egyszerű tanuló kísérlettel (pl. szappan habzása különböző keménységű vizekben, vízlágyítás csapadékos vízlágyítással)
- Szappanok, mosószerek, samponok, fogkrémek vizsgálata egyszerű kísérletekkel
- A hypo vizsgálata, szintelenítő hatásának megfigyelése egyszerű kémcsőkísérletekkel, a hypo és a háztartási sósav egymásra hatásának veszélyei
- Fertőtlenítőszer a háztartásban (pl. alkohol, jód, ezüst, hidrogén-peroxid) – biztonságos felhasználásuk átbeszélése
- Mosószer, szappan, hajsampon, tusfürdő, fogkrém, háztartási vízkőoldó, fertőtlenítő címkéjének elemzése, különös tekintettel az összetételükre és a használatukkal kapcsolatos óvintézkedésekre
- Növényvédő szerek és festékek címkéjének elemzése, a használatukkal kapcsolatos óvintézkedések áttekintése
- „Mennyire lehet »bio« az ilyen címkével ellátott termék?” címmel érvelő vita kezdeményezése
- Látogatás egy biogazdaságban vagy kisfilm megtekintése egy ilyen termelési helyről
- Építőanyagok (mészkő, égetett mész, oltott mész, cement, beton, üveg, polisztirolhab, poliuretánhab, kőzetgyapot) tanulmányozása egyszerű megfigyeléssel és kísérletekkel
- Prezentáció készítése „Építőanyagok a múltban és napjainkban” címmel
- A kőolaj feldolgozásával kapcsolatos videofilm megtekintése és elemzése
- A kőolaj feldolgozásával kapcsolatos idegen nyelvű animáció szöveges narrációja
- Kőolajpárlatok (pl. benzin, petróleum, szilárd paraffin) egyszerű laboratóriumi vizsgálata (oldási és oldódási kísérletek, sűrűség megfigyelése)
- Kiselőadás vagy bemutató készítése „A gépjárművek motorhajtó anyagai” címmel
- Videofilm megtekintése és megbeszélése a műanyagokkal, a műanyag hulladékokkal kapcsolatban
- Ismertebb műanyagok égéstermékeinek vizsgálata
- „Áldás vagy átok a műanyag?” – érvelő vita a műanyagok használata mellett és ellen
- Textilminták összehasonlítása: gyapjú, pamut, selyem, műszál vizsgálata, ruhacímke elemzése, a mosási és tisztítási javaslatok elemzése
- A koks, faszén, aktív szén otthoni felhasználási lehetőségeinek feltérképezése
- Az aktív szén adszorpciós képességének vizsgálata
- Gyakran használt fémek tulajdonságainak vizsgálata laboratóriumban, kapcsolat keresése a fém felhasználása és a tulajdonságai között

FIZIKA 7-8. ÉVFOLYAM

	Óraszámok	
Évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Heti óraszám	1	2
Éves óraszám	36	72

Az általános iskolai fizika oktatásának célja, hogy a tanuló aktív problémamegoldóként a legkorszerűbb fizikai, tudományos ismereteket és készségeket sajátítsa el, egyúttal megismerje és pozitívan értékelje saját hazáját, nemzete kultúráját és hagyományait, valamint az egyetemes emberi kultúra legjelentősebb eredményeit. Fontos feladat továbbá a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, ismeretek és készségek együttes fejlesztése, az egyéni és a csoportos teljesítmény ösztönzése. Kiemelkedően fontos feladat a fizika esetében, minden oktatási szakaszban a pozitív attitűd és a megfelelő motiváltság kialakítása.

A tantárgy a szűken értelmezett szakmai ismeretanyag és a mindennapokban könnyen hasznosítható praktikus ismeretek átadásán túl olyan természettudományos módszerekkel vizsgálható kérdésekkel is foglalkozik, amelyek befolyásolják az egyén és a közösség életét, illetve kihatással vannak a jövő alakulására. Ilyenek például az egészségmegőrzéssel, a globális környezeti problémákkal, a természeti erőforrások felelős felhasználásával összefüggő problémák vagy a világűr kutatása. Fontos szempont a mindennapokban hasznosítható, releváns ismeretek nyújtása, valamint olyan készségek és képességek fejlesztése, mely a jövő ismeretrendszerében való eligazodást segítik.

A fizika tantárgy fontos feladata a diákok természettudományos szemléletének kialakítása, mely alapvetően a fizika tudományában alakult ki, és amelyet később a többi természettudománnyal foglalkozó tudomány átvett. Azt az attitűdöt kell a diákokban kialakítani, hogy a természet megismerhető, működése a természeti törvények segítségével leírható.

Világunk megismerésének vannak módszerei, szabályai, algoritmusai. Egyre több jelenséget tudunk megmagyarázni úgy, hogy alapvetőbb jelenségekre vezetjük azokat vissza. Ennek elengedhetetlen feltétele az, hogy különböző fogalmakat vezessünk be, melyekkel jellemezni tudjuk az adott dolgot, jelenséget. Ezek minél nagyobb részéhez számértékeket is rendelünk az összehasonlíthatóság miatt.

A témakörök szorosan kapcsolódnak a hétköznapi problémákhoz, természeti jelenségekhez és technikai alkalmazásokhoz. Az oktatási, tanulási folyamat mélyíti a szükséges szakmai ismereteket, támogatja a tudásalkalmazást, összekapcsolja a tantárgyon belüli és a tantárgyak közötti releváns információkat és szervesen épít a jelenség és tevékenység alapú tudásszervezés alapelveire. Ezeknek a céloknak a megvalósulását szolgálják a fizika tudományával, annak munkamódszerével valamint a globális környezeti problémákkal foglalkozó témakörök.

Az internethasználattal és prezentációk készítésével kapcsolatos tanulási eredmények:

- A tanuló fizikai szövegben, videóban el tudja különíteni a számára világos és nem érthető, további magyarázatra szoruló részeket;
- az internet segítségével adatokat gyűjt a legfontosabb fizikai jelenségekről;
- tanári útmutatás felhasználásával magabiztosan használ magyar nyelvű mobiltelefonos/táblagépes applikációkat fizikai tárgyú információk keresésére;

- ismer megbízható fizikai tárgyú magyar nyelvű internetes forrásokat;
- egyszerű számítógépes prezentációkat készít egy adott témakör bemutatására;
- projektfeladatok megoldása során önállóan, illetve a csoporttagokkal közösen különböző prezentációkat hoz létre a tapasztalatok és eredmények bemutatására;
- értelmezi a sportolást segítő kisalkalmazások által mért fizikai adatokat. Méréseket végez a mobiltelefon segítségével.

A tanulási folyamat során fontos a csoportmunka, melyben mindenki megtalálhatja a saját szerepét, ezáltal sikerélményhez, pozitív természettudományos attitűdhöz juthat.

A tanulók értékelésének módszerei között fontos szerepe van a prezentációra alapuló szóbeli feleletnek, a tesztek, esszék készítésének, az önálló munka, az aktív tanulás közbeni tevékenység értékelésének, illetve a csoportmunka csoportos értékelésének is. A cél az, hogy a tanulók képesek legyenek megérteni a megismert jelenségek lényegét, az alapvető technikai eszközök működésének elvét, az időszzerű társadalmi-gazdasági kérdések, problémák jelentőségét, s a fizika hozzájárulását a megoldási törekvésekhez.

A NAT fő témakörei:

1. Fizikai jelenségek megfigyelése, egyszerű értelmezése
2. Mozgások a környezetünkben, a közlekedés
3. A levegő, a víz, a szilárd anyagok
4. Fontosabb mechanikai, hőtani, elektromos és optikai eszközeink működésének alapjai, fűtés és világítás a háztartásban
5. Az energia megjelenési formái, megmaradása, energiatermelés és felhasználás
6. A Föld, a Naprendszer és a Világegyetem, a Föld jövője, megóvása

Fizika 7. évfolyam

Az évfolyamon tanítandó témakörök áttekintő táblázata:

Témakör	Óraszám
Bevezetés a fizikába	8
Mozgás közlekedés és sportolás közben	10
Lendület és egyensúly	10
Víz, levegő és szilárd anyagok a háztartásban és környezetünkben	5
Ellenőrzés, felzárkóztatás	3
Összes óraszám	36

Témakör: Bevezetés a fizikába

Óraszám: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- jó becsléseket tud adni egyszerű számítás, következtetés segítségével;
- értelmezi a sportolást segítő kisalkalmazások által mért fizikai adatokat. Méréseket végez mérőeszközökkel és a mobiltelefon segítségével;
- értelmezni tud egy jelenséget, megfigyelést valamilyen korábban megismert vagy saját maga által alkotott egyszerű elképzelés segítségével.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeléseket és kísérleteket végez a környezetében, az abból származó tapasztalatokat rögzíti;
- felismeri a tudomány által vizsgálható jelenségeket, azonosítani tudja a tudományos érvelést, kritikusan vizsgálja egy elképzelés tudományos megalapozottságát;
- hétköznapi eszközökkel méréseket végez, rögzíti a mérések eredményeit, leírja a méréssorozatokban megfigyelhető tendenciákat, ennek során helyesen használja a közismert mértékegységeket;
- ismeri a fizika fontosabb szakterületeit;
- tájékozott a fizika néhány új eredményével kapcsolatban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A fizika tudománya által vizsgálható jelenségek felismerése, a tudományos megismerés ismérvei – A testek mérhető tulajdonságai: a hosszúság, térfogat, tömeg jele, mértékegységei és mérőeszközei, a mértékegységek átváltása – Az alapvető fizikai mennyiségek jellemző értékeinek tapasztalati becslése – Az eltelt idő és a hőmérséklet jele, mértékegységei. A Celsius-skála – A távolság, a térfogat, az eltelt idő, a tömeg, a hőmérséklet közvetlen mérése a rendelkezésre állóeszközökkel (beleértve a mobiltelefon óráját vagy a digitális konyhai mérleget, más konyhai mérőeszközt) – A mérés pontosságának becslése ismételt mérések, illetve az eszköz jellemző adatainak ismeretében. A mérési eredmények összehasonlítása – Azonos anyagból készült különböző tömegű testek tömegének és térfogatának kapcsolata. Az anyagra jellemző sűrűség megállapítása – Sűrűségadatok használata a tömeg vagy térfogat kiszámolására – A fizika szakterületei, néhány újabb eredmény egyszerű bemutatása, egy állítás tudományos megalapozottságának kritikus vizsgálata 	<ul style="list-style-type: none"> – mérés, – hosszúság, – térfogat, – tömeg, – sűrűség, – idő, – hőmérséklet, – a mérés pontossága, – mért adatok átlaga, – becslés, – tudományos eredmény 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika, – Technika és tervezés, – Mértékegységek Története, – Földrajz, – Testnevelés és sport, – Biológia – Hittan, Bibliai

TEVÉKENYSÉGEK

- Adott idejű folyamatok létrehozása
- Szilárd, folyékony és légnemű anyagok térfogatának értelmezése, mérése
- Az emberi test méreteihez kötött távolságok vizsgálata

- Időtartam becslése
- Távolságok mérése térképeken
- Külső hőmérséklet vizsgálata egy adott időszakban, az eredmények ábrázolása, átlagérték kiszámítása
- A Föld éghajlatának globális változásával kapcsolatos hőmérsékleti adatsorok elemzése
- Szilárd és folyékony anyagok sűrűségének összehasonlítása, illetve becslése csoportos kísérletezés során
- Bemutató készítése a fizika egyik nevezetes felismeréséről, tudósáról

Témakör: Mozgás közlekedés és sportolás közben

Óraszám: 10 + 1 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a saját maga által használt eszközök (közlekedési eszközök, szerszámok) működési elvének lényegét;
- felismeri a fizikai kutatás által megalapozott technikai fejlődés egyes fejezeteinek a társadalomra, illetve a történelemre gyakorolt hatását, meg tudja fogalmazni a természettudomány fejlődésével kapcsolatos alapvető etikai kérdéseket;
- tisztában van néhány járműbiztonsági rendszer működésének fizikai hátterével.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfelelően tudja összekapcsolni a hely- és időadatokat. Különbséget tesz az út és elmozdulás fogalma között. Ismeri, és ki tudja számítani az átlagsebességet, a mértékegységeket megfelelően használja. Tudja, hogy lehetnek egyenletes és nem egyenletes mozgások. Ismeri a testek sebességének nagyságrendjét;
- meghatározza az egyenes vonalú egyenletes mozgást végző test sebességét, a megtett utat, az út megtételéhez szükséges időt;
- tisztában van a mozgások kialakulásának okával, ismeri az erő szerepét egy mozgó test megállításában, elindításában, valamilyen külső hatás kompenzálásában;
- megismeri jelentős fizikusok életének és tevékenységének legfontosabb részleteit, azok társadalmi összefüggéseit (pl. Isaac Newton, Arkhimédész, Galileo Galilei).

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A hely megadása, a környezetben tapasztalható mozgások megfigyelése, csoportosítása a pálya és a helyváltoztatás gyorsasága alapján – A sebesség nagysága, iránya, mértékegysége – A közel állandó sebességű mozgások (mozgólépcső, autó, korcsolya) megfigyelése, kialakulásuk körülményei, Newton első törvénye – A megtett út, az utazásból hátralévő idő kiszámolása a sebesség nagyságának segítségével 	<ul style="list-style-type: none"> – hely, – pálya, – elmozdulás, – út, – átlagsebesség, – kölcsönhatás, – gyorsulás, – nehézségi gyorsulás, – erő, – Newton első és második törvénye 	<ul style="list-style-type: none"> – Technika és tervezés – Matematika – Környezetvédelem – Földrajz – Tudomány- és technika történet – Közlekedés – Digitális kultúra – Vizuális kultúra – Gazdasági ismeretek

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az elejtett test mozgásának vizsgálata. A nehézségi erő és a nehézségi gyorsulás. Newton 2. törvénye – A gyorsuló és kanyarodó autó sebesség változását okozó külső hatás (súrlódás, súrlódási erő) azonosítása – A sebességváltozást okozó erő nagyságának és a tömeg szerepének megfigyelése fékezés során – A légzsák és a biztonsági öv működésének fizikai magyarázata 		

TEVÉKENYSÉGEK

- Anyaggyűjtés és beszélgetés Newton vagy Galilei életéről, sokoldalú kutatásairól
- Sebességrekordok gyűjtése, vizsgálata
- Közlekedéstervezés, az átlagsebességek vizsgálata
- Sebesség mérésére szolgáló eljárás kidolgozása
- Mozgások elemzése

Témakör: Lendület és egyensúly

Óraszám: 10 + 1 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök szerszámok) működési elvének lényegét;
- felismeri a fizikai kutatás által megalapozott technikai fejlődés egyes fejezeteinek a társadalomra, illetve a történelemre gyakorolt hatását, meg tudja fogalmazni a természettudomány fejlődésével kapcsolatos alapvető etikai kérdéseket;
- megismeri jelentős fizikusok életének és tevékenységének legfontosabb részleteit, azok társadalmi összefüggéseit (pl. Isaac Newton, Arkhimédész, Galileo Galilei).

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- egyszerű eszközökkel létrehoz periodikus mozgásokat, méri a periódusidőt, fizikai kísérleteket végez azzal kapcsolatban, hogy mitől függ a periódusidő;
- tisztában van a mozgások kialakulásának okával, ismeri az erő szerepét egy mozgó test megállításában, elindításában, valamilyen külső hatás kompenzálásában;
- tisztában van a rugalmasság és rugalmatlanság fogalmával, az erő és az általa okozott deformáció közötti kapcsolat jellegével. Be tudja mutatni az anyag belső szerkezetére vonatkozó legegyszerűbb modelleket, kvalitatív jellemzőket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A lendület kiszámítása, a lendület megmaradásának vizsgálata néhány hétköznapi helyzetben 	<ul style="list-style-type: none"> – lendület, – a lendület megmaradása, – periódusidő, 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Kémia – Technika és tervezés – Környezetvédelem

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A rakéta mozgásának kísérleti vizsgálata (léggömb-rakéta), fizikai magyarázata. Newton harmadik törvénye – Körmozgások és lengések (például a hinta lengései) megfigyelése, a periódusidő mérése. A periódusidőt befolyásoló tényezők azonosítása. – A környezetünkben megfigyelhető nyugvó testek egyensúlyának vizsgálata. Annak magyarázata, hogy miért nem esik le, miért nem fordul el a test – Rugalmas és rugalmatlan alakváltozások megfigyelése, a kétféle viselkedés összehasonlítása – Szemléletes kép kialakítása a szilárd anyagok belső szerkezetéről 	<ul style="list-style-type: none"> – fordulatszám, – egyensúly, – amplitúdó, – rezgésszám, – rugalmas alakváltozás, – Newton harmadik törvénye 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra – Technika történet – Történelem

TEVÉKENYSÉGEK

- Egyszerű ütközések kísérleti vizsgálata a lendületmegmaradás szemléltetésére
- Egyes háztartási eszközök, mint egyszerű gépek erőátvitelének vizsgálata
- A Föld mozgási periódusainak vizsgálata az időszámítás szempontjából
- Anyaggyűjtés és beszélgetés: Arkhimédész és gépei
- Néhány gép (például: emelők, gőzgép, elektromos motor, benzinmotor) működésének megfigyelése, gazdaságot, társadalmat megváltoztató hatásának bemutatása
- A szilárd anyagok belső szerkezetét ábrázoló rajz vagy demonstrációs eszköz készítése

Témakör: Víz, levegő és szilárd anyagok a háztartásban és a környezetünkben

Óraszám: 5+1 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a környezetében előforduló legfontosabb természeti jelenségek fizikai magyarázatát;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- jellemzi az anyag egyes halmazállapotait, annak sajátságait, jellemzőit,;
- tudja magyarázni a folyadékokban való úszás, lebegés és elmerülés jelenségét, az erre vonatkozó sűrűségfeltételt;
- tudja, miben nyilvánulnak meg a kapilláris jelenségek, ismer ezekre példákat a gyakorlatból (pl. növények tápanyagfelvétele a talajból)

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A víz tapasztalati tulajdonságainak kísérleti vizsgálata és értelmezése: összenyomhatatlanság, sűrűség, folyékonyosság 	<ul style="list-style-type: none"> – légnemű, – folyékony, szilárd – kapilláris csövek, nyomás, 	<ul style="list-style-type: none"> – Földrajz – Matematika – Biológia, – Egészségtan – Közlekedés

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A nyomás jele, mértékegysége. Alkalmazása a felületre ható erő kiszámolására – A hidrosztatikai nyomás kísérleti vizsgálata, a mélységtől való függés és az iránytól való függetlenség felismerése. A hidrosztatikai nyomás kiszámolása – Az acélból készült hajók úszásának fizikai magyarázata, a sűrűségfeltétellel és Arkhimédész-törvényének segítségével – Kapilláris jelenségek megfigyelése a háztartásban (felmosás, szivacs) – A levegő fizikai tulajdonságai: nyomás, hőmérséklet, páratartalom 	<ul style="list-style-type: none"> – hidrosztatikai nyomás, felhajtóerő, – úszás, – lebegés, sűrűségfeltétel, – átlagsűrűség – nyomáskülönbség 	<ul style="list-style-type: none"> – Tudomány- történet – Technika és tervezés - háztartás – Vizuális kultúra – építészet, festészet – Digitális kultúra

TEVÉKENYSÉGEK

- A nyomás időjárástól és magasságtól való függésének kísérleti vizsgálata
- A páratartalom változásának kísérleti vizsgálata egyszerű mérőeszközzel, a páratartalom hatása a lakókörnyezetre, az emberi szervezetre
- Úszó sűrűségmérő működésének vizsgálata, értelmezése
- Cartesius-búvár készítése
- A kapilláris jelenségek szerepe a természetben, anyaggyűjtés
- Az álló, ülő, fekvő ember által a talajra kifejtett nyomás becslése
- Beszélgetés az alábbi kérdésekről: Hogyan érzékeljük a levegő nyomását, miért pattog a fülünk, ha gyorsan emelkedünk vagy süllyedünk?

Fizika 8. évfolyam

Heti óraszám: 2 óra

Éves óraszám: 72 óra

Az évfolyamon tanítandó témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Víz, levegő és szilárd anyagok a háztartásban és a környezetünkben	9
Az energia	8
Elektromosság a háztartásban	14
Világítás, fény, optikai eszközök	12
Hullámok	10
Égi jelenségek megfigyelése és magyarázata	10
Környezetünk globális problémái	6
Ellenőrzés, felzárkóztatás	3
Éves óraszám	72

Témakör: Víz, levegő és szilárd anyagok a háztartásban és környezetünkben

Óraszám: 9 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a környezetében előforduló legfontosabb természeti jelenségek (például időjárási jelenségek, fényviszonyok változásai, égi jelenségek) fizikai magyarázatát;
- ismeri a saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, szerszámok) működési elvének lényegét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- jellemzi az anyag egyes halmazállapotait, annak sajátosságait, ismeri a halmazállapot-változások jellemzőit, a halmazállapot-változások és a hőmérséklet alakulásának kapcsolatát
- kísérletezés közben, illetve a háztartásban megfigyeli a folyadékok és szilárd anyagok melegítésének folyamatát, és szemléletes képet alkot a melegedést kísérő változásokról, a melegedési folyamatot befolyásoló tényezőkről.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A jég olvadásának és a víz fagyásának kísérleti vizsgálata, a hőmérséklet időbeli változásának megfigyelése. Az olvadáspont – A környezetben lezajló termikus kölcsönhatások felismerése, összegyűjtése – A leves, a tea melegítésének megfigyelése. A melegítés gyorsaságát meghatározó fizikai körülmények kísérleti vizsgálata, egyszerű magyarázata – A víz forrásának kísérleti megfigyelése, a hőmérséklet mérése: forráspont, vízgőz – A halmazállapotok és halmazállapot-változások értelmezése az anyagot alkotó részecskék (apró golyók) egyszerű modelljének felhasználásával – A téli fagy romboló erejének fizikai magyarázata, a fagyás megfigyelése jégkocka készítés – Szilárd anyagok melegítésének kísérleti megfigyelése, a tapasztalt hőtágulás, hővezetés kvalitatív fizikai magyarázata – A szél, az eső, a harmat, a dér, a hó, a jégeső és a felhők kialakulásának egyszerű fizikai magyarázata 	<ul style="list-style-type: none"> – fagyás, – olvadás, – párolgás, – lecsapódás, – forrás – termikus kölcsönhatás, melegítés, – felvett és leadott hő, 	<ul style="list-style-type: none"> – Földrajz, – Matematika – Kémia – Biológia – Technika és tervezés - Háztartási ismeretek

TEVÉKENYSÉGEK

- Hőmérő készítése
- Halmazállapot-változások kísérleti megfigyelése, mért adatok lejegyzése
- A víz előfordulásainak vizsgálata a természetben

Témakör - Az energia
Óraszám: 8+1 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tudja azonosítani a széles körben használt technológiák környezetkárosító hatásait, és fizikai ismeretei alapján javaslatot tesz a károsító hatások csökkentésének módjára;
- tudatában van az emberi tevékenység természetére gyakorolt lehetséges negatív hatásainak és az ezek elkerülésére használható fizikai eszközöknek és eljárásoknak (pl. porszűrés, szennyezők távolról való érzékelése alapján elrendelt forgalomkorlátozás).

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tisztában van azzal, hogy az energiának ára van, gyakorlati példákon keresztül ismerteti az energiatakarékosság fontosságát, ismeri az energiatermelés környezeti hatásait, az energiabiztonság fogalmát;
- ismeri a jövő tervezett energiaforrásaira vonatkozó legfontosabb elképzeléseket;
- előidézi egyszerű energiaátalakulással járó folyamatokat (melegítés, szabadesés), megnevezi az abban szereplő energiákat;
- ismeri a zöldenergia és fosszilis energia fogalmát, az erőművek energiaátalakításban betöltött szerepét, az energiafelhasználás módjait és a háztartásokra jellemző fogyasztási adatokat;
- átlátja a táplálékok energiatartalmának szerepét a szervezet energiaháztartásában és az ideális testsúly megtartásában;
- kvalitatív ismeretekkel rendelkezik az energia szerepéről, az energiaforrásokról, az energiaátalakulásokról.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A teljesítmény használata az energiafogyasztás meghatározására – A lakásban található legnagyobb fogyasztók kiválasztása, jellemző adataik (teljesítmény, energiafogyasztás) áttekintése – A háztartásban használt energiahordozók megismerése: elektromos áram, földgáz, szén, fa – Az energiahordozók jellemzése, csoportosítása: fosszilis energia, zöldenergia – Az energia árának becslése néhány fűtési-melegítési módszer (például gázkonvektor, elektromos vízmelegítő) esetében a háztartás számláinak segítségével – A rugalmas energia mozgási energiává alakulásának (rugós eszközzel kilőtt golyó), a helyzeti energia mozgási energiává 	<ul style="list-style-type: none"> – energiafogyasztás, teljesítmény, energiahordozók, zöldenergia, fosszilis energia, – energiabiztonság, energiatakarékosság, energiamegmaradás, rugalmas energia, – helyzeti energia, – mozgási energia, – belső energia 	<ul style="list-style-type: none"> – Környezetvédelem – Matematika – Földrajz – Vizuális kultúra-Építészet – Technika és tervezés - Háztartási ismeretek – Gazdasági ismeretek

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>alakulásának (zuhanó test) megfigyelése. A mozgási energia belső energiává alakulásának (összedörzsölt tenyér) megfigyelése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az erőművekben bekövetkező energiaátalakulások vizsgálata, az energia megmaradása – A szélérőmű, napelemek, napkollektor működésének értelmezése – Néhány energiatakarékosági lehetőség gyakorlatban való közvetlen megfigyelése, működési elve: termosztátos fűtőeszköz, hőszigetelés – A táplálkozási problémák fizikai hátterének megismerése: az energiafogyasztás és bevitel egyensúlyának vizsgálata az élelmiszerek energiatartalmát megadó adatok segítségével 		

TEVÉKENYSÉGEK

- Az emberiség energiafogyasztásának és a rendelkezésre álló energiaforrások mennyiségének áttekintése, az energiabiztonság fogalma
- A jövő lehetséges energiaforrásaival kapcsolatos ismeretek gyűjtése, bemutatása
- A háztartásban használatos izzók gazdaságosságának összehasonlítása
- Az emberi szervezet energiafelhasználásának elemzése
- Az energiatakarékoság lehetséges módszereinek vizsgálata a közvetlen környezetben
- A diákok egy átlagos napja energiafogyasztás szempontjából. Milyen energiahordozókat használt, milyen energiaszükségletet elégített ki, a felhasznált energiamennyiség becslése

Témakör: Elektromosság a háztartásban

Óraszám: 14+1 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a legfontosabb saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, elektromos háztartási eszközök, szerszámok) működésének fizikai lényegét;
- ismeri a villamos energia felhasználását a háztartásban, az energiatakarékoság módozatait, az érintésvédelmi és biztonsági rendszereket és szabályokat;
- felismeri a fizikai kutatás által megalapozott technikai fejlődés egyes fejezeteinek a társadalomra, illetve a történelemre gyakorolt hatását, meg tudja fogalmazni a természettudomány fejlődésével kapcsolatos alapvető etikai kérdéseket;

- megismeri jelentős fizikusok életének és tevékenységének legfontosabb részleteit, azok társadalmi összefüggéseit (pl. Faraday, Jedlik Ányos, Ohm, Ampere, Volta, Galvani).

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri az elektromos állapot fogalmát, kialakulását, és megmagyarázza azt az anyagban lévő töltött részecskék és a közöttük fellépő erőhatások segítségével;
- szemléletes képe van az elektromos áramról, ismeri az elektromos vezetők és szigetelők fogalmát;
- használja a feszültség, áramerősség, ellenállás mennyiségeket egyszerű áramkörök jellemzésére;
- tudja, hogy a Földnek mágneses tere van, ismeri ennek legegyszerűbb dipól közelítését. Ismeri az állandó mágnes sajátságait, az iránytűt.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az elektromos állapot kialakulásának megfigyelése kísérletezés közben, magyarázata a töltött részecskék és atomról alkotott egyszerű elképzelés (elektron, proton, atommag) segítségével – A villámok kialakulásának fizikai magyarázata – Szemléletes kép alkotása az elektromos – egyen és váltakozó – áramról. Egyen és váltakozó-áramú eszközök azonosítása a környezetünkben – A feszültség és áramerősség jele, mértékegysége, feltüntetése az elektromos eszközökön – Az áramerősség várható értékének meghatározása az ellenállás ismeretében. A technikai alkalmazásokban gyakori szigetelő és vezető anyagok ellenállásának mérése – Az egyszerű áramkör részei: áramforrás, kapcsoló, fogyasztók, vezeték – Elemek és akkumulátorok jellemző adatainak összehasonlítása – Az emberre veszélyes feszültség és áramerősség értékek. Az áramütés hatása – A Joule-hő meghatározása. A vasaló, a hajszárító, a vízmelegítő működési elve: a fűtőszál kialakítása és szerepe – Áramütés-veszélyes helyzetek a lakásban: A rövidzár, a biztosíték és a földelés szerepe az elektromos eszközök biztonságos használata során – Az iránytű használatának fizikai alapja 	<ul style="list-style-type: none"> – atom, – elektromos állapot, – elektromos áram, – feszültség, – áramerősség, – áramkör, – ellenállás, – Ohm törvénye, – áramforrás, – fogyasztó, – Joule-hő, – áramütés, – elektromos energia, – teljesítmény, – dipólus, – transzformátor 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Energiatakarékosság – Biológia – Kémia – Balesetvédelem – Technika és tervezés – Történelem – Pénzügyi ismeretek

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Jedlik Ányos munkássága és az elektromos motor. A transzformátor működésének megfigyelése		

TEVÉKENYSÉGEK

- A dörzselektromos jelenség kísérleti vizsgálata például léggömbök felhasználásával
- Háztartási eszközök elektromos tulajdonságainak vizsgálata
- Az elektromos biztosíték szerepe és működése a háztartásban
- Elemek és akkumulátorok környezeti hatásának elemzése
- Adatok gyűjtése a Föld mágneses teréről
- Egyszerű áramkörök készítése, az áramkörbe illesztett változó ellenállású elem (változó hosszúságú grafitbél) hatásának megfigyelése, lehetőség szerint a feszültség és áramerősség mérése az áramkörben.

Témakör: Világítás, fény, optikai eszközök

Óraszám. 12+1 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, elektromos háztartási eszközök, szerszámok) működési elvének lényegét;
- felismeri a fizikai kutatás által megalapozott technikai fejlődés egyes fejezeteinek a társadalomra, illetve a történelemre gyakorolt hatását, meg tudja fogalmazni a természettudomány fejlődésével kapcsolatos alapvető etikai kérdéseket;
- gyakorlati példákon keresztül ismeri a fény és anyag legelemibb kölcsönhatásait (fénytörés, fényvisszaverődés, elnyelés, sugárzás), az árnyékjelenségeket, mint a fény egyenes vonalú terjedésének következményeit, a fehér fény felbonthatóságát.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri az aktuálisan használt elektromos fényforrásokat, azok fogyasztását és fényerejét meghatározó mennyiségeket, a háztartásban gyakran használt áramforrásokat;
- ismeri a látás folyamatát, a szem hibáit és a szemüveg szerepét ezek kijavításában, a szem megerősítésének (például számítógép) következményeit;
- ismeri néhány gyakran használt optikai eszköz részeit, átlátja működési elvüket;
- tisztában van a fény egyenes vonalú terjedésével, szabályos visszaverődésének törvényével, erre hétköznapi példákat hoz.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– A fény egyenes vonalú terjedésének megfigyelése, kísérleti vizsgálata, demonstrálása párhuzamos nyaláb vagy kis teljesítményű (az egészségre veszélytelen) lézer segítségével – A síktükörben látható tükörkép kialakulásának magyarázata a fény	– fényforrás, – szabályos visszaverődés, – tükör, – fénytörés, – gyűjtő és szórólencse,	– Biológia – Egészségtan – Művészetek – Vizuális kultúra – Matematika - geometria – Technika és tervezés

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>szabályos visszaverődésével, a fénysugár útjának megrajzolásával</p> <ul style="list-style-type: none"> – A háztartásban használt fényforrások és azok tulajdonságainak (a fény színe, a fényerősség, a kibocsátott fény térbeli eloszlása, az energiahatékonyság, ár, élettartam) megismerése, a működésükhöz szükséges áramforrás kiválasztása – A fénytörés jelenségének megfigyelése – A gyűjtőlencse optikai tulajdonságainak kísérleti vizsgálata. A nagyító képalkotásának fizikai magyarázata – A látás folyamatának fizikai magyarázata. Jellegzetes lencsehibák: rövidlátás, távollátás, ezek korrekciója szemüveggel, kontaktlencsével, lézeres beavatkozással. A szem egészségvédelme – Megfigyelések nagyítóval vagy mikroszkóppal illetve távcsővel vagy látcsővel – A távcső és mikroszkóp részeinek vizsgálata, működésének fizikai magyarázata 	<ul style="list-style-type: none"> – fókusz távolság, fókuszpont 	

TEVÉKENYSÉGEK

- A környezetben található fényforrások megfigyelése, néhány fényforrás (kerékpáros lámpák) szétszerelése, az alkatrészek szerepének megvizsgálása
- A környezetben létrejövő árnyékok megfigyelése, fényképezése, kialakulásának magyarázata a fény egyenes vonalú terjedésével
- A Hold árnyéka a Földön: a napfogyatkozás, a Föld árnyéka a Holdon: holdfogyatkozás
- Optikai illúziók vizsgálata
- A különböző élőlények látórendszere, látástartománya: anyaggyűjtés, projektmunka
- Camera obscura készítése
- Az iskola világítási rendszerének megismerése közvetlen megfigyelés segítségével. Hány darab és milyen világítóttest van használatban, mennyi ideig működnek, milyen rendszerességgel, mennyit fizet az iskola ezért az energiáért?

Témakör: Hullámok

Óraszám: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tudja azonosítani a széles körben használt technológiák környezetkárosító hatásait, és fizikai ismeretei alapján javaslatot tesz a károsító hatások csökkentésének módjára;

- gyakorlati példákon keresztül ismeri a fény és anyag legelemibb kölcsönhatásait (fénytörés, fényvisszaverődés, elnyelés, sugárzás), az árnyékjelenségeket, mint a fény egyenes vonalú terjedésének következményeit, a fehér fény felbonthatóságát;
- érti a színek kialakulásának elemi fizikai hátterét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- érti a hullámmozgás lényegét és a jellemző legfontosabb mennyiségeket: frekvencia, amplitúdó, hullámhossz, terjedési sebesség;
- megfigyeli az elterjedt hangszereket használat közben, felismeri azok működési elvét;
- ismeri a hallás folyamatát, a levegő hullámzásának szerepét a hang továbbításában. Meg tudja nevezni a halláskárosodáshoz vezető főbb tényezőket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Rugalmas kötélén, rugón kialakított állóhullámok megfigyelése, jellemzése – A vízhullámok kísérleti vizsgálata, a mozgás leírása – A haladó hullámok kialakulásának elvi magyarázata. Az amplitúdó, a frekvencia, a hullámhossz – A levegőben terjedő lökéshullám megfigyelése egyszerű kísérleti eszközökkel. A terjedési sebesség becslése – A hang tulajdonságainak (hangmagasság, hangerő) fizikai magyarázata – Egyes hangszerek hangképzésének elve, a hangszerek megfigyelése működés közben – A hallás mechanizmusának fizikai lényege, a hallást károsító tényezők ismerete – A fény hullámtermészetének ismerete – A színek észlelésének magyarázata, a kiegészítő színek 	<ul style="list-style-type: none"> – állóhullám, hullámhossz, frekvencia, – hullám terjedési sebessége, – hangmagasság, hangerő, – szivárvány színei, kiegészítő színek 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene – Biológia – Egészségtan – Hittan - Biblia – Vizuális kultúra - festészet – Földrajz

TEVÉKENYSÉGEK

- A cunami jelenségének megismerése, magyarázata
- Hangok keltése, elemzése egyszerű esetekben
- Hangok észlelésének vizsgálata
- Szivárvány létrehozása, megfigyelése a természetben
- Fényfestés, játékok, kísérletek színekkel
- Kísérletek vízhullámokkal
- Színek kikeverése festékekkel

Témakör: Égi jelenségek megfigyelése és magyarázata

Óraszám: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri a fizikai kutatás által megalapozott technikai fejlődés egyes fejezeteinek a társadalomra, illetve a történelemre gyakorolt hatását, meg tudja fogalmazni a természettudomány fejlődésével kapcsolatos alapvető etikai kérdéseket;
- ismeri a környezetében előforduló legfontosabb természeti jelenségek (például időjárási jelenségek, fényviszonyok változásai, égi jelenségek) fizikai magyarázatát;
- megismeri jelentős fizikusok életének és tevékenységének legfontosabb részleteit, azok társadalmi összefüggéseit (pl. Isaac Newton, Kopernikusz, Galileo Galilei).

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- érti a nappalok és éjszakák változásának fizikai okát, megfigyelésekkel feltárja a holdfázisok változásának fizikai hátterét. Látja a Nap szerepét a Naprendszerben mint gravitációs centrum és mint energiaforrás;
- ismeri a csillagok fogalmát, számuk és méretük nagyságrendjét. Ismeri a világűr fogalmát, a csillagászati időegységeket (nap, hónap, év) és azok kapcsolatát a Föld és Hold forgásával és keringésével;
- ismeri a csillagképek, a Sarkcsillag, valamint a Nap égi helyzetének szerepét a tájékozódásban;
- tisztában van a galaxisok mibenlétével, számuk és méretük nagyságrendjével. Ismeri a Naprendszer bolygóinak fontosabb fizikai jellemzőit;
- tisztában van az űrkutatás aktuális céljaival, legérdekesebb eredményeivel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A Nap fizikai jellemzői. A Nap energiájának forrása – A Föld Nap körüli mozgásának, a Hold Föld körüli mozgásának fizikai jellemzői – Anyaggyűjtés arról, hogyan változtatták meg Kopernikusz és Kepler felismerései a korábbi világképet – A Nap járásának megfigyelése egy bot árnyékának segítségével, az égtájak meghatározása – A Hold megfigyelése, felszíni formáinak magyarázata: meteorok – Anyaggyűjtés arról, hogyan figyelte meg Galilei a Holdat és hogyan értelmezték a látottakat – A Hold fázisainak megfigyelése, fizikai magyarázata a Nap, Föld, Hold helyzete alapján – Föld típusú bolygók és óriásbolygók, a bolygók jellegzetességeinek egyszerű fizikai magyarázata – A csillagok sajátosságai, megkülönböztetésük a bolygóktól, 	<ul style="list-style-type: none"> – napközéppontú világkép, – földtípusú bolygó, – óriásbolygó, – holdfázis, – fogyatkozások, – csillag, galaxis, – fekete lyuk, – fényév 	<ul style="list-style-type: none"> – Csillagászat – Tudománytörténet – Földrajz – Etika – Űrkutatás – Történelem – Technika – Környezetvédelem – Magyar nyelv és irodalom – Néprajz – Művészetek – Kémia – Hittan: Mitológia, Biblia – Digitális kultúra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>látszólagos mozgásuk fizikai értelmezése, a legfontosabb csillagképek megfigyelése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ismerkedés az égbolt egyéb égi objektumaival: a Tejútrendszer, galaxisok, fekete lyukak. Az objektumok legfontosabb fizikai jellemzőinek feltérképezése. – Az űrkutatás aktuális céljai, legfontosabb irányai: az űrszondák, a nemzetközi űrállomás, az űrtávcsövek, a műholdak tevékenységének bemutatása – A világűr kutatásának kérdései: élet a Világegyetemben, a Világegyetem keletkezése és fejlődése 		

TEVÉKENYSÉGEK

- A Hold megfigyelése , holdkelte, napkelte
- Az aktuális csillagászati hírek elemzése
- Beszélgetés a világűr méreteiről s az értelmes élet lehetőségeiről a világűrben
- Beszélgetés a fény véges sebességéről, s a csillagos ég ebből következő látványáról
- Gyűjtőmunka a Naprendszer égitestjeiről
- Olyan jelenségek és megfigyelések összegyűjtése, amik azt támasztják alá, hogy a Föld gömbölyű, nem pedig lapos
- Betekintés a Nemzetközi Űrállomás életébe internetről

Témakör: Környezetünk globális problémái

Óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tudja azonosítani a széles körben használt technológiák környezetkárosító hatásait, és fizikai ismeretei alapján javaslatot tesz a károsító hatások csökkentésének módjára;
- ismeri az éghajlatváltozás problémájának összetevőit, lehetséges okait. Tisztában van a hagyományos ipari nyersanyagok földi készleteinek végességével és e tény lehetséges következményeivel.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- környezetében zajsztintméréseket végez számítógépes mérőeszközzel, értelmezi a kapott eredményt;
- ismeri az ózonpajzs elvékonyodásának és az ultraibolya sugárzás erősödésének tényét és lehetséges okait.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Az ózonpajzs elvékonyodásának hatása, a Földet ért ultraibolya	– éghajlatváltozás, – üvegházhatás,	– Környezetvédelem – Földrajz

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>sugárzás erősödése, az ózonpajzs védelmében hozott intézkedések</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az éghajlatváltozás okai és következményei. Az éghajlat változására utaló fizikai mennyiségek értékeinek vizsgálata – A tengerszint emelkedésének fizikai okai – A tüzelőanyagok elégetésének szerepe az üvegházhatás kialakulásában – Az emberi tevékenység természetre gyakorolt hatása: az ökológiai lábnyom – A fényszennyezés megfigyelése – A zajszennyezés fogalma – Innovatív technológiák a környezet és az ember védelmében: porszűrők működési elve, hangszigetelés, energiatakarékos eszközök használata, a levegőben található szennyezők távolról történő mérése alapján elrendelt forgalomkorlátozás 	<ul style="list-style-type: none"> – ökológiai lábnyom, – környezettudatosság, – fényszennyezés, – zajszennyezés 	<ul style="list-style-type: none"> – Biológia – Gazdasági ismeretek – Egészségtan – Ökológia – Etika

TEVÉKENYSÉGEK

- Sötét és világos felületek fényelnyelési tulajdonságainak kísérleti vizsgálata (természeti megfigyelése)
- A globális éghajlatváltozás bizonyítékainak gyűjtése, vizsgálata, a lehetséges következmények elemzése, az emberi cselekvés lehetőségeinek megvitatása, a tudomány szerepének mérlegelése
- A zajszint mérése mobiltelefonnal vagy más alkalmas eszközzel
- Saját ökológiai lábnyom csökkentését eredményező tevékenységek tervezése
- Üvegházhatás megfigyelése, értelmezése (pl. üvegház, napon álló autó)

BIOLÓGIA 7-8. ÉVFOLYAM

Alapul szolgáló kerettanterv:

https://www.oktatas.hu/koznevelo/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_alt_isk_5_8

(Letöltés dátuma: 2020.05.21)

7-8. ÉVFOLYAM

Évfolyam	7.	8.
Heti óraszám	2	1
Éves óraszám	72	36

A biológia helye a természettudományos nevelésben

A biológia tanulása-tanítása továbbviszi a korábbi években elkezdett fogalmi fejlődés folyamatát, elmélyíti és rendszerezi a kulcsfogalmak köré szervezett elméleti tudást. Eszközöket ad a tanulók kezébe, amelyekkel a körülöttük lévő élővilágot tanulmányozhatják, meggyőzi őket az így szerzett tudás megbízhatóságáról. A tanulók önmagukat mint biológiai lényt is vizsgálják, a sejtektől a szervrendszereken át a szervezet egészéig felépítve az emberi testről és szellemi, lélektani működéséről alkotott képüket. A tanulók képet kapnak a biológia kulcsfogalmairól, alapvető elméleteiről, de lehetőségük van az érdeklődésüknek megfelelő, elmélyültebb vizsgálódásra is, ami utat nyit az élettudományok és a hozzájuk kapcsolódó életpályák felé. Ezt szolgálhatja egy-egy részterület pl. projektalapú vizsgálata az iskolai laboratórium eszközeivel, a tanulók lakóhelyi és természeti környezetének felfedezésével.

Fogalmi fejlődés, elmélet-gyakorlat viszonya

A kulcsfogalmak és elméletek fejlesztése a tapasztalati alapoktól a tudományos igényű értelmezésekig fokozatosan és differenciáltan történhet. Egy-egy bonyolultnak tűnő fogalom bevezethető az említés, ismerkedés szintjén, de a következő tanulási kör lehetőséget ad a tanulóknak az újabb elemek beépítésére vagy akár a fogalmi váltásra is. A műveltségi jellegű tudás esetében a tanulók a saját szavaikkal is hűen visszaadhatják a fogalmak jelentését, de a szakértői jellegű, továbbtanulást előkészítő tudás megkívánja a definíciók és tudományos elnevezések használatát. Az aktív tanulási módszerek alkalmazása több időt igényel, de a tanulók így azokat a vizsgálati és gondolkodási műveleteket is gyakorolhatják, amelyeknek az iskolán kívül a mindennapi életben is hasznát vehetik.

A tanulás-tanítás fejlesztési céljai és módszerei

A tanult ismereteket a tanulók olyan gondolkodási sémákba illeszthetik, mint pl. a törzsfajlás, az egyedfejlődés, a felépítés és működés, az alkalmazkodás vagy az egyensúly. A gondolkodás fejlesztése magában foglalja a biológiai szerveződési szintek elemzését, a részekre bontás és egységben látás képességét, a változások és folyamatok azonosítását, a rendszer és környezete közötti kapcsolatok feltárását. A biológia jó lehetőséget ad a problémamegoldó gondolkodás fejlesztésére is, amiben egyszerre lehet jelen az elemzés, az alkalmazás és az alkotás készsége. A kutatási készségeket a tudományosan vizsgálható problémák felismerése, a kutatási kérdés megfogalmazása, a hipotézisalkotás, a kísérlettervezés és -kivitelezés, az eredmények rögzítése és értelmezése fejlesztheti. Ezek a készségek a mindennapi életben is alkalmazhatóak, így a természettudományos műveltség részét is képezik. Az értékek és attitűdök formálásának fontos eszköze a kritikai gondolkodás, a több szempontú megközelítések alkalmazása. A természeti környezet védelme számos ponton kerül

ellentétbe a rövid távon nyereséges, de önpusztító gazdálkodás haszonélvezőinek igényeivel. Természet és gazdálkodás összhangja vezethet a fenntartható életminőséghez. Az egészségnevelés sem hatékony csupán az elméleti megfontolásokra építve, szükség van az egészség értékékként való kezelésére és az ennek megfelelő életvezetés kialakítására.

A hatékony tanulás interakciókra épül, ezért a kommunikáció és együttműködés fejlesztését is be kell illeszteni a tanulás-tanítás folyamatába. Ezt a rendszeres tanuló-tanuló, tanuló-tanár interakciók biztosíthatják. A meglévő tudás felszínre hozása és megosztása a tanórákon kívül a virtuális közösségekben, osztálytermi alkalmazásokban is történhet. A csoportos tanulási helyzetek fejleszthetik az együttműködési készségeket, erősíthetik a felelősség vállalásának képességét. A digitális készségek fejlesztését a biológiai vizsgálatokban alkalmazható mérő és adatbázis jellegű alkalmazások segíthetik, de a mobiltelefonnal történő fotózás vagy videózás is hasznos lehet. Ebben a tanulási környezetben a tanár szerepe is megváltozik; kiemelt célja a tanulók önszabályozó tanulási képességének erősítése és az ehhez szükséges megfelelő támogatás személyre szabott biztosítása.

A biológia tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A biológiai megfigyelések és kísérletek alapján a tanuló átéli a tudásszerzés aktív folyamatát, míg a tudás alkalmazhatóságának tapasztalata az önirányító tanulás képességét erősíti. Tantárgyhoz kapcsolódó, napról napra frissülő információk keresése, az ezekre a forrásokra épített tanulás fejleszti az önálló tanulás képességét.

A kommunikációs kompetenciák: A természet megfigyelése és a tapasztalatok megfogalmazása fejleszti a tanuló szókincsét, anyanyelvi kifejezőkészségét. Az élő rendszerek és életjelenségek ábrák, képek, mozgóképek formájában is vizsgálhatók, ez fejleszti a képzeletet, a képek és a nyelvi kifejezőmódok közötti átalakítás képességét. A csoportos, interaktív tanulási helyzetek a vélemények felszínre hozását, a tudás közös építését és megosztását segítik.

A digitális kompetenciák: A közvetlen tapasztalatszerzés mellett a tanuló digitális forrásokból szerezhet információkat a természeti környezetéről. A könyvtári és egyéb adatbázisokban végzett célzott keresése kiegészül a tárolás, rendezés és átalakítás műveleteivel. Megfelelő tanári támogatással a tanuló maga is alkotóvá válhat, személyre szabott tananyagokat hozhat létre, eredményeit megoszthatja társaival.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A biológiai vizsgálatok során a tanuló alkalmazza az analitikus és a szintetizáló gondolkodás műveleteit, összehasonlítja a különféle állapotokat és következtet a változások, folyamatok és egyensúlyok kialakulására. Az elvégzett megfigyelések és kísérletek számos egyedi jelenséget tárnak fel, ezek tanulságainak levonásához az induktív gondolkodás képességét is fejleszteni kell. A megismert biológiai elméletek alkalmazása többféle kontextusban, pl. a fenntarthatóság, a biotechnológia vagy az egészség összefüggésében, deduktív gondolkodás útján történhet. A biológiai jelenségek leírása gyakran csak statisztikai szemlélettel lehetséges, a sokféleségben rejlő azonosságok és különbségek összehasonlítása az analógiás gondolkodást fejleszti. Az élet egymásra épülő szerveződési szintjeinek megértése rendszerszintű, komplex gondolkodást igényel.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: Az ember biológiai és társadalmi lény, a biológia tanulása hozzásegít e kettősség tudatos szemléletéhez. A tanuló felismeri az öröklött és a szerzett tulajdonságaiban rejlő lehetőségeit, a testi és szellemi képességek kibontakoztatásának személyes felelősségét. Az önismeret fejlesztését szolgálják az interaktív tanulási formák, a fejlesztő szemléletű ön- és társértékelés. A tanuláshoz nyújtott megfelelő tanári támogatás, az egymástól tanulás növeli a közösségi összetartozás érzését, a segítség adásának és elfogadásának képességét.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az élő természeti környezetből érkező érzelmi hatások befogadása, ezek kreatív alkotásokban történő kifejezése segíti a biológia nevelési céljainak elérését.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A mezőgazdaság, az élelmiszeripar, az orvostudomány és a gyógyszeripar a folyamatos innovációra épül, az erre való felkészítés a biológia tanulásának is feladata.

7–8. ÉVFOLYAM

A környezetismeret tantárgy a gyerekek mindennapi tapasztalatára, élményeire építve vizsgálja a növény- és állatvilágot, az emberi szervezetet és a környezeti folyamatokat. Ebben a tanulási szakaszban is végeznek a tanulók megfigyeléseket, egyszerűbb méréseket és kísérleteket, de ez még inkább a gyermeki kíváncsiság által irányított, kevésbé tudatos tevékenység. A természettudomány tantárgy keretében növények és állatok, az ember szervezete és egészsége, valamint az életközösségek megismerése részletesebben és elmélyültebben történik. A biológia önálló és mindenki számára kötelező tantárgyként a 7. évfolyamon jelenik meg. A további tanévekben az iskolatípusoktól függően nem mindenki folytatja a tanulását, ezért fontos, hogy a tanulók a két év során teljes képet kapjanak az élet biológiai értelmezéséről, az élővilágról és az ember szervezetéről és egészségéről. Az elméleti ismeretek a természettudományok általános és a biológia sajátos kulcsfogalmai köré szerveződnek, céljuk a biológiai alpműveltség megszerzése. A jelenségeket bemutató, élményalapú, aktív tanulási módszerek alkalmazásával jobban megőrizhető a gyermeki kíváncsiság, ennek feltétele a vizsgálatokra alkalmas tanulási környezet és a természetben való tanulás lehetőségének biztosítása. Alkalmat kell adni a tanulóknak a természeti környezet megfigyelésére, a rendszerek és folyamatok feltárására, következtetések levonására és élmények szerzésére, kihasználva az értelmi és érzelmi nevelés egymást erősítő hatását. Az elméleti jellegű, illetve az egészségműveltséggel, környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos témakörök a kerettantervben ajánlott tagozódásban és időkeretben vagy egymással összekapcsolva, pl. projektalapú módszerekkel, kutatásalapú tanulással is taníthatók.

A 7–8. ÉVFOLYAMON A BIOLÓGIA TANTÁRGY ALAPÓRASZÁMA: 102 ÓRA, SZABADON FELHASZNÁLHATÓ 6 ÓRA.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Óraszám		
		7.évf.	8.évf.
A biológia tudományának céljai és vizsgálati módszerei	10	10	
Az élet kialakulása és szerveződése	10	10	
Az élővilág fejlődése	10	10	
Az élővilág országai	10	10	
Bolygónk élővilága	11	11	
Életközösségek vizsgálata	8	8	
A természeti értékek védelme	8	8	
Az élővilág és az ember kapcsolata, fenntarthatóság	11	5	6
Az emberi szervezet I. – Testkép, testalkat, mozgásképesség	5		5
Az emberi szervezet II. – Anyagforgalom	7		7
Az emberi szervezet III. – Érzékelés, szabályozás	6		6
Szaporodás, öröklődés, életmód	7		7
Egészségmegőrzés, elsősegély	5		5
Összes óraszám:	108	72	36

7. ÉVFOLYAM

A 7. ÉVFOLYAMON A BIOLÓGIA TANTÁRGY ÓRASZÁMA 72 ÓRA.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Óraszám
A biológia tudományának céljai és vizsgálati módszerei	10
Az élet kialakulása és szerveződése	10
Az élővilág fejlődése	10
Az élővilág országai	10
Bolygónk élővilága	11
Életközösségek vizsgálata	8
A természeti értékek védelme	8
Az élővilág és az ember kapcsolata, fenntarthatóság	5
Összes óraszám:	72

TÉMAKÖR: A biológia tudományának céljai és vizsgálati módszerei

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– útmutató alapján, másokkal együttműködve kísérleteket hajt végre, azonosítja és beállítja a kísérleti változókat, a kapott adatok alapján következtetéseket fogalmaz meg;

–a vizsgált biológiai jelenségekkel kapcsolatos megfigyeléseit, következtetéseit és érveit érthetően és pontosan fogalmazza meg, ezeket szükség esetén rajzokkal, fotókkal, videókkal egészíti ki.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a biológia tudományának kutatási céljait, elismeri a tudósok munkáját és felelősségét, képet alkot a biológia fejlődéséről, érti a jelenkori kutatások jelentőségét;
- érti és példákkal igazolja, hogy a tudományos elképzelések az adott kor tudásán és világgépén nyugszanak, fejlődésük és cseréjük a megismerési folyamat természetes jellemzője;
- a biológiai jelenségekkel kapcsolatban kérdéseket, előfeltevéseket fogalmaz meg, tudja, hogy ezek akkor vizsgálhatók tudományosan, ha lehetőség van a bizonyításra vagy cáfolatra;
- tisztában van a mérhetőség jelentőségével, törekszik az elérhető legnagyobb pontosságra, de tisztában van ennek korlátaival is;
- megkülönbözteti a bulvár, a népszerűsítő és a tudományos típusú közléseket, médiatermékeket, törekszik a megítévesztés, az áltudományosság leleplezésére.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –A Föld élővilágának teljességét magában foglaló bioszféra fogalmának értelmezése, megismerésének és védelmének a biológia kutatási céljaként való azonosítása –A biológia kutatási céljainak megismerése, néhány jelentős felismerés és felfedezés történeti bemutatása, értékelése –A biológiai ismeretek gyarapodásának a technológiai és gazdasági fejlődéssel való összefüggésének felismerése, az emberi életmódra gyakorolt hatásának értékelése –A természettudományos vizsgálatok feltételeinek és alapvető módszereinek elvi ismerete, gyakorlati alkalmazásuk megalapozása –A tényekre alapozottsággal kapcsolatos igény megszilárdítása, az áltudományos, manipulatív közlések és a tudományos források közötti különbségtétel 	<ul style="list-style-type: none"> –bioszféra, –élettudományok, –tudományos probléma, –hipotézis, –kísérlet, kísérleti változó, –rendszer, –környezet, szerveződési szint, –tudományos közlemény, –áltudomány 	<ul style="list-style-type: none"> –Magyar nyelv és irodalom –Digitális kultúra –Földrajz

TEVÉKENYSÉGEK

- Kiselőadások, poszterek készítése az élettudományok és az orvoslás történetének egy-egy nevezetes személyiségéről, az ókortól napjainkig (Pl. Arisztotelész, Galenus, Linné, Darwin, Watson és Crick)
- Rövid beszámolók készítése az utóbbi évtizedekben orvosi Nobel-díjjal elismert, biológiai kutatásokkal megalapozott felfedezésekről (témák, kutatók, alkalmazások), beszélgetés a jelentőségükről
- A modern biológiai kutatások és a biotechnológia területeit és alkalmazási lehetőségeit bemutató kiselőadások, poszterek készítése, ezekkel kapcsolatos vélemények gyűjtése, megfogalmazása és megvitatása
- A tudományos és a hétköznapi megfigyelés különbségeinek bemutatása konkrét példákon keresztül
- Áltudományos hírek gyűjtése a médiából és azok tudományos tényekre alapozott cáfolata
- Kisfilmek megtekintése a biológia tudomány részterületeiről, a modern biológiáról

TÉMAKÖR: Az élet kialakulása és szerveződése

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez;
- biológiai rendszerekkel, jelenségekkel kapcsolatos képi információkat szóban vagy írásban értelmez, alkalmazza a vizualizálás, az ábrákban való összefoglalás módszerét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tényekre alapozott érveket fogalmaz meg a baktériumok jelentőségével kapcsolatban, értékeli egészségügyi, környezeti és biotechnológiai jelentőségüket;
- vázlatrajz, fotó vagy mikroszkópos megfigyelés alapján felismeri és megnevezi a sejtmagvas sejtípus legfontosabb alkotórészeit, megfogalmazza a sejtekben zajló életfolyamatok lényegi jellemzőit;
- képek, videók és mikroszkópos megfigyelések alapján összehasonlítja a növényi és az állati sejtek felépítését és működését, példák alapján értelmezi az egysejtű életmód jellegzetességeit;
- érti a többsejtűek szerveződési típusainak különbségét, szerepét a fajok elterjedésében és a köztük kialakult munkamegosztásban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –A mikroszkópok működési elvének megismerése, a használat készségének fejlesztése –A mikroorganizmusok és a földi élet kialakulása közötti kapcsolat felismerése, a földi anyagforgalmi ciklusokban játszott szerepük értelmezése –A biológiai energiaforrás szerepének megértése, típusainak megkülönböztetése –A növényi és az állati sejtípusok összehasonlítása, anyagcseretípusok megkülönböztetése az energia- és a szénforrás alapján	<ul style="list-style-type: none"> –fénymikroszkóp, –sejt, sejtalkotó, –baktérium, –biológiai információ, –gén, –anyagcsere, –szénforrás, –energiaforrás, –fotoszintézis, –légzés, –egysejtű, –telep, – szövet	<ul style="list-style-type: none"> –Magyar nyelv és irodalom –Digitális kultúra

TEVÉKENYSÉGEK

- Fénymikroszkóp beállítása, egysejtűek megfigyelése természetes vízmintában vagy tenyészetben, növényi szövetpreparátumok készítése, állati szövetmetszetek vizsgálata, a látottak rögzítése rajzban, mobiltelefonnal és rövid szöveges leírással
- Fénymikroszkópos sejtalkotók ábrázolása állati és/vagy növényi sejt rajzán
- A sejtek felépítését és működését bemutató animációk, videók keresése, a látottak megbeszélése, összefoglalása
- A sejt felépítését és működését értelmező, a tanulók meglévő tudására épülő analógiák keresése és megbeszélése (pl. vár, város, gyár), rajzos vázlat készítése
- A baktériumok sokféle biológiai szerepének bemutatása konkrét példákon keresztül
- Papucsállatka-tenyészet készítése és vizsgálata
- Növényi és állati sejtmodell készítése néhány alapvető különbség hangsúlyozásával

TÉMAKÖR: Az élővilág fejlődése

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez;
- digitális eszközökkel képeket, videókat, adatokat rögzít, keres és értelmez, kritikus és etikus módon használ fel, alkotásokat készít;
- önállóan vagy másokkal együttműködve kivitelez tanulási projekteket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a biológiai problémák vizsgálatában figyelembe veszi az evolúciós fejlődés szempontjait, a földtörténeti időskálán el tudja helyezni ennek mérföldköveit, érti, hogy a mai emberi faj is az evolúció során alakult ki;
- értelmezi a rátermettségi és a természetes szelekció fogalmát, tudja, hogy azt a véletlenszerű események és az önszerveződés is befolyásolhatják;
- elfogadja, hogy minden ember egy fajhoz tartozik és a nagyraesettek értékükben nem különböznek, a biológiai és kulturális örökségük az emberiség közös kincse.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –Az evolúciós idődimenziók felmérése, élőlények sokféleségét kialakító mechanizmusok megértése, a természetes szelekció, valamint a semleges folyamatok jelentőségének felismerése –Az élővilág sokféleségének értékelése –Az élővilág fejlődését befolyásoló tényezők elemzése, az alkalmazkodással összefüggő változások azonosítása néhány példán keresztül –Az állatvilág fejlődése és az emberi evolúció közötti kapcsolat felismerése, a kutatás és bizonyítás módszereinek áttekintése –Az emberi evolúció főbb lépéseinek (agyterfogat, testtartás, tűz- és eszközhasználat, viselkedés, kommunikáció) azonosítása –Rendszerelemzési képesség megalapozása, a felépítés és működés, valamint a rendszer és környezet kapcsolatok biológiai vizsgálatokkal összefüggő jelentőségének megértése	<ul style="list-style-type: none"> –evolúció, –természetes kiválasztódás, –alkalmazkodás, –rátermettségi, –fajok sokfélesége, –emberi evolúció, –ősemberek, –nagyraesettek, –Homo sapiens	<ul style="list-style-type: none"> –Magyar nyelv és irodalom –Matematika –Digitális kultúra –Földrajz –Történelem

TEVÉKENYSÉGEK

- Az élővilág fejlődését bemutató időszak készítése, a fontosabb mérföldkövek megjelenítése

- A környezet és az élőlények testfelépítése, életmódja közötti összefüggést bemutató példák elemzése, az alkalmazkodás tényezőinek és konkrét módjainak megfogalmazása
- A nagyraszok képviselőinek testfelépítése és a környezethez való alkalmazkodás közötti összefüggések bemutatása
- Emberelődök testfelépítését (csontváz, testalkat, végtagok, koponya) bemutató rajzok, rekonstrukciók összehasonlítása, a különbségek azonosítása, a fejlődési folyamat néhány jellemzőjének megfogalmazása
- Az emberré válás folyamatát bemutató videó elemzése

TÉMAKÖR: Az élővilág országai

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez;
- biológiai rendszerekkel, jelenségekkel kapcsolatos képi információkat szóban vagy írásban értelmez, alkalmazza a vizualizálás, az ábrákban való összefoglalás módszerét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- alaktani jellemzők összehasonlítása alapján felismer néhány fontosabb növény- és állatcsoportot, ezekbe besorolást végez;
- konkrét példák vizsgálata alapján összehasonlítja a gombák, a növények és az állatok testfelépítését, életműködéseit és életmódját, ennek alapján érvel az önálló rendszertani csoportba sorolásuk mellett.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az élőlények sokféleségében való eligazodás szükségességének és módszereinek azonosítása, a hierarchia és a leszármazási rokonság elvének felismerése – A gombák, a növények és az állatok külön országba sorolása melletti érvek megfogalmazása, fontosabb rendszertani csoportjaik alaktani és szervezeti jellemzése, néhány példafaj bemutatása – Kirándulások, természetben végzett megfigyelések során élőlénycsoportok, fajok azonosítása határozókönyvek és mobilapplikációk segítségével 	<ul style="list-style-type: none"> – fejlődéstörténeti rendszer, – rendszertani kategóriák, faj, – kettős nevezéktan, – virágtalan növények, – virágos növények, – férgek, ízeltlábúak, puhatestűek, gerincesek osztályai 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Vizuális kultúra – Digitális kultúra – Földrajz

TEVÉKENYSÉGEK

- Növény- és állatismeret segédkönyv (vagy hasonló kézikönyvek), mobiltelefon-applikációk és weboldalak keresése, használati módjuk tanulmányozása
- Növény és/vagy állatfajok rendszertani besorolását ábrázoló diagramok rajzolása (pl. halmazábra, fogalomtérkép, táblázat)
- Az élővilág országait bemutató törzsfaj rajzolása, rövid jellemzések készítése az egyes országokról
- Kiselőadás Darwin és Linné munkásságáról

- A természetes és mesterséges rendszerezés összehasonlítása különböző feladatokkal, élőlények elnevezése játékos feladatokkal
- Mikroorganizmusok (planktonikus élőlények) és telepes élőlények mikroszkópos vizsgálata, a tapasztalatok rajzos rögzítése
- Fajok felismerése terepgyakorlaton, fajlista készítése a közvetlen környezetben
- Kiselőadás a gombaszedéssel és -fogyasztással kapcsolatos tudnivalókról
- Virágtalan, valamint egy- és kétszikű növények vizsgálata, a tapasztalatok rajzos rögzítése
- Gyűrűsférgék, puhatestűek, ízeltlábúak vizsgálata, tapasztalatok rajzos rögzítése
- Kiselőadás összeállítása az állatvilág „legjeiről”

TÉMAKÖR: Bolygók élővilága

ÓRASZÁM: 11 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- leírások, fotók, ábrák, filmek alapján értelmezi és bemutatja az élőlények környezethez való alkalmazkodásának jellegzetes módjait és példáit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- alapfokon ismeri a földrészek, óceánok legjellegzetesebb növény- és állatfajait;
- a földrészek természetes növényzetét ábrázoló tematikus térképek, fényképek, ábrák segítségével azonosítja bolygók biomjait;
- néhány jellegzetes faj példáján keresztül felismeri a kontinensek éghajlati övezetei, kialakult talajtípusai és az ott élő növényvilág közötti kapcsolatokat;
- néhány jellegzetes faj példáján keresztül felismeri a kontinensek jellegzetes növényei és az ott élő állatvilág közötti kapcsolatot;
- néhány tengeri növény- és állatfaj megismerése során felismeri, hogy bolygók legnagyobb életközössége a világtengerekben él.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –Bolygók nagy életközösségeinek azonosítása tematikus térképen, a kontinensek néhány jellegzetes növény- és állatfajának megismerése –Az élőlények testfelépítése, életmódja, életciklusa és a biom ökológiai feltételei közti kapcsolat elemzése –Az európai magashegységekben kialakuló függőleges zonalitás okainak megértése, néhány jellegzetes életközösség, faj azonosítása –Óceánok, tengerek és édesvízi életközösségek néhány jellegzetes élőlényének megismerése –Táplálkozási láncok és hálózatok összeállítása a biomok élőlényeiből 	<ul style="list-style-type: none"> –tápláléklánc, –táplálékhalózat, –elterjedési terület, –éghajlati övezet, –biomok, –vízi életközösségek, –függőleges zonalitás 	<ul style="list-style-type: none"> –Magyar nyelv és irodalom –Vizuális kultúra –Digitális kultúra –Földrajz

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –A fajok elterjedését, annak változását befolyásoló tényezők konkrét példák alapján történő elemzése –Rendszerelemzési képesség megalapozása, a felépítés és működés, valamint a rendszer és környezet kapcsolatok biológiai vizsgálatokkal összefüggő jelentőségének megértése 		

TEVÉKENYSÉGEK

- A kontinensek élővilágát bemutató természetfilmek feladatlapos elemzése, a látottak megbeszélése
- A kontinensek, éghajlati övek jellemző életközösségeit bemutató tematikus térképek rajzolása, poszterek készítése
- Adatok gyűjtése a környezeti tényezők és az élőlények testfelépítése, életmódja közötti összefüggésről, ezek alapján néhány jellegzetes példa bemutatása
- Tűrőképességi görbék elemzése, az elterjedés és a környezeti igények közötti kapcsolat vizsgálata
- Táplálkozási piramis/hálózat rajzolása a biomokra jellemző élőlényekről kapott vagy gyűjtött információk alapján
- Növényföldrajzi és állattani elterjedési térképek értelmezése, összehasonlítása, a változások okainak és lehetséges következményeinek megbeszélése
- A bioszférát, a biomokat kutató természettudósok (pl. Balogh János, Jacques-Yves Cousteau, Yann Arthus-Bertrand, Sir David Attenborough) filmrészleteinek megtekintése, megbeszélése

TÉMAKÖR: Életközösségek vizsgálata

ÓRASZÁM: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- leírások, fotók, ábrák, filmek alapján értelmezi és bemutatja az élőlények környezethez való alkalmazkodásának jellegzetes módjait és példáit;
- a vizsgált biológiai jelenségekkel kapcsolatos megfigyeléseit, következtetéseit és érveit érthetően és pontosan fogalmazza meg, ezeket szükség esetén rajzokkal, fotókkal, videókkal egészíti ki;
- önállóan vagy másokkal együttműködve kivitelez tanulási projekteket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- másokkal együttműködve vizsgál környezetében található életközösségeket, az elkészített rajzok, fotók, videók és adatok alapján elemzi az élettelen környezeti tényezők és az élőlények közötti kapcsolatokat;
- életközösségek vizsgálata, valamint ábrák, animációk alapján magyarázza az életközösségekben zajló anyagforgalom folyamatát, felismeri az élőlények közötti táplálkozási kapcsolatokat, táplálkozási piramist szerkeszt;
- leírások, filmek és saját megfigyelései alapján elemzi az állatok viselkedésének alaptípusait, ezek lényegi jellemzőit konkrét példák alapján bemutatja;
- esetleírások, filmek és saját megfigyelései alapján felismeri az adott életközösségek biológiai értékeit, értékeli a lakókörnyezetében található életközösségek környezeti állapotot és életminőséget javító hatását.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>–Az élettelen környezeti tényezők és az élőlények közötti kölcsönhatások azonosítása, környezeti igény és tűrőképesség vizsgálata</p> <p>–A levegő, a víz és a talaj minőségi jellemzőinek vizsgálata, főbb típusainak megkülönböztetése, természetes összetevők és szennyezők azonosítása, mérési adatok értelmezése</p> <p>–Az élőhely fogalmának ismerete, jellemzőinek és típusainak vizsgálatokban történő azonosítása, az élőhelyi környezethez való alkalmazkodás módjainak és példáinak elemzése</p> <p>–Az életközösségek rendszerként való értelmezése, a kölcsönhatások és hálózatok vizsgálatokban történő felismerése, ciklikus és előrehaladó változási folyamatok azonosítása</p> <p>–Az indikátorszervezetek jelentőségének megértése, felismerésük és alkalmazásuk a konkrét vizsgálatokban</p>	<p>–életközösség,</p> <p>–élőhely,</p> <p>–környezeti igény,</p> <p>–tűrőképesség,</p> <p>–indikátorszervezet,</p> <p>–populációs kölcsönhatás,</p> <p>–évszakos és napi változási ciklus,</p> <p>–társulások fejlődése,</p> <p>–szukcesszió</p>	<p>–Magyar nyelv és irodalom</p> <p>–Matematika</p> <p>–Digitális kultúra</p> <p>–Földrajz</p>

TEVÉKENYSÉGEK

- Egyszerű levegőminőség- (pl. ülepedő por), vízminőség- (pl. gyorsteszték, algák és egysejtűek megfigyelése) és talajvizsgálatok (pl. szemcseméret, víztartalom, pH) elvégzése, mintavétel és elemzés
- Az intézmény közelében lévő természetes vagy természetközeli életközösség rendszeres megfigyelése, adatok gyűjtése, elemzése. Természetes életközösségek vizsgálata kirándulás, erdei iskola keretében, természettudományos, természetvédelmi és művészeti tevékenységek (fotózás, rajzolás, tárgykészítés) ötvözése
- Kiállítás, bemutatónap szervezése, a terepen végzett vizsgálatok és az alkotómunka eredményeinek megosztása az intézményen belül és (lehetőség szerint) a helyi közösségben
- Kiselőadás készítése idegenhonos inváziós növény- és állatfajokról
- Zuzmók elterjedésének vizsgálata az iskola környezetében, autóforgalommal terhelt és kevésbé forgalmas területen

TÉMAKÖR: A természeti értékek védelme

ÓRASZÁM: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- természetvédelmi, bioetikai, egészségműveltségi témákban tényekre alapozottan érvel, vitákban többféle nézőpontot is figyelembe vesz;
- a vizsgált biológiai jelenségekkel kapcsolatos megfigyeléseit, következtetéseit és érveit érthetően és pontosan fogalmazza meg, ezeket szükség esetén rajzokkal, fotókkal, videókkal egészíti ki;

–önállóan vagy másokkal együttműködve kivitelez tanulási projekteket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- érti és elfogadja, hogy az élő természet rendelkezik olyan értékekkel, amelyeket törvényi eszközökkel is védeni kell, ismeri ennek formáit, felhívja a figyelmet az általa észlelt természetkárosításra;
- az életformák sokféleségét megőrzendő értéként kezeli, felismeri a benne rejlő esztétikai szépséget, érvel a biológiai sokféleség veszélyeztetése ellen;
- tájékozódik a környezetében található védett fajokról, életközösségekről, ezek eszmei értékéről és biológiai jelentőségéről, ismeri a hazai nemzeti parkok számát, területi elhelyezkedését, bemutatja védendő életközösségek alapvető jellemzőit;
- egységben látja az életközösségek múltbeli, jelenkori és várható jövőbeli állapotát, azok jövőbeli állapotára valószínűségi előrejelzést fogalmaz meg, felismeri és vállalja a jövőjük iránti egyéni és közösségi felelősséget.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –A természetvédelem szükségessége melletti érvelés, az alkalmazható egyedi és rendszerszintű módszerek és szabályozási elvek ismerete –A gazdálkodás, a települések és az infrastruktúra fejlődése által előidézett, a természeti környezetre gyakorolt hatások azonosítása, konkrét példák adatokra alapozott, több szempontú értékelése –Az ökológiai elvek érvényesítési lehetőségeinek felismerése a gazdálkodás, az építészet, a tájmegőrzés vagy a turizmus esetében –Nemzeti parkjaink elnevezésének, területi elhelyezkedésének és sajátos biológiai értékeinek ismerete –A lakóhely közelében lévő védett területről önálló információ- és adatgyűjtés, a természetvédelemben való önkéntes szerepvállalásra való indíttatás erősítése –A védett faj, az eszmei érték fogalmának értelmezése konkrét példák alapján 	<ul style="list-style-type: none"> –tájvédelmi körzet, –természetvédelmi terület, –nemzeti park, –védett faj, –eszmei érték, –ökoturizmus, –ökögazdálkodás, –urbanizáció, –környezettudatosság 	<ul style="list-style-type: none"> –Magyar nyelv és irodalom –Digitális kultúra –Földrajz

TEVÉKENYSÉGEK

- A környezet- és természetvédelem jeles napjaihoz (pl. Föld napja, víz napja, madarak és fák napja, környezetvédelmi világnap stb.) kapcsolódó iskolai programok szervezése, bekapcsolódás a helyi rendezvényekbe
- Szerepjáték, storyline (kerettörténet) feladat, strukturált vita valamely természetvédelemmel összefüggő probléma (pl. veszélyeztetett élőhelyek, fajok védelme) több szempontú elemzésére, a megoldási lehetőségek keresése
- Az iskola vagy a lakóhely közelében vállalható környezetvédelmi önkéntes tevékenység megismerése
- A lakóhely természetvédelmi értékeinek és környezeti problémáinak bemutatása projektmunka keretében

- A hazai nemzeti parkok életközösségeit, jellegzetes élőlényeit bemutató kiselőadások, virtuális séták összeállítása
- Kirándulás valamely hazai nemzeti parkba, részvétel vezetett túrán, megfigyelés, fotózás, rajzolás, az eredményekből kiállítás rendezése

TÉMAKÖR: Az élővilág és az ember kapcsolata, fenntarthatóság

ÓRASZÁM: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez;
- természetvédelmi, bioetikai, egészségműveltségi témákban tényekre alapozottan érvel, vitákban többféle nézőpontot is figyelembe vesz;
- önállóan vagy másokkal együttműködve kivitelez tanulási projekteket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- kritikusan és önkritikusan értékeli az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatását, életvitelében tudatosan követi a természet- és környezetvédelem szempontjait;
- ismeri a növények gondozásának biológiai alapjait, több szempontot is figyelembe véve értékeli a növények, a növénytermesztés élelmezési, ipari és környezeti jelentőségét;
- kritikusan vizsgálja a haszonállatok tartási módjai és a fajra jellemző igények közötti ellentmondásokat, ismeri és érti a nagyüzemi technológiák és a humánus állattartási módok közötti különbségeket;
- példák alapján elemzi a globális környezeti problémák gazdasági és társadalmi összefüggéseit, a megelőzés, a kárcsökkentés és az alkalmazkodás stratégiáit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –A biológiai sokféleség beszűkülését előidéző okok és a lehetséges veszélyek felismerése, az ellenük megtehető intézkedések példáinak elemzése –Az emberi populáció növekedésével, a települések és a gazdálkodás átalakulásával járó hatások konkrét példák alapján való elemzése, az élővilág változásával való összefüggésének vizsgálata –A fogyasztói létforma és a Föld véges erőforrásai közötti ellentmondás felismerése, a fenntarthatóság problémájának több szempontú elemzése –Az ökológiai gazdálkodás, a génmegőrzés biológiai alapjainak megteremtését és megőrzését szolgáló eljárások elvi ismerete, példákon alapuló bemutatása –Az éghajlatváltozási modellek által a bioszféra jövőjére adott előrejelzések értékelése, a megelőzés, hatáscsökkentés és alkalmazkodás módjainak áttekintése	<ul style="list-style-type: none"> –biológiai sokféleség, –fajgazdagság, –fajtanemesítés, –génmegőrzés, –globális probléma, –éghajlatváltozás, –monokultúra, –biogazdálkodás, –tájgazdálkodás, –fenntarthatóság	<ul style="list-style-type: none"> –Magyar nyelv és irodalom –Digitális kultúra –Földrajz

TEVÉKENYSÉGEK

- Információgyűjtés, rajzos vázlat szerkesztése az intézménynek helyet adó település, az iskola környezetének jellegzetes gazdálkodási és településformáló tevékenységeiről
- A helyi szinttől a régió, a kontinensen át a globális szintig átívelő, a természetvédelemmel összefüggő esetek, példák keresése, az összefüggések feltárása

8. ÉVFOLYAM

A 8. ÉVFOLYAMON A BIOLÓGIA TANTÁRGY ÓRASZÁMA: 36 ÓRA

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Óraszám
Az élővilág és az ember kapcsolata, fenntarthatóság	6
Az emberi szervezet I. – Testkép, testalkat, mozgásképesség	5
Az emberi szervezet II. – Anyagforgalom	7
Az emberi szervezet III. – Érzékelés, szabályozás	6
Szaporodás, öröklődés, életmód	7
Egészségmegőrzés, elsősegély	5
Összes óraszám:	36

TÉMAKÖR: Az élővilág és az ember kapcsolata, fenntarthatóság

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez;
- természetvédelmi, bioetikai, egészségműveltségi témákban tényekre alapozottan érvel, vitákban többféle nézőpontot is figyelembe vesz;
- önállóan vagy másokkal együttműködve kivitelez tanulási projekteket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- kritikusan és önkritikusan értékeli az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatását, életvitelében tudatosan követi a természet- és környezetvédelem szempontjait;
- ismeri a növények gondozásának biológiai alapjait, több szempontot is figyelembe véve értékeli a növények, a növénytermesztés élelmezési, ipari és környezeti jelentőségét;
- kritikusan vizsgálja a haszonállatok tartási módjai és a fajra jellemző igények közötti ellentmondásokat, ismeri és érti a nagyüzemi technológiák és a humánus állattartási módok közötti különbségeket;
- példák alapján elemzi a globális környezeti problémák gazdasági és társadalmi összefüggéseit, a megelőzés, a kárcsökkentés és az alkalmazkodás stratégiáit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –A biológiai sokféleség beszűkülését előidéző okok és a lehetséges veszélyek felismerése, az ellenük megtehető intézkedések példáinak elemzése –Az emberi populáció növekedésével, a települések és a gazdálkodás átalakulásával járó hatások konkrét példák alapján való elemzése, az élővilág változásával való összefüggésének vizsgálata –A fogyasztói létforma és a Föld véges erőforrásai közötti ellentmondás felismerése, a fenntarthatóság problémájának több szempontú elemzése –Az ökológiai gazdálkodás, a génmegőrzés biológiai alapjainak megteremtését és megőrzését szolgáló eljárások elvi ismerete, példákon alapuló bemutatása –Az éghajlatváltozási modellek által a bioszféra jövőjére adott előrejelzések értékelése, a megelőzés, hatáscsökkentés és alkalmazkodás módjainak áttekintése 	<ul style="list-style-type: none"> –biológiai sokféleség, –fajgazdagság, –fajtanemesítés, –génmegőrzés, –globális probléma, –éghajlatváltozás, –monokultúra, –biogazdálkodás, –tájgazdálkodás, –fenntarthatóság 	<ul style="list-style-type: none"> –Magyar nyelv és irodalom –Digitális kultúra –Földrajz

TEVÉKENYSÉGEK

- Információgyűjtés, rajzos vázlat szerkesztése az intézménynek helyet adó település, az iskola környezetének jellegzetes gazdálkodási és településformáló tevékenységeiről
- A helyi szinttől a régió, a kontinensen át a globális szintig átívelő, a természetvédelemmel összefüggő esetek, példák keresése, az összefüggések feltárása

TÉMAKÖR: Az emberi szervezet I. – Testkép, testalkat, mozgásképesség

ÓRASZÁM: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez;
- biológiai rendszerekkel, jelenségekkel kapcsolatos képi információkat szóban vagy írásban értelmez, alkalmazza a vizualizálás, az ábrákban való összefoglalás módszerét;
- a vizsgált biológiai jelenségekkel kapcsolatos megfigyeléseit, következtetéseit és érveit érthetően és pontosan fogalmazza meg, ezeket szükség esetén rajzokkal, fotókkal, videókkal egészíti ki;
- kiegyensúlyozott saját testképpel rendelkezik, figyelembe véve az egyéni adottságokat, a nem és a korosztály fejlődési jellegzetességeit, valamint ezek sokféleségét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- az emberi test megfigyelése alapján azonosítja a főbb testtájakat és testrészeket, elemzi ezek arányait és szimmetriaviszonyait;

- felismeri az emberi bőr, a csontváz és a vázizomzat főbb elemeit, ezek kapcsolódási módjait, értelmezi a mozgási szervrendszer felépítése és az ember mozgásképesége közötti összefüggéseket;
- alapvető mozgástípusok és egyes sportok esetében elemzi a mozgásszervrendszer működésének jellemzőit, igyekszik ezeket fizikai fogalmakkal és elvekkel magyarázni;
- tudja, hogy a testünk alapfelépítése az evolúciós fejlődés eredménye, de az öröklött adottságaink az egyedfejlődés során formálódnak egyénivé, ebben nagy szerepet játszik az életmódunk is;
- felismeri a gyakorolt sportok testi és lelki fejlesztő hatását és a velük járó terheléseket, baleseti veszélyeket, tanácsokat fogalmaz meg ezek elkerülésére.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –Tájékozódás az emberi testen, a testtájak és szervek elhelyezkedésének anatómiai irányok használatával történő bemutatása maketten vagy ábrán és a saját testen –Az emberi kültakaró szövettani rétegeinek azonosítása ábrákon, az egyes rétegek, szervek funkciójának ismertetése –A gerincoszlop tájkainak és részeinek megnevezése, a végtagok és függesztőövek, a mellkas csontjainak megmutatása csontvázon vagy képeken és saját testen –A mozgásszervrendszerre jellemző főbb kötő-, támasztó- és izomszövet csoportok vizsgálata, a szerkezet és működés kapcsolatának értelmezése –A végtagok hajlító- és feszítőizmai elhelyezkedésének megmutatása, az arc izmainak összefüggésbe hozása a mimika és az artikuláció képességével –Sportok mozgásformáiról saját fotók és videók készítése, ezek elemzése a tanult anatómiai és biomechanikai elvek alapján 	<ul style="list-style-type: none"> –kültakaró, –bőr(szövet), –csont(szövet), –koponyacsontok, –gerincoszlop, –csigolyák, –bordák, –a végtagok alapfelépítése, –függesztőövek, –izom(szövet), –hajlító- és feszítőizmok, –mimikai izmok 	<ul style="list-style-type: none"> –Magyar nyelv és irodalom –Testnevelés –Matematika –Digitális kultúra

TEVÉKENYSÉGEK

- Az emberi test (férfi és női) anatómiáját bemutató videók, animációk, mobiltelefonos applikációk keresése, használata a testkép fejlesztésében
- Mikroszkópi metszetek (és/vagy mikrofotók) vizsgálata, rajzos vázlat készítése (pl. bőr, csont, izomszövet)
- A bőr rétegeinek megfigyelése állati szöveteken (pl. sertésszalonna), a bőr-, köröm- és hajápolással kapcsolatos kiselőadások tartása
- A mozgásszervrendszer egyes részeinek felépítését és működését bemutató mozgatható makettek készítése (pl. kéz, kar)
- Csontok szöveti felépítésének és összetételének vizsgálata: mész-kötőanyag savval történő, a fehérjetartalom égetéssel történő igazolása, a tapasztalatok rajzos rögzítése
- A gerincoszlop és a talpboltozat hajlatai jelentőségének vizsgálata, a tapasztalatok rajzos rögzítése
- Egyszerű biometriai mérések elvégzése saját testen és/vagy társakon, arányok, szimmetriaviszonyok, méreteloszlás (min., max., átlag) számítása, ábrázolása (bilaterális szimmetria, aranymetszés aránya)

- Vita a testképzavarok kialakulásának okairól, a kortársak, a média és a család szerepének elemzése Egyszerűbb biomechanikai elemzések elvégzése (pl. emelő elv szemléltetése, erők összegződése, gyorsulás stb.)

TÉMAKÖR: Az emberi szervezet II. – Anyagforgalom

ÓRASZÁM: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez;
- útmutató alapján, másokkal együttműködve kísérleteket hajt végre, azonosítja és beállítja a kísérleti változókat, a kapott adatok alapján következtetéseket fogalmaz meg;
- biológiai rendszerekkel, jelenségekkel kapcsolatos képi információkat szóban vagy írásban értelmez, alkalmazza a vizualizálás, az ábrákban való összefoglalás módszerét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ábrák, makettek alapján felismeri az ember anyagforgalmi szervrendszereinek fontosabb szerveit, a megismert külső és belső testkép alapján felidézi azok elhelyezkedését;
- szövegek, ábrák, folyamatvázlatok, videók és szimulációk alapján azonosítja a táplálkozási, keringési, légzési, kiválasztási szervrendszerek alapvető biológiai funkcióit, az életfolyamatok lépéseit;
- ismeri és megfelelő szempontok szerint értékeli az emberi szervezet állapotát, folyamatait jellemző fontosabb adatokat, azokat összefüggésbe hozza a testi és lelki állapotával, egészségével.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –A belső szervek elhelyezkedésének anatómiai irányok használatával történő bemutatása maketten vagy ábrán és a saját testen –A táplálkozási szervrendszer főbb részeinek, a tápcsatornaszakaszok funkcióinak, a szakaszok szövettani és szervi felépítésének és működésének értelmezése, az emésztés és felszívódás folyamatának megértése –A tápanyagok élettani szerepének megértése, az energiatartalom és összetétel adatainak értelmezése –A légzőszervrendszer szövettani és szervi felépítésének, a légcsere- és a gázcserefolyamatok helyének és funkcióinak azonosítása, biológiai hátterének megértése –A szervezet folyadékterének és a keringési szervrendszer szerveinek azonosítása, 	<ul style="list-style-type: none"> –tápcsatorna, –tápanyag, –emésztőnedv, –felszívódás, –máj, –hasnyálmirigy, –felső és alsó légutak, –tüdő, –légcseré és gázcsere, –szív, szív ciklus, –értípusok, –véralvadás, –vérkép, –vese, –só- és víz háztartás, –kiválasztás 	<ul style="list-style-type: none"> –Magyar nyelv és irodalom –Digitális kultúra –Technika és tervezés

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>biológiai funkciójának a felépítés és működés alapján való megértése</p> <p>–A vérkép, a vér összetételének jellemzése, a főbb alakos elemek és vérplazma funkcióinak azonosítása, a véralvadási folyamat kiváltó okainak és jelentőségének felismerése</p> <p>–A kiválasztó szervrendszer főbb feladatainak, szerveinek azonosítása, működési elvének megértése</p>		

TEVÉKENYSÉGEK

- Az emberi test belső szerveit bemutató makettek, torzók tanulmányozása
- Szövetteni ábrák, fotók elemzése, humán szövettani metszetek mikroszkópos vizsgálata
- A táplálkozási szervrendszer működését bemutató folyamatvázlat rajzolása, az emésztés és felszívódás legfontosabb részfolyamatainak ábrázolása
- Élelmiszerek összetéti adatainak (címkéinek) gyűjtése, az adattípusok (tápanyagfajták, energiataralom) értelmezése
- Étrendtervezéssel összefüggő társas feladatok tervezése, elvégzése (pl. rajzolt, fotózott alapanyagokból tányérok, menük összeállítása)
- A nyál és az epe emésztő szerepének vizsgálata, a tapasztalatok rajzban történő rögzítése
- Információk keresése a dohányzás káros hatásairól, a lehetséges egészségügyi kockázatok bemutatása, érvelés a saját és mások egészségmegőrzése mellett
- Donders-féle tudómodell és dohányzó gép PET palackból való elkészítése
- A szívciklust és az érrendszer működését bemutató animációk keresése, értelmezése
- Sertésszív boncolása, a tapasztalatok rajzban történő rögzítése
- A keringési és a légzési szervrendszer működésével összefüggő megfigyelések és egyszerűbb mérések, kísérletek elvégzése (pl. pulzusmérés, légzésszám, vitálkapacitás, kilélegzett levegő CO₂-tartalma)
- Sertésvese boncolása, a tapasztalatok rajzban történő rögzítése
- Dializáló készülék működési elvének megismerése, a művesekezelés lényegének közös értelmezése videó segítségével

TÉMAKÖR: Az emberi szervezet III. – Érzékelés, szabályozás
ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez;
- biológiai rendszerekkel, jelenségekkel kapcsolatos képi információkat szóban vagy írásban értelmez, alkalmazza a vizualizálás, az ábrákban való összefoglalás módszerét;
- a vizsgált biológiai jelenségekkel kapcsolatos megfigyeléseit, következtetéseit és érveit érthetően és pontosan fogalmazza meg, ezeket szükség esetén rajzokkal, fotókkal, videókkal egészíti ki.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ábrák, makettek alapján felismeri az ember ideg- és hormonrendszerének fontosabb szerveit, a megismert külső és belső testkép alapján felidézi azok elhelyezkedését;
- szövegek, ábrák, folyamatvázlatok, videók és szimulációk alapján azonosítja az ideg- és hormonrendszer alapvető biológiai funkcióit, értelmezi a szabályozás elvét;
- felismeri, hogy az immunrendszer is információkat dolgoz fel, azonosítja a rendszer főbb szerveit, sejtjes elemeit és kémiai összetevőit;
- ismeri és megfelelő szempontok szerint értékeli az emberi szervezet állapotát, folyamatait jellemző fontosabb adatokat, azokat összefüggésbe hozza a testi és lelki állapotával, egészségével.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –Az idegrendszer feladatának, működési módjának megértése, a központi és környéki idegrendszer, a gerincvelő és az agyvelő felépítésének vázlatos ismerete, az akaratlagos és a vegetatív szabályozási módok megkülönböztetése –Az érzékelési képességek (látás, hallás, kémiai és mechanikai érzékelés) és az ezeknek megfelelő érzékszervek felépítésének és működésének megértése –A hormonrendszer feladatának, működési módjának megértése, a főbb hormontermelő szervek azonosítása, a termelt hormonok hatásainak bemutatása, az idegi és a hormonális szabályozás kapcsolatának megértése –Az immunrendszer és a keringési szervrendszer közötti kapcsolat felismerése, a védekezésben szerepet játszó fontosabb sejttípusok és kémiai anyagok azonosítása, a veleszületett és szerzett immunitás megkülönböztetése 	<ul style="list-style-type: none"> –központi és környéki idegrendszer, –gerincvelő, –érző- és mozgatópálya, –reflex, –belső elválasztású mirigy, –hormon és receptor, –agyalapi mirigy, –pajzsmirigy, –mellékvese, –nemi mirigyek és hormonjaik, –immunrendszer, –veleszületett és szerzett immunitás, –védőoltás 	<ul style="list-style-type: none"> –Magyar nyelv és irodalom –Kémia –Matematika –Digitális kultúra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
–A védőoltások működési módjának megértése, az egyéni és a közösségi egészség megőrzésében játszott szerepük értékelése		

TEVÉKENYSÉGEK

- Az agy és a gerincvelő szöveti felépítését, elhelyezkedését, felépítését bemutató ábrák, fotók, makettek, animációk, mobiltelefonos applikációk elemzése, a főbb részek azonosítása
- Gerincvelői reflexet bemutató animációk keresése, a részek azonosítása, a működés megbeszélése
- A szem és a fül felépítését és működését (látás, hallás, helyzet- és mozgásérzékelés) bemutató animációk keresése, megbeszélése
- A látáshibák típusait bemutató ábrák, animációk összehasonlítása, a javítási lehetőségek (pl. szemüvegek) megbeszélése
- Halláskárosodást okozó hatásokat, veszélyeket bemutató információk keresése, érvelés a halláskárosodás megelőzése mellett
- A szem működésével kapcsolatos egyszerű vizsgálatok: pupilla – szemlencse működése, térlátás – szintévesztés vizsgálata
- A hallással kapcsolatos egyszerű vizsgálatok: hallásküszöb, frekvenciatartomány, térbeliség
- Kémiai ingerek érzékelésével kapcsolatos egyszerű vizsgálatok: a négy alapíz érzékelése, szaglásvizsgálat
- Bőrérzékeléssel kapcsolatos egyszerű vizsgálatok: testrészek tapintópont sűrűség vizsgálata, hideg- és melegpontok vizsgálata
- Összefoglaló táblázat szerkesztése a belső elválasztású mirigyekről, fontosabb hormonjaikról és azok hatásairól, a működési zavarok tüneteiről
- Az immunrendszer működését bemutató rajzfilm megnézése, válaszolás feladatlapos kérdésekre
- Információk keresése a Magyarországon kötelező védőoltásokról, az egyéni és a közösségi védettség fogalmának, kapcsolatának megbeszélése

TÉMAKÖR: Szaporodás, öröklődés, életmód

ÓRASZÁM: 7 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- biológiai rendszerekkel, jelenségekkel kapcsolatos képi információkat szóban vagy írásban értelmez, alkalmazza a vizualizálás, az ábrákban való összefoglalás módszerét;
- az egészséggel, életmóddal foglalkozó weboldalak, tematikus médiaforrások információit kritikusan elemzi, igyekszik tudományos bizonyítékokra alapozott híreket, érveket és tanácsokat elfogadni;
- tényekkel igazolja a testi és lelki egészség közötti kapcsolatot, tud ennek egyéni és társadalmi összefüggéseiről, érvel az egészségkárosító szokások és függőségek ellen.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- azonosítja az emberi egyedfejlődés főbb szakaszait, bemutatja az emberi nemek testi különbözőségének kialakulását, tisztában van a felelős szexuális magatartás ismerveivel, értékeli a szexualitás egyéni életviteli és párkapcsolati jelentőségét;

–értékeli a személyi és környezeti higiénia egészségmegőrzéssel kapcsolatos jelentőségét, ennek alapelveit személyes környezetében is igyekszik alkalmazni, egyéni képességeihez mérten tisztán, rendben tartja környezetét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>–A női és a férfi nemiszervrendszer külső és belső felépítésének elemzése képek, ábrák alapján, a női és férfi másodlagos nemi jellegek kialakulásának bemutatása</p> <p>–A másodlagos nemi jellegek kialakulását bemutató ábrák, animációk tanulmányozása, a fejlődési folyamat időbeli jellegzetességeinek és egyéni eltéréseinek megbeszélése</p> <p>–Az ivarsejtek képződési helyének azonosítása, a tulajdonságok átörökítésében és a változékonyság biztosításában játszott szerepük magyarázása</p> <p>–A megtermékenyítés feltételeinek ismerete, a fogamzásgátló módszerek működésének megértése</p> <p>–A fogamzástól a születésig tartó magzati fejlődés főbb jellemzőinek és feltételeinek ismerete, a szülés fő szakaszainak és körülményeinek megbeszélése</p> <p>–A gének szerepének felismerése, az utódnemzedékek kialakulására vezető genetikai folyamatok egyszerű öröklésmenetek példáján történő elemzése</p> <p>–A testi és a nemi kromoszómák megkülönböztetése, a nem meghatározásában játszott szerepük ismerete, a nemhez kapcsolt öröklődés néhány példájának áttekintése</p> <p>–Annak felismerése, hogy az ember öröklött hajlamainak kifejeződését a környezet is befolyásolja, ezért a tudatosabb életmóddal magunk is tehetünk egészségünkért</p> <p>–A felelős szexuális magatartás jellemzőinek ismerete, a szexualitás egyéni életviteli és párkapcsolati jelentőségének értékelése.</p>	<p>–női és férfi ivarszervek,</p> <p>–nemi jellegek,</p> <p>–hímivarsejt és petesejt,</p> <p>–gén,</p> <p>–kromoszóma,</p> <p>–minőségi és mennyiségi tulajdonság,</p> <p>–öröklésmenet,</p> <p>–megtermékenyítés,</p> <p>–embrió, magzati fejlődés, szülés</p>	<p>–Magyar nyelv és irodalom</p> <p>–Digitális kultúra</p>

TEVÉKENYSÉGEK

- Az emberi nemek anatómiai különbségeit (elsődleges és másodlagos nemi jellegek) bemutató képek, animációk, mobiltelefonos applikációk tanulmányozása, a különbségek megfogalmazása
- A nemi érés folyamatáról, egyéni eltéréseiről szóló információk keresése, vélemények megvitatása

- A megtermékenyítést és a magzati fejlődést bemutató fotósorozatok, animációk és videók tanulmányozása, ezek alapján folyamatvázlat készítése, rajzolása
- Ábrák elemzése a szülés folyamatáról
- Családi öröklésmenteket bemutató ábrák, képek, családfák elemzése, a hasonlóságok és különbségek megfogalmazása egy-egy példán
- Genetikai betegségeket bemutató esettanulmányok megbeszélése, az esetek közötti hasonlóságok és különbségek megfogalmazása

TÉMAKÖR: Egészségmegőrzés, elsősegély

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az egészséget személyes és közösségi értéként értelmezi, érdeklődik az egészségmegőrzéssel kapcsolatos információk iránt, mérlegeli azok tudományos hitelességét, kritikusan kezeli a gyógyszerekkel, gyógyászattal kapcsolatos reklámokat;
- tényekkel igazolja a testi és lelki egészség közötti kapcsolatot, tud ennek egyéni és társadalmi összefüggéseiről, érvel az egészségkárosító szokások és függőségek ellen;
- az egészséggel, életmóddal foglalkozó weboldalak, tematikus médiaforrások információit kritikusan elemzi, igyekszik tudományos bizonyítékokra alapozott híreket, érveket és tanácsokat elfogadni;
- értékeli a személyi és környezeti higiénia egészségmegőrzéssel kapcsolatos jelentőségét, ennek alapelveit személyes környezetében is igyekszik alkalmazni, egyéni képességeihez mérten tisztán, rendben tartja környezetét;
- természetvédelmi, bioetikai, egészségműveltségi témákban tényekre alapozottan érvel, vitákban többféle nézőpontot is figyelembe vesz.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a szív- és érrendszeri betegségek kockázati tényezőit, igyekszik tudatosan alakítani étkezési szokásait, törekszik az életmódjának megfelelő energia- és tápanyagbevitelre, a normál testsúly megőrzésére;
- ismeri a kórokozót, a fertőzés és a járvány fogalmait, megkülönbözteti a vírusos és bakteriális fertőző betegségeket, felismeri az antibiotikumok helyes használatának fontosságát;
- tudja, hogy a daganatos betegségek kialakulását az életmód és a környezet is befolyásolja, és hogy gyógyításuk esélyét a korai felismerés nagymértékben növeli;
- érti az orvosi diagnosztikai eljárások célját, ismeri azok alapelvét és néhány főbb módszerét, értékeli a megfelelő diagnózis felállításának jelentőségét;
- felméri a baleseti sérülések kockázatait, igyekszik ezeket elkerülni, a bekövetkezett balesetek esetében felismeri a sérülés, vérzés vagy mérgezés jeleit, ezekről megfelelő beszámolót tud adni;
- a bekövetkezett balesetet, rosszulletet felismeri, segítséget (szükség esetén mentőt) tud hívni, valamint a tőle elvárható módon (életkori sajátosságainak megfelelően) elsősegélyt tud nyújtani: a sérült vagy beteg személy ellátását a rendelkezésre álló eszközökkel vagy eszköz nélkül megkezdeni (sebellátás, vérzéscsillapítás, eszméletlen beteg ellátása, szabad légút biztosítása);
- tudja alkalmazni az alapszintű újraélesztést mellkaskompressziók és lélegeztetés (CPR) kivitelezésével, felismeri ennek szükségességét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>–A szív- és érrendszeri betegségek kockázati tényezőinek azonosítása, megelőzési lehetőségeinek megvitatása</p> <p>–Az életkor, az életmód és a táplálkozás közötti összefüggések felismerése, az egészséges és kiegyensúlyozott táplálkozás alapvető elveinek ismerete</p> <p>–A rendszeres testmozgás és az egészség megőrzése közötti összefüggés, a mozgásszegény életmód okozta egészségügyi kockázatok felismerése</p> <p>–A kórokozó, a fertőzés, a járvány és higiénia fogalmi közötti összefüggések feltárása esettanulmányok alapján, a megelőzés érdekében megtehető lépések biológiai alapjainak értelmezése</p> <p>–A higiénia és a fertőző betegségek megelőzése közötti összefüggés felismerése, a rendszeres és helyes tisztálkodással, valamint a lakó- és munkakörnyezet tisztántartásával kapcsolatos elvek és módszerek elsajátítása</p> <p>–Az antibiotikumok betegségek elleni hatásosságának elmagyarázása, annak megértése, hogy a helytelen antibiotikum-használat felgyorsítja az ellenálló baktériumok kialakulását</p> <p>–A daganatos betegségek környezeti és életmódbeli kockázati tényezőinek áttekintése, a megelőzés lehetőségeinek megvitatása, a személyre szabott terápia jelentőségének felismerése</p> <p>–Az orvosi szűrővizsgálatok és diagnosztikai eljárások céljainak azonosítása egy-egy példán keresztül, annak értékelése, hogy a diagnózis az orvos egészségügyi-jogi érvényű felelős nyilatkozata a személy egészségi állapotáról</p> <p>–Az elsősegélynyújtás lépéseinek elvi ismerete, szimulációkkal történő gyakorlása, szükség esetén alkalmazása, a sérült vagy beteg személy ellátásának (sebellátás, vérzéscsillapítás, eszméletlen beteg ellátása, szabad légút biztosítása)</p>	<p>–fertőzés, –járvány, –stressz, –rákkeltő anyag/hatás, –személyi higiénia, –élelmiszer-összetétel és -minőség, –lelki egészség, –függőség, –szűrővizsgálat, –diagnosztikai eljárások, –elsősegélynyújtás, –alapszintű újraélesztés</p>	<p>–Magyar nyelv és irodalom –Digitális kultúra</p>

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>megkezdése a rendelkezésre álló eszközökkel vagy eszköz nélkül</p> <p>–Az alapszintű újraélesztést szükségessé tevő helyzet felismerése, mellkaskompressziókkal történő alkalmazása</p>		

TEVÉKENYSÉGEK

- Népegészségügyi adatsorok, grafikonok értelmezése (pl. szív- és érrendszeri betegségek, rákstatistikák, fertőző betegségek), a bemutatott helyzettel összefüggő értékelések megfogalmazása
- Egészségnap szervezése, egészségmegőrzési tanácsadó szakértők meghívása, videointerjúk készítése
- Különböző élelmiszerek összetételét felsoroló információs anyagok összegyűjtése, összehasonlítása
- Életkornak megfelelő étrendek összeállítása, iskolai kóstoló és/vagy vásár rendezése egyszerűen elkészíthető, egészséges ételekből (büféárak, sütemények)
- Járványok, egyes fertőző betegségek történetéről szóló kiselőadások, házi dolgozatok készítése
- Napjaink egyes nagyobb járványairól szóló esettanulmányok, filmek elemzése, a tanulságok megbeszélése
- Alapvető elsősegélynyújtási ismeretek alkalmazásának gyakorlati bemutatása (pl. vérzések, gyakori rosszulletek, égési sérülések, sportbalesetek esetén)
- Az egészséges életmód betegségmegelőzésben játszott szerepének bemutatása konkrét betegségcsoportok példái alapján

FÖLDRAJZ 7-8. ÉVFOLYAM

Évfolyam	7.	8.
Heti óraszám	2	1
Éves óraszám	72	36

A földrajztudomány a természeti és társadalmi-gazdasági környezet jelenségeit, folyamatait – a természet- és társadalomtudományok vizsgálati módszereire egyaránt építve – mutatja be, ezáltal sajátos helyet foglal el, és összekapcsolja a természet- és társadalomtudományokat. Ezen interdiszciplináris sajátosság alapján válik a földrajz szintetizáló, a természeti és társadalmi-gazdasági jelenségeket és folyamatokat összefüggéseiben, kölcsönhatásaiban feldolgozó tantárggyá. A tanítás során különös hangsúlyt kap, hogy a tanulók megértsék Földünk mint egységes rendszer sérülékenységét, ahol az ember természeti és társadalmi lényként él, létezése és tevékenysége növekvő mértékben átalakítja, és ezzel veszélyezteti ennek a rendszernek az egyensúlyát, amelynek következményei az emberiség jelene és jövője szempontjából igen súlyosak is lehetnek.

Bolygónkról és annak természeti és társadalmi-gazdasági folyamatairól összegyűjtött, mind pontosabb és sokrétűbb ismereteink, egyre összetettebbé váló világunk komplex problémáinak megértésére csak a megújult szemléletű földrajzoktatás képes. Az oktatási hagyományok újragondolását teszi szükségessé az információforrások, illetve az általuk közvetített adatmennyiség rohamos növekedése is. Ezért napjaink földrajzoktatása szakít a leíró jellegű, szigorúan ismeretközlő hagyományokkal, és a hangsúlyt az információk tudatos keresésére, értelmezésére, az összefüggések feltárására, a megszerzett információk alkalmazását lehetővé tevő képességek kialakítására helyezi. Az élményszerű, a hétköznapi megfigyeléseken, tapasztalatokon és információgyűjtésen alapuló földrajztanítás nem pusztán leírja a jelenséget, hanem annak okait és következményeit is feltárja. Mindez a természeti-környezeti és a társadalmi-gazdasági folyamatokat szintetizálva, a jelen eseményein túlmutatva értékelésre, problémamegoldásra, jövőképzésre ösztönöz.

A tanulás kompetenciái: Szüntelenül változó és globalizálódó világunk megismeréséhez, megértéséhez elengedhetetlen a folyamatos tájékozódás, információszerzés és a nyitott gondolkodás, amely elképzelhetetlen a tanuló kezdetben még irányított, majd egyre önállóbbá váló információszerző tevékenysége nélkül. Így a tanulás-tanítási folyamatnak hozzá kell járulnia az információszerzés és -feldolgozás készségének fejlesztéséhez, különös tekintettel a digitális világ nyújtotta lehetőségek kritikus felhasználására. A földrajztanulás célja, hogy elősegítse a megszerzett ismeretek alkalmazását a mindennapi élet különböző területein, támogassa az egyéni igényekkel összhangban lévő önirányító és önfejlesztő tanulás képességének fejlődését. Cél, hogy a tanuló képes legyen a földrajzi-földtudományi, gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi jellegű információk felismerésére és összegyűjtésére a valós térben (például terepen) csakúgy, mint különböző információhordozókból (például újságcikkek, grafikonok, térképek, híradások, forrásszövegek, karikatúrák, képek, ábrák elemzése révén).

A kommunikációs kompetenciák: A különféle szóbeli és írásbeli ismeretközvetítő, illetve értékelési módszerek alkalmazásával a földrajztanítás segíti az anyanyelvi kommunikáció fejlődését. A földrajzi információk értelmezése során fejlődik a tanuló érvelésen alapuló

egészséges vitakészsége. A kommunikációs kompetenciák fejlesztését segítik a földrajzi tartalmú információk értelmezését elváró írásbeli és szóbeli – közöttük a prezentációhoz kapcsolódó – feladatok megoldása.

A digitális kompetenciák: A korszerű földrajzoktatás elképzelhetetlen a digitális világ nyújtotta aktuális információk tanításba való beépítése nélkül. Ehhez szükség van a tanuló digitális kompetenciáinak alkalmazására. A tanulási-tanítási folyamat tudatosan épít a digitális térképek, térinformatikai szoftverek alkalmazására, elemzések elvégzésére, földrajzi összefüggések felismerésére és megértésére. Az adatok összegyűjtése és felhasználása mellett fontos feladatnak tartja az adatbázisok, információforrások értő szemléletének kialakítását, a tudatos felhasználóvá válás támogatását. A projektfeladatok, önálló vagy csoportban végzett kutatások fejlesztik a tudatos közösségi információáramlást, a tudás hálózatos megosztásának képességét. A földrajztanítás tudatosan épít a tanuló prezentációs képességére, ösztönzi a földrajzi folyamatok digitális eszközökkel történő bemutatását.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A földrajztanítás során a földrajzi problémák kezdetben közös, majd csoportos vagy önálló megoldásán keresztül lehetőség nyílik a gondolkodási készségek, elsősorban az elemzés, a rendszerezés, a valós vagy modellkísérleteken alapuló tapasztalást követő következtetés és problémamegoldás fejlesztésére. Előtérbe kerül az új megoldási ötletek megfogalmazása, azaz a kreatív gondolkodás fejlesztése, ezzel párhuzamosan pedig nagy hangsúlyt kap a tanulói döntéshozatal, az alternatívák végiggondolása, a kockázatvállalás, az értékelés, az érvelés és a legjobb megoldási lehetőségek kiválasztása. Fontos feladat a mérlegelő gondolkodás megerősítése.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A földrajz elsősorban a társadalomföldrajzi témák feldolgozásával hozzájárul a világ társadalmi-kulturális sokszínűségének megismertetéséhez, ehhez társul a más kultúrák, szokások iránti érdeklődés és tisztelet kialakulásának támogatása.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A világ társadalmi, kulturális sokszínűségének bemutatásával a földrajzoktatás segíti a kulturális értékek megismerését, emellett hozzájárul a kulturális identitás tudatosításához, a kulturális értékeink és hagyományaink megőrzése iránti igény kialakításához. Az önállóan vagy csoportosan létrehozott produktumot (például modell, prezentáció) elváró feladatok hozzájárulnak a kreatív alkotás és önkifejezés képességének

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: Az oktatás a modern gazdasági élet sikeres szereplőinek bemutatásával hozzájárul az innováció szerepének, a munkaerőpiac igényeinek megismeréséhez, ez pedig hatással van a munkavállalói és a vállalkozói kompetencia fejlődésére.

7–8. évfolyam

Az önálló földrajztanítás az általános iskola 7. évfolyamán kezdődik, de földrajzi tartalmakkal már korábban, az alsó tagozatos környezetismeret keretében és 5–6. évfolyamon a természettudomány tantárgy anyagában is találkoznak a tanulók. Ezért fontos, hogy az önálló földrajztanítás tudatosan építsen a korábban már megszerzett ismeretekre és a már meglévő kompetenciákra.

A 7–8. osztályos tananyag a földrajzi tartalmakat a földrajzi tér fokozatos kitágításával, a közelitől a távoli felé, azaz a közvetlen lakóhely (település) felől Magyarország földrajzán keresztül a kontinentális, majd végül a globális folyamatok felé haladva mutatja be, de mindvégig szem előtt tartja az életkori sajátosságoknak megfelelő, a tapasztalatokra, a konkrét jelenségekre, folyamatokra építő tananyag-felépítést. Az ismereteket a földrajzi szempontból tipikus természet- és társadalomföldrajzi folyamatokra, összefüggésekre fűzi fel, és középpontba állítja a földrajzi eredetű problémák komplex bemutatását.

A földrajzoktatás a jelen folyamataira, jelenségeire és azok lehetséges következményeire helyezi a hangsúlyt, tudatosan épít a különböző digitális és hagyományos térképi, vizuális és szöveges adatforrásokból megszerzhető információkra. Ezáltal a tanulókat felkészíti az önálló információszerzésre és az információk mérlegelő értelmezésére, továbbá hozzájárul az önálló véleménynyilvánítás és a felelős döntéshozatal képességének kialakításához.

A földrajzoktatás ebben a képzési szakaszban kiemelten fontosnak tartja a személyes érdeklődés felkeltését a szűkebb, majd a tágabb környezetünk, illetve az alapfokú nevelési-oktatási szakasz végére a bolygónk egészét érintő földrajzi jelenségek, folyamatok, problémák megismerése és megértése iránt. További célja, hogy kialakítsa az önálló földrajzi tudásbővítés igényét és képességét, mert a tanulók egy jelentős részének nincs lehetősége a földrajzi ismeretek intézményi keretek között történő további bővítésére. Az egyes témák feldolgozásánál fontos szempont, hogy gyakorlati, a mindennapi életben hasznosítható ismeretek elsajátításával és képességek kialakításával történjen.

A földrajz szemléletformáló, szintetizáló tantárgyként olyan, a hétköznapi életben használható ismereteket, eszközöket, módszereket ad a tanulók kezébe, amelyek segítik a tájékozódást mind összetettebbé váló világunkban, és hozzájárulnak ahhoz, hogy felnőtt életükben felelős, környezettudatos, aktív állampolgárrá váljanak.

A 7–8. évfolyamon kiemelt feladat a Föld megismertetésén keresztül a földrajzi gondolkodás tudatos fejlesztése. Ehhez kapcsolódóan a témakörök feldolgozása során a tanuló:

- megismeri hazánk és Európa, majd a távoli kontinensek legalapvetőbb természet- és társadalomföldrajzi jellemzőit, melynek során kialakul a Földről alkotott, a valóságot visszatükröző kognitív térképe;
- földrajzi tartalmú adatok, adatsorok alapján következtéseket von le, következményeket fogalmaz meg;
- megadott szempontok alapján rendszerezi földrajzi ismereteit, rendszerbeli viszonyokat állapít meg;
- összehasonlítja tipikus tájakat, megfogalmazza azok közös és eltérő földrajzi vonásait;
- megkülönbözteti a tényeket a véleményektől.

Ugyanígy minden témakör feldolgozásakor kiemelt figyelmet kell hogy kapjon a földrajzi tartalmú információszerzés és -feldolgozás, a digitális eszköz-használat. Ennek megfelelően a tanuló:

- megadott szempontok alapján információkat gyűjt hagyományos és digitális információforrásokból;
- adatokat rendszerez és ábrázol digitális eszközök segítségével;
- digitális eszközök segítségével bemutatja szűkebb és tágabb környezetének földrajzi jellemzőit;

- megadott szempontok alapján tájakkal, országokkal kapcsolatos földrajzi tartalmú szövegeket, képi információhordozókat dolgoz fel;
- közvetlen környezetének földrajzi megismerésére terepvizsgálódást tervez és kivitelez.

A 7–8. évfolyamon a földrajz tantárgy óraszám: 102 óra, szabadon felhasználható 6 óra

Témakör neve	Óraszám		
	7-8.évf.	7.évf.	8.évf.
Tájékozódás a földrajzi térben	6	4	2
Közvetlen lakókörnyezetünk földrajza	5	5	
Magyarország földrajza	25	25	
A Kárpát-medence térsége	8	8	
Európa és a távoli kontinensek eltérő fejlettségű térségei, tipikus tájai	Európa földrajza	22	22
	Az Európán kívüli kontinensek földrajza	24	
A földrajzi övezetesség rendszere	8	8	
Életünk és a gazdaság: a pénz és a munka világa	10		10
Összes óraszám:	108	72	36

7. évfolyam

Témakör neve	Óraszám
Tájékozódás a földrajzi térben	4
A földrajzi övezetesség rendszere	8
Közvetlen lakóhelyünk földrajza	5
Magyarország földrajza	25
A Kárpát-medence földrajza	8
Európa földrajza	22
Összes óraszám	72

TÉMAKÖR: Tájékozódás a földrajzi térben

Óraszám: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- használja a földrajzi térben való tájékozódást segítő hagyományos és digitális eszközöket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tájékozódik különböző típusú és tartalmú térképeken, biztonsággal leolvassa azok információtartalmát, a térképen elhelyez földrajzi elemeket;
- gyakorlati feladatokat (pl. távolság- és helymeghatározás, utazástervezés) old meg nyomtatott és digitális térkép segítségével;

Fejlesztési feladatok ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A különböző léptékű, típusú és tartalmú térképek használatával, elemzésével és összehasonlításával a rendszerben és összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése – A terepi tájékozódási, valamint a térképalapú távolság- és helymeghatározási feladatok megoldása kapcsán a matematikai és logikai gondolkodás fejlesztése – Hagyományos és digitális térképen történő távolság- és helymeghatározás segítségével a térbeli tájékozódás és a logikai gondolkodás fejlesztése – Különböző időpontban készült űr- vagy légifelvételek és térképek párhuzamos használatával a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése – Gyakorlati feladatok megoldása (pl. távolság- és helymeghatározás, utazástervezés) terepen, valamint nyomtatott és digitális térképek és online felületek segítségével – Különböző típusú és tartalmú térképek tudatos használata a tanuláshoz – A földrajzi térben való tájékozódást segítő hagyományos és egyes digitális eszközök ismerete – A különböző léptékű, típusú és tartalmú térképek, műholdképek, légifelvételek sajátosságainak felismerése, a mindennapi életben való felhasználásuk lehetőségeinek ismerete – Különböző időpontban készült űr- vagy légifelvételek és térképek párhuzamos használatával földrajzi megfigyelések elvégzése, problémák megoldása – A térkép fogalma és jelrendszere – A hagyományos és digitális térképek fajtái – Távérzékelés és földrajzi alkalmazásai (műholdképek, légifelvételek) – A földrajzi helymeghatározás módszerei 	<ul style="list-style-type: none"> – földrajzi fokhálózat, – keresőhálózat, – fő- és mellékvilágítójak, – méretarány, – aránymérték, – szintvonal 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra – Matematika – Történelem

TEVÉKENYSÉGEK

- Egy adott útvonal (pl. osztálykirándulás) útvonalának tervezése nyomtatott és digitális térképek, online felületek segítségével
- Iránytű, térkép, GPS használatának gyakorlása terepi tájékozódási feladatok, kereső játékok során
- Távolság és hely meghatározása térképen, illetve terepen
- Játékos feladatok a földrajzi helyek meghatározására megadott földrajzi koordináták segítségével
- Alaprajzkészítés, térképvázlat-készítés szöveg, leírás alapján
- Tematikus térképek megadott szempontok szerinti elemzése
- Különböző időpontokban készült űr- vagy légifelvételek és térképek párhuzamos használatával földrajzi megfigyelések elvégzése

TÉMAKÖR: Közvetlen lakókörnyezetünk földrajza

Óraszám: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- bemutatja és értékeli lakókörnyezetének földrajzi jellemzőit, ismeri annak természeti és társadalmi erőforrásait;
- szűkebb és tágabb környezetében földrajzi eredetű problémákat azonosít, magyarázza kialakulásuk okait.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- összehasonlít, illetve komplex módon, problémaközpontú megközelítéssel vizsgál pl. hazai nagytájakat, tájakat, régiókat, településeket;
- javaslatot fogalmaz meg lakókörnyezete jövőbeli, környezeti szempontokat szem előtt tartó, fenntartható fejlesztésére;
- érveket fogalmaz meg a tudatos fogyasztói magatartás, a környezettudatos döntések fontossága mellett.

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló szűkebb lakókörnyezetének társadalmi és gazdasági problémáinak felismerésével és ezekre vonatkozó megoldási javaslatok elkészítésével a döntési képesség, valamint a szociális és vállalkozói kompetenciák fejlesztése – Az adott terület komplex földrajzi elemzése során a rendszerben és összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése – A lakóhely jelenét, illetve annak jövőbeli fejlődését segítő és nehezítő természet- és társadalomföldrajzi folyamatok	<ul style="list-style-type: none"> – kulturális érték, – természeti érték	<ul style="list-style-type: none"> – Környezet és természetvédelem. – Digitális kultúra – Történelem, – Magyar nyelv és irodalom. – Biológia,

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>felismerése, valamint feldolgozása eredményeként a fenntartható fejlődés és környezettudatosság fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> – A lakókörnyezet környezeti problémáinak bemutatása – .Nyitottság a lakóhellyel és annak környezetével kapcsolatos információk megismerése iránt, – A földrajzi tudás alkalmazása a mindennapi életben a következmények tudatában meghozott környezettudatos döntésekben – A szűkebb lakókörnyezet (település és környezete) földrajzi helyzetének, természeti és kulturális értékeinek bemutatása – A lakókörnyezet földrajzi jellemzőiből fakadó előnyeinek és hátrányainak mérlegelése, a lakókörnyezet környezettudatos és fenntartható fejlesztése 		

TEVÉKENYSÉGEK

- A Föld háromdimenziós megjelenítését lehetővé tevő program segítségével a közvetlen környezet virtuális felfedezése
- Szituációs játék – önkormányzati ülés, melynek témája a lakókörnyezet környezettudatos és fenntartható fejlesztése
- Irányított beszélgetés a helyi írott és elektronikus médiából gyűjtött földrajzi tartalmú információkról
- Helyzetgyakorlat: idegenvezetés a településen
- Ötletbörze a szűkebb lakókörnyezet társadalmi és gazdasági problémáinak feltárására, és az ezekre vonatkozó megoldási javaslatok megfogalmazása
- Projektfeladat: poszter, prezentáció vagy rövid videofilm készítése a szűkebb lakóhely természeti és kulturális értékeiről

TÉMAKÖR: Magyarország földrajza

Óraszám: 25 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- rendszerezi, csoportosítja és értékeli Magyarország és a Kárpát-medence térségének természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásait, illetve bemutatja a természeti és társadalmi adottságok szerepének, jelentőségének időbeli változásait, a területi fejlettség különbségeit;
- összehasonlít, illetve komplex módon, problémaközpontú megközelítéssel vizsgál pl. hazai nagytájakat, tájakat, régiókat, településeket;

- ismeri a környezet- és a természetvédelem alapvető feladatait és lehetőségeit a földrajzi, környezeti eredetű problémák mérséklésében, megoldásában.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- néesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;
- következtet Magyarországon és a Kárpát-medence térségében előforduló természeti és környezeti veszélyek kialakulásának okaira, várható következményeire, térbeli jellemzőire;
- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;
- reális alapokon nyugvó magyarság- és Európa-tudattal rendelkezik.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Hazánk és a Kárpát-medence tájainak és régióinak feldolgozása során a térszemlélet, valamint a hagyományos és digitális térképhasználat fejlesztése – Egy-egy kis- és középtáj vagy település komplex módon, több szempontú megközelítéssel történő vizsgálata során a problémamegoldó, valamint a rendszerben és összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése – A Magyarországgal kapcsolatos földrajzi ismeretek feldolgozása során az önálló és hiteles információszerzés, valamint a felelős véleményalkotás fejlesztése – Magyarország természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásainak, valamint környezeti jellemzőinek Kárpát-medencei kitekintésben történő értelmezésével a Magyarországhoz és a magyarsághoz való kötődés elmélyítése – Véleményalkotás, logikus érvelés és vitában való részvétel képességének fejlesztése földrajzi témájú szövegekben bemutatott hazai természeti, környezeti és társadalmi jelenségekhez, folyamatokhoz, információkhoz kapcsolódóan – A szociális és vállalkozói kompetencia fejlesztése Magyarországgal kapcsolatos feladatok társakkal együttműködésben való megoldása, tudásmegosztás során 	<ul style="list-style-type: none"> – erőforrás, – falu, – folyószabályozás, – folyó vízjárása, – hungarikum, – kontinentális éghajlat, – közigazgatás, – medencejelleg, – nemzetiség, – öregedő társadalom, – táj, – talaj, – tanya, – természetes szaporodás és fogyás, – területi fejlettségkülönbség, – tranzitforgalom, – város, – világörökség 	<ul style="list-style-type: none"> – Történelem, – Ének-zene, – Vizuális kultúra, – Matematika, – Kémia, – Fizika, – Néprajz

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A kommunikációs és esztétikai kompetenciák fejlesztése Magyarország témakörben önállóan készített prezentáció bemutatásával – Következtetés a Magyarország területén előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulásának okaira, várható következményeire, térbeli jellemzőire – Kárpát-medencei kitekintésben Magyarország természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásai, környezeti jellemzői – Magyarország természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jellemzőiből fakadó előnyei és hátrányai a fenntartható fejlődés jegyében – Egy kistáj, középtáj vagy település komplex és problémaközpontú vizsgálata – Magyarország nemzetközi gazdasági szerepének igazolása példák alapján – Magyarország társadalmi-gazdasági jellemzőinek értékelő megközelítése és megoldási-fejlesztési javaslatok – Magyarország idegenforgalmi adottságai és a fenntarthatóság jegyében történő jövőbeli fejlesztése – A Magyarország területén előforduló környezeti és természeti veszélyek vizsgálata, továbbá a társadalmi-gazdasági jellemzők értékelő megközelítéssel történő feldolgozása során a fenntartható fejlődés és környezettudatosság szemléletének fejlesztése 		

TOPOGRÁFIAI ISMERETEK

Nagytájak: Alföld, Dunántúli-dombvidék, Dunántúli-középhegység, Északi-középhegység, Kisalföld, Alpokalja

Egyéb földrajzi helyszínek: Aggteleki-karszt, Badacsony, Bakony, Balaton-felvidék, Baradla-barlang, Baranyai-dombság, Bodrogek, Borsodi-medence, Börzsöny, Budai-hegység, Bükk, Bükk-fennsík, Csepel-sziget, Cserehát, Cserhát, Dráva menti síkság (Dráva-mellék), Duna–Tisza köze, Dunakanyar, Gerecse, Hajdúság, Tokaj-Hegyalja, Hortobágy, Írott-kő, Jászság, Kékes, Kiskunság, Körös–Maros köze, Kőszegi-hegység, Marcal-medence, Mátra, Mecsek, Mezőföld, Mohácsi-sziget, Móri-árok, Nagykunság, Nógrádi-medence, Nyírség, Örség, Pesti-

síkság, Pilis, Belső-Somogy, Külső-Somogy, Soproni-hegység, Szigetköz, Szekszárdi-dombság, Szentendrei-sziget, Tapolcai-medence, Tihanyi-félsziget, Tiszántúl, Tolnai-dombság, Velencei-hegység, Vértes, Villányi-hegység, Visegrádi-hegység, Zalai-dombság, Tokaji (Zempléni)-hegység;

Vízrajz: Balaton, Bodrog, Dráva, Duna, Fertő, Hernád, Hévízi-tó, Ipoly, Kis-Balaton, Körös, Maros, Mura, Rába, Sajó, Sió, Szamos, szegedi Fehér-tó, Szelidi-tó, Tisza, Tisza-tó, Velencei-tó, Zagyva, Zala;

Magyarország nemzeti parkjai, világörökségi helyszínei, régiói, megyéi, megyeszékhelyei

TEVÉKENYSÉGEK

- Hazánk és a Kárpát-medence tájainak és régióinak megadott szempontok alapján történő feldolgozása hagyományos és digitális térképek, internetről gyűjtött adatok felhasználásával, kooperatív módszer alkalmazásával
- A topográfiai ismeretek elmélyítése online topográfiai játékok segítségével
- Projektfeladat: osztálykirándulás tervezése Magyarország egy kiválasztott középtájának megismerésére
- Prezentáció készítése egy kiválasztott tájról vagy településről
- Természetföldrajzi és társadalmi-gazdasági adatsorok rendszerezése, szemléletes ábrázolása és az adatok értelmezése
- Nemzeti értékek, hungarikumok bemutatására iskolai kiállítás szervezése
- Hazánk területén előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulását ábrázoló képekhez, rövidfilmekhez narráció készítése
- Hazánk nemzetközi gazdasági szerepének igazolása a média és az internet segítségével
- Interaktív termékbemutató összeállítása a magyar gazdaság nemzetközi jelentőségű termékeiből
- Magyarország idegenforgalmi adottságainak és lehetőségeinek bemutatása képeslapok, tájfotók segítségével
- Projektfeladat: akcióterv készítése természeti és társadalmi-gazdasági értékeink megőrzésére
- Magyarország szerepvállalásának ismertetése a nemzetközi környezetvédelmi programokban, internetes források felhasználásával
- Projektfeladat: plakát, szórólap készítése Magyarország idegenforgalmi értékeiről
- Gondolattérkép készítése Magyarország és az Európai Unió kapcsolatáról
- Turisztikai kiadványok, pl. szórólapok, tájékoztatók alapján Magyarország idegenforgalmi adottságainak feldolgozása kooperatív módszerek alkalmazásával
- Projektfeladat: beszámoló készítése a saját település (vagy egy választott kistáj, középtáj) hagyományos és megújuló energiaforrásairól, az adott térségben a fenntarthatóságot szem előtt tartó törekvésekről

TÉMAKÖR: A Kárpát-medence térsége

ÓRASZÁM: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- rendszerezi, csoportosítja és értékeli Magyarország és a Kárpát-medence térségének természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásait, illetve bemutatja a természeti és társadalmi adottságok szerepének, jelentőségének időbeli változásait, a területi fejlettség különbségeit;
- példák alapján megfogalmazza a helyi környezetkárosítás tágabb környezetre kiterjedő következményeit, megnevezi és ok-okozati összefüggéseiben bemutatja a globálissá váló környezeti problémákat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- bemutatja a nemzetközi szintű munkamegosztás és a fejlettségbeli különbségek kialakulásának okait és következményeit;
- következtet Magyarország és a Kárpát-medence térségében előforduló természeti és környezeti veszélyek kialakulásának okaira, várható következményeire, térbeli jellemzőire;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;
- nyitott más országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése iránt.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A térszemlélet fejlesztése Magyarország területének a Kárpát-medence egészében való földrajzi értelmezésével – A felelős, tényeken alapuló véleményalkotás képességének támogatása a Kárpát-medence térségében előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulásának példáján – Az összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése a medencejelleg közvetlen és közvetett földrajzi következményeinek felismerésével – A Kárpát-medence és környezete természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásainak rendszerezése, értékelése – Az egyes nagytájak, illetve régiók természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jellemzőinek felismerése és összehasonlítása – A Kárpát-medence térségében előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulásához vezető okok, összefüggések és következmények értelmezése – A Kárpát-medence idegenforgalmi adottságainak, az idegenforgalom jelentőségének értékelése 	<ul style="list-style-type: none"> – autonómia, – éghajlatváltozás, – erdőgazdálkodás, – gazdasági átalakulás, – húzóágazat, – idegenforgalom, – nemzeti kisebbség, – népességvándorlási folyamatok, – néprajzi csoport, – néprajzi táj, – tájhasználat, – talajpusztulás 	<ul style="list-style-type: none"> – Történelem, – Ének-zene, – Fizika – Kémia, – Matematika, – Irodalom, – Vizuális kultúra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A Kárpát-medence térségében meglévő területi fejlettségbeli különbségek okainak és következményeinek feltárása – A medence mint társadalmi-gazdasági egység – Medencejelleg és következményei a Kárpát-medencében – A Kárpát-medence térségének nagytájai – Természeti erőforrások, táji és kulturális értékek a Kárpát-medence térségében 		

TOPOGRÁFIAI FOGALMAK

Tájak, történelmi és néprajzi tájnevek: Bécsi-medence, Burgenland (Őrvidék), Csallóköz, Délvidék, Déli-Kárpátok, Erdély, Erdélyi-középhegység, Erdélyi-medence, Északkeleti-Kárpátok, Északnyugati-Kárpátok, Felvidék, Hargita, Kárpátalja, Kárpát-medence, Keleti-Kárpátok, Magas-Tátra, Székelyföld, Vajdaság, Vereckei-hágó;

Városok: Arad, Beregszász, Csíkszereda, Eszék, Kassa, Kolozsvár, Marosvásárhely, Munkács, Nagyvárad, Pozsony, Révkomárom, Szabadka, Székelyudvarhely, Temesvár, Újvidék, Ungvár

TEVÉKENYSÉGEK

- Élménybeszámoló készítése egy Kárpát-medencében tett kirándulásról
- Tértágítás és térszűkítés, tájrendszerezés képek és térképrészletek alapján Magyarország és a Kárpát-medence viszonylatában
- Fotógaléria összeállítása a Kárpát-medence tájainak és országainak bemutatására, narráció elkészítése pármunkában
- A térségben előforduló környezeti és természeti veszélyek bemutatása irányított esetelemzéssel
- A medencejelleg következményeinek feltárása logikai lánc alkotásával
- A térség erőforrásainak rendszerezése táblázatban, időbeli változásának bemutatása diagramon
- Az egyes nagytájak természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jellemzőinek felismerése játékos formában képek, fotómontázs, irodalmi részlet, lényegkiemelő tanulói rajz stb. alapján
- Projektfeladat: utazási kiállítás tervezése a Kárpát-medence természeti és kulturális értékeinek bemutatására
- Kooperatív módszerek alkalmazásával adatgyűjtés, -rendszerezés és -bemutatás a Kárpát-medence térségének társadalmi-gazdasági folyamatiról, a területi fejlettség különbségeiről
- Projektfeladat: Kárpát-medence modelljének elkészítése pl. homokasztalon
- Projektfeladat: egy Kárpát-medencei osztálykirándulás útvonalának és programtervének kidolgozása

TÉMAKÖR: Európa földrajza

Óraszám: 22 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megnevez az egyes kontinensekre, országcsoportokra, meghatározó jelentőségű országokra jellemző társadalmi-gazdasági folyamatokat, ott előállított termékeket, szolgáltatásokat;
- probléma- és értékközpontú megközelítéssel jellemzi Európa és az Európán kívüli kontinensek tipikus tájait, településeit, térségeit;
- ismerteti az Európai Unió társadalmi-gazdasági jellemzőit, példákkal igazolja világgazdasági szerepét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és értelmezi a társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségek leírására alkalmazott mutatókat;
- népesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;
- foglalkoztatási adatokat értelmez és elemez, következtetéseket von le belőlük;
- bemutatja a nemzetközi szintű munkamegosztás és fejlettségbeli különbségek kialakulásának okait és következményeit;
- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- ismeri a környezet- és a természetvédelem alapvető feladatait és lehetőségeit a földrajzi, környezeti eredetű problémák mérséklésében, megoldásában;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;
- reális alapokon nyugvó magyarság- és Európa-tudattal rendelkezik;
- nyitott más országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése iránt.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Európa főbb országainak, országcsoportjainak, jellemző tájainak és térségeinek megismerésével és elemzésével a térszemlélet fejlesztése – Egyes országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése által a szociális kompetenciák fejlesztése – Európa térségeinek természeti-környezeti, valamint társadalmi-gazdasági jellemzőinek és folyamatainak komplex, problémacentrikus látásmóddal történő feldolgozása során a fenntartható fejlődés és környezettudatosság szemléletének fejlesztése – Az Európai Unió társadalmi-gazdasági jellemzőinek ismertetése, világgazdasági szerepének igazolása példákkal 	<ul style="list-style-type: none"> – agglomeráció, – deltatorokolat, – elöregedő társadalom, – Európai Unió, – fjord, – gazdasági szerkezetváltás, – gleccser, – jégkorszak, – K+F (innováció), – karsztvidék, – „kék banán”, – munkanélküliség, – „napfényövezet”, – tagolatlan part, – tagolt part, – tölcsértorkolat, – vendégmunkás 	<ul style="list-style-type: none"> – Történelem, – Ének-zene, – Magyar nyelv és irodalom, – Matematika, – Kémia, – Fizika

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Tipikus európai tájak, települések, térségek jellemzése, komplex és problémacentrikus vizsgálata – Az Európai Unió és Európa jövője a fenntartható fejlődés jegyében – Európa sokszínű kulturális öröksége és jövője 		

TOPOGRÁFIAI ISMERETEK

A földrész részei: Dél-Európa, Észak-Európa, Kelet-Európa, Kelet-Közép-Európa, Közép-Európa, Nyugat-Európa;

Egyéb földrajzi helyszínek: Alpok, Appenninek, Appennini-félsziget, Azori-szigetek, Balkán-félsziget, Balkán-hegység, Brit-szigetek, Cseh-medence, Ciprus, Dalmácia, Dinári-hegység, Duna-delta, Etna, Finn-tóvidék, Francia-középhegység, Genfi-tó, Germán-alföld, Holland-mélyföld, Izland, Kárpátok, Kelet-európai-síkság, Kréta, Lengyel-alföld, Lengyel-középhegység, Londoni-medence, Mont Blanc, Morva-medence, Német-középhegység, Párizsi-medence, Pennine-hegység (Pennine), Pireneusi (Ibériai)-félsziget, Pireneusok, Skandináv-félsziget, Skandináv-hegység, Szicília, Szilézia, Urál, Vezúv;

Vízrajz: Adriai-tenger, Balti-tenger, Boden-tó, Dnyeper, Duna, Duna–Majna–Rajna vízi út, Ebro, Elba, Északi-tenger, Fekete-tenger, Földközi-tenger, La Manche, Ladoga-tó, Odera, Olt, Pó, Rajna, Rhône, Szajna, Száva, Temze, Vág, Visztula, Volga

Európa országai, jelentős gazdasági és kulturális központjai

TEVÉKENYSÉGEK

- Az én Európám – szubjektív térkép készítése Európáról
- Európa tipikus tájainak bemutatása tanulócsoportok által készített modellek segítségével
- A kontinens országainak, országcsoportjainak bemutatása pl. szakértői mozaik, kooperatív technika, helyszínpítés, prezentációkészítés, tanulói kiselőadás segítségével
- Kapcsolati háló, logikai lánc felrajzolása a nemzetközi szintű munkamegosztás bemutatására
- Európai népek, nemzetiségek jellegzetes szokásainak, kulturális sajátosságainak bemutatása helyzet-, szerep-, empátiagyakorlat vagy helyszínpítés módszerével
- Különböző tartalmú tematikus térképek megadott szempontok alapján történő összevetése, komplex elemzése
- Egy adott témához kapcsolódó adatok gyűjtése, rendszerezése, szemléletes megjelenítése és értelmezése
- Beszélgetés, vita a híradásokban közölt aktuális információkról, önálló vélemény megfogalmazása
- Gyűjtőmunka új európai nagyberuházásokról, az Európai Unióban található cégek magyarországi telephelyválasztásáról
- A településen és környékén európai támogatásból megvalósult fejlesztések bemutatása önálló gyűjtőmunka alapján
- Európa fejlettségbeli területi különbségeinek leírására alkalmas társadalmi-gazdasági mutatók elemzése, a felzárkózás lehetőségeinek megfogalmazása
- Európa jövője – plakátkészítés

TÉMAKÖR: A földrajzi övezetesség rendszere

Óraszám: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- bemutatja a földrajzi övezetesség rendszerét, ismerteti az övezetek, övek kialakulásának okait és elhelyezkedésének térbeli jellemzőit;
- összehasonlítja az egyes övezetek, övek főbb jellemzőit, törvényszerűségeket fogalmaz meg velük összefüggésben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- példákat nevez meg a természeti adottságok gazdálkodást, életvitelt befolyásoló szerepére;
- helyi, regionális és a Föld egészére jellemző folyamatok közötti hasonlóságokat, összefüggéseket felismer;
- példák alapján megfogalmazza a helyi környezetkárosítás tágabb környezetre kiterjedő következményeit, ok-okozati összefüggéseket fogalmaz meg;
- ismeri a környezet- és a természetvédelem alapvető feladatait és lehetőségeit a földrajzi, környezeti eredetű problémák mérséklésében, megoldásában;
- az egyes térségek kapcsán földrajzi és környezeti veszélyeket és problémákat fogalmaz meg, valamint reflektál azokra;
- a környezeti kérdésekkel, globális problémákkal kapcsolatos álláspontját logikus érvekkel támasztja alá, javaslatot fogalmaz meg a környezeti problémák mérséklésére.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A földrajzi övezetesség (vízszintes, függőleges) elrendeződésének megismerésével a rendszerben történő gondolkodás fejlesztése – Az egyes övezetek, övek főbb természeti jellemzőinek megismerésével és rendszerezésével az összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése – Környezettudatosság fejlesztése az egyes övezeteket, öveket érintő környezeti problémák megismertetésével – A vízszintes és függőleges övezetesség összefüggéseinek bemutatásával a természettudományos szemlélet fejlesztése – A kontinensekről, tipikus tájakról tanult regionális földrajzi ismeretek és a földrajzi övezetesség során tanult ismeretek szintézise – Az időjárás és az éghajlat kapcsolatának értelmezése – Az egyedi földrajzi jellemzők alapján az egyes földrajzi övezetek, övek tipikus tájainak felismerése – A földrajzi övezetesség rendszerének kialakulása – A forró, a mérsékelt és a hideg övezet törvényszerűségei és jellemzői – A függőleges övezetesség kialakulásának összefüggései 	<ul style="list-style-type: none"> – éghajlat, – éghajlati diagram, – fenntarthatóság, – forró övezet és övei, – függőleges övezetesség, – hideg övezet és övei, – környezetkárosítás, – mérsékelt övezet és övei, – tipikus táj 	<ul style="list-style-type: none"> – Fizika, – Kémia, – Fénytan, – Matematika – Történelem

TEVÉKENYSÉGEK

- Montázs készítése egy éghajlati területre jellemző képekből
- Az éghajlati övezetek bemutatása prezentáció/kiselőadás segítségével
- Képzletbeli riport készítése: Hogyan zajlik egy adott övben (pl. egy térítői öv) élő gyerek egy napja?
- A földrajzi övezetesség kialakulásának összefüggéseit mutató magyarázó ábrák, modellek közös értelmezése, ok-okozati összefüggések megfogalmazása
- Éghajlati diagram alapján rövid ismertető leírás készítése az adott éghajlatról
- Éghajlattal kapcsolatos szövegek értelmezése grafikus rendező segítségével
- Lényegkiemelés a témához illeszkedő szövegből pl. szójegyzékkészítéssel, páros szövegfeldolgozással, ablakmódszerrel
- Az éghajlatok jellemzőinek megfogalmazása, összefüggések feltárása tematikus térképek segítségével
- Összefogásra, cselekvésre felhívó plakát készítése az egész Földet érintő éghajlatváltozás megállításáért

8. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör	Óraszám
Európán kívüli földrészek földrajza	24
Életünk és a gazdaság, pénz és a munka	10
Tájékozódás a földrajzi térben	2
Összes óraszám:	36

TÉMAKÖR: Az Európán kívüli kontinensek földrajza

Óraszám: 24 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megnevez az egyes kontinensekre, országcsoportokra, meghatározó jelentőségű országokra jellemző társadalmi-gazdasági folyamatokat, ott előállított termékeket, szolgáltatásokat;
- probléma- és értékközpontú megközelítéssel jellemzi Európa és az Európán kívüli kontinensek tipikus tájait, településeit, térségeit;
- bemutatja a nemzetközi szintű munkamegosztás és fejlettségbeli különbségek kialakulásának okait és következményeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és értelmezi a társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségek leírására alkalmazott mutatókat;
- népesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;
- foglalkoztatási adatokat értelmez és elemez, következtetéseket von le belőlük;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;
- nyitott más országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése iránt;

- példák alapján megfogalmazza a helyi környezetkárosítás tágabb környezetre kiterjedő következményeit, megnevezi és ok-okozati összefüggéseiben bemutatja a globálissá váló környezeti problémákat;
- a környezeti kérdésekkel, globális problémákkal kapcsolatos álláspontját logikus érvekkel támasztja alá, javaslatot fogalmaz meg a környezeti problémák mérséklésére.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Egyes országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése által a szociális kompetenciák fejlesztése – A kontinensek főbb országainak, országcsoportjainak, jellemző tájainak és térségeinek megismerésével és elemzésével a világtér-szemlélet fejlesztése – A földrajzi tényezők életmódot, gazdálkodást meghatározó szerepének bemutatása – A gazdasági fejlettség területi különbségeinek, annak okainak, illetve társadalmi és környezeti következményeinek feltárása A problémamegoldó és az értékelő gondolkodás fejlesztése Afrika, Ázsia és Amerika társadalmi jellemzőinek, ellentmondásainak példáján – Az analógiás gondolkodás fejlesztése a tipikus tájak elemzésének példáján – A sokféleségben rejlő azonosságok és különbségek összehasonlítási képességének fejlesztése Afrika, Ázsia, Amerika társadalmi és gazdasági jellemzői példáján – Afrika társadalmi és gazdasági életét meghatározó természetföldrajzi jellemzők és problémák (elsivatagosodás, éhínség, aszály); Ausztrália és Óceánia természeti, társadalmi és gazdasági jellemzői és problémái – A sarkvidékek és a világtenger jellemzői és problémái, a sarkvidékeket és a világtengert veszélyeztető folyamatok 	<ul style="list-style-type: none"> – éhségövezet, – eladósodás, – élelmezésiválság, – elsivatagosodás, – emberfajták, – fenntarthatóság, – gazdasági szerkezet, – globalizáció, – népességrobbanás, – népességtömörülés – nyomornegyed, – őslakos, – perifériatárság, – rezervátum, – termelésimódok (farmgazdaság, monokultúra, nagybirtok, nomád pásztorkodás, oázisgazdálkodás, parasztgazdaság ,teraszos művelés, ültetvényes gazdálkodás, vándorló [nomád] állattenyésztés, vegyes gazdálkodás), – tömegturizmus, – túlhalászás, – túllegeltetés, – városfejlődés (városodás, városiasodás), – világvallások, – világgazdaságihatalom (centrumtárság) 	<ul style="list-style-type: none"> – Történelem, – Matematika, – Magyar nyelv és irodalom, – Idegen nyelv, – Fizika, – Kémia, – Ének-zene, – Vizuális kultúra – Digitális kultúra

TOPOGRÁFIAI ISMERETEK

Afrika

Szerkezeti egységek, tájak: Afrikai-árokrendszer, Atlasz, Kelet-afrikai-magasföld, Kilimandzsáró (Kilimandzsáró-csoport), Kongó-medence, Madagaszkár, Szahara, Teleki-vulkán; Száhel (öv)

Vízrajz: Csád-tó, Guineai-öböl, Kongó, Nílus, Szezei-csatorna, Tanganyika-tó, Viktória-tó, Vörös-tenger

Országok: Dél-afrikai Köztársaság, Egyiptom, Kenya, Marokkó, Nigéria

Városok: Alexandria, Fokváros, Johannesburg, Kairó

Amerika

A földrész részei: Észak-Amerika, Közép-Amerika, Dél-Amerika

Tájak: Alaszka, Amazonas-medence, Andok, Antillák, Appalache-hegység (Appalache), Brazil-felföld, Floridai-félsziget (Florida), Grönland, Guyanai-hegyvidék, Hawaii-szigetek, Kaliforniai-félsziget, Kordillerák, Labrador-félsziget (Labrador), Mexikói-fennsík, Mississippi-alföld, Mount St. Helens, Paraná-alföld, préri, Sziklás-hegység, Szilícium-völgy

Vízrajz: Amazonas, Colorado, Karib (Antilla)-tenger, Mexikói-öböl, Mississippi, Nagy-tavak, Niagara-vízesés, Panama-csatorna, Szt. Lőrinc-folyó

Országok: Argentína, Amerikai Egyesült Államok, Brazília, Kanada, Mexikó

Városok: Brazíliaváros, Buenos Aires, Chicago, Houston, Los Angeles, Mexikóváros, Montréal, New Orleans, New York, Ottawa, Rio de Janeiro, San Francisco, Washington DC

Ausztrália és Óceánia

Tájak: Ausztráliai-alföld, Nagy-Artézi-medence, Nagy-korallzátony, Nagy-Vízválasztó-hegység, Új-Guinea

Országok: Ausztrália, Új-Zéland

Városok: Canberra, Melbourne, Sydney, Wellington

Ázsia

A földrész meghatározó egységei, jelentős földrajzi helyszínek: Arab-félsziget, Csomolungma (Mt. Everest), Dekkán-fennsík, Dél-kínai-hegyvidék, Fudzsi, Fülöp-szigetek, Góbi, Himalája, Indokínai-félsziget, Japán-szigetek, Kaszpi-mélyföld, Kaukázus, Kínai-alföld, Kis-Ázsia, Koreai-félsziget, Közép-szibériai-fennsík, Krakatau, Nyugat-szibériai-alföld, Szibéria, Takla-Makán, Tibet, Tien-san, Turáni-alföld

Vízrajz: Aral-tó, Bajkál-tó, Boszporusz, Eufrátesz, Holt-tenger, Indus, Jangce, Japán-tenger, Jeges-tenger, Jenyiszej, Gangesz, Kaszpi-tenger, Ob, Perzsa-öböl (Perzsa (Arab)-öböl), Sárga-folyó, Tigris

Országok: Egyesült Arab Emírségek, Dél-Korea (Koreai Köztársaság), India, Indonézia, Irak, Irán, Izrael, Japán, Kazahsztán, Kína, Kuvait, Malajzia, Szaúd-Arábia

Városok: Bagdad, Hongkong, Isztambul, Jakarta, Jeruzsálem, Mekka, Peking, Sanghaj, Szingapúr, Szöul, Teherán, Tel Aviv-Jaffa, Tokió, Újdelhi

TEVÉKENYSÉGEK

– Kontinensekre, országokra jellemző képek keresése az interneten, azokból montázs készítése

- Kontinensek földrajzi jellemzőit összehasonlító grafikus rendező készítése
- Az egyes kontinensek tipikus tájainak bemutatása tanulócsoporthoz által készített modellek segítségével
- Kapcsolati háló, logikai lánc felrajzolása a nemzetközi szintű munkamegosztás bemutatására
- Távoli népek, nemzetiségek jellegzetes szokásainak, kulturális sajátosságainak bemutatása helyzet-, szerep-, empátiagyakorlat vagy helyszínpépítés módszerével
- Különböző tartalmú tematikus térképek megadott szempontok alapján történő összevetése, következtetések megfogalmazása
- Egy adott témához kapcsolódó adatok gyűjtése, rendszerezése, szemléletes megjelenítése és értelmezése
- Virtuális séta, kirándulás összeállítása egy kiválasztott világörökségi helyszínen, illetve országban
- Beszélgetés, vita a híradásokban közölt aktuális információkról, önálló vélemény megfogalmazása
- Fejlettségbeli területi különbségek leírására alkalmas társadalmi-gazdasági mutatók elemzése, a felzárkózás lehetőségeinek megfogalmazása
- A regionális társadalmi-gazdasági és környezeti problémák világméretűvé válásának igazolása példák alapján. Környezeti problémák okozta élethelyzetek bemutatása szerep-, empátia- és helyzetgyakorlattal
- Kommentek írása a híradásokban közölt regionális földrajzi információkra
- Élet az óriásvárosokban az Amerikai Egyesült Államokban – képregénykészítés
- Gyűjtőmunka: kulturális hatások mindennapjainkban, pl. az amerikai és a kínai kultúra hatásának példái a mindennapokban
- Egy tipikus tájat bemutató képzeletbeli fotókiállítás ismertetőjének elkészítése pármunkában

TÉMAKÖR: Életünk és a gazdaság: a pénz és a munka világa

Óraszám: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri és értelmezi a társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségek leírására alkalmazott mutatókat;
- népesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;
- értelmezi a mindennapi életben jelen lévő pénzügyi tevékenységeket, szolgáltatásokat;
- megnevezi a vállalkozás működését befolyásoló tényezőket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- példákat sorol a globalizáció mindennapi életünket befolyásoló folyamataira;
- érveket fogalmaz meg a tudatos fogyasztói magatartás, a környezettudatos döntések fontossága mellett;
- életkori sajátosságainak megfelelő helyzetekben alkalmazza pénzügyi ismereteit (pl. egyszerű költségvetés készítése, valutaváltás, diákállalkozás tervezése);
- foglalkoztatási adatokat értelmez és elemez, következtetéseket von le belőlük.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Adatok gyűjtése és értelmezése, különféle szemléletes formában történő	– családi költségvetés,	– Matematika, – Történelem,

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>megjelenítése a pénz és a munka világához kapcsolódóan</p> <ul style="list-style-type: none"> – A felelős döntéshozatal, a következményekért vállalt felelősség az életkori sajátosságoknak megfelelő pénzügyi döntések meghozatalában. A pénzügyi, gazdasági tények és az egyéni vélemények közötti különbség felismerése – A hitelfelvétel és a fejlődés, illetve az eladósodás kapcsolatának megértése; a döntést és az értelmes kockázatvállalást befolyásoló érvek megfogalmazása egy esetleges hitelfelvétellel kapcsolatban A piacgazdaság működésének alapvető földrajzi vonatkozásai – A piacgazdaság működésének alapvető földrajzi vonatkozásai 	<ul style="list-style-type: none"> – eladósodás, – globalizáció, – hitel, – munkanélküli, – munkavállaló, – pénz, – tőzsde, – valuta, – valutaváltás, – világtermék 	<ul style="list-style-type: none"> – Fizika, – Testnevelés, – Biológia

TEVÉKENYSÉGEK

- Pénzügyi döntési helyzetek megoldása szerepjátékkal
- A piac és a tőzsde működésének bemutatása szimulációs játékkal
- Munkaerőpiaci döntési helyzetek megoldása szerepjátékkal
- Bankok portáljáról összegyűjthető ajánlatok alapján a bankokban igénybe vehető szolgáltatások megismerése
- Beszélgetés, pénzügyi kérdezz-felelek a tanítási órára meghívott pénzügyi szakemberrel
- Helyzetgyakorlat: az energiatudatos fogyasztói döntés meghozatala a környezeti és pénzügyi szempontok együttes mérlegelésével (pl. energiatakarékos izzó, napelemes akkutöltő, háztartási gépek energiaosztálya)
- Adatgyűjtés internetről valutaárfolyamokkal kapcsolatosan, az adatok és a változások következményeinek közös értelmezése
- Osztálykirándulás költségtervének elkészítése csoportmunkában
- Foglalkoztatási adatok gyűjtése és közös értelmezése, az adatok szemléletes megjelenítése
- Beszélgetés az internetes vásárlás, e-bankolás jellemzőiről, előnyökről, veszélyekről

Tájékozódás a földrajzi térben

Óraszám: 2 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- használja a földrajzi térben való tájékozódást segítő hagyományos és digitális eszközöket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tájékozódik különböző típusú és tartalmú térképeken, biztonságosan leolvassa azok információtartalmát, a térképen elhelyez földrajzi elemeket;

- gyakorlati feladatokat (pl. távolság- és helymeghatározás, utazástervezés) old meg nyomtatott és digitális térkép segítségével;

Fejlesztési feladatok	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A különböző léptékű, típusú és tartalmú térképek használatával, elemzésével és összehasonlításával a rendszerben és összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése – A terepi tájékozódási, valamint a térképalapú távolság- és helymeghatározási feladatok megoldása kapcsán a matematikai és logikai gondolkodás fejlesztése – Hagyományos és digitális térképen történő távolság- és helymeghatározás segítségével a térbeli tájékozódás és a logikai gondolkodás fejlesztése – Különböző időpontban készült űr- vagy légifelvételek és térképek párhuzamos használatával a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése – Gyakorlati feladatok megoldása (pl. távolság- és helymeghatározás, utazástervezés) terepen, valamint nyomtatott és digitális térképek és online felületek segítségével – Különböző típusú és tartalmú térképek tudatos használata a tanuláshoz – A földrajzi térben való tájékozódást segítő hagyományos és egyes digitális eszközök ismerete – A különböző léptékű, típusú és tartalmú térképek, műholdképek, légifelvételek sajátosságainak felismerése, a mindennapi életben való felhasználásuk lehetőségeinek ismerete – Különböző időpontban készült űr- vagy légifelvételek és térképek párhuzamos használatával földrajzi megfigyelések elvégzése, problémák megoldása – A hagyományos és digitális térképek fajtái – Távérzékelés és földrajzi alkalmazásai (műholdképek, légifelvételek) – A földrajzi helymeghatározás módszerei 	<ul style="list-style-type: none"> – földrajzi fókusz, fókusz, keresőhálózat, fő- és mellékvilágítójak, méretarány, aránymérték, szintvonal 	<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális kultúra – Matematika – Történelem

TEVÉKENYSÉGEK

- Egy adott útvonal (pl. osztálykirándulás) útvonalának tervezése nyomtatott és digitális térképek, online felületek segítségével
- Iránytű, térkép, GPS használatának gyakorlása terepi tájékozódási feladatok, kereső játékok során
- Távolság és hely meghatározása térképen, illetve terepen
- Alaprajzkészítés, térkép vázlat-készítés szöveg, leírás alapján
- Tematikus térképek megadott szempontok szerinti elemzése
- Különböző időpontokban készült űr- vagy légifelvételek és térképek párhuzamos használatával földrajzi megfigyelések elvégzése

ANGOL NYELV 5–8. ÉVFOLYAM (NORMÁL)

Évfolyam	5.	6.	7.	8.
Heti óraszám	3	3	3	3
Éves óraszám	108	108	108	108

Célok és feladatok

A korszerű idegennyelv-tanítás elsődleges célja a tanuló nyelvi cselekvőképességének fejlesztése. A tanuló legyen képes személyes és szakmai életében egyéni kommunikációs céljait elérni, saját gondolatait kifejezni, és mind valódi mind pedig digitális térben idegen nyelven ismereteket szerezni.

Az idegen nyelvek tanítása eltér a többi tantárgytól abból a szempontból, hogy nem a tartalmi ismeretek átadásán van a hangsúly, hanem azoknak a készségeknek a kialakításán és állandó fejlesztésén, melyek segítségével a tanuló saját gondolatait és elképzeléseit idegen nyelven is ki tudja fejezni.

Az 5-8. évfolyamon az idegen nyelv tanítása szervesen épül a 4. évfolyamon megkezdett nyelvi fejlesztésre, illetve annak eredményeire. A hangsúly lassan áttevődik a nyelvésajátításról a tudatos nyelvtanulás felé. Az életkornak, érdeklődésnek és a nyelvtanulás folyamatának megfelelő órai tevékenységek jellemzik ezt a szakaszt is. Az 5. évfolyamtól változatlanul az idegen nyelvi kommunikációra történő felkészülés áll a középpontban, ezt tanórán kívüli feladatokkal, tevékenységekkel és az ezekben történő részvételre való biztatással segítjük.

A négyéves nevelési-oktatási szakasz egyik fő célja a megelőző szakaszban kialakított nyelvtanulási motiváció fenntartása és erősítése, ugyanakkor egyre hangsúlyosabbá válik, hogy a tanuló valós nyelvi helyzetekben tudja használni a nyelvet és egyre növekvő nyelvi tudatossággal rendelkezzen. Ekkor kell megalapozni azt a képességet, mellyel az idegennyelvi ismereteket tudatosítja, és az idegennyelvű szövegek világában eligazodik. A nyelvtanuló ebben a szakaszban egyre mélyebben és árnyaltabban ismeri meg az idegennyelv felépítését és szerkezetét.

A diák aktív, önálló nyelvtanulóvá nevelése egyik feltétele az egész életen át tartó tanulás megalapozásának. Fejlesztéséhez szükség van a tanulási stratégiák elsajátítására, az önálló tanulás módszereinek megismerésére, valamint az önértékelés és a társértékelés alkalmainak megteremtésére. Kooperatív módszereket, valamint projektmunkákat alkalmazunk, amelyek fejlesztik a probléma- és folyamatközpontú gondolkodást. A tanulók a digitális tartalmak felhasználásához útbaigazítást kapnak. A nyelvórai és otthon elvégzendő tevékenységeken keresztül a tanuló képessé válik arra, hogy digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megértse az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket. Tud szöveget alkotni szóban és írásban, valamint célnyelven beszélgetni az ismert nyelvi eszközök segítségével. Az egyéni tanulási különbségek kiegyenlítése miatt a nyelvtanulás továbbra is csoportbontásban történik.

Kapcsolódás a kompetenciákhoz

A tanulás kompetenciái: Az idegen nyelvek tanulása során fejlődik a tanuló memóriája, a korábban tanult elemek felidézését és rendszerezését igénylő tanulási teljesítménye. A tanuló képessé válik a nyelvtanulási stratégiák felismerésére és ezek alkalmazására, ez pedig

hasznosul más tantárgyak esetében is. Megtanulja a hibákra történő visszajelzések elfogadását, a hibák kijavításának szükségességét, valamint képessé válik saját és társai fejlődésének értékelésére. A tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségek felismerésével és kihasználásával is készül az egész életen át tartó tanulásra. Az önálló nyelvtanulásra való felkészülés a tanulási folyamat aktív résztvevőivé teszi.

A kommunikációs kompetenciák: A nyelvórai tevékenységek képessé teszik a tanulót arra, hogy az élő idegen nyelven árnyaltan fejezze ki, objektíven támassza alá, szemléltesse gondolatait, hallgassa meg társait, társaival közösen hozzon döntéseket, formáljon véleményt, információt és tudást osszon meg. Képekre, ábrákra, hanganyagokra, szövegekre idegen nyelven utal, azokra vonatkozóan véleményt fogalmaz meg és állást foglal, s ezeket felhasználva, párban vagy csoportban, további kommunikációs feladatokat old meg. Nyelvtudását személyes és online nyelvi érintkezésben kapcsolatépítésre használja fel.

A digitális kompetenciák: Az idegen nyelvek tanulása során a tanuló úgy használja a digitális eszközöket, forrásokat és mobiltelefonos applikációkat, hogy a célnyelv jellemző kifejezéseit és pragmatikáját megfelelően alkalmazza, valamint saját fejlődését és tanulását támogassa. Ezzel lehetővé válik az idegen nyelvű szövegalkotás, szövegértés és nyelvi interakciók fejlesztése digitális felületeken és eszközök használatával.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Az idegen nyelv tanulása során a tanulónak több szempontból fejlődik a gondolkodása, mely során egyre több nyelvi elemet képes felismerni, felidézni, az egymásra épülő elemeket logikusan elrendezni és alkalmazni. A feldolgozott témák hatására mérlegelő gondolkodása és problémamegoldó készsége, a nyelvek közötti kódváltást lehetővé tevő kognitív képességei is fejlődnek. Nyelvtudása növeli az információszerzési és tudásmegosztási lehetőségeit.

A személyes és társas kompetenciák: A társas kompetenciák fejlődéséhez hozzájárulnak a nyelvórákon gyakran párban vagy csoportban végzett feladatok, valamint egyéb, kooperáción alapuló tanulási tevékenységek is, melyek során fejlődik együttműködési készsége, kitartása, cél- és feladattudata. A nyelvtudás növeli a tanulók önbizalmát, önbecsülését, valamint fejleszti más nemzetek tagjaihoz, kultúrájához és az idegen, ismeretlen világokhoz való viszonyát.

A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az idegen nyelv tanulása során a tanuló nyitottá válik a saját országa, nemzete és más népek történelmére, kultúrája közötti eltérésekre, elfogadja a különbségeket, magabiztosságát az anyanyelvi kötődés és az a kritikus, toleráns gondolkodásmód határozza meg, amely teret ad a kreatív, alkotó jellegű önkifejezésnek. A korszerű nyelvtanítás szükségszerűen magában foglalja a tanuló életkorának megfelelő alkotó tevékenységeket és az alkotással kapcsolatos tartalmakat.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valós nyelvi célok és helyzetek idegen nyelven történő leképezésével valósul meg. Egy nyelvi feladat megoldása közben a tanuló együttműködik, hagyományos és digitális forrásokat használ, kommunikál, problémát vitat meg, döntéseket hoz, ezekről beszámol és mindezek felkészítik a munkavállalásra.

Módszerek

Az idegen nyelv-oktatás tevékenység- és tanulóközpontú, vagyis a tanuló számára olyan életkorának, illetve érdeklődésének megfelelő szituációkat teremt, amelyekben személyisége fejlődik, és a nyelvet eszközként, hatékonyan használja. A nyelvi tartalmak és eszközök átadása szövegösszefüggésbe ágyazottan, konkrét beszédhelyzetekben, akár képekkel vagy nonverbális elemekkel segítve történik.

Kiemelten fontos a nyelvoktatásban az interdiszciplináris, azaz a tantárgyak között átívelő szemlélet, mely épít a más tantárgyak keretében szerzett ismeretekre, és az idegen nyelven megszerzett tudással pedig gazdagítja más tantárgyak tanulását. Projektfeladatok, információgyűjtés a szaktantárgyhoz, internetes kutatómunka, mind-mind történhet idegen nyelven is, felkészítve a tanulót a munka világában zajló információcserére.

A használható nyelvtudás és a valós kommunikáció elsajátítása érdekében együttesen fejlesztjük a nyelvi és nem nyelvi készségeket. A kezdeti szakasz döntő mértékben szóbeli nyelvhasználatával ellentétben, a 7-8. osztályban egyre hangsúlyosabbá válik az írásbeli kommunikáció is. Az olvasott szövegértés és az írásbeli szövegalkotás készségeinek ebben az időszakban elkezdett tudatos fejlesztése eredményeként a nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló szóban és írásban megold változatos kihívásokat igénylő feladatokat, társas tevékenységekben vesz részt, valamint életkorának és nyelvi szintjének megfelelően kommunikál az élő idegen nyelven.

A hosszú távon is fenntartható nyelvi fejlődés, valamint a motiváció fenntartása érdekében építünk a tanórán kívüli nyelvhasználatra és nyelvtanulásra is, melyekre a tanulót a nyelvórán folyamatosan készítjük fel. Ezeknek a tevékenységeknek elsődleges célja az, hogy a tanuló szinte mindennap találkozzon az idegen nyelvvel lehetőleg olyan helyzetekben, melyek életkorának és érdeklődésének megfelelnek, a nyelvtanulást élővé és folytonossá teszik, és ezzel nyelvtanulási kedvét erősítik. A nyelvórai és az iskolán kívüli nyelvhasználat lehetőségei nagyban segítik a nyelvi fejlődést az egyéni különbségek esetén is.

Az adott nyelvet használó emberek és kultúrák megismerésével a nyelvtanuló nyitottabbá, érdeklődőbbé és tájékozottabbá válik, érzelemléviága és gondolkodása fejlődik. Az idegen nyelv tanulása során, valamint az iskolán kívüli tevékenységek által a nyelvtanuló részesévé válhat az adott kultúráknak, kapcsolatot teremthet anyanyelvi beszélőkkel, összehasonlíthatja saját kulturális szokásait más kultúrákkal. Az ismeretszerzésben segítenek a célnyelvi országokról szóló olvasmányok vagy filmek, a rendszeres idegen nyelvi projekt feladatok, melyet a tanulók egyénileg, vagy csoportosan készítenek el.

A motiváció fenntartása és erősítése érdekében a nyelvórát a pozitív, jó hangulatú tanulási környezet jellemzi, amelyben a tanuló életkori sajátosságainak megfelelő, érdekes, kihívást jelentő, gyakran játékos feladatokat old meg. A változatos munkaformák, például: projektmunkák, páros és csoportos feladatok, valamint az irányító tanár és a társak visszajelzése vagy a különféle értékelési formák segítik a tanulót abban, hogy továbbra is szívesen és örömmel vegyen részt a tanórán, önbizalma erősödjön, nyitott és motivált maradjon alapkészségeinek fejlesztésére és az újabb nyelvtanulási stratégiák elsajátítására. A nevelési-oktatási szakasz végére magabiztossá válik, szívesen használja nyelvtudását, s egyúttal egyre inkább tudatos nyelvhasználó is lesz, aki képes saját hibáit észrevenni, és saját haladását értékelni.

A nyelvtanulásban a valódi kommunikációs szituációknak és a valós nyelvi cselekvéseknek az alapja az idegen nyelvű, autentikus szöveg, mely a nyelvtanuló számára tartalmi és nyelvi szempontból is illeszkedik életkorához és érdeklődéséhez. A nyelvtanuló képessé válik arra, hogy a szövegeket megértse, illetve az azokban szereplő nyelvi és egyéb információkat fel tudja használni saját tanulási céljainak megvalósítására támaszkodva az anyanyelvén vagy egyéb tanulásterületen megszerzett tudására. Hangsúlyos szerepe van emellett a nyelvi eszközök funkcionalitásának, melyek a tananyagokban nem különálló egységekként, hanem mindig szövegösszefüggésbe ágyazva jelennek meg.

Kimeneti szintek

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a 6. évfolyam végére a KER szerinti A1, a 8. évfolyam végére az A2 nyelvi szint a kimeneti elvárás. Ez időszak végére a tanuló ismeri és használja az alapszintű nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat, valamint ezeket más tanulási területeken is alkalmazza kompetenciáinak mélyítésére. Életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hagyományos és digitális nyelvtanulási forrásokat használ (pl. internet, mobilalkalmazások), kiaknázza a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket szórakozásra, főként ismerős, mindennapi helyzetekben történő kommunikációra, közvetítésre, ismeretszerzésre és tudásmegosztásra. Egyre inkább érti a nyelvtanulás, illetve a nyelvtudás fontosságát.

Az 5-8. évfolyamon a következő tanulási eredmények várhatók el, témakörtől függetlenül:

- változatos, kognitív kihívást jelentő írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel;
- nyomtatott és/vagy digitális alapú segédeszközt, szótárt használ;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó hangzószövegekben megjelenő információkat;
- kiemel, kiszűr konkrét információkat a nyelvi szintjének megfelelő írott szövegből, és azokat összekapcsolja más iskolai vagy iskolán kívül szerzett ismereteivel;
- a tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédszándékainak megfelelően, egyszerű spontán helyzetekben;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytat célnyelvi interakciót az ismert nyelvi eszközök segítségével;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megérti az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket;
- alkalmazza idegen nyelven az életkorának és érdeklődésének megfelelő digitális műfajok főbb jellemzőit.

A 4. évfolyamon bevezetett témakörök mindegyike szerepel ebben a szakaszban is, de elemeik téra szélesedik, feldolgozásuk egyre árnyaltabban történik. Hangsúlyosabbá válnak és mélyülnek a keresztterületi, kultúrák közötti és célnyelvi tartalmak, valamint a tudásmegosztással és ismeretszerzéssel kapcsolatos vonatkozások. Új témakörként megjelennek a közéleti és aktuális témák, melyek az éppen időszerű közéleti tartalmak, hírek, témák feldolgozása révén az osztálytermi és a valós helyzetek közötti távolság csökkentését segítik elő. A személyes, környezeti, közéleti és aktuális témák a valós nyelvhasználathoz kapcsolódnak, a továbbiak többnyire az iskolai, nyelvórai és iskolán kívül történő nyelvtanulási tevékenységeket jelölik.

ANGOL NYELV 5-6. ÉVFOLYAM

Az 5. évfolyamra a 4. évfolyamon kialakult pozitív hozzáállással és a további nyelvtanulásra motiváltan érkezik a tanuló. Az 5-6. évfolyamokon a nyelvtanítás elsődleges célja ezek fenntartása és erősítése, ugyanakkor egyre nagyobb szerephez jutnak azok a módszerek, melyek a tanuló írásbeli kommunikációját, illetve tudatos nyelvhasználatát fejlesztik mind a hagyományos, mind a digitális csatornákon. A célok elérése érdekében lényeges, hogy az előző és a jelen oktatási szakasz között az átmenet gördülékeny legyen - vagyis továbbra is fontos a stresszmentes nyelvóra, az oldott hangulatú tanulási környezet, amelyben a tanuló változatos munkaformákban, életkorának és érdeklődési körének megfelelő, tevékenységközpontú, sok esetben mozgásos és játékos feladatokat old meg.

Az egyre bővülő, összetettebb nyelvi tartalmakkal továbbra is szövegkörnyezetbe illeszkedve ismerkedik meg a tanuló. Míg 4. osztályban a hangsúly jellemzően a szóbeli nyelvhasználaton volt, ebben a szakaszban fokozatosan az írott szövegek is megjelennek. A Nat-ban megnevezett készségek továbbra is egymásba fonódva fejlődnek; ám a beszédkészség és a hallott szövegértés mellett előtérbe kerülnek az írásbeli szövegalkotás, valamint az olvasott szövegértés készségei is. A szövegekkel való munkát a tanuló érdeklődési körének megfelelő, autentikus szövegek, történetek teszik eredményessé. Ebben a tanulási szakaszban fokozatosan egyre nagyobb szerepet kap a digitális csatornákon keresztül történő kommunikáció és szövegértés is.

Az 5-6. évfolyamon a tanuló a 4-en már megismert témakörökkel és tartalmakkal találkozik, s az ott szerzett előzetes tudására építve bővíti tovább ismereteit. A témakörök egyre mélyebb és árnyaltabb feldolgozása, valamint a különböző szövegtípusok révén fejlődik a tanuló nyelvi cselekvőképessége: egyre bonyolultabb tartalmak megértésére és egyre összetettebb kommunikációs célok megvalósítására képes. Új témakörök is megjelennek: aktuális témák, melyek egyrészt a tanuló számára érdekes híreket, tartalmakat dolgozzák fel, másrészt lehetőséget biztosítanak arra, hogy a fiatalok életét is érintő aktualításokat a nyelvórán megbeszéljék. A nyelvhasználat elsősorban osztálytermi keretek között valósul meg, de törekedni kell arra, hogy a tanulónak lehetősége legyen az osztálytermen kívül is valós nyelvhasználati helyzetek megélésére, illetve, hogy ezekre a tanórán kívül szerzett ismeretekre tudatosan építsünk.

Az országismereti témakörök bővülése és elmélyülése tovább erősíti a tanuló érdeklődését és nyitottságát a célnyelvet beszélő, eltérő kulturális háttérrel rendelkező emberek iránt.

A két év során, párhuzamosan az anyanyelvi kompetenciák fejlődésével, a tanuló egyre motiváltabbá válik és a célnyelv pontosabb és tudatosabb használatára törekszik. Miután megismerkedik különböző tanulási stílusokkal és módszerekkel, elindul az önálló nyelvtanulóvá válás útján, és 6. osztály végére már rendelkezik alapvető nyelvtanulási stratégiákkal.

Az oktatási szakasz végére a tanuló eléri a KER szerint meghatározott A1 szintet.

A kerettantervek a kötelező tartalmat témakörökön keresztül közelítik meg. Az egyes témakörök mellett az adott évfolyamokra kötelező nyelvi funkciók és nyelvi elemek, struktúrák kerültek meghatározásra, melyek az előző oktatási szakaszra megadottakat bővítik, azokra épülnek.

Angol nyelvi funkciók az 5-6. évfolyamra (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- köszönési formák (üdvözlés és elköszönés) értelmezése és kifejezése (Hello! Good morning! Good night! Goodbye! Bye-bye! Take care! How are you? Fine, thanks. I'm OK.)
- köszönet kifejezése (Thanks. Thanks a lot. Thank you very much.)
- köszönetre történő reakció megfogalmazása (You're welcome. No problem.)
- bemutatkozás megfogalmazása (My name is ... Hello. Hi! Nice to meet you.)
- információkérés, információadás (What's your name? My name is Peter. How old are you? I'm 10. Where are you from? I'm from Budapest. When's your birthday? On 4th July. What's your favourite animal? My favourite animals are cats. Have you got a pet? Yes, a cat. No, I haven't. Have you got any brothers or sisters? Yes, a brother. No, I haven't.)
- hogylét iránti érdeklődés (How are you? What's wrong?)
- hogylét iránti érdeklődésre történő reakció kifejezése (I'm fine, thanks. I'm OK.)
- bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (I am sorry. I'm very sorry.)

- bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That's OK. No problem.)
- jókívánságok kifejezése (Happy birthday! Good luck! Congratulations!)
- főbb ünnepekhez kapcsolódó szófordulatok (Merry Christmas! Happy New Year! Happy Easter!)
- megszólítás és elköszönés kifejezése írott, személyes szövegben, pl. baráti levélben és e-mailben (Dear Peter, Best wishes)
- véleménykérés és arra reagálás (Do you agree? Yes, I do. No, I don't. What do you think? I think ...)
- tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (Do you like ...? Yes, I do. No, I don't. What's your opinion about ...? I think ...)
- dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (What is this? What is it like? It's .../ It's big and comfortable. What's ... in English? What's ... in Hungarian?)
- igenlő vagy nemleges válasz kifejezése (Yes, I have. No, I haven't. Yes, I do. No, I don't.)
- tudás, illetve nem tudás kifejezése (I know. I don't know. I have no idea.)
- nem értés megfogalmazása (I don't understand.)
- visszakérdezés kifejezése nem értés esetén (Can you repeat it? Can you spell it for me?)
- alapvető érzések kifejezése (I'm cold. I'm hungry. I'm happy/sad/angry.)
- akarat, kívánság kifejezése (Would you like a ...? Yes, please. No, thanks. I would like ...)
- kérés és arra reagálás (Can you give me a pen? Can I get a pen? Yes, here you are. Sorry, I can't.)
- javaslat és arra reagálás (Let's go to the cinema., Good idea. Would you like to come to the cinema? Yes, sure.)
- meghívás és arra reagálás (Can you come to my party? Yes, thanks. Sorry, I can't. I'd like to invite you to my party.)
- kínálás és arra reagálás (Would you like an orange? Here you are. Yes, please. No, thank you. Thank you.)
- betűzés kérésének kifejezése (Could you spell it, please?)
- utasítások értelmezése és azokra történő reakció kifejezése (Come here, please. Read the text, please.)

Angol nyelvi elemek, struktúrák az 5-6. évfolyamra (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- létezés kifejezése jelen időben: 'to be' létige (I'm ... I'm not ... Are you ...? Is he ...? Who is he? What's that?)
- szokásos cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Present Simple (I eat bread for breakfast. I don't like cheese. Do you play tennis?)
- cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Present Continuous (Why is she crying? I'm not listening. I'm leaving.)
- létezés kifejezése múlt időben: 'to be' létige (I was ... I wasn't ... Were you ...? Was he...? Who was there? What was that?)
- cselekvés, történés kifejezése múlt időben: Past Simple (I ate bread for breakfast. I didn't see the film. Did you visit Joe?)
- jövő idejűség kifejezése: 'going to' (I'm going to be a doctor. It's going to rain.)
- felszólító mód: felszólítások (Come here. Don't shout.)
- kérdőmondatok, kérdőszavak (who?, when?, where?, what?, how?)
- birtoklás: birtokos névmások és 's genitive (My, your, his/her/its, our, their, Joe's brother ...)
- mennyiségi viszonyok: egyes és többes szám (dog-dogs, child-children)
- mennyiségi viszonyok: számok (one, two, ..., hundred), sorszámok (first, second, third...)

- mennyiségi viszonyok: megszámlálható főnevek (How many CDs have you got? I've got a lot of/few CDs.)
- mennyiségi viszonyok: megszámlálhatatlan főnevek (How much money have you got? I've got a lot of/little money.)
- térbeli viszonyok: prepozíciók, helyhatározók (here, there, on the left, on the right, in, on, under, opposite, next to, between ...)
- időbeli viszonyok: gyakoriság (How often? always, often, sometimes, never, once/twice a week, every day), időpontok/dátumok (in 1997, in July, at 5 o'clock, on Monday, It's eight. It's quarter to eight.)
- minőségi viszonyok: rövid melléknevek fokozása (Tom's younger than Sue. Mary is the prettiest girl.)
- minőségi viszonyok: rendhagyó melléknevek fokozása (good/bad, better/worse)
- modalitás: 'can', 'must' segédige (I can/can't swim. I must go.)
- szövegösszetartó eszközök: névelők (a, an, the), mutató névmások (this, that, these, those), kötőszavak (and, or, but, because), névmások (I, he, they..., me, him, them...), some/any (There are some pencils in the bag. Have you got any sisters? I haven't got any matchboxes. There's some water in the vase., There isn't any juice in my glass.), határozatlan névmások (somebody, anybody, nobody, everybody)

AZ EGYES TÉMAKÖRÖK TANULÁSI EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- az adott témartományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;
- az adott témartományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;
- az adott témartományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

AZ 5–6. ÉVFOLYAMON AZ ANGOL NYELV TANTÁRGY ALAPÓRASZÁMA: 204 ÓRA, SZABADON FELHASZNÁLHATÓ 12 ÓRA.

ANGOL NYELV 5. ÉVFOLYAM

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Óraszám
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	64
Public matters	8
Topics concerning classroom activities	30
Cross-curricular topics and activities	6
Összes óraszám	108

TÉMAKÖR: Personal topics and topics concerning immediate environment and nature
ÓRASZÁM: 64 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- elmesél rövid, személyes történetet egyszerű nyelvi eszközökkel, önállóan, a cselekményt lineárisan összefűzve;
- rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az ajánlott tématarományokban;
- értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;
- kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;
- az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;
- üzeneteket ír;
- megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel;
- kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot, kívánságot, tudást és nem tudást, szándékot;
- kifejez alapvető érzéseket, például örömet, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget;
- ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- a személyes és környezeti tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;
- a személyes és környezeti tématarományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;
- a személyes és környezeti tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: ismerősök, rokonok (family relations)
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közvetlen környezet, otthon
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a ház/lakás részei, bútorok, háztartási eszközök
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: ünnepek
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbik
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: társadalmi kapcsolatok (social relations)
- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: animals, plants
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a természet, a város és a vidék
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természetvédelem, állatvédelem

KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

- Természet tudomány
- Matematika

- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természeti jelenségek (natural phenomena)
- Személyes és közvetlen környezethez tartozó egyszerű információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata.

TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka egyénileg (PPT):
  - családfa készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása
  - a lakóhely és környezetének bemutatása
- scrapbook/poszter készítése:
  - 'Ez vagyok én' (kedvenc tárgyaim, együttesem, színészem stb.)
  - 'A családom'
  - 'Háziállatom', milyen állatot szeretnék, (fajta, kinézet, kor, táplálkozás, szokásaik stb.)
  - 'Okosház'
- projektmunka csoportban:
  - Ezek vagyunk mi (kedvenc együtteseink, kedvenc tantárgyaink, kedvenc filmjeink, színészeink, olvasmányaink, játékaik stb.)
  - (plakát készítése): Mit teszünk környezetünk védelme érdekében?
  - (makett készítése): A mi házuk; Álomházam; Lakóhelyünk
- csoportos internetes kutató munka: 'Families around the world' képek gyűjtése, azok bemutatása, összehasonlítása az órán
- szóbeli mini-prezentációk: 'Napirendem'+ családtag napirendje, szabadideje
- internetes kutatás: meddig élnek a különböző állatok?
- kérdőívek megalkotása, kitöltése, illetve írásbeli/szóbeli összegzése:
  - 'Házi kedvencek a csoportunkban',
  - 'Különóráink és hobbijaink' (időpont, helyszín stb.)
- internetes kutatás: My hero's/actor's life and lifestyle
- Szerepjátékok:
  - Interjú kedvenc hősöddel/színészeddel az életéről és családjáról
  - Ismerkedés egy új osztálytárral – kérdések és feleletek

TÉMAKÖR: Public matters**ÓRASZÁM: 8 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:**

- találkozik az érdeklődésének megfelelő, akár autentikus szövegekkel elektronikus/digitális csatornákon, tanórán kívül is.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- a közéleti tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;
- a közéleti tématarományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;

- a közéleti tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a közéletben és a szolgáltatásokban résztvevő személyek, (pl. clerk, guide, waiter, ticket officer, tourist)
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural institutions, restaurants, national and international attractions/sights, city life/country life
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: entrance tickets, forms, brochures
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural events, ways of entertainment
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: giving directions, giving information
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, entertainment, culture, travelling, national and international tourism
- A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése.

KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

- Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek
- Matematika

TEVÉKENYSÉGEK:

- poszter: térképkészítés a környékről, üzletekről, látványosságokról, majd ezt felhasználva páros feladat az útbaigazítás gyakorlására
- prospektus, reklám készítése - csoportverseny - (étterem, mozi, színház, látványosság) - melyik a leghatásosabb reklám?
- projekt munka csoportban (társasjáték készítése és játszása):
  - 'What do you know about...?' (The moon, The Pacific Ocean, Crocodiles, Tokio, Jazz music stb.) - egyszerű válasszal lehet továbblépni.
  - 'What can you find' (in London, in Budapest, in Paris, in New York, in your home town stb.) - egy nevezetességgel lehet továbblépni.
- kiselőadás, internetes kutatómunka: az Egyesült Királyság bemutatása
- quiz játék a célnyelvi országokról és hazánkról
- színi előadás: egy ismert mese közös elolvasása és dramatizálása
- kérdőív készítése, kitöltése, kiértékelése
  - leggyakoribb szórakozási formák a csoportban, (tv, olvasás, internet, sport stb.)

TÉMAKÖR: Topics concerning classroom activities

ÓRASZÁM: 30 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott célnyelvi óravezetést és utasításokat, kérdéseket;

- felkészülést követően röviden, összefüggően beszél az ajánlott tématarományokhoz tartozó témákban;
- képet jellemez röviden, ismert nyelvi fordulatok segítségével, segítő tanári kérdések alapján;
- változatos, kognitív kihívást jelentő szóbeli és írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű hangzószövegben a tanult nyelvi elemeket;
- alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és a feladatmegoldás során;
- alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott, nyomtatott vagy digitális alapú szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és feladatmegoldás során;
- egyszerű mondatokat összekapcsolva mond el egymást követő eseményekből álló történetet, vagy leírást ad valamilyen témáról;
- nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak, vagy fordulatok ismétlését vagy betűzését kéri.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a játék céljainak megfelelően alkalmazza;
- a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a feladat céljainak megfelelően alkalmazza.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tantestület (school staff)
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used for studying
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: afternoon activities, school festivals, school traditions, events, extracurricular opportunities for language learning/use of language
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: learning, social events, hagyomány őrzés (keeping traditions)
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tudás (knowledge), nyelvtanulási célok (language learning targets)
- Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben
- Tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.

KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

- Természettudomány
- Matematika

TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka: - egyéni vagy csoportos
  - iskolai szokások, napirend, órarend
  - iskolai szabályok

- iskolai öltözködés Magyarországon és a célnyelvi országokban
- tantárgyak összehasonlítása a két országban, iskolai időbeosztás összehasonlítása, tanórán kívüli tevékenységek összehasonlítása
- scrapbook/poszter: ('kiállítás' az osztályterem falain)
  - iskolánk bemutatása
  - kedvenc tanárom bemutatása
  - kedvenc iskolai helyem bemutatása
- kérdőív készítése:
  - kedvenc tantárgyak, ki miben érzi jónak / kevésbé jónak magát – szóbeli összesítés
- kutatómunka: szótanulási stratégiák – a különböző módszerek bemutatása
- csoportos feladat:
  - szókártyákból mondatalkotás – melyik csoport tudja az összes kártyáját felhasználni?
  - mi mindent csinál az ideális nyelvtanuló idegen nyelven?
- Iskolai versenyek:
  - olvasási verseny – Ki tud egy év alatt 10 000 szót a könnyített olvasmányok segítségével elolvasni?
  - verslánc– egyszerű célnyelvi gyerekversekből
  - 'Use of English' – Tanulmányi verseny korosztályi célnyelvi követelményekből

TÉMAKÖR: Cross-curricular topics and activities

ÓRASZÁM: 12 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Alapvető szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból.

KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

- Technika és tervezés
- Történelem,
- Állampolgári ismeretek
- Hon- és népismeret

TEVÉKENYSÉGEK:

- internetes kutató- és projektmunka:
  - településem történetének, földrajzának, élővilágának bemutatása
- kedvenc dal feldolgozása (pl. kérdésekkel, vizuális eszközökkel)
- egyéni projektmunka:
  - Melyik tantárgyban segített idegennyelv tudásom és hogyan?
- csoportos projekt: társasjáték készítése és játszása – fókuszban egy-egy tantárgy
  - pl. földrajz – Nevez meg hármat...' (rivers in Hungary, hills near Budapest, towns in England, lakes in Hungary, cities in America stb...)

ANGOL NYELV 6. ÉVFOLYAM

Témakör neve	Óraszám
English and language learning	30
Intercultural topics	27
Current topics	14
Entertainment and playful learning	22
Gaining and sharing knowledge	15
Összes óraszám:	108

TÉMAKÖR: English and language learning

ÓRASZÁM: 12 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- ismeri a célnyelv főbb jellemzőit;
- értelmezi és használja az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- követi a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést és intonációt a tanult nyelvi elemekben;
- alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;
- digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;
- megold játékos és változatos írásbeli feladatokat rövid szövegek szintjén.
- nyelvtanulási céljainak eléréséhez társaival párban és csoportban együttműködik;
- nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nyelvi készségek (language skills, language learning, languages)
- Az anyanyelv és a célnyelv közötti legalapvetőbb kiejtési/helyesírási különbségek felismerése
- Az angol nyelv betű- és jelkészletének alkalmazása
- A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata
- Az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmak felismerése, akár a tanórán kívül is, digitális csatornákon is
- Alapszintű nyelvtanulási stratégiák használata

KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

- Földrajz
- Természettudomány
- Digitális kultúra

TEVÉKENYSÉGEK:

- tanulásmódszertan tudatosan:
  - memóriafogas
  - tanulókártyák
- Nyelvtanulási típusok, stratégiák feltérképezése kérdőívvel
- közös popzenehallgatás – pl. 'gapfill' munkalappal
- filmnézés a célnyelven
- a film egy-két jelenetének dramatizálása és eljátszása
- könnyített olvasmányok otthoni elolvasása (évente 1-2), és rövid, kedvébresztő beszámoló készítése az osztálytársak számára
- csoportos projekt:
  - társasjáték készítése pl. 'Use the word' (minden kockán egy szó, mondatot kell vele alkotni ahhoz, hogy tovább lépj)
  - betűzés játékosan (betűzd a szót, a többiek írják le)
- keresztrejtvény készítése – a megoldás a padtárs feladata

- játékos diktálási feladatok
  - 'Running dictation'
  - 'Chinese whispers'
- egyszerű nyelvezetű szöveg feldolgozása (illusztráció, előadás)

TÉMAKÖR: Intercultural topics

ÓRASZÁM: 27 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Főbb célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete, összehasonlítása alapvető hazai szokásainkkal
- Célnyelvi országok főbb országismereti jellemzőinek ismerete
- Hazánk főbb országismereti jellemzőinek ismerete célnyelven
- A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó alapvető tanult nyelvi elemek alkalmazása

KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

- Történelem,
- Állampolgári ismeretek
- Matematika
- Technika és tervezés
- Hon- és népismeret

TEVÉKENYSÉGEK:

- az Egyesült Királyság megismerése hagyományos és digitális kutatómunka majd órai kiselőadások formájában, az alábbi témakörök mentén:
  - az angol iskolák jellemzői, napirend
  - tipikus angol ház, lakás
  - mindennapi szokások
  - ünnepek a családban
  - állattartási szokások, kedvenc állatok
  - angol nyaralási szokások
  - angol időjárás
  - az Egyesült Királyság tájegységei, országrészei
  - angol étkezési szokások, tipikus ételek
- olvasott szövegértés fejlesztése: az Amerikai Egyesült Államok – jellemző adatok, alapvető tudnivalók
- projektmunka csoportban (plakát készítése):
  - hazánk és az Egyesült Királyság összehasonlítása számokban, ill. képekkel illusztrálva – hasonlóságok, különbségek bemutatása- (kultúra, étkezés, hagyományok, időjárás, ruházat, történelem stb.)

TÉMAKÖR: Current topics**ÓRASZÁM: 14 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:**

- használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- találkozik a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**KAPCSOLÓDÁSI PONTOK**

- Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése célnyelven.
- Természettudomány
- Technika és tervezés

TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka:
  - aktuális hírek feldolgozása vizuális eszközökkel (rajz készítése, képek gyűjtése)
  - képaláírások megfogalmazása
  - időjárásjelentés
- Egy izgalmas sportesemény megtekintése az angol nyelvű híradóban (pl. úszó VB)
  - szógyűjtés az esemény témájával kapcsolatban
  - lenémított film tanulói kommentárral
- szerepjáték:
  - interjú készítése egy, a hírekben aktuálisan szereplő híres emberrel

TÉMAKÖR: Entertainment and playful learning**ÓRASZÁM: 22 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:**

- hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
- a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;
- felhasználja a célnyelvet szórakozásra és játékos nyelvtanulásra.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

- Életkorak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése
  - Életkorak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára
  - Célnyelvi társasjátékok készítése és használata
  - Részvétel játékos nyelvi tevékenységekben, drámajátékokban.
- Dráma és színház
  - Vizuális kultúra

TEVÉKENYSÉGEK:

- nyelvi és egyéb hagyományos játékok: Scrabble, Activity, Ország-város, 'Találd ki, ki vagyok', Barkochba, kártyajátékok
- társasjáték készítése az aktuális tananyaghoz
- projektmunka, prezentáció:
  - kedvenc dalom/együttesem/filmem/színészem/animációs filmszereplőm/játékom bemutatása
- egy kisfilm/rajzfilm megtekintése
- közösen választott dal, képregény, film, órai feldolgozása

TÉMAKÖR: Gaining and sharing knowledge

ÓRASZÁM: 15 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban;
- találkozik az érdeklődésének megfelelő, akár autentikus szövegekkel elektronikus/digitális csatornákon, tanórán kívül is;
- néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

- Egyszerű, releváns információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven
  - A tanult témákhoz kapcsolódó angol nyelvű, egyszerű információ megszerzése.
- Digitális kultúra

TEVÉKENYSÉGEK:

- csoportchat: közös online csoport létrehozása, rendszeres használata rövid angol nyelvű véleményekkel hozzászólásokkal
- projektmunka, kiselőadás, internetes kutatómunka: saját, választott témából
- scrapbook/poszter készítése az aktuális tananyaghoz
- IKT eszközökkel elkészített és segített prezentáció

ANGOL NYELV 7–8. ÉVFOLYAM

E nevelési-oktatási szakasz fő célja, hogy a nyelvi készségek további fejlesztése révén a tanuló eljusson a KER szerinti A2 nyelvi szintre. A megvalósítás az életkori szakaszra megfogalmazott nevelési célokkal és más kulcskompetenciák fejlesztésével összhangban kell, hogy történjen, és lehetőség szerint vegye figyelembe a tantárgyak közötti kapcsolódási pontokat is. A 7-8. évfolyamon tovább folytatódik a nyelvi ismeretek és a szókincs bővítése, valamint a nyelvtani ismeretek funkcionális szemléletű elsajátítása. A szakasz végére a tanuló az ismert nyelvi eszközök segítségével többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is. Felhasználja a tanult nyelvi elemeket és kommunikációs stratégiákat egyéni írásbeli és szóbeli közléseiben, valamint közvetíteni is tud az élő idegen nyelven.

Az angol nyelv tanításának egy lényeges területe a 7-8. évfolyamon a szövegértés további fejlesztése, az autentikus szövegekkel való munka tudatosítása. A szókincs és a nyelvtani ismeretek közvetítése szövegek révén, szövegkörnyezetbe ágyazva történik. Nagy hangsúlyt kap a felfedező tanulás, melynek során a tanuló önállóan, a nyelvtanulási stratégiák egyre bővülő tárával és azok egyre tudatosabb használatával fedezi fel a szöveg tartalmát, valamint a nyelvi eszközök jelentését és szabályszerűségeiket. A szélesebb körű nyelvtanulási, illetve nyelvhasználati stratégiák és azok tudatos használata tovább segítik a nyelvtanulót az önálló nyelvtanulóvá válásban és képessé teszik őt arra, hogy mindezeket más tanulási területeken is alkalmazza kompetenciái további fejlesztésére. Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a nyelvtanuló egyre több szövegtípussal ismerkedik meg, bővíti a szövegfajtákkal kapcsolatos ismereteit, és egyre inkább alkalmazza idegen nyelven az életkorának és érdeklődésének megfelelő digitális műfajok főbb jellemzőit is.

A nyelvtanulónak a motiváció fenntartása és erősítése érdekében továbbra is biztosítani kell a jó hangulatú, önbizalmat növelő és érzelmi biztonságot adó tanulási környezetet, amelyben lehetőség nyílik számára az önértékelés és a társas értékelés alkalmazására is. Motivációját erősítik továbbá a változatos munkaformák, a kihívást jelentő feladatok, a pozitív tanári visszajelzések és megerősítések, valamint a projektek.

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a témakörök a korábbi szakaszokhoz képest jelentősen bővülnek, mélyebben és összetettebben kerülnek feldolgozásra, igazodva a nyelvtanulót körülvevő világhoz, mindennapjaihoz, érdeklődéséhez és igényeihez. A feldolgozásra kerülő témák gyakran összhangban állnak más tanulási területek tartalmaival, és lehetővé teszik a nyelvtanuló számára, hogy a nyelv eszközeivel alaposabban és árnyaltabban ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét, bevonva a digitális eszközöket és mobilalkalmazásokat is. A témakörök feldolgozása során építeni kell a nyelvtanuló előzetes nyelvi tudására, a világról megszerzett ismereteire, valamint a más tantárgyakból megszerzett ismeretekre. Ezek elmélyítését segítik, ha a tanulók többször találkoznak angol nyelvű hírekkel, dokumentumfilmekkel, olyan beszámolókkal, melyek magyar híreket angol nyelven közvetítenek, vagy amelyek angol nyelven Magyarország országismereti jellemzőivel foglalkoznak. A tartalmak meghatározásánál, illetve a témakörök feldolgozásánál figyelembe kell venni a 7-8. évfolyamon idegen nyelvet tanulóknál egyre inkább megmutatkozó egyéni különbségeket is. Fokozott erőfeszítésre van szükség itt azért, hogy a nyelvtanulási motiváció a továbbtanulás, illetve pályaválasztás irányától függetlenül megmaradjon, és hogy a tanulók tudják, hogy bármilyen szakmai és személyes célt is állítanak maguk elé, a nyelvtudás segíti majd őket ezek elérésében. Mindez változatos és az egyéni különbségekhez illeszkedő nyelvórai tevékenységekkel és a tanulók érdeklődéséhez illeszkedő nyelvórán túli feladatokkal érhető el.

A kerettanterv minden egyes témakörhöz javasol tevékenységi formákat is, melyek segíthetik a témakörhöz tartozó szókincs, illetve nyelvi struktúrák bevéődését. A motiváció állandó ébrentartása érdekében mindig érdemes az ilyen jellegű feladatokat a tanulók szemszögéből nézve négy szempont szerint megvizsgálni: fontosnak érzik-e (pl. fejlesztí-e a kommunikációjukat), szeretik-e az ilyen típusú feladatot (pl. csoportfeladat, egyéni projekt), érdekesnek találják-e (pl. ad-e, igényel-e új információt), illetve szórakoztatónak találják-e (pl. játékok, versenyek). Az itt javasolt tevékenységi formák csak gondolatébresztő példák, és ellentétben a szókincs és a nyelvi struktúrák, funkciók meghatározásával nem kötelező érvényűek.

Mivel a keresztntantervi tartalmak igazodnak a 7-8. évfolyamon megjelenő új tudástartalmakhoz (pl. természettudományok, média), a nyelvtanulónak ezen területeken is lehetősége nyílik az ismeretszerzés, tudásmegosztás kiterjesztésére, illetve új kapcsolódási pontok kialakítására az újonnan megjelenő tantárgyakkal.

Ebben a szakaszban kevesebb hangsúly esik az osztálytermi helyzetek gyakorlására. A cél az, hogy segítsük a tanulót abban, hogy megtapasztalhassa, miként tudja a korábban megszerzett nyelvtudását művelődésre, információ-és ismeretszerzésre, tudásmegosztásra, kapcsolattartásra, kapcsolatok építésére, illetve szórakozásra használni. Osztálytermi helyzeteken kívüli, életszerű szituációk eljátszása (pl. közélet, szórakozás, interkulturális és országismereti témakörökben), valamint ismeretszerzés, tudásmegosztás céljából készített projektek segíthetik e cél megvalósítását. Ebben a szakaszban a nyelvtanulási stratégiák köre is bővül, így a nyelvtanuló arra is képessé válik, hogy valós nyelvtudását egyre inkább önállóan is fejlessze mind hagyományos, mind digitális csatornákon keresztül.

A nevelési-oktatási szakasz célja, tehát, hogy a tanuló a 8. évfolyam végére elérje a KER szerinti A2 nyelvi szintet.

A 7-8. évfolyamra megfogalmazott kötelező nyelvi funkciók, nyelvi elemek és struktúrák a következők:

Angol nyelvi funkciók (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- megszólítás kifejezése és arra reagálás (Excuse me. Can I help you?)
- bemutatkozás megfogalmazása (Let me introduce myself.)
- személyre vonatkozó információkérés, információadás (What's your favourite subject? It's maths.)
- hogylét iránti érdeklődés és reakció (What's the matter? I feel...)
- bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That's OK. Don't worry about it. It doesn't matter.)
- jókívánságok kifejezésekor a reakció megfogalmazása (Thank you, the same to you.)
- telefon felvétele, telefonon való bemutatkozás (XY speaking.)
- megszólítás, elbúcsúzás személyes levélben (Dear John, Best wishes, Love.)
- véleménykérés és arra reagálás (Do you agree? Yes, I do. No, I don't. What's your opinion? In my opinion..., What do you think about ...? I think ...)
- tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (How do you like it? I think it's...)
- képesség kifejezése (Can you speak French? Are you able to ride a horse? I can understand French. I am unable to ride a horse.)
- szükségesség kifejezése (Do I have to ...? Do I need to ...? You must ... We have to ...)
- lehetőség kifejezése (It may rain. She might visit us.)
- ígéret kifejezése (Will you help me? Don't worry, I will. I promise ...)
- szándék, kívánság kifejezése (What would you like to do? Would you like to have a rest? I'd like to see that film.)

- dicséret, kritika kifejezése (It's great. It's a good idea. It's boring.)
- dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (What is this? What is it like? It's ..., It's made of ..., It's used for ...)
- visszakérdés, ismétléskérés kifejezése nem értés esetén (Sorry, what did you say?)
- nem értés, magyarázatkérés, magyarázat értésének ellenőrzése (Could you understand me? Is it clear? Sorry, what does that mean?)
- betűzés kérése, betűzés (It spells ...)
- felkérés hangosabb, lassúbb beszédre (Could you speak a little more slowly, please? Sorry, that was a bit too fast.)
- öröm, sajnálkozás, bánat kifejezése (Are you happy about it? What do you think of that? How do you feel about it? Great! I'm glad to hear that. I'm so pleased that..., Good for you. I feel so happy for ... I'm sorry to hear that. What a pity. Oh, no! Oh, dear! I feel so sorry for ...)
- elégedettség, elégedetlenség, bosszúság kifejezése (What do you think of...? Are you pleased with ...? Are you happy with ...? Are you satisfied with ...? That's fine/nice/not bad. That was fine/good/ nice. I'm quite satisfied with ... I'm quite happy with ... I'm quite pleased with ... It's not good enough. That wasn't very good.)
- csodálkozás kifejezése (How come? Is he? What a surprise!)
- remény kifejezése (I am looking forward to ... I hope ...)
- javaslat és arra reagálás (Would you like to come to the cinema? Yes, sure.)
- meghívás és arra reagálás (I'd like to invite you to my party. Thank you, I'm happy to come.)
- információkérés, -adás (When is the next train? What time does the train arrive? Is the boss here? Yes, he is.)
- egyetértés, egyet nem értés (Do you agree? What's your opinion? How do you feel about it? I agree. I don't agree. I don't think so.)
- valaki igazának az elismerése és el nem ismerése (You are right. You are wrong.)
- egymást követő események leírása (What happened? First ... then ... finally ...)
- bizonyosság, bizonytalanság kifejezése (Do you think they will come? They will probably come.)

Angol nyelvi elemek, struktúrák a 7-8. évfolyamra (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- Present Perfect Simple (Have you done your room? I haven't finished it yet.)
- cselekvés, történés kifejezése múlt időben: Past Simple (I ate bread for breakfast. I didn't see the film. Did you visit Joe?)
- jövő idejűség kifejezése: 'will' (When will you be fourteen? I'll help you.)
- felszólító mód: Egyes/Többesszám 1. személy (Let's go.)
- birtoklás: birtokos névmások (mine, yours, his, hers, its, ours, theirs)
- birtoklás kifejezése múlt időben: 'have' (I didn't have many friends at school.)
- birtoklás kifejezése jövő időben: 'have' (At the age of 25 I will have a car.)
- időtartam: How long? (How long were you in Spain? For one month.)
- időbeli viszonyok: 'already', 'yet', 'just' (I have already read it. He has not finished it yet. She has just entered the room.)
- minőségi viszonyok: hosszabb melléknevek fokozása, összehasonlítás (She is the most intelligent of all. Tom's younger than Sue. Mary is more beautiful than Sue.)
- modalitás: engedélykérés 'could', 'may' segédigékkel (Can/could/may I join you?)
- modalitás: tanácsadás 'should/shouldn't' segédigével (You should ask her.)
- modalitás: kötelezettség kifejezése 'have to' segédigével (Did you have to be there?)
- modalitás: tiltás kifejezése 'mustn't' segédigével (You mustn't smoke here.)

- szövegösszetartó eszközök: további kötőszavak (e.g. however)
- feltételesség kifejezése (We'll stay at home if it rains.)
- függő beszéd kifejezése jelen időben (He says he is tired., I don't know where he lives., Tell him to stop it.)

AZ EGYES TÉMAKÖRÖK TANULÁSI EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- az adott témartományban megért egyszerű célnyelvi szöveget;
- az adott témartományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;
- az adott témartományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

A 7–8. ÉVFOLYAMON AZ ANGOL NYELV TANTÁRGY ALAPÓRASZÁMA: 204 ÓRA, SZABADON FELHASZNÁLHATÓ 12 ÓRA.

Angol nyelv 7. évfolyam

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Óraszám
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	60
Public matters	12
Topics concerning classroom activities	23
Cross-curricular topics and activities	13
Összes óraszám:	108

TÉMAKÖR: Personal topics and topics concerning immediate environment and nature
ÓRASZÁM: 60 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- elmesél rövid, személyes történetet egyszerű nyelvi eszközökkel, önállóan, a cselekményt lineárisan összefűzve;
- rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az ajánlott témartományokban;
- értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;
- összetett írott instrukciókat értelmez;
- kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű, nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;
- az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel, és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;
- véleményét, gondolatait, érzéseit egyre magabiztosabban fejezi ki a tanult nyelvi eszközökkel;
- a tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédszándékainak megfelelően, egyszerű spontán helyzetekben;

- váratlan, előre nem kiszámítható eseményekre, jelenségekre és történésekre is reagál egyszerű célnyelvi eszközökkel, személyes vagy online interakciókban;
- üzeneteket ír;
- egyszerűen megfogalmazza személyes véleményét, másoktól véleményük kifejtését kéri, és arra reagál, elismeri vagy cáfolja mások állítását, kifejezi egyetértését vagy egyet nem értését;
- kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot, kívánságot, tudást és nem tudást, szándékot;
- kifejez kérést, javaslatot, meghívást, kínálást és ezekre reagálást;
- kifejez alapvető érzéseket, például örömet, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget;
- nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok magyarázatát kéri vagy visszakérdez;
- megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel;
- ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- a személyes és környezeti tématarományban megért egyszerű célnyelvi szöveget;
- a személyes és környezeti tématarományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;
- a személyes és környezeti tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: ismerősök (acquaintances), rokonok (family relations)
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közvetlen környezet (immediate environment)
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: parts of the house/flat, furnishings, appliances
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: social relations
- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: animals, plants
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természet, települések (settlements)
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természetvédelem (nature protection), állatvédelem (animal protection), keeping pets
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természeti jelenségek, környezetünk védelme, fenntarthatósága
- Személyes és környezethez tartozó információk átadása

KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

- Erkölcstan-Hittan
- Hon- és népismeret
- Technika és tervezés
- Matematika
- Történelem
- Állampolgári ismeretek
- Hon- és népismeret
- Biológia
- Kémia
- Technika és tervezés
- Matematika

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**KAPCSOLÓDÁSI PONTOK**

- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata.

TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka egyénileg, (PPT készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása
  - tágabb rokon kapcsolatrendszer, családi ünnepek, szomszédi kapcsolatok
  - a lakóhely és környezetének bemutatása
- projektmunka csoportban: üres lakás berendezése és bemutatása
- csoportos projekt: (plakát készítése): Mit teszünk környezetünk védelme érdekében?
  - lakóhelyünkön, otthonunkban
  - az iskolában
  - városunkban
  - okos eszközökkel
- szóbeli mini-prezentáció:
  - a mai és a régmúlt mindennapi életének összehasonlítása
- internetes kutatás:
  - meddig élnek a különböző kis-kedvencek, illetve egyéb állatok?
  - környezetszennyezési problémák
  - időjárás okozta katasztrófák
- levél írása egy kellemes/kellemetlen élményről
- kérdőívek elkészítése, kitöltése és írásbeli/szóbeli összegzése:
  - családi szokások, hagyományok
  - környezetvédelem a szűkebb környezetben
- Szerepjáték:
  - interjú kedvenc hősöddel/színészeddel stb.

TÉMAKÖR: Public matters**ÓRASZÁM: 12 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:**

- megérti a nem kizárólag ismert nyelvi elemeket tartalmazó, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó rövid szöveg tartalmát;
- értelmezi az életkorának megfelelő, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó szövegekben a beszélők gondolatmenetét;
- hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat;
- megérti a nem kizárólag ismert nyelvi elemeket tartalmazó rövid írott szöveg tartalmát;
- információt cserél, információt kér, információt ad.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- a közéleti tématarományban megért egyszerű célnyelvi szöveget;
- a közéleti tématarományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;
- a közéleti tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a közigazgatás és szolgáltatások résztvevői (members of the public sector and civil service), tourists, etc.
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturális és közintézmények, éttermek, szállodák, hazai és külföldi nevezetességek, valamint a városi és vidéki élet helyszínei)
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: entrance tickets, forms, brochures
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturális események (cultural events), különböző szórakozások (ways of entertainment)
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közigazgatás, szolgáltatások, idegenvezetés giving directions, giving information,
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, entertainment, culture, services, travelling, national and international tourism
- A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése és átadása.

TEVÉKENYSÉGEK:

- szerepjátékok – csapatversenyben: melyik a legjobb jelenet?
  - gyors étteremben
  - utazási irodában
  - utcán: útbaigazítás kérése és adása
  - 'I'm a Budapest/London tourist guide' – helyi látványosságok bemutatása stb.
- prospektus, reklám készítése - (étterem, mozi, színház, látványosság)
- ismerkedés a reklámok világával: színek, logók, üzenetek
- projektmunka csoportban:
  - rövid útikönyv készítése
- projektmunka csoportban: film/beszámoló/társasjáték készítése:
  - lakóhelyem
  - hazánk múltja
- kiselőadás, internetes kutatómunka: a célnyelvi országok rövid bemutatása
- Vitafórum:
  - városi és vidéki élet, ki hogyan érvel?
- quiz játék a célnyelvi országokról és hazánkról
- kérdőív készítése, kitöltése, kiértékelése:
  - a legkedveltebb szabadidős tevékenységek a csoportban, (tv, olvasás, internet, közösségi média, tánc, sport stb.), és miért?

TÉMAKÖR: Topics concerning classroom activities

ÓRASZÁM: 23 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott célnyelvi óravezetést és utasításokat, kérdéseket;
- aktívan részt vesz az életkorának és érdeklődésének megfelelő gyermek- és ifjúsági irodalmi alkotások közös előadásában;
- egyre magabiztosabban kapcsolódik be történetek kreatív alakításába, átfogalmazásába;
- felkészülést követően röviden, összefüggően beszél az ajánlott tématarományokhoz tartozó témákban;
- képet jellemez röviden, ismert nyelvi fordulatok segítségével, segítő tanári kérdések alapján;
- változatos, kognitív kihívást jelentő szóbeli és írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel;
- egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;
- a főbb szövegtípusok jellegzetességeit követi;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű hangzószövegben a tanult nyelvi elemeket;
- alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és a feladatmegoldás során;
- felismeri a főbb, életkorának megfelelő hangzó szövegtípusokat;
- megkülönbözteti a főbb, életkorának megfelelő írott szövegtípusokat;
- összetett írott instrukciókat értelmez;
- véleményét írásban, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazza, és arról írásban interakciót folytat;
- néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;
- egyszerű mondatokat összekapcsolva mond el egymást követő eseményekből álló történetet, vagy leírást ad valamilyen témáról;
- összekapcsolja az ismert nyelvi elemeket egyszerű kötőszavakkal (például: és/de/vagy);
- nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok magyarázatát kéri vagy visszakérdez;
- alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott, nyomtatott vagy digitális alapú szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és feladatmegoldás során.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a feladat céljainak megfelelően alkalmazza.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school staff
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: oktatási intézmények (educational institutions)
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used for studying
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: délutáni foglalkozások (afternoon activities), tanórán kívüli foglalkozások (extracurricular activities), iskolán kívüli lehetőségek a nyelvtanulásra), (extracurricular opportunities for language learning/use of language), school festivals, school traditions, school events
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: learning, extracurricular use of language, social events, keeping traditions
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school subjects, knowledge, language learning targets, professional orientation
- Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben
- Tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.

KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

- Történelem
- Állampolgári ismeretek
- Erkölcstan-Hittan

TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka: (egyéni vagy csoportos)
  - a magyar és az angol iskolarendszer főbb különbségei
  - különleges iskolák Magyarországon és Angliában
  - iskolánk története, hagyományai, osztályunk
- projektmunka csoportban (fordított tanóra): egy tanóra megtervezése
- internetes kutatás:
  - iskolai szokások, időbeosztás és szabályok országonként
  - szótanulási stratégiák – a különböző módszerek bemutatása
- scrapbook/poszter készítése:
  - mit szerettem az iskolánkban legjobban
  - iskolai kirándulásaink
  - kedvenc iskolai tantermem bemutatása
  - saját szerepem az osztályban
- kérdőív készítése:
  - Milyen az ideális nyelvtanár?
  - Milyen iskolában szeretnék továbbtanulni?
- csoportos társasjáték készítése:
  - a különböző tantárgyokról
  - szókétyákból mondatalkotás – melyik csoport tudja az összes kártyáját felhasználni?
- órai feladatok
  - történetfeldolgozása (pl. igaz/hamis' mondatokkal)
  - történet átalakítás (pl. más személyben, más időben)
  - képleírás, hasonló képeknél a különbség keresése

- évvégi színi előadás: pl. egy ismert musical közös megnézése, közös dramatizálása és előadása
- Iskolai versenyek:
  - olvasási verseny – ki tud egy év alatt 15 000 szót a könnyített olvasmányok segítségével elolvasni?
  - kiejtési verseny – megadott vers előadása
  - 'Use of English' – tanulmányi verseny korosztályi célnyelvi követelményekből

TÉMAKÖR: Cross-curricular topics and activities

ÓRASZÁM: 15 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban;
- aktívan részt vesz az életkorának és érdeklődésének megfelelő gyermek-, és ifjúsági irodalmi alkotások közös előadásában.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

– Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból – Más tantárgyakból szerzett ismeretek és előzetes tudás felhasználása célnyelven	– Biológia – Testnevelés

TEVÉKENYSÉGEK:

- egyéni projektmunka - témák, személyiségek bemutatása
  - Hogyan tudom alkalmazni nyelvtudásomat más tárgyak tanulásánál?
  - egy szabadon választott téma, mely más tárgy tanulása közben felkeltette az érdeklődésemet
  - egy híres tudós élete
  - egy angol király élete
  - Magyarország történelmének egy érdekes alakja
  - célnyelven rövid történet, mese, vers, dal írása
- vaktérképen országok, népek megjelölése, népnevek gyakorlása
- egy könnyített szövegű irodalmi mű elolvasása, értékelése (pl. Robinson Crusoe, David Copperfield)
- csoportos projekt:
  - társasjáték készítése és játszása - fókuszban egy-egy tantárgy (pl. földrajz, történelem, biológia, művészeti tantárgyak)

Témakör neve	Óraszám
English and language learning	27
Intercultural topics	25
Current topics	13
Entertainment	23
Gaining and sharing knowledge	20
Összes óraszám:	108

TÉMAKÖR: English and language learning

ÓRASZÁM: 13 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- idegen nyelvi kommunikációjában használja a célnyelv főbb jellemzőit;
- értelmezi és használja az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is;
- tudatosan használ alapszintű nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat.
- A tanuló a szövegek létrehozásához nyomtatott és/vagy digitális alapú segédeszközt, szótárt használ.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- követi a célnyelvi normához illeszkedő beszédtempót a begyakorolt nyelvi elemekben;
- alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;
- tanult nyelvi eszközökkel és nonverbális elemek segítségével tisztázza mondanivalójának lényegét;
- digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;
- következetesen alkalmazza a célnyelvi betű- és jelkészletet;
- ismeretlen szavak valószínű jelentését a szöveg összefüggéseinek alapján kikövetkezteti az életkorának és érdeklődésének megfelelő, konkrét, rövid szövegekben;
- egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;
- nyelvtanulási céljainak eléréséhez megtalálja és használja a megfelelő eszközöket;
- nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni;
- hibáit többnyire észreveszi és javítja;
- társai haladásának értékelésében segítően részt vesz.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: language skills, language learning, languages
- A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata
- A célnyelvi betű- és jelkészlet következetes alkalmazása
- Tanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos alkalmazása.

KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

- Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek
- Digitális kultúra

TEVÉKENYSÉGEK:

- tanulásmódszertan tudatosan: szótanulási technikák
- közös popzenehallgatás
- filmnézés a célnyelven
  - írásbeli feladat: rövid összefoglaló a filmről, a cselekményt lineárisan összefűzve
  - a film egy-két jelenetéhez hangalámondás, feliratozás készítése
  - keresztrejtvény készítése a film kulcsszavaival
- kedvenc videóm
- 'osztálykönyvtár' könnyített olvasmányokból és táblázat a falon: ki, melyiket olvasta az év folyamán, és ajánlja-e a társainak. Ki olvasta el a legtöbb könyvet?
- csoportos projekt:
  - társasjáték készítése: 'Use the expression' (minden kockán egy szófordulat, mondatot kell vele alkotni ahhoz, hogy tovább lépj) pl: Something I really enjoy doing.../One way I am different from everyone else.../My friend knows how to.../I think English classes are.../One animal I wouldn't want to be.../stb.
- betűzésverseny
  - Ki tudja leggyorsabban a lebetűzött szavakat helyesen leírni?
- egyszerű nyelvezetű szöveg feldolgozása (illusztráció, előadás)
- egy irodalmi mű feldolgozása, bemutatása

TÉMAKÖR: Intercultural topics

ÓRASZÁM: 25 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- célnyelvi kommunikációjába beépíti a tanult interkulturális ismereteket
- találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal
- megismerkedik hazánk legfőbb országismereti és történelmi eseményeivel a célnyelven.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete
- Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete
- Hazai főbb országismereti jellemzők ismerete célnyelven
- Hazai legfontosabb látnivalók, országismereti jellemzők bemutatása célnyelven
- A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása.

KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

- Erkölcstan-Hittan
- Dráma és színház
- Vizuális kultúra

TEVÉKENYSÉGEK:

Projektmunka – egyéni vagy csoportos

- az Egyesült Királyság és Magyarország összehasonlítása hagyományos és digitális kutatómunka majd órai kiselőadások formájában, az alábbi témakörök mentén:
  - az angol és magyar iskolák jellemzői, napirend
  - tipikus angol ház, lakás – miért más itthon?
  - mindennapi szokások Angliában és Magyarországon – van-e különbség?
  - ünnepek a családban (Name day? Christmas Eve? Easter Monday? stb.)
  - viselkedésbeli különbségek a két kultúrában (pl. üdvözlés)
  - állattartási szokások, kedvenc állatok ('cats' vs 'dogs'?)
  - angol és magyar nyaralási szokások
  - angol időjárás – magyar időjárás
  - az Egyesült Királyság/Magyarország tájegységei, országrészei
  - angol/magyar étkezési szokások, tipikus ételek
  - híres helyek a két országban
- Csoportos játék:
  - Ki tud többet az Amerikai Egyesült Államokról – jellemző adatok, alapvető tudnivalók
- rövid dokumentumfilmek megtekintése, elemzése a célnyelvi országokról
- jellegzetes angolszász ünnepek megszervezése az osztályban/iskolában
  - pl. Christmas Party
  - pl. Valentines Day

TÉMAKÖR: Current topics

ÓRASZÁM: 13 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- megért és használ szavakat, szókapcsolatokat a célnyelvi, az életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel kapcsolatban;
- megérti és tájékozódásra használja a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírek, események lényegét.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

- Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókinccs megértése és használata célnyelven
  - Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven.
- Matematika
  - Földrajz
  - Hon- és népismeret
  - Technika és tervezés

TEVÉKENYSÉGEK:

- ismert hírek angol nyelvű változatának olvasása, meghallgatása, megtekintése (TV híradó)
- szalagcímek és újságcikkek összepárosítása a tanulók érdeklődésének megfelelő témákban
- projektmunka:
  - iskolai híradó, híradó, időjárásjelentés készítése a célnyelven
- szerepjáték:
  - interjú készítése egy, a hírekben aktuálisan szereplő híres emberrel
  - talkshow aktuális témában
- egy saját kulturális élmény bemutatása

TÉMAKÖR: Entertainment

ÓRASZÁM: 23 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
- kiemel, kiszűr konkrét információkat a nyelvi szintjének megfelelő, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó szövegből, és azokat összekapcsolja más iskolai vagy iskolán kívül szerzett ismereteivel;
- értelmez egyszerű, szórakoztató és ismeretterjesztő kisfilmeket;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat;
- összetett írott instrukciókat értelmez;
- érdeklődése erősödik a célnyelvi irodalmi alkotások iránt.
- rövid szövegek írását igénylő kreatív munkát hoz létre önállóan;
- üzeneteket ír;
- a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre;
- a tanórán kívüli játékos nyelvtanulási lehetőségeket felismeri, és azokat használja.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;
- felhasználja a célnyelvet szórakozásra és játékos nyelvtanulásra.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

- Életkorak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése (irodalom, film, társasjáték)
- Életkorak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára.
- Testnevelés és sport
- Ének–zene
- Dráma és színház
- Vizuális kultúra

TEVÉKENYSÉGEK:

- egyéni projektmunka és bemutató:
  - saját szórakozási szokások
  - szórakozási szokások a tanulócsoporton belül
  - kedvenc kulturális élményem
- egyéni internetes kutatások angolul különböző témákban (filmek, színészek, együttesek stb.)
- dalszövegek feldolgozása, nyelvi érdekességek felfedezése
- olvasási verseny az osztályon belül
- egy választott könnyített olvasmány feldolgozása
- angol tinédzser naplóírási minták megismerése, kipróbálása
- e-mailezés angolul
- közösen választott dal/képregény/film/könyv órai feldolgozása
- 'csoportchat':
  - közös online csoport létrehozása, használata - vélemények, rövid blogok írása

TÉMAKÖR: Gaining and sharing knowledge

ÓRASZÁM: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban;
- hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket, dalokat elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
- a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre,
- rövid, egyszerű, ismert nyelvi eszközökből álló kiselőadást tart változatos feladatok kapcsán, hagyományos vagy digitális alapú vizuális eszközök támogatásával;
- néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;
- a tanórán kívüli, akár játékos nyelvtanulási lehetőségeket felismeri, és azokat használja.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal;
- felhasználja a célnyelvet ismeretszerzésre;
- felhasználja a célnyelvet tudásmegosztásra.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**KAPCSOLÓDÁSI PONTOK**

- Információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven
  - A tanult témákhoz kapcsolódó releváns angol nyelvű információ megszerzése, tudatos felhasználása.
- Digitális kultúra

TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka, kiselőadás, internetes kutatómunka: saját, választott témából scrapbook, poszter készítése, prezentáció

ANGOL NYELV 5–8. ÉVFOLYAM (EMELT SZINT)

Évfolyam	5.	6.	7.	8.
Heti óraszám	5	5	5	5
Éves óraszám	180	180	180	180

A célok és feladatok, a kompetenciákhoz való kapcsolódás, a módszerek, a kimeneti szintek és a tanulási eredmények megegyeznek a fentebb leírtakkal, azonban a tehetséggondozás ezen sajátos formájának esetén az angol nyelv oktatása emelt óraszámokban valósul meg annak érdekében, hogy a tanulók ismereteinek, készségeinek és képességeinek elmélyülését a lehető legnagyobb mértékben segíteni tudjuk.

ANGOL NYELV 5-6. ÉVFOLYAM

Az 5. évfolyamra a 4. évfolyamon kialakult pozitív hozzáállással és a további nyelvtanulásra motiváltan érkezik a tanuló. Az 5-6. évfolyamokon a nyelvtanítás elsődleges célja ezek fenntartása és erősítése, ugyanakkor egyre nagyobb szerephez jutnak azok a módszerek, melyek a tanuló írásbeli kommunikációját, illetve tudatos nyelvhasználatát fejlesztik mind a hagyományos, mind a digitális csatornákon. A célok elérése érdekében lényeges, hogy az előző és a jelen oktatási szakasz között az átmenet gördülékeny legyen - vagyis továbbra is fontos a stresszmentes nyelvóra, az oldott hangulatú tanulási környezet, amelyben a tanuló változatos munkaformákban, életkorának és érdeklődési körének megfelelő, tevékenységközpontú, sok esetben mozgásos és játékos feladatokat old meg.

Az egyre bővülő, összetettebb nyelvi tartalmakkal továbbra is szöveggörnyezetbe illeszkedve ismerkedik meg a tanuló. Míg 4. osztályban a hangsúly jellemzően a szóbeli nyelvhasználaton volt, ebben a szakaszban fokozatosan az írott szövegek is megjelennek. A Nat-ban megnevezett készségek továbbra is egymásba fonódva fejlődnek; ám a beszéd-készség és a hallott szövegértés mellett előtérbe kerülnek az írásbeli szövegalkotás, valamint az olvasott szövegértés készségei is. A szövegekkel való munkát a tanuló érdeklődési körének megfelelő, autentikus szövegek, történetek teszik eredményessé. Ebben a tanulási szakaszban fokozatosan egyre nagyobb szerepet kap a digitális csatornákon keresztül történő kommunikáció és szövegértés is.

Az 5-6. évfolyamon a tanuló a 4-en már megismert témakörökkel és tartalmakkal találkozik, s az ott szerzett előzetes tudására építve bővíti tovább ismereteit. A témakörök egyre mélyebb és árnyaltabb feldolgozása, valamint a különböző szövegtípusok révén fejlődik a tanuló nyelvi cselekvőképessége: egyre bonyolultabb tartalmak megértésére és egyre összetettebb kommunikációs célok megvalósítására képes. Új témakörök is megjelennek: aktuális témák, melyek egyrészt a tanuló számára érdekes híreket, tartalmakat dolgozzák fel, másrészt lehetőséget biztosítanak arra, hogy a fiatalok életét is érintő aktualitásokat a nyelvórán megbeszéljék. A nyelvhasználat elsősorban osztálytermi keretek között valósul meg, de törekedni kell arra, hogy a tanulóknak lehetősége legyen az osztálytermen kívül is valós nyelvhasználati helyzetek megélésére, illetve, hogy ezekre a tanórán kívül szerzett ismeretekre tudatosan építsünk.

Az országismereti témakörök bővülése és elmélyülése tovább erősíti a tanuló érdeklődését és nyitottságát a célnyelvet beszélő, eltérő kulturális háttérrel rendelkező emberek iránt.

A két év során, párhuzamosan az anyanyelvi kompetenciák fejlődésével, a tanuló egyre motiváltabbá válik és a célnyelv pontosabb és tudatosabb használatára törekszik. Miután

megismerkedik különböző tanulási stílusokkal és módszerekkel, elindul az önálló nyelvtanulóvá válás útján, és 6. osztály végére már rendelkezik alapvető nyelvtanulási stratégiákkal.

Az oktatási szakasz végére a tanuló eléri a KER szerint meghatározott A1 szintet.

A kerettantervek a kötelező tartalmat témakörökön keresztül közelítik meg. Az egyes témakörök mellett az adott évfolyamokra kötelező nyelvi funkciók és nyelvi elemek, struktúrák kerültek meghatározásra, melyek az előző oktatási szakaszra megadottakat bővítik, azokra épülnek.

Angol nyelvi funkciók az 5-6. évfolyamra (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- köszönési formák (üdvözlés és elköszönés) értelmezése és kifejezése (Hello! Good morning! Good night! Goodbye! Bye-bye! Take care! How are you? Fine, thanks. I'm OK.)
- köszönet kifejezése (Thanks. Thanks a lot. Thank you very much.)
- köszönetre történő reakció megfogalmazása (You're welcome. No problem.)
- bemutatkozás megfogalmazása (My name is ... Hello. Hi! Nice to meet you.)
- információkérés, információadás (What's your name? My name is Peter. How old are you? I'm 10. Where are you from? I'm from Budapest. When's your birthday? On 4th July. What's your favourite animal? My favourite animals are cats. Have you got a pet? Yes, a cat. No, I haven't. Have you got any brothers or sisters? Yes, a brother. No, I haven't.)
- hogylét iránti érdeklődés (How are you? What's wrong?)
- hogylét iránti érdeklődésre történő reakció kifejezése (I'm fine, thanks. I'm OK.)
- bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (I am sorry. I'm very sorry.)
- bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That's OK. No problem.)
- jókívánságok kifejezése (Happy birthday! Good luck! Congratulations!)
- főbb ünnepekhez kapcsolódó szövegek (Merry Christmas! Happy New Year! Happy Easter!)
- megszólítás és elköszönés kifejezése írott, személyes szövegben, pl. baráti levélben és e-mailben (Dear Peter, Best wishes)
- véleménykérés és arra reagálás (Do you agree? Yes, I do. No, I don't. What do you think? I think ...)
- tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (Do you like ...? Yes, I do. No, I don't. What's your opinion about ...? I think ...)
- dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (What is this? What is it like? It's .../ It's big and comfortable. What's ... in English? What's ... in Hungarian?)
- igenlő vagy nemleges válasz kifejezése (Yes, I have. No, I haven't. Yes, I do. No, I don't.)
- tudás, illetve nem tudás kifejezése (I know. I don't know. I have no idea.)
- nem értés megfogalmazása (I don't understand.)
- visszakérdés kifejezése nem értés esetén (Can you repeat it? Can you spell it for me?)
- alapvető érzések kifejezése (I'm cold. I'm hungry. I'm happy/sad/angry.)
- akarat, kívánság kifejezése (Would you like a ...? Yes, please. No, thanks. I would like ...)
- kérés és arra reagálás (Can you give me a pen? Can I get a pen? Yes, here you are. Sorry, I can't.)
- javaslat és arra reagálás (Let's go to the cinema., Good idea. Would you like to come to the cinema? Yes, sure.)
- meghívás és arra reagálás (Can you come to my party? Yes, thanks. Sorry, I can't. I'd like to invite you to my party.)

- kínálás és arra reagálás (Would you like an orange? Here you are. Yes, please. No, thank you. Thank you.)
- betűzés kérésének kifejezése (Could you spell it, please?)
- utasítások értelmezése és azokra történő reakció kifejezése (Come here, please. Read the text, please.)

Angol nyelvi elemek, struktúrák az 5-6. évfolyamra (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- létezés kifejezése jelen időben: 'to be' létige (I'm ... I'm not ... Are you ...? Is he ...? Who is he? What's that?)
- szokásos cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Present Simple (I eat bread for breakfast. I don't like cheese. Do you play tennis?)
- cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Present Continuous (Why is she crying? I'm not listening. I'm leaving.)
- létezés kifejezése múlt időben: 'to be' létige (I was ... I wasn't ... Were you ...? Was he...? Who was there? What was that?)
- cselekvés, történés kifejezése múlt időben: Past Simple (I ate bread for breakfast. I didn't see the film. Did you visit Joe?)
- jövő idejűség kifejezése: 'going to' (I'm going to be a doctor. It's going to rain.)
- felszólító mód: felszólítások (Come here. Don't shout.)
- kérdőmondatok, kérdőszavak (who?, when?, where?, what?, how?)
- birtoklás: birtokos névmások és 's genitive (My, your, his/her/its, our, their, Joe's brother ...)
- mennyiségi viszonyok: egyes és többes szám (dog-dogs, child-children)
- mennyiségi viszonyok: számok (one, two, ..., hundred), sorszámok (first, second, third...)
- mennyiségi viszonyok: megszámlálható főnevek (How many CDs have you got? I've got a lot of/few CDs.)
- mennyiségi viszonyok: megszámlálhatatlan főnevek (How much money have you got? I've got a lot of/little money.)
- térbeli viszonyok: prepozíciók, helyhatározók (here, there, on the left, on the right, in, on, under, opposite, next to, between ...)
- időbeli viszonyok: gyakoriság (How often? always, often, sometimes, never, once/twice a week, every day), időpontok/dátumok (in 1997, in July, at 5 o'clock, on Monday, It's eight. It's quarter to eight.)
- minőségi viszonyok: rövid melléknevek fokozása (Tom's younger than Sue. Mary is the prettiest girl.)
- minőségi viszonyok: rendhagyó melléknevek fokozása (good/bad, better/worse)
- modalitás: 'can', 'must' segédige (I can/can't swim. I must go.)
- szövegösszetartó eszközök: névelők (a, an, the), mutató névmások (this, that, these, those), kötőszavak (and, or, but, because), névmások (I, he, they..., me, him, them...), some/any (There are some pencils in the bag. Have you got any sisters? I haven't got any matchboxes. There's some water in the vase., There isn't any juice in my glass.), határozatlan névmások (somebody, anybody, nobody, everybody)

AZ EGYES TÉMAKÖRÖK TANULÁSI EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- az adott tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;
- az adott tématarományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;

- az adott tématerületben nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

AZ 5–6. ÉVFOLYAMON AZ ANGOL NYELV TANTÁRGY ALAPÓRASZÁMA: 340 ÓRA, SZABADON FELHASZNÁLHATÓ 20 ÓRA.

ANGOL NYELV 5. ÉVFOLYAM

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Óraszám
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	100
Public matters	20
Topics concerning classroom activities	30
Cross-curricular topics and activities	30
Összes óraszám	180

TÉMAKÖR: Personal topics and topics concerning immediate environment and nature

ÓRASZÁM: 100 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- elmesél rövid, személyes történetet egyszerű nyelvi eszközökkel, önállóan, a cselekményt lineárisan összefűzve;
- rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az ajánlott tématerületekben;
- értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;
- kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;
- az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;
- üzeneteket ír;
- megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel;
- kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot, kívánságot, tudást és nem tudást, szándékot;
- kifejez alapvető érzéseket, például örömet, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget;
- ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- a személyes és környezeti tématerületben megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;
- a személyes és környezeti tématerületben létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;
- a személyes és környezeti tématerületben nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: ismerősök, rokonok (family relations) – A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közvetlen környezet, otthon – A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a ház/lakás részei, bútorok, háztartási eszközök – A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: ünnepek – A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbik – A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: társadalmi kapcsolatok (social relations) – A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: animals, plants – A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a természet, a város és a vidék – A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természetvédelem, állatvédelem – A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természeti jelenségek (natural phenomena) – Személyes és közvetlen környezethez tartozó egyszerű információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel – Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata. 	<ul style="list-style-type: none"> – Természet tudomány – Matematika

TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka egyénileg (PPT):
  - családfa készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása
  - a lakóhely és környezetének bemutatása
- scrapbook/poszter készítése:
  - 'Ez vagyok én' (kedvenc tárgyaim, együttesem, színészem stb.)
  - 'A családom'
  - 'Háziállatom', milyen állatot szeretnék, (fajta, kinézet, kor, táplálkozás, szokásaik stb.)
  - 'Okosház'
- projektmunka csoportban:
  - Ezek vagyunk mi (kedvenc együttesünk, kedvenc tantárgyaink, kedvenc filmjeink, színészeink, olvasmányaink, játékaink stb.)
  - (plakát készítése): Mit teszünk környezetünk védelme érdekében?
  - (makett készítése): A mi házuk; Álomházam; Lakóhelyünk
- csoportos internetes kutató munka: 'Families around the world' képek gyűjtése, azok bemutatása, összehasonlítása az órán
- szóbeli mini-prezentációk: 'Napirendem'+ családtag napirendje, szabadideje
- internetes kutatás: meddig élnek a különböző állatok?
- kérdőívek megalkotása, kitöltése, illetve írásbeli/szóbeli összegzése:
  - 'Házi kedvencek a csoportunkban',
  - 'Különóráink és hobbijaink' (időpont, helyszín stb.)

- internetes kutatás: My hero's/actor's life and lifestyle
- Szerepjátékok:
  - Interjú kedvenc hőssőddel/színészeddel az életéről és családjáról
  - Ismerkedés egy új osztálytárssal – kérdések és feleletek

TÉMAKÖR: Public matters

ÓRASZÁM: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- találkozik az érdeklődésének megfelelő, akár autentikus szövegekkel elektronikus/digitális csatornákon, tanórán kívül is.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- a közéleti tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;
- a közéleti tématarományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;
- a közéleti tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a közéletben és a szolgáltatásokban résztvevő személyek, (pl. clerk, guide, waiter, ticket officer, tourist) – A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural institutions, restaurants, national and international attractions/sights, city life/country life – A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: entrance tickets, forms, brochures – A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural events, ways of entertainment – A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: giving directions, giving information – A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, entertainment, culture, travelling, national and international tourism – A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése. 	<ul style="list-style-type: none"> – Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek – Matematika

TEVÉKENYSÉGEK:

- poszter: térképkészítés a környékről, üzletekről, látványosságokról, majd ezt felhasználva páros feladat az útbaigazítás gyakorlására
- prospektus, reklám készítése - csoportverseny - (étterem, mozi, színház, látványosság) - melyik a leghatásosabb reklám?
- projektmunka csoportban (társasjáték készítése és játszása):

- 'What do you know about...?' (The moon, The Pacific Ocean, Crocodiles, Tokio, Jazz music stb.) - egyszerű válasszal lehet továbblépni.
- 'What can you find' (in London, in Budapest, in Paris, in New York, in your home town stb.) - egy nevezetességgel lehet továbblépni.
- kiselőadás, internetes kutatómunka: az Egyesült Királyság bemutatása
- quiz játék a célnyelvi országokról és hazánkról
- színi előadás: egy ismert mese közös elolvasása és dramatizálása
- kérdőív készítése, kitöltése, kiértékelése
  - leggyakoribb szórakozási formák a csoportban, (tv, olvasás, internet, sport stb.)

TÉMAKÖR: Topics concerning classroom activities

ÓRASZÁM: 30 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott célnyelvi óravezetést és utasításokat, kérdéseket;
- felkészülést követően röviden, összefüggően beszél az ajánlott témartományokhoz tartozó témákban;
- képet jellemez röviden, ismert nyelvi fordulatok segítségével, segítő tanári kérdések alapján;
- változatos, kognitív kihívást jelentő szóbeli és írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű hangzószövegben a tanult nyelvi elemeket;
- alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és a feladatmegoldás során;
- alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott, nyomtatott vagy digitális alapú szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és feladatmegoldás során;
- egyszerű mondatokat összekapcsolva mond el egymást követő eseményekből álló történetet, vagy leírást ad valamilyen témáról;
- nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak, vagy fordulatok ismétlését vagy betűzését kéri.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a játék céljainak megfelelően alkalmazza;
- a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a feladat céljainak megfelelően alkalmazza.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tantestület (school staff) – A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school – A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used for studying – A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: afternoon activities, school festivals, school traditions, events, extracurricular opportunities for language learning/use of language – A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: learning, social events, hagyomány őrzés (keeping traditions) – A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tudás (knowledge), nyelvtanulási célok (language learning targets) – Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben – Tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére – Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során. 	<ul style="list-style-type: none"> – Természettudomány – Matematika

TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka: - egyéni vagy csoportos
  - iskolai szokások, napirend, órarend
  - iskolai szabályok
  - iskolai öltözködés Magyarországon és a célnyelvi országokban
  - tantárgyak összehasonlítása a két országban, iskolai időbeosztás összehasonlítása, tanórán kívüli tevékenységek összehasonlítása
- scrapbook/poszter: ('kiállítás' az osztályterem falain)
  - iskolánk bemutatása
  - kedvenc tanárom bemutatása
  - kedvenc iskolai helyem bemutatása
- kérdőív készítése:
  - kedvenc tantárgyak, ki miben érzi jónak / kevésbé jónak magát – szóbeli összesítés
- kutatómunka: szótanulási stratégiák – a különböző módszerek bemutatása
- csoportos feladat:
  - szókérdőív-alkotás – melyik csoport tudja az összes kártyáját felhasználni?
  - mi mindent csinál az ideális nyelvtanuló idegen nyelven?
- Iskolai versenyek:
  - olvasási verseny – Ki tud egy év alatt 10 000 szót a könnyített olvasmányok segítségével elolvasni?
  - verslánc– egyszerű célnyelvi gyerekversekből
  - 'Use of English' – Tanulmányi verseny korosztályi célnyelvi követelményekből

TÉMAKÖR: Cross-curricular topics and activities

ÓRASZÁM: 30 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
– Alapvető szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból.	– Technika és tervezés – Történelem, – Állampolgári ismeretek – Hon- és népismeret

TEVÉKENYSÉGEK:

- internetes kutató- és projektmunka:
  - településem történetének, földrajzának, élővilágának bemutatása
- kedvenc dal feldolgozása (pl. kérdésekkel, vizuális eszközökkel)
- egyéni projektmunka:
  - Melyik tantárgyban segített idegennyelv tudásom és hogyan?
- csoportos projekt: társasjáték készítése és játszása – fókuszban egy-egy tantárgy
  - pl. földrajz – Nevezd meg hármat...’ (rivers in Hungary, hills near Budapest, towns in England, lakes in Hungary, cities in America stb...)

ANGOL NYELV 6. ÉVFOLYAM

Témakör neve	Óraszám
English and language learning	40
Intercultural topics	36
Current topics	24
Entertainment and playful learning	45
Gaining and sharing knowledge	35
Összes óraszám:	180

TÉMAKÖR: English and language learning
ÓRASZÁM: 40 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- ismeri a célnyelv főbb jellemzőit;
- értelmezi és használja az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- követi a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést és intonációt a tanult nyelvi elemekben;
- alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;
- digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;
- megold játékos és változatos írásbeli feladatokat rövid szövegek szintjén.
- nyelvtanulási céljainak eléréséhez társaival párban és csoportban együttműködik;
- nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nyelvi készségek (language skills, language learning, languages) – Az anyanyelv és a célnyelv közötti legalapvetőbb kiejtési/helyesírási különbségek felismerése – Az angol nyelv betű- és jelkészletének alkalmazása – A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata – Az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmak felismerése, akár a tanórán kívül is, digitális csatornákon is – Alapszintű nyelvtanulási stratégiák használata	<ul style="list-style-type: none"> – Földrajz – Természettudomány – Digitális kultúra

TEVÉKENYSÉGEK:

- tanulásmódszertan tudatosan:
  - memóriefogas
  - tanulókartyák
- Nyelvtanulási típusok, stratégiák feltérképezése kérdőívvel
- közös popzenehallgatás – pl. 'gapfill' munkalappal
- filmnézés a célnyelven
- a film egy-két jelenetének dramatizálása és eljátszása
- könnyített olvasmányok otthoni elolvasása (évente 1-2), és rövid, kedvébresztő beszámoló készítése az osztálytársak számára
- csoportos projekt:
  - társasjáték készítése pl. 'Use the word' (minden kockán egy szó, mondatot kell vele alkotni ahhoz, hogy tovább lépj)
  - betűzés játékosan (betűzd a szót, a többiek írják le)
- keresztretjvény készítése – a megoldás a padtárs feladata

- játékos diktálási feladatok
  - 'Running dictation'
  - 'Chinese whispers'
- egyszerű nyelvezetű szöveg feldolgozása (illusztráció, előadás)

TÉMAKÖR: Intercultural topics

ÓRASZÁM: 36 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Főbb célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete, összehasonlítása alapvető hazai szokásainkkal – Célnyelvi országok főbb országismereti jellemzőinek ismerete – Hazánk főbb országismereti jellemzőinek ismerete célnyelven – A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó alapvető tanult nyelvi elemek alkalmazása 	<ul style="list-style-type: none"> – Történelem, – Állampolgári ismeretek – Matematika – Technika és tervezés – Hon- és népismeret

TEVÉKENYSÉGEK:

- az Egyesült Királyság megismerése hagyományos és digitális kutatómunka majd órai kiselőadások formájában, az alábbi témakörök mentén:
  - az angol iskolák jellemzői, napirend
  - tipikus angol ház, lakás
  - mindennapi szokások
  - ünnepek a családban
  - állattartási szokások, kedvenc állatok
  - angol nyaralási szokások
  - angol időjárás
  - az Egyesült Királyság tájegységei, országrészei
  - angol étkezési szokások, tipikus ételek
- olvasott szövegértés fejlesztése: az Amerikai Egyesült Államok – jellemző adatok, alapvető tudnivalók
- projekt munka csoportban (plakát készítése):
  - hazánk és az Egyesült Királyság összehasonlítása számokban, ill. képekkel illusztrálva – hasonlóságok, különbségek bemutatása- (kultúra, étkezés, hagyományok, időjárás, ruházat, történelem stb.)

TÉMAKÖR: Current topics**ÓRASZÁM: 24 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:**

- használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- találkozik a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
– Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése célnyelven.	– Természettudomány – Technika és tervezés

TEVÉKENYSÉGEK:

- projekt munka:
  - aktuális hírek feldolgozása vizuális eszközökkel (rajz készítése, képek gyűjtése)
  - képaláírások megfogalmazása
  - időjárásjelentés
- Egy izgalmas sportesemény megtekintése az angol nyelvű híradóban (pl. úszó VB)
  - szógyűjtés az esemény témájával kapcsolatban
  - lenémított film tanulói kommentárral
- szerepjáték:
  - interjú készítése egy, a hírekben aktuálisan szereplő híres emberrel

TÉMAKÖR: Entertainment and playful learning**ÓRASZÁM: 45 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:**

- hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
- a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;
- felhasználja a célnyelvet szórakozásra és játékos nyelvtanulásra.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Életkorak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése – Életkorak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára – Célnyelvi társasjátékok készítése és használata – Részvétel játékos nyelvi tevékenységekben, drámajátékokban. 	<ul style="list-style-type: none"> – Dráma és színház – Vizuális kultúra

TEVÉKENYSÉGEK:

- nyelvi és egyéb hagyományos játékok: Scrabble, Activity, Ország-város, 'Találd ki, ki vagyok', Barkochba, kártyajátékok
- társasjáték készítése az aktuális tananyaghoz
- projektmunka, prezentáció:
  - kedvenc dalom/együttesem/filmem/színészem/animációs filmszereplőm/játékom bemutatása
- egy kisfilm/rajzfilm megtekintése
- közösen választott dal, képregény, film, órai feldolgozása

TÉMAKÖR: Gaining and sharing knowledge

ÓRASZÁM: 35 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban;
- találkozik az érdeklődésének megfelelő, akár autentikus szövegekkel elektronikus/digitális csatornákon, tanórán kívül is;
- néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű, releváns információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven – A tanult témákhoz kapcsolódó angol nyelvű, egyszerű információ megszerzése. 	<ul style="list-style-type: none"> – Digitális kultúra

TEVÉKENYSÉGEK:

- csoportchat: közös online csoport létrehozása, rendszeres használata rövid angol nyelvű véleményekkel hozzászólásokkal
- projektmunka, kiselőadás, internetes kutatómunka: saját, választott témából
- scrapbook/poszter készítése az aktuális tananyaghoz
- IKT eszközökkel elkészített és segített prezentáció

ANGOL NYELV 7–8. ÉVFOLYAM

E nevelési-oktatási szakasz fő célja, hogy a nyelvi készségek további fejlesztése révén a tanuló eljusson a KER szerinti A2 nyelvi szintre. A megvalósítás az életkori szakaszra megfogalmazott nevelési célokkal és más kulcskompetenciák fejlesztésével összhangban kell, hogy történjen, és lehetőség szerint vegye figyelembe a tantárgyak közötti kapcsolódási pontokat is. A 7-8. évfolyamon tovább folytatódik a nyelvi ismeretek és a szókincs bővítése, valamint a nyelvtani ismeretek funkcionális szemléletű elsajátítása. A szakasz végére a tanuló az ismert nyelvi eszközök segítségével többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is. Felhasználja a tanult nyelvi elemeket és kommunikációs stratégiákat egyéni írásbeli és szóbeli közléseiben, valamint közvetíteni is tud az élő idegen nyelven.

Az angol nyelv tanításának egy lényeges területe a 7-8. évfolyamon a szövegértés további fejlesztése, az autentikus szövegekkel való munka tudatosítása. A szókincs és a nyelvtani ismeretek közvetítése szövegek révén, szövegkörnyezetbe ágyazva történik. Nagy hangsúlyt kap a felfedező tanulás, melynek során a tanuló önállóan, a nyelvtanulási stratégiák egyre bővülő tárával és azok egyre tudatosabb használatával fedezi fel a szöveg tartalmát, valamint a nyelvi eszközök jelentését és szabályszerűségeiket. A szélesebb körű nyelvtanulási, illetve nyelvhasználati stratégiák és azok tudatos használata tovább segítik a nyelvtanulót az önálló nyelvtanulóvá válásban és képessé teszik őt arra, hogy mindezeket más tanulási területeken is alkalmazza kompetenciái további fejlesztésére. Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a nyelvtanuló egyre több szövegtípussal ismerkedik meg, bővíti a szövegfajtákkal kapcsolatos ismereteit, és egyre inkább alkalmazza idegen nyelven az életkorának és érdeklődésének megfelelő digitális műfajok főbb jellemzőit is.

A nyelvtanulónak a motiváció fenntartása és erősítése érdekében továbbra is biztosítani kell a jó hangulatú, önbizalmat növelő és érzelmi biztonságot adó tanulási környezetet, amelyben lehetőség nyílik számára az önértékelés és a társas értékelés alkalmazására is. Motivációját erősítik továbbá a változatos munkaformák, a kihívást jelentő feladatok, a pozitív tanári visszajelzések és megerősítések, valamint a projektek.

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a témakörök a korábbi szakaszokhoz képest jelentősen bővülnek, mélyebben és összetettebben kerülnek feldolgozásra, igazodva a nyelvtanulót körülvevő világhoz, mindennapjaihoz, érdeklődéséhez és igényeihez. A feldolgozásra kerülő témák gyakran összhangban állnak más tanulási területek tartalmaival, és lehetővé teszik a nyelvtanuló számára, hogy a nyelv eszközeivel alaposabban és árnyaltabban ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét, bevonva a digitális eszközöket és mobilalkalmazásokat is. A témakörök feldolgozása során építeni kell a nyelvtanuló előzetes nyelvi tudására, a világról megszerzett ismereteire, valamint a más tantárgyakból megszerzett ismeretekre. Ezek elmélyítését segítik, ha a tanulók többször találkoznak angol nyelvű hírekkel, dokumentumfilmekkel, olyan beszámolókkal, melyek magyar híreket angol nyelven közvetítenek, vagy amelyek angol nyelven Magyarország országismereti jellemzőivel foglalkoznak. A tartalmak meghatározásánál, illetve a témakörök feldolgozásánál figyelembe kell venni a 7-8. évfolyamon idegen nyelvet tanulóknál egyre inkább megmutatkozó egyéni különbségeket is. Fokozott erőfeszítésre van szükség itt azért, hogy a nyelvtanulási motiváció a továbbtanulás, illetve pályaválasztás irányától függetlenül megmaradjon, és hogy a tanulók tudják, hogy bármilyen szakmai és személyes célt is állítanak maguk elé, a nyelvtudás segíti majd őket ezek elérésében. Mindez változatos és az egyéni különbségekhez illeszkedő nyelvórai tevékenységekkel és a tanulók érdeklődéséhez illeszkedő nyelvórán túli feladatokkal érhető el.

A kerettanterv minden egyes témakörhöz javasol tevékenységi formákat is, melyek segíthetik a témakörhöz tartozó szókincs, illetve nyelvi struktúrák bevéődését. A motiváció állandó ébrentartása érdekében mindig érdemes az ilyen jellegű feladatokat a tanulók szemszögéből nézve négy szempont szerint megvizsgálni: fontosnak érzik-e (pl. fejlesztí-e a kommunikációjukat), szeretik-e az ilyen típusú feladatot (pl. csoportfeladat, egyéni projekt), érdekesnek találják-e (pl. ad-e, igényel-e új információt), illetve szórakoztatónak találják-e (pl. játékok, versenyek). Az itt javasolt tevékenységi formák csak gondolatébresztő példák, és ellentétben a szókincs és a nyelvi struktúrák, funkciók meghatározásával nem kötelező érvényűek.

Mivel a keresztntantervi tartalmak igazodnak a 7-8. évfolyamon megjelenő új tudástartalmakhoz (pl. természettudományok, média), a nyelvtanulónak ezen területeken is lehetősége nyílik az ismeretszerzés, tudásmegosztás kiterjesztésére, illetve új kapcsolódási pontok kialakítására az újonnan megjelenő tantárgyakkal.

Ebben a szakaszban kevesebb hangsúly esik az osztálytermi helyzetek gyakorlására. A cél az, hogy segítsük a tanulót abban, hogy megtapasztalhassa, miként tudja a korábban megszerzett nyelvtudását művelődésre, információ-és ismeretszerzésre, tudásmegosztásra, kapcsolattartásra, kapcsolatok építésére, illetve szórakozásra használni. Osztálytermi helyzeteken kívüli, életszerű szituációk eljátszása (pl. közélet, szórakozás, interkulturális és országismereti témakörökben), valamint ismeretszerzés, tudásmegosztás céljából készített projektek segíthetik e cél megvalósítását. Ebben a szakaszban a nyelvtanulási stratégiák köre is bővül, így a nyelvtanuló arra is képessé válik, hogy valós nyelvtudását egyre inkább önállóan is fejlessze mind hagyományos, mind digitális csatornákon keresztül.

A nevelési-oktatási szakasz célja, tehát, hogy a tanuló a 8. évfolyam végére elérje a KER szerinti A2 nyelvi szintet.

A 7-8. évfolyamra megfogalmazott kötelező nyelvi funkciók, nyelvi elemek és struktúrák a következők:

Angol nyelvi funkciók (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- megszólítás kifejezése és arra reagálás (Excuse me. Can I help you?)
- bemutatkozás megfogalmazása (Let me introduce myself.)
- személyre vonatkozó információkérés, információadás (What's your favourite subject? It's maths.)
- hogylét iránti érdeklődés és reakció (What's the matter? I feel...)
- bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That's OK. Don't worry about it. It doesn't matter.)
- jókívánságok kifejezésekor a reakció megfogalmazása (Thank you, the same to you.)
- telefon felvétele, telefonon való bemutatkozás (XY speaking.)
- megszólítás, elbúcsúzás személyes levélben (Dear John, Best wishes, Love.)
- véleménykérés és arra reagálás (Do you agree? Yes, I do. No, I don't. What's your opinion? In my opinion..., What do you think about ...? I think ...)
- tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (How do you like it? I think it's...)
- képesség kifejezése (Can you speak French? Are you able to ride a horse? I can understand French. I am unable to ride a horse.)
- szükségesség kifejezése (Do I have to ...? Do I need to ...? You must ... We have to ...)
- lehetőség kifejezése (It may rain. She might visit us.)
- ígéret kifejezése (Will you help me? Don't worry, I will. I promise ...)
- szándék, kívánság kifejezése (What would you like to do? Would you like to have a rest? I'd like to see that film.)

- dicséret, kritika kifejezése (It's great. It's a good idea. It's boring.)
- dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (What is this? What is it like? It's ..., It's made of ..., It's used for ...)
- visszakérdés, ismétléskérés kifejezése nem értés esetén (Sorry, what did you say?)
- nem értés, magyarázatkérés, magyarázat értésének ellenőrzése (Could you understand me? Is it clear? Sorry, what does that mean?)
- betűzés kérése, betűzés (It spells ...)
- felkérés hangosabb, lassúbb beszédre (Could you speak a little more slowly, please? Sorry, that was a bit too fast.)
- öröm, sajnálkozás, bánat kifejezése (Are you happy about it? What do you think of that? How do you feel about it? Great! I'm glad to hear that. I'm so pleased that..., Good for you. I feel so happy for ... I'm sorry to hear that. What a pity. Oh, no! Oh, dear! I feel so sorry for ...)
- elégedettség, elégedetlenség, bosszúság kifejezése (What do you think of...? Are you pleased with ...? Are you happy with ...? Are you satisfied with ...? That's fine/nice/not bad. That was fine/good/ nice. I'm quite satisfied with ... I'm quite happy with ... I'm quite pleased with ... It's not good enough. That wasn't very good.)
- csodálkozás kifejezése (How come? Is he? What a surprise!)
- remény kifejezése (I am looking forward to ... I hope ...)
- javaslat és arra reagálás (Would you like to come to the cinema? Yes, sure.)
- meghívás és arra reagálás (I'd like to invite you to my party. Thank you, I'm happy to come.)
- információkérés, -adás (When is the next train? What time does the train arrive? Is the boss here? Yes, he is.)
- egyetértés, egyet nem értés (Do you agree? What's your opinion? How do you feel about it? I agree. I don't agree. I don't think so.)
- valaki igazának az elismerése és el nem ismerése (You are right. You are wrong.)
- egymást követő események leírása (What happened? First ... then ... finally ...)
- bizonyosság, bizonytalanság kifejezése (Do you think they will come? They will probably come.)

Angol nyelvi elemek, struktúrák a 7-8. évfolyamra (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- Present Perfect Simple (Have you done your room? I haven't finished it yet.)
- cselekvés, történés kifejezése múlt időben: Past Simple (I ate bread for breakfast. I didn't see the film. Did you visit Joe?)
- jövő idejűség kifejezése: 'will' (When will you be fourteen? I'll help you.)
- felszólító mód: Egyes/Többesszám 1. személy (Let's go.)
- birtoklás: birtokos névmások (mine, yours, his, hers, its, ours, theirs)
- birtoklás kifejezése múlt időben: 'have' (I didn't have many friends at school.)
- birtoklás kifejezése jövő időben: 'have' (At the age of 25 I will have a car.)
- időtartam: How long? (How long were you in Spain? For one month.)
- időbeli viszonyok: 'already', 'yet', 'just' (I have already read it. He has not finished it yet. She has just entered the room.)
- minőségi viszonyok: hosszabb melléknevek fokozása, összehasonlítás (She is the most intelligent of all. Tom's younger than Sue. Mary is more beautiful than Sue.)
- modalitás: engedélykérés 'could', 'may' segédigékkal (Can/could/may I join you?)
- modalitás: tanácsadás 'should/shouldn't' segédigével (You should ask her.)
- modalitás: kötelezettség kifejezése 'have to' segédigével (Did you have to be there?)
- modalitás: tiltás kifejezése 'mustn't' segédigével (You mustn't smoke here.)

- szövegösszetartó eszközök: további kötőszavak (e.g. however)
- feltételesség kifejezése (We'll stay at home if it rains.)
- függő beszéd kifejezése jelen időben (He says he is tired., I don't know where he lives., Tell him to stop it.)

AZ EGYES TÉMAKÖRÖK TANULÁSI EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- az adott témartományban megért egyszerű célnyelvi szöveget;
- az adott témartományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;
- az adott témartományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

A 7–8. ÉVFOLYAMON AZ ANGOL NYELV TANTÁRGY ALAPÓRASZÁMA: 340 ÓRA, SZABADON FELHASZNÁLHATÓ 20 ÓRA.

Angol nyelv 7. évfolyam

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Óraszám
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	70
Public matters	30
Topics concerning classroom activities	40
Cross-curricular topics and activities	40
Összes óraszám:	180

TÉMAKÖR: Personal topics and topics concerning immediate environment and nature
ÓRASZÁM: 70 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- elmesél rövid, személyes történetet egyszerű nyelvi eszközökkel, önállóan, a cselekményt lineárisan összefűzve;
- rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az ajánlott témartományokban;
- értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;
- összetett írott instrukciókat értelmez;
- kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű, nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;
- az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel, és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;
- véleményét, gondolatait, érzéseit egyre magabiztosabban fejezi ki a tanult nyelvi eszközökkel;
- a tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédszándékainak megfelelően, egyszerű spontán helyzetekben;
- váratlan, előre nem kiszámítható eseményekre, jelenségekre és történésekre is reagál egyszerű célnyelvi eszközökkel, személyes vagy online interakciókban;
- üzeneteket ír;

- egyszerűen megfogalmazza személyes véleményét, másoktól véleményük kifejtését kéri, és arra reagál, elismeri vagy cáfolja mások állítását, kifejezi egyetértését vagy egyet nem értését;
- kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot, kívánságot, tudást és nem tudást, szándékot;
- kifejez kérést, javaslatot, meghívást, kínálást és ezekre reagálást;
- kifejez alapvető érzéseket, például örömet, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget;
- nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok magyarázatát kéri vagy visszakérdez;
- megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel;
- ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- a személyes és környezeti tématarományban megért egyszerű célnyelvi szöveget;
- a személyes és környezeti tématarományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;
- a személyes és környezeti tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
– A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: ismerősök (acquaintances), rokonok (family relations)	– Erkölcstan-Hittan
– A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közvetlen környezet (immediate environment)	– Hon- és népismeret
– A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: parts of the house/flat, furnishings, appliances	– Technika és tervezés
– A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays	– Matematika
– A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies	– Történelem
– A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: social relations	– Állampolgári ismeretek
– A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: animals, plants	– Hon- és népismeret
– A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természet, települések (settlements)	– Biológia
– A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természetvédelem (nature protection), állatvédelem (animal protection), keeping pets	– Kémia
– A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természeti jelenségek, környezetünk védelme, fenntarthatósága	– Technika és tervezés
– Személyes és környezethez tartozó információk átadása	– Matematika
– Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata.	

TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka egyénileg, (PPT készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása
  - tágabb rokon kapcsolatrendszer, családi ünnepek, szomszédi kapcsolatok
  - a lakóhely és környezetének bemutatása
- projektmunka csoportban: üres lakás berendezése és bemutatása
- csoportos projekt: (plakát készítése): Mit teszünk környezetünk védelme érdekében?
  - lakóhelyünkön, otthonunkban
  - az iskolában
  - városunkban
  - okos eszközökkel
- szóbeli mini-prezentáció:
  - a mai és a régmúlt mindennapi életének összehasonlítása
- internetes kutatás:
  - meddig élnek a különböző kis-kedvencek, illetve egyéb állatok?
  - környezetszennyezési problémák
  - időjárás okozta katasztrófák
- levél írása egy kellemes/kellemetlen élményről
- kérdőívek elkészítése, kitöltése és írásbeli/szóbeli összegzése:
  - családi szokások, hagyományok
  - környezetvédelem a szűkebb környezetben
- Szerepjáték:
  - interjú kedvenc hősöddel/színészeddel stb.

TÉMAKÖR: Public matters**ÓRASZÁM: 30 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:**

- megérti a nem kizárólag ismert nyelvi elemeket tartalmazó, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó rövid szöveg tartalmát;
- értelmezi az életkorának megfelelő, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó szövegekben a beszélők gondolatmenetét;
- hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat;
- megérti a nem kizárólag ismert nyelvi elemeket tartalmazó rövid írott szöveg tartalmát;
- információt cserél, információt kér, információt ad.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- a közéleti tématarományban megért egyszerű célnyelvi szöveget;
- a közéleti tématarományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;
- a közéleti tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a közigazgatás és szolgáltatások résztvevői (members of the public sector and civil service), tourists, etc. – A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturális és közintézmények, éttermek, szállodák, hazai és külföldi nevezetességek, valamint a városi és vidéki élet helyszínei) – A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: entrance tickets, forms, brochures – A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturális események (cultural events), különböző szórakozások (ways of entertainment) – A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közigazgatás, szolgáltatások, idegenvezetés giving directions, giving information, – A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, entertainment, culture, services, travelling, national and international tourism – A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése és átadása. 	<ul style="list-style-type: none"> – Földrajz – Fizika

TEVÉKENYSÉGEK:

- szerepjátékok – csapatversenyben: melyik a legjobb jelenet?
  - gyors étteremben
  - utazási irodában
  - utcán: útbaigazítás kérése és adása
  - 'I'm a Budapest/London tourist guide' – helyi látványosságok bemutatása stb.
- prospektus, reklám készítése - (étterem, mozi, színház, látványosság)
- ismerkedés a reklámok világával: színek, logók, üzenetek
- projektmunka csoportban:
  - rövid útikönyv készítése
- projektmunka csoportban: film/beszámoló/társasjáték készítése:
  - lakóhelyem
  - hazánk múltja
- kiselőadás, internetes kutatómunka: a célnyelvi országok rövid bemutatása
- Vitafórum:
  - városi és vidéki élet, ki hogyan érvel?
- quiz játék a célnyelvi országokról és hazánkról
- kérdőív készítése, kitöltése, kiértékelése:
  - a legkedveltebb szabadidős tevékenységek a csoportban, (tv, olvasás, internet, közösségi média, tánc, sport stb.), és miért?

TÉMAKÖR: Topics concerning classroom activities

ÓRASZÁM: 40 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott célnyelvi óravezetést és utasításokat, kérdéseket;
- aktívan részt vesz az életkorának és érdeklődésének megfelelő gyermek- és ifjúsági irodalmi alkotások közös előadásában;
- egyre magabiztosabban kapcsolódik be történetek kreatív alakításába, átfogalmazásába;
- felkészülést követően röviden, összefüggően beszél az ajánlott tématarományokhoz tartozó témákban;
- képet jellemez röviden, ismert nyelvi fordulatok segítségével, segítő tanári kérdések alapján;
- változatos, kognitív kihívást jelentő szóbeli és írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel;
- egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;
- a főbb szövegtípusok jellegzetességeit követi;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű hangzószövegben a tanult nyelvi elemeket;
- alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és a feladatmegoldás során;
- felismeri a főbb, életkorának megfelelő hangzó szövegtípusokat;
- megkülönbözteti a főbb, életkorának megfelelő írott szövegtípusokat;
- összetett írott instrukciókat értelmez;
- véleményét írásban, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazza, és arról írásban interakciót folytat;
- néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;
- egyszerű mondatokat összekapcsolva mond el egymást követő eseményekből álló történetet, vagy leírást ad valamilyen témáról;
- összekapcsolja az ismert nyelvi elemeket egyszerű kötőszavakkal (például: és/de/vagy);
- nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok magyarázatát kéri vagy visszakérdez;
- alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott, nyomtatott vagy digitális alapú szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és feladatmegoldás során.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a feladat céljainak megfelelően alkalmazza.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school staff – A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: oktatási intézmények (educational institutions) – A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used for studying – A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: délutáni foglalkozások (afternoon activities), tanórán kívüli foglalkozások (extracurricular activities), iskolán kívüli lehetőségek a nyelvtanulásra), (extracurricular opportunities for language learning/use of language), school festivals, school traditions, school events – A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: learning, extracurricular use of language, social events, keeping traditions – A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school subjects, knowledge, language learning targets, professional orientation – Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben – Tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére – Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során. 	<ul style="list-style-type: none"> – Történelem – Állampolgári ismeretek – Erkölcstan-Hittan

TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka: (egyéni vagy csoportos)
  - a magyar és az angol iskolarendszer főbb különbségei
  - különleges iskolák Magyarországon és Angliában
  - iskolánk története, hagyományai, osztályunk
- projektmunka csoportban (fordított tanóra): egy tanóra megtervezése
- internetes kutatás:
  - iskolai szokások, időbeosztás és szabályok országonként
  - szótanulási stratégiák – a különböző módszerek bemutatása
- scrapbook/poszter készítése:
  - mit szerettem az iskolánkban legjobban
  - iskolai kirándulásaink
  - kedvenc iskolai tantermem bemutatása
  - saját szerepem az osztályban
- kérdőív készítése:
  - Milyen az ideális nyelvtanár?
  - Milyen iskolában szeretnék továbbtanulni?
- csoportos társasjáték készítése:
  - a különböző tantárgyakról
  - szókérdőív-alkotás – melyik csoport tudja az összes kérdőívét felhasználni?
- órai feladatok
  - történetfeldolgozása (pl. igaz/hamis' mondatokkal)
  - történet átalakítás (pl. más személyben, más időben)
  - képleírás, hasonló képeknél a különbség keresése

- évvégi színi előadás: pl. egy ismert musical közös megnézése, közös dramatizálása és előadása
- Iskolai versenyek:
  - olvasási verseny – ki tud egy év alatt 15 000 szót a könnyített olvasmányok segítségével elolvasni?
  - kiejtési verseny – megadott vers előadása
  - 'Use of English' – tanulmányi verseny korosztályi célnyelvi követelményekből

TÉMAKÖR: Cross-curricular topics and activities

ÓRASZÁM: 40 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban;
- aktívan részt vesz az életkorának és érdeklődésének megfelelő gyermek-, és ifjúsági irodalmi alkotások közös előadásában.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból – Más tantárgyakból szerzett ismeretek és előzetes tudás felhasználása célnyelven 	<ul style="list-style-type: none"> – Biológia – Testnevelés

TEVÉKENYSÉGEK:

- egyéni projektmunka - témák, személyiségek bemutatása
  - Hogyan tudom alkalmazni nyelvtudásomat más tárgyak tanulásánál?
  - egy szabadon választott téma, mely más tárgy tanulása közben felkeltette az érdeklődésemet
  - egy híres tudós élete
  - egy angol király élete
  - Magyarország történelmének egy érdekes alakja
  - célnyelven rövid történet, mese, vers, dal írása
- vaktérképen országok, népek megjelölése, népnevek gyakorlása
- egy könnyített szövegű irodalmi mű elolvasása, értékelése (pl. Robinson Crusoe, David Copperfield)
- csoportos projekt:
  - társasjáték készítése és játszása - fókuszban egy-egy tantárgy (pl. földrajz, történelem, biológia, művészeti tantárgyak)

Témakör neve	Óraszám
English and language learning	47
Intercultural topics	35
Current topics	25
Entertainment	33
Gaining and sharing knowledge	40
Összes óraszám:	180

TÉMAKÖR: English and language learning

ÓRASZÁM: 47 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- idegen nyelvi kommunikációjában használja a célnyelv főbb jellemzőit;
- értelmezi és használja az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is;
- tudatosan használ alapszintű nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat.
- A tanuló a szövegek létrehozásához nyomtatott és/vagy digitális alapú segédeszközt, szótárt használ.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- követi a célnyelvi normához illeszkedő beszédtempót a begyakorolt nyelvi elemekben;
- alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;
- tanult nyelvi eszközökkel és nonverbális elemek segítségével tisztázza mondanivalójának lényegét;
- digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;
- következetesen alkalmazza a célnyelvi betű- és jelkészletet;
- ismeretlen szavak valószínű jelentését a szöveg összefüggéseinek alapján kikövetkezteti az életkorának és érdeklődésének megfelelő, konkrét, rövid szövegekben;
- egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;
- nyelvtanulási céljainak eléréséhez megtalálja és használja a megfelelő eszközöket;
- nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni;
- hibáit többnyire észreveszi és javítja;
- társai haladásának értékelésében segítően részt vesz.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: language skills, language learning, languages – A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata – A célnyelvi betű- és jelkészlet következetes alkalmazása – Tanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos alkalmazása. 	<ul style="list-style-type: none"> – Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek – Digitális kultúra

TEVÉKENYSÉGEK:

- tanulásmódszertan tudatosan: szótanulási technikák

- közös popzenehallgatás
- filmnézés a célnyelven
  - írásbeli feladat: rövid összefoglaló a filmről, a cselekményt lineárisan összefűzve
  - a film egy-két jelenetéhez hangalámondás, feliratozás készítése
  - keresztrejtvény készítése a film kulcsszavaival
- kedvenc videóm
- 'osztálykönyvtár' könnyített olvasmányokból és táblázat a falon: ki, melyiket olvasta az év folyamán, és ajánlja-e a társainak. Ki olvasta el a legtöbb könyvet?
- csoportos projekt:
  - társasjáték készítése: 'Use the expression' (minden kockán egy szófordulat, mondatot kell vele alkotni ahhoz, hogy tovább lépj) pl: Something I really enjoy doing.../One way I am different from everyone else.../My friend knows how to.../I think English classes are.../One animal I wouldn't want to be.../stb.
- betűzésverseny
  - Ki tudja leggyorsabban a lebetűzött szavakat helyesen leírni?
- egyszerű nyelvezetű szöveg feldolgozása (illusztráció, előadás)
- egy irodalmi mű feldolgozása, bemutatása

TÉMAKÖR: Intercultural topics

ÓRASZÁM: 35 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- célnyelvi kommunikációjába beépíti a tanult interkulturális ismereteket
- találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal
- megismerkedik hazánk legfőbb országismereti és történelmi eseményeivel a célnyelven.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete – Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete – Hazai főbb országismereti jellemzők ismerete célnyelven – Hazai legfontosabb látnivalók, országismereti jellemzők bemutatása célnyelven – A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása. 	<ul style="list-style-type: none"> – Erkölcstan-Hittan – Dráma és színház – Vizuális kultúra

TEVÉKENYSÉGEK:

Projektmunka – egyéni vagy csoportos

- az Egyesült Királyság és Magyarország összehasonlítása hagyományos és digitális kutatómunka majd órai kiselőadások formájában, az alábbi témakörök mentén:
  - az angol és magyar iskolák jellemzői, napirend
  - tipikus angol ház, lakás – miért más itthon?
  - mindennapi szokások Angliában és Magyarországon – van-e különbség?
  - ünnepek a családban (Name day? Christmas Eve? Easter Monday? stb.)

- viselkedésbeli különbségek a két kultúrában (pl. üdvözlés)
- állattartási szokások, kedvenc állatok ('cats' vs 'dogs'?)
- angol és magyar nyaralási szokások
- angol időjárás – magyar időjárás
- az Egyesült Királyság/Magyarország tájegységei, országrészei
- angol/magyar étkezési szokások, tipikus ételek
- híres helyek a két országban
- Csoportos játék:
  - Ki tud többet az Amerikai Egyesült Államokról – jellemző adatok, alapvető tudnivalók
- rövid dokumentumfilmek megtekintése, elemzése a célnyelvi országokról
- jellegzetes angolszász ünnepek megszervezése az osztályban/iskolában
  - pl. Christmas Party
  - pl. Valentines Day

TÉMAKÖR: Current topics

ÓRASZÁM: 25 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- megért és használ szavakat, szókapcsolatokat a célnyelvi, az életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel kapcsolatban;
- megérti és tájékozódásra használja a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírek, események lényegét.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven – Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven. 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika – Földrajz – Hon- és népismeret – Technika és tervezés

TEVÉKENYSÉGEK:

- ismert hírek angol nyelvű változatának olvasása, meghallgatása, megtekintése (TV híradó)
- szalagcímek és újságcikkek összepárosítása a tanulók érdeklődésének megfelelő témákban
- projekt munka:
  - iskolai híradó, híradó, időjárásjelentés készítése a célnyelven
- szerepjáték:
  - interjú készítése egy, a hírekben aktuálisan szereplő híres emberrel
  - talkshow aktuális témában
- egy saját kulturális élmény bemutatása

TÉMAKÖR: Entertainment

ÓRASZÁM: 33 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
- kiemel, kiszűr konkrét információkat a nyelvi szintjének megfelelő, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó szövegből, és azokat összekapcsolja más iskolai vagy iskolán kívül szerzett ismereteivel;
- értelmez egyszerű, szórakoztató és ismeretterjesztő kisfilmeket;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat;
- összetett írott instrukciókat értelmez;
- érdeklődése erősödik a célnyelvi irodalmi alkotások iránt.
- rövid szövegek írását igénylő kreatív munkát hoz létre önállóan;
- üzeneteket ír;
- a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre;
- a tanórán kívüli játékos nyelvtanulási lehetőségeket felismeri, és azokat használja.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;
- felhasználja a célnyelvet szórakozásra és játékos nyelvtanulásra.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> – Életkorának és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése (irodalom, film, társasjáték) – Életkorának és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára.	<ul style="list-style-type: none"> – Testnevelés és sport – Ének–zene – Dráma és színház – Vizuális kultúra

TEVÉKENYSÉGEK:

- egyéni projekt munka és bemutató:
  - saját szórakozási szokások
  - szórakozási szokások a tanulócsoporton belül
  - kedvenc kulturális élményem
- egyéni internetes kutatások angolul különböző témákban (filmek, színészek, együttesek stb.)
- dalszövegek feldolgozása, nyelvi érdekességek felfedezése
- olvasási verseny az osztályon belül
- egy választott könnyített olvasmány feldolgozása
- angol tinédzser naplóírási minták megismerése, kipróbálása
- e-mailezés angolul
- közösen választott dal/képregény/film/könyv órai feldolgozása
- 'csoportchat':
  - közös online csoport létrehozása, használata - vélemények, rövid blogok írása

TÉMAKÖR: Gaining and sharing knowledge

ÓRASZÁM: 40 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

egyéniileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;

ÉNEK-ZENE 5–8. ÉVFOLYAM

Évfolyam	5.	6.	7.	8.
Heti óraszám	2	1	1	1
Éves óraszám	72	36	36	36

Az ének-zene tanításának legfőbb célja a tanulók zenei anyanyelvi ismereteinek bővítése. Fontos cél továbbá, hogy a megalapozott zenei képességek *továbbfejlődjenek*. Középpontban a zenei aktivitás, ezen belül az éneklés áll. A tervben a tematikai egységek és a tartalmak az oktatás gyakorlatában átfedik egymást.

A tanterv témakörei:

1. Zeneművek/Népdalok, műdalok
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag
3. Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés
4. Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés
5. Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás.

A Készségek fő területei: előadói, befogadói és alkotó készség. Az ének-zene tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a ráérezés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanulásához is pozitívan járul hozzá.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés, mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A kommunikációs készségek mélyüléséhez kapcsolódik a zeneművek elemzése, amely által a tanuló saját szavaival képes leírni a zenei folyamatokat, megérti a tágabb összefüggéseket, a zene funkcióját és kapcsolatát azzal a világgal, amelyben létrejött, illetve azzal a világgal, melyben aktuálisan hatást gyakorol. A tanuló így megismeri a zene mindennapi funkcióját és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül, és lehetősége van véleményének,

gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is. Ezen kívül különböző kultúrák zenéjével való ismerkedés és azok társadalmi funkciójának megértése hozzájárul a komplex látásmód kifejlődéséhez.

Fontos, hogy a tanulók minél differenciáltabban tudják megfogalmazni a zeneművek üzenetét és megtalálják önmagukat bennük.

Az ének-zene órák fontos célja a komplex élményátadás, mely a tanulót különféle tevékenységeken keresztül vonja be a zenélésbe. Ide tartozik a mozgás, koncertlátogatás, tánctanulás, a zenei anyaghoz kapcsolódó dramatikus előadások létrehozása és az órán kívüli gyűjtőmunka. A zenepedagógiai tevékenység jelentős mértékben alapoz a kortárs kulturális és zenei környezetre is, segít megérteni és feldolgozni a modern életvitelhez kapcsolódó nagy mennyiségű hangzó anyagot és megtalálni bennük a művészi értékeket. Az élményszerzés kiteljesedhet koncerteken az élő zenével történő találkozáskor, de legmagasabb fokát az iskolai minőségi kóruséneklésben érheti el.

Fontos cél, hogy tovább erősödjön a tanulóknál kulturális és társadalmi identitásuk. A művészeteket, ezen belül a zenét, mint pótolhatatlan emberi szükségletet éljék meg.

Ének-zene 5–6. évfolyam

Ebben az életszakaszban a fejlesztés fő célja a tanuló továbbvezetése a tevékenységközpontú zenei megismerés folyamatában. Cél továbbá, hogy minél több játékos és kreatív módszert használjanak képzeletük fejlesztésére. A közös éneklések, zenélések, mint a személyiség egészséges fejlődésének nélkülözhetetlen formái segítik a másokkal történő harmonikus együttműködést, a közösségi összetartozás érzését, az önkifejezés, az önismeret belső készítésének kialakulását. Kodály útmutatása szerint, az így megszerzett tapasztalatok elvezetnek a remekművek befogadásához.

A tanulók tovább ismerkednek a klasszikus zenekar hangszereivel, valamint magyar népi hangszerekkel is.

A zenei készségfejlesztés célja ebben az életkorban a zenei anyagban megismert ritmus- és ütemfajták megismerése és gyakorlása. A ritmikai, dallami, és hallási készségek fejlesztésében és gyakorlásában egyre nagyobb szerepet kap az önkifejezés, a tanult zenei elemek és eszközök önálló alkalmazása.

A zenehallgatás célja a művek megismerésén túl a zenei kifejezőeszközök mélyrehatóbb elemzése és a zeneművek tágabb történelmi és társadalmi kontextusban való értelmezése. Az értelmezés része a zene keltette gondolatok, érzések, vélemények szóbeli kifejezése is, melyek az érzelmi nevelést segítik.

A témakörök és a fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik, ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

Az 5. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszám: 68 óra (heti 2 óra); szabadon felhasználható 4 óra

A 6. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszám: 34 óra (heti 1 óra); szabadon felhasználható 2 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám		
	5-6. évf.	5. évf.	6. évf.
Zeneművek/Népdalok, műdalok	51	34	17
Zeneművek/Zenehallgatási anyag	21	14	7
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	12	8	4
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	9	6	3
Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás.	9	6	3
Szabadon felhasználható	6	4	2
Összes óraszám:	108	72	36

Ének-zene 5. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Zeneművek/Népdalok, műdalok	34
Zeneművek/Zenehallgatási anyag	14
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	8
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	6
Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás.	6
Szabadon felhasználható	4
Összes óraszám:	72

TÉMAKÖR: Zeneművek/ Énekes anyag

ÓRASZÁM: 34 óra

Dalok a mindennapi élet, munka, szerelem témaköreiből

A bundának nincs gallérja; A kapuban a szekér; A karádi faluvégen ; Aki dudás; Árpa is van; Az ürögi faluvégen, Csínom Palkó, Csínom Jankó ; Dudaszó hallatszik ; Erdő, erdő, de magos a teteje; Egy kis kertet keríték ; Erdő, erdő, erdő; Érik a szőlő; Esik az eső, ázik a heveder; Hej, Dunáról fúj a szél; Hidló végén; Hol jártál az éjjel; Hull a szilva; Jaj, de beteg vagyok; Jó gazdasszony vagyok én; Kicsi vagyok, nagy az eszem; Kitrákotty – mese; Megyen már a hajnalcsillag lefelé; Még azt mondják, nem illik; Megismerni a kanászt; Összegyűltek, összegyűltek; Póda Péter, Póda Pál; R égi táncdal, Sej, Nagyabonyban; Száraz tónak nedves partján; Úgy tetszik, hogy jó helyen vagyunk itt

Műzenei szemelvények, más népek dalai

M. Praetorius: Viva la Musica (kánon); J.S. Bach: Üdv rád és házad népére; L. van Beethoven: A mormotás fiú dala; Johannes Brahms: Bölcsődal; Bárdos Lajos: Szép kis család; Szőnyi Erzsébet: Postaváró (amerikai dallam); A kis lányok (cseh népdal.); Édes fülmile (tatár népdal.); Pál, Kata, Péter (francia); Áll egy ifjú nyírfa (orosz népdal.)

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Báránkámon csengő szól; Bárcsak régen felébredtem volna; Föl, föl vitézek; Haj, ki, kisse, haj; Kossuth Lajos azt írta; Pásztorok, keljünk fel; Új esztendő; Regős ének, Talalaj, talalaj, Tóth Lőrinc

Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – Népdalok a magyar népzene régi és új rétegéből, más népek dalai és műdalok hallás utáni megtanulása, éneklése kottaképről és emlékezetből, szöveggel – A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával és szolmizációs éneklésével – A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, adatközlő által és feldolgozott formában is – A tanult dalok feldolgozása dramatizált előadással és tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel – Különböző stílusú műdalok, kánonok, duettek, zenei szemelvények hallás utáni megtanulása és éneklése kottaképről és emlékezetből – Megzenésített versek éneklése tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel – A tanult dalok feldolgozása a kapcsolódó tánccal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel – Előadói készség: Éneklését tudja a dalok karakteréhez, hangulatához igazítani <ul style="list-style-type: none"> - Előadásában tud hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez alkalmazkodni - Éneklése az alsóbb évfolyamokban kialakított helyes éneklési szokásokra épül – Befogadói készség: <ul style="list-style-type: none"> - Az új dalok egyre értőbb meghallgatása 	<ul style="list-style-type: none"> –50 dal megismerése –A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése –A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése 	<ul style="list-style-type: none"> –A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés –A népdalokhoz kapcsolódó gyermekjátékok, táncok előadása –Népszokások eljátszása –Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó iskolai műsorok előadásában –Részvétel az iskolai kórus munkájában –Részvétel a Zenei Világnap alkalmából az iskolában megvalósuló rendezvényen –Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dalok kapcsán

Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> - A képzelet használata a zeneművek befogadása közben - Alkotói készség: <ul style="list-style-type: none"> - Aktív részvétel az alkotói folyamatokban - A megélt élmények feldolgozásának segítése 		
<p>Fogalmak: Régi és új stílusú népdal; kvintváltás; ereszkedő és kupolás dallamvonal; adatközlő a cappella; kamaraének – társasének; versmegzenésítés; tempo giusto, parlando, rubato, mezzoforte.</p>		
<p>Kapcsolódási pontok: Magyar nyelv és irodalom; Történelem; Tánc; Vizuális kultúra</p>		

TÉMAKÖR: Zeneművek/Zenehallgatási anyag

ÓRASZÁM: 14 óra

Zenehallgatási anyag

- Dunántúli ugrós táncok
- Kodály Zoltán: Hány János: Sej, Nagyabonyban; Székelyfonó: Kitrákotty mese; Karácsonyi pásztortánc: gyermekkar
- Bartók Béla: Magyar képek: Este a székelyeknél; Ürögi kanásztánc; Román népi táncok: 6., 7. tétel
- Bárdos Lajos: Régi táncdal - vegyeskar
- Zene Mátyás király udvarából
- J. S. Bach: Parasztkantáta: (Mer hahn en neue Oberkeet)
- W. A. Mozart: Egy kis éji zene; A- dúr zongoraszonáta - III. Török induló
- Liszt Ferenc: Manók tánca
- Johannes Brahms: V. magyar tánc
- Mogyeszt Muszorgszkij: Egy kiállítás képei –Ódon várkastély; Tüilériák kertje
- Farkas Ferenc: Régi magyar táncok – Lapockás tánc, Ugrós
- Ligeti György: Sípbal, dobbal, nádi hegedűvel - dalciklus Weöres Sándor verseire
- John Williams: Csillagok háborúja – induló

Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – A zene keltette érzések, gondolatok, vélemények megfogalmazása tanári kérdések segítségével – Párhuzamok felismerése a régmúlt, közelmúlt és a jelen zenei megnyilvánulásai között a hallgatott zenékben – Jellegzetes hangszerek, hangszercsoportok kapcsolása a megismert népzenei és műzenei stílusokhoz/műfajokhoz 	<ul style="list-style-type: none"> – A legelterjedtebb magyar népi hangszerek ismerete – A klasszikus zenekar hangszercsaládjainak felsorolása, és alapvető hangszereinek megnevezése 	<ul style="list-style-type: none"> – Részvétel ifjúsági hangversenyeken – Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán – Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához – Kiselőadás készítése különböző

Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – Befogadói készség: kapcsolatot talál a dalokban, zeneművekben megjelenő élethelyzetek és saját élete között. - Azonosítani tudja a különböző zenei karaktereket - Követni tudja a rövidebb zenei formahatárokat, tagolásokat akár énekes, akár hangszeres részletek tekintetében 	<ul style="list-style-type: none"> (fafúvók rézfúvók, vonós, ütős) – A karmester és a karvezető különböző szerepének megértése 	<ul style="list-style-type: none"> hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről – Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről – Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával – Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata
<p>Fogalmak: Népi és klasszikus hangszercsaládok és hangszerek; karmester; karvezető, programzene; színpadi zene; alkalmazott zene; cselekmény, műfaj; funkció; zenei téma; komolyzene, könnyű zene; madrigál; a vegyeskar szólamai (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus)</p>		
<p>Kapcsolódási pontok: Magyar nyelv és irodalom; Történelem; Hittan; Vizuális kultúra; Digitális kultúra</p>		

TÉMAKÖR: Ismeretek / - Ritmikai fejlesztés

ÓRASZÁM: 8 óra

Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – Páros és páratlan lüktetés felismerése hallás és kottakép alapján – Az énekes és a zenehallgatási anyag metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója – Váltakozó ütemek megfigyelése az énekes- és zenehallgatási anyagban – Alkotói készség: páros és páratlan lüktetésű ritmussorok alkotása a tanult ritmusokkal hiányos ritmussorok tud kiegészítése vagy teljes megalkotása a megadott formai 	<ul style="list-style-type: none"> – A tanult ritmusértékek bővítése a 16-od, kis éles és nyújtott ritmussal. Ismeri és használja gyakorló nevüket, grafikai jelüket és értéküket – Érzékeli a páros, páratlan és a váltakozó ütemet 	<ul style="list-style-type: none"> – A dalok ritmusának hangoztatása – Ritmuskánon, felelgetős a tanárral, később az osztály csoportjai között – Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával

Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
kereteken belül tá-titi, szinkópa, nyújtott és éles ritmusokkal.		– Egyszerűbb ritmushangszerek készítése
Fogalmak: Kis éles, kis nyújtott ritmus; tizenhatod; váltakozó ütem		
Kapcsolódási pontok: Matematika; Magyar nyelv és irodalom; Tánc		

TÉMAKÖR: Ismeretek - Hallásfejlesztés

ÓRASZÁM: 6 óra

Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – A tiszta hangközök felismerése és megnevezése – A kis és nagy terc és szekund hangzatalakotó szerepének érzékelése és megértése – A dúr és moll jellegű hangzás megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan – Az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése és megnevezése – Ismerje a fi, szi, módosított szolmizációs hangok dallamalkotásban betöltött szerepét – A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából – Az intonációs készség és a megosztott figyelem képességének fejlesztése a többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével – A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése – Alkotói készség: az 1. – 4. osztályban és az újonnan tanult zenei elemeket alkotó módon tudja használni (Rövidebb pentaton és hétfokú dallamokat tud kiegészíteni, befejezni és egyszerűbb formában megalkotni.) 	<ul style="list-style-type: none"> – Tiszta kvint, tiszta kvárt, tiszta oktáv – Kis terc, nagy terc, kis szekund, nagy szekund – Dúr és moll hangzás – Módosított hangok: fi, szi, szolmizációs hangok felismerése, dallamalkotó szerepük értelmezése 	<ul style="list-style-type: none"> – A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel – Zenei kérdés, válasz rögtönzése – Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával – A hangközök és egyszerű harmóniák megfigyelésének és meghallásának gyakorlására
Fogalmak: Hangköz; hangzat; hármashangzat; dúr - moll jelleg; módosított hangok; módosító jelek		
Kapcsolódási pontok: Magyar nyelv és irodalom; Hittan; Tánc; Matematika		

TÉMAKÖR: Ismeretek – Zenei írás, olvasás

ÓRASZÁM: 6 óra

– Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – Ritmusgyakorlatok olvasása és hangoztatása tizenhatodos, kis éles és kis nyújtott ritmusok fordulataival – Az új ritmikai elemek felismerése kottaképpen – Az új ritmikai elemek leírása rövid gyakorlatokban – A tiszta, kis- és nagy hangközök megfigyelése, megnevezése és írása az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan – A tanult hangközök éneklése tanári segítséggel – A tanult hangközök megszólaltatása egyidejűleg is, énekelve és hangszeren próbálva 	<ul style="list-style-type: none"> – A tizenhatod – formációk grafikai képe és írása – A kis éles és kis nyújtott ritmusok grafikai képe és írása – A tiszta hangközök grafikai képe és írása – A módosított hangok grafikai képe és írása – Az abszolút hangnevek – C-dúr, 	<ul style="list-style-type: none"> – A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése – Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal – Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával
Fogalmak: Tempójelzés; relatív szolmizáció; abszolút hangnevek; dúr; előjegyzés.		
Kapcsolódási pontok: Történelem; Matematika; Digitális kultúra; Magyar nyelv és irodalom		

Szabadon felhasználható óra: 4 óra**Ének-zene 6. évfolyam****A témakörök áttekintő táblázata:**

Témakör neve	Óraszám
Zeneművek/Népdalok, műdalok	17
Zeneművek/Zenehallgatási anyag	7
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	4
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	3
Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás.	3
Szabadon felhasználható	2
Összes óraszám:	36

TÉMAKÖR: Zeneművek/ Énekes anyag
ÓRASZÁM: 17 óra*Dalok a mindennapi élet, munka, szerelem témaköreiből - 6. osztály*

A Vargáék ablakja; De szeretnék páva lenni , Duna parton ; Elment a két lány ; Este van már ;
A Mátrai Képek dalai: A Vidrócki híres nyája, Elmegyek, elmegyek, Madárka, madárka, Sej, a

tari réten; Nem vagyok én senkinek sem adósa; Nézd meg lányom, nézd meg jól; Ősszel érik babám; Tavaszi szél; A jó lovas katonának

Műzenei szemelvények, más népek dalai

John Of Fornsete: Nyár-kánon; Te álomszuszék, ébredj! – angol kánon; Tinódi Lantos Sebestyén: Egri históriának summája; J. Haydn: Falusi jókedv; Fa fölött, fa alatt – szlovák népdal

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Egressy Béni: Szózat; Ki, s ki népei vagytok ; A kis Jézus megszületett ; Hayes – Kerényi György: Karácsony ünnepén – kánon; A, A, A, a farsangi napokban; Azért, hogy én huszár vagyok; Örvendetes napunk támadt

Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – Népdalok a magyar népzene régi és új rétegeből, más népek dalai és műdalok hallás utáni megtanulása, éneklése kottaképről és emlékezetből, szöveggel – A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával és szolmizációs éneklésével – A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, adatközlő által és feldolgozott formában is – A tanult dalok feldolgozása dramatizált előadással és tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel – Különböző stílusú műdalok, kánonok, duettek, zenei szemelvények hallás utáni megtanulása és éneklése kottaképről és emlékezetből – Megzenésített versek éneklése tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel – A tanult dalok feldolgozása a kapcsolódó tánccal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel – Előadói készség: Éneklését tudja a dalok karakteréhez, hangulatához igazítani <ul style="list-style-type: none"> - Előadásában tud hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez alkalmazkodni 	<ul style="list-style-type: none"> –26 dal megismerése –A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése –A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése –A Szózat hallás utáni megtanulása és éneklése 	<ul style="list-style-type: none"> –A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés –A népdalokhoz kapcsolódó gyermekjátékok, táncok előadása –Népszokások eljátszása –Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó iskolai műsorok előadásában –Részvétel az iskolai kórus munkájában –Részvétel a Zenei Világnap alkalmából az iskolában megvalósuló rendezvényen –Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dalok kapcsán

Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> - Éneklése az alsóbb évfolyamokban kialakított helyes éneklési szokásokra épül – Befogadói készség: <ul style="list-style-type: none"> - Az új dalok egyre értőbb meghallgatása - A képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben – Alkotói készség: <ul style="list-style-type: none"> - Aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban - A megélt élmények feldolgozásának segítése 		
<p>Fogalmak: Régi és új stílusú népdal; kvintváltás; ereszkedő és kupolás dallamvonal; adatközlő a cappella; kamaraének – társasének; versmegzenésítés; tempo giusto, parlando, rubato, mezzoforte.</p>		
<p>Kapcsolódási pontok: Magyar nyelv és irodalom; Hittan; Történelem</p>		

TÉMAKÖR: Zeneművek/Zenehallgatási anyag

ÓRASZÁM: 7 óra

Zenehallgatási anyag

- Kapuvári verbunk (Magyar népzenei antológia)
- Kodály Zoltán: Lengyel László – gyermekkar; Gergely-járás – részlet - Jobb az árpa – gyermekkar; Kállai kettős – vegyeskar, népi zenekari kísérettel; Mátrai képek - vegyeskar
- Bartók Béla: Magyar képek – Medvetánc; Gyermekeknek – Fa fölött, fa alatt
- Hans Leo Hassler: Gagliarda - vegyeskar, olasz nyelven
- Georg Friedrich Handel: Vízizene – D- dúr szvit I. tétel
- Joseph Haydn: Üstdob szimfónia II. tétel
- W. A. Mozart: A varázsfuvola - részletek
- Erkel Ferenc: Hunyadi László – Palotás, Meghalt a cselszövő
- Liszt Ferenc: 2. magyar rapszódia - részlet
- Bedrich Smetana: Moldva – részlet
- Benjamin Britten: Variációk és fuga egy Purcell témára (szimfonikus zenekar bemutatása)

Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – A zene keltette érzések, gondolatok, vélemények megfogalmazása tanári kérdések segítségével – Párhuzamok felismerése a régmúlt, közelmúlt és a jelen 	<ul style="list-style-type: none"> – A legelterjedtebb magyar népi hangszerek ismerete – A klasszikus zenekar hangszercsaládjainak felsorolása, és alapvető 	<ul style="list-style-type: none"> – Részvétel ifjúsági hangversenyeken – Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán

Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
<p>zenei megnyilvánulásai között a hallgatott zenékben</p> <ul style="list-style-type: none"> – Jellegzetes hangszerek, hangszercsoportok kapcsolása a megismert népzenei és műzenei stílusokhoz/műfajokhoz – Befogadói készség: kapcsolatot talál a dalokban, zeneművekben megjelenő élethelyzetek és saját élete között. – Azonosítani tudja a különböző zenei karaktereket – Követni tudja a rövidebb zenei formahatárokat, tagolásokat akár énekes, akár hangszeres részletek tekintetében 	<p>hangszereinek megnevezése (fafűvők rézfűvők, vonós, ütős)</p> <ul style="list-style-type: none"> – A karmester és a karvezető különböző szerepének megértése – A madrigalizmus (szövegfestés) megfigyelése a különböző korokban, a szöveges és abszolút zenében 	<ul style="list-style-type: none"> – Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához – A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése – Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről – Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről – Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával – Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata
<p>Fogalmak: Népi és klasszikus hangszercsaládok és hangszerek; karmester; karvezető, programzene; színpadi zene; alkalmazott zene; cselekmény, műfaj; funkció; zenei téma; komolyzene, könnyű zene; madrigál; a vegyeskar szólamai (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus)</p>		
<p>Kapcsolódási pontok: Digitális kultúra; Magyar nyelv és irodalom; Történelem; Hittan</p>		

TÉMAKÖR: Ismeretek / - Ritmikai fejlesztés
ÓRASZÁM 4 óra

Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – Páros és páratlan lüktetés felismerése hallás és kottakép alapján – Az énekes és a zenehallgatási anyag metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója 	<ul style="list-style-type: none"> – A tanult ritmusértékek bővítése a 16-od, kis éles és nyújtott ritmussal. Ismeri és használja 	<ul style="list-style-type: none"> – A dalok ritmusának hangoztatása – Ritmuskánon, felelgetős a tanárral, később az osztály csoportjai között

Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – Váltakozó ütemek megfigyelése az énekes- és zenehallgatási anyagban – Alkotói készség: páros és páratlan lüktetésű ritmussorok alkotása a tanult ritmusokkal hiányos ritmussorok tud kiegészítése vagy teljes megalkotása a megadott formai kereteken belül tá-titi, szinkópa, nyújtott és éles ritmusokkal, tizenhatodokkal. 	<p>gyakorló nevüket, grafikai jelüket és értéküket</p> <ul style="list-style-type: none"> – Érzékeli a páros, páratlan és a váltakozó ütemet 	<ul style="list-style-type: none"> – Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával – Egyszerűbb ritmushangszerek készítése
<p>Fogalmak: Kis éles, kis nyújtott ritmus; tizenhatod; váltakozó ütem</p>		
<p>Kapcsolódási pontok: Magyar nyelv és irodalom; Matematika; Vizuális kultúra</p>		

TÉMAKÖR: Ismeretek - Hallásfejlesztés
ÓRASZÁM: 3 óra

Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – A tiszta hangközök felismerése és megnevezése – A kis és nagy terc és szekund hangzatkötő szerepének érzékelése és megértése – A dúr és moll jellegű hangzás megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan – Az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése és megnevezése – Ismerje a fi, szi, ta, módosított szolmizációs hangok dallamalkotásban betöltött szerepét – A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából – Az intonációs készség és a megosztott figyelem képességének fejlesztése a többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével – A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése – Alkotói készség: az 1. – 4. osztályban és az újonnan tanult zenei elemeket készség szinten, alkotó módon tudja használni (Rövidebb pentaton és hétfokú dallamokat tud kiegészíteni, befejezni és egyszerűbb formában megalkotni.) 	<ul style="list-style-type: none"> – Tiszta kvint, tiszta kvárt, tiszta oktáv – Kis terc, nagy terc, kis szekund, nagy szekund – Dúr és moll hangzás – Módosított hangok: fi, szi, ta szolmizációs hangok felismerése, dallamalkotó szerepük értelmezése 	<ul style="list-style-type: none"> – A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel – Zenei kérdés, válasz rögtönzése – Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával – A hangközök és egyszerű harmóniak megfigyelésének és meghallásának gyakorlása
<p>Fogalmak: Hangköz; hangzat; hármashangzat; dúr - moll jelleg; módosított hangok; módosító jelek</p>		
<p>Kapcsolódási pontok: Matematika; Tánc; Vizuális kultúra; Digitális kultúra</p>		

TÉMAKÖR: Ismeretek – Zenei írás, olvasás
ÓRASZÁM: 3 óra

– Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – Ritmusgyakorlatok olvasása és hangoztatása tizenhatodos, kis éles és kis nyújtott ritmusok fordulataival – Az új ritmikai elemek felismerése kottaképpen – Az új ritmikai elemek leírása rövid gyakorlatokban – A tiszta, kis- és nagy hangközök megfigyelése, megnevezése és írása az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan – A tanult hangközök éneklése tanári segítséggel – A tanult hangközök megszólaltatása egyidejűleg is, énekelve és hangszeren próbálva – Rövid dallamok írása betűkottáról hangjegyre, C-dóban 	<ul style="list-style-type: none"> – A tizenhatod – formációk grafikai képe és írása – A kis éles és kis nyújtott ritmusok grafikai képe és írása – A tiszta hangközök grafikai képe és írása – A módosított hangok grafikai képe és írása – Az abszolút hangnevek – C-dúr, a-moll 	<ul style="list-style-type: none"> – A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése – Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal – Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával
<p>Fogalmak: Tempójelzés; relatív szolmizáció; abszolút hangnevek; dúr; természetes moll; előjegyzés.</p>		
<p>Kapcsolódási pontok: Magyar nyelv és irodalom; Digitális kultúra</p>		

Szabadon felhasználható óra: 2 óra

Ének-zene 7–8. évfolyam

Az iskolai zenei nevelés elsődleges élményforrása a közös éneklés és a műalkotás optimális zenei befogadása.

A zenei befogadás aránya megnő, melyet változatos motivációs technikákkal és aktivitások gazdag tárházával lehet sikeressé tenni. Meg kell találni azokat a közös kreatív zenélési formákat, melyek segítenek a remekművek közelébe jutni.

Dalkincsük folyamatosan bővül a magyar és más népek dalaival, ez által fejlődik stílusos, kifejező éneklésük. A dalok és zeneművek válogatása igazodik életkori sajátosságaikhoz.

A közös éneklés legmagasabb szintje az iskolai kórus, mely nélkül nem teljesíthetők Kodály zenei nevelési elvei.

Ebben a tanulási szakaszban összegződnek a korábbi tanítási egységek zeneművei zene-történeti szemléletmóddal. A tanulók minden egyes tanévben találkoztak a fontos zene-történeti

korszakokhoz tartozó, életkori sajátosságainak megfelelő zeneművekkel, melyeknek itt a rendszerezése történik.

Legfontosabb módszertani elv, hogy megfelelő motivációval a gyermek megtalálja a kapcsolatot a zeneművek által közvetített érzelmi – intellektuális élethelyzetek és a sajátja között.

A szabad órakeret lehetőséget ad a tanárnak az értékválasztásra kedvelt dalaiból, illetve a különböző médiumok által közvetített sokféle zenéből, napjaink szerteágazó rétegműfajaiból.

A tantárgy alapóraszámja két évfolyamon: 68 óra; szabadon felhasználható 4 óra

Témakör neve	Óraszám		
	7-8. évf.	– 7. évf.	8. évf.
Zeneművek/Népdalok, műdalok	28	14	14
Zeneművek/Zenehallgatási anyag	24	12	12
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	6	3	3
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	6	3	3
Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás.	4	2	2
Szabadon felhasználható	4	2	2
Összes óraszám:	72	36	36

Ének-zene 7. évfolyam

Témakör neve	Óraszám
Zeneművek/Népdalok, műdalok	14
Zeneművek/Zenehallgatási anyag	12
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	3
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	3
Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás.	2
Szabadon felhasználható	2
Összes óraszám:	36

TÉMAKÖR: Zeneművek/ Énekes anyag

ÓRASZÁM: 14 óra

Magyar népdalok

A szennai lipisen-laposton; Által mennék; Ej, haj, gyöngyvirág; Erdő, erdő, de magos a teteje; Fecském, fecském ; Hopp ide tisztán ; Kecskemét is kiállítja; Megkötöm lovamat; Megrakják a tüzet; Sej, felszállott a kakas; Te vagy a legény

Műzenei szemelvények

Gloria Patri et Filio (gregorián); Moniot D'Arras: Nyári ének (XIII sz.); Praetorius: Jubilate Deo – kánon; J. S. Bach: Már nyugosznak a völgyek (János Passió 15. sz); J. Haydn: Szerenád; W. A.Mozart: Vágyódás a tavasz után; L. van Beethoven: Urián földkörüli utazása, Örömóda; Franz Schubert: A piztráng

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Pásztorok, pásztorok, örvendezve; Kossuth Lajos táborában; Amadé László – Arany János: Toborzó (A szép fényes katonának); Bocsásd meg Úristen (Cantus Catholici, 1651, Balassi B.) protestáns egyházi népének; Néktek emlékezem (Cantus Catholici, 1651)

Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – Az újonnan, hallás után tanult népdalok, műdalok énekelése kottaképről és emlékezetből – Előadási készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás,) – A parlandot, rubato, giusto természetes módú használata – Minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művészi előadásokból – Megzenésített versek előadása tanár, hangszeren játszó osztálytárs által megszólaltatott hangszerkísérettel – Dalok előadása a hozzájuk kapcsolódó tánccal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel – A helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése – Felismeri a népdalok és a mai világ párhuzamait 	<ul style="list-style-type: none"> – Népdalok és műdalok – A magyar népzene régi és új rétegeinek jellemzői – Műzene és népzenei feldolgozások különbsége – Homofon és polifon (kánon) szerkesztés – A zenetörténeti stílusok vokális jellemzői – A dúr és moll szerepe a zenei kifejezésben 	<ul style="list-style-type: none"> – A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés – A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál – Éneklés az iskolai kórusban – Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projektekben – Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban
Fogalmak: A korábban tanultak elmélyítése.		
Kapcsolódási pontok: Hittan; Magyar nyelv és irodalom; Történelem; Digitális kultúra		

TÉMAKÖR: Zeneművek/Zenehallgatási anyag

ÓRASZÁM: 12 óra

Zenehallgatási anyag

- Magyar Gregoriánium (Schola Hungarica) - részletek
- Orlando di Lasso: Visszhang
- Bakfark Bálint: Fantázia lantra - részlet
- J. S. Bach: h-moll szvit – Badinerie; d-moll toccata és fuga; Parasztkantáta Nr.16 basszus ária; János Passió – Már nyugosznak a völgyek 15.sz.
- G. F. Handel: Messiás – Halleluja; F- dúr orgonaverseny I. tétel
- H. Purcell: Artúr király – Pásztor, pásztor
- Joseph Haydn: Óra – szimfónia II. tétel, fisz-moll (Búcsú) szimfónia IV. tétel
- W. A. Mozart: Falusi muzsikuskok; Figaro házassága – nyitány részlet
- L. van Beethoven: G-dúr zongoraverseny 2. tétel; IX. szimfónia – Örömdá
- Franz Schubert: A pisztráng; A-dúr zongoraötös IV. tétel

- Kodály Zoltán: Jelenti magát Jézus
- Új Pátria sorozat – Utolsó Óra (válogatás)
- A népzenei revival legjobb felvételei

Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – A zenei befogadási készség fejlesztése a figyelem intenzitásának növelésével – Élményszerűséget biztosító zenekövetés képességének kialakítása – A zenei ízlés és a zenei emlékezet fejlesztése a zenetörténet remekműveivel való találkozás során – A kultúrabefogadási szándék erősödése a remekművek elemzésén keresztül – A zene keltette érzések megfogalmazása tanári kérdések segítségével 	<ul style="list-style-type: none"> – Ismeri a zenetörténeti korszakok legfontosabb ismertetőjegyeit, történelmi és kulturális hátterüket – Azonosítani tudja az egyes korszakokhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket, hangszerelési sajátosságait 	<ul style="list-style-type: none"> – Részvétel ifjúsági hangversenyeken – Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán – Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához – Zeneművek zenetörténeti rendszerezése – Koncertfilm megtekintése – Kiselőadás készítése különböző hangszerokról, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről – Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről – Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata
<p>Fogalmak: Zenei korstílusok: középkor, reneszánsz, barokk, klasszika, romantika, zenei impresszionizmus, kortárs zene Zenei műfajok: zsoltár, trubadúr ének, madrigál, mise, oratórium, kantáta, szvit, concerto, versenymű, szimfónia, szimfonikus költemény, műdal, rapszódia, opera, ária, kamarazene, jazz, spirituálé. Hangfűrt, homofónia, polifónia, hangszerelés</p>		
<p>Kapcsolódási pontok: Digitális kultúra; Történelem; Magyar nyelv és irodalom</p>		

TÉMAKÖR: Zenei ismeretek / - Ritmikai fejlesztés
ÓRASZÁM: 3 óra

Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – Ritmusgyakorlatok hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval – Minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban – Alkotó készség: 3/8 és 6/8, valamint a felütés alkalmazása improvizáció során – Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez Felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket. 	<ul style="list-style-type: none"> – Új ismeret: 3/8, 6/8 –os ütemmutató – Felütés- súlytalan indítás 	<ul style="list-style-type: none"> – A tanult új dalok ritmusának hangoztatása – Ritmuskánon az osztály csoportjai között – Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával – Egyszerűbb ritmushangszerek készítése – Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
Fogalmak: 3/8-os ütemmutató, 6/8-os ütemmutató, felütés/súlytalan kezdés		
Kapcsolódási pontok: Digitális kultúra; Magyar nyelv és irodalom		

TÉMAKÖR: Ismeretek - Hallásfejlesztés

ÓRASZÁM: 3 óra

Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – A tanult hangközök éneklése, hangoztatása változatos formákban – Az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése, megnevezése és éneklése – A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából – A dúr és moll jellegű hangzás további megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan – A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése 	<ul style="list-style-type: none"> – A korábban tanultak elmélyítése, értelmezése – Kis és nagy szext, szeptim 	<ul style="list-style-type: none"> – A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel – Zenei kérdés, válasz rögtönzése – Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával – A hangközök és egyszerű harmóniák megfigyelésének és meghallásának gyakorlására
Fogalmak: A korábban tanultak elmélyítése.		
Kapcsolódási pontok: Történelem; Digitális kultúra;		

TÉMAKÖR: Ismeretek – Zenei írás, olvasás

ÓRASZÁM: 2 óra

Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – Rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre – Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban – A kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan 	<ul style="list-style-type: none"> – Új ismeret: 1# 1 bé előjegyzés – A korábbi ismeretek mobilizálása: – Módosított és módosítójel nélküli szolmizációs hangok és törzshangok ismerete – A szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon – Tiszta, kis- és nagy hangközök (T1-T8) megfigyelése és megnevezése az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan – Kis és nagy terc szerepének fogalmi ismerete a dúr és moll jelleg hangzásában 	<ul style="list-style-type: none"> – A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése – Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal – Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával – Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
Fogalmak: Minden korábban szereplő fogalom. Továbbá: G-dúr, é-moll, F-dúr, d-moll		
Kapcsolódási pontok: Digitális kultúra; Magyar nyelv és irodalom		

Szabadon felhasználható óra: 2 óra**Ének-zene 8. évfolyam**

Témakör neve	Óraszám
Zeneművek/Népdalok, műdalok	14
Zeneművek/Zenehallgatási anyag	12

Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	3
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	3
Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás.	2
Szabadon felhasználható	2
Összes óraszám:	36

TÉMAKÖR: Zeneművek/ Énekes anyag

ÓRASZÁM: 14 óra

Magyar népdalok

A bolhási kertek alatt; A csitári hegyek alatt; Az igaz Messiás; Béreslegény; Bújosik az árva madár; Elindultam szép hazámból; Elmegyek, elmegyek; Erdő mellett estvéledtem; Gerencséri utca; Hej, haj Boldizsár – cigány népdal; Kőműves Kelemen balladája; Röpülj, páva

Műzenei szemelvények, más népek dalai

Aranyosom – lengyel népdal; Enni, inni van csak kedvem – szlovák népdal; Régi mesékre – ír népdal; Nyírfácska - orosz népdal; Ismeretlen szerző: Az erdőn már a rügy fakad – Tavaszköszöntő, a reneszánsz mű dallama; Bárdos Lajos: Csöndes kánon (Raics István); Gaudeamus igitur (két szólam); W. A. Mozart: Ó, felvirradt a szép óra; Gebhardi – Kerényi György: Glória szálljon – kánon; Nobody knows – spirituálé (két szólam)

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Ó, gyönyörű szép, titokzatos éj; Kossuth Lajos azt üzente; Fónagy József – Arany János: Süvegemen nemzetiszín rózsá; Ma van húsvét napja

Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – Az újonnan, hallás után tanult népdalok, műdalok énekelése kottaképről és emlékezetből – Előadói készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus) – A parlandot, rubato, giusto természetes módú használata – Minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művészi előadásokból – Megzenésített versek előadása tanár, hangszeren játszó osztálytárs által megszólaltatott hangszerkísérettel – Dalok előadása a hozzájuk kapcsolódó tánccal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel – A helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése 	<ul style="list-style-type: none"> – Népdalok és műdalok – a magyar népzene régi és új rétegeinek jellemzői – Műzene és népzenei feldolgozások különbsége – Homofon és polifon (kánon) szerkesztés – A zenetörténeti stílusok vokális jellemzői – A dúr és moll szerepe a zenei kifejezésben 	<ul style="list-style-type: none"> – A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés – A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál – Éneklés az iskolai kórusban – Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projektekben – Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban

Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
– Felismeri a népdalok és a mai világ párhuzamait		
Fogalmak: A korábban tanultak elmélyítése.		
Kapcsolódási pontok: Digitális kultúra; Magyar nyelv és irodalom; Történelem		

TÉMAKÖR: Zeneművek/Zenehallgatási anyag

ÓRASZÁM: 12óra

Zenehallgatási anyag

- W. A. Mozart: A-dúr klarinétkvintett lassú tétele
- Frédéric Chopin: g-moll mazurka
- Liszt Ferenc: Mazeppa – részletek; XV. Magyar rapszódia
- Felix Mendelssohn: e-moll hegedűverseny I. tétel - részlet
- Antonin Dvořak: IX. Új világ szimfónia – IV. tétel (részlet)
- Giuseppe Verdi: Aida – Bevonulási induló; Nabucco – Szabadság kórus
- Georges Bizet: Carmen – Torreádor dal
- Erkel Ferenc: Bánk bán – Keserű bordal; Hazám, hazám
- Johannes Brahms: Akadémiai ünnepi nyitány – részlet
- Robert Schumann: Gyermekjelenetek – Álmodozás
- Richard Wagner: Tannhäuser - Nászinduló
- Pjotr Iljics Csajkovszkij: IV. szimfónia IV. tétel
- Claude Debussy: Gyermekkuckó - Néger baba tánca
- Igor Stravinsky: Petruska – Orosz tánc
- Bartók Béla: Négy szlovák népdal; Allegro Barbaro; Concerto: IV. tétel Intermezzo Interrotto
- Kodály Zoltán: Székelyfonó – Rossz feleség ballada, El kéne indulni Fölszállott a páva – részletek a variációkból
- Kodály Zoltán- Weöres Sándor: Öregek, Esti dal
- Carl Orff: Carmina Burana – Ó, Fortuna
- Krzysztof Penderecki: Hirosima emlékezete
- George Gerschwin: Porgy és Bess – Porgy dala (Az ínség nálam a vagyon...)
- Jazz standard-ek
- Új Pátria sorozat – Utolsó Óra (autentikus felvételek).
- Népzenei revival legjobb felvételei

Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
– A zenei befogadási készség fejlesztése a figyelem intenzitásának növelésével	– Ismeri a zene-történeti korszakok legfontosabb ismertetőjegyeit, történelmi és kulturális hátterüket	– Részvétel ifjúsági hangversenyeken
– Élményszerűséget biztosító zenekövetés képességének kialakítása		– Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán

Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – A zenei ízlés és a zenei emlékezet fejlesztése a zenetörténet remekműveivel való találkozás során – A kultúrabefogadási szándék erősödése a remekművek elemzésén keresztül – A zene keltette érzések megfogalmazása tanári kérdések segítségével 	<ul style="list-style-type: none"> – Azonosítani tudja az egyes korszakokhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket, hangszerelési sajátosságait 	<ul style="list-style-type: none"> – Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához – Zeneművek zenetörténeti rendszerezése – Koncertfilm megtekintése – Kiállítás megszervezése híres magyar zeneszerzőkről, zenekarokról, előadóművészekről, zeneművekről, koncerthelységekről – A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése – Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről – Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről – Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával) – Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata
<p>Fogalmak: Zenei korstílusok: középkor, reneszánsz, barokk, klasszika, romantika, zenei impresszionizmus, kortárs zene</p>		

Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – Zenei műfajok: zsoltár, trubadúr ének, madrigál, mise, oratórium, kantáta, szvit, concerto, versenymű, szimfónia, szimfonikus költemény, műdal, rapszódia, opera, ária, kamarazene, jazz, spirituálé. – Hangfűrt, homofónia, polifónia, hangszerelés 		
Kapcsolódási pontok: Történelem; Magyar nyelv és irodalom; Digitális kultúra		

TÉMAKÖR: Zenei ismeretek / - Ritmikai fejlesztés

ÓRASZÁM: 3 óra

Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – Ritmusgyakorlatok hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval – Minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban – Alkotó készség: 3/8 és 6/8, valamint a felütés alkalmazása improvizáció során – Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez. Felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket. 	<ul style="list-style-type: none"> – Új ismeret: 3/8, 6/8 –os ütemmutató – Felütés- súlytalan indítás 	<ul style="list-style-type: none"> – A tanult új dalok ritmusának hangoztatása – Ritmuskánon az osztály csoportjai között – Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával – Egyszerűbb ritmushangszerek készítése – Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
Fogalmak: 3/8-os ütemmutató, 6/8-os ütemmutató, felütés/súlytalan kezdés		
Kapcsolódási pontok: Digitális kultúra; Magyar nyelv és irodalom; Történelem		

TÉMAKÖR: Ismeretek - Hallásfejlesztés

ÓRASZÁM: 3 óra

Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – A tanult hangközök éneklése, hangoztatása változatos formákban – Az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése, megnevezése és éneklése – A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából 	<ul style="list-style-type: none"> – A korábban tanultak elmélyítése, értelmezése – Kis és nagy szext, szeptim 	<ul style="list-style-type: none"> – A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel – Zenei kérdés, válasz rögtönzése – Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult

Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – A dúr és moll jellegű hangzás további megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan – A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése – Bevezetés a többszólamúságba: egy hallott szólamhoz saját szólam megszólaltatása tiszta intonációval 		<p>dallami elemek felhasználásával</p> <ul style="list-style-type: none"> – A hangközök és egyszerű harmóniak megfigyelésének és meghallásának gyakorlására
Fogalmak: A korábban tanultak elmélyítése.		
Kapcsolódási pontok: Digitális kultúra; Magyar nyelv és irodalom		

TÉMAKÖR: Ismeretek – Zenei írás, olvasás

ÓRASZÁM: 2 óra

Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – Rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre – Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban – A kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan 	<ul style="list-style-type: none"> – Új ismeret: 1# 1 bé előjegyzés – A korábbi ismeretek mobilizálása: – Módosított és módosítójel nélküli szolmizációs hangok és törzshangok ismerete – A szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon – Tiszta, kis- és nagy hangközök (T1-T8) megfigyelése és megnevezése az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan 	<ul style="list-style-type: none"> – A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése – Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal – Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával – Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése

Fejlesztési feladatok készségek	Ismeretek	Tevékenységek
	<ul style="list-style-type: none"> – Fél és egész hangos építkezés fogalmi ismerete – Kis és nagy terc szerepének fogalmi ismerete a dúr és moll jelleg hangzásában 	
Fogalmak: Minden korábban szereplő fogalom. Továbbá: G-dúr, é-moll, F-dúr, d-moll		
Kapcsolódási pontok: Digitális kultúra; Magyar nyelv és irodalom		

Szabadon felhasználható óra: 2 óra

VIZUÁLIS KULTÚRA 5-8. ÉVFOLYAM

Évfolyam	5.	6.	7.	8.
Heti óraszám	1	1	1	1
Éves óraszám	36	36	36	36

A vizuális nevelés legfontosabb célja, hogy segítse a tanulókat az őket körülvevő világ vizuálisan értelmezhető jelenségeinek megértésében, ezen belül a vizuális művészeti alkotások átélésében és értelmezésében, illetve ennek segítségével környezetünk tudatos alakításában. Ez a cél a tanórai kereteken belül az alkotva befogadás elvét követve valósulhat meg a leghatékonyabban, azaz a tantárgy jellemző tulajdonsága, hogy aktív tanulói tevékenységen alapul.

A tantárgy célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti műalkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét. A tantárgy kulcsszerepet játszik a tanulók érzelmi fejlesztésében, mely az őket körülvevő világhoz való pozitív érzelmi viszonyulásuk kialakításának fontos eszköze. Ennek eredményeként elérendő cél, hogy a tanulók a magyar kultúrára büszkének legyenek, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez.

További cél, hogy a tanulók ismerjék meg az európai és egyetemes vizuális kultúra legjelentősebb képzőművészeti és építészeti alkotásait, alakuljon ki bennük érdeklődés a vizuális jellegű művészetek iránt. Váljanak nyitottá a régmúlt korok, illetve az őket körülvevő XXI. század művészeti jelenségek befogadására.

A vizuális kultúra tantárgy tartalmát három részterület, a képzőművészet, a vizuális kommunikáció és a tárgy- és környezetkultúra képezi. A vizuális nevelés szempontjából a képzőművészet részterület az ábrázoló és kifejező szándékú, esetleg művészi élményt nyújtó képalkotással, illetve befogadással foglalkozik, a tárgy- és környezetkultúra részterület az ember tervezett tárgyi és épített környezetét jelenti, a vizuális kommunikáció pedig képekben, gyakran kép és szöveg egységében megjelenő, eleve kommunikációs célú képalkotással foglalkozik. E részterületek tartalmi elemei különböző hangsúllyal, de minden iskolaszakaszban jelen vannak a tantervi követelményekben. A Nat alapelvei alapján a vizuális kultúra tantárgy gyakorlatközpontúsága a vizuális megismerés, a közvetlen tapasztalatszerzés, az elemző-szintetizáló gondolkodás egységében értelmezendő, és a tanulók ténylegesen megvalósuló alkotó munkáját szolgálja.

A vizuális fejlesztés legfontosabb célja adott iskolaszakaszokban az életkornak megfelelő szinteken játékos, kreatív szemlélet kialakítása és alkalmazása.

Fontos cél továbbá a minél szélesebb körű anyaghasználat, az alkotó tevékenységen keresztül a kéz finommotorikájának fejlesztése, a változatos médiumok és megközelítési módok alkalmazása, a vizuális médiumok közötti átjárhatóság és a művészi gondolkodás szabadságának a kialakítása. Mindez segíti a tanulók tájékozódását az őket érő nagy mennyiségű vizuális információ feldolgozásában, szelektálásában, s végül majd az önálló, mérlegelni képes szemlélet kialakításában. Jelen korunk jellemző képkészítési lehetőségeit is figyelembe véve további cél a vizuális kommunikáció digitális kultúrához is köthető mindennapi formáinak, illetve az épített környezet és a tárgyi világnak a vizsgálata, valamint a környezetalakítás tudatosságának fejlesztése.

A vizuális nevelés kiemelt feladata a kreativitás fejlesztése, mely a vizuális problémamegoldás folyamatában fejleszhető és gyakorolható. A tanulók kreativitása az örömteli, kísérletező, az élményekben gazdag, alkotó tevékenység közben bontakozhat és teljesebbé válhat, mely mind az egyén, mind pedig a közösség alkotó energiáinak a motorja. Lényeges elem mindezekben a motiváció kialakítása az önmagát folytonosan építő, alkotói magatartás megteremtésére és a folyamatos önművelésre. Ezzel összefüggésben fontos a tanulók önértékelésének és önismeretének fejlesztése, a mérlegelő szemlélet kialakítása, amelynek az önálló és a társakkal együttműködő gyakorlati feladatmegoldásokban jelenik meg és működik a tanulók fejlesztése során. A vizuális nevelés a tanulók személyiségfejlesztésének rendkívül fontos eleme, hiszen az itt alkalmazott tevékenységekre jellemző alkotva tanulás érzelmeket gazdagító, empátiát, intuíciót és minőségérzékletet, valamint önmagukkal szembeni igényességet kialakító hatása működik.

A vizuális kultúra tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: Ahogyan a kisgyermekkorban a megismerés alapvető eszköze a vizualitás, úgy a későbbi tanulási folyamatban is meghatározó szerepe van a vizuálisan nyerhető információk feldolgozásának. A vizuális megfigyelés, a belső képalkotás, a vizuális elemzés, összehasonlítás, a tapasztalatok, a következtetések vizuális megjelenítése – kiváltképp a digitális kor vizuális dominanciája miatt – az információszerzés, a tanulás feltétele. A vizuális információszerzés rutinja különösen fontos az önálló tanulás szempontjából. A vizuális gondolkodás ugyanakkor nemcsak az információszerzést, hanem az információk feldolgozását és a gondolkodási folyamatokat is ösztönözi (például gondolattérkép, modellalkotás), segítséget nyújtva különböző tanulási stílusok és stratégiák megtalálásában. Miközben a vizuális kultúra tantárgy változatos tevékenységei és fejlesztési technikái más műveltségi területeket is támogatnak, olyan tanulási motivációt jelentenek, melyek érdekesebbé, izgalmasabbá és sikeresebbé teszik a tanulók számára a tanulást.

A kommunikációs kompetenciák: A vizuális kultúra tantárgy célja, hogy a tanulók megismerjék és használják a vizuális kommunikáció lehetőségeinek minél szélesebb skáláját. A digitális eszköz-használat – a kommunikációs csatornák átalakításával – folyamatosan hatást gyakorol a kommunikáció domináns formáira és minőségére. A vizuális kommunikációs formák értelmezése, értő és felelős használata, a mindennapi életben és a munka világában is elengedhetetlen. A vizuális kultúra a művészeti nevelés olyan átfogó megközelítésére törekszik, melynek keretében sokféle önkifejezési forma (vizuális megjelenítés, beszéd, mozgás) gyakorlására van mód, ami a kommunikációs lehetőségek körét is tágítja.

A digitális kompetenciák: A digitális kor, amelyben élünk, nagyrészt vizuális kommunikációs formákat használ, ezért a vizuális kultúra tantárgynak is alapvető feladata, hogy segítse a digitális médiumok használatát, mind a közlés, mind a befogadás képességeinek fejlesztésével. A kreatív feladatmegoldás érdekében a tanulók digitálisan hozzáférhető információkat gyűjtenek, és életkori sajátosságaiknak megfelelően lehetőséget kapnak arra, hogy az egy-egy tananyagrészt produktumként digitális formában készítsék el. Ezáltal megtanulják, hogy hogyan érdemes alkotó folyamatba építeni az elérhető és összegyűjthető információkat, és hogyan lehet felhasználni a technikai lehetőségeket. A digitális technika lehetőségeinek előre nem látható

fejlődési iránya miatt legfontosabb éppen a változásokra reagálni tudó tanulói személyiség fejlesztése.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A megismerési folyamatok fontos eleme a vizuális megfigyelés. A vizualitás a belső képalkotásnak, majd az ismeretszerzésnek és a magasabb szintű gondolkodási folyamatoknak is sajátos eszköze. A vizuális kultúra tanulása során mind a szabad alkotásban, mind az egyszerű tervezési feladatokban a problémamegoldó gondolkodást gyakorolja a tanuló, amikor végigjárja az információgyűjtés, elemzés, értelmezés, az ötletelés, a tesztelés és az újraértelmezés szakaszait. Minden problémamegoldás esetében nagy jelentősége van a szabad asszociáción alapuló, divergens gondolkodási szakaszoknak, amelyet a vizuális kultúra tantárgy tanulása a nyitottság, az egyéni ötletek és a sajátos kifejezési megoldások bemutatásával és elfogadásával jelentős mértékben képes fejleszteni.

A személyes és társas kompetenciák: A művészettel nevelés elvének megfelelően a vizuális kultúra tantárgy kiemelt feladata a személyiség fejlesztése, különös tekintettel a személyes és társas kompetenciákra. A tantárgy egyik jellemzője a gazdag önkifejezési formák támogatása, ami segíti az önismeretet és a reális önértékelés kialakítását, miközben a változatos tevékenységi formák nagyobb esélyt adnak a sikerélmény elérésére. Az érzelmek kifejezéséhez, felismeréséhez és szabályozásához kapcsolódó készségek gyakorlása ugyanakkor szerepet játszik a társas viselkedésben is. A vizuális kultúra tantárgy – és ezen belül a kreatív problémamegoldás fejlesztésének – lehetősége, hogy csoportos együttműködésben valósuljon meg, azaz a feladatmegoldások sokféle nézőpont és sokféle tudás megjelenítésével, mindenki közreműködésével és megelégedésével jöjjön létre. A csoportos együttműködésen alapuló alkotó vagy befogadó feladatmegoldásokban lehetőség van a különböző szerepek megtapasztalására, a közös döntések megvitatására és a konfliktushelyzetek megoldására, végül a legjobb megoldás érdekében a produktív tevékenység gyakorlására.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A vizuális kultúra tantárgy, a Művészetek műveltségi terület részeként, hagyományosan magába foglalja a műalkotások elemző vizsgálatát, így alapvető feladata a művészet kultúrákövetítésben elfoglalt helyének hangsúlyozása. Cél, hogy kontextusba helyezze a művészettörténeti változásokat, különös tekintettel kulturális örökségünk jelentőségére, ugyanakkor a tantárgy feladata a kortárs kulturális jelenségek értelmezése is. A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti alkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét, ezáltal büszkék legyenek a magyar kultúrára, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez. A befogadó tevékenység aktív alkotótevékenységgel támogatva a kreativitásfejlesztés egyedülálló lehetőségeként működik. A kreatív gazdaság a világ leggyorsabban fejlődő ága, hisz a mindennapos kihívásokkal szemben mindig új megoldásokra van szükség. A vizuális kultúra tantárgy az alkotó feladataiban olyan megoldásra váró problémákat tud meghatározni, amelyek kreatív megoldásokra várnak, a megoldások pedig produktum formájában is bemutatásra kerülnek.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A vizuális kultúra tantárgy leginkább a személyiségfejlesztésben betöltött feladata miatt képes a munkavállalói és vállalkozói kompetenciák fejlesztésére. A kreatív feladatmegoldás megköveteli az adott helyzet rugalmas kezelését, az innovatív ötletek, új megoldások megtalálását, a megoldás érdekében a

helyzetek értékelését, majd a hatékony döntés céljából a kitartó mérlegelést és döntést. A csoportos feladatmegoldások (például projektfeladatok) esetében a tanuló kipróbálhat olyan együttműködések is, amelyekre a munka világában is szüksége lehet.

A köznevelésben a vizuális kultúra tantárgy a művészettel nevelés eszköze, s mint ilyen, általánosan alapozó, vizuális szemlélet kialakítását és fejlesztését tartja elsőrendű feladatának.

A tanterv segíti e célok megvalósítását, adott iskolaszakaszokra és ciklusokra kijelölve a legfontosabb fejlesztési feladatokat, a tanterv témaköreire reflektáló tanári szabadság figyelembevételével. A tanterv fő tematikai egységei, témakörei a – vizuális kultúra részterületein alapuló – Nat-ban foglalt fő témakörök további részletezéseként alakultak ki. Minden témakör tartalmazza a megvalósításhoz szükséges óraszámokat, támaszkodik a Nat-ban megadott tanulási eredményekre, és minden témakör fejlesztési feladatok és ismeretek, minimális fogalomkészlet megadásával konkretizálja az adott tanítási egység elvárható követelményeit. A tematikai egységek és meghatározott fejlesztési feladatok és ismeretek nem jelölnek időrendi sort, és nem azonosak egy-egy tanóra tananyagával, feladataival. Az egységek rugalmasan kezelhetők, a tanulásszervezés felépítésének logikája mentén történő saját igényű alkalmazás és az adott évfolyamra adott óraszámok figyelembevételével. A fejlesztési feladatok értelmezését példák segítik, amelyek az adott követelmény pontosabb értelmezéséhez adnak ötleteket. Egy-egy témakörnél megjelenő fogalmak iskolai feldolgozása az adott témakör fejlesztési feladataival összekapcsolva értelmezendő. Minden fejlesztési szakaszban és minden témakör esetében csak a belépő új fogalmak jelennek meg, de a már bevezetett fogalmakhoz kapcsolódó tudás elmélyítése és további felhasználása érdekében a fogalmak magasabb évfolyamokon az aktuális fejlesztési feladatoknak megfelelően, az iskola saját igényeinek, és a tanulók aktuális fejlettségi szintjének megfelelően ismételtethők.

5–6. ÉVFOLYAM

Ebben az iskolaszakaszban erősödik fel a tanulóknál a valóság megismerése iránti fokozott igény. A látott és ismert vizuális világ ütköztetése révén nem csak mérlegelő gondolkodásuk, hanem az információk szelektálásának képessége is megalapozható. Az objektív és szubjektív ítéletek között képesek különbséget tenni. A valóság-hű ábrázolás igénye és a gyerek meglévő képességei közti eltérés vezethet az ábrázolási, alkotási kedv elvesztéséhez. A tantárgy tanításának egyik alapvető célja az alkotásra készítendő motiváció fenntartása. Ez a kiskamaszkorba lépő gyerek érdeklődésére számot tartó vizuális feladatrendszerben valósítható meg. A tanulók érdeklődése személyenként változó, ezért az eredményes fejlesztés érdekében differenciált feladatkiadásra van szükség. A személyiségformálás e szakaszában is fontos szerepet kapnak a művészi alkotó-befogadó tevékenységek, melyek összetevőinek, a konkrét képességeknek, készségeknek fejlesztése alsó tagozaton már megkezdődik.

A tervezéshez figyelembe kell venni az előzményeket és a más tantárgyak által tanított ismeretek meglétét, mely lehetőséget ad azok felhasználására és beépítésére a vizuális kultúra tanórákon.

Az 5–6. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszámja: 68 óra szabadon tervezhető 4 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám		
		5.évf.	6.évf.
Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	14	7	7
Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	10	5	5
Médiумok sajátosságai – Médiумok jellemző kifejezőeszközei	10	5	5
Tér és időbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	10	5	5
Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete	8	4	4
Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	10	5	5
Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció	10	5	5
Összes óraszám:	72	36	36

5. ÉVFOLYAM

Témakör neve	Óraszám
Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	7
Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	5
Médiумok sajátosságai – Médiумok jellemző kifejezőeszközei	5
Tér és időbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	5
Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete	4
Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	5
Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció	5
Összes óraszám:	36

Témakör: Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok

Óraszám: 7 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- látványok, képek részeinek, részleteinek alapján elképzei a látvány egészét, fogalmi és vizuális eszközökkel bemutatja és megjeleníti, rekonstruálja azt;

- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzei és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- a látványokkal kapcsolatos objektív és szubjektív észrevételeket pontosan szétválasztja;
- különböző érzetek kapcsán belső képeinek, képzeeteinek megfigyelésével tapasztalatait vizuálisan megjeleníti;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> –Vizuális művészeti alkotások megfigyelése, és egyéni véleményformálás során az objektív és szubjektív megállapítások. –A tapasztalatok felhasználása az alkotás során is. –A megismert művészettörténeti korokban készült vizuális alkotások elemző összehasonlítása és felhasználása az alkotás során. –A történelmi korszakok egy-egy jellemző műalkotásának, tárgyának, díszítő stíluselemének felhasználásával kifejező képalkotás, plasztikus mű, vagy újraértelmezett tárgy készítése. 	<ul style="list-style-type: none"> –klasszikus, modern, kortárs vizuális művészet, –objektív, szubjektív, művészettörténeti korok, –stílus 	<ul style="list-style-type: none"> –Film, –Népművészet, –Hon- és népismeret, –Történelem, –Digitális kultúra, –Dráma és színház, –Magyar nyelv és irodalom, –Hittan

Témakör: Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió

Óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat;
- különböző érzetek kapcsán belső képeinek, képzeeteinek megfigyelésével tapasztalatait vizuálisan megjeleníti;
- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzei és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- megfigyeléseit, tapasztalatait, gondolatait vizuálisan rögzíti, mások számára érthető vázlatot készít;
- adott tartalmi keretek figyelembevételével karaktereket, tereket, tárgyakat, helyzeteket, történeteket részletesen elképzei, fogalmi és vizuális eszközökkel bemutat és megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;

- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> –Figurák, karakterek, terek, tárgyak, helyzetek, történet elképzelése, korábbi személyes vizuális tapasztalatok, emlékek felhasználásával. –Az elképzelések bemutatása és vizuális megjelenítése érdekében vizuális információk gyűjtése és alkotó felhasználása egyénileg és csoportmunkában. –Szokatlan szituációkban belső képek megfigyelése, az egyéni ötletek megjelenítése többféle vizuális eszköz alkalmazásával. 	<ul style="list-style-type: none"> –vizuális élmény, hatás, –asszociáció, –karakter, –figuratív-nonfiguratív megjelenítés 	<ul style="list-style-type: none"> –Magyar nyelv és irodalom, –Történelem, –Média, –Digitális kultúra, –Dráma és színház, –Hittan

Témakör: Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei

Óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlít, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja;
- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- látványok, képek, médiaszövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán személyes módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit, gondolatait, asszociációit;
- vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<ul style="list-style-type: none"> –A hétköznapiakban gyakran használt médiumok sajátosságainak, jellemző kifejezési eszközeinek megismerése. –Valós és fiktív helyzetek, történetek megjelenítése, ábrázolása, 	<ul style="list-style-type: none"> –vizuális kifejezési eszközök, –médium, –kiemelés, –figyelemirányítás, 	<ul style="list-style-type: none"> –Ének-zene, –Magyar nyelv és irodalom, –Média, –Digitális kultúra,

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	KAPCSOLÓDÁSI PONTOK
<p>dokumentálása, a leginkább megfelelő médium kiválasztása.</p> <p>–Hagyományos információhordozó átalakítása társai számára is értelmezhető rajzi vázlatban, vagy montázs alkalmazásával.</p> <p>–A tapasztalatok felhasználása a további alkotó tevékenység közben egyénileg vagy csoportmunkában.</p>	<p>–kompozíció, –képkivágás, –nézőpont</p>	<p>–Dráma és színház, film –Média –Hittan</p>

Témakör: Tér és időbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei

Óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- adott cél szempontok figyelembevételével térbeli, időbeli viszonyokat, változásokat, eseményeket, történeteket rögzít, megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- adott témát, időbeli, térbeli folyamatokat, történéseket közvetít újabb médiumok képi formáinak segítségével egyénileg vagy csoportmunkában is;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
–A térmegjelenítés különböző művészettörténeti korokban használt lehetőségeinek megfigyelése, megismerése, műalkotások alapján. –Időbeli változások, történések vizuális megjelenítésének megkülönböztetése. Rövid történet időbeli változás, folyamat vagy saját történet rögzítése egyénileg vagy csoportban.	–tér, –nézőpont, –képkivágás, –rövidülés, –fókuszpont, –horizont, –időbeli változás vizuális megjelenítései, –folyamatábra, –képregény	–Ének-zene, –Természettudomány, –Történelem, –Digitális kultúra, –Dráma és színház, –Magyar nyelv és irodalom –Hittan

Témakör: Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete

Óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzelel és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlít, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja;

- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit;
- egyszerű tájékoztató, magyarázó rajzok, ábrák, jelek, szimbólumok tervezése érdekében önállóan információt gyűjt;
- célzottan vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket értelmez és tervez a kommunikációs szándék és a hatáskeltés szempontjait kiemelve.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –Tanult korhoz illeszkedő művészettörténeti korszak jellemző műalkotása, társadalmi probléma témájában kreatív felhasználásával produktum létrehozása. A feladathoz kapcsolódóan gyűjtött vizuális információk felhasználása az alkotás során egyénileg és csoportmunkában is. –Reklámfilmek és hírműsorok példáiban a befolyásolás lehetőségének felismerése. A példák megfigyeléséből származó tapasztalatok felhasználása –A verbális és a vizuális kommunikáció közötti lényegi különbségek felismerése és megfogalmazása. –Felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján. 	<ul style="list-style-type: none"> –kommunikációs felület, –üzenet, –hír/álhír, –figyelemirányítás, –kommunikációs cél, –hatáskeltés vizuális eszközei, – valóság/fikció, –dokumentálás, –befolyásolás 	<ul style="list-style-type: none"> –Ének-zene, –Digitális kultúra, –Dráma és színház, –Történelem –Magyar nyelv és irodalom, –Természettudomány, –Filmek, média, –Hittan

Témakör: Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat

Óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;

- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>–A tárgyi környezet különböző szempontú vizsgálata érdekében adott téma vizuális és szöveges feldolgozása, információk keresése és megszerezése különböző forrásokból.</p> <p>–Hagyományos magyar népi kultúra és a közvetlen környezet tárgyi világának megfigyelése és inspiratív felhasználása, mai korunkra jellemző, értelmesen használható tárgy tervezése és létrehozása tudatos anyag és eszközhasználattal.</p> <p>–Különböző korok és kultúrák szimbólumainak és motívumainak felhasználásával minta, díszítés tervezése, különböző technikák felhasználásával.</p> <p>–A hagyományos magyar népi kultúra és a modern, kortárs kultúra tárgyi világának összehasonlítása megadott szempontok alapján. A jellemzőik, egyedi vonásaik kiemelése által szerzett információk és inspirációk felhasználásával, építmények, terek, tárgyak átalakítása választott eszközökkel személyes igényeknek megfelelően.</p>	<p>–hagyomány,</p> <p>–néprajz,</p> <p>–népi kultúra,</p> <p>– design,</p> <p>–divat, k</p> <p>–ézműves technika,</p> <p>–egyedi tárgy,</p> <p>–formaredukció,</p> <p>–motívum,</p> <p>–technológia</p>	<p>–Digitális kultúra,</p> <p>–Dráma és színház,</p> <p>–Magyar nyelv és irodalom,</p> <p>–Könyvtári ismeret,</p> <p>–Népművészet,</p> <p>–Történelem,</p> <p>–Hittan</p>

Témakör: Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció

Óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál;
- felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>–A közvetlen környezetben található valós terek, térrészletek saját kezű vázlatrajzának áttervezése, átalakítása. A tervezés során többféle ötlet felvetése és vizuális rögzítése, az ötletek és a tervezési folyamat szöveges bemutatása egyénileg és csoportmunkában is.</p> <p>–A tanult történelmi korszakokhoz kapcsolódó művészettörténeti korszakok jellemző építészeti stíluselemeinek megismerése.</p> <p>–Egy választott tárgy, tárgytípus különböző történeti korokban, és földrajzi helyeken való megjelenésének összehasonlító vizsgálata adott szempontok mentén és a vizsgálat eredményeinek részletes szöveges és vizuális bemutatása.</p> <p>–Szokatlan egyéni funkcióra alkalmas tárgy tervezése vagy létrehozása a korábban látott, vizsgált tárgyi, képi inspirációk felhasználásával, egyénileg vagy csoportmunkában, hulladékanyagok felhasználásával, valamint a tervezési folyamat dokumentálásával.</p>	<p>–környezettudatosság,</p> <p>–tervezés,</p> <p>–rendeltetés,</p> <p>–tárgy/építmény nézetei</p>	<p>–Ének-zene,</p> <p>–Digitális kultúra,</p> <p>–Dráma és színház,</p> <p>–Történelem,</p> <p>–Magyar nyelv és irodalom,</p> <p>–Technika és tervezés,</p> <p>–Természettudomány,</p> <p>–Hittan</p>

Műtípusok, művek, alkotók 5-6. évfolyam

A műalkotásokat a tanár választhatja ki a művészettörténeti korszaknak vagy az elemzendő vizuális problémának megfelelően; az adott helyi szemléltetési lehetőségek – épületek, műtárgyak, speciális gyűjtemények és illusztrációs anyagok - mindig kapjanak elsőbbséget!

A szemléltetés érdekében az alábbi műtípusok, művek, vagy alkotók valamely művének bemutatása:

Építmények: amiens-i székesegyház, Colosseum, debreceni Nagytemplom, Erekteion, fertődi Eszterházy-kastély, Hagia Sophia, Hundertwasser épületei, festményei, Istar-kapu, jáki bencés apátsági templom, karnaki Ámon-templom, Kheopsz piramisa, Notre-Dame székesegyház-Párizs, nyírbátori református templom, Palazzo Farnese, Parthenon, Pantheon, pisai dóm, Pollack Mihály: Magyar Nemzeti Múzeum, Steindl Imre: Országház, Stonehenge, Szent Péter bazilika és kollonád, versailles-i palota, Ybl Miklós: Operaház, Szent István bazilika, Zikkurat- Úr

Képzőművészeti alkotások: altamirai barlangrajz, Bruegel: Gyermejjátékok, Bábel tornya, Írnok szobor, Botticelli: Vénusz születése, Chagall: Párizs az ablakon keresztül, Csók István: A keresztapa reggelije, Csontváry Kosztká Tivadar: Magányos cédrus, Zarándoklás a cédrushoz, Öreg halász, Nagy

Taormina, Mostar, delphoi kocsihajtó, Duchamp: Biciklikerek, Dürer: Önarckép, Izsó Miklós: Táncoló paraszt, Laokoón-csoport, Manet: Reggeli a szabadban, Michelangelo: Dávid, Sixtus- kápolna freskói, Müron: Diszkoszvető, Munch: Sikoly, M.S. mester: Mária és Erzsébet találkozása, Nofretete fejszobra, Rippl-Rónai: Kalitkás nő, „kukoricás képek”, Rodin: Gondolkodó, Római portrészobor, Rubljov: Szentháromság, Soós Nóra: Buborékfújó VIII., Szamothrakéi Niké, Szinyei Merse Pál: Majális, Szent László legendákat ábrázoló freskók, Van Eyck: Arnolfini házaspár, Van Gogh: Önarckép, Napraforgók, tájképek, grafikák, Velazquez: Las Meninas, Vermeer: Geográfus, Willendorfi vénusz

Egyéb: Bayeux-i kárpit, chartres-i katedrális üvegablakai, görög vázafestészet, Lánchíd-Budapest, Magyar Szent Korona és koronázási jelvények, nagyszentmiklósi kincs, Szkíta aranyszarvas, Tutanhamon arany halotti maszkja

6. ÉVFOLYAM

Témakör neve	Óraszám
Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	7
Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	5
Médiумok sajátosságai – Médiумok jellemző kifejezőeszközei	5
Tér és időbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	5
Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete	4
Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	5
Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció	5
Összes óraszám:	36

Témakör: Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok

Óraszám: 7 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- látványok, képek részeinek, részleteinek alapján elképzei a látvány egészét, fogalmi és vizuális eszközökkel bemutatja és megjeleníti, rekonstruálja azt;
- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzei és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- a látványokkal kapcsolatos objektív és szubjektív észrevételeket pontosan szétválasztja;
- különböző érzetek kapcsán belső képeinek, képzeiteinek megfigyelésével tapasztalatait vizuálisan megjeleníti;

- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>–Vizuális művészeti alkotások megfigyelése, és egyéni véleményformálás, a látvány lényeges, egyedi művészettörténeti korszak jellemzőinek felismerésével és személyes gondolatok megfogalmazásával. A tapasztalatok felhasználása az alkotás során is.</p> <p>–A történelem tantárgyból már megismert művészettörténeti korokban készült vizuális alkotások elemző összehasonlítása és inspiratív felhasználása az alkotás során.</p> <p>–Különböző jellegű, stílusú látványok, vizuális alkotások adott részeinek, részleteinek meghatározott célú, személyes kiegészítése, rekonstruálása a személyes kifejezés érdekében, a jellemző vizuális jegyek tudatos használatával.</p>	<p>–klasszikus, –modern, –kortárs vizuális művészet, –objektív, szubjektív, művészettörténeti korok, –stílus</p>	<p>–Film, –Népművészet, –Történelem, –Digitális kultúra, –Dráma és színház, –Hittan</p>

Témakör: Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió

Óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat;
- különböző érzetek kapcsán belső képeinek, képzeleteinek megfigyelésével tapasztalatait vizuálisan megjeleníti;
- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzelet és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- megfigyeléseit, tapasztalatait, gondolatait vizuálisan rögzíti, mások számára érthető vázlatot készít;
- adott tartalmi keretek figyelembevételével karaktereket, tereket, tárgyakat, helyzeteket, történeteket részletesen elképzelet, fogalmi és vizuális eszközökkel bemutat és megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeletéseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Adott tartalmi keretekhez illeszkedő figurák, karakterek, terek, tárgyak, helyzetek, történet részletes elképzelése, korábbi személyes vizuális tapasztalatok, emlékek inspiratív felhasználásával. – Az elképzelések bemutatása és vizuális megjelenítése érdekében többféle forrásból vizuális információk, képi inspirációk gyűjtése és megfelelő alkotó felhasználása egyénileg és csoportmunkában. – Szokatlan szituációkban, különböző érzetek kapcsán keletkező belső képek megfigyelése, és az egyéni ötletek megjelenítése többféle vizuális eszköz rugalmas alkalmazásával. 	<ul style="list-style-type: none"> – vizuális élmény, hatás, – asszociáció, – karakter, – figuratív-nonfiguratív megjelenítés 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Magyar nyelv és irodalom, – Média, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hittan

Témakör: Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei

Óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlít, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja;
- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- látványok, képek, médiaszövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán személyes módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit, gondolatait, asszociációit;
- vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A hétköznapokban, tanulási helyzetekben gyakran és szívesen használt médiumok sajátosságainak, jellemző kifejezési eszközeinek megismerése. – Valós és fiktív helyzetek, történetek megjelenítése, ábrázolása, dokumentálása. A megfelelő médium kiválasztása. 	<ul style="list-style-type: none"> – vizuális kifejezési eszközök, – médium, – kiemelés, – figyelemirányítás, – kompozíció, – képkivágás, – nézőpont 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Magyar nyelv és irodalom – Digitális kultúra, – Dráma és színház, film – Média – Hittan

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
–Hagyományos információhordozó digitális médium számára történő átalakítása társai számára is értelmezhető rajzi vázlatban, vagy montázs alkalmazásával. A tapasztalatok felhasználása a további alkotó tevékenység közben egyénileg vagy csoportmunkában.		

Témakör: Tér és időbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei

Óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján;
- adott cél szempontok figyelembevételével térbeli, időbeli viszonyokat, változásokat, eseményeket, történeteket rögzít, megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- adott témát, időbeli, térbeli folyamatokat, történéseket közvetít újabb médiumok képírási formáinak segítségével egyénileg vagy csoportmunkában is;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
–A térmegjelenítés különböző művészettörténeti korokban használt lehetőségeinek megfigyelése, megismerése, műalkotások alapján. –Az egy iránypontos perspektíva egyszerű szabályainak megismerése, és az ismeretek felhasználása kitalált tér ábrázolására épülő alkotó munkában. –Időbeli változások, történések vizuális megjelenítésének megkülönböztetése és egy rövid történés időbeli változás, folyamat vagy saját történet rögzítése a választott médium sajátosságainak figyelembevételével, egyénileg vagy csoportban.	–tér, –nézőpont, –képkivágás, –rövidülés, –fókuszpont, –horizont, –időbeli változás vizuális megjelenítései, –folyamatra, –képregény	–Ének-zene, –Természettudomány –Digitális kultúra, –Dráma és színház, –Magyar nyelv és irodalom –Hittan

Témakör: Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete

Óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzei és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlít, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja;
- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit;
- egyszerű tájékoztató, magyarázó rajzok, ábrák, jelek, szimbólumok tervezése érdekében önállóan információt gyűjt;
- célzottan vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket értelmez és tervez a kommunikációs szándék és a hatáskeltés szempontjait kiemelve.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>–Más tantárgy keretében tanult korhoz illeszkedő művészettörténeti korszak jellemző műalkotása inspiratív és kreatív felhasználásával direkt vizuális kommunikációt szolgáló produktum létrehozása.</p> <p>–A feladathoz kapcsolódóan gyűjtött vizuális információk, szöveges, képi inspirációk, és a korábbi vizuális megfigyelési tapasztalatok, adekvát képnyelvi eszközök felhasználása az alkotás során egyénileg és csoportmunkában is.</p> <p>–Reklámfilmek és hírműsorok példáiban a valós és fiktív elemek egyértelmű megjelenését keresve a befolyásolás lehetőségének felismerése.</p> <p>–A verbális és a vizuális kommunikáció közötti lényegi különbségek felismerése és megfogalmazása kreatív gyakorlatok tapasztalatai alapján csoportmunkában is.</p>	<p>–kommunikációs felület,</p> <p>–üzenet,</p> <p>–hír/álhír,</p> <p>–figyelemirányítás,</p> <p>–kommunikációs cél,</p> <p>–hatáskeltés vizuális eszközei,</p> <p>–valóság/fikció,</p> <p>–dokumentálás,</p> <p>–befolyásolás</p>	<p>–Ének-zene,</p> <p>–Digitális kultúra,</p> <p>–Dráma és színház,</p> <p>–Történelem,</p> <p>–Magyar nyelv és irodalom,</p> <p>–Természettudomány,</p> <p>–Filmek, média,</p> <p>–Hittan</p>

–Felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján.		
--	--	--

Témakör: Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat

Óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>–A tárgyi környezet különböző szempontú vizsgálata érdekében adott téma vizuális és szöveges feldolgozása, információk keresése és rendszerezése különböző forrásokból.</p> <p>–Hagyományos magyar népi kultúra és a közvetlen környezet tárgyi világának megfigyelése és inspiratív felhasználása. A mai korunkra jellemző, értelmesen használható tárgy tervezése és létrehozása tudatos anyag és eszközhasználattal.</p> <p>–Különböző korok és kultúrák szimbólumainak és motívumainak felhasználásával minta, díszítés tervezése, és a minta felhasználása tárgyak díszítésére választott célok érdekében különböző technikák felhasználásával.</p> <p>–A hagyományos magyar népi kultúra és a modern, kortárs kultúra tárgyi világának összehasonlítása megadott szempontok</p>	<p>–hagyomány, –néprajz, –népi kultúra, –design, –divat, –kézműves technika, –egyedi tárgy, –formaredukció, –motívum, –technológia</p>	<p>–Digitális kultúra, –Dráma és színház, –Magyar nyelv és irodalom –Könyvtári ismeret –Népművészet, hon- és népismeret, –Történelem –Hittan</p>

alján. A jellemzőik, egyedi vonásaik kiemelése által szerzett információk és inspirációk felhasználásával, építmények, terek, tárgyak átalakítása választott eszközökkel személyes igényeknek megfelelően.		
--	--	--

Témakör: Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció

Óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- különböző művészettörténelmi korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál;
- felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>–A közvetlen környezetben található valós terek, térrészletek saját kezű vázlatrajzának áttervezése, átalakítása megadott funkció megvalósítása érdekében. A tervezés során többféle ötlet felvetése és vizuális rögzítése, az ötletek és a tervezési folyamat szöveges bemutatása egyénileg és csoportmunkában is.</p> <p>–A már tanult történelmi korszakokhoz kapcsolódó művészettörténelmi korszakok jellemző építészeti stíluselemeinek megismerése, felismerése a klasszicista és historizáló magyar építészet fontos épületein.</p> <p>–Egy választott tárgy, tárgytípus különböző történelmi korokban, és földrajzi helyeken való megjelenésének összehasonlító vizsgálata adott szempontok mentén</p>	<p>–környezettudatosság,</p> <p>–tervezés,</p> <p>–rendeltetés,</p> <p>–tárgy/építmény</p> <p>–nézetei</p>	<p>–Ének-zene,</p> <p>–Digitális kultúra,</p> <p>–Dráma és színház,</p> <p>–Történelem,</p> <p>–Matematika,</p> <p>–Magyar nyelv és irodalom,</p> <p>–Hon- és népismeret,</p> <p>–Technika és tervezés,</p> <p>–Hittan</p>

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>és a vizsgálat eredményeinek részletes szöveges és vizuális bemutatása.</p> <p>–Szokatlan egyéni funkcióra alkalmas tárgy tervezése vagy létrehozása a korábban látott, vizsgált tárgyi, képi inspirációk felhasználásával, egyénileg vagy csoportmunkában, hulladékanyagok felhasználásával, valamint a tervezési folyamat dokumentálásával.</p>		

Műtípusok, művek, alkotók 5-6. évfolyam

A műalkotásokat a tanár választhatja ki a művészettörténeti korszaknak vagy az elemzendő vizuális problémának megfelelően; az adott helyi szemléltetési lehetőségek – épületek, műtárgyak, speciális gyűjtemények és illusztrációs anyagok - mindig kapjanak elsőbbséget!

A szemléltetés érdekében az alábbi műtípusok, művek, vagy alkotók valamely művének bemutatása:

Építmények: amiens-i székesegyház, Colosseum, debreceni Nagytemplom, Erekteion, fertődi Eszterházy-kastély, Hagia Sophia, Hundertwasser épületei, festményei, Istar-kapu, jáki bencés apátsági templom, karnaki Ámon-templom, Kheopsz piramisa, Notre-Dame székesegyház-Párizs, nyírbátori református templom, Palazzo Farnese, Parthenon, Pantheon, pisai dóm, Pollack Mihály: Magyar Nemzeti Múzeum, Steindl Imre: Országház, Stonehenge, Szent Péter bazilika és kollonád, versailles-i palota, Ybl Miklós: Operaház, Szent István bazilika, Zikkurat- Úr

Képzőművészeti alkotások: altamirai barlangrajz, Bruegel: Gyermekjátékok, Bábel tornya, Írnok szobor, Botticelli: Vénusz születése, Chagall: Párizs az ablakon keresztül, Csók István: A keresztapa reggelije, Csontváry Kosztká Tivadar: Magányos cédrus, Zarándoklás a cédrushoz, Öreg halász, Nagy Taormina, Mostar, delphoi kocsihajtó, Duchamp: Biciklikerek, Dürer: Önarckép, Izsó Miklós: Táncoló paraszt, Laokoón-csoport, Manet: Reggeli a szabadban, Michelangelo: Dávid, Sixtus- kápolna freskói, Müron: Diszkoszvető, Munch: Sikoly, M.S. mester: Mária és Erzsébet találkozása, Nofretete fejszobra, Rippl-Rónai: Kalitkás nő, „kukoricás képek”, Rodin: Gondolkodó, Római portrészobor, Rubljov: Szentháromság, Soós Nóra: Buborékfújó VIII., Szamothrakéi Niké, Szinyei Merse Pál: Majális, Szent László legendákat ábrázoló freskók, Van Eyck: Arnolfini házaspár, Van Gogh: Önarckép, Napraforgók, tájképek, grafikák, Velazquez: Las Meninas, Vermeer: Geográfus, Willendorfi vénusz

Egyéb: Bayeux-i kárpit, chartres-i katedrális üvegablakai, görög vázafestészet, Lánchíd-Budapest, Magyar Szent Korona és koronázási jelvények, nagyszentmiklósi kincs, Szkíta aranyszarvas, Tutankhamon arany halotti maszkja.

7–8. ÉVFOLYAM

A vizuális kultúra tantárgy feladata ebben az iskolaszakaszban is az, hogy a tanulók a vizuális művészet eszközeivel megismerhető világ jelenségeit megvizsgálják, értelmezzék, következtetéseiket az életkoruknak megfelelő szinten használják fel alkotó munkájukban. Az ebben az életkorban felerősödő mérlegelő gondolkodást, továbbá a személyes vélemények megjelenítését a vizuális kultúra tantárgy minden részterületén érdemes érvényesíteni. Itt jelenik meg a vizuális nevelés érték közvetítő és értékteremtő hatásának személyiségformáló ereje. A vizuális kultúra tantárgy kultúrák közvetítő hatása a történeti korok művészetének alkotó jellegű megismerésében rejlik. A magyar művészet kiemelkedő alkotásainak megismerése erősíti a nemzeti önazonosságtudatot és a szociális kompetenciák fejlesztését is támogatja. A kamaszkorú tanulók szívesen versengenek egymással, kortársaik véleménye, elismerése látszólag fontosabb a szülők és pedagógusok elismerésénél, ezért a tárgy műveltségi anyagának elsajátítását érdemes felnőttekre szabott műveltségi játékok formájában motiválni. A realitásigény erősödésével a tanulók érdeklődése erőteljesebben fordul a mindennapi vizuális jelenségek felé, így a tantárgy határozott célja a médiatudatosság fejlesztése, a fenntarthatóság, a környezettudatos szemlélet erősítése.

A technikai médiumok használatának túlsúlya miatt rendkívül fontos az újabb vizuális médiumok sajátosságainak megismertetése a tanulókkal és azok kritikai, mérlegelő használatának kialakítása bennük. Ez az iskolaszakasz az, ahol a mozgóképek és a médiaszövegek értelmezése és megértése legalább olyan fajsúlyos kérdés, mint a divat, a szűkebb és tágabb környezet vizuális kultúrája, és az ebben megjelenő technológia.

A 7–8. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszám: 68 óra, szabadon tervezhető 4 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám		
		7. évf.	8. évf.
Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	10	7	7
Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	10	5	5
Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei	8	4	4
Időbeli és térbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	8	4	4
Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete	12	6	6
Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	10	5	5
Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció	10	5	5
Összes óraszám:	72	36	36

7. ÉVFOLYAM

Témakör neve	Óraszám
Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	7
Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	5
Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei	4
Időbeli és térbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	4
Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete	6
Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	5
Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció	5
Összes óraszám:	36

Témakör: Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok

Óraszám: 7 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványt, vizuális jelenségeket, műalkotásokat önállóan is pontosan, részletgazdagon szövegesen jellemez, bemutat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzei és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;
- tetszésítélete alapján alkotásokról információkat gyűjt, kifejezőerő és a közvetített hatás szempontjából csoportosítja, és megállapításait felhasználja más szituációban;
- megfogalmazza személyes viszonyulását, értelmezését adott vagy választott művész alkotásai, társadalmi reflexiói kapcsán.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Adott vagy választott művészettörténeti korban, stílusban készült alkotások, építmények összehasonlító, elemzéséből származó tapasztalatok megfigyelése, elemzése és felhasználása az alkotás során. – Különböző korból és kultúrából származó művek csoportosítása különböző szempontok szerint. 	<ul style="list-style-type: none"> – képzőművészeti műfaj, – stíluskorszak, – stílusirányzat, – kortárs művészet, – művészi kifejezés, – parafrázis, – vizuális napló, – látványterv 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Földrajz, – Történelem, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Hon- és népismeret, – Magyar nyelv és irodalom,

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
		–Hittan

Témakör: Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió

Óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- elvont fogalmakat, művészeti tartalmakat belső képek összekapcsolásával bemutat, magyaráz és különböző vizuális eszközökkel megjelenít;
- a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlít, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja;
- látványok, képek, médiaszövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán személyes módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit, gondolatait, asszociációit;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Művészeti élmények vizuális megjelenítése, átírása különböző eszközökkel önkifejező alkotásokban. A megjelenítés rövid szöveges értelmezése. – Elvont fogalmak változatos vizuális megjelenítésére műalkotások gyűjtése egyénileg vagy csoportmunkában. A gyűjtemények bemutatása. – Adott alkotó vagy választott stílus jellemzőinek, stílusjegyeinek összegyűjtése és a gyűjtött információk felhasználása alkotó feladatokban. – Adott látvány, tárgy együttes vizuális ábrázolása majd a látvány kiegészítése, továbbgondolása választott vizuális alkotások képi elemeinek felhasználásával a személyes mondanivaló érdekében. – A XIX. századi magyar művészet legjelentősebb alkotásainak megismerése.	<ul style="list-style-type: none"> – vizuális átírás, – kiemelés eszközei, – fény- és színhatás, – kontraszt, – szíkontraszt,	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Földrajz, – Történelem, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Magyar nyelv és irodalom, – Média, – Hittan

Témakör: Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei

Óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A mozgókép működésének értelmezése, majd kreatív alkalmazása összetett feladatokban mely a médium sajátos működésének felismerését célozza meg. – A technikai képalkotó, digitális médiumok hétköznapi kommunikációs, továbbá személyes és művészi kifejező szándékának összehasonlítása.	<ul style="list-style-type: none"> – címrrend, – tipográfia, – illusztráció, – képaláírás, – link,	<ul style="list-style-type: none"> – Film, – Történelem, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Magyar nyelv és irodalom, – Hittan

Témakör: Időbeli és térbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei

Óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- a helyzetek, történetek ábrázolása, dokumentálása során felhasználja a kép és szöveg, a kép és hang viszonyában rejlő lehetőségeket, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A tér és idő valós érzékelésének, látványának, törvényszerűségeinek megfigyelése és összevetése a különböző korok teret és időbeliséget ábrázoló, megjelenítő módjaival. – A tér, térbeliség ábrázolása az egy iránypontos perspektíva szabályaival.	<ul style="list-style-type: none"> – állókép, – mozgókép, – képes forgatókönyv,	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Magyar nyelv és irodalom,

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az elkészült alkotások, rajzok kiegészítése. – A két iránypontos perspektíva szabályainak megismerése, alkalmazása szögletes testek rajzi megjelenítésében. 		–Hittan

Témakör: Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete

Óraszám: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- vizuális megjelenítés során használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit, egyénileg és csoportmunkában is;
- a helyzetek, történetek ábrázolása, dokumentálása során felhasználja a kép és szöveg, a kép és hang viszonyában rejlő lehetőségeket, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- nem vizuális információkat (pl. számszerű adat, absztrakt fogalom) különböző célok (pl. tudományos, gazdasági, turisztikai) érdekében vizuális, képi üzenetté alakít;
- gondolatait, terveit, észrevételeit, véleményét változatos vizuális eszközök segítségével prezentálja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A nyomtatott és online sajtó tervezésekor alkalmazott fontosabb figyelemvezető, kiemelő eljárások értelmezése és felhasználása tervező feladatokban egyénileg és csoportmunkában. – Nem vizuális információk különböző célok érdekében vizuális, képi üzenetté alakítása és/vagy sajtó jelzésrendszer alkalmazásával. – Különböző helyzetekben az adott szituációhoz, tartalomhoz, közlési szándékhoz és a személyes érdeklődéshez leginkább illeszkedő, kifejező és változatos vizuális eszközökkel prezentáció létrehozása. 	<ul style="list-style-type: none"> – verbális és vizuális kommunikáció, – közlési szándék, – figyelemirányítás, – kiemelés, 	<ul style="list-style-type: none"> – Történelem, – Matematika, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Magyar nyelv és irodalom – Hittan

Témakör: Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat

Óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványt, vizuális jelenségeket, műalkotásokat önállóan is pontosan, részletgazdagon szövegesen jellemez, bemutat;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;
- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- gondolatait, terveit, észrevételeit, véleményét változatos vizuális eszközök segítségével prezentálja;
- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Tárgyak átalakítása, áttervezése meghatározott célok érdekében Egyszerű műszaki jellegű ábrázolás segítségével a saját tervek megjelenítése szabadkézi rajzban. – Személyes tárgyak elemzése és megjelenítése a személyes stílus bemutatása érdekében, tetszőlegesen választott eszközökkel. – Lakóhelyének jellemző díszítőmotívumait felhasználó, önállóan gyűjtött inspirációs forrás segítségével mintatervezés különböző léptékben, és a minta felhasználása a környezetalakításban.	<ul style="list-style-type: none"> – metszetrajz, – vetületi ábrázolás, – nézetek, – tudatos anyaghasználat, – divat, – személyes stílus	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika, – Történelem, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Magyar nyelv és irodalom, – Népművészet, – Hittan

Témakör: Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció

Óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Épített terek, téri helyzetek elemző vizsgálata különböző vizuális eszközökkel, a tér megjelenítésének lehetőségeivel kísérletezve. – A közvetlen környezet hasznos átalakítása érdekében konkrét probléma feltárása, elemzése, a megoldás érdekében az ötletek vizuális rögzítése, majd a végleges megoldási javaslat kidolgozása, modellezése és bemutatása egyénileg és csoportmunkában. – Személyes tárgy áttervezése a funkció megtartásával, ugyanakkor sajátos szempontok érvényesítésével a vizuális felmérésből származó elemző tapasztalatok alapján, a gazdaságos anyaghasználat érvényesítésével.	<ul style="list-style-type: none"> – építészeti elem, – lépték, – designgondolkodás, – forma és funkció összefüggései	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Magyar nyelv és irodalom – Hittan

Műtípusok, művek, alkotók: 7-8. évfolyam

A műalkotásokat a tanár választhatja ki a művészettörténeti korszaknak vagy az elemzendő vizuális problémának megfelelően; az adott helyi szemléltetési lehetőségek – épületek, műtárgyak, speciális gyűjtemények és illusztrációs anyagok - mindig kapjanak elsőbbséget!

A szemléltetés érdekében az alábbi műtípusok, művek, vagy alkotók valamely művének bemutatása ajánlott:

Építmények: Gaudi: Sagrada Familia, Gropius: A Bauhaus központi épülete, Le Corbusier: Ronchamp-i kápolna, Makovecz Imre épületei, Pollack Mihály: Nemzeti Múzeum, Steindl Imre: Országház

Képzőművészeti alkotások: Baldessari: Stonehenge 2005, Barabás Miklós portréfestményei, Bernáth Aurél: Tél, Borsos József: Nemzetőr, Bosch: A hét főbűn, Brueghel: Vakok, Brunelleschi: Ospedale degli Innocenti, Caravaggio: Szent Máté elhivatása, Fáraó vadászaton-thébai falfestmény, Gauguin: Mi újság? (Tahiti nők), Giacometti: Erdő, Giotto: Szent Ferenc élete, Kandinszkij: Sárga piros kék, La Tour: A születés, Madarász Viktor történelmi festményei, Man Rey: Ajándék, Massaccio: Szentháromság, Markó Károly tájképei, Matisse: Csendélet kék asztalon, Mányok Ádám: II. Rákóczi Ferenc, Marcus Aurelius lovasszobra, M.C. Escher grafikái, Memling: Jelenetek Mária életéből, Moholy-Nagy: Q1 Suprematistic, Modigliani: Jeanne Hébuterne sárga pulóverben, Monet: A felkelő nap impressziója, Moore: Fekvő figura, Munkácsy Mihály: Tépéscsinálok, Ecce homo, Orosz István grafikái, Paál László tájképei, Picasso: Guernica, Avignoni kisasszonyok, Raffaello: Az athéni iskola, Rembrandt: Éjjeli őrjárat, Shiota: Emlékeső, Vermeer: Geográfus

Egyéb: Cristo, Dali, Vasarely

8. ÉVFOLYAM

Témakör neve	Óraszám
Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	7
Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	5
Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei	4
Időbeli és térbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	4
Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete	6
Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	5
Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció	5
Összes óraszám:	36

Témakör: Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok

Óraszám: 7 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványt, vizuális jelenségeket, műalkotásokat önállóan is pontosan, részletgazdagon szövegesen jellemez, bemutat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzeli és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;
- tetszésítélete alapján alkotásokról információkat gyűjt, kifejezőerő és a közvetített hatás szempontjából csoportosítja, és megállapításait felhasználja más szituációban;
- megfogalmazza személyes viszonyulását, értelmezését adott vagy választott művész alkotásai, társadalmi reflexiói kapcsán.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Adott vagy választott művészettörténeti korban, stílusban készült alkotások, építmények összehasonlító, elemzéséből származó tapasztalatok megfigyelése, elemzése és felhasználása az alkotás során. Az adott témához társított korszakra, stílusra jellemző elemek, karakter felhasználásával fantáziát, belső képeket, intuíciót felhasználó feladatok megoldása. – Különböző korból és kultúrából származó művek csoportosítása különböző szempontok szerint.	<ul style="list-style-type: none"> – képzőművészeti műfaj, – stílusorszak, – stílusirányzat, – kortárs művészet – művészi kifejezés, – parafrázis, – vizuális napló, – látványterv	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Magyar nyelv és irodalom, – Hittan

Témakör: Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió

Óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- elvont fogalmakat, művészeti tartalmakat belső képek összekapcsolásával bemutat, magyaráz és különböző vizuális eszközökkel megjelenít;
- a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlít, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja;

- látványok, képek, médiaszövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán személyes módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit, gondolatait, asszociációit;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Művészeti élmények vizuális megjelenítése, átírása különböző eszközökkel önkifejező alkotásokban. A megjelenítés rövid szöveges értelmezése. – Elvont fogalmak változatos vizuális megjelenítésére műalkotások gyűjtése egyénileg vagy csoportmunkában. A gyűjtemények bemutatása, vitatható műalkotások kapcsán az érvelés gyakorlása. – Korábban látott műalkotás stílusjegyeit felhasználva önálló alkotómunka más elvont fogalom megjelenítése céljából. – Adott alkotó vagy választott stílus jellemzőinek, stílusjegyeinek összegyűjtése és a gyűjtött információk felhasználása alkotó feladatokban. – Adott látvány, tárgy együttes vizuális ábrázolása, majd a látvány kiegészítése, továbbgondolása választott vizuális alkotások képi elemeinek felhasználásával a személyes mondanivaló érdekében. – A XIX-XX. századi magyar művészet legjelentősebb alkotásainak megismerése. 	<ul style="list-style-type: none"> – vizuális átírás, – kiemelés eszközei, – fény- és színhatás, – kontraszt, – szinkontraszt, – enteriőr 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Földrajz, – Történelem, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Magyar nyelv és irodalom – Hittan

Témakör: Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei

Óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- látványok, képek, médiaszövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán személyes módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit, gondolatait, asszociációit;
- vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A mozgóképek működésének értelmezése majd kreatív alkalmazása összetett feladatokban, mely a médium sajátos (nyelvi) működésének felismerését célozza meg. 	<ul style="list-style-type: none"> – címrend, – tipográfia, – illusztráció, 	<ul style="list-style-type: none"> – Földrajz, – Történelem, – Digitális kultúra,

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
–Példák alapján a technikai képalkotó, digitális médiumok hétköznapi kommunikációs, továbbá személyes és művészi kifejező szándékának összehasonlítása.	–képalírás, –link, –banner, –kameraállás, –kameramozgás	–Dráma és színház, –Magyar nyelv és irodalom, –Film, –Hittan

Témakör: Időbeli és térbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei

Óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- a helyzetek, történetek ábrázolása, dokumentálása során felhasználja a kép és szöveg, a kép és hang viszonyában rejlő lehetőségeket, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- adott témát, időbeli, térbeli folyamatokat, történéseket közvetít újabb médiumok képirási formáinak segítségével egyénileg vagy csoportmunkában is;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
–A tér és idő valós érzékelésének, látványának, törvényszerűségeinek megfigyelése és összevetése a különböző korok megjelenítő módjaival. –A tér, térbeliség ábrázolása az egy iránypontos perspektíva szabályaival. –A két iránypontos perspektíva szabályainak megismerése, alkalmazása szögletes testek rajzi megjelenítésében. –Egyméretű axonometria felhasználásával készült, irreális tereket bemutató műalkotások szerkezeti elvének megfigyelése után változatok önálló alkotása. –A mozgókép működésének, a mozgás illúziókeltésének és kezdeti animációs filmek technikatörténeti hátterének megismerése után animációs kisfilmek készítése csoportban.	–állókép, –mozgókép, – képes forgatókönyv, –fázis, –perspektíva, –axonometria	–Ének-zene, –Földrajz, –Történelem, –Digitális kultúra, –Dráma és színház, –Magyar nyelv és irodalom –Hittan

Témakör: Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete

Óraszám: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- vizuális megjelenítés során használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit, egyénileg és csoportmunkában is;
- a helyzetek, történetek ábrázolása, dokumentálása során felhasználja a kép és szöveg, a kép és hang viszonyában rejlő lehetőségeket, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- nem vizuális információkat (pl. számszerű adat, absztrakt fogalom) különböző célok (pl. tudományos, gazdasági, turisztikai) érdekében vizuális, képi üzenetté alakít;
- gondolatait, terveit, észrevételeit, véleményét változatos vizuális eszközök segítségével prezentálja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A nyomtatott és online sajtó tervezésekor alkalmazott fontosabb figyelemvezető, kiemelő eljárások értelmezése és felhasználása tervező feladatokban egyénileg és csoportmunkában. – Nem vizuális információk különböző célok érdekében vizuális, képi üzenetté alakítása. – Különböző helyzetekben az adott szituációhoz, tartalomhoz, közlési szándékhoz és a személyes érdeklődéshez illeszkedő, kifejező és változatos vizuális eszközökkel prezentáció létrehozása, a gondolatok, tervek, vélemények, észrevételek bemutatásához. – Direkt kommunikációs célok érdekében kép és szöveg vizuális és fogalmi/szöveges üzenetének tanulmányozása, azok egymást befolyásoló, módosító, erősítő, illetve gyengítő hatásának vizsgálata feladatokban. 	<ul style="list-style-type: none"> – verbális és vizuális kommunikáció, – közlési szándék, – figyelemirányítás, – kiemelés, – sűrítés 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Magyar nyelv és irodalom, – Hittan

Témakör: Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat

Óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványt, vizuális jelenségeket, műalkotásokat önállóan is pontosan, részletgazdagon szövegesen jellemez, bemutat;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;
- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- gondolatait, terveit, észrevételeit, véleményét változatos vizuális eszközök segítségével prezentálja;
- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> –Tárgyak átalakítása, áttervezése meghatározott célok érdekében, a történeti korok és a modern design tárgyainak vizsgálatán keresztül. Egyszerű műszaki jellegű ábrázolás segítségével a saját tervek megjelenítése szabadkézi rajzban. –Személyes tárgyak elemzése és megjelenítése a személyes stílus bemutatása érdekében, tetszőlegesen választott eszközökkel. –Lakóhelyének (vagy a magyar népművészeti tájegységek egyikének) jellemző díszítőmotívumait felhasználó, önállóan gyűjtött inspirációs forrás segítségével mintatervezés különböző léptékben, és a minta felhasználása a környezetalakításban.	<ul style="list-style-type: none"> –metszetrajz, –vetületi ábrázolás, –nézetek, –tudatos anyaghasználat, –divat, –személyes stílus	<ul style="list-style-type: none"> –Ének-zene, –Történelem, –Matematika, –Digitális kultúra, –Dráma és színház, –Magyar nyelv és irodalom, –Népművészet, –Hittan

Témakör: Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció

Óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Épített terek, téri helyzetek elemző vizsgálata különböző vizuális eszközökkel, a tér megjelenítésének lehetőségeivel kísérletezve. – A közvetlen környezet hasznos átalakítása érdekében konkrét probléma feltárása, elemzése, a megoldás érdekében az ötletek vizuális rögzítése, majd a végleges megoldási javaslat kidolgozása, modellezése és bemutatása egyénileg és csoportmunkában. Az adott cél érdekében folyó tervezési folyamat lépéseinek dokumentálása. – Személyes tárgy áttervezése a funkció megtartásával, ugyanakkor sajátos szempontok érvényesítésével a vizuális felmérésből származó elemző tapasztalatok alapján, a gazdaságosság anyaghasználat érvényesítésével.	<ul style="list-style-type: none"> – építészeti elem, – lépték, – designgondolkodás, – ergonómia, – forma és funkció összefüggései	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Matematika, – Történelem, – Digitális kultúra, – Dráma és színház, – Magyar nyelv és irodalom – Hittan

Műtípusok, művek, alkotók: 7-8. évfolyam

A műalkotásokat a tanár választhatja ki a művészettörténeti korszaknak vagy az elemzendő vizuális problémának megfelelően; az adott helyi szemléltetési lehetőségek – épületek, műtárgyak, speciális gyűjtemények és illusztrációs anyagok - mindig kapjanak elsőbbséget!

A szemléltetés érdekében az alábbi műtípusok, művek, vagy alkotók valamely művének bemutatása ajánlott:

Építmények: Gaudi: Sagrada Familia, Gropius: A Bauhaus központi épülete, Le Corbusier: Ronchamp-i kápolna, Makovecz Imre épületei, Pollack Mihály: Nemzeti Múzeum, Steindl Imre: Országház

Képzőművészeti alkotások: Baldessari: Stonehenge 2005, Barabás Miklós portréfestményei, Bernáth Aurél: Tél, Borsos József: Nemzetőr, Bosch: A hét főbűn, Brueghel: Vakok, Brunelleschi: Ospedale degli Innocenti, Caravaggio: Szent Máté elhivatása, Fáraó vadászaton-thébai falfestmény, Gauguin: Mi újság? (Tahiti nők), Giacometti: Erdő, Giotto: Szent Ferenc élete, Kandinszkij: Sárga piros kék, La Tour: A születés, Madarász Viktor történelmi festményei, Man Rey: Ajándék, Massaccio: Szentháromság, Markó Károly tájképei, Matisse: Csendélet kék asztalon, Mányok Ádám: II. Rákóczi Ferenc, Marcus Aurelius lovasszobra, M.C. Escher grafikái, Memling: Jelenetek Mária életéből, Moholy-Nagy: Q1 Suprematistic, Modigliani: Jeanne Hébuterne sárga pulóverben, Monet: A felkelő nap impressziója, Moore: Fekvő figura, Munkácsy Mihály: Tépéscsinálok, Ecce homo, Orosz István grafikái, Paál László tájképei, Picasso: Guernica, Avignoni kisasszonyok, Raffaello: Az athéni iskola, Rembrandt: Éjjeli őrjárat, Shiota: Emlékeső, Vermeer: Geográfus

Egyéb: Cristo, Dali, Vasarely

DRÁMA ÉS SZÍNHÁZ 5. ÉVFOLYAM

A dráma és színház tanítása olyan művészeti és művészetpedagógiai tevékenység, amelynek célja az élményeken keresztül történő megértés, valamint a kommunikáció, a kooperáció, a kreativitás fejlesztése, az összetartozás érzésének erősítése. A dráma és színház kreatív folyamata szolgálja a tanulók ön- és társismeretének gazdagodását, segíti az oldottabb és könnyebb kapcsolatépítést és kapcsolatfenntartást.

A tanulói tevékenységek a gondolatok és érzelmek kifejezését, ezzel együtt különböző drámai és színházi kifejezési formák megismerését, alkalmazásuk elsajátítását és értelmezését szolgálják. A dramatikus tevékenység gyakorlása és tanulása hozzájárul az önazonosság erősítéséhez és a nemzeti, helyi vagy nemzetiségi közösségi tudat kialakításához.

A dráma és színház tevékenységformáival való – a Nemzeti alaptanterv magyar nyelv és irodalom tantárgyra vonatkozó szemléletéhez igazodó – személyes találkozás révén a művészeti ág nyelve a tanulók sajátjává válik, és mindezek eredményeként kialakul bennük a művészettel élés, az értő befogadóvá válás alapvető igénye.

A dráma és színház tevékenységei nagy szerepet játszanak a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott valamennyi kompetencia fejlesztésében.

Fejleszti a tanulás kompetenciáit, mert a tanuláshoz kapcsolódó sikeresség megélt élményként jelenik meg, mely más tárgyak tanulásához is pozitív megerősítést ad.

Fejleszti a kommunikációs kompetenciákat, mert a dráma és színház keretei között sokféle önkifejezési forma (verbális, vokális, nonverbális) alkalmazására és gyakorlására van lehetőség, ami a kommunikációs lehetőségek körét a megszokotthoz képest erőteljesen kitágítja. A kommunikáció folyamatában a tanulók nyitottan, érzékenyen és kritikusan viszonyulnak mások véleményéhez, illetve konstruktív párbeszéd folytatására törekednek.

Fejleszti a digitális kompetenciákat, hiszen a tanulók kezében lévő digitális eszközök a hétköznapi kommunikáció mindennapos eszközei, melyeket konkrét vagy szimbolikus tartalommal gyakran alkalmaznak kortárs élethelyzetekben. Emellett a dramatikus tevékenységek során a tanulók azonosítják a digitális környezet kínálta lehetőségeket és veszélyeket is, érvényesen foglalkozhatnak a magánszférá, a személyes adatok és a digitális identitás meglétével vagy hiányával, veszélyeztetésével vagy biztonságával.

Fejleszti a matematikai, gondolkodási kompetenciákat, hiszen a dramatikus tevékenységek folyamán és következtében a tanuló motivált a problémák azonosítására, a kérdések megfogalmazására, a bizonyítékok keresésére és értékelésére, a logikus érvelés alkalmazására, a következtetések levonására, és megalapozott információkra, tényekre és bizonyítékokra támaszkodó döntésekre törekszik. Ugyanakkor a dráma és színház tevékenységei teret adnak a szabad asszociáción alapuló, divergens gondolkodási szakaszoknak is, a fantázia, kreatív megközelítések szabadságának, melyek szintén nagy szerepet játszanak a gondolkodás fejlesztésében.

Fejleszti a személyes és társas kapcsolati kompetenciákat, hiszen a tantárgy tanulásának jellemzője a gazdag önkifejezési formák támogatása, ami segíti az önismeret, a reális önértékelés kialakulását, ugyanakkor a csoportos együttműködésben, közös cél érdekében zajló munka erősíti az érdekérvényesítés és az alkalmazkodás dinamikus egyensúlyában zajló konfliktusmegoldások folyamatát.

A tantárgy sajátosságai miatt nagyban fejleszti a kreativitás, kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáit, hiszen a tárgy tanulása során a tanuló olyan készségeket sajátít el, amelyek magukban foglalják gondolatok, tapasztalatok és érzések befogadását és kifejezését a művészetek és más kulturális kifejezőmódok széles körében.

Végül a személyiségfejlesztésben betöltött szerepe miatt fejleszti a munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciákat is.

A dráma és a színház tantárgy értékelésénél a Nat irányelveivel összhangban az iskola választhat a fejlesztő, tanulást támogató és az összegző-minősítő eszközök használata között. Fontos, hogy a tanulóval szemben támasztott elvárások egyértelműek legyenek, már a tanulási folyamat elején ismertté váljanak. Minden tanuló önmagához, saját fejlődési útjához mérten értékelendő. A tevékenységek értékelésében meghatározó szerepet kell kapnia a tanulói önértékelésnek, a társértékelésnek és a csoportos értékelési formáknak, fejlesztve ezzel a tanuló reflektivitását és érzelmi, szociális intelligenciáját.

5.ÉVFOLYAM

A dráma és színház tanítása komplex művészeti és művészetpedagógiai tevékenység, amely interakciókon keresztül, játék, cselekvés és tapasztalat útján éri el célját, a dramatikus tevékenységben megvalósuló tanulást.

A dráma és színház eszközeinek megismerése és kreatív alkalmazása segíti a tanulók személyes megnyilvánulását, az önbizalom megteremtését, kapcsolatteremtő képességének kibontakoztatását. Szolgálja a tanulók beszédfejlesztését, mozgásfejlesztését, önkifejezését, ön- és társismeretének gazdagodását. Szerepet játszik a koncentráció, a figyelemösszpontosítás, a térbeli tájékozódás, az érzékelés fejlesztésében, az együttműködési készség kialakításában.

A dramatikus tevékenységekben, a játékokban, a problémaközpontú tematikus foglalkozásokban való cselekvő részvétel során megélt egyéni és közösségi élményeken keresztül fejlődnek a tanulók alkotó és befogadó, valamint kommunikációs és szocializációs készségei, képességei.

A tárgy fejlesztési feladatai és ismeretei elsősorban tevékenység-központú, komplex gyakorlati képzés során sajátíthatók el. **Az 5. évfolyamon a dráma és színház tantárgy heti 1 óra kötelezően választandó órászámmal rendelkezik.**

AZ 5.ÉVFOLYAMON A DRÁMA ÉS SZÍNHÁZ TANTÁRGY ALAPÓRASZÁMA: 34 ÓRA.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Szabályjátékok, népi játékok	7
Dramatikus játékok (szöveggel, hanggal, bábbal, zenével, mozgással, tánccal)	4
Rögtönzés	5
Saját történetek feldolgozása	5
Műalkotások feldolgozása	3
Dramaturgiai alapfogalmak	3
A színház kifejezőeszközei (szöveg, hang, báb, zene, mozgás, tánc)	2
Színházi műfajok, stílusok	2
Színházi előadás megtekintése	3
Összes óraszám:	34

TÉMAKÖR: Szabályjátékok, népi játékok

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- felfedezi a tér, az idő, a tempó, a ritmus sajátosságait és összefüggéseit;
- megfigyeli, azonosítja és értelmezi a tárgyi világ jelenségeit;
- felidézi a látott, hallott, érzékelt verbális, vokális, vizuális, kinetikus hatásokat;
- kitalál és alkalmaz elképzelt verbális, vokális, vizuális, kinetikus hatásokat;
- tudatosan irányítja és összpontosítja figyelmét a környezete jelenségeire;
- koncentrált figyelemmel végzi a játékszabályok adta keretek között tevékenységeit;
- megfigyeli, azonosítja és értelmezi a környezetéből érkező hatásokra adott saját válaszait;
- értelmezi önmagát a csoport részeként, illetve a csoportos tevékenység alkotó közreműködőjeként.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Beszéd- és légzéstechnikai gyakorlatok (a hangsúly-, a beszédtempó- és a hangmagasságváltásra épülő gyakorlatok)
- A látott, hallott, érzékelt verbális, vokális, vizuális, kinetikus hatások felidézése
- Koncentrációs és lazítógyakorlatok az ismert gyakorlatok formai nehezítésével, illetve új gyakorlatok megismerésével
- A figyelem összpontosítása és tudatos irányítása a környezet jelenségeire
- Térérzékelést, tájékozódást, koordinációt, egyensúlyérzéklet fejlesztő gyakorlatok
- A tér, az idő, a tempó, a ritmus sajátosságainak és összefüggéseinek felfedezése
- Csoportépítő játékok

FOGALMAK

beszédtechnika, légzéstechnika, hangerő, hangmagasság, hangterjedelem, hangszín, hanglejtés, beszédtempó, beszédritmus, szünettartás, testtartás, gesztus, mimika, tekintet, koncentráció, lazítás, egyensúly, koordináció, térhasználat, együttműködés

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A kifejező közlés technikai alapjainak elsajátítása – artikulációs gyakorlatok, tempó-, hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok (pl. beszédre készített játékok, hanggyakorlatok)
- Beszédgyakorlatok szavakkal, szókapcsolatokkal, mondatokkal; beszédgyakorlatok egyszerű, könnyen tanulható szövegekkel
- Nem verbális kommunikációs játékok: beszéd nélküli gyakorlatok egész csoportban különféle kommunikációs helyzetekben, kis csoportokban és párosával

- Koncentrációs gyakorlatok a figyelem irányítására, a mozgás koordinációjára, az együttműködésre, az egymáshoz igazodásra csoportos és páros formákban
- A térérzékelést, a térbeli tájékozódást, a mozgáskoordinációt fejlesztő egyszerűbb gyakorlatok
- Az egész csoport együttműködését igénylő játékok

TÉMAKÖR: Dramatikus játékok (szöveggel, hanggal, bábbal, zenével, mozgással, tánccal)
JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- fejleszti az együttműködésre és a konszenzus kialakítására irányuló gyakorlatát;
- adekvát módon alkalmazza a verbális és nonverbális kifejezés eszközeit;
- felfedezi a tárgyi világ kínálta eszközöket, ezek művészi formáit (pl. a bábót és a maszkot);
- használja a tér sajátosságaiban rejlő lehetőségeket;
- felfedezi a feszültség élményét és szerepét a dramatikus tevékenységekben;
- felismeri a helyzetek feldolgozása során a szerkesztésben rejlő lehetőségeket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az együttműködésre és a konszenzus kialakítására irányuló gyakorlat fejlesztése
- A verbális és nonverbális kifejezés eszközeinek adekvát módon történő alkalmazása
- A tér sajátosságaiban rejlő lehetőségek figyelembevétele a dramatikus játékokban
- A tárgyi világ kínálta eszközök, és ezek művészi formáinak (pl. a báb és a maszk) alkalmazása a dramatikus játékok során
- A feszültség élményének és szerepének felfedezése a dramatikus tevékenységben
- Kommunikációs játékok
- Interakciós játékok

FOGALMAK

drámajáték, kommunikáció, interakció

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Csoporton belüli kommunikációt és együttműködést erősítő játékok
- Megadott témára, címre alkotott állóképek, képsorozatok
- Egyszerű szituációk megjelenítése különféle eszközrendszerek használatával (pl. némajáték, számsorok, halandzsa)
- Bábos, maszkos formák használata a szerepbelépés elősegítésére, illetve a játéklehetőségek kitágítására

TÉMAKÖR: Rögtönzés

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- az alkotótevékenység során használja a megismert kifejezési formákat;
- felfedezi a szerepbe lépésben és az együttjátszásban rejlő lehetőségeket;
- felismeri és alapszinten alkalmazza a kapcsolat létrehozásának és fenntartásának technikáit.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A szerepbe lépésben és az együttjátszásban rejlő lehetőségek felfedezése
- A kapcsolat létrehozási és fenntartási technikáinak alapszinten történő alkalmazása
- Rögtönzéses gyakorlatok közösen egyeztetett karakterek szerepeltetésével
- Rögtönzés közösen választott témára, a tanár által megadott szervezési formában
- A rögtönzés értelmezése, megvitatása
- A rögtönzésre épülő alkotótevékenység során a megismert kifejezési formák alkalmazása

FOGALMAK

szituációk alapelemei, szerep, szerepbe lépés, típusok ábrázolása

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Rögtönzés a tanár által megadott témák vagy fogalmak alapján
- Rögtönzés a tanulók által közösen kidolgozott cselekményvázra (jelenetvázra) építve
- Szituációs játékok a szereplők jellegzetes vonásainak megadásával, befejezetlen történetre
- Nem verbális kifejezőeszközökre építő rögtönzések (pl. témára, fogalomra, mozdulatra, hangeffektusokra, tárgyakkal)
- Feszültségteli hétköznapi helyzetek megjelenítése és közös értelmezése; a szereplők cselekvési lehetőségeinek keresése (célok, szándékok, gátak vizsgálata)
- Rögtönzés a megismert kifejezési formák alkalmazásával

TÉMAKÖR: Saját történetek feldolgozása

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- megkülönbözteti és alapszinten alkalmazza a dramaturgiai alapfogalmakat;
- értelmezi a megélt, a látott-hallott-olvasott, a kitalált történeteket a különböző dramatikus tevékenységek révén;
- felismeri és megvizsgálja a problémahelyzeteket és azok lehetséges megoldási alternatíváit;
- alkalmazza a tanult dramatikus technikákat a helyzetek megjelenítésében.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Történetek (látott, hallott, olvasott, a tanár által hozott, a tanulók élményeiből építkező) dramatikus feldolgozása
- A kiscsoportos dramatikus tevékenységben a vizsgált tartalmakhoz a tanulók önálló döntései alapján formai megoldások társítása
- Történetek, élmények dramatikus feltárása során a tanár és a tanulók által közösen választott bábos, zenés vagy mozgásos elemek alkalmazása
- Történetek, döntési helyzetek értelmezése, megvitatása

FOGALMAK

forma és tartalom, feszültség, hatás, döntési helyzet

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Spontán beszédre készítő gyakorlatok (pl. közös mondandó, történetgazda)
- Feszültségteli jelenetek felidézése kiscsoportos rögtönzések formájában
- Közös történetalkotás feszültségteli jelenetekre építve
- Analóg történetek alkotása, analóg helyzetek dramatikus feldolgozása
- A távolítás egyéb technikáinak alkalmazása (pl. a megfordítás vagy a szerepcsere lehetőségeinek alkalmazása)
- A szereplő sokszorozása adta lehetőségek kibontása, alkalmazása (pl. a szereplő és a belső hangok külön választása)
- Távolítás más művészeti területek formanyelvének alkalmazásával

TÉMAKÖR: Műalkotások feldolgozása

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- értelmezi a megélt, a látott-hallott-olvasott, a kitalált történeteket a különböző dramatikus tevékenységek révén;
- felismeri és megvizsgálja a problémahelyzeteket és azok lehetséges megoldási alternatíváit.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A látott-hallott-olvasott történetek különböző dramatikus tevékenységekkel történő értelmezése
- Irodalmi művekben megjelenő döntési helyzetek elemzése, feldolgozása dramatikus tevékenységekkel (pl. balladák, mesék, elbeszélő költemények, mítoszok, mondák, kortárs irodalmi alkotások, a tanulókat érdeklő konfliktushelyzetek, emberi problémák alapján)
- Az irodalmi művekben megjelenő döntési helyzetek lehetséges megoldási alternatíváinak felismerése és vizsgálata különféle dramatikus tevékenységekkel
- Dramatikus improvizációk irodalmi művek vagy (nép) hagyomány felhasználásával

- Különböző irodalmi vagy művészeti alkotások (pl. zene, képzőművészet, film, fotó, iparművészet) játékon, megjelenítésen keresztül történő megközelítése

FOGALMAK

fény-árnyék, hangsúlyos pontok, kontraszt, forma, méretarány, ritmus a művészetben, tempó, harmónia, diszharmónia

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Ritmusjátékok a műelemzésben
- Különböző művészeti alkotások maszkos, bábos és/vagy mozgásos, táncos dramatikus tevékenységekkel történő megközelítése
- Különböző karakterek kifejezése, jellemzése mozgással, tánccal
- Művészi szövegrészletek, a (nép) hagyomány szövegeinek és/vagy más elemeinek felhasználása különböző dramatikus tevékenységekben

TÉMAKÖR: Dramaturgiai alapfogalmak

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- megkülönbözteti és alapszinten alkalmazza a dramaturgiai alapfogalmakat;
- felismeri és azonosítja a dramatikus szituációk jellemzőit (szereplők, viszonyrendszer, cél, szándék, akarat, konfliktus, feloldás).

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A szerep alapelemeinek (funkció, karakter, viszonyok) felismerése és alkalmazása dramatikus játékok során
- A cselekmény alapelemeinek (téma, történet, cselekmény, esemény) felismerése és alkalmazása dramatikus játékok során
- A dramatikus szituációk alapelemeinek (szereplők, hely, idő, viszonyrendszer, probléma) felismerése és azonosítása

FOGALMAK

szerep, funkció, karakter, viszony, téma, történet, cselekmény, cselekményszál, esemény

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Szerepjátékok megadott dramaturgiai szerkezetekre
- Közös történetépítés dramatikus eszközökkel
- A felépített és megjelenített történetek dramaturgiai szempontú elemzése

TÉMAKÖR: A színház kifejezőeszközei (szöveg, hang, báb, zene, mozgás, tánc)

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- felfedezi a kommunikációs jelek jelentéshordozó és jelentésteremtő erejét;
- felismeri és azonosítja a dráma és a színház formanyelvi sajátosságait a látott előadásokban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A szöveg megjelenési formái a színpadon
- A kommunikációs jelek jelentéshordozó és jelentésteremtő erejének felismerése
- A színház akusztikus kifejezőeszközei (élő zene, zörej stb.)
- A színházi vizualitás eszközei (díszlet, jelmez, fény stb.)
- Bábhasználat, bábszínház
- Mozgás és tánc a színpadon

FOGALMAK

dialógus, monológ, élő zene, hangeffekt, díszlet, jelmez, fényeffekt, báb, maszk, árnyjáték

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Hangra, zörejre, ritmusra, zenére épülő dramatikus tevékenységek
- Kísérletezés a színházi vizualitás eszközeivel dramatikus tevékenységek során
- Dramatikus tevékenységek berendezési tárgyakkal, kellék- és jelmezhasználattal
- Kapcsolatfelvétel, dialógus, monológ szöveges, mozgásos, táncos, maszkos, bábos tevékenységekben
- A színházi kifejezőeszközök használatának értelmezése – kis- és nagycsoportos formákban és/vagy dramatikus tevékenységekben

TÉMAKÖR: Színházi műfajok, stílusok

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- felismeri és azonosítja a dráma és a színház formanyelvi sajátosságait a látott előadásokban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Alapvető színpadi műfajok felismerése és megkülönböztetése
- Alapvető színpadi műfajok jellemző jegyeinek elkülönítése és egyes elemeinek alkalmazása saját játékokban
- A színházi előadások formanyelvi jellemzőinek felismerése és azonosítása a látott előadásokban
- Egyszerűbb stílusgyakorlatok

FOGALMAK

tragédia, komédia, vígjáték, bohózat, színmű, opera, táncjáték, stílus

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A komikus jelenetek jellemzőinek vizsgálata dramatikus tevékenységekkel
- A zene, az ének színpadi alkalmazásának lehetőségei dramatikus tevékenységekben, és ennek megfigyelése színpadi munkában
- Szöveges, mozgásos, bábos stílusgyakorlatok
- Paródia-játékok a megismert műfajokhoz és stílusokhoz
- A színházi műfajok, stílusok értelmezése – kis- és nagycsoportos formákban és/vagy dramatikus tevékenységekben

TÉMAKÖR: Színházi előadás megtekintése

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- felfedezi a színházi kommunikáció erejét;
- felismeri a színházi élmény fontosságát;
- a színházi előadást a dramatikus tevékenységek kiindulópontjául is használja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Előadástípusok és műfajok alapvető jellemzőinek felismerése
- A tanár és a tanulók által közösen választott típusú és műfajú színházi előadás megtekintése
- A színházi kommunikáció erejének felfedezése
- A színházi élmény fontosságának felismerése
- Élmények megfogalmazása irányított beszélgetés keretében
- Élmények feldolgozása dramatikus tevékenységformák segítségével
- A színház közösségi feladatai, funkciói

FOGALMAK

színjáték, színpad, színész, néző, szervezési feladatok

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A közösen látott előadás megbeszélése, megvitatása, értelmezése – kis- és nagycsoportos formákban és/vagy dramatikus tevékenységekben
- A színpad összetett hatásrendszerének vizsgálata
- A szereplők és a történet színpadi ábrázolásának értelmezése
- A színpadi térformáknak és használatuk következményeinek vizsgálata
- A zene, a mozgás és a tánc színpadi szerepének, hatásának értelmezése

TECHNIKA ÉS TERVEZÉS 5-7. ÉVFOLYAM

Évfolyam	5.	6.	7.
Heti óraszám	1	1	1
Éves óraszám	36	36	36

A technika és tervezés tantárgy a problémamegoldó gondolkodást, a saját tapasztalás útján történő ismeretszerzést helyezi a középpontba, melynek eszköze a tanórákon megvalósuló kreatív tervező és alkotó munka, a hagyományos kézműves és a legmodernebb digitális technológiák felhasználásával. A tantervben kiemelt szerepet kap a tanulni tudás, az alkalmazás, a problémamegoldáson alapuló alkotás. Ezt szolgálják a kínált tevékenységek, a nevelés, a kompetenciafejlesztés és a műveltségterület leírt rendszere, az egyes elemek arányos megjelenítése.

A technika és tervezés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A kommunikációs kompetenciák: A tantárgy tanulása során a tanuló elképzeléseit, terveit megoszthatja társaival, véleményét ütközteti, a különbségek tisztázásával konszenzusra jut. A tanórákon a csoportban végzett feladatmegoldás során a tanulóknak együttműködési készségeit fejlesztve lehetősége nyílik építő jellegű párbeszédre. Kiemelt jelentőségű a szaknyelv használata, a szakkifejezések helyes és szakszerű alkalmazása. Ezzel párhuzamosan – a tananyag jellegéből adódóan – a tanuló vizuális kommunikációs kompetenciái is fejlődnek. Megtanul rajz, ábra, műszaki leírás alapján építeni, tárgyakat kivitelezni, terveit rajzban bemutatni, szóban fogalmazni, előadni. A tantárgy technikatörténeti ismeretei hozzájárulnak a régi korok – esetleg tájegységenként eltérő – elnevezéseinek megismeréséhez és elsajátításához, amin keresztül bemutatható a gyakorlati tevékenységhez kapcsolódó nyelvhasználat gazdagsága, árnyaltsága és a tájnyelvi értékek.

A digitális kompetenciák: A tantárgy olyan értékrendet közvetít, melynek szerves része a környezet folyamatos észlelése, az információhoz jutás, az információk értékelése, beépülése a hétköznapi életbe. A tanuló elsajátítja az alapvető technikákat ahhoz, hogy az információ hitelességét és megbízhatóságát értékelni tudja. A technika és tervezés a különböző tevékenységek, munkafolyamatok, technológiák algoritmizálásával támogatja a digitális tervezői kompetenciákat, hozzájárul a rendszerszintű gondolkodáshoz. A tantárgy tanítása során kiemelt fontosságú a vizuális szemléltetés, és speciális lehetőségeket nyújt a különféle digitális tervezőprogramok felhasználása számára.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A technika és tervezés a természettudományos tantárgyak – környezetismeret, természettudomány 5–6. évfolyam – előkészítésében, valamint azok bevezetését követően a tanult ismeretek szintetizálásában és gyakorlati alkalmazásában tölt be fontos szerepet. A célok eléréséhez széles körű, differenciált tevékenységrendszer alkalmaz, mellyel megalapozza a tanulók természettudományos és műszaki műveltségét, segíti a mindennapi életben felmerülő problémák megoldását. A tanuló az anyaghasználat, az eszközök, a technológiák fejlődésének követésével, a változások hatásainak elemzésével értékeli környezete állapotát, életvitelét.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tantárgy változatos tevékenységeken keresztül ad lehetőséget a praktikus feladatmegoldó képesség fejlesztésére, valamint a

kedvelt, sikerélményt nyújtó tevékenységi területek azonosítására, ezzel segítve a tanuló pályaválasztási döntését is. A tanuló a másokkal közösen végzett csoportos gyakorlati alkotótevékenységek révén szerez tapasztalatot a csoporttagokkal tervezett együttműködés kialakításának lehetőségeiről és a csoporton belüli vezetői, illetve végrehajtói szerepekről.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanulóban az iskolai tevékenysége során erősödik a cselekvő tudatosság, amely hozzájárul a munkára vonatkozó igényességhez, az életvitel aktív alakításához, fejlesztéséhez. A kreatív alkotás készségei tekintetében fejlesztési lehetőséget biztosít a különböző tárgyak és működőképes eszközök tanulói tervezése. Az emberek mindennapi életet átalakító jelentős technikai találmányok történetének és emberi életre gyakorolt hatásának megismerése hozzájárul a kulturális tudatosság fejlesztéséhez.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tantárgyi keretekben végzett tevékenységek elősegítik, hogy a tanulók számára olyan munkavállalói és vállalkozói készségek fejlesztésére nyíljon lehetőség, mint a tervezés, szervezés, irányítás, tapasztalatok értékelése, kockázatfelmérés és kockázatvállalás, az egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés, felelősségvállalás. Ezek a készségek alapvető alkalmazkodási lehetőséget biztosítanak a szakmák gyorsan változó világában történő eligazodáshoz. A tevékenységek során szerzett munkatapasztalat hozzájárul a pályaválasztási önismeret, a továbbtanulási és a szakmaválasztási célok kirajzolódásához, valamint az élethosszig tartó tanulás, mint szükségyszerűség és érték felismerésének megalapozásához.

Cél a tanulók életében felmerülő komplex gyakorlati problémák megoldási készségének kialakítása, a cselekvés általi tanulás és fejlődés támogatása. A tanulók a tanulási folyamat során használható (működő, megehető, felvehető stb.) produktumokat hoznak létre valódi anyagokból, ezekhez az adott életkorban biztonságosan használható szerszámokat, eszközöket alkalmazva.

A tantárgy sajátossága, hogy a tanórai tevékenység gyakorlatközpontú; kiemelkedő jellemzője, hogy a tanulási folyamatban központi szerepet kap az ismereteken túlmutató tudásalkalmazás, ezért az értékelés elsősorban az alkotó folyamatra, a munkavégzési szokásokra, az elkészült produktumra irányul, és jelentős szerepet kap benne az elért sikerek, eredmények kiemelése, a pozitív megerősítés.

A tantárgy tanulása és tanítása során célszerű alkalmazni azokat a közismereti tárgyak tanulása során elsajátított ismereteket, amelyek segíthetnek a mindennapi életben felmerülő problémák megoldásában. Olyan cselekvőképesség kialakítása a cél, amelynek mozgatója a felelősségérzet és az elköteleződés, alapja pedig a megfelelő autonómia és nyitottság, megoldási komplexitás.

A tantárgy struktúrájában rugalmas, elsősorban cselekvésre épít és tanulócentrikus. A megszerzhető tudás alkalmazható, s ezzel lehetővé teszi a mindennapi életben használható és hasznos készségek kialakítását és a munka világában való alkalmazását.

A technika és tervezés tantárgy **Épített környezet – tárgyalakotás technológiai** modul középpontjában az embert körülvevő mesterséges környezet, az épített tér áll.

A modul tanulásának-tanításának célja, hogy az embert körülvevő szűkebb lakókörnyezet – település, lakás, lakóépület – kialakításával, használatával kapcsolatos alapvető ismeretek közvetítésén keresztül kialakítsa a tanulóban az egészségtudatos életvitel-vezetés igényét.

Az ismeretek nem önálló tananyagként jelennek meg, hanem az adott feladat elvégzéséhez szükséges információként, vagyis az ismeretszerzés és -alkalmazás szinte egy időben történik, ami elősegíti annak rögzülését. A legtöbb feladat csoportmunkában végezhető el, így a tanulók a gyakorlatban tapasztalhatják meg a munkamegosztás jelentőségét, az egyéneknél, kis csoportokban végzett munka összehadódó értékét, az együttműködés jelentőségét, az értékteremtés, az alkotás örömét, a munka megbecsülését. Ezek együttesen szolgálják a teljes nevelési folyamat átható, munkára, életpálya-építésre, együttműködésre és kölcsönös tiszteletadásra nevelés megvalósítását, az önismeret, a társas kultúra fejlesztését.

A modul alkalmazása során lehetőség van projekt munkára, a story line módszer alkalmazására, az egyéni ötletek megvalósítására, a kreativitás fejlesztésére. Ez tág teret enged a differenciálásnak, és megteremti a lehetőségét, hogy minden tanuló érdeklődésének és képességeinek megfelelően válasszon magának szerepet, feladatot a csoportban.

A különböző modellezési, makettépítési feladatok során a legváltozatosabb anyagok és technológiák használhatók, az anyagok újrahasonosítása. A különböző anyagok tulajdonságainak irányítással, egyszerűbb anyagvizsgálati módszerekkel történő megismerése után a tanulók a céljaiknak megfelelően választhatnak a rendelkezésre álló anyagokból.

A tanuló a tanórán tevékenységét megtervezi, terveit megosztja. Alkotótevékenységét az előzetes tervek mentén folytatja.

Tevékenysége során célszerűen kiválasztja és rendeltetésszerűen használja a szükséges szerszámokat, eszközöket. Balesetmentesen dolgozik, a munkaterületen rendet tart. Munkavégzéskor szabálykövető, kooperatív magatartás jellemzi, melynek jelentőségét felismeri a munka biztonságának, eredményességének vonatkozásában. Társaival együttműködve, feladatmegosztás szerint tevékenykedik.

Az elkészült produktumot a tervhez viszonyítva értékeli. Értékként tekint alkotására, a létrehozott produktumra.

A tanórai tevékenység fejleszti a technológiai-problémamegoldó gondolkodást. Célja, hogy a tanuló érdeklődjön és szerezzen tapasztalatokat szűkebb és tágabb lakókörnyezetéről és annak változtatásairól. Ismerje fel és alkosson véleményt az emberi tevékenységek építő és romboló hatásairól.

Ugyancsak célként szolgál, hogy a tanuló gyűjtsön információt a régi korok építészetéről, a jelenkor építészeti irányairól, a népi építészet, ezen belül a saját tájegységének jellegzetességéről, a saját településének történetéről. A hagyományok megismerése során legyen nyitott az értékek felfedezésére, értse azok jövőt meghatározó szerepét.

A technológiai fejlődés vívmányait gazdaságossági, környezet- és egészségtudatos szempontok szerint elemezze, alkalmazza. Ismerje fel az ember személyes felelősségét a környezet alakításában. Lokális tevékenységében jelenjen meg a globális felelősség érzése.

A modul ismeretanyaga hozzájárul ahhoz, hogy a későbbiekben a tanuló fogyasztói döntéseit, magatartását, életvitelét környezet- és egészségtudatos ismeretei, attitűdjei irányítsák.

Felismeri az egyes munkatevékenységek értékét a társadalom boldogulásában, a hétköznapi biztonságában. A családellátó és megélhetést biztosító foglalkozások elsajátításának lehetőségeiről tájékozott a modul szerinti területen.

5. ÉVFOLYAM

Ebben a nevelési-oktatási évfolyamban a tantárgy tanításának középpontjában a település, a települést meghatározó épületek, a közlekedési infrastruktúra, a lakás, lakókörnyezet áll. A tanórai modellezési, makettépítési feladatokon keresztül a tanuló a környezetéről szerzett tapasztalatait rendszerezi, megismeri a települések szerkezetét, a lakóépületek és a természeti környezet közötti kapcsolatot, a településeken található legfontosabb középületeket, közintézményeket. Felismeri a közlekedési hálózatok szerepét, fontosságát a települések kialakulásában, fejlődésében, a település lakóinak életminőségében. Eligazodik egyszerű építészeti vázlatokon, helyszínrajzot értelmez. Lakásterveket, modelleket készít, melyen keresztül megismeri a lakás jellemző helyiségeit, azok funkcióját, egymással való kapcsolatát, az alaprajz és a berendezés közötti kapcsolatot, a legfontosabb karbantartási, állagmegóvási munkákat. Az információgyűjtés, tervezés során lehetőség van különböző digitális eszközök, alkalmazások, például tervezőprogramok használatára.

Irányítással, egyszerűbb anyagvizsgálati módszerekkel információt szerez a felhasznált anyagok tulajdonságairól. Anyagválasztásnál értékeli a megismert anyagok jellemzőit a felhasználhatóság szempontja szerint.

Tevékenységét irányítással tervezi. Terveit szóban, rajzban megosztja. A terv szerinti lépések megtartásával, külső ellenőrzéssel halad alkotótevékenységében. Érti a forma és funkció összefüggéseit, ajánlat mentén választ szerszámot, eszközt. A szerszámokat és eszközöket tanári útmutatás segítségével használja. A munkavégzési szabályokat betartja.

Csoportmunkában tevékenykedik, a szabályokat betartja, betartatja. Felismeri az egyes műveletek baleseti veszélyeit, tisztában van a védőeszközök használatának szükségességével. A csoportban feladata szerint dolgozik, segítséget kér, segítséget ad.

Felismeri az elkészült produktum tervtől való eltérésének ok-okozati összefüggéseit. Megérti a munkatevékenység értékteremtő lényegét.

Megadott szempontok szerint környezetét jellemzi. Felismeri a környezeti tapasztalások, megfigyelések közötti ok-okozati összefüggéseket. Tevékenységének következményeit mérlegeli.

Konkrét munkatevékenységek, témák vonatkozásában ismeri azok múltbéli és a jelenben tapasztalható megvalósulását. A probléma megoldásához, tanári támogatással, több úton közelít. A problémamegoldás során irányítottan választ stratégiát.

Érti a jóllét fogalmát. Ismeri az ok-okozati összefüggéseket döntései egészségére gyakorolt hatásáról. Ismeri a döntés-előkészítés, döntés folyamatának elemeit. Hibás döntését felismeri. Döntésén segítséggel változtat.

Közvetlen – megtapasztalható – környezetére vonatkoztatva végzi az elemzést és az alkalmazást. Ismeri az egyes technológiai folyamatok végzése során felhasznált anyagok környezeti hatását. Ismeri az emberi tevékenység eredményeként kialakuló globális problémákat és a lokális felelősségre épülő tevékenységi lehetőségeket. Ismeri fogyasztási szokásainak egészségre és környezetre gyakorolt hatását.

A munkavégzés során figyel társaira, a környezetre, a terv szerinti haladásra. Probléma esetén segítséget kér. Ismeri a csapat feladatrendszerét. Változó szerepekben vállal feladatokat.

Ismeri a csoportmunka kereteit, elfogadja a csoport döntéseit, a delegált feladatokat. Részfeladatait pontosan, felelősséggel végzi. Ismeri az egyes foglalkozások jellemzőit, helyét a termelési, szolgáltatási rendszerekben.

AZ 5. ÉVFOLYAMON A TECHNIKA ÉS TERVEZÉS TANTÁRGY ÓRASZÁMA: 36 ÓRA, HETI 1 ÓRA.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Óraszám
Modell- és makettépítés technológiái	4
Település – a település kialakulása, településtípusok	3
Építészet – forma és funkció, anyagok és szerkezetek	4
Közterek, közösségi terek, középületek	4
Közlekedés – közlekedés egykor és ma	3
Lakás, lakókörnyezet – a lakás jellemzői, lakástípusok, funkciók, helyiségek, karbantartási munkák	5
Kertészeti technológiák: Zöldségfélék, gyógynövények termesztése az iskolakertben	6
Háztartásökonómia: Táplálkozás és ételkészítés; Textiltechnika	7
Összes óraszám:	36

TÉMAKÖR: Modell- és makettépítés technológiái
ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti a munkatevékenység értékteremtő lényegét;
- felismeri a környezeti tapasztalások, megfigyelések ok-okozati összefüggéseit;
- felismeri az egyes műveletek baleseti veszélyeit;
- elemi műszaki rajzi ismereteit alkalmazza a tervezés során;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri a méretmegadás elemeit;
- felismeri a méretarányos kicsinyítés, nagyítás feladatát, jelentőségét;
- ismeri a vetületi ábrázolást;
- irányítással, egyszerűbb anyagvizsgálati módszerekkel információkat szerez a modellezés során felhasznált anyagok tulajdonságairól, például természetes és mesterséges faanyagok, műanyagok, fémek, papírok, textilek, képlékeny anyagok.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A szabályok szükségességének belátása, a szabálykövető magatartás fejlesztése – A térszemlélet és az elvont gondolkodás fejlesztése – A tapasztalati úton történő információgyűjtés képességének fejlesztése – Ok-okozati összefüggések felismerése – A modellezés, makettépítés feladata, jelentősége – A modell és a makett közötti különbségtétel – A mérés célja, fontossága – Mérőeszközök alkalmazása – Mérés milliméteres pontossággal – Műszaki ábrázolás alapismereteinek elsajátítása – Rajzolvasási gyakorlatok. A valóság és az ábra összefüggéseinek felismerése – A modellezéshez felhasználható anyagok (például papír, fa, műanyag, fém, textil, agyag vagy egyéb képlékeny anyag) tulajdonságainak megismerése egyszerűbb anyagvizsgálati módszerekkel (szemrevételezés, próba, összehasonlítás, mérés alapján) – Különböző profilok, szerkezetek építése, terhelési próba végzése – Az anyagok megmunkálásához, alakításához, szereléséhez szükséges technológiák, szerszámok megismerése, célszerű, balesetmentes használatuk elsajátítása 	<ul style="list-style-type: none"> – modell, – makett, – mérés, mérőeszköz, – mérési pontosság, – méretmegadás elemei és szabályai, – vonalfajták, – méretszám, – méretarány, – kicsinyítés, – nagyítás, – vetület, – az elvégzett feladatokhoz kapcsolódó technológiák és szerszámok, eszközök megnevezése 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Matematika – Vizuális kultúra – Digitális kultúra – Természettudomány

TEVÉKENYSÉGEK

- Modellek és makettek megfigyelése megadott szempontok szerint, azonosságok, különbségek megfogalmazása, a modell-, illetve makettkészítés jelentőségének felismerése
- Mérőeszközök használata, mérés milliméter pontossággal
- Műszaki rajzok értelmezése, a műszaki ábrázolás jelképeinek, szabályainak megismerése, azonosítása
- A modellezéshez, makettépítéshez felhasználható anyagok néhány tulajdonságának megismerése egyszerűbb anyagvizsgálati módszerekkel
- A rendelkezésre álló szerszámok és a velük végezhető műveletek megismerése, gyakorlása

- Azonos anyagú, különböző profilú rudak terheléspróbája
- Térbeli szerkezetek, tornyok építése rudakból, stabilitásuk, terhelhetőségük vizsgálata

TÉMAKÖR: Település – a település kialakulása, településtípusok

ÓRASZÁM: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- jártasságot szerez a gyakorlati problémamegoldás feltételeinek és lépéseinek meghatározásában.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a legfontosabb településfajtákat, azok jellemzőit;
- összehasonlítja a különböző településtípusokhoz kötődő életformákat, azonosságokat, különbségeket fogalmaz meg;
- összehasonlítja a különböző életformákhoz kötődő lakó- és gazdasági épületeket;
- ismereteket gyűjt a saját településéről;
- elemzi a lakóépületek és a természeti környezet közötti kapcsolatot;
- átlátja a lakóház tervezésének szempontjait – alaprajz, tájolás, épület alakja;
- lakóépületet tervez megadott szempontok és méretarány alapján;
- lakóépület-makettet épít egyszerű geometrikus
- testek felhasználásával.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Ok-okozati összefüggések felismerése – Jellemző tulajdonságok és igények közötti összefüggések értelmezése – Véleményformálás támogatása a természeti és a lakókörnyezet kapcsolatának felismeréséhez – Véleményformálás támogatása a technológiai fejlődés és a társadalmi gazdasági fejlődés kapcsolatának felismeréséhez – Információgyűjtési, -rendszerezési, -értelmezési képességek fejlesztése – A települések kialakulása – Különböző településtípusokhoz (város, falu) és életformákhoz (pl. gazdálkodás) kötődő lakó- és gazdasági épületek tanulmányozása, összehasonlítása – A lakóépületek és a természeti környezet kapcsolatának elemzése – Információk gyűjtése a saját településről, annak történetéről 	<ul style="list-style-type: none"> – lakóhely, – település, – város, falu, – mezőgazdaság, – ipar, – városiasodás, – városodás, – urbanizáció, – ház (családi ház, sorház, toronyház, lakópark), – kert, – gazdasági épület, – melléképület, – lakás, udvar, – alaprajz, – homlokzat, tető, – nyílászárók, 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Hon- és népismeret – Matematika – Vizuális kultúra – Digitális kultúra – Földrajz – Természettudomány

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Lakóépületek típusai – Lakóépület-makett készítése egyszerű geometrikus testekből 	<ul style="list-style-type: none"> – az építkezés menete 	

TEVÉKENYSÉGEK

- Információk gyűjtése a települések kialakulásáról, az egyes éghajlati viszonyok jellegzetes lakóépületeiről megadott szempontok szerint. Az információk rendszerezése, megosztása
- Településmakett elkezdése közös döntések megfogalmazásával: a makett méretarányának meghatározása, a lakóövezet kijelölése, az utcahálózat megrajzolása, a telkek kiosztása, a lakóépületek jellegének meghatározása
- Lakóépület-makett készítése egyéni munkában a közös döntéseknek megfelelően
- A település régen és ma – a lakóhely egy tere, része változásainak nyomon követése
- A mi falunk, városunk: útikalauz készítése

TÉMAKÖR: Építészet – forma és funkció, anyagok és szerkezetek
ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- jártasságot szerez a gyakorlati problémamegoldás feltételeinek és lépéseinek meghatározásában;
- anyagválasztásnál elemzi a megismert anyagok jellemzőit a felhasználhatóság szempontja szerint.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- azonosítja a lakóház részeit – alap, tartószerkezet, falazat, nyílászárók, homlokzat, tető;
- ismereteket gyűjt a régi korok épületeiről, építőanyagairól, a hagyományos népi építészet épületeiről, építőanyagairól;
- megtervezi a lakóépület közvetlen környezetét – kert, gazdasági épületek;
- modellezi a lakóépületek környezetét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Ok-okozati összefüggések felismerése – Jellemző tulajdonságok és igények közötti összefüggések értelmezése – Véleményformálás támogatása a természeti és a lakókörnyezet kapcsolatának felismeréséhez – A munkatevékenység értékteremtő lényegének értelmezése – Az adott kor technikai fejlettsége és az alkalmazott anyagok, technológiák közötti összefüggések felismerése – A társadalmi munkamegosztás lényegének, az egyes foglalkoztatási ágazatok jelentőségének értelmezése – Építményekre ható hatások és az építményekkel kapcsolatos követelmények elemzése, összehasonlítása – Régi korok jellemző épületeinek, a hagyományos népi építészet építményeinek, építőanyagainak tanulmányozása, elemzése – Az egyes tájegységek jellegzetességei – lakó-, gazdasági és középületek alakja, elrendezése –, a használt anyagok és építési technológiák közötti kapcsolatok feltárása, elemzése 	<ul style="list-style-type: none"> – építészet, – épület, építmény, – alapozás, – vízszigetelés, – hőszigetelés, – tájolás, – természetes (szoláris) energia, – passzív napenergia, – benapozottság, – árnyékolás, – kő, fa, föld, agyag, vályog, téglá, pala, cserép, beton, vasbeton, üveg, – kötőanyag, – teherhordó szerkezet, – mennyezet, tetőszerkezet, – panel 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Matematika – Vizuális kultúra – Digitális kultúra – Történelem – Természettudomány

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A modern kor építésze – iparosított technológia, vasbeton szerkezetek, építőipari gépek – Az építészet építőanyagainak, építőipari foglalkozások tanulmányozása, elemzése – Az építőanyagok és építési technológiák, építőipari foglalkozások közötti kapcsolatok feltárása, elemzése – A lakóépület-makett közvetlen környezetének kialakítása 		

TEVÉKENYSÉGEK

- Információk gyűjtése az egyes történelmi korok, tájegységek jellemző épületeiről, a felhasznált anyagokról, technológiákról. Az információk rendszerezése, megosztása
- Látogatás egy építkezésen vagy film megtekintése egy építkezésről. Megfigyelési szempontok szerinti adatgyűjtés, megbeszélés
- Információgyűjtés a végzett tevékenységekhez kötődő szakmákról, tanulási utakról
- A lakóházmakett környezetének megtervezése és kialakítása

TÉMAKÖR: Közterek, közösségi terek, középületek

ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- jártasságot szerez a gyakorlati problémamegoldás feltételeinek és lépéseinek meghatározásában.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megnevezi a településeken található legfontosabb középületeket, közintézményeket;
- egy adott terület helyszínrajzát értelmezi, összeveti a valósággal, például nyomtatott, interneten elérhető térképek, fényképek alapján;
- eligazodik egyszerű építészeti vázlatokon;
- a társakkal együttműködve településmodellt tervez;
- csoportban településmodellt épít.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Együttműködési készségek fejlesztése munkatevékenységek tervezése és végzése során – Ok-okozati összefüggések felismerése – Jellemző tulajdonságok és igények közötti összefüggések értelmezése – Az elvont gondolkodás fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> – középület, – közintézmény, – közösségi épület, – szolgáltatás, – helyszínrajz 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Hon- és népismeret – Vizuális kultúra – Digitális kultúra – Földrajz – Természettudomány

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A település arculatát alakító tényezők tanulmányozása – Az emberek mindennapos tevékenysége (munka, háztartás, szabadidő) és a településtípusok (épületek, építmények, szabad területek és infrastruktúrák) közötti kapcsolatok feltárása – Különböző közösségi épületek feladata. Helyszínrajzok tanulmányozása, elemzése – Adott terület helyszínrajzának értelmezése és összevetése a valósággal – Településmakett készítése 		

TEVÉKENYSÉGEK

- Tanulmányi séta az iskola közvetlen környezetében, a település arculatát alakító tényezők tanulmányozása. Megfigyelési szempontok szerinti adatgyűjtés, közös megbeszélés
- A bejárt terület helyszínrajzának összevetése a személyes tapasztalatokkal
- A településmakett folytatása a közösségi terek, középületek megtervezésével, megépítésével
- A végzett munka értékelése, a tervektől való eltérések vizsgálata, a továbbfejlesztés lehetőségeinek megbeszélése

TÉMAKÖR: Közlekedés – közlekedés egykor és ma

ÓRASZÁM: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- jártasságot szerez a gyakorlati problémamegoldás feltételeinek és lépéseinek meghatározásában.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri a közlekedési hálózatok szerepét, fontosságát a települések kialakulásában, fejlődésében, a település lakóinak életminőségében.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Együttműködési készségek fejlesztése munkatevékenységek tervezése és végzése során – Ok-okozati összefüggések felismerése – Információgyűjtési, -rendszerezési, -értelmezési képességek fejlesztése – Az adott kor technikai fejlettsége és az alkalmazott anyagok, technológiák közötti összefüggések felismerése – Szabálykövető magatartás fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> – jármű, – navigáció, – közlekedési rendszer, – közlekedésbiztonság 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Vizuális kultúra – Digitális kultúra – Földrajz – Természettudomány

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A városi és a közúti közlekedés rendszereinek megismerése – A vízi és a légi közlekedés – A közlekedés fejlődése, találmányok és feltalálók a közlekedéstörténetben – információgyűjtés, -rendszerezés – Gyalogos közlekedés helye, alkalmazkodás a közlekedési szituációkhoz – Közlekedésbiztonsági ismeretek – A közlekedéssel kapcsolatos foglalkozások, szakmák – A közlekedés infrastruktúrájának modellezése a településmaketten 		

TEVÉKENYSÉGEK

- A tanulók közlekedési szokásainak (iskolába járás) feltérképezése, az adatok elemzése
- A település közlekedési infrastruktúrájának tanulmányozása
- Irányított információgyűjtés a közlekedés fejlődéséről, a legfontosabb találmányokról, jelentős feltalálókról, különös tekintettel a magyar vonatkozásokra. Információk megosztása
- A településmakett úthálózatának befejezése, a közlekedés jelzőrendszereivel való kiegészítése – például útburkolati jelek, közlekedési táblák, jelzőlámpák, gyalogos-átkelőhelyek, parkolók
- Közlekedési helyzetek szimulálása a terepasztalon

TÉMAKÖR: Lakás, lakókörnyezet – a lakás jellemzői, lakástípusok, funkciók, helyiségek, karbantartási munkák

ÓRASZÁM: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- jártasságot szerez a gyakorlati problémamegoldás feltételeinek és lépéseinek meghatározásában.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- lakásalaprajzot tervez – akár tervezőprogram segítségével – megadott létszámú család számára;
- berendezett lakásmakettet készít;
- alaprajzok tanulmányozása során megismeri a lakás jellemző helyiségeit, azok funkcióját, egymással való kapcsolatát.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Ok-okozati összefüggések felismerése – Jellemző tulajdonságok és igények közötti összefüggések értelmezése – Az elvont gondolkodás fejlesztése – A lakás kialakítása (építése) és a külső hatások elleni védelem összefüggésének felismerése (feladat – anyag – technológia) – A lakás fizikai adottságai és a benne folyó tevékenységek közötti kapcsolat felismerése, elemzése – Épület, lakás alaprajzának értelmezése és összevetése a valósággal – A lakásalaprajz jellemzői – A lakás helyiségeinek csoportosítása – A helyiségek egymással való kapcsolatának elemzése – A lakás beosztásának, az egyes helyiségek egymással való kapcsolatának jelentősége, szerepe – Lakásalaprajz tervezése, lakásmakett készítése – Információk gyűjtése a lakásban előforduló legfontosabb állagmegóvási, karbantartási munkákról – Szagtalanítás, védekezés a kártevők ellen – Környezetbarát anyagok és eljárások alkalmazása a tevékenység során – A hagyományos tisztítószeres és eljárások alkalmazása és a környezetvédelem összefüggéseinek felismertetése – A tevékenységgel érintett foglalkozások, szakmák 	<ul style="list-style-type: none"> – alaprajz, – helyszínrajz, – tájolás, – fizikai jellemzők, – egyéni és közösségi terek, – háztartási és higiénés terület, – közlekedők, – tárolók, – szabad terület, – állagmegóvás, karbantartás, – mázolás, festés, tapétázás, burkolás, – takarítás, tisztítószer, – környezetvédelem, – tudatos fogyasztói magatartás, – fenntarthatóság 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Matematika – Vizuális kultúra – Digitális kultúra – Természettudomány

TEVÉKENYSÉGEK

- Saját lakás leírása szóban – elbeszélés utáni rajzolás
- Ismert épület bejárása új megfigyelési szempontok meghatározásával, vázlatkészítés
- Lakásalaprajzok tanulmányozása megadott szempontok szerint, azonosságok megfogalmazása, szükségszerűségek felismerése
- A megbeszélte szempontok szerint lakásalaprajz tervezése, lehetőleg digitális alkalmazás segítségével
- A lakástervek elemzése, megvitatása, lakásmakett készítése

- Különböző háztartási vegyszerek címkéinek tanulmányozása a felhasználás, tárolás, balesetveszély szempontjai szerint
- Baleseti források azonosítása, megtörtént balesetek elemzése, elsősegélynyújtási szabályok megbeszélése

TÉMAKÖR: Kertészeti technológiák - Zöldségfélék, gyógynövények termesztése az iskolakertben

ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanításának célja, hogy alapvető kertészeti ismeretek közvetítésével, a tanulók életkorának megfelelő kertművelési, -ápolási technikák elsajátításával, begyakorlásával biztosítsa a környezet- és egészségtudatos életvitel vezetésének feltételeit.

Az iskolakertben végzett munka – biztonságos, felnőttek által irányított kertművelés – megteremti a feltételrendszerét annak, hogy a tanulók döntéseikért, cselekedeteikért és azok következményeiért felelősséget vállaljanak, felelősségtudatuk elmélyüljön. Lehetőséget teremt arra, hogy a tanulók a gyakorlatban tapasztalhassák meg a munkamegosztás jelentőségét, az egyénenként, kis csoportokban végzett munka összehadódó értékét, az együttműködés jelentőségét, az értékteremtés, az alkotás örömeit, a munka megbecsülését. Ezek együttesen szolgálják a teljes nevelési folyamatot átható, munkára, életpálya-építésre, együttműködésre és kölcsönös tiszteletadásra nevelés megvalósítását, az önismeret, a társas kultúra fejlesztését.

A rendszeresen végzett kerti munka az egészséges testmozgáson túl a lelki egészség megőrzésének is egyik eszköze.

A környezeti nevelés terén a környezet ismeretén alapuló tudatosságot alakítunk ki. A tantárgy tanítása során a tanuló megtapasztalja az erőforrások tudatos, takarékos használatát (pl. locsolás-esővízgyűjtés, komposztálás stb.), a felelősségteljes gazdálkodás gyakorlatát. Így válik napjai részévé a javakkal való észszerű gazdálkodás, s megtanulja mérlegelni döntései következményeit és kockázatát.

Hangsúlyos a fenntarthatóságra nevelés: az iskolakert nemcsak segít megismertetni a természetet, hanem felelős, gondozói magatartás kialakítását is szolgálja. Ebben gyakorlati tapasztalatokkal támogatja a természetismeret, a hittan és etika fenntarthatósággal, a természeti környezetünk iránti felelősséggel kapcsolatos tartalmait.

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;
- környezeti, fenntarthatósági szempontokat is mérlegelve, céljainak megfelelően választ a rendelkezésre álló anyagokból;
- tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;
- terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával osztja meg;
- a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;
- önismeretére építve vállal feladatokat, szem előtt tartva a csapat eredményességét;

- a csoportban feladata szerint tevékenykedik, tudását megosztja;
- alkalmazkodik a változó munkafeladatokhoz, szerepelvárásokhoz; vezetőként tudatosan vezeti a csoport döntési folyamatát;
- megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben;
- tisztában van a saját, a családi és a társadalmi erőforrásokkal és az azokkal való hatékony és tudatos gazdálkodás módjaival;
- ismeri az egyes modulokhoz kapcsolódó foglalkozások jellemzőit, ezekkel kapcsolatban megfogalmazza saját preferenciáit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A munkatevékenység értékteremtő lényegének, felelősségének értelmezése – Tervezési folyamat során gazdálkodási szempontok alkalmazása – Digitális alkalmazások használatával információk, adatok rendezése, értelmezése – Tevékenységek, beavatkozások környezeti és gazdasági következményének mérlegelése – Döntéshozatal során ismeretek alkalmazása, véleményformálás, konszenzusra jutás – Cselekvő tudatosság alkalmazása – Önismeret, társas kompetenciák, munkakultúra fejlesztése, csapatban végzett munkatevékenységek során, különböző szerepekben – Véleményformálás támogatása a mezőgazdaság, a gazdák tevékenységéről, az ágazat jelentőségéről – Kertészeti alapismeretek – A környezeti állapot mérésének, értékelésének eljárásai, eszközei; az időjárás változásainak követése, értékelése a növénytermesztés vonatkozásában – Az egyes műveletek végzésének szerszámai, eszközei és használatuk – Növények ivartalan szaporítása; szaporítási módok: hajtásdugványozás, tőosztás, levéldugványozás, bujtás – Zöldségfélék, fűszer- és gyógynövények szaporítása, termesztése, palántanevelés; szaporítás növényi részekkel: 	<ul style="list-style-type: none"> – növények ivaros és ivartalan szaporítása, – palánta, tőosztás, dugványozás, bujtás, – gazdálkodás, a termőterület kihasználtsága; – a termesztési folyamat munkaműveletei; – mezőgazdasági ágazatok, – gazdaságok; – hagyományos és nagyüzemi gazdálkodás; – élelmiszerek előállítása 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Matematika – Vizuális kultúra – Digitális kultúra – Földrajz – Természettudomány

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>dughagymával, fiókhagymával, gumóval</p> <ul style="list-style-type: none"> – A növénytársítás szabályai: gyógynövények, dísznövények a zöldségágyban; a növények egymásra gyakorolt hatása; vetési, termesztési terv; az ágyásban egymást követő növények termesztésének tervezése, a termőterület maximális kihasználásával – Kertművelés és -ápolás – A gazdasági év munkarendje – Kertészeti munkák: az iskolakerti környezet értékelésén alapuló beavatkozások tervezése; kertgondozás; a felhasználásra érett növényi részek betakarítása – Baleset-megelőzési szabályok – Élelmiszer-termelés, -feldolgozás – Az élelmiszer-termelés hagyományai, értékei, hungarikumai: élelmiszer-termelés hazánkban; mezőgazdasági ágazatok, termékek; a betakarított növényi részek felhasználása, feldolgozása – Pályaorientáció – A tanórai tevékenységekhez kötődő (mezőgazdasági, élelmiszeripari) szakmák, foglalkozások; gazdák és gazdaságok hazánkban és Európában – Tanulási utak a megismert szakmák megszerzéséhez 		

TEVÉKENYSÉGEK

- Környezeti megfigyelések, értékelések végzése
- Szerszámoskamra rendje, szerszámok gondozása
- Ivartalan szaporítási módok alkalmazása a rendelkezésre álló növényeken
- Növénytermesztés ivartalan szaporítási módokkal, hajtatasos növénytermesztéssel az iskolakert lehetőségei szerint
- Zöldségtermesztés tervezése

TÉMAKÖR: Háztartásökonómia - Táplálkozás és ételkészítés; Textiltechnika

ÓRASZÁM: 7 óra

Táplálkozás és ételkészítés

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;
- a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;
- részt vesz a munkavégzési szabályok megalkotásában, betartja azokat;
- felméri és tervezi a tevékenység munkavédelmi szabályait;
- a csoportban feladata szerint tevékenykedik, tudását megosztja;
- megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben;
- alkalmazkodik a változó munkafeladatokhoz, szerepelvárásokhoz; vezetőként tudatosan vezeti a csoport döntési folyamatát;
- felismeri saját felelősségét életvezetése megtervezésében és megszervezésében, tudatosan gazdálkodik a rendelkezésre álló anyagi és nem anyagi erőforrásokkal;
- ismeri az egyes modulokhoz kapcsolódó foglalkozások jellemzőit, ezekkel kapcsolatban megfogalmazza saját preferenciáit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A táplálkozás jelentőségének értelmezése az egészségtudatos életvitelben – Fogyasztói tudatosság alkalmazása az egészséges táplálkozás – mint önérdék – mentén – Rugalmas alkalmazkodás döntési helyzetekben – Kezdeményező és kitartó munkavégzés alkalmazása – Táplálkozás az egészségtudatos életvitelben – Élelmiszerek, ételek, tápanyagok – Konyhatechnikai eljárások – A felhasznált élelmiszerek eredete, forrásai – A felhasznált élelmiszerek tulajdonságai – Az ételkészítés folyamata – Az ételkészítés, terítés, tálalás eszközei – Biztonságos élelmiszer-, ételkészítés, étel – A magyar konyha értékei, hagyományai – Hungarikumok, tájjellegű ételek – A tanórai tevékenységekhez kötődő szakmák, foglalkozások, tanulási utak 	<ul style="list-style-type: none"> – táplálkozás és egészség; – élelmiszer, étel, – tápanyag, – tápanyagszükséglet, – szénhidrátban gazdag élelmiszerek; – fehérjékben gazdag élelmiszerek; – étkezési zsírok; – vitaminban és ásványi anyagokban gazdag élelmiszerek; – fűszerek, – tésztalazítók, – ételkészítési eljárások, – magyar konyha, – tájjellegű ételek 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Vizuális kultúra – Digitális kultúra – Természettudomány

TEVÉKENYSÉGEK

- „Okostányér” elemzése, élelmiszertípusok beazonosítása. Főbb élelmiszertípusok vizsgálata, kóstolása, értékelése (pl. zöldségek, gyümölcsök, tejtermékek stb.)
- Heti étrend elemzése, értékelése megadott szempontok szerint
- Fogyasztói kosár készítése – élelmiszerek csoportosítása megadott szempontok szerint
- Ét elkészítési gyakorlatok tervezése, kivitelezése, különféle alapanyagok kiválasztása, mérése, előkészítése, konyhatechnikai eljárások alkalmazása
- Az elkészült ételek kóstolása, értékelése. A munkaszervezés, munkavégzés értékelése
- Terítési gyakorlat. Egyes ételek fogyasztásához használt eszközök beazonosítása, használata
- Receptgyűjtés megadott szempontok szerint
- Látogatás élelmiszer-feldolgozó üzemben vagy piacon. Film megtekintése a témában

Textiltechnika

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;
- környezeti, fenntarthatósági szempontokat is mérlegelve, céljainak megfelelően választ a rendelkezésre álló anyagokból;
- terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával osztja meg;
- alkalmazza a forma és funkció összefüggéseit, önállóan választ szerszámot, eszközt;
- részt vesz a munkavégzési szabályok megalkotásában, betartja azokat;
- megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben;
- felismeri a technikai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatát.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Kreatív alkotás alkalmazása – Véleményformálás támogatása a témához kapcsolódó kulturális örökségünkről – Textil alapanyagok és félkész termékek – Szövött és hurkolt textíliák előállításának kézműves technológiai és eszközei – Textíliák díszítésének technológiai és eszközei – Anyagok biztonságos megmunkálása – Viseletek, hagyományok, hungarikumok – A tanórai tevékenységekhez kötődő szakmák, foglalkozások, tanulási utak 	<ul style="list-style-type: none"> – textil alapanyagok, – textilkészítési eljárások, – kézi varrás, – hímzés, – textílfélék csoportosítása, – ruházat, – viselet, – a ruházat gondozása 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Vizuális kultúra – Digitális kultúra – Hon- és népismeret – Természettudomány

TEVÉKENYSÉGEK

- Textilek anyagvizsgálata, alapanyagok beazonosítása, csoportosítása. Még nem alkalmazott textilkészítési eljárások kipróbálása (fonás, csomózás, nemezélés, szövés, hurkolás)
- Textíliák díszítése: Még nem alkalmazott festési mód kipróbálása

- Hímzések, díszítmények: Saját vagy választott vidék hímzésének, motívumainak rajzolása, öltéstípusainak kipróbálása, alkalmazásuk ruházaton
- Látogatás múzeumban, tájházban, alkotóházban, népi együttesnél, vagy film megtekintése a témában. Megfigyelési szempontok szerinti adatgyűjtés

6. ÉVFOLYAM

Ebben a nevelési-oktatási évfolyamban a tantárgy tanításának középpontjában a település, a települést meghatározó épületek, a közlekedési infrastruktúra, a lakás, lakókörnyezet áll. A tanórai modellezési, makettépítési feladatokon keresztül a tanuló a környezetéről szerzett tapasztalatait rendszerezi, megismeri a települések szerkezetét, a lakóépületek és a természeti környezet közötti kapcsolatot, a településeken található legfontosabb középületeket, közintézményeket. Felismeri a közlekedési hálózatok szerepét, fontosságát a települések kialakulásában, fejlődésében, a település lakóinak életminőségében. Eligazodik egyszerű építészeti vázlatokon, helyszínrajzot értelmez. Lakásterveket, modelleket készít, melyen keresztül megismeri a lakás jellemző helyiségeit, azok funkcióját, egymással való kapcsolatát, az alaprajz és a berendezés közötti kapcsolatot, a legfontosabb karbantartási, állagmegóvási munkákat. Az információgyűjtés, tervezés során lehetőség van különböző digitális eszközök, alkalmazások, például tervezőprogramok használatára.

Irányítással, egyszerűbb anyagvizsgálati módszerekkel információt szerez a felhasznált anyagok tulajdonságairól. Anyagválasztásnál értékeli a megismert anyagok jellemzőit a felhasználhatóság szempontja szerint.

Tevékenységét irányítással tervezi. Terveit szóban, rajzban megosztja. A terv szerinti lépések megtartásával, külső ellenőrzéssel halad alkotótevékenységében. Érti a forma és funkció összefüggéseit, ajánlat mentén választ szerszámot, eszközt. A szerszámokat és eszközöket tanári útmutatás segítségével használja. A munkavégzési szabályokat betartja. Csoportmunkában tevékenykedik, a szabályokat betartja, betartatja. Felismeri az egyes műveletek baleseti veszélyeit, tisztában van a védőeszközök használatának szükségességével. A csoportban feladata szerint dolgozik, segítséget kér, segítséget ad.

Felismeri az elkészült produktum tervtől való eltérésének ok-okozati összefüggéseit. Megérti a munkatevékenység értékteremtő lényegét.

Megadott szempontok szerint környezetét jellemzi. Felismeri a környezeti tapasztalások, megfigyelések közötti ok-okozati összefüggéseket. Tevékenységének következményeit mérlegeli.

Konkrét munkatevékenységek, témák vonatkozásában ismeri azok múltbéli és a jelenben tapasztalható megvalósulását. A probléma megoldásához, tanári támogatással, több úton közelít. A problémamegoldás során irányítottan választ stratégiát.

Érti a jóllét fogalmát. Ismeri az ok-okozati összefüggéseket döntései egészségére gyakorolt hatásáról. Ismeri a döntés-előkészítés, döntés folyamatának elemeit. Hibás döntését felismeri. Döntésén segítséggel változtat.

Közvetlen – megtapasztalható – környezetére vonatkoztatva végzi az elemzést és az alkalmazást. Ismeri az egyes technológiai folyamatok végzése során felhasznált anyagok környezeti hatását. Ismeri az emberi tevékenység eredményeként kialakuló globális

problémákat és a lokális felelősségre épülő tevékenységi lehetőségeket. Ismeri fogyasztási szokásainak egészségre és környezetre gyakorolt hatását.

A munkavégzés során figyel társaira, a környezetre, a terv szerinti haladásra. Probléma esetén segítséget kér. Ismeri a csapat feladatrendszerét. Változó szerepekben vállal feladatokat. Ismeri a csoportmunka kereteit, elfogadja a csoport döntéseit, a delegált feladatokat. Részfeladatait pontosan, felelősséggel végzi.

Ismeri az egyes foglalkozások jellemzőit, helyét a termelési, szolgáltatási rendszerekben.

AZ 6. ÉVFOLYAMON A TECHNIKA ÉS TERVEZÉS TANTÁRGY ALAPÓRASZÁMA: 36 ÓRA, HETI 1 ÓRA.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Óraszám
Modell- és makettépítés technológiái	4
Település – a település kialakulása, településtípusok	3
Építészet – forma és funkció, anyagok és szerkezetek	4
Köztterek, közösségi terek, középületek	4
Közlekedés – közlekedés egykor és ma	3
Lakás, lakókörnyezet – a lakás jellemzői, lakástípusok, funkciók, helyiségek, karbantartási munkák	5
Kertészeti technológiák: Zöldségfélék, gyógynövények termesztése az iskolakertben	6
Háztartásökonómia: Táplálkozás és ételkészítés; Textiltechnika	7
Összes óraszám:	36

TÉMAKÖR: Modell- és makettépítés technológiái

ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti a munkatevékenység értékteremtő lényegét;
- felismeri a környezeti tapasztalások, megfigyelések ok-okozati összefüggéseit;
- felismeri az egyes műveletek baleseti veszélyeit;
- elemi műszaki rajzi ismereteit alkalmazza a tervezés során;
- alkalmazza a vetületi ábrázolást.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri a méretmegadás elemeit;
- felismeri a méretarányos kicsinyítés, nagyítás feladatát, jelentőségét;
- ismeri a vetületi ábrázolást;
- irányítással, egyszerűbb anyagvizsgálati módszerekkel információkat szerez a modellezés során felhasznált anyagok tulajdonságairól, például természetes és mesterséges faanyagok, műanyagok, fémek, papírok, textilek, képlékeny anyagok.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A szabályok szükségességének belátása, a szabálykövető magatartás fejlesztése – A térszemlélet és az elvont gondolkodás fejlesztése – A tapasztalati úton történő információgyűjtés képességének fejlesztése – Ok-okozati összefüggések felismerése – A modellezés, makettépítés feladata, jelentősége – A modell és a makett közötti különbségtétel – A mérés célja, fontossága – Mérőeszközök alkalmazása – Mérés milliméteres pontossággal – Műszaki ábrázolás alapismereteinek elsajátítása – Méretmegadás elemei, szabályai – Vetületi ábrázolás, méretarány alkalmazása, a méretarányos kicsinyítés, nagyítás jelentősége – Rajzolvasási gyakorlatok. A valóság és az ábra összefüggéseinek felismerése – A modellezéshez felhasználható anyagok (például papír, fa, műanyag, fém, textil, agyag vagy egyéb képlékeny anyag) tulajdonságainak megismerése egyszerűbb anyagvizsgálati módszerekkel (szemrevételezés, próba, összehasonlítás, mérés alapján) – Különböző profilok, szerkezetek építése, terhelési próba végzése – Az anyagok megmunkálásához, alakításához, szereléséhez szükséges technológiák, szerszámok megismerése, célszerű, balesetmentes használatuk elsajátítása 	<ul style="list-style-type: none"> – modell, makett, – mérés, – mérőeszköz, – mérési pontosság, – méretmegadás elemei és szabályai, – vonalfajták, – méretszám, méretarány, – kicsinyítés, nagyítás, – vetület, – az elvégzett feladatokhoz kapcsolódó technológiák és szerszámok, eszközök megnevezése 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Matematika – Vizuális kultúra – Digitális kultúra – Természettudomány

TEVÉKENYSÉGEK

- Modellek és makettek megfigyelése megadott szempontok szerint, azonosságok, különbségek megfogalmazása, a modell-, illetve makettkészítés jelentőségének felismerése
- A műszaki rajz szükségességének felismerése térbeli alakzatok, tárgyak és róluk készült műszaki rajzok, axonometrikus ábrák tanulmányozásán, elemzésén keresztül. A valóság és az ábra közötti kapcsolat, megfelelés azonosítása
- Mérőeszközök használata, mérés milliméter pontossággal

- Műszaki rajzok értelmezése, a műszaki ábrázolás jelképeinek, szabályainak megismerése, azonosítása
- Vetületi ábra, egyszerű műszaki rajz készítése szabadkézzel, majd szerkesztéssel geometrikus testekről
- A modellezéshez, makettépítéshez felhasználható anyagok néhány tulajdonságának megismerése egyszerűbb anyagvizsgálati módszerekkel
- A rendelkezésre álló szerszámok és a velük végezhető műveletek megismerése, gyakorlása
- Azonos anyagú, különböző profilú rudak terheléspróbája
- Térbeli szerkezetek, tornyok építése rudakból, stabilitásuk, terhelhetőségük vizsgálata

TÉMAKÖR: Település – a település kialakulása, településtípusok

ÓRASZÁM: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- jártasságot szerez a gyakorlati problémamegoldás feltételeinek és lépéseinek meghatározásában.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a legfontosabb településfajtákat, azok jellemzőit;
- összehasonlítja a különböző településtípusokhoz kötődő életformákat, azonosságokat, különbségeket fogalmaz meg;
- összehasonlítja a különböző életformákhoz kötődő lakó- és gazdasági épületeket;
- ismereteket gyűjt a saját településéről;
- elemzi a lakóépületek és a természeti környezet közötti kapcsolatot;
- átlátja a lakóház tervezésének szempontjait – alaprajz, tájolás, épület alakja;
- lakóépületet tervez megadott szempontok és méretarány alapján;
- lakóépület-makettet épít egyszerű geometrikus testek felhasználásával.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Ok-okozati összefüggések felismerése – Jellemző tulajdonságok és igények közötti összefüggések értelmezése – Véleményformálás támogatása a természeti és a lakókörnyezet kapcsolatának felismeréséhez – Véleményformálás támogatása a technológiai fejlődés és a társadalmi gazdasági fejlődés kapcsolatának felismeréséhez – Információgyűjtési, -rendszerezési, -értelmezési képességek fejlesztése – A települések kialakulása – Különböző településtípusokhoz (város, falu) és életformákhoz (pl. gazdálkodás) 	<ul style="list-style-type: none"> – lakóhely, – település, – város, falu, – mezőgazdaság, – ipar, – városiasodás, – városodás, – urbanizáció, – ház (családi ház, sorház, toronyház, lakópark), – kert, – gazdasági épület, – melléképület, – lakás, 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Matematika – Vizuális kultúra – Digitális kultúra – Természettudomány

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
kötődő lakó- és gazdasági épületek tanulmányozása, összehasonlítása – A lakóépületek és a természeti környezet kapcsolatának elemzése – Információk gyűjtése a saját településről, annak történetéről – Lakóépületek típusai – Lakóépület-makett készítése egyszerű geometrikus testekből	– udvar, – alaprajz, – homlokzat, tető, – nyílászárók, – az építkezés menete	

TEVÉKENYSÉGEK

- Információk gyűjtése a települések kialakulásáról, az egyes éghajlati viszonyok jellegzetes lakóépületeiről megadott szempontok szerint. Az információk rendszerezése, megosztása
- Településmakett elkezdése közös döntések megfogalmazásával: a makett méretarányának meghatározása, a lakóövezet kijelölése, az utcahálózat megrajzolása, a telkek kiosztása, a lakóépületek jellegének meghatározása
- Lakóépület-makett készítése egyéni munkában a közös döntéseknek megfelelően
- A település régen és ma – a lakóhely egy tere, része változásainak nyomon követése
- A mi falunk, városunk: útikalauz készítése

TÉMAKÖR: Építészet – forma és funkció, anyagok és szerkezetek

ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- jártasságot szerez a gyakorlati problémamegoldás feltételeinek és lépéseinek meghatározásában;
- anyagválasztásnál elemzi a megismert anyagok jellemzőit a felhasználhatóság szempontja szerint.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- azonosítja a lakóház részeit – alap, tartószerkezet, falazat, nyílászárók, homlokzat, tető;
- ismereteket gyűjt a régi korok épületeiről, építőanyagairól, a hagyományos népi építészet épületeiről, építőanyagairól;
- információkat gyűjt építőanyagokról, építőipari szakmákról;
- megtervezi a lakóépület közvetlen környezetét – kert, gazdasági épületek;
- modellezi a lakóépületek környezetét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Ok-okozati összefüggések felismerése – Jellemző tulajdonságok és igények közötti összefüggések értelmezése – Véleményformálás támogatása a természeti és a lakókörnyezet kapcsolatának felismeréséhez – Digitális alkalmazások használatával információk, adatok rendezése, értelmezése – A munkatevékenység értékteremtő lényegének értelmezése – Az adott kor technikai fejlettsége és az alkalmazott anyagok, technológiák közötti összefüggések felismerése – A társadalmi munkamegosztás lényegének, az egyes foglalkoztatási ágazatok jelentőségének értelmezése – Építményekre ható hatások és az építményekkel kapcsolatos követelmények elemzése, összehasonlítása – Régi korok jellemző épületeinek, a hagyományos népi építészet építményeinek, építőanyagainak tanulmányozása, elemzése – Az egyes tájegységek jellegzetességei – lakó-, gazdasági és középületek alakja, elrendezése –, a használt anyagok és építési technológiák közötti kapcsolatok feltárása, elemzése – A modern kor építésze – iparosított technológia, vasbeton szerkezetek, építőipari gépek – Az építészet építőanyagainak, építőipari foglalkozások tanulmányozása, elemzése	<ul style="list-style-type: none"> – építészet, – épület, építmény, – alapozás, – vízszigetelés, – hőszigetelés, – tájolás, – természetes (szoláris) energia, – passzív napenergia, – benapozottság, árnyékolás, – kő, fa, föld, agyag, vályog, téglá, pala, cserép, beton, vasbeton, üveg, – kötőanyag, – teherhordó szerkezet, – mennyezet, – tetőszerkezet, – panel	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Matematika – Vizuális kultúra – Digitális kultúra – Történelem – Természettudomány – Hon- és népismeret

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az építőanyagok és építési technológiák, építőipari foglalkozások közötti kapcsolatok feltárása, elemzése – A lakóépület-makett közvetlen környezetének kialakítása 		

TEVÉKENYSÉGEK

- Információk gyűjtése az egyes történelmi korok, tájegységek jellemző épületeiről, a felhasznált anyagokról, technológiákról. Az információk rendszerezése, megosztása
- Látogatás egy építkezésen vagy film megtekintése egy építkezésről. Megfigyelési szempontok szerinti adatgyűjtés, megbeszélés
- Információgyűjtés a végzett tevékenységekhez kötődő szakmákról, tanulási utakról
- A lakóházmakett környezetének megtervezése és kialakítása

TÉMAKÖR: Közterek, közösségi terek, középületek

ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- jártasságot szerez a gyakorlati problémamegoldás feltételeinek és lépéseinek meghatározásában.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megnevezi a településeken található legfontosabb középületeket, közintézményeket;
- egy adott terület helyszínrajzát értelmezi, összeveti a valósággal, például nyomtatott, interneten elérhető térképek, fényképek alapján;
- eligazodik egyszerű építészeti vázlatokon;
- a társakkal együttműködve településmodellt tervez;
- csoportban településmodellt épít.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Együttműködési készségek fejlesztése munkatevékenységek tervezése és végzése során – Ok-okozati összefüggések felismerése – Jellemző tulajdonságok és igények közötti összefüggések értelmezése – Az elvont gondolkodás fejlesztése – Digitális alkalmazások használatával információk, adatok rendezése, értelmezése – A település arculatát alakító tényezők tanulmányozása 	<ul style="list-style-type: none"> – középület, – közintézmény, – közösségi épület, – szolgáltatás, – helyszínrajz 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Matematika – Vizuális kultúra – Digitális kultúra – Hon- és népismeret – Természettudomány

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az emberek mindennapos tevékenysége (munka, háztartás, szabadidő) és a településtípusok (épületek, építmények, szabad területek és infrastruktúrák) közötti kapcsolatok feltárása – Különböző közösségi épületek feladata. Helyszínrajzok tanulmányozása, elemzése – Adott terület helyszínrajzának értelmezése és összevetése a valósággal – Településmakett készítése 		

TEVÉKENYSÉGEK

- Tanulmányi séta az iskola közvetlen környezetében, a település arculatát alakító tényezők tanulmányozása. Megfigyelési szempontok szerinti adatgyűjtés, közös megbeszélés
- A bejárt terület helyszínrajzának összevetése a személyes tapasztalatokkal
- A településmakett folytatása a közösségi terek, középületek megtervezésével, megépítésével
- A végzett munka értékelése, a tervektől való eltérések vizsgálata, a továbbfejlesztés lehetőségeinek megbeszélése

TÉMAKÖR: Közlekedés – közlekedés egykor és ma

ÓRASZÁM: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- jártasságot szerez a gyakorlati problémamegoldás feltételeinek és lépéseinek meghatározásában.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri a közlekedési hálózatok szerepét, fontosságát a települések kialakulásában, fejlődésében, a település lakóinak életminőségében.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Együttműködési készségek fejlesztése munkatevékenységek tervezése és végzése során – Ok-okozati összefüggések felismerése – Információgyűjtési, -rendszerezési, -értelmezési képességek fejlesztése – Az adott kor technikai fejlettsége és az alkalmazott anyagok, technológiák közötti összefüggések felismerése – Szabálykövető magatartás fejlesztése – A városi és a közúti közlekedés rendszereinek megismerése 	<ul style="list-style-type: none"> – jármű, – navigáció, – közlekedési rendszer, – közlekedésbiztonság 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Történelem – Vizuális kultúra – Digitális kultúra – Földrajz – Természettudomány

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A vízi és a légi közlekedés – A közlekedés fejlődése, találmányok és feltalálók a közlekedéstörténetben – információgyűjtés, -rendszerezés – Gyalogos közlekedés helye, alkalmazkodás a közlekedési szituációkhoz – Közlekedésbiztonsági ismeretek – A közlekedéssel kapcsolatos foglalkozások, szakmák – A közlekedés infrastruktúrájának modellezése a településmaketten 		

TEVÉKENYSÉGEK

- A tanulók közlekedési szokásainak (iskolába járás) feltérképezése, az adatok elemzése
- A település közlekedési infrastruktúrájának tanulmányozása
- Irányított információgyűjtés a közlekedés fejlődéséről, a legfontosabb találmányokról, jelentős feltalálókról, különös tekintettel a magyar vonatkozásokra. Információk megosztása
- A településmakett úthálózatának befejezése, a közlekedés jelzőrendszereivel való kiegészítése – például útburkolati jelek, közlekedési táblák, jelzőlámpák, gyalogos-átkelőhelyek, parkolók
- Közlekedési helyzetek szimulálása a terepasztalon

TÉMAKÖR: Lakás, lakókörnyezet – a lakás jellemzői, lakástípusok, funkciók, helyiségek, karbantartási munkák

ÓRASZÁM: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- jártasságot szerez a gyakorlati problémamegoldás feltételeinek és lépéseinek meghatározásában.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- lakásalaprajzot tervez – akár tervezőprogram segítségével – megadott létszámú család számára;
- berendezett lakásmakettet készít;
- alaprajzok tanulmányozása során megismeri a lakás jellemző helyiségeit, azok funkcióját, egymással való kapcsolatát.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Ok-okozati összefüggések felismerése – Jellemző tulajdonságok és igények közötti összefüggések értelmezése – Az elvont gondolkodás fejlesztése – Digitális alkalmazások használatával információk, adatok rendezése, értelmezése – Digitális technológiák alkalmazása a tervezésben – A lakás kialakítása (építése) és a külső hatások elleni védelem összefüggésének felismerése (feladat – anyag – technológia) – A lakás fizikai adottságai és a benne folyó tevékenységek közötti kapcsolat felismerése, elemzése – Épület, lakás alaprajzának értelmezése és összevetése a valósággal – A lakásalaprajz jellemzői – A lakás helyiségeinek csoportosítása – A helyiségek egymással való kapcsolatának elemzése – A lakás beosztásának, az egyes helyiségek egymással való kapcsolatának jelentősége, szerepe – Lakásalaprajz tervezése, lakásmakett készítése – Információk gyűjtése a lakásban előforduló legfontosabb állagmegóvási, karbantartási munkákról – Szagtalanítás, védekezés a kártevők ellen – Környezetbarát anyagok és eljárások alkalmazása a tevékenység során – A hagyományos tisztítószeres és eljárások alkalmazása és a környezetvédelem összefüggéseinek felismertetése – A tevékenységgel érintett foglalkozások, szakmák 	<ul style="list-style-type: none"> – alaprajz, – helyszínrajz, – tájolás, – fizikai jellemzők, – egyéni és közösségi terek, – háztartási és higiénés terület, – közlekedők, – tárolók, – szabad terület, – állagmegóvás, karbantartás, – mázolás, festés, tapétázás, burkolás, – takarítás, tisztítószer, – környezetvédelem, – tudatos fogyasztói magatartás, – fenntarthatóság 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Matematika – Vizuális kultúra – Digitális kultúra

TEVÉKENYSÉGEK

- Saját lakás leírása szóban – elbeszélés utáni rajzolás
- Ismert épület bejárása új megfigyelési szempontok meghatározásával, vázlatkészítés

- Lakásalaprajzok tanulmányozása megadott szempontok szerint, azonosságok megfogalmazása, szükségszerűségek felismerése
- A megbeszéltek szempontok szerint lakásalaprajz tervezése, lehetőleg digitális alkalmazás segítségével
- A lakástervek elemzése, megvitatása, lakásmakett készítése
- Különböző háztartási vegyszerek címkéinek tanulmányozása a felhasználás, tárolás, balesetveszély szempontjai szerint
- Baleseti források azonosítása, megtörtént balesetek elemzése, elsősegélynyújtási szabályok megbeszélése

TÉMAKÖR: Kertészeti technológiák - Zöldségfélék, gyógynövények termesztése az iskolakertben

ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanításának célja, hogy alapvető kertészeti ismeretek közvetítésével, a tanulók életkorának megfelelő kertművelési, -ápolási technikák elsajátításával, begyakorlásával biztosítsa a környezet- és egészségtudatos életvitel vezetésének feltételeit.

Az iskolakertben végzett munka – biztonságos, felnőttek által irányított kertművelés – megteremti a feltételrendszerét annak, hogy a tanulók döntéseikért, cselekedeteikért és azok következményeiért felelősséget vállaljanak, felelősségtudatuk elmélyüljön. Lehetőséget teremt arra, hogy a tanulók a gyakorlatban tapasztalhassák meg a munkamegosztás jelentőségét, az egyénenként, kis csoportokban végzett munka összeadódó értékét, az együttműködés jelentőségét, az értékteremtés, az alkotás örömét, a munka megbecsülését. Ezek együttesen szolgálják a teljes nevelési folyamatot átható, munkára, életpálya-építésre, együttműködésre és kölcsönös tiszteletadásra nevelés megvalósítását, az önismeret, a társas kultúra fejlesztését.

A rendszeresen végzett kerti munka az egészséges testmozgáson túl a lelki egészség megőrzésének is egyik eszköze.

A környezeti nevelés terén a környezet ismeretén alapuló tudatosságot alakítunk ki. A tantárgy tanítása során a tanuló megtapasztalja az erőforrások tudatos, takarékos használatát (pl. locsolás-esővízgyűjtés, komposztálás stb.), a felelősségteljes gazdálkodás gyakorlatát. Így válik napjai részévé a javakkal való észszerű gazdálkodás, s megtanulja mérlegelni döntései következményeit és kockázatát.

Hangsúlyos a fenntarthatóságra nevelés: az iskolakert nemcsak segít megismertetni a természetet, hanem felelős, gondozói magatartás kialakítását is szolgálja. Ebben gyakorlati tapasztalatokkal támogatja a természetismeret, a hittan és etika fenntarthatósággal, a természeti környezetünk iránti felelősséggel kapcsolatos tartalmait.

Zöldségfélék, gyógynövények termesztése az iskolakertben

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;
- környezeti, fenntarthatósági szempontokat is mérlegelve, céljainak megfelelően választ a rendelkezésre álló anyagokból;
- tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;
- terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával osztja meg;
- a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;
- önismeretére építve vállal feladatokat, szem előtt tartva a csapat eredményességét;
- a csoportban feladata szerint tevékenykedik, tudását megosztja;
- alkalmazkodik a változó munkafeladatokhoz, szerepeltvárásokhoz; vezetőként tudatosan vezeti a csoport döntési folyamatát;
- megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben;
- tisztában van a saját, a családi és a társadalmi erőforrásokkal és az azokkal való hatékony és tudatos gazdálkodás módjaival;
- ismeri az egyes modulokhoz kapcsolódó foglalkozások jellemzőit, ezekkel kapcsolatban megfogalmazza saját preferenciáit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A munkatevékenység értékteremtő lényegének, felelősségének értelmezése – Tervezési folyamat során gazdálkodási szempontok alkalmazása – Digitális alkalmazások használatával információk, adatok rendezése, értelmezése – Tevékenységek, beavatkozások környezeti és gazdasági következményének mérlegelése – Döntéshozatal során ismeretek alkalmazása, véleményformálás, konszenzusra jutás – Cselekvő tudatosság alkalmazása – Önismeret, társas kompetenciák, munkakultúra fejlesztése, csapatban végzett munkatevékenységek során, különböző szerepekben – Véleményformálás támogatása a mezőgazdaság, a gazdák tevékenységéről, az ágazat jelentőségéről – Kertészeti alapismeretek – A környezeti állapot mérésének, értékelésének eljárásai, eszközei; az időjárás változásainak követése, értékelése a növénytermesztés vonatkozásában	<ul style="list-style-type: none"> – növények ivaros és ivartalan szaporítása, – palánta, tőosztás, dugványozás, bujtás, – gazdálkodás, – a termőterület kihasználtsága; – a termesztési folyamat munkaműveletei; – mezőgazdasági ágazatok, – gazdaságok; – hagyományos és nagyüzemi gazdálkodás; – élelmiszerek előállítása	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Vizuális kultúra – Digitális kultúra – Természettudomány – Biológia

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az egyes műveletek végzésének szerszámai, eszközei és használatuk – Növények ivartalan szaporítása; szaporítási módok: hajtásdugványozás, tőosztás, levéldugványozás, bujtás – Zöldségfélék, fűszer- és gyógynövények szaporítása, termesztése, palántanevelés; szaporítás növényi részekkel: dughagymával, fiókhagymával, gumóval – A növénytársítás szabályai: gyógynövények, dísnövények a zöldségágyban; a növények egymásra gyakorolt hatása; vetési, termesztési terv; az ágyásban egymást követő növények termesztésének tervezése, a termőterület maximális kihasználásával – Kertművelés és -ápolás – A gazdasági év munkarendje – Kertészeti munkák: az iskolakerti környezet értékelésén alapuló beavatkozások tervezése; kertgondozás; a felhasználásra érett növényi részek betakarítása – Baleset-megelőzési szabályok – Élelmiszer-termelés, -feldolgozás – Az élelmiszer-termelés hagyományai, értékei, hungarikumai: élelmiszer-termelés hazánkban; mezőgazdasági ágazatok, termékek; a betakarított növényi részek felhasználása, feldolgozása – Pályaorientáció – A tanórai tevékenységekhez kötődő (mezőgazdasági, élelmiszeripari) szakmák, foglalkozások; gazdák és gazdaságok hazánkban és Európában – Tanulási utak a megismert szakmák megszerzéséhez 		

TEVÉKENYSÉGEK

- Környezeti megfigyelések, értékelések végzése
- Szerszámoskamra rendje, szerszámok gondozása
- Ivartalan szaporítási módok alkalmazása a rendelkezésre álló növényeken
- Növénytermesztés ivartalan szaporítási módokkal, hajtatasos növénytermesztéssel az iskolakert lehetőségei szerint

- Zöldségtermesztés tervezése

TÉMAKÖR: Háztartásökonómia: Táplálkozás és ételkészítés; Textiltechnika

ÓRASZÁM: 7 óra

Táplálkozás és ételkészítés

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;
- a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;
- részt vesz a munkavégzési szabályok megalkotásában, betartja azokat;
- felméri és tervezi a tevékenység munkavédelmi szabályait;
- a csoportban feladata szerint tevékenykedik, tudását megosztja;
- megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben;
- alkalmazkodik a változó munkafeladatokhoz, szerepelvárásokhoz; vezetőként tudatosan vezeti a csoport döntési folyamatát;
- felismeri saját felelősségét életvezetése megtervezésében és megszervezésében, tudatosan gazdálkodik a rendelkezésre álló anyagi és nem anyagi erőforrásokkal;
- ismeri az egyes modulokhoz kapcsolódó foglalkozások jellemzőit, ezekkel kapcsolatban megfogalmazza saját preferenciáit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A táplálkozás jelentőségének értelmezése az egészségtudatos életvitelben – Fogyasztói tudatosság alkalmazása az egészséges táplálkozás – mint önérdék – mentén – Rugalmas alkalmazkodás döntési helyzetekben – Kezdeményező és kitartó munkavégzés alkalmazása – Táplálkozás az egészségtudatos életvitelben – Élelmiszerek, ételek, tápanyagok – Konyhatechnikai eljárások – A felhasznált élelmiszerek eredete, forrásai – A felhasznált élelmiszerek tulajdonságai – Az ételkészítés folyamata – Az ételkészítés, terítés, tálalás eszközei – Biztonságos élelmiszer-, ételkészítés, étel 	<ul style="list-style-type: none"> – táplálkozás és egészség; – élelmiszer, étel, – tápanyag, tápanyagszükséglet – szénhidrátban gazdag élelmiszerek; – fehérjékben gazdag élelmiszerek; – étkezési zsírok; – vitaminban és ásványi anyagokban gazdag élelmiszerek; – fűszerek, – tésztalazítók, – ételkészítési eljárások, – magyar konyha, – tájjellegű ételek 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Matematika – Vizuális kultúra – Digitális kultúra – Hon- és népismeret

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A magyar konyha értékei, hagyományai – Hungarikumok, tájjellegű ételek – A tanórai tevékenységekhez kötődő szakmák, foglalkozások, tanulási utak 		

TEVÉKENYSÉGEK

- „Okostányér” elemzése, élelmiszertípusok beazonosítása. Főbb élelmiszertípusok vizsgálata, kóstolása, értékelése (pl. zöldségek, gyümölcsök, tejtermékek stb.)
- Heti étrend elemzése, értékelése megadott szempontok szerint
- Fogyasztói kosár készítése – élelmiszerek csoportosítása megadott szempontok szerint
- Ét elkészítési gyakorlatok tervezése, kivitelezése, különféle alapanyagok kiválasztása, mérése, előkészítése, konyhatechnikai eljárások alkalmazása
- Az elkészült ételek kóstolása, értékelése. A munkaszervezés, munkavégzés értékelése
- Terítési gyakorlat. Egyes ételek fogyasztásához használt eszközök beazonosítása, használata
- Receptgyűjtés megadott szempontok szerint
- Látogatás élelmiszer-feldolgozó üzemben vagy piacon. Film megtekintése a témában

Textiltechnika

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;
- környezeti, fenntarthatósági szempontokat is mérlegelve, céljainak megfelelően választ a rendelkezésre álló anyagokból;
- terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával osztja meg;
- alkalmazza a forma és funkció összefüggéseit, önállóan választ szerszámot, eszközt;
- részt vesz a munkavégzési szabályok megalkotásában, betartja azokat;
- megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben;
- felismeri a technikai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatát.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Kreatív alkotás alkalmazása – Véleményformálás támogatása a témához kapcsolódó kulturális örökségünkről – Textil alapanyagok és félkész termékek – Szövött és hurkolt textíliák előállításának kézműves technológiai és eszközei – Textíliák díszítésének technológiai és eszközei – Anyagok biztonságos megmunkálása – Viseletek, hagyományok, hungarikumok – A tanórai tevékenységekhez kötődő szakmák, foglalkozások, tanulási utak 	<ul style="list-style-type: none"> – textil alapanyagok, – textilkészítési eljárások, – kézi varrás, – hímzés, – textíliák csoportosítása, – ruházat, – viselet, – a ruházat gondozása 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Vizuális kultúra – Digitális kultúra – Hon- és népismeret

TEVÉKENYSÉGEK

- Textilek anyagvizsgálata, alapanyagok beazonosítása, csoportosítása. Még nem alkalmazott textilkészítési eljárások kipróbálása (fonás, csomózás, nemezélés, szövés, hurkolás)
- Textíliák díszítése: Még nem alkalmazott festési mód kipróbálása
- Hímzések, díszítmények: Saját vagy választott vidék hímzésének, motívumainak rajzolása, öltéstípusainak kipróbálása, alkalmazásuk ruházaton
- Látogatás múzeumban, tájházban, alkotóházban, népi együttesnél, vagy film megtekintése a témában. Megfigyelési szempontok szerinti adatgyűjtés

7. ÉVFOLYAM

A nevelési-oktatási szakaszban a tanulási folyamat középpontjában a település és lakás legfontosabb technikai rendszerei, a közművek, a közszolgáltatások és a településeket összekötő közlekedési rendszerek állnak. A 7. évfolyamon a család által használt összetettebb műszaki rendszerek, közművek, közszolgáltatások összefoglalásával befejeződik, teljessé válik a lakás, a lakókörnyezet megismerése.

A korszerű, egészséges lakás és lakókörnyezet témakör áttekinti a lakás legfontosabb, életminőséget, komfortérzetet befolyásoló tényezőit. A lakóház használata, a lakók szokásai és az energiafelhasználás közötti összefüggések elemzése rámutat a környezettudatosság fontosságára, hozzájárul az egészséges életvitel, a tudatos fogyasztói magatartás igényének kialakításához. Az egészséges település témakör felismerteti az épített tér és a természeti környezet közötti összhang megteremtésének szükségességét a fenntarthatóság érdekében. A célzott önálló információgyűjtés a digitális eszközök széles körű használatát feltételezi. A komplex modellezési feladat, a jövő városának elkészítése a modul során elsajátított ismeretek, készségek kreatív alkalmazását teszi lehetővé.

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a tanuló önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján. Környezeti, fenntarthatósági szempontokat is mérlegelve, céljainak megfelelően választ a rendelkezésre álló anyagokból. Tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi, terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával osztja meg.

A terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében. Alkalmazza a forma és funkció összefüggéseit, önállóan választ szerszámot, eszközt. Az ismert szerszámokat és eszközöket önállóan használja, az újakat tanári útmutatással.

Részt vesz a munkavégzési szabályok megalkotásában, betartja azokat. Felméri és tervezi a tevékenység munkavédelmi szabályait. Csoportmunkánál részt vesz a döntéshozatalban, és a döntésnek megfelelően tevékenykedik. Önismeretére építve vállal feladatokat, szem előtt tartva a csapat eredményességét. Alkalmazkodik a változó munkafeladatokhoz, szerepeltvárásokhoz. Vezetőként tudatosan vezeti a csoport döntési folyamatát. Alkalmazza a döntés-előkészítés, döntéshozatal eljárásait. Hibás döntéseiben változtat. Az egyes részfeladatokat rendszerszinten szemléli. Megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben.

Érti és értékeli a globális változásokat érintő lehetséges megoldások és az emberi tevékenység szerepét, jelentőségét. Tevékenységének tervezésénél és értékelésénél figyelembe veszi a környezeti szempontokat. Felismeri a technológiai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés

kapcsolatát. A probléma megoldása során önállóan vagy társakkal együtt fogalmaz meg megoldási alternatívákat. Komplex szempontrendszer mentén választ stratégiát. Optimalizál.

Döntéseit tudatosság, holisztikus szemlélet jellemzi. Felismeri a személyes cselekvés jelentőségét a globális problémák megoldásában. Egészség- és környezettudatosan dönt és tevékenykedik.

Érti a társadalmi munkamegosztás lényegét. A fizikai és digitális környezetből információt gyűjt a számára vonzó foglalkozások alkalmassági és képesítési feltételeiről, keresi a vállalkozási lehetőségeket, a jövedelmezőséget és a jellemző tanulási utakat. A lehetséges továbbtanulási útvonalakkal kapcsolatban segítséggel rövid és középtávú terveket fogalmaz meg.

A 7. ÉVFOLYAMON A TECHNIKA ÉS TERVEZÉS TANTÁRGY ALAPÓRASZÁMA: 36 ÓRA HETI 1 ÓRA.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Óraszám
A települések közműellátása, a legfontosabb közművek, közszolgáltatások	6
Korszerű, egészséges lakás és lakókörnyezet	8
Az egészséges település	6
Közlekedés, közlekedési rendszerek	6
Kertészeti technológia: Zöldségfélék, gyógynövények termesztése az iskolakertben	4
Háztartásökonómia: Táplálkozás és ételkészítés; Textiltechnika	6
Összes óraszám:	36

Témakör: A települések közműellátása, a legfontosabb közművek, közszolgáltatások
Óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- célzottan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján, és a kapott adatokat értékeli, rendszerezi, elemzi;
- holisztikus szemlélettel rendelkezik, az összefüggések megértésére törekszik;
- az egyes részfeladatokat rendszerszinten szemléli;
- felismeri a technikai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatát;
- egészség- és környezettudatosan dönt és tevékenykedik;
- tisztában van a saját, a családi és a társadalmi erőforrásokkal és az azokkal való hatékony és tudatos gazdálkodás módjaival;
- érti a társadalmi munkamegosztás lényegét, az egyes foglalkoztatási ágazatok jelentőségét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;
- azonosítja a települések legfontosabb közműveit, közszolgáltatásait.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A rendszerszemlélet fejlesztése – Ok-okozati összefüggések felismerése – Információgyűjtési technikák fejlesztése, például interjú formájában – Célzott információszerzés, a kapott adatok értelmezése, feldolgozása – A települések legfontosabb közművei, közszolgáltatásai – elektromos hálózat, vízvezeték, szennyvízelvezetés, csatorna, gázvezeték, távfűtés, szemétszállítás 	<ul style="list-style-type: none"> – közmű, – közszolgáltatás, – építési engedély, – összközműves épület, – elektromos hálózat, – vízvezeték-hálózat, – szennyvíz, csatorna, 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Matematika – Vizuális kultúra – Digitális kultúra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Épület közműveinek tanulmányozása, elemzése – A közművek megléte és a település élete, a lakóház használata közötti összefüggések felismerése, megfogalmazása – Információk gyűjtése a saját település, lakás közműveiről, közszolgáltatásairól 	<ul style="list-style-type: none"> – gázvezeték, távfűtés, – szemétszállítás, – szelektív hulladékgyűjtés 	

TEVÉKENYSÉGEK

- Információgyűjtés és -megosztás megadott szempontok szerint a vízellátás, csatornázás, fűtés, villamosítás, gázellátás, szemétszállítás témában
- Információk gyűjtése a saját település, lakás közműveiről, közszolgáltatásairól
- Véleményformálás a közművek megléte és a település élete, a lakóház használata közötti összefüggésekről
- Táblázatok, grafikonok elemzésén keresztül információk gyűjtése a lakások közműellátottságáról, számítások végzése a szolgáltatások áráról
- Az iskola adottságai szerint látogatás egy közműtelepen vagy a témakörhöz kapcsolódó film megtekintése

TÉMAKÖR: Korszerű, egészséges lakás és lakókörnyezet

ÓRASZÁM: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- célzottan szerez információkat a tevékenységekhez, feladatokhoz kapcsolódó műszaki útmutatókból, használati leírásokból;
- holisztikus szemlélettel rendelkezik, az összefüggések megértésére törekszik;
- döntéseit tudatosság jellemzi, alternatívákat mérlegel;
- érti és értékeli a globális változásokat érintő lehetséges megoldások és az emberi tevékenység szerepét, jelentőségét;
- felismeri a technikai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatát;
- felismeri a személyes cselekvés jelentőségét a globális problémák megoldásában;
- felismeri saját felelősségét életvezetése megtervezésében és megszervezésében, tudatosan gazdálkodik a rendelkezésre álló anyagi és nem anyagi erőforrásokkal;
- rendszerszinten végzi az elemzést és az alkalmazást;
- tisztában van a saját, a családi és a társadalmi erőforrásokkal és az azokkal való hatékony és tudatos gazdálkodás módjaival;
- egészség- és környezettudatosan dönt és tevékenykedik;
- érti a társadalmi munkamegosztás lényegét, az egyes foglalkoztatási ágazatok jelentőségét;
- ismeri a témakörhöz kapcsolódó foglalkozások jellemzőit, ezekkel kapcsolatban megfogalmazza saját preferenciáit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tevékenysége során tapasztalatokat szerez a háztartás műszaki jellegű rendszereinek felépítéséről, működéséről;
- önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;
- elemzi, összehasonlítja az építményekre ható hatásokat és az építményekkel kapcsolatos követelményeket;
- tanulmányozott példák alapján áttekinti az épületek legfontosabb közműveit – elektromos hálózat, vízellátó rendszer, fűtési rendszer, légtechnika;
- beazonosítja a lakás elektromos hálózatában alkalmazott leggyakoribb érintésvédelmi módokat – kettős szigetelés, védőföldelés, nullázás, FI relé;
- azonosítja a legfontosabb üzemeltetési, karbantartási feladatokat, a leggyakoribb hibákat és azok okait;
- elvégez egyszerű beállítási, karbantartási, szerelési, javítási feladatokat a környezetében található szerkezeteken;
- tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;
- terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával osztja meg;
- a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad tevékenységében;
- a megismert szerszámokat és eszközöket önállóan, az újakat tanári útmutatással használja;
- részt vesz a munkavégzési szabályok megalkotásában, betartja azokat;
- terv szerint tevékenykedik, probléma esetén észszerű kockázatokat felvállal;
- csoportmunkában feladatot vállal, részt vesz a döntéshozatalban, és a döntésnek megfelelően tevékenykedik;
- a csoportban feladata szerint tevékenykedik, tudását megosztja;
- alkalmazkodik a változó munkafeladatokhoz, szerepelvárásokhoz; vezetőként tudatosan vezeti a csoport döntési folyamatát;
- problémamegoldás során önállóan vagy társakkal együtt fogalmaz meg megoldási alternatívákat;
- alkalmazza a döntés-előkészítés, döntéshozatal eljárásait, hibás döntésein változtat;
- adott szempontok mentén értékeli saját és mások munkáját;
- tevékenységének tervezésénél és értékelésénél figyelembe vesz környezeti szempontokat;
- szempontokat határoz meg a környezeti állapot felméréséhez, bizonyos eltéréseket számszerűsít;
- grafikonok, diagramok alapján elemzi a háztartások energiafogyasztását;
- példákat mond az energiapazarlásra;
- példákat mond takarékosági lehetőségekre az elektromosáram-fogyasztás, a vízfogyasztás, a fűtési és más hőenergia területén.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Egészségtudatosság – Tudatos fogyasztói magatartás – A lakás életminőséget, komfortérzetet befolyásoló tényezők – vízminőség, hőmérséklet, levegő páratartalma – A rossz szigetelés káros hatásai – Információk és tapasztalatok gyűjtése a háztartás műszaki jellegű 	<ul style="list-style-type: none"> – komfortérzet, – ivóvíz, – levegő páratartalma, – fogyasztásmérő, – biztosíték, – életvédelmi relé, – fázis, nulla, – védőföldelés, 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Matematika – Vizuális kultúra – Digitális kultúra – Fizika

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>rendszereinek felépítéséről, működéséről – elektromos hálózat, vízvezeték-hálózat, fűtés, klimatizálás</p> <ul style="list-style-type: none"> – A lakás elektromos hálózatának részei, biztonsági és életvédelmi berendezések, megoldások – Követelmények a fűtőberendezésekkel, fűtési rendszerekkel szemben, szabályozhatóság, egészségvédelem – A klíma fogalma, az egészséges levegő, hőérzet, komfortérzet – A relatív páratartalom fontossága, az alacsony vagy magas relatív páratartalom egészségkárosító hatásai – A lakóház használata, a lakók szokásai és az energiafelhasználás közötti összefüggések elemzése, a környezettudatosság fontossága 	<ul style="list-style-type: none"> – fűtés, – klíma, – környezettudatosság, – tudatos fogyasztói magatartás, – fenntarthatóság 	

TEVÉKENYSÉGEK

- Információk gyűjtése és megosztása az egészséges lakókörnyezetről
- Táblázatok, grafikonok elemzésén keresztül az ember számára optimális környezet meghatározása
- Az épületek legfontosabb közműveinek áttekintése – elektromos hálózat, vízellátó rendszer, fűtési rendszer, légtechnika – folyamatábrák segítségével
- Tapasztalatok gyűjtése a környezetben található épületgépészeti rendszerekről, például az iskolaépület új szempontú bejárása és feltérképezése során
- Ökológiai lábnyom számítása valamelyik digitális alkalmazás segítségével, a kapott értékek véleményezése
- Ötletek, javaslatok gyűjtése az elektromosenergia-fogyasztás, a vízfogyasztás, a fűtési és más hőenergia-felhasználás takarékosági lehetőségeiről, a hulladék keletkezését mérséklő fogyasztási, életmódbeli szokásokról
- Költségszámítások végzése a megtakarításokkal kapcsolatban

TÉMAKÖR: Az egészséges település

ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- jártasságot szerez a gyakorlati problémamegoldás feltételeinek és lépéseinek meghatározásában;
- célzottan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;
- holisztikus szemlélettel rendelkezik, az összefüggések megértésére törekszik;
- döntéseit tudatosság jellemzi, alternatívákat mérlegel;

- érti és értékeli a globális változásokat érintő lehetséges megoldások és az emberi tevékenység szerepét, jelentőségét;
- felismeri a technikai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatát;
- felismeri a személyes cselekvés jelentőségét a globális problémák megoldásában;
- felismeri saját felelősségét életvezetése megtervezésében és megszervezésében, tudatosan gazdálkodik a rendelkezésre álló anyagi és nem anyagi erőforrásokkal;
- rendszerszinten végzi az elemzést és az alkalmazást;
- tisztában van a saját, a családi és a társadalmi erőforrásokkal és az azokkal való hatékony és tudatos gazdálkodás módjaival;
- egészség- és környezettudatosan dönt és tevékenykedik;
- érti a társadalmi munkamegosztás lényegét, az egyes foglalkoztatási ágazatok jelentőségét;
- ismeri a témakörhöz kapcsolódó foglalkozások jellemzőit, ezekkel kapcsolatban megfogalmazza saját preferenciáit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;
- terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával, esetleg rajzoló- vagy tervezőprogram segítségével készíti el és osztja meg;
- tevékenységének tervezésénél és értékelésénél figyelembe vesz környezeti szempontokat;
- szempontokat határoz meg a környezeti állapot felméréséhez, bizonyos eltéréseket számszerűsít;
- felsorolja az egészséges, élhető település kritériumait;
- elemzi a különböző településtípusokhoz kötődő életformákat, felismeri a törvényszerűségeket;
- elemzi az épített környezet és az életvitel összefüggéseit;
- összehasonlítja a hagyományos és a modern építőanyagokat;
- feltárja az építőanyagok és építési technológiák, építőipari foglalkozások közötti kapcsolatokat;
- megnevezi a településeken található legfontosabb középületeket, közintézményeket és azok szerepét a településen lakók életében;
- régi térképek, fényképek alapján nyomon követi egy adott terület változásait;
- gyűjtött dokumentumok alapján megismeri a települése történetét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Ok-okozati összefüggések felismerése – Rendszerszemlélet fejlesztése – Fenntarthatóság fogalmának mélyítése – Digitális alkalmazások használatával információk, adatok rendezése, értelmezése – Digitális technológiák alkalmazása a tervezésben – Az ember személyes felelősségének felismerése a környezet alakításában 	<ul style="list-style-type: none"> – légszennyezés, – környezetszennyezés, – tervszerű városépítés, – városrehabilitáció, – funkcionalista építészet, – organikus építészet, – tájépítészet 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Matematika – Vizuális kultúra – Digitális kultúra – Földrajz – Biológia

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A városok kialakulásának és fejlődésének okai és szükségessége, a város fogalmának mélyítése – A különböző környezetszennyeződések hatása az épített környezetre és a településen élők életminőségére – Az épített környezet alakításának szempontjai, a zöld területek szerepe, környezetvédelem – Az épített tér és a természeti környezet közötti összhang szükségességének felismertetése – A funkcionalista és az organikus építészet főbb jegyeinek megismertetése, összehasonlítása – Információk gyűjtése különleges épületekről, híres építészekről, különös tekintettel a magyar vonatkozásokra – Követelmények a XXI. század településeivel szemben – Pozitív példák, építészeti megoldások gyűjtése – Parktervezés 		

TEVÉKENYSÉGEK

- Információgyűjtés a településformák fejlődéséről, a különböző országok, illetve kontinensek jellemző településeiről, híres építészekről, különös tekintettel a magyar vonatkozásokra. Az információk rendszerezése, megosztása
- Egy adott település, településrészlet változásának, fejlődésének nyomon követése térképek, fényképek segítségével, következtetések megfogalmazása az ott élők életformájára, életminőségére vonatkozóan
- Az egészséges, élhető település kritériumainak összegyűjtése, megfogalmazása
- Információk gyűjtése a települések környezetszennyezését okozó tényezőkről, esettanulmányok alapján
- Séta a településen. A település vagy településrész részletes, elemző megfigyelése az építészeti stílusok, zöld környezet szempontjából
- Egy kijelölt területhez kapcsolódó településfejlesztési kérdések megvitatása
- A XXI. század településeivel szembeni követelmények megfogalmazása, pozitív példák, építészeti megoldások keresése, megosztása
- Parktervezés, az intézmény lehetősége szerint – zöld terület kialakítása, gondozása

TÉMAKÖR: Közlekedés, közlekedési rendszerek

ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben;
- felméri és tervezi a tevékenység munkavédelmi szabályait;
- alkalmazza a forma és funkció összefüggéseit, önállóan választ szerszámot, eszközt;
- önismeretére építve vállal feladatokat, szem előtt tartva a csapat eredményességét;
- környezeti, fenntarthatósági szempontokat is mérlegelve, céljainak megfelelően választ a rendelkezésre álló anyagokból;
- az egyes részfeladatokat rendszerszinten szemléli;
- komplex szempontrendszer mentén választ stratégiát, optimalizál;
- holisztikus szemlélettel rendelkezik, az összefüggések megértésére törekszik;
- döntéseit tudatosság jellemzi, alternatívákat mérlegel;
- érti és értékeli a globális változásokat érintő lehetséges megoldások és az emberi tevékenység szerepét, jelentőségét;
- felismeri a technikai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatát;
- felismeri a személyes cselekvés jelentőségét a globális problémák megoldásában;
- felismeri saját felelősségét életvezetése megtervezésében és megszervezésében, tudatosan gazdálkodik a rendelkezésre álló anyagi és nem anyagi erőforrásokkal;
- rendszerszinten végzi az elemzést és az alkalmazást;
- tisztában van a saját, a családi és a társadalmi erőforrásokkal és az azokkal való hatékony és tudatos gazdálkodás módjaival;
- egészség- és környezettudatosan dönt és tevékenykedik;
- érti a társadalmi munkamegosztás lényegét, az egyes foglalkoztatási ágazatok jelentőségét;
- ismeri a témakörhöz kapcsolódó foglalkozások jellemzőit, ezekkel kapcsolatban megfogalmazza saját preferenciáit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;
- tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;
- terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával osztja meg;
- a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;
- anyagválasztásnál elemzi a megismert anyagok jellemzőit a felhasználhatóság szempontja szerint;
- a megismert szerszámokat és eszközöket önállóan, az újakat tanári útmutatással használja;
- részt vesz a munkavégzési szabályok megalkotásában, betartja azokat;
- terv szerint tevékenykedik, probléma esetén észszerű kockázatokat felvállal;
- csoportmunkában feladatot vállal, részt vesz a döntéshozatalban, és a döntésnek megfelelően tevékenykedik;
- a csoportban feladata szerint tevékenykedik, tudását megosztja;
- alkalmazkodik a változó munkafeladatokhoz, szerepeltvárásokhoz; vezetőként tudatosan vezeti a csoport döntési folyamatát;
- problémamegoldás során önállóan vagy társakkal együtt fogalmaz meg megoldási alternatívákat;
- alkalmazza a döntés-előkészítés, döntéshozatal eljárásait, hibás döntésein változtat;
- adott szempontok mentén értékeli saját és mások munkáját;

- a használatbavétel során, az eltéréseket kiindulópontként alkalmazva javaslatot tesz produktuma továbbfejlesztésére;
- tevékenységének tervezésénél és értékelésénél figyelembe vesz környezeti szempontokat;
- szempontokat határoz meg a környezeti állapot felméréséhez, bizonyos eltéréseket számszerűsít;
- átlátja a közlekedési hálózatok szerepét, fontosságát a település lakóinak életminőségében.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Ok-okozati összefüggések felismerése – Rendszerszemlélet fejlesztése – Fenntarthatóság fogalmának mélyítése – Digitális alkalmazások használatával információk, adatok rendezése, értelmezése – Közlekedés a településen, a települések között – Közösségi közlekedés – A közlekedés infrastruktúrája – Információk gyűjtése környezetbarát megoldásokra a közlekedésben – Híd- vagy felüljárómodell építése 	<ul style="list-style-type: none"> – tömegközlekedés, – közút, – kerékpárút, – híd, – aluljáró, felüljáró 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Matematika – Vizuális kultúra – Digitális kultúra – Földrajz

TEVÉKENYSÉGEK

- Információk gyűjtése, megosztása a saját település, lakókörnyezet úthálózatáról, tömegközlekedéséről, annak az ott élők életmódjára gyakorolt hatásáról
- Információk szerzése, képek gyűjtése a személy- és teherszállítás történetéről, a közlekedési infrastruktúra fejlődéséről
- Statisztikai adatok, táblázatok, diagramok elemzése alapján véleményformálás a közlekedési hálózatok szerepéről, a személy- és teherszállítás jelentőségéről
- Tájékozódás a közlekedési eszközök által okozott, a környezetet terhelő, illetve az egészséget károsító hatásokról esettanulmányokon keresztül
- Példák gyűjtése, bemutatása környezetbarát, biztonságos megoldásokra a közlekedésben
- Híd- vagy felüljárómodell építése önálló tervek alapján. Az elkészült modellek vizsgálata terhelési próbával

TÉMAKÖR: Kertészeti technológiák: Zöldségfélék, gyógynövények termesztése az iskolakertben

ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanításának célja, hogy alapvető kertészeti ismeretek közvetítésével, a tanulók életkorának megfelelő kertművelési, -ápolási technikák elsajátításával, begyakorlásával biztosítsa a környezet- és egészségtudatos életvitel vezetésének feltételeit.

Az iskolakertben végzett munka – biztonságos, felnőttek által irányított kertművelés – megteremti a feltételrendszerét annak, hogy a tanulók döntéseikért, cselekedeteikért és azok következményeiért felelősséget vállaljanak, felelősségtudatuk elmélyüljön. Lehetőséget teremt arra, hogy a tanulók a gyakorlatban tapasztalhassák meg a munkamegosztás jelentőségét, az egyénenként, kis csoportokban végzett munka összeadó értékét, az együttműködés jelentőségét, az értékteremtés, az alkotás örömét, a munka megbecsülését. Ezek együttesen szolgálják a teljes nevelési folyamatot átható, munkára, életpálya-építésre, együttműködésre és kölcsönös tiszteletadásra nevelés megvalósítását, az önismeret, a társas kultúra fejlesztését.

A rendszeresen végzett kerti munka az egészséges testmozgáson túl a lelki egészség megőrzésének is egyik eszköze.

A környezeti nevelés terén a környezet ismeretén alapuló tudatosságot alakítunk ki. A tantárgy tanítása során a tanuló megtapasztalja az erőforrások tudatos, takarékos használatát (pl. locsolás-esővízgyűjtés, komposztálás stb.), a felelősségteljes gazdálkodás gyakorlatát. Így válik napjai részévé a javakkal való észszerű gazdálkodás, s megtanulja mérlegelni döntései következményeit és kockázatát.

Hangsúlyos a fenntarthatóságra nevelés: az iskolakert nemcsak segít megismertetni a természetet, hanem felelős, gondozói magatartás kialakítását is szolgálja. Ebben gyakorlati tapasztalatokkal támogatja a természetismeret, a hittan és etika fenntarthatósággal, a természeti környezetünk iránti felelősséggel kapcsolatos tartalmait.

Zöldségfélék, gyógynövények termesztése az iskolakertben

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;
- környezeti, fenntarthatósági szempontokat is mérlegelve, céljainak megfelelően választ a rendelkezésre álló anyagokból;
- tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;
- terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával osztja meg;
- a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;
- önismeretére építve vállal feladatokat, szem előtt tartva a csapat eredményességét;
- a csoportban feladata szerint tevékenykedik, tudását megosztja;
- alkalmazkodik a változó munkafeladatokhoz, szerepelvárásokhoz; vezetőként tudatosan vezeti a csoport döntési folyamatát;
- megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben;
- tisztában van a saját, a családi és a társadalmi erőforrásokkal és az azokkal való hatékony és tudatos gazdálkodás módjaival;
- ismeri az egyes modulokhoz kapcsolódó foglalkozások jellemzőit, ezekkel kapcsolatban megfogalmazza saját preferenciáit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A munkatevékenység értékteremtő lényegének, felelősségének értelmezése – Tervezési folyamat során gazdálkodási szempontok alkalmazása – Digitális alkalmazások használatával információk, adatok rendezése, értelmezése – Tevékenységek, beavatkozások környezeti és gazdasági következményének mérlegelése – Döntéshozatal során ismeretek alkalmazása, véleményformálás, konszenzusra jutás – Cselekvő tudatosság alkalmazása – Önismeret, társas kompetenciák, munkakultúra fejlesztése, csapatban végzett munkatevékenységek során, különböző szerepekben – Véleményformálás támogatása a mezőgazdaság, a gazdák tevékenységéről, az ágazat jelentőségéről – Kertészeti alapismeretek – A környezeti állapot mérésének, értékelésének eljárásai, eszközei; az időjárás változásainak követése, értékelése a növénytermesztés vonatkozásában – Az egyes műveletek végzésének szerszámai, eszközei és használatuk – Növények ivartalan szaporítása; szaporítási módok: hajtásdugványozás, tőosztás, levéldugványozás, bujtás – Zöldségfélék, fűszer- és gyógynövények szaporítása, termesztése, palántanevelés; szaporítás növényi részekkel: dughagymával, fiókhagymával, gumóval – A növénytársítás szabályai: gyógynövények, dísnövények a zöldségágyban; a növények egymásra gyakorolt hatása; vetési, termesztési terv; az ágyásban egymást követő növények termesztésének tervezése, a termőterület maximális kihasználásával – Kertművelés és -ápolás – A gazdasági év munkarendje 	<ul style="list-style-type: none"> – növények ivaros és ivartalan szaporítása, – palánta, tőosztás, dugványozás, bujtás, – gazdálkodás, a termőterület kihasználtsága; – a termesztési folyamat munkaműveletei; – mezőgazdasági ágazatok, – gazdaságok; – hagyományos és nagyüzemi gazdálkodás; – élelmiszerek előállítás 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Matematika – Vizuális kultúra – Digitális kultúra – Biológia

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Kertészeti munkák: az iskolakerti környezet értékelésén alapuló beavatkozások tervezése; kertgondozás; a felhasználásra érett növényi részek betakarítása – Baleset-megelőzési szabályok – Élelmiszer-termelés, -feldolgozás – Az élelmiszer-termelés hagyományai, értékei, hungarikumai: élelmiszer-termelés hazánkban; mezőgazdasági ágazatok, termékek; a betakarított növényi részek felhasználása, feldolgozása – Pályaorientáció – A tanórai tevékenységekhez kötődő (mezőgazdasági, élelmiszeripari) szakmák, foglalkozások; gazdák és gazdaságok hazánkban és Európában – Tanulási utak a megismert szakmák megszerzéséhez 		

TEVÉKENYSÉGEK

- Környezeti megfigyelések, értékelések végzése
- Szerszámoskamra rendje, szerszámok gondozása
- Ivartalan szaporítási módok alkalmazása a rendelkezésre álló növényeken
- Növénytermesztés ivartalan szaporítási módokkal, hajtatasos növénytermesztéssel az iskolakert lehetőségei szerint
- Zöldségtermesztés tervezése

TÉMAKÖR: Háztartásökonómia: Táplálkozás és ételkészítés; Textiltechnika

ÓRASZÁM: 6 óra

Táplálkozás és ételkészítés

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;
- a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;
- részt vesz a munkavégzési szabályok megalkotásában, betartja azokat;
- felméri és tervezi a tevékenység munkavédelmi szabályait;
- a csoportban feladata szerint tevékenykedik, tudását megosztja;
- megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben;
- alkalmazkodik a változó munkafeladatokhoz, szerepelvárásokhoz; vezetőként tudatosan vezeti a csoport döntési folyamatát;

- felismeri saját felelősségét életvezetése megtervezésében és megszervezésében, tudatosan gazdálkodik a rendelkezésre álló anyagi és nem anyagi erőforrásokkal;
- ismeri az egyes modulokhoz kapcsolódó foglalkozások jellemzőit, ezekkel kapcsolatban megfogalmazza saját preferenciáit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A táplálkozás jelentőségének értelmezése az egészségtudatos életvitelben – Fogyasztói tudatosság alkalmazása az egészséges táplálkozás – mint önérdék – mentén – Rugalmas alkalmazkodás döntési helyzetekben – Kezdeményező és kitartó munkavégzés alkalmazása – Táplálkozás az egészségtudatos életvitelben – Élelmiszerek, ételek, tápanyagok – Konyhatechnikai eljárások – A felhasznált élelmiszerek eredete, forrásai – A felhasznált élelmiszerek tulajdonságai – Az ételkészítés folyamata – Az ételkészítés, terítés, tálalás eszközei – Biztonságos élelmiszer-, ételkészítés, étel – A magyar konyha értékei, hagyományai – Hungarikumok, tájjellegű ételek – A tanórai tevékenységekhez kötődő szakmák, foglalkozások, tanulási utak 	<ul style="list-style-type: none"> – táplálkozás és egészség; – élelmiszer, étel, – tápanyag, tápanyagszükséglet, – szénhidrátban gazdag élelmiszerek; – fehérjékben gazdag élelmiszerek; – étkezési zsírok; – vitaminban és ásványi anyagokban gazdag élelmiszerek; – fűszerek, – tésztalazítók, – ételkészítési eljárások, – magyar konyha, tájjellegű ételek 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Vizuális kultúra – Digitális kultúra – Hon- és népismeret

TEVÉKENYSÉGEK

- „Okostányér” elemzése, élelmiszertípusok beazonosítása. Főbb élelmiszertípusok vizsgálata, kóstolása, értékelése (pl. zöldségek, gyümölcsök, tejtermékek stb.)
- Heti étrend elemzése, értékelése megadott szempontok szerint
- Fogyasztói kosár készítése – élelmiszerek csoportosítása megadott szempontok szerint
- Ételkészítési gyakorlatok tervezése, kivitelezése, különféle alapanyagok kiválasztása, mérése, előkészítése, konyhatechnikai eljárások alkalmazása
- Az elkészült ételek kóstolása, értékelése. A munkaszervezés, munkavégzés értékelése
- Terítési gyakorlat. Egyes ételek fogyasztásához használt eszközök beazonosítása, használata
- Receptgyűjtés megadott szempontok szerint
- Látogatás élelmiszer-feldolgozó üzemben vagy piacon. Film megtekintése a témában

Textiltechnika

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;
- környezeti, fenntarthatósági szempontokat is mérlegelve, céljainak megfelelően választ a rendelkezésre álló anyagokból;
- terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával osztja meg;
- alkalmazza a forma és funkció összefüggéseit, önállóan választ szerszámot, eszközt;
- részt vesz a munkavégzési szabályok megalkotásában, betartja azokat;
- megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben;
- felismeri a technikai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatát.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Kreatív alkotás alkalmazása – Véleményformálás támogatása a témához kapcsolódó kulturális örökségünkről – Textil alapanyagok és félkész termékek – Szövött és hurkolt textíliák előállításának kézműves technológiai és eszközei – Textíliák díszítésének technológiai és eszközei – Anyagok biztonságos megmunkálása – Viseletek, hagyományok, hungarikumok – A tanórai tevékenységekhez kötődő szakmák, foglalkozások, tanulási utak	<ul style="list-style-type: none"> – textil alapanyagok, – textilkészítési eljárások, – kézi varrás, – hímzés, – textílfélék csoportosítása, – ruházat, viselet, – a ruházat gondozása	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Vizuális kultúra – Digitális kultúra – Földrajz – Hon- és népismeret

TEVÉKENYSÉGEK

- Textilek anyagvizsgálata, alapanyagok beazonosítása, csoportosítása. Még nem alkalmazott textilkészítési eljárások kipróbálása (fonás, csomózás, nemezelés, szövés, hurkolás)
- Textíliák díszítése: Még nem alkalmazott festési mód kipróbálása
- Hímzések, díszítmények: Saját vagy választott vidék hímzésének, motívumainak rajzolása, öltéstípusainak kipróbálása, alkalmazásuk ruházaton
- Látogatás múzeumban, tájházban, alkotóházban, népi együttesnél, vagy film megtekintése a témában. Megfigyelési szempontok szerinti adatgyűjtés

DIGITÁLIS KULTÚRA 5-8. ÉVFOLYAM

Alapul szolgáló kerettanterv:

https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_alt_isk_5_8

(Letöltés dátuma: 2020.05.21)

5-8. ÉVFOLYAM

Évfolyam	5.	6.	7.	8.
Heti óraszám	1	1	1	1
Éves óraszám	36	36	36	36

A digitális átalakulás komoly kihívást jelent oktatási rendszerünk számára. Ahhoz ugyanis, hogy tanulóink sikeresen érvényesüljenek a társadalmi életben és megfeleljenek a gazdaság munkaerőpiaci elvárásainak, el kell sajátítaniuk a felmerülő problémák digitális eszközökkel történő megoldását is. Az informatikai eszközök fejlődése folyamatosan új lehetőségeket tár fel, a tanulók digitális kompetenciájának fejlesztése az informatikai tudás átadásán túl a tanulók digitális kultúrájának sokoldalú fejlesztését igényli. Ez valamennyi tanulási területen megjelenik, azonban a szükséges szakmai és módszertani háttérrel a digitális kultúra tantárgy biztosítja.

A digitális kultúra tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A digitális kultúra tanulása során a tanuló képessé válik a digitális környezetben, felhőalapú információmegosztó rendszerekben megszerezhető tudáselemek keresésére, szűrésére, rendszerezésére, továbbá tudásépítő folyamataikban való alkotó felhasználására.

A kommunikációs kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy fejleszti az eszközhasználatot, így különösen a kommunikációs eszközök használatát.

A digitális kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy elsősorban a digitális kompetenciákat fejleszti. Ezeket a tanuló képes lesz egyéb tudásterületeken, a mindennapi életben is alkalmazni. A tantárgy segíti a kreatív alkotótevékenységhez szükséges képességek kialakítását és fejlesztését is.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A digitális kultúra keretében végzett tevékenység fejleszti a tanulónak a problémák megoldása során szükséges analízáló, szintetizáló és algoritmizáló gondolkodását.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló online térben történő közös feladatmegoldáshoz, kapcsolatteremtéshez, alkotótevékenységhez szükséges képességeit, továbbá fejleszti a felelősségtudatot a különböző felületeken való információmegosztás során. Az online térben elősegíti a szerepelvárásoknak megfelelő kommunikációs stílus kialakítását.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység kialakítja azokat a biztos és koherens kompetenciákat, melyek birtokában lehetőség nyílik az önkifejezési tevékenységek szélesebb körben történő bemutatására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló azon képességét, hogy alkalmazkodni tudjon a változó környezethez, képes legyen tudását folyamatosan felülvizsgálni és frissíteni, ahogyan azt a munkaerőpiac megkívánja. Fejleszti továbbá a munka világában alapkövetelményként megjelenő élethosszon át tartó tanulás és flexibilitás képességét.

A digitális kultúra tantárgy fejlesztési feladatait a Nat négy témakör köré szervezi, amelyek szervesen kapcsolódnak egymáshoz.

Az informatikai eszközök használata önálló tartalmi elemként nem jelenik meg. Ezt a témakört a többi témakör oktatásában dolgozzuk fel akkor, amikor az adott eszköz használata azt szükségessé teszi. A tanulók mindennapi életük során sokféle digitális eszközzel és e-megoldással találkoznak. A tananyag feldolgozása során támaszkodunk a tanulók különböző informális tanulási utakon összegyűjtött ismereteire, azt rendszerezzük és kiegészítjük. Az informatikai eszközök megismerése felhasználói szemléletű: hogyan kell üzembe helyezni, hogyan kell a különböző funkciókat beállítani, hogyan kell a működési hibákat elhárítani.

A digitális írástudás közvetlen gyakorlati hasznát a tanulók az iskolai élet egyéb területein, más tantárgyak esetében is megtapasztalják. A digitális írástudás alapjait e tárgy keretében sajátítják el a tanulók, míg a többi tantárgy az ismeretek alkalmazásának és felhasználásának nélkülözhetetlen terepe.

A tanuló a digitális írástudás fejlesztése során a megfelelő szintű és biztonságos eszközhasználat gyakorlásával problémaorientált feladatmegoldásokat sajátít el. A szövegszerkesztési, a bemutatókészítési, a rajzoló, a képfeldolgozási és a multimédia ismeretknél a gyakorlati felhasználás, a dokumentumkészítés a lényeges. A megfelelő szemlélet kialakítása lehetővé teszi, hogy a tanuló a későbbiekben olyan szoftvereket is, önállóan megismerjen, céljaira felhasználjon, amelyek nem részei a formális iskolai tanulásának. Fontos célkitűzés, hogy a hétköznapi életből vett feladatok mellett a többi tantárgy tanulása során felbukkanó problémák is előkerüljenek. A tanulók ismerkedjenek meg az információszerzés, tárolás, értékelés és kreatív felhasználás folyamatával. Tanuljanak meg ismereteket szerezni különböző digitális technológiák segítségével a más tantárgyak tanulása során felmerülő témakörökben. Kollaboratív tevékenységgel használják fel a megszerzett ismereteket például kiselőadások, tanulmányok, projektek során.

A problémamegoldás a hétköznapi élethelyzetek, a tanulási feladatok, a munkavégzés fontos részét képezi. A feladatok eredményes megoldásához azok megértése, részekre bontása, majd a megfelelő lépések tervezett, precíz végrehajtása szükséges. A problémamegoldás egyre gyakrabban digitális eszközökkel történik, ezért a digitális kultúra tantárgy tanulási eredményei között kiemelt szerepet kap a problémamegoldás témaköre.

Az algoritmizálás, programozás ismerete elősegíti az olyan készségek fejlesztését, amelyek a digitális eszközökkel történő problémamegoldásban, a kreativitás kibontakozásában és a logikus gondolkodásban nélkülözhetetlenek. Ez az alapfokú képzés második nevelési-oktatási szakaszában blokkprogramozással valósul meg, ami játékos, de az algoritmikus gondolkodást

jól fejlesztő eszközt biztosít. A blokkprogramozás az iskola lehetőségeitől, a tanár választásától függően sokféle módon megvalósítható: használhatók robotok, készíthetők mobilalkalmazások, alkalmazható mikrokontroller, vagy futtatható valamilyen asztali, kifejezetten a blokkprogramozáshoz készült fejlesztői környezet. A programozási feladatok kezdetben olyanok, melyeket a tanulók informatikai eszköz nélkül is el tudnak játszani, hogy legyen személyes élményük a megoldandó feladattal kapcsolatosan.

Az információs technológiákat nem csak a digitális szolgáltatások igénybevételéhez használjuk, azok ma már az állampolgári kötelezettségek teljesítéséhez is szükségesek. A webes és mobilkommunikációs eszközök széles választéka, felhasználási területük gazdagsága lehetővé teszi a tanórák rugalmas alakítását, és szükségessé teszi a tanulók bevonását a tanulási folyamat tervezésébe – beleértve ebbe a tanulók saját mobileszközeinek alkalmazását is. A témakör feldolgozása során nem a technikai újdonságokra helyezzük a hangsúlyt, hanem az „okos eszközök” „okos használatára”, vagyis a tudatos felhasználói és vásárlói magatartás alakítására, a biztonsági okokból bevezetett korlátozások megismerésére és elfogadására.

5–6. ÉVFOLYAM

Míg a digitális kultúra fejlesztése a 3–4. évfolyamon a tevékenykedtetés módszerével, gyakran digitális eszközök közvetlen használata nélkül történik, addig az 5–6. évfolyamon a tanulók már rendszeresen használják a számítógéptermet és az iskola számítógépes hálózatát.

A tanulóktól már más tantárgyaknál is elvárás a digitális írástudás alapszintű ismerete, így a digitális kultúra tantárgy keretében a megfelelő szakmai-módszertani alapozásra, a tipográfiai ismeretekre, a diakockák megfelelő elrendezésére, a képek és ábrák célszerű beillesztésére kerül a hangsúly. Az ismeretek alkalmazása, mélyítése gyakran más tantárgyak keretében történik, ezért nélkülözhetetlen a tantárgyi koncentráció, a projektmunkák megvalósítása, a feladatok teammunkában történő megoldása.

A problémamegoldás során a felső tagozatra áttérve az alsó tagozaton már megismert blokkprogramozást folytatjuk tovább, az életkornak megfelelő, az iskolában rendelkezésre álló eszközökkel. A vezérlőszervezetek megismerése után azok tudatos választását, kezelésének jártasságát kell kialakítani. A hangsúlyt azonban nem a mélyebb összefüggésekre (pl. programozási tételekre) kell helyoznünk, hanem a problémák játékos, de átgondolt, kreatív megközelítésére, algoritmikus megoldására, többféle lehetőség végig gondolására.

AZ 5–6. ÉVFOLYAMON A DIGITÁLIS KULTÚRA TANTÁRGY ALAPÓRASZÁMA: 68 ÓRA, szabadon felhasználható 4 óra.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Óraszám	5.évf.	6.évf.
Algoritmizálás és blokkprogramozás	14	6	8
Online kommunikáció	5	2	3
Robotika	11	6	5
Szövegszerkesztés	12	7	5
Bemutatókészítés	8	4	4
Multimédiás elemek készítése	8	4	4

Az információs társadalom, e-Világ	6	3	3
A digitális eszközök használata	4	2	2
Differenciálásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra felhasználható óra	4	2	2
Összes óraszám:	68	36	36

5. évfolyam

Éves óraszám: 36 óra

Heti óraszám: 1 óra

A TÉMAKÖRÖK ÉS TEVÉKENYSÉGEK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Óraszám
Algoritmizálás és blokkprogramozás	6
Online kommunikáció	2
Robotika	6
Szövegszerkesztés	7
Bemutatókészítés	4
Multimédiás elemek készítése	4
Az információs társadalom, e-Világ	3
A digitális eszközök használata	2
Differenciálásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra felhasználható óra	2
Összes óraszám:	36

Témakör: Algoritmizálás és blokkprogramozás

Óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- érti, hogyan történik az egyszerű algoritmusok végrehajtása a digitális eszközökön;
- egyszerű algoritmusokat elemez és készít;
- ismeri a kódolás eszközeit;
- adatokat kezel a programozás eszközeivel.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat;
- ismeri és tanári segítséggel használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- ismeri és használja a programozási környezet alapvető eszközeit;
- a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven;

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése – A problémamegoldáshoz tartozó algoritmusok megismerése; algoritmus leírásának módja – Nem számítógéppel megoldandó feladatok algoritmizálása	<ul style="list-style-type: none"> – algoritmus, – folyamat, – adat, adattípus, – szöveges adatok, – számok, – bemenet, kimenet, – problémamegoldó tevékenység, – változó,	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra – Természettudomány

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolata – A programozás építőkövei – Számok és szöveges adatok – A program megtervezése, kódolása – Tesztelés, elemzés 	<ul style="list-style-type: none"> – algoritmus leírása, – fejlesztői felület, – blokkprogramozás, – kódolás, – tesztelés, elemzés, – hibajavítás 	

TEVÉKENYSÉGEK

- Életkornak és érdeklődési körnek megfelelő hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése
- Az algoritmizálás nem számítógépes megvalósítása, az algoritmus eljátszása, személyes élmények szerzése
- Vezérlőszerkezetek tudatos választását igénylő blokkprogramozási feladatok megoldása
- Projekt munkában egyszerű részekre bontott feladat elkészítése a részfeladatok megoldásával és összeállításával
- Jól részekre bontható projektfeladat megoldása páros vagy csoport munkában

Témakör: Online kommunikáció

ÓRASZÁM: 2 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri, használja az elektronikus kommunikáció lehetőségeit, a családi és az iskolai környezetének elektronikus szolgáltatásait;
- ismeri és betartja az elektronikus kommunikációs szabályokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Online kommunikációs csatornák önálló használata, online kapcsolattartás – Etikus és hatékony online kommunikáció a csoportmunka érdekében – Online identitás védelmében teendő lépések, használható eszközök 	<ul style="list-style-type: none"> – online identitás, – e-mail, – chat, – adattárolás 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Matematika – Vizuális kultúra

TEVÉKENYSÉGEK

- Elektronikus levél írása, üzenetküldő és csevegőprogram használata az elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával
- Etikus és hatékony online kommunikáció az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó csoportmunka érdekében

- Az adatok védelmét biztosító lehetőségek használata az online kommunikációs alkalmazásokban

TÉMAKÖR: Robotika

ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az algoritmikus gondolkodás fejlesztése – Algoritmus készítése lépésekre bontással – Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével – A gyakorlati életből vett egyszerű problémák megoldása algoritmusok segítségével – Robotvezérlési alapfogalmak – Az együttműködési készség fejlesztése csoportos feladatmegoldások és projekt munkák során 	<ul style="list-style-type: none"> – robot, – algoritmus, – blokkprogramozás, – kódolás, – vezérlés 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra

TEVÉKENYSÉGEK

- Alapszolgáltatásokat nyújtó program előállításának fejlesztése blokkprogramozás segítségével
- Blokkprogramozás használatával az események és azok kezelésének megismerése egyszerű játékok készítése kapcsán
- Robotok vezérlése blokkprogramozással

Témakör: Szövegszerkesztés

Óraszám: 7 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat;

- ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás);
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Szövegszerkesztési alapelvek – Szöveges dokumentumok létrehozása, formázása – Feladatlírás, illetve minta alapján dokumentumok szerkesztése – A dokumentum céljának megfelelően képek választása, beillesztése, átméretezése, elhelyezése – Adott tanórai, iskolai, hétköznapi problémához dokumentum készítése – Nyelvi funkciók kritikus használata, helyesírás-ellenőrzés, elválasztás – Az információforrások etikus felhasználásának kérdései 	<ul style="list-style-type: none"> – szövegbevitel, – megnyitás, mentés, – kijelölés, másolás, törlés, áthelyezés, – szövegegységek, karakter, karakter formázása, karakter típusa, karakter stílusa, karakter mérete, bekezdés, bekezdés formázása, behúzás, – margó, lapméret, – helyesírás-ellenőrző, elválasztás, – kép beillesztése, képméret változtatása, – információforrások etikus felhasználása, idézés szabályai 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra – Történelem

TEVÉKENYSÉGEK

- Nyomtatott dokumentumokban alkalmazott betű- és bekezdésformátumok elemzése
- Egyszerű hétköznapi szöveges dokumentumok elkészítése, például: feliratok, tájékoztató táblák, napirend, menü
- Képeket, ábrákat, különböző karakter- és bekezdésformázással készült szövegeket, szimbólumokat tartalmazó dokumentumok készítése

Témakör: Bemutatókészítés

Óraszám: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat;
- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Szöveget, képet tartalmazó prezentáció létrehozása, formázása, paramétereinek beállítása – Feladatlírás, illetve minta alapján prezentáció szerkesztése – Bemutatószerkesztési alapelvek – A bemutató objektumaira animációk beállítása – Iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása – Az információforrások etikus felhasználásának kérdései 	<ul style="list-style-type: none"> – prezentáció, – animáció, – dokumentumformátum, – csoportmunka eszközei, – lényegkiemelés, – információforrások etikus felhasználása 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Vizuális kultúra – Történelem

TEVÉKENYSÉGEK

- Minta alapján bemutató létrehozása, paramétereinek beállítása
- Feladatlírás alapján prezentáció szerkesztése
- Prezentáció készítése kiselőadáshoz (a digitális kultúrához, más tantárgyakhoz, az iskolai élethez, hétköznapi problémához kapcsolódó feladat)
- Bemutató készítése projektmunkában végzett tevékenység összegzéséhez, bemutatásához, a megfelelő szerkezet kialakításával, az információforrások etikus használatával

Témakör: Multimédiás elemek készítése**Óraszám: 4 óra****TANULÁSI EREDMÉNYEK****A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:**

- digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet;
- digitális képeken képkorrekciót hajt végre.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít;
- bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Feladatleírás, illetve minta alapján rasztergrafikus ábra létrehozása, összehasonlítása, szerkesztése és illesztése különböző típusú dokumentumokba – Képszerkesztési műveletek: beillesztés, vágás, kitöltés, kijelölés, színválasztás, képméret változtatása 	<ul style="list-style-type: none"> – rajz, rasztergrafika létrehozása, rasztergrafika szerkesztése, rajzeszközök; kép, digitalizáló eszköz, képszerkesztési műveletek, színválasztás, képméret változtatása – 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra

TEVÉKENYSÉGEK

- A saját eszközzel készített képből, képrészlet kivágása prezentációhoz való felhasználás céljából
- Képkorrektúra végrehajtása saját készítésű digitális képeken, ami a további alkalmazáshoz vagy feldolgozáshoz szükséges
- Bittérkép szerkesztéssel ábrakészítés más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában
- Bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban vektorgrafikus rajzeszközökkel ábrakészítés más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában

Témakör: Az információs társadalom, e-Világ

Óraszám: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- ismeri a digitális környezetet, az e-Világ etikai problémáit;

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- önállóan keres információt, a találatokat hatékonyan szűri;
- az internetes adatbázis-kezelő rendszerek keresési űrlapját helyesen tölti ki;
- védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az információ szerepe a modern társadalomban – Információkeresési technikák, stratégiák – Az informatikai eszközök használatának következményei a személyiségre és az egészségre vonatkozóan 	<ul style="list-style-type: none"> – e-Világ; – virtuális személyiség; – információs társadalom; – adatbiztonság; adatvédelem; 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Vizuális kultúra – Földrajz

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
	– digitális eszközöktől való függőség	

TEVÉKENYSÉGEK

- Elektronikus levél írása hivatalos, iskolai, családi és baráti címzettnek
- Nyilvános és baráti fórumba hozzászólás, posztolás, mások hozzászólásának értékelése
- A családi és iskolai kapcsolatokban az elektronikus kommunikációs szabályok értékelése
- Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata

Témakör: A digitális eszközök használata

Óraszám: 2 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- célszerűen választ a feladat megoldásához használható informatikai eszközök közül;
- önállóan használja az operációs rendszer felhasználói felületét;
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait;
- használja a digitális hálózatok alapszolgáltatásait.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait;
- az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat;
- értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai – Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata – Az informatikai eszközök be- és kiviteli perifériái, a háttértárak, továbbá a kommunikációs eszközök. A felhasználás szempontjából fontos működési elvek és paraméterek – Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés	<ul style="list-style-type: none"> – adat, információ, hír, digitalizálás, minőség, be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök, fájl, fájlműveletek, mappa, mappaműveletek, etikus információkezelés –	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra – Természettudomány

TEVÉKENYSÉGEK

- A digitális eszközök feladatot segítő felhasználása projektfeladatokban
- Bemutatóhoz, projektfeladathoz tartozó állományok rendezett tárolása a lokális gépen
- Projektfeladathoz kapcsolódóan használható perifériák lehetőségeinek megismerése, használata

6. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 36 óra

Heti óraszám: 1 óra

A TÉMAKÖRÖK ÉS TEVÉKENYSÉGEK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Óraszám
Algoritmizálás és blokkprogramozás	8
Online kommunikáció	3
Robotika	5
Szövegszerkesztés	5
Bemutatókészítés	4
Multimédiás elemek készítése	4
Az információs társadalom, e-Világ	3
A digitális eszközök használata	2
Differenciálásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra felhasználható óra	2
Összes óraszám:	36

Témakör: Algoritmizálás és blokkprogramozás

Óraszám: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- érti, hogyan történik az egyszerű algoritmusok végrehajtása a digitális eszközökön;
- egyszerű algoritmusokat elemez és készít;
- ismeri a kódolás eszközeit;
- adatokat kezel a programozás eszközeivel.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat;
- ismeri és tanári segítséggel használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- ismeri és használja a programozási környezet alapvető eszközeit;
- a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven;
- tapasztalatokkal rendelkezik az eseményvezérlésről;
- mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Szekvencia, elágazások és ciklusok; egyszerű algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei alapján – A programozás építőkövei – Számok és szöveges adatok	<ul style="list-style-type: none"> – algoritmus, – folyamat, – adat, adattípus, szöveges adatok, számok, – bemenet, kimenet,	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A vezérlési szerkezetek megfelelői egy programozási környezetben – Elágazások, feltételek kezelése; többirányú elágazás; ciklusok fajtái – Animáció, grafika programozása – A program megtervezése, kódolása – Tesztelés, elemzés 	<ul style="list-style-type: none"> – problémamegoldó tevékenység, – változó, – algoritmus leírása, szekvencia, elágazás, ciklus, ciklusok fajtái, feltétel, algoritmustervezés, lépésenkénti finomítás elve, – fejlesztői felület, – blokkprogramozás, – kódolás, tesztelés, elemzés, hibajavítás 	<ul style="list-style-type: none"> – Természettudomány

TEVÉKENYSÉGEK

- Változók használatát igénylő folyamatok programozása, és a kimeneti eredmények elemzése szélsőséges bemeneti értékek esetén
- Projekt munkában egyszerű részekre bontott feladat elkészítése a részfeladatok megoldásával és összeállításával
- Jól részekre bontható projektfeladat megoldása páros vagy csoportmunkában
- Mozgások vezérlése valós és szimulált környezetben, az eredmények tesztelése, elemzése
- Objektum tulajdonságának és viselkedésének beállítását igénylő feladat megoldása blokkprogramozási környezetben

Témakör: Online kommunikáció

ÓRASZÁM: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri, használja az elektronikus kommunikáció lehetőségeit, a családi és az iskolai környezetének elektronikus szolgáltatásait;
- ismeri és betartja az elektronikus kommunikációs szabályokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Online kommunikációs csatornák önálló használata, online kapcsolattartás – Etikus és hatékony online kommunikáció a csoportmunka érdekében – Online identitás védelmében teendő lépések, használható eszközök – Adattárolás és -megosztás felhőszolgáltatások használatával 	<ul style="list-style-type: none"> – online identitás, – e-mail, – chat, – felhőszolgáltatások, – adattárolás, megosztás 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra – Természettudomány

TEVÉKENYSÉGEK

- Elektronikus levél írása, üzenetküldő és csevegőprogram használata az elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával
- Etikus és hatékony online kommunikáció az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó csoportmunka érdekében
- Az adatok védelmét biztosító lehetőségek használata az online kommunikációs alkalmazásokban
- Személyes adatok, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben adatok tárolása és megosztása a családi és az iskolai környezet elektronikus szolgáltatásai, felhőszolgáltatások segítségével

TÉMAKÖR: Robotika

ÓRASZÁM: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- adatokat gyűjt szenzorok segítségével;
- mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az algoritmikus gondolkodás fejlesztése – Algoritmus készítése lépésekre bontással – Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével – A gyakorlati életből vett egyszerű problémák megoldása algoritmusok segítségével – Robotvezérlési alapfogalmak – Szenzorok, robotok vezérlésének kódolása blokkprogramozással 	<ul style="list-style-type: none"> – robot, – szenzor, – algoritmus, – blokkprogramozás, – kódolás, – vezérlés 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra – Digitális kultúra – Földrajz – Természettudomány – Biológia

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Az együttműködési készség fejlesztése csoportos feladatmegoldások és projektmunkák során		

TEVÉKENYSÉGEK

- Alapszolgáltatásokat nyújtó program előállítása blokkprogramozás segítségével
- Blokkprogramozás használatával az események és azok kezelésének megismerése egyszerű játékok készítése kapcsán
- Geometrikus ábrák útján mozgó robot programozása
- A környezeti akadályokra reagáló robot programozása

Témakör: Szövegszerkesztés

Óraszám: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat;
- ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás);
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
– Szövegszerkesztési alapelvek – Szöveges dokumentumok létrehozása, formázása – Feladatlírás, illetve minta alapján dokumentumok szerkesztése – A dokumentum céljának megfelelően képek választása, beillesztése, átméretezése, elhelyezése – Adott tanórai, iskolai, hétköznapi problémához dokumentum készítése	– szövegbevitel, – megnyitás, mentés, – kijelölés, másolás, törlés, áthelyezés, – szövegegységek, karakter, karakter formázása, karakter típusa, karakter stílusa, karakter mérete, bekezdés,	– Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Nyelvi funkciók kritikus használata, helyesírás-ellenőrzés, elválasztás – Az információforrások etikus felhasználásának kérdései 	<ul style="list-style-type: none"> – bekezdés formázása, behúzás, – margó, lapméret, – helyesírás-ellenőrző, elválasztás, – kép beillesztése, képméret változtatása, – információforrások etikus felhasználása, – idézés szabályai 	

TEVÉKENYSÉGEK

- Nyomtatott dokumentumokban alkalmazott betű- és bekezdésformátumok elemzése
- Egyszerű hétköznapi szöveges dokumentumok elkészítése, például: feliratok, tájékoztató táblák, napirend, menü
- Képeket, ábrákat, különböző karakter- és bekezdésformázással készült szövegeket, szimbólumokat tartalmazó dokumentumok készítése, például termékismertető, címkék
- Részletes feladtleírás alapján dokumentumok önálló szerkesztése
- Az iskolai élethez, hétköznapi problémához, adott tanórai vagy más tantárgyakhöz kapcsolódó szöveges dokumentum készítése projektmunka keretében, például fogalmazás készítése vagy földrajzi terület bemutatása

Témakör: Bemutatókészítés

Óraszám: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat;
- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Szöveget, képet tartalmazó prezentáció létrehozása, formázása, paramétereinek beállítása – Feladatlírás, illetve minta alapján prezentáció szerkesztése – Bemutatószerkesztési alapelvek – A bemutató objektumaira animációk beállítása – Iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása – Az információforrások etikus felhasználásának kérdései 	<ul style="list-style-type: none"> – prezentáció, – animáció, – dokumentumformátum, – csoportmunka eszközei, – lényegkiemelés, – információforrások etikus felhasználása 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra

TEVÉKENYSÉGEK

- Minta alapján bemutató létrehozása, paramétereinek beállítása
- Feladatlírás alapján prezentáció szerkesztése
- Prezentáció készítése kiselőadáshoz (a digitális kultúrához, más tantárgyakhoz, az iskolai élethez, hétköznapi problémához kapcsolódó feladat)
- Bemutató készítése projektmunkában végzett tevékenység összegzéséhez, bemutatásához, a megfelelő szerkezet kialakításával, az információforrások etikus használatával

Témakör: Multimédiás elemek készítése

Óraszám: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot és videót;
- digitális képeken képkorrekciót hajt végre.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít;
- bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Feladatleírás, illetve minta alapján rasztergrafikus ábra létrehozása, összehasonlítása, szerkesztése és illesztése különböző típusú dokumentumokba – Digitalizáló eszközök megismerése. Kép, hang és video digitális rögzítése – Képszerkesztési műveletek: beillesztés, vágás, kitöltés, kijelölés, színválasztás, feliratozás, retusálás, képméret változtatása, transzformációk – Más tantárgyaknál felmerülő problémák megoldása grafikai programmal: ábrák készítése, képek, fotók szerkesztése	<ul style="list-style-type: none"> – rajz, rasztergrafika létrehozása, rasztergrafika szerkesztése, rajzeszközök; kép, hang, video digitális rögzítése; digitalizáló eszköz, képszerkesztési műveletek, transzformációk, színválasztás, retusálás, képméret változtatása –	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra – Természettudomány – Történelem

TEVÉKENYSÉGEK

- Kép, hang és video önálló rögzítése és tárolása digitális eszközökkel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában
- A tárolt multimédiás elemek megosztása társakkal, feldolgozása páros és kiscsoportos munkaformában
- A saját eszközzel készített képből, videóból képrészlet kivágása prezentációhoz való felhasználás céljából
- Képkorrekció végrehajtása saját készítésű digitális képeken, ami a további alkalmazáshoz vagy feldolgozáshoz szükséges
- Bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban vektorgrafikus rajzeszközökkel ábrakészítés más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában

Témakör: Az információs társadalom, e-Világ

Óraszám: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- ismeri az információs technológia fejlődésének gazdasági, környezeti, kulturális hatásait.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- önállóan keres információt, a találatokat hatékonyan szűri;
- az internetes adatbázis-kezelő rendszerek keresési űrlapját helyesen tölti ki;
- ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét;
- védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Információkeresési technikák, stratégiák – Adatok biztonságos kezelése, technikai és etikai problémák – Az informatikai eszközök használatának következményei a személyiségre és az egészségre vonatkozóan	<ul style="list-style-type: none"> – e-Világ; – e-ügyintézés; – virtuális személyiség; – információs társadalom; – adatbiztonság; adatvédelem; – digitális eszközöktől való függőség	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Vizuális kultúra – Természettudomány

TEVÉKENYSÉGEK

- Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata
- Megfigyelések végzése és értelmezése a közösségi portálokon, keresőmotorok használata közben rögzített szokásokról, érdeklődési körökről, személyes profilokról
- Érdeklődési körnek, tanulmányoknak megfelelően információk keresése valamelyik keresőmotorban, és a találatok hatékony szűrése

Témakör: A digitális eszközök használata

Óraszám: 2 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- célszerűen választ a feladat megoldásához használható informatikai eszközök közül;
- önállóan használja az operációs rendszer felhasználói felületét;
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat;
- használja a digitális hálózatok alapszolgáltatásait.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat;
- az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat;
- értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai – Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata – Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei – Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés – Felhőszolgáltatások igénybevétele, felhasználási területei, virtuális személyiség és a hozzá tartozó jogosultságok szerepe, kezelése – Állományok tárolása, kezelése és megosztása a felhőben 	<ul style="list-style-type: none"> – adat, információ, hír, digitalizálás, minőség, ergonómia, be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök, fájl, fájlműveletek, mappa, mappaműveletek, mobileszközök operációs rendszere, helyi hálózat, jogosultságok, etikus információkezelés 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra

TEVÉKENYSÉGEK

- A digitális eszközök feladatot segítő felhasználása projektfeladatokban
- Bemutatóhoz, projektfeladathoz tartozó állományok rendezett tárolása a lokális gépen, azok megosztása a társakkal a felhőszolgáltatáson keresztül
- Projektfeladathoz kapcsolódóan használandó perifériák lehetőségeinek megismerése, használata

7-8. ÉVFOLYAM

A 7–8. évfolyam tananyaga szervesen kapcsolódik az 5–6. évfolyam tananyagához, annak spirális-teraszos logikát követő mélyítése, bővítése.

A digitális írástudás témaköreinek feldolgozása – az életkornak, ezáltal a magasabb absztrakciós szintnek, valamint a nagyobb közismereti tudásnak megfelelően – lehetővé teszi összetettebb problémák megoldását. Új elemként jelenik meg az adatok táblázatos elrendezése, vektorgrafikus ábrák beillesztése, valamint kitekintés a webes dokumentumok világába. A digitális írástudás alapjainak elsajátítását a 8. évfolyam végére lényegében lezárjuk.

A problémamegoldás fejlesztésében új témakörként jelenik meg a táblázatkezelés, amely alapszinten ugyan, de kerek egészet alkot. Az algoritmizálás, programozás témakörében a tanulók már csoportmunkában önállóan fejlesztenek blokkalapú programokat, megismerkednek az 5–6. osztályban tanulttól eltérő platformmal is. A 8. osztály végére a blokkprogramozás mint algoritmizálási, kódolási eszköz lezárásra kerül.

A 7–8. ÉVFOLYAMON A DIGITÁLIS KULTÚRA TANTÁRGY ALAPÓRASZÁMA: 68 ÓRA, szabadon felhasználható 4 óra.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Óraszám	7.évf.	8.évf.
Algoritmizálás és blokkprogramozás	8	4	4
Online kommunikáció	4	2	2
Robotika	4	2	2
Szövegszerkesztés	13	7	6
Bemutatókészítés	6	3	3
Multimédiás elemek készítése	12	6	6
Táblázatkezelés	12	5	7
Az információs társadalom, e-Világ	5	3	2
A digitális eszközök használata	4	2	2
Differenciálásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra felhasználható óra	4	2	2
Összes óraszám:	72	36	36

7. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 36 óra

Heti óraszám: 1 óra

A TÉMAKÖRÖK ÉS TEVÉKENYSÉGEK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Óraszám
Algoritmizálás és blokkprogramozás	4
Online kommunikáció	2
Robotika	2
Szövegszerkesztés	7
Bemutatókészítés	3
Multimédiás elemek készítése	6
Táblázatkezelés	5
Az információs társadalom, e-Világ	3
A digitális eszközök használata	2
Differenciálásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra felhasználható óra	2
Összes óraszám:	36

Témakör: Algoritmizálás és blokkprogramozás

Óraszám: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- értelmezi az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolatát;
- egyszerű algoritmusokat elemez és készít;
- ismeri a kódolás eszközeit;

- adatokat kezel a programozás eszközeivel.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat;
- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven;

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az algoritmikus gondolkodást segítő informatikai eszközök és szoftverek használata – Hétköznapi tevékenységekből a folyamat és az adatok absztrakciója – A problémamegoldó tevékenység tervezési és szervezési kérdései – A problémamegoldáshoz tartozó algoritmusok megismerése. Algoritmus leírásának egy lehetséges módja – Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolata – Az elemi adatok megkülönböztetése, kezelése és használata – Szekvencia, elágazások és ciklusok. Egyszerű algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei alapján – Mozgások vezérlése – Tesztelés, elemzés – Mások által készített alkalmazások paramétereinek a program működésére gyakorolt hatásának vizsgálata 	<ul style="list-style-type: none"> – algoritmusok, tervezési folyamat, algoritmusleírás mód, szekvencia, elágazás, ciklus, elemi adat, egyszerű algoritmusok tervezése, kódolás, animáció, típusfeladatok, tesztelés, elemzés, hibajavítás 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra – Földrajz – Biológia

TEVÉKENYSÉGEK

- Életkorak és érdeklődési körnek megfelelő hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése
- Hétköznapi algoritmusok leírása egy lehetséges algoritmusleíró eszközzel
- Típusalgoritmusok – összegzés, másolás, eldöntés, maximumkiválasztás – használatát igénylő programozási feladatok megoldása
- Projekt munkában egyszerű részekre bontott feladat elkészítése a részfeladatok megoldásával és összeállításával

Témakör: Online kommunikáció

ÓRASZÁM: 2 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri, használja az elektronikus kommunikáció lehetőségeit, a családi és az iskolai környezetének elektronikus szolgáltatásait;
- ismeri és betartja az elektronikus kommunikációs szabályokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Online kommunikációs csatornák használata, online kapcsolattartás – Etikus és hatékony online kommunikáció a csoportmunka érdekében – Online identitás védelmében teendő lépések, használható eszközök – Adattárolás és megosztás felhőszolgáltatások használatával	<ul style="list-style-type: none"> – online identitás, – e-mail, – chat, – felhőszolgáltatások	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra

TEVÉKENYSÉGEK

- Elektronikus levél írása, üzenetküldő és csevegőprogram használata az elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával
- Etikus és hatékony online kommunikáció az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó csoportmunka érdekében
- Az adatok védelmét biztosító lehetőségek használata az online kommunikációs alkalmazásokban
- Személyes adatok, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben adatok tárolása és megosztása a családi és az iskolai környezet elektronikus szolgáltatásai, felhőszolgáltatások segítségével

TÉMAKÖR: Robotika

ÓRASZÁM: 2 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adatokat gyűjt szenzorok segítségével;
- mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével – Szenzorok funkciói, paraméterei, használata – Szenzorok, robotok vezérlésének kódolása blokkprogramozással 	<ul style="list-style-type: none"> – robot, – szenzor, – blokkprogramozás, – vezérlés, – elágazás, ciklus 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra – Fizika

TEVÉKENYSÉGEK

- A környezeti tárgyakra, akadályokra reagáló robot programozása
- Akadálypályát teljesíteni képes robot programozása

Témakör: Szövegszerkesztés

Óraszám: 7 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat;
- ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás);
- a szöveges dokumentumokat többféle elrendezésben jeleníti meg papíron, tisztában van a nyomtatás környezetre gyakorolt hatásaival;
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Szöveget, képet, ábrát, táblázatot tartalmazó dokumentumok létrehozása, formázása – Feladatleírás, illetve minta alapján dokumentumok szerkesztése – Szövegszerkesztési alapelvek. A szöveg tipográfiája, tipográfiai ismeretek. Szöveges dokumentumok szerkezte, objektumok. 	<ul style="list-style-type: none"> – szövegszerkesztési alapelvek, – tipográfia, – dokumentumok szerkezte, – objektumok, – dokumentumformátumok, – csoportmunka eszközei, 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra – Fizika – Földrajz – Biológia

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása – Mentés különböző formátumokba – Az információforrások etikus felhasználásának kérdései 	<ul style="list-style-type: none"> – információforrások etikus felhasználása 	

TEVÉKENYSÉGEK

- Kész minta alapján szöveges dokumentumok önálló létrehozása, például iratminták, adatlap készítése
- Adott tanórai vagy más tantárgyához kapcsolódó problémához, az iskolai élethez, hétköznapi problémához szöveget, képet, ábrát, táblázatot tartalmazó dokumentum készítése önállóan vagy projektmunka keretében, például tanulmány egy adott történelmi korról
- Adott dokumentum tartalmának megfelelő szerkezet kialakítása, például levélpapír készítése és sablonként történő mentése, vízjel szerepeltetése egy kép beszúrásával
- Az elkészített dokumentum környezetbarát nyomtatásának megbeszélése, mentése és megnyitása PDF formátumban
- Szöveges dokumentum megosztása online tárhelyen

Témakör: Bemutatókészítés

Óraszám: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat;
- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Szöveget, ábrát, képet, hangot, animációt, tartalmazó prezentáció létrehozása, formázása, paramétereinek beállítása – Feladatlírás, illetve minta alapján prezentáció szerkesztése – Bemutatószerkesztési alapelvek. A mondandóhoz illeszkedő megjelenítés – Automatikusan és az interaktívan vezérelt lejátszás beállítása a bemutatóban – Iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása – Az információforrások etikus felhasználásának kérdései 	<ul style="list-style-type: none"> – prezentáció, – dokumentumformátumok, – csoportmunka eszközei, – lényegkiemelés, – dokumentum belső szerkezete, – információforrások etikus felhasználása 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra – Földrajz – Biológia – Történelem

TEVÉKENYSÉGEK

- Prezentáció készítése kiselőadáshoz (a digitális kultúrához, más tantárgyakhoz, az iskolai élethez, hétköznapi problémához kapcsolódó feladat)
- Bemutató készítése projektmunkában végzett tevékenység összegzéséhez, bemutatásához, a megfelelő szerkezet kialakításával az információforrások etikus használatával
- Tájékoztató vagy reklámcélú, automatikusan ismétlődő, animált bemutató készítése
- Elkészített prezentáció megjelenítése többféle elrendezésben, mentése különböző formátumokba

Témakör: Multimédiás elemek készítése

Óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot és videót;
- digitális képeken képkorrekciót hajt végre.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít;
- bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Kép, hang és video digitális rögzítése (képek szkennelése, digitális fotózás, videofelvétel-készítés) és javítása – Multimédia alapelemek: fotó, hang, video készítése, szerkesztése, felhasználása előadásokhoz és bemutatókhoz 	<ul style="list-style-type: none"> – képek szkennelése, – digitális fotózás, – videofelvétel-készítés, – fotó, hang, video készítése, szerkesztése, felhasználása 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Fizika – Vizuális kultúra – Digitális kultúra – Ének-zene

TEVÉKENYSÉGEK

- A mindennapi, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó kép, hang és video rögzítése szkenneléssel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal
- Rögzített, illetve rendelkezésre álló multimédia-alapelemek: fotó, hang, video szerkesztése és felhasználása előadásokhoz, bemutatókhoz
- Olyan grafikai feladatok megoldása, amelyek algoritmikus módszereket igényelnek: másolás, klónozás, tükrözés, geometriai transzformációk

Témakör: Táblázatkezelés

Óraszám: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- az adatokat táblázatos formába rendezi és formázza;
- problémákat old meg táblázatkezelő program segítségével.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- cellahivatkozásokat, matematikai tudásának megfelelő képleteket, egyszerű statisztikai függvényeket használ táblázatkezelő programban;
- az adatok szemléltetéséhez diagramot készít;

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az adatok csoportosítási, esztétikus megjelenítési lehetőségei – Táblázatkezelési alapfogalmak: cella, oszlop, sor, munkalap, munkafüzet, cellahivatkozás, adattípus. Adatok táblázatos formába rendezése, feldolgozása. Adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás elsajátítása – Statisztikai számítások. Statisztikai függvények használata táblázatkezelőkben – Adatok feldolgozását segítő számítási műveletek 	<ul style="list-style-type: none"> – táblázatkezelési alapfogalmak, cella, oszlop, sor, munkalap, munkafüzet, cellahivatkozás, – adatok táblázatos formába rendezése, – adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás, – relatív és abszolút cellahivatkozás, 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra – Földrajz – Történelem – Biológia

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Feladatok a cellahivatkozások használatára. Relatív és abszolút cellahivatkozás. Saját képletek szerkesztése. Függvények használata – Más tantárgyknál felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével – Az adatok grafikus ábrázolási lehetőségei. Diagram létrehozása, szerkesztése. Diagramtípusok 	<ul style="list-style-type: none"> – saját képletek szerkesztése, – függvények használata, – adatok csoportosítása, – diagram létrehozása, szerkesztése, diagramtípusok 	

TEVÉKENYSÉGEK

- Mérési eredmények, nyomtatott és online adathalmazok, táblázatok elemzése
- Az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó, valamint közérdekű adatok gyűjtése különböző forrásokból
- Összegyűjtött adatok táblázatos elrendezése táblázatkezelő alkalmazással
- A problémának megfelelő adattípusok, adatformátumok, képletek, függvények alkalmazása egy táblázatkezelő programban
- Egy-egy adatsorból többféle diagram készítése

Témakör: Az információs társadalom, e-Világ

Óraszám: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- ismeri a digitális környezet, az e-Világ etikai problémáit;
- ismeri az információs technológia fejlődésének gazdasági, környezeti, kulturális hatásait.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét;
- ismeri az információkeresés technikáját, stratégiáját és több keresési szempont egyidejű érvényesítésének lehetőségét;
- védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az információ szerepe a modern társadalomban – Információkeresési technikák, stratégiák, többszempontú keresés – A digitális eszközök egészségre és személyiségre gyakorolt hatásai 	<ul style="list-style-type: none"> – e-Világ, virtuális személyiség, információs társadalom, adatvédelem, digitális eszközöktől való függőség 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra – Biológia

TEVÉKENYSÉGEK

- Az információs társadalom múltjában kijelölt szakasz (például ókori számolási módszerek vagy elektromechanikus gépek) projektmódszerrel történő feldolgozása
- Megfigyelések végzése és értelmezése a közösségi portálokon, keresőmotorok használata közben rögzített szokásokról, érdeklődési körökről, személyes profilokról
- Többszemponútú, hatékony információkeresési feladatok megoldása más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában

Témakör: A digitális eszközök használata

Óraszám: 2 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- célszerűen választ a feladat megoldásához használható informatikai eszközök közül;
- önállóan használja az operációs rendszer felhasználói felületét;
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat;
- használja a digitális hálózatok alapszolgáltatásait.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- tapasztalatokkal rendelkezik az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobileszközökre fejlesztett alkalmazások használatában;
- az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat;
- értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol;

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai – Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata – Az informatikai eszközök be- és kiviteli perifériái, a háttértárak, továbbá a kommunikációs eszközök. A felhasználás szempontjából fontos működési elvek és paraméterek – Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei – Az operációs rendszerek, helyi hálózatok erőforrásainak használata, jogosultságok ismerete. Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés 	<ul style="list-style-type: none"> – adat, információ, hír, – digitalizálás, digitalizálás minősége, – kódolás, kódolási problémák, – ergonómia, – be- és kikapcsolás folyamata, – be- és kiviteli periféria, háttértár, – kommunikációs eszközök, – működési elv, működési paraméterek, – hálózatok felhasználási területei, 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra – Földrajz – Biológia

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
	<ul style="list-style-type: none"> – mobileszközök operációs rendszere, – operációs rendszerek eszközekezelése, segédprogramjai, – helyi hálózat, – jogosultságok, – etikus információkezelés 	

TEVÉKENYSÉGEK

- Digitális eszközök és perifériáinak feladatot segítő felhasználása projektfeladatokban
- Bemutatóhoz, projektfeladathoz tartozó állományok rendezett tárolása a lokális gépen, azok megosztása a társakkal a felhőszolgáltatáson keresztül
- Történelmi, földrajzi témák feldolgozásához térinformatikai, térképalkalmazások felhasználása
- Közös munka esetén a digitális erőforrásokhoz tartozó hozzáférési és jogosultsági szintek megismerése

8. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 36 óra/év

Heti óraszám: 1 óra/hét

A TÉMAKÖRÖK ÉS TEVÉKENYSÉGEK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Óraszám
Algoritmizálás és blokkprogramozás	4
Online kommunikáció	2
Robotika	2
Szövegszerkesztés	6
Bemutatókészítés	3
Multimédiás elemek készítése	6
Táblázatkezelés	7
Az információs társadalom, e-Világ	2
A digitális eszközök használata	2
Differenciálásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra felhasználható óra	2
Összes óraszám:	36

Témakör: Algoritmizálás és blokkprogramozás

Óraszám: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- értelmezi az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolatát;
- egyszerű algoritmusokat elemez és készít;
- ismeri a kódolás eszközeit;
- adatokat kezel a programozás eszközeivel.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat;
- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven;
- tapasztalatokkal rendelkezik az eseményvezérlésről;
- vizsgálni tudja a szabályozó eszközök hatásait a tantárgyi alkalmazásokban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az algoritmikus gondolkodást segítő informatikai eszközök és szoftverek használata – Hétköznapi tevékenységekből a folyamat és az adatok absztrakciója – A problémamegoldó tevékenység tervezési és szervezési kérdései	<ul style="list-style-type: none"> – algoritmuselemek, – tervezési folyamat, – adatok absztrakciója, – algoritmusleírási mód,	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra – Történelem

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A problémamegoldáshoz tartozó algoritmusok megismerése. Algoritmus leírásának egy lehetséges módja – Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolata – Az elemi adatok megkülönböztetése, kezelése és használata – Szekvencia, elágazások és ciklusok. Egyszerű algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei alapján – Példák típusalgoritmus használatára – A vezérlési szerkezetek megfelelői egy programozási környezetben – Elágazások, feltételek kezelése, többirányú elágazás, ciklusok – Változók, értékadás. Eljárások, függvények alkalmazása – A program megtervezése, kódolása – Animáció, grafika programozása – Mozgások vezérlése – Tesztelés, elemzés – Az objektumorientált gondolkodás megalapozása – Mások által készített alkalmazások paramétereinek a program működésére gyakorolt hatásának vizsgálata 	<ul style="list-style-type: none"> – szekvencia, elágazás, ciklus, elemi adat, egyszerű – algoritmusok tervezése, – vezérlési szerkezetek, eljárás, függvény, kódolás, – animáció, grafika programozása, – objektumorientált gondolkodás, – típusfeladatok, – tesztelés, elemzés, hibajavítás 	<ul style="list-style-type: none"> – Földrajz – Biológia

TEVÉKENYSÉGEK

- Életkorak és érdeklődési körnek megfelelő hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése
- Hétköznapi algoritmusok leírása egy lehetséges algoritmusleíró eszközzel
- Vezérlőszerkezetek tudatos választását igénylő blokkprogramozási feladatok megoldása
- Típusalgoritmusok – összegzés, másolás, eldöntés, maximumkiválasztás – használatát igénylő programozási feladatok megoldása
- Projekt munkában egyszerű részekre bontott feladat elkészítése a részfeladatok megoldásával és összeállításával
- Egyszerű algoritmusokkal megadható mozgások vezérlése valós és szimulált környezetben, az eredmények tesztelése, vizsgálata a lehetséges paraméterek függvényében
- Adatok kezelését, változók használatát igénylő folyamatok programozása
- Új objektum létrehozását igénylő feladatok megoldása blokkprogramozási környezetben

Témakör: Online kommunikáció

ÓRASZÁM: 2 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri, használja az elektronikus kommunikáció lehetőségeit, a családi és az iskolai környezetének elektronikus szolgáltatásait;
- ismeri és betartja az elektronikus kommunikációs szabályokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Online kommunikációs csatornák használata, online kapcsolattartás – Etikus és hatékony online kommunikáció a csoportmunka érdekében – Online identitás védelmében teendő lépések, használható eszközök – Adattárolás és megosztás felhőszolgáltatások használatával	<ul style="list-style-type: none"> – online identitás, e-mail, chat, felhőszolgáltatások	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra

TEVÉKENYSÉGEK

- Elektronikus levél írása, üzenetküldő és csevegőprogram használata az elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával
- Etikus és hatékony online kommunikáció az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó csoportmunka érdekében
- Az adatok védelmét biztosító lehetőségek használata az online kommunikációs alkalmazásokban
- Személyes adatok, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben adatok tárolása és megosztása a családi és az iskolai környezet elektronikus szolgáltatásai, felhőszolgáltatások segítségével

TÉMAKÖR: Robotika

ÓRASZÁM: 2 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adatokat gyűjt szenzorok segítségével;
- mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével – Szenzorok funkciói, paraméterei, használata – Szenzorok, robotok vezérlésének kódolása blokkprogramozással – Vezérlési feladatok megoldása objektumokkal, eseményvezérelten – Az együttműködési készség fejlesztése csoportos feladatmegoldások és projektmunkák során 	<ul style="list-style-type: none"> – robot, – szenzor, – blokkprogramozás, – vezérlési szerkezetek, vezérlés, – elágazás, ciklus 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra – Földrajz – Történelem – Biológia – Fizika

TEVÉKENYSÉGEK

- A környezeti tárgyakra, akadályokra reagáló robot programozása
- Akadálypályát teljesíteni képes robot programozása
- A robot szenzorokkal gyűjtött adatainak rögzítése, feldolgozása egy akadálypályán; a viselkedés módosítása a gyűjtött adatoknak megfelelően

Témakör: Szövegszerkesztés

Óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat;
- ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás);
- a szöveges dokumentumokat többféle elrendezésben jeleníti meg papíron, tisztában van a nyomtatás környezetre gyakorolt hatásaival;
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Szöveget, képet, ábrát, táblázatot tartalmazó dokumentumok létrehozása, formázása – Feladatlírás, illetve minta alapján dokumentumok szerkesztése – Szövegszerkesztési alapelvek. A szöveg tipográfiája, tipográfiai ismeretek. Szöveges dokumentumok szerkezete, objektumok. Élőfej és élőláb – Táblázat beszúrása a szövegbe. A táblázat formázása – Iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása – Mentés különböző formátumokba – Az információforrások etikus felhasználásának kérdései 	<ul style="list-style-type: none"> – szövegszerkesztési alapelvek, – tipográfia, – dokumentumok szerkezete, – objektumok, – élőfej, élőláb, – táblázat szövegben, táblázat tulajdonságai, – dokumentumformátumok, – csoportmunka eszközei, – webes dokumentumkészítés, – információforrások etikus felhasználása 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra – Történelem – Földrajz – Biológia

TEVÉKENYSÉGEK

- Kész minta alapján szöveges dokumentumok önálló létrehozása, például iratminták, adatlap készítése
- Adott tanórai vagy más tantárgyához kapcsolódó problémához, az iskolai élethez, hétköznapi problémához szöveget, képet, ábrát, táblázatot tartalmazó dokumentum készítése önállóan vagy projektmunka keretében, például tanulmány egy adott történelmi korról
- Adott dokumentum tartalmának megfelelő szerkezet kialakítása, például levélpapír készítése és sablonként történő mentése, élőfej és élőláb kialakítása és formázása, vízjel szerepeltetése egy kép beszúrásával
- Az elkészített dokumentum környezetbarát nyomtatásának megbeszélése, mentése és megnyitása PDF formátumban
- Szöveges dokumentum megosztása online tárhelyen

Témakör: Bemutatókészítés

Óraszám: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat;
- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;

- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Szöveget, táblázatot, ábrát, képet, hangot, animációt, videót tartalmazó prezentáció létrehozása, formázása, paramétereinek beállítása – Feladatleírás, illetve minta alapján prezentáció szerkesztése – Bemutatószerkesztési alapelvek. A mondandóhoz illeszkedő megjelenítés – Automatikusan és az interaktívan vezérelt lejátszás beállítása a bemutatóban – Iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása – Az információforrások etikus felhasználásának kérdései 	<ul style="list-style-type: none"> – prezentáció, – multimédiás objektum, – dokumentumformátumok, – csoportmunka eszközei, – lényegkiemelés, – dokumentum belső szerkezete, – információforrások etikus felhasználása 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra – Ének-zene – Földrajz – Biológia – Fizika

TEVÉKENYSÉGEK

- Prezentáció készítése kiselőadáshoz (a digitális kultúrához, más tantárgyakhoz, az iskolai élethez, hétköznapi problémához kapcsolódó feladat)
- Bemutató készítése projektmunkában végzett tevékenység összegzéséhez, bemutatásához, a megfelelő szerkezet kialakításával az információforrások etikus használatával
- Tájékoztató vagy reklámcélú, automatikusan ismétlődő, animált bemutató készítése
- Rövid rajzfilm készítése prezentációkészítő alkalmazással
- Elkészített prezentáció megjelenítése többféle elrendezésben, mentése különböző formátumokba

Témakör: Multimédiás elemek készítése

Óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot és videót;
- digitális képeken képkorrekciót hajt végre.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít;
- bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Kép, hang és video digitális rögzítése (képek szkennelése, digitális fotózás, videofelvétel-készítés) és javítása – Multimédia alapelemek: fotó, hang, video készítése, szerkesztése, felhasználása előadásokhoz és bemutatókhoz – Raszter- és vektorgrafikai ábra összehasonlítása, szerkesztése és illesztése különböző típusú dokumentumokba – Feladatleírás, illetve minta alapján vektorgrafikus ábra készítése. Görbék, csomópontok felhasználása rajzok készítésében. Csomópontműveletek 	<ul style="list-style-type: none"> – képek szkennelése, – digitális fotózás, – videofelvétel-készítés, – fotó, hang, video készítése, szerkesztése, felhasználása, – rasztergrafika, vektorgrafika, – görbék, csomópontok, csomópontműveletek 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Matematika – Vizuális kultúra – Ének-zene – Földrajz – Fizika

TEVÉKENYSÉGEK

- A mindennapi, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó kép, hang és video rögzítése szkenneléssel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal
- Rögzített, illetve rendelkezésre álló multimédia-alapelemek: fotó, hang, video szerkesztése és felhasználása előadásokhoz, bemutatókhoz
- Feladatleírás, illetve minta alapján raszter- és vektorgrafikai ábra készítése, szerkesztése, módosítása különböző dokumentumokba, előadásokhoz és bemutatókhoz
- Ábrakészítés során egyszerű transzformációs műveletek, igazítások, csoportműveletek használata
- Olyan grafikai feladatok megoldása, amelyek algoritmikus módszereket igényelnek: másolás, klónozás, tükrözés, geometriai transzformációk

Témakör: Táblázatkezelés

Óraszám: 7 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- az adatokat táblázatos formába rendezi és formázza;
- problémákat old meg táblázatkezelő program segítségével.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- cellahivatkozásokat, matematikai tudásának megfelelő képleteket, egyszerű statisztikai függvényeket használ táblázatkezelő programban;
- az adatok szemléltetéséhez diagramot készít;
- tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az adatok csoportosítási, esztétikus megjelenítési lehetőségei – Táblázatkezelési alapfogalmak: cella, oszlop, sor, munkalap, munkafüzet, cellahivatkozás, adattípus. Adatok táblázatos formába rendezése, feldolgozása. Adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás elsajátítása – Statisztikai adatelemzés, statisztikai számítások. Statisztikai függvények használata táblázatkezelőkben – Adatok feldolgozását segítő számítási műveletek – Feladatok a cellahivatkozások használatára. Relatív és abszolút cellahivatkozás. Saját képletek szerkesztése. Függvények használata, paraméterezés – Más tantárgynál felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével – Az adatok grafikus ábrázolási lehetőségei. Diagram létrehozása, szerkesztése. Diagramtípusok 	<ul style="list-style-type: none"> – táblázatkezelési alapfogalmak, cella, oszlop, sor, munkalap, munkafüzet, cellahivatkozás, – adatok táblázatos formába rendezése, – adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás, – relatív és abszolút cellahivatkozás, – saját képletek szerkesztése, – függvények használata, paraméterezés, – adatok csoportosítása, – diagram létrehozása, szerkesztése, diagramtípusok 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra – Földrajz – Történelem – Fizika

TEVÉKENYSÉGEK

- Mérési eredmények, nyomtatott és online adathalmazok, táblázatok elemzése
- Az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó, valamint közérdekű adatok gyűjtése különböző forrásokból
- Összegyűjtött adatok táblázatos elrendezése táblázatkezelő alkalmazással
- A problémának megfelelő adattípusok, adatformátumok, képletek, függvények alkalmazása egy táblázatkezelő programban
- Az osztály, évfolyam vagy az iskola adatainak statisztikai elemzése
- Egy-egy adatsorból többféle diagram készítése, az adatok megtévesztő ábrázolásának felismerése
- Más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben az adatok feldolgozása táblázatkezelő program segítségével

Témakör: Az információs társadalom, e-Világ

Óraszám: 2 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- ismeri a digitális környezet, az e-Világ etikai problémáit;
- ismeri az információs technológia fejlődésének gazdasági, környezeti, kulturális hatásait.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét;
- online gyakorolja az állampolgári jogokat és kötelességeket;
- ismeri az információkeresés technikáját, stratégiáját és több keresési szempont egyidejű érvényesítésének lehetőségét;
- tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az információs technológiai fejlesztés gazdasági, környezeti, kulturális hatásainak felismerése – Az információ szerepe a modern társadalomban – Információkeresési technikák, stratégiák, többszemponútú keresés – A digitális eszközök egészségre és személyiségre gyakorolt hatásai – Az adatbiztonság és adatvédelem tudatos felhasználói magatartásának szabályai 	<ul style="list-style-type: none"> – e-Világ, – kereskedelem, – bank, – állampolgárság, – virtuális személyiség, – információs társadalom, – adatvédelem, – internetes bűnözés, – digitális eszközöktől való függőség 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra – Biológia

TEVÉKENYSÉGEK

- Az információs társadalom múltjában kijelölt szakasz (például ókori számolási módszerek vagy elektromechanikus gépek) projekt módszerrel történő feldolgozása
- Az állampolgári jogok és kötelességek online gyakorlása, például bejelentkezés egészségügyi vizsgálatra vagy veszélyeshulladék-lerakási címek keresése
- Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló, biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata
- Megfigyelések végzése és értelmezése a közösségi portálokon, keresőmotorok használata közben rögzített szokásokról, érdeklődési körökről, személyes profilokról
- Az adatok és az online identitás védelmét biztosító lehetőségeket alkalmazása, például a közösségi oldalakon elérhető személyes adatok keresése, korlátozása és törlése
- Többszemponútú, hatékony információkeresési feladatok megoldása más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában

Témakör: A digitális eszközök használata

Óraszám: 2 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A TÉMAKÖR TANULÁSA HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY A TANULÓ A NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ VÉGÉRE:

- célszerűen választ a feladat megoldásához használható informatikai eszközök közül;
- önállóan használja az operációs rendszer felhasználói felületét;
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat;
- használja a digitális hálózatok alapszolgáltatásait.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

- tapasztalatokkal rendelkezik az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobileszközökre fejlesztett alkalmazások használatában;
- az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat;
- értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol;
- tapasztalatokkal rendelkezik a digitális jelek minőségével, kódolásával, tömörítésével, továbbításával kapcsolatos problémák kezeléséről;
- ismeri a térinformatika és a 3D megjelenítés lehetőségeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai – Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata – Az informatikai eszközök be- és kiviteli perifériái, a háttértárak, továbbá a kommunikációs eszközök. A felhasználás szempontjából fontos működési elvek és paraméterek – Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei – Az operációs rendszer segédprogramjai. Az állományok és könyvtárak tömörítése – Az operációs rendszerek, helyi hálózatok erőforrásainak használata, jogosultságok ismerete. Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés – Felhőszolgáltatások igénybevétele, felhasználási területei, virtuális személyiség és a hozzá tartozó jogosultságok szerepe, kezelése. Alkalmazások a virtuális térben. Állományok tárolása, kezelése és megosztása a felhőben 	<ul style="list-style-type: none"> – adat, információ, hír, – digitalizálás, – digitalizálás minősége, – kódolás, kódolási problémák, – ergonómia, – be- és kikapcsolás folyamata, – be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök, – működési elv, – működési paraméterek, – hálózatok felhasználási területei, – mobileszközök operációs rendszere, – operációs rendszerek eszközkezelése, segédprogramjai, – állományok és könyvtárak tömörítése, 	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar nyelv és irodalom – Technika és tervezés – Matematika – Vizuális kultúra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
	<ul style="list-style-type: none"> – helyi hálózat, – jogosultságok, – etikus információkezelés 	

TEVÉKENYSÉGEK

- Digitális eszközök és perifériáinak feladatot segítő felhasználása projektfeladatokban
- Bemutatóhoz, projektfeladathoz tartozó állományok rendezett tárolása a lokális gépen, azok megosztása a társakkal a felhőszolgáltatáson keresztül
- Adatok tömörített tárolása, továbbítása a hálózaton keresztül az együttműködés érdekében
- Történelmi, földrajzi témák feldolgozásához térinformatikai, térképalkalmazások felhasználása
- A 3D megjelenítés lehetőségeinek felhasználása tantárgyi feladatokban
- Közös munka esetén a digitális erőforrásokhoz tartozó hozzáférési és jogosultsági szintek megismerése.

TESTNEVELÉS 5-8. ÉVFOLYAM

Évfolyam	5.	6.	7.	8.
Heti óraszám: testnevelés	4	4	4	4
tánc	1	1	1	1
Éves óraszám	180	180	180	180

Az alapfokú nevelés-oktatás második szakaszába lépve az 1–4. évfolyamon elkezdett sokoldalú pszichomotoros és az ezen keresztül megvalósuló kognitív, affektív-emocionális képesség-összetevők fejlesztése tovább folytatódik. A személyiségformálás – a tanulók életkori sajátosságainak figyelembevételével, a szenzitív időszakokhoz igazodó mozgástartalmakon keresztül – a tanulási, nevelési célokat úgy valósítja meg, hogy közben a Nat kompetenciarendszerében realizálja az Európai Unió kulcskompetenciáinak fejlesztését. Kiemelt terület a személyes és társas kompetencia-összetevők rendszerében a szomatikus egészség, a szocio-emocionális jóllét, a biztonság és az emberi kapcsolatok minősége.

A testnevelés tartalmi elemei közé az 5. évfolyamtól belép a sportági alaptéchnikák és taktikák rendszere, a hozzájuk kapcsolódó elméleti ismeretekkel, miközben folytatódik a széles spektrumú koordinációs-képesség-fejlesztés. A nevelési szakasz elején a kondicionális képességek differenciált fejlesztése itt is elsősorban a mozgáskészségek elsajátításán, játékos gyakorláson keresztül történik, majd később fokozatosan előtérbe kerül az életkori sajátosságokhoz igazodó kondicionális képzés. A mozgástanulás folyamatában fontos szerepet kap az elméleti tudatosítás, az ok-okozati összefüggések ismertetése, mely elősegíti a mentalizációs folyamatokat. Mindez a változó környezeti feltételekhez igazodó, egyre összetettebb mozgássorok hatékony elsajátítását teszi lehetővé.

A testi-lelki egészségre nevelés célrendszere a tanulási terület egészét áthatja. A tanulók tovább bővítik az egészséges életvitel alapjaival összefüggő ismereteiket. A közvetlen mozgástapasztalattal szoros kapcsolatban álló elméleti ismeretekkel gyarapodva tudatosul bennük a különböző mozgásformák egészségmegőrző hatása. Tisztában vannak az alapszintű anatómiai, edzéselméleti törvényszerűségekkel (pl. a bemelegítés módja, funkciói), ami a baleset-megelőzés, a biztonságos sportolás, az egészséges testi fejlődés legfőbb záloga. A testi higiéniai tevékenységeket igyekeznek mindennapi szokásrendszerükbe illeszteni, mellyel párhuzamosan a XXI. századi életforma stresszhatásainak kezelésére megfelelő stratégiákat (pl. relaxációs módszerek) sajátítanak el.

A tanár-diák interakciókban a pedagógus mintaadó, facilitátor szerepe a tanulók kommunikációs kultúrájának kialakításában realizálódik, mely a kooperatív jellegű gyakorlásban kihat a diákok közötti kommunikáció minőségére is. Mindezen tényezők a mozgással, sportolással kapcsolatban jelentős attitűdformáló erőt jelentenek.

A tanulási terület – sajátosságaiból adódóan – folyamatosan fejleszti az önismeretet, az önelfogadás képességét, melynek rendszeresen alkalmazott eszköze – a pedagógus általi előremutató formatív visszajelzések mellett – az ön- és társértékelés. Ezek a folyamatok a 7–8. évfolyamon hozzájárulnak a tanulók saját készség- és képességszintű erősségeinek, illetve hiányosságainak felismeréséhez, ezáltal a képességek tanári segítséggel tudatosan fejleszthetők. A tradicionális sportágak meghatározó szereplőinek, olimpiikonjainak megismerésével a tanulókat a nemzeti azonosságtudatra, a haza szeretetére neveljük, amelyben a példaképfomálás is hangsúlyos szerepet kap.

Az IKT-eszközök a mozgástanulás, a diagnosztika, az egészséges életvezetés kialakításának hatékony segítői, mindemellett a konstruktív jellegű elméleti ismeretszerzést is jelentősen támogatják. Ezzel a tanulók motivációjára és digitáliskompetencia-szintjére gyakorolhatunk pozitív hatást. Az egészségfejlesztés mozgáshoz kapcsolódó eszközrendszerével tudatosítjuk a szabad levegőn, a természetes környezetben folytatott rendszeres testedzés testi és lelki jóllétet erősítő hatását, ami pozitív irányú befolyást gyakorol a tanulók környezettudatos szemléletmódjára. A testnevelés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A testnevelés tantárgy eredményességéhez fontos a mély és értő (motoros) tanulás képességének elsajátítása. A motoros tanulásra is igaz, hogy a környezettel kialakult kölcsönhatás eredményeként létrejövő, tartós és alkalmazkodó változás, amely a különböző tanulási formákkal összekapcsolódva a személyiség fejlődésének más területeire is hatást gyakorol. A különböző mozgásformák elsajátítása – különös tekintettel az általános iskola kezdeti szakaszában – jelentős befolyással van a tanuló kognitív fejlődésére, hiszen a mozgásos cselekvés célirányos, komplex kognitív-motoros tevékenység. Hatékony és eredményes motoros tanulás-tanítás csak akkor valósulhat meg, ha annak során figyelembe veszik az életkori és tanulási sajátosságokat, s ha az spirálisan építkező és gyakorlatorientált.

A kommunikációs kompetenciák: A testnevelés – az érthetőség, az árnyaltság és a pontosság elvárásainak mentén – fejleszti a nyelvi kommunikáció minőségét. A testnevelésben a kommunikáció általában nehezített körülmények között, felhívó, felszólító módon zajlik, amelynek nem lehet sajátja az erőltetül formált és artikuláció nélküli beszéd. A tantárgy fejleszti a hallás utáni szövegértés mellett a kommunikáció más formáit is, úgymint a kéz- és karjelzéseket, a testmozgás, a sportolás közbeni gesztusokat, a tekintet és/vagy az arc izmainak játékát. A sporttevékenységek folyamatos metakommunikáció mentén folynak, elég csak a jelzésértékű testtartásokra vagy a távolodó-közeledő mozgások kifejezőerejére gondolni. A szakkifejezések, a helyes terminológia elsajátításával lehetővé válik a procedurális tudás átfordítása a gondolkodás révén tervezhető motoros produktummá.

A digitális kompetenciák: Az információs és tudástársadalom korában meghatározóan fontos, hogy a korszerű digitális eszközök hogyan épülnek be a nevelés, az oktatás és a képzés tanítási-tanulási folyamataiba. A digitális kompetencia főbb területeinek – digitális jelenlét, életvezetés és produktivitás – fejlesztése a testnevelésnek és egészségfejlesztésnek is egyik kiemelt célja. A digitális kompetencia a testnevelés tantárgy esetében is elengedhetetlen, példaként említhető a teljesítménymonitorozás, a mozgáselemzés, az információkeresés, -szűrés és -feldolgozás digitális eszközökkel történő megvalósítása.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A motoros tanulás során elsősorban a cselekvéses tényező dominál, de a hatékonysága és eredményessége – a verbális metódusok által – a kognitív komponensektől is függ. A beszéd és a gondolkodás kapcsolata révén válik lehetővé a motoros tevékenységekkel összefüggő ismeretek és tapasztalatok tárolása, felidézése. A nyelvhasználat teszi lehetővé a mozgásos cselekvéstanuláshoz szükséges ideomotoros kép, a gondolati modell kialakítását, tervezését. A kreatív feladatmegoldásokon alapuló problémamegoldó gondolkodás egyaránt megjelenik a nyílt jellegű mozgáskészségek (pl. sportjátékok) változatos döntéshozatali játékhelyzeteiben és a kognitív típusú testnevelési játékokban (pl. táblajátékok mozgásos változatai).

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A testnevelés tantárgy a személyes és társas kompetenciák fejlesztésének egyik terepe. Az iskolának fejlesztenie szükséges a szomatikus

egészséggel, a társas-érzelmi jólléttel, a biztonsággal kapcsolatos kompetenciákat. A fejlesztés kiterjed a testi jóllét és a motoros teljesítőképesség kialakítására is. A tantárgy tanulásának és tanításának jelentős közösségfejlesztő hatása van. Külön kiemelendők a csapatsportokban fontos szerepet játszó együttműködési formák, a közösséget alakító tényezők (a közös célkitűzések, a közös gyakorlás élménye, a teljesítmény egyént és csapatközösséget formáló szerepe, a csapaton belüli összetartozás és egymásrautaltság stb.).

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az iskola a kiemelkedő sportszakemberek és sportolók által létrehozott kreatív produktumok megismerésének egyik helye, ami az alkotó produkálás biztosításával támogatja, hogy a tanuló értelmezni tudja a sporteredmények személyes és társadalmi életre gyakorolt hatását. A tanuló ezeknek a kompetenciáknak az elsajátításával képessé válik arra, hogy saját tanulási tevékenységében is értékesnek tartsa a testnevelés, az egészségfejlesztés kreatív ötleteit és produktumait. Önmaga kreatív.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A testnevelés és egészségfejlesztés a tanuló ügyességét, erejét, állóképességét, szomatikus, mentális és érzelmi teherbírását fejlesztve teszi képessé az egyént a különböző munkatevékenységek elvégzésére. A sporttevékenység hozzájárul a munkaerőkölsi tulajdonságok (például fegyelmezetttség, közösségi szemlélet, lelkiismeretesség, felelősségteljeség, munkaszeretet) kialakításához. A testnevelésben és a sportban alkalom nyílik a bátorságot, a kockázatot, az önállóságot, a monotóniatűrést és az innovációt igénylő tevékenységekre, a vállalkozáshoz szükséges kezdeményezőkézség alkalmazására és a határozott viselkedésre. Az önállóságot igénylő, döntési helyzeteket biztosító sportolás a tanulót hozzásegíti, hogy a munkavégzés során is hasonló módon cselekedjen. A testedzés, a sportolás – a szabadidő egészséges eltöltésén keresztül, rekreatív hatásával – elősegíti a munka utáni pihenést, kikapcsolódást és regenerálódást.

Az iskolai testnevelés óra keretén belül megvalósuló könnyített testnevelés esetében - amelyen egészségi állapotváltozásuk miatt ideiglenesen illetve tartósan csökkent teljesítőképességű tanulók vesznek részt – a testnevelő tanárnak az egészségi állapotot és az abból adódó egyéni sajátosságot maximálisan figyelembe véve, differenciáltan kell megvalósítania a fejlesztési feladatokat. Ezekhez a fejlesztési feladatokhoz nyújt segítséget a gyógytestnevelés témakör.

A táncművészeti ágak közül a legrégebbi hagyományokkal rendelkező társastáncoktatás nagy utat tett meg az ifjúság kulturált szórakozási formájától a művészetoktatásig. Az értékeket megtartva a tantervi program további lehetőséget nyújt az alapos, mélyebb tudás megszerzésére, a rendszeres munka igényének kialakítására, a megfelelő munkafegyelemre, az önkontroll alkalmazására.

Az alapfokú oktatás célja a társastánc iránt érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek szakirányú fejlesztése.

A főtárgyak és kötelező tantárgyak tanulása során a tanulók jártasságot szereznek a különböző társastáncokból.

Megismerik azok történetét, a hozzátartozó viselkedés szabályait és a mindennapok magatartásformáit. A szabadon választható tantárgyak előkészítik a társastáncok tanulását, megismertetik a főtárgy előzményeivel a tanulót és bekapcsolódást biztosítanak a táncművészet más ágaiba, valamint a társművészetekbe. A korán elkezdett testképzés

előkészíti a társastánc tantárgy tanulását, majd a historikus táncokon keresztül a főtárgy előzményeivel ismerkedhetnek meg a tanulók.

A kötelezően választható tantárgy órái az összevont osztályokban történő tanulást segítik. A tanszak komplex ismeretet adó, készségfejlesztő tanterve motiválja a tanulót az újabb tudás megszerzésére és ösztönzi a tanultak gyakorlati alkalmazására az élet minden területén. Közelebb viszi a tanulót a művészetekhez, ugyanakkor választott művészeti ágának értő művelőjévé, közönségévé válik.

A TÁRSASTÁNC OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

A társastánc tanszak célja, hogy törekedjen a társastánc minél teljesebb megismerésére, megszerettetésére, értékeinek megvédésére. Sajátos eszközeivel segítse a tanulók hatékony önálló tanulásra, a tanultak gyakorlati alkalmazására az élet minden területén.

Kiemelt kompetenciák a társastánc területén

Szakmai kompetenciák

- A mozgás és a zene kapcsolatának kialakítása, összhangja
- A helyes testtartás, a tudatos légzés megismerése
- A társastánc alapjainak, technikai elemeinek ismerete
- A kombinációk, etűdök, koreográfiák kivitelezése
- A képességek (a ritmusérzék, a tér- és formaérzék, a stílusérzék, előadói készség, koncentrációképesség) fejlesztése
- A viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak elsajátítása, alkalmazása
- Az idegen szavak, kifejezések kiejtése, alkalmazása
- A táncok történeti háttérének ismerete
- A historikus táncok ismerete

Személyes kompetenciák

- Az esztétikai érzék fejlesztése
- A tánc iránti szeretetet mélyítése
- Lelkiismeret, önfegyelem, önkontroll kialakítása
- A fizikai és lelki állóképesség fejlesztése
- Az értelmi és érzelmi intelligencia szintjének emelése
- A múlt és jelen értékeinek befogadására nevelés

Társas kompetenciák

- A közösségi magatartás (közös alkotás öröme, alkalmazkodás, kapcsolatteremtés, aktív szerepvállalás, a társak elfogadása, tiszteletben tartása) formáinak kialakítása, gyakorlati alkalmazása
- A táncos partnerkapcsolat kialakítása
- Csoportos bemutatásnál a figyelmes együttműködésre nevelés
- A táncművészetek iránti érdeklődés felkeltése
- A környezet megóvásának fontossága
- Az egymás megsegítése és saját egészségünk megóvása iránti igény kialakítása

Módszerkompetenciák

- A nyitottságra, az ismeretek befogására nevelés
- A tanulás tanulása (a rendszeres és igényes munkára, a hatékony, önálló gyakorlásra nevelés)
- Művészi önkifejezés fejlesztése
- Az esztétikai érzék fejlesztése a táncelőadások rendszeres látogatásával, táncelemzéssel
- A kiemelkedő alkotók megismerése a hazai és nemzetközi társastáncmozgalomban
- Az elsajátított viselkedéskultúra gyakorlati alkalmazása
- Tehetséggondozás, a tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra

KÖVETELMÉNY AZ ALAPFOK ELVÉGZÉSE UTÁN

Társastánc

A tanuló ismerje:

- A világtáncok kezdő- és haladólépéseit, tanult kombinációit, a korok szokásait, viselkedési szabályait, magatartásformáit 139
- A standard táncok (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) alaplépéseit, alapfiguráit.
- A latin-amerikai táncok (Samba, Cha-cha-cha, Rumba, Paso doble, Jive) alaplépéseit, alapfiguráit és tánctechnikai feladatait,
- A szak kifejezéseket, fogalmakat, a szakmai anyagok hozzáférési lehetőségét, a táncparkett szabályait

Legyen képes:

- A tanultak gyakorlati alkalmazására és a világtáncok alapjainak kombinálására
- Az általánosan elfogadott viselkedési szabályok gyakorlati alkalmazására.
- A közösségépítésre.
- A másság elfogadására, véleménynyilvánításra és a demokratikus magatartásformák elsajátítására.
- A tanult táncok (kombinációk, etűdök, koreográfiák) pontos és stílusos előadására, a páros és csoportos feladatok végrehajtására
- A fogalmak megértésére, értelmezésére, a helyes és kreatív nyelvhasználatra a társadalmi és kulturális tevékenység során.
- Anyanyelvén és a nemzetközi táncnyelven kommunikálni.
- A térben történő eligazodásra, a zenei löktetési rendhez, zenei egységhez való igazodásra.
- Az önálló feladatvállalásra, az önálló ismeretszerzésre
- Művészi előadásra, improvizációra, az alapfokú művészeti vizsga követelményeinek teljesítésére

TANTÁRGYAK, FEJLESZTÉSI FELADATOK, TANANYAG ÉS KÖVETELMÉNYEK TÁRSASTÁNC

A társastánc tanterv játékos tevékenységi formákon, képességfejlesztő gyakorlatokon és improvizációs feladatokon keresztül fejleszti a tanuló érzelmi, értelmi, szociális és fizikai képességeit, gazdagítja önkifejezési formáit.

A társastánc tantárgyat két év előképző után tíz éven át tanulják a tanulók. Az egymásra épülő, folyamatosan nehezedő táncok és azok motívumai juttatják el a tanulót az egyre magasabb szintű táncudáshoz.

A kompetenciaalapú tartalom, tanterv olyan területekre hívja fel a figyelmet, mint az együttműködés, a kritikus gondolkodás, az önbecsülés, a felelősségérzet és a tolerancia. A művészeti munka eljuttatja a tanulót az alkotómunkához, mely hozzájárul a harmonikus, gazdag érzelmvilágú, egészséges gondolkodású személyiség kialakításához. A csoportos tanulás, az órákon való megmutatkozás lehetősége, a közös utazások, a bemutatók sikerei összekovácsolják a tanulókat, ezért igen nagy közösségformáló hatással bírnak. Az évfolyamok táncismerete a minimum anyagot jelöli meg. A tanulók képessége és a szaktanár belátása alapján bővíthető.

5-6 évfolyam

Az 5. évfolyamba lépő diákok testi fejlődésében a fiúk és a lányok között jellemző különbségek még nem mutatkoznak. A lányok egy hosszú (9 éves kortól tartó), mérsékelt ütemű megnyúlási szakasz közepén, míg a fiúk a pubertáskort megelőző testalkati telítődési szakaszban járnak. A két nem terhelhetősége közel azonos. A 11–12 éves diákok, a sokoldalú alapokra építkezve, eredményesen tanulnak új sportági technikákat mind a zárt, mind a nyílt jellegű mozgáskészségekben. Mozgásigényük igen jelentős, figyelmük, koncentrációképességük tartós, ami az időhatékony óraszervezéssel tovább segíti a pszichomotoros tanulási folyamatokat.

A korosztály kondicionális képzésében kiemelt szerepet kap a gerincoszlop tartóizmainak, a törzs általános erő-állóképességének folyamatos fejlesztése. Fontos az aerob állóképesség kezdetben játékos formájú, majd egyre inkább tartós futással történő növelése, ugyanakkor az intenzív anaerob munkavégzés kerülendő. A koordinációs képességek közül kiemelten fejleszhető a ritmusérzék, az egyensúlyozó képesség, a téri tájékozódó képesség, emellett a nyílt jellegű mozgásformákban megmutatkozó összekapcsolási-átállási képesség is dinamikusan javul. A sportjátékok oktatásában a technikai képzés mellett megjelennek az emberelőnyös és létszámazonos kisjátékok alaptaktikai elemei (add és fuss; szélességi és mélységi mozgások), először célfelület nélkül, majd célfelülettel. Továbbra is hangsúlyos szerepet kapnak a sportjátékokat előkészítő testnevelési játékok. Az ízületi és izomzati mozgékonyosság a prepubertás idején még mindkét nemnél jól fejleszhető, így ebben az időszakban a dinamikus és statikus nyújtó hatású feladatokkal egyaránt eredményes a rendszeres gyakoroltatás, ezzel is elősegítve a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását.

Az önvédelmi és küzdősportok a test-test elleni játékos küzdőgyakorlatok megtanításán túl a sportági képzésre helyezik a hangsúlyt. Míg az eddigi játékok és feladatok olyan játékos mozgásformákon keresztül csináltak kedvet a küzdelemhez, melyek a különböző küzdősportok mozgástechnikáikhoz hasonló elemeket tartalmaztak, most a három iskolai küzdősport, a birkózás, a judo és a karate mozgásanyagára kerül a hangsúly. E gyakorlatok kondicionális képességfejlesztő hatásai elsősorban az erő-állóképesség, a gyorsaság fejlesztésében érezhetők, valamint a gerincoszlop tartóizmai, a hát- és a hasizmok erősítése terén, valamint a gerinc egészséges, fiziológiás tartásának javításában realizálódnak. A karate lazító és nyújtó gyakorlatai a csípő- és bokaízület, valamint az egész alsó végtag ízületi mozgástartományának növelésével járulnak hozzá az egészséges fejlődéshez.

A testnevelés tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS

- a tanult alapvető mozgásformák kombinációiból álló cselekvéssorokat változó térbeli, időbeli, dinamikai feltételek mellett készségszinten kivitelezzi;
- a tanult mozgásforma készségszintű kivitelezése közben fenntartja érzelmi-akarati erőfeszítéseit;
- minden sporttevékenységében forma- és szabálykövető attitűddel rendelkezik, ez tevékenységének automatikus részévé válik.

MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS

- a motoros képességeinek fejlődési szintje révén képes az összhang megteremtésére a cselekvéssorainak elemei között;
- relatív erejének birtokában képes a sportágspecifikus mozgástechnikák koordinált, készségszintű kivitelezésére;
- az alapvető mozgásainak koordinációjában megfelelő begyakorlottságot mutat, és képes a változó környezeti feltételekhez célszerűen illeszkedő végrehajtásra;
- a (meg)tanult erő-, gyorsaság-, állóképesség- és ügyességfejlesztő eljárásokat tanári irányítással tudatosan alkalmazza.

VERSENGÉSEK, VERSENYEK

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben, ezt tőlük is elvárja;
- a versengések és a versenyek közben közösségformáló, csapatkohéziót kialakító játékosként viselkedik.

PREVENCIÓ, ÉLETVITEL

- megoldást keres a különböző veszély- és baleseti források elkerülésére;
- tanári segítséggel, egyéni képességeihez mérten, tervezetten, rendezetten és rendszeresen fejleszti keringési, légzési és mozgatórendszerét;
- ismeri a tanult mozgásformák gerinc- és ízületvédelmi szempontból helyes végrehajtását;
- a családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez testmozgást.

EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait;
- az életkorának és alkati paramétereinek megfelelően tervezett, rendezett és rendszeres, testmozgással összefüggő táplálkozási szokásokat alakít ki.

Az 5–6. évfolyamon a testnevelés tantárgy óraszám: 360 óra, ebből 288 óra (heti 4 óra) a testnevelés, 72 óra (heti 1 óra) a tánc témaköreire fordítandó.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám		
	5-6.évf.	5. évf	6.évf
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	20	10	10
Atlétikai jellegű feladatmegoldások	52	26	26
Torna jellegű feladatmegoldások	36	18	18
Sportjátékok	76	38	38
Önvédelmi és küzdősportok	8	4	4
Alternatív környezetben üzhető mozgásformák	8	4	4

Szabadon felhasználható	16	8	8
Tánc	144	72	72
Összes óraszám:	360	180	180

5. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	10
Atlétikai jellegű feladatmegoldások	26
Torna jellegű feladatmegoldások	18
Sportjátékok	38
Önvédelmi és küzdősportok	4
Alternatív környezetben üzhető mozgásformák	4
Szabadon felhasználható	8
Tánc	72
Összes óraszám:	180

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció

Óraszám: 10 óra

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megnevez és bemutat egyszerű relaxációs gyakorlatokat;
- a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;
- a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának önálló alkalmazása – 4-6 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő pontos és rendszeres kivitelezése – 2-3 gyakorlatból álló gimnasztikai gyakorlatsor összeállítása tanári kontrollal – Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása – Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban – Mozgékonyság, hajlékonyság fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszer- és egyszerű szergyakorlatokkal (zámoly, pad, bordásfal) 	<ul style="list-style-type: none"> – menet- és futásgyakorlatok; – oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; – szergyakorlatok, – utasítás, szóban – közlés, – bemutatás, – bemutatattatás, – relaxáció, – stresszkezelés, – izomhúzódás, – izomszakadás, – izomgörcs, – izomláz, – keringésfokozás 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika, – Fizika, – Természettudomány

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok összeállítása segítséggel, azok gyakorlása – A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését, nyújtását, ellazulását szolgáló gyakorlatok összeállítása segítséggel, azok helyes végrehajtása – Légzőgyakorlatok összeállítása segítséggel, azok végrehajtása – A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása – A nyugalomban lévő és bemelegített izomzat tulajdonságainak megismerése, a fáradt izmok lehetséges sérüléseinek (izomhúzódás, izomszakadás, izomgörcs, izomláz) ok-okozati tényezők szerinti beazonosítása – Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok közös, majd önálló (kis tanári segítséggel) összeállítása, végrehajtása – a terhelések utáni nyújtó gyakorlatok jelentőségének megismerése – A stressz fogalmának, fajtáinak beazonosítása, pozitív megküzdési stratégiáinak megismerése – Az egyszerűbb relaxációs technikák elsajátítása és alkalmazása – Egyszerű és összetett gimnasztikai gyakorlatok zenére 		

Témakör: Atlétika

Óraszám:26 óra

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;
- ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;
- tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.
- A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
- a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;

- ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;
- tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.
- futótechnikája – összefüggő cselekvéssor részeként – eltérést mutat a vágta- és a tartós futás közben;
- magabiztosan alkalmazza a távol- valamint a kislabdahajítás– számára megfelelő – technikáit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Futóiskolai és futófeladatok egyenesen és íven, előre, hátra, oldalra mozgás közben 20–40 m hosszan – Ugrófeladatok el- és felugrással, akadályokra és akadályok átugrásával – Rajtgyakorlatok, rajtversenyek különböző testhelyzetekből, térdelőrajt 20–30 m kifutással időre, sprintfutások 30–60 m-en időre – Váltófeladatok alsó és felső váltással párban és csapatban, helyben és mozgás közben – Dobógyakorlatok, dobások különböző eszközökkel (labdák, karikák, kislabda) célba és távolba is keresztlépéssel – Távolugrás lépő technikával, rövid nekifutásból emelt elugró helyről és elugró sávból 4–10 lépés nekifutásból – Az állóképesség, a szív működés és a testtömegkontroll összefüggéseinek megismerése – Folyamatos futások egyenletes ritmusban és tempóváltással 6-8 percen keresztül – Az atlétika főbb versenyszabályainak megismerése, gyakorlatban történő alkalmazása 	<ul style="list-style-type: none"> – elrugaszkodó láb, – lendítő láb, – térdelőrajt, – hibás rajt, – váltójel, – váltótávolság, – tempóérzék, – pulzus, – átlépő technika, – lépő technika, – nekifutási távolság, – optimális sebesség – kidobási vonal, – dobószektor, 	<ul style="list-style-type: none"> – Biomechanika, – Természettudomány, – Ének-zene, – Történelem

Témakör: Torna

Óraszám: 18 óra

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;
- a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet;

- a torna, a ritmikus gimnasztika, tánc és aerobik jellegű mozgásformákon keresztül tanári irányítás mellett fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- segítségadással képes egy-egy általa kiválasztott tornaelem bemutatására és a tanult elemekből önállóan alkotott és végrehajtott gyakorlatsor kivitelezésére.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A téri tájékozódó képesség és egyensúlyérzék, valamint a torna jellegű feladatmegoldások szempontjából fontos motorikus képességek (erő, ízületi mozgékonyág, izomérzékelés) további fejlesztése – A gyakorlás biztonságos körülményeinek megteremtése – A cselekvési biztonság növelése – Segítségadás tanítása, tanulása – Igényesség kialakítása az esztétikus test iránt, valamint a „tornász” mozgás elsajátítására – A rendelkezésre álló és a célnak megfelelő tornaszereken statikus testhelyzetek, támlázások, támaszcserék, lendületek, ellendülések, fellendülések, fel-, le- és átugrások végrehajtása – Preakrobatikus és akrobatikus elemek, egyensúlyi elemek, gurulások, emelések, fellendülések, billenések, átfordulások végrehajtása – Gimnasztikus elemek (csak lányok) – lépések, járások, testsúlyáthelyezések, szökkenések, ugrások, fordulatok – kivitelezése – Egyensúlyozási gyakorlatok megvalósítása helyben helyzetváltoztatásokkal és különböző kartartásokkal, valamint helyváltoztatással eltérő irányokba tornapadon, annak merevítő gerendáján és/vagy gerendán – Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötélén), vándormászás lefelé; függeszkedési kísérletek, mászóversenyek – A női és férfitorna főbb versenyszámainak, azok alapvető szabályainak megismerése – Talajon: 	<ul style="list-style-type: none"> – függeszkedés, – támlázás, – fejállás, – talajgyakorlat, – terpeszleugrás, – lefüggés, – lebegőfüggés, – hátsó függés, – zsugorlefüggés, – homorított leugrás, – érintőjárás, – hármaslépés, – fellendülés, – ellendülés, – billenés, – átfordulás, – zsugorkanyarlati átugrás, – huszárugrás, – guggoló átugrás 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem, – Fizika, – Matematika

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Gurulóátfordulások előre-hátra különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe - Fejállás, tarkóállás. - Repülő gurulóátfordulás - Híd, mérlegállás és spárga kísérletek végrehajtásának tökéletesítése - Összefüggő talajgyakorlat összeállítása - Ugrószekrényen: <ul style="list-style-type: none"> - Keresztbe állított ugrószekrényen zsugorkanyarlati átugrás, huszárugrás és guggoló átugrás - Hosszába állított ugrószekrényen felguggolás után gurulóátfordulás előre, leguggolás, valamint leterpesztés - Gurulóátfordulás előre ugródeszkáról történő elrugaskodással - Gerendán: <ul style="list-style-type: none"> - Alacsony gerendán: felguggolás és homorított leugrás; felguggolás és lábterpesztéssel leugrás - Érintőjárás; hármás lépés fordulatokkal, szökdelésekkel is; mérlegállás - Gerendán: támaszhelyzeten át fel- és leugrás - Gyűrűn: <ul style="list-style-type: none"> - (Fiúknak) Érintő magas gyűrűn: függésben térd- és sarokemelések; alaplendület; zsugorlefüggés; lefüggés; fellendülés lebegő függésbe; homorított leugrás - Gyűrűn: hátsó függés; fellendülés lebegő függésbe; függésben lendület hátra, homorított leugrás - (Lányoknak) Lendületek előre-hátra; fellendülés lebegő függésbe; zsugorlefüggés 		

Témakör: Sportjátékok
Óraszám: 38 óra

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajztechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;
- egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket;
- a testnevelési és sportjáték közben célszerű, hatékony játék- és együttműködési készséget mutat;
- a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Két választott sportjáték alapvető sportágspecifikus technikai és alaptaktikai elemeinek, szabályainak elsajátítása – Folyamatos csapatjáték kialakítása könnyített szabályok mellett – A sportjátékok különböző döntési helyzeteiben a csapat érdekeinek figyelembevételével a legmegfelelőbb megoldások kiválasztására, együttműködésre való törekvés – 1-1 elleni játékszituációkban a labdatartás, labdafedezés alapelveinek tudatos alkalmazása – Emberelőnyös (2-1, 3-1, 3-2, 4-2, 4-3) és létszámazonos (2-2, 3-3, 4-4) kisjátékokban a szélességi és mélységi labda nélküli támadó mozgások, védőtől való elszakadás módjainak gyakorlása – Kisjátékokban védőként a támadó és a célfelület helyzetéhez igazodó helyezkedés tudatos alkalmazása – A sportjátékokban megjelenő egyéni és csapatrész támadó, védekező alaptaktikai és ezekre épülő technikai elemeinek (emberfogás, területvédekezés, letámadás, támadóalakzat) megismerése, gyakorlása – Kézilabda <ul style="list-style-type: none"> - A labda nélküli technikai elemek, mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, indulások-megállások, ütközések, cselezések irányváltással és lefordulással, felugrások-leérkezések elsajátítása 	<ul style="list-style-type: none"> – kétszer indulás, – lépéshiba, – alsó egyenes nyitás, – védőérintés, – támadóérintés, – állásrend, – röplabda – forgás, – hosszú- és rövidindulás, – egy-és kétütemű megállás, – sarkazás, – indulócsel, – fektetett dobás, – labda fedezése, – bedobás, – szabaddobás, – szabadrúgás, – büntetődobás, – büntetőrúgás, – alakzattartásos passzgyakorlat, – alakzattartó és alakzattartó helyezkedés, – kényszerítő átadás, – területvédekezés, – emberfogás, – egykezes tolt átadás, – páros és hármas lefutás, – floorball – ütőfogás, – labdahúzás és lövés, – kapuelőtér 	<ul style="list-style-type: none"> – Fizika, – Történelem, – Ének-zene, – Matematika, – Természettudomány – Vizuális kultúra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Az egy és két kézzel történő labdaátadások helyben és mozgásból, labdaátvételek különböző irányokból - Az „add és fuss” elv alkalmazása az egyszerű és összetett labdás koordinációs gyakorlatokban (pl. háromszög, négyszög, „y” koordinációs alakzatokban) - Labdavezetés irány- és iramváltásokkal, indulócselek alkalmazása 1-1 elleni játékokban - Kapura dobások helyből, kilépéssel, 3 lépésből, különböző támadó helyekről - Alapvető szabályok, mint a lépésszabály, a kétszer indulás szabálya, a szabaddobás, a büntetődobás, az ellenféllel történő szabálytalanságok módjainak ismerete, törekvés a szabályok betartására - A szélességi vonalvédekezés (6-0-ás területvédekezés) megismerése - A kapus alaphelyzetének kialakítása; magasan, félmagasan, laposan és pattanásból érkező labdák védelmi technikájának elsajátítása kézzel és lábbal – Kosárlabda <ul style="list-style-type: none"> - A labda nélküli technikai elemek, mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, a védőtől való elszakadás iram- és irányváltásokkal, lefordulások, felugrások egy és két lábról, leérkezések megtanulása, végrehajtása kontrollált környezetben, egyszerűbb játéksituációkban - Labdavezetés irányváltásokkal, ritmusos labdavezetés, rövid és hosszú indulás, együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, 		

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>kétütemű megállás egy és két labdaleütésből, sarkazás, labdavezetés közben történő egyszerűbb irányváltoztatási módok elsajátítása megadott feltételekkel</p> <ul style="list-style-type: none"> - Labdaátadások kétkezes mellsővel és felsővel, egykezes felső és alsó, illetve egykezes tolt átadással helyben, különböző irányokba történő kilépéssel és mozgásból mozgó társnak (páros és hármas lefutás) - A helyből történő kosárra dobás, egy-két labdaleütésből, majd folyamatos labdavezetésből és társtól kapott labdából történő fektetett dobás technikájának ismerete, gyakorlati elsajátítása - 1-1 elleni játék gyakorlása a támadó és védő játékosok személyének meghatározásával, indulási joggal rendelkező, majd indulási joggal nem rendelkező támadó esetében (adogatóval) - 2-0-ás és 3-0-ás gyorsindulások labda nélküli támadó mozgásának elsajátítása (páros lefutás, hármas lefutás, hármas nyolcas) - Létszámazonos kisjátékokban a támadó és védő szerepek gyakorlása - Alapvető szabályok, mint a lépésszabály, a kétszer indulás szabálya, az ellenféllel történő szabálytalanságok módjainak ismerete, törekvés a szabályok betartására - Létszámazonos mérkőzésjátékok változatos szabálmódosításokkal <p>– Röplabda</p> <ul style="list-style-type: none"> - A labda nélküli alaphelyzet, valamint az érkező labdához történő helyezkedés tudatosítása 		

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - A kosárérintés, az alkarérintés, az alsó egyenes nyitás jellegzetes mozgásdinamikájának elsajátítása egyéni és páros gyakorlatokban - Kisméretű játékokban (2-2, 3-3, 4-4) a nyitásfogadás, feladás elsajátításával törekvés a három érintéssel történő játékokra könnyített feltételek mellett - Helyezkedési módok megismerése a különböző csapatlétszámú játékokban - Forgásszabály alkalmazása - A csapattársak közötti kommunikáció jelentőségének tudatosítása az eredményes játék érdekében <p>– Labdarúgás</p> <ul style="list-style-type: none"> - A labda nélküli technikai elemek, mint a mély súlyponti helyzetben történő elindulások, megállások, irányváltoztatások, támadó és védő alapmozgások ismerete, alkalmazása a játék folyamatában - Labdavezetések és labdaátadások gyakorlása a lábfej különböző részeivel, laposan és levegőben érkező labdák átvételének alkalmazása talppal, belsővel - Alakzattartással történő labdás koordinációs passzgyakorlatok - Rúgások gyakorlása célba belső csüddel, teljes csüddel, állított labdával, mozgásból, a futással megegyező irányból, oldalról és szemből érkező labdával - A labda nélküli támadó szerepek (helyezkedési módok) megismerése 2-0-ás, 3-0-ás gyakorlási helyzetekben - A különböző védőszerepek megismerése (passzsávok lezárása, optimális távolságtartás a támadótól, célfelülethez igazított helyezkedés) 		

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Kényszerítő átadások gyakorlása 2-0-ás taktikai helyzetben - Változatos alakú, méretű pályán az 1-1 és 2-2 elleni játéksituációk védő és támadó szerepeinek gyakorlása különböző méretű, elhelyezkedésű, számú célfelületre, a labda méretének, anyagának változtatásával - 2-1, 3-1 elleni emberelőnyös kisjátékokban a támadó játékosok együttműködésének, a védő játékosok helyezkedésének gyakorlása - Létszámazonos kisjátékok és mérkőzésjátékok változatos szabályokkal - A kapus alaphelyzet kialakítása, guruló, félmagas és magas ívelt labdák elfogása. Kigurítás, kidobás, kirúgás gyakorlása állított, lepattintott labdával - Floorball <ul style="list-style-type: none"> - Labda nélküli technikai elemek, mint az alapállás, a helyes ütőfogás, ütővel való haladás, indulások-megállások, cselezések irányváltoztatással elsajátítása - Labdabiztonságot növelő gyakorlatok - Labda terelése egyenes vonalban és irányváltoztatással - Labdaütések palánkra és társnak - Lövések és húzások közötti különbség megéreztetése - Folyamatos labdaátadások társnak - Kapura lövések helyből, labdavezetésből és kapott labdából - Kapus alaphelyzetének kialakítása, kapura lőtt labdák védeése nagypályán kézzel, kispályán állásban ütővel, lábbal, féltérdelő pozícióból ütővel, lábbal 		

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
- 1-1, 2-1 elleni kisjátékok, a támadójátékosok együttműködése és a védőjátékos helyezkedésének gyakorlása		

Témakör: Önvédelmi és küzdősportok

Óraszám: 4 óra

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a küzdő jellegű feladatokban életkorának megfelelő asszertivitást mutatva tudatosan és célszerűen alkalmazza a támadó és védő szerepeknek megfelelő technikai és taktikai elemeket;
- a tanári irányítást követve, a mozgás sebességét növelve hajt végre önvédelmi fogásokat, ütéseket, rúgásokat, védéseket és ellentámadásokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása – Küzdőjátékok közben a tervszerű gondolkodás és a kreativitás, a hatékony problémamegoldás fejlesztése – A küzdőfeladatokban az életkornak megfelelő asszertivitás kialakítása a társak iránti tisztelet és tolerancia megtartása mellett – A küzdelem tanult technikai elemeinek tudatos alkalmazása – A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, ütésekre, rúgásokra épülő páros küzdőjátékok képességfejlesztő célú alkalmazása – Az eséstechnikák vezető műveleteinek, baleset-megelőzést szolgáló legfontosabb technikai mozzanatainak elméleti tudatosítása – Előre, hátra és oldalra történő esések gyakorlása fokozatosan emelkedő súlyponti helyzetből indítva egyénileg, majd társakkal 	<ul style="list-style-type: none"> – lefogás, – rézsútleszorítás, – oldalsó leszorítás, – karberántás, – könyökfelütés, – kibújás, – oldalsó leszorítások, – csuklófeszítés, – tatami, – tompítás, – birkózófogás, – fogáskeresés, – fogásbontás, – egyensúlybontás, – társemelés, – egyenes ütés, – karate védéstechnikák, – ellentámadás, – küzdőtávolság, – ötlépéses alapküzdelem 	<ul style="list-style-type: none"> – Fizika, – matematika, – Természettudomány, – Idegen nyelv – Ének-zene

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Oldalra esés technikájának elsajátítása oldalterpeszállásból indulva mindkét irányba – Egy választott küzdősport korosztály-specifikus alaptechnikájának és elméleti ismereteinek elsajátítása – Birkózás <ul style="list-style-type: none"> - A gerincoszlop mozgékonyágát, a nyakizmok erejét növelő, birkózásra előkészítő speciális hídgyakorlatok jártasság szintű végrehajtása - Birkózó alapállás technikájának elsajátítása - Birkózó alapfogásban (páros felkarfogás) társ tolása, majd húzása egyenes vonalban (előre-hátra) - Grundbirkózás párokban, csoportban birkózó fogásban végrehajtott húzások-tolások alkalmazásával - Állásban végrehajtható megfogások és szabadulások alaptechnikájának megismerése, gyakorlása a páros küzdelmekben – Karate <ul style="list-style-type: none"> - Alapvető karateállások és testtartások megismerése - Alapállásból helyváltoztatások előre és hátra rögzített kartartásokkal - Alapvető karateütések technikájának elsajátítása helyváltoztatás nélkül - Az előre rúgás alaptechnikájának végrehajtása – Dzsúdó <ul style="list-style-type: none"> - Földharctechnikák, rézsútos (egyik kéz karra fog, másik kéz a nyaka alatt) és oldalsó leszorítás technikák végrehajtása társon, valamint ezekből való szabadulások 		

Témakör: Alternatív, környezetben üzhető sportok
Óraszám: 4 óra

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő felhasználására, végrehajtására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A szabadban végezhető sportágak ismeretének bővítése (frizbi, futás, görkorcsolya, túrázás, tájfutás parkban, streetball, strandkézilabda, lovaglás, asztalitenisz, tollaslabda, jóga, kerékpározás) – Téli és nyári rekreációs sportok megismerése, jártasság szintű elsajátítása (síelés, szánkózás, korcsolyázás, jégkorong, kajakozás, túrakenuzás) – A térképolvasás alapjainak, a tájolók megfelelő használatának elsajátítása, a turistajelzések megismerése, alkalmazása segítséggel – Tanári segítséggel erdei tornapályák, szabadtéri kondipark gépeinek használata – Szabadtéri akadálypályák leküzdése – A környezet- és természetvédelmi szabályok betartása és betartatása, a környezettudatos gondolkodás kialakítása 	<ul style="list-style-type: none"> – természetjárás, – vízi túra, – környezetvédelem, – streetball, – tájfutás, – jégkorong, – erdei tornapálya, – térkép, – turistajelzések, – környezetvédelem – síkresz 	<ul style="list-style-type: none"> – Fizika, – Matematika, – Természetudomány – Idegen nyelv – Ének-zene

Témakör: Társastánc és viselkedéskultúra**Óraszám: 72 óra**

A tananyag célja

- Ismertesse meg a tanulóval a társastánc alapjait, technikai elemeit, a mozgás kapcsolatát a zenével.
- Alakítsa ki a tanulóknak a tánc iránti szeretetet, ritmusérzéklet, tér- és formaérzéklet, esztétikai érzéklet.
- Ösztönözze a tanulót a társastánc kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére.

Fejlesztési feladatok

- A standard és a latin-amerikai táncok alaplépéseiben alkalmazott forgásmennyiség, a használt akciók elsajátítása, valamint a tanult lépésekből álló kombinációkon és etüdökön keresztül a táncokra jellemző stílusos előadásmód kialakítása

- A mozgáskoordináció, mozgásemlékezet, fizikai állóképesség fejlesztése, a zenei beosztáshoz, frázisokhoz való igazodás, a zenei hangsúlyok tudatosítása
- A technikai elemek alkalmazása, az egymást segítő táncos partnerkapcsolat kialakítása
- A nemzetközi táncanyag elmélyítése, a tanult táncok technikai tökéletesítése

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló ismerje:

- a tanult lépéseket, az alkalmazott forgásmennyiséget - használt akciókat - az alaplépésekből és alap figurákból összeállított kombinációkat és etűdöket
- a standard táncok (angol keringő, tangó, bécsi keringő, quickstep) alapmotívumait,
- a latin-amerikai táncok (samba, cha-cha-cha, rumba, jive) alapmotívumait.

Legyen képes:

- a táncos-táncosnő harmonikus kapcsolat kialakítására
- a tanult technikák alkalmazására,
- a kombinációk és etűdök párban történő, stílusos előadására,
- a tanult táncok pontos, stílusos eltáncolására,
- páros és csoportos feladatok végrehajtására.

TANANYAG

A latin táncokban használt akciók (Action Used)

A standard táncokban alkalmazott forgásmennyiség (Amount of Turn)

Alaplépések és táncok

Angol keringő

- Natural spin turn, • Wisk • Chassé From PP • Hesitation Change

Tangó

- Open Reverse Turn, Lady Outside • Back Corte • Rock Turn

Bécsi keringő

- Natural turn • Forward Change from natural to reverse • Forward Change from reverse to natural

Quickstep

- Natural turn with hesitation • Natural pivot turn, • Natural spin turn • Chasse reverse turn

Cha-Cha-Cha

- Fan • Hockey Stick • Under arm turn to right • Under arm turn to left • Shoulder to shoulder • Hand to hand,

Samba

- Prgressive basic movement • Side basic movement • Stationary samba walks • Side samba walks • Promenade samba walks

Rumba

- Fan • Hockey Stick • Check from OCPP • Check from OPP • Hand to hand

Jive

- Link • Change of Hands behind back • American spin • Left shoulder shove (hip bump)

6. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	10
Atlétikai jellegű feladatmegoldások	26
Torna jellegű feladatmegoldások	18
Sportjátékok	38
Önvédelmi és küzdősportok	4
Alternatív környezetben üzhető mozgásformák	4
Szabadon felhasználható	8
Tánc	72
Összes óraszám:	180

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció

Óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények.

- tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megnevez és bemutat egyszerű relaxációs gyakorlatokat;
- a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;
- a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának önálló alkalmazása – 4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő pontos és rendszeres kivitelezése – 2-3 gyakorlatból álló gimnasztikai gyakorlatsor összeállítása tanári kontrollal – Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása – Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban – Mozgékony, hajlékony fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszer- és egyszerű szergyakorlatokkal (számoly, pad, bordásfal) 	<ul style="list-style-type: none"> – menet- és futásgyakorlatok; – oszlop-, sor-, kör-szétszórt alakzat; – szergyakorlatok, utasítás, – szóban közlés, – bemutatás, – bemutatattás, – relaxáció, – stresszkezelés, – izomhúzódás, – izomszakadás, – izomgörcs, – izomláz, – keringésfokozás 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika, – Fizika, – Természettudomány

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok összeállítása segítséggel, azok gyakorlása – A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését, nyújtását, ellazulását szolgáló gyakorlatok összeállítása segítséggel, azok helyes végrehajtása – Légzőgyakorlatok összeállítása segítséggel, azok végrehajtása – A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása <ul style="list-style-type: none"> - A nyugalomban lévő és bemelegített izomzat tulajdonságainak megismerése, a fáradt izmok lehetséges sérüléseinek (izomhúzódás, izomszakadás, izomgörcs, izomláz) ok-okozati tényezők szerinti beazonosítása – Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok közös, majd önálló (kis tanári segítséggel) összeállítása, végrehajtása – a terhelések utáni nyújtó gyakorlatok jelentőségének megismerése – A stressz fogalmának, fajtáinak beazonosítása, pozitív megküzdési stratégiáinak megismerése – Az egyszerűbb relaxációs technikák elsajátítása és alkalmazása – Egyszerű és összetett gimnasztikai gyakorlatok zenére 		

Témakör: Atlétika

Óraszám: 26 óra

- **A témakör tanulása eredményeként a tanuló:**
- a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;
- ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;
- tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.
- futótechnikája – összefüggő cselekvéssor részeként – eltérést mutat a vágta- és a tartós futás közben;

- magabiztosan alkalmazza a távol- valamint a kislabdahajítás– számára megfelelő – technikáit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- futótechnikája – összefüggő cselekvéssor részeként – eltérést mutat a vágta- és a tartós futás közben;
- magabiztosan alkalmazza a távol- és magasugrás, valamint a kislabdahajítás – számára megfelelő – technikáit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Futóiskolai és futófeladatok egyenesen és íven, előre, hátra, oldalra mozgás közben 20–40 m hosszan – Ugrófeladatok el- és felugrással, akadályokra és akadályok átugrásával – Rajtgyakorlatok, rajtversenyek különböző testhelyzetekből, térdelőrajt 20–30 m kifutással időre, sprintfutások 30–60 m-en időre – Váltófeladatok alsó és felső váltással párban és csapatban, helyben és mozgás közben – Dobógyakorlatok, dobások különböző eszközökkel (labdák, karikák, kislabda) – Kislabda hajítás keresztlépéssel – Távolugrás lépő technikával, rövid nekifutásból emelt elugró helyről és elugró gerendáról 4–10 lépés nekifutásból – Felugrások egy lábról gumiszalagra, lécre, szemből és oldalról nekifutással 5–7 lépésből, átlépő technikával – Az állóképesség, a szív működés és a testtömegkontroll összefüggéseinek megismerése – Folyamatos futások egyenletes ritmusban és tempóváltással 6-8 percen keresztül – Az atlétika főbb versenyszabályainak megismerése, gyakorlatban történő alkalmazása – Az atlétikai csúcok (világ és országos) viszonyítása saját teljesítményükhöz 	<ul style="list-style-type: none"> – elrugaszkodó láb, – lendítő láb, – térdelőrajt, – hibás rajt, – váltójel, – váltótávolság, – tempóérzék, – pulzus, – átlépő technika, – lépő technika, – nekifutási távolság, – optimális sebesség, – kidobási vonal, – dobószektor, – flop technika 	<ul style="list-style-type: none"> – Biomechanika, – Természettudomány, – Ének-zene, – Történelem

Témakör: Torna

Óraszám: 18 óra

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;

- a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;
- a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet;
- a torna, a ritmikus gimnasztika, tánc és aerobik jellegű mozgásformákon keresztül tanári irányítás mellett fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- segítségadással képes egy-egy általa kiválasztott tornaelem bemutatására és a tanult elemekből önállóan alkotott és végrehajtott gyakorlatsor kivitelezésére.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A téri tájékozódó képesség és egyensúlyérzék, valamint a torna jellegű feladatmegoldások szempontjából fontos motorikus képességek (erő, ízületi mozgékonyág, izomérzékelés) további fejlesztése – A gyakorlás biztonságos körülményeinek megteremtése – A cselekvési biztonság növelése – Segítségadás tanítása, tanulása – Igényesség kialakítása az esztétikus test iránt, valamint a „tornász” mozgás elsajátítására – A rendelkezésre álló és a célnak megfelelő tornaszereken statikus testhelyzetek, támlázások, támaszcserék, lendületek, ellendülések, fellendülések, fel-, le- és átugrások végrehajtása – Preakrobatikus és akrobatikus elemek, egyensúlyi elemek, gurulások, emelések, fellendülések, billenések, átfordulások végrehajtása – Gimnasztikus elemek (csak lányok) – lépések, járások, testsúlyáthelyezések, szökkenések, ugrások, fordulatok – kivitelezése – Egyensúlyozási gyakorlatok megvalósítása helyben helyzetváltoztatásokkal és különböző kartartásokkal, valamint helyváltoztatással eltérő irányokba tornapadon, annak merevítő gerendáján és/vagy gerendán – Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötélén), vándormászás lefelé; függeszkedési kísérletek, mászóversenyek – A női és férfitorna főbb versenyszámainak, azok alapvető szabályainak megismerése 	<ul style="list-style-type: none"> – függeszkedés, – támlázás, – fejállás, – talajgyakorlat, t – erpeszleugrás, – lefüggés, – lebegőfüggés, – hátsó függés, – zsugorlefüggés, – homorított leugrás, – érintőjárás, – hármaslépés, – fellendülés, – ellendülés, – billenés, – átfordulás, – zsugorkanyarlati átugrás, – huszárugrás, – guggoló átugrás 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Történelem, – Fizika, – Matematika

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Talajon: <ul style="list-style-type: none"> - Gurulóátfordulások előre-hátra különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe - Fejállás, tarkóállás. - Repülő gurulóátfordulás - Híd, mérlegállás és spárga kísérletek végrehajtásának tökéletesítése - Összefüggő talajgyakorlat összeállítása – Ugrószekrényen: <ul style="list-style-type: none"> - Keresztbe állított ugrószekrényen zsuporkanyarlati átugrás, huszárugrás és guggoló átugrás - Hosszába állított ugrószekrényen felguggolás után gurulóátfordulás előre, leguggolás, valamint leterpesztés - Gurulóátfordulás előre ugródeszkáról történő elrugaskodással – Gerendán: <ul style="list-style-type: none"> - Alacsony gerendán: felguggolás és homorított leugrás; felguggolás és lábterpesztéssel leugrás - Érintőjárás; hármás lépés fordulatokkal, szökdelésekkel is; mérlegállás - Gerendán: támaszhelyzeten át fel- és leugrás – Gyűrűn: <ul style="list-style-type: none"> - (Fiúknak) Érintő magas gyűrűn: függésben térd- és sarokemelések; alaplendület; zsuporlefüggés; lefüggés; fellendülés lebegő függésbe; homorított leugrás - Gyűrűn: hátsó függés; fellendülés lebegő függésbe; függésben lendület hátra, homorított leugrás - (Lányoknak) Lendületek előre-hátra; fellendülés lebegő függésbe; zsuporlefüggés 		

Óraszám: 38 óra

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;
- egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket;
- a testnevelési és sportjáték közben célszerű, hatékony játék- és együttműködési készséget mutat;
- a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Két választott sportjáték alapvető sportágspecifikus technikai és alaptaktikai elemeinek, szabályainak elsajátítása – Folyamatos csapatjáték kialakítása könnyített szabályok mellett – A sportjátékok különböző döntési helyzeteiben a csapat érdekeinek figyelembevételével a legmegfelelőbb megoldások kiválasztására, együttműködésre való törekvés – 1-1 elleni játéksituációkban a labdatartás, labdafedezés alapelveinek tudatos alkalmazása – Emberelőnyös (2-1, 3-1, 3-2, 4-2, 4-3) és létszámazonos (2-2, 3-3, 4-4) kisjátékokban a szélességi és mélységi labda nélküli támadó mozgások, védőtől való elszakadás módjainak gyakorlása – Kisjátékokban védőként a támadó és a célfelület helyzetéhez igazodó helyezkedés tudatos alkalmazása – A sportjátékokban megjelenő egyéni és csapatrészt támadó, védekező alaptaktikai és ezekre épülő technikai elemeinek (emberfogás, területvédekezés, letámadás, támadóalakzat) megismerése, gyakorlása – Kézilabda<ul style="list-style-type: none"> - A labda nélküli technikai elemek, mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, indulások-megállások, ütközések, cselezések	<ul style="list-style-type: none"> – kétszer indulás, – lépéshiba, – alsó egyenes nyitás, – védőérintés, – támadóérintés, – állásrend, – röplabda – forgás, – hosszú- és rövidindulás, – egy- és kétütemű megállás, – sarkazás, – indulócsel, – fektetett dobás, – labda fedezése, – bedobás, – szabaddobás, – szabadrúgás, – büntetődobás, – büntetőrúgás, – alakzattartásos passzgyakorlat, – alakzattartó és alakzattartó helyezkedés, – kényszerítő átadás, – területvédekezés, – emberfogás, – egykezes tolt átadás, – páros és hármas lefutás, – floorball – ütőfogás,	<ul style="list-style-type: none"> – Fizika, – Történelem, – Ének-zene, – Matematika, – Természettudomány – Vizuális kultúra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>irányváltással és lefordulással, felugrások-leérkezések elsajátítása</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az egy és két kézzel történő labdaátadások helyben és mozgásból, labdaátvételek különböző irányokból - Az „add és fuss” elv alkalmazása az egyszerű és összetett labdás koordinációs gyakorlatokban (pl. háromszög, négyszög, „y” koordinációs alakzatokban) - Labdavezetés irány- és iramváltásokkal, indulócselek alkalmazása 1-1 elleni játékokban - Kapura dobások helyből, kilépéssel, 3 lépésből, különböző támadó helyekről - Alapvető szabályok, mint a lépésszabály, a kétszer indulás szabálya, a szabaddobás, a büntetődobás, az ellenféllel történő szabálytalanságok módjainak ismerete, törekvés a szabályok betartására - A szélességi vonalvédekezés (6-0-ás területvédekezés) megismerése - A kapus alaphelyzetének kialakítása; magasan, félmagasan, laposan és pattanásból érkező labdák védelmi technikájának elsajátítása kézzel és lábbal <p>– Kosárlabda</p> <ul style="list-style-type: none"> - A labda nélküli technikai elemek, mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, a védőtől való elszakadás iram- és irányváltásokkal, lefordulások, felugrások egy és két lábról, leérkezések megtanulása, végrehajtása kontrollált környezetben, egyszerűbb játékszituációkban - Labdavezetés irányváltásokkal, ritmikus labdavezetés, rövid és 	<ul style="list-style-type: none"> – labdahúzás és -lövés, – kapuelőter 	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>hosszú indulás, együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, kétütemű megállás egy és két labdaleütésből, sarkazás, labdavezetés közben történő egyszerűbb irányváltoztatási módok elsajátítása megadott feltételekkel</p> <ul style="list-style-type: none"> - Labdaátadások kétkezes mellsővel és felsővel, egykezes felső és alsó, illetve egykezes tolt átadással helyben, különböző irányokba történő kilépéssel és mozgásból mozgó társnak (páros és hármas lefutás) - A helyből történő kosárra dobás, egy-két labdaleütésből, majd folyamatos labdavezetésből és társtól kapott labdából történő fektetett dobás technikájának ismerete, gyakorlati elsajátítása - 1-1 elleni játék gyakorlása a támadó és védő játékosok személyének meghatározásával, indulási joggal rendelkező, majd indulási joggal nem rendelkező támadó esetében (adogatóval) - 2-0-ás és 3-0-ás gyorsindulások labda nélküli támadó mozgásának elsajátítása (páros lefutás, hármas lefutás, hármas nyolcas) - Létszámazonos kisjátékokban a támadó és védő szerepek gyakorlása - Alapvető szabályok, mint a lépésszabály, a kétszer indulás szabálya, az ellenféllel történő szabálytalanságok módjainak ismerete, törekvés a szabályok betartására - Létszámazonos mérkőzésjátékok változatos szabálymódosításokkal <p>– Röplabda</p>		

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - A labda nélküli alaphelyzet, valamint az érkező labdához történő helyezkedés tudatosítása - A kosárérintés, az alkarérintés, az alsó egyenes nyitás jellegzetes mozgásdinamikájának elsajátítása egyéni és páros gyakorlatokban - Kisjátékokban (2-2, 3-3, 4-4) a nyitásfogadás, feladás elsajátításával törekvés a három érintéssel történő játékokra könnyített feltételek mellett - Helyezkedési módok megismerése a különböző csapatlétszámú játékokban - Forgásszabály alkalmazása - A csapattársak közötti kommunikáció jelentőségének tudatosítása az eredményes játék érdekében <p>– Labdarúgás</p> <ul style="list-style-type: none"> - A labda nélküli technikai elemek, mint a mély súlyponti helyzetben történő elindulások, megállások, irányváltoztatások, támadó és védő alapmozgások ismerete, alkalmazása a játék folyamatában - Labdavezetések és labdaátadások gyakorlása a lábfej különböző részeivel, laposan és levegőben érkező labdák átvételének alkalmazása talppal, belsővel - Alakzattartással történő labdás koordinációs passzgyakorlatok - Rúgások gyakorlása célba belső csüddel, teljes csüddel, állított labdával, mozgásból, a futással megegyező irányból, oldalról és szemből érkező labdával - A labda nélküli támadó szerepek (helyezkedési módok) megismerése 2-0-ás, 3-0-ás gyakorlási helyzetekben 		

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - A különböző védőszerpek megismerése (passzsávok lezárása, optimális távolságtartás a támadótól, célfelülethez igazított helyezkedés) - Kényszerítő átadások gyakorlása 2-0-ás taktikai helyzetben - Változatos alakú, méretű pályán az 1-1 és 2-2 elleni játékszituációk védő és támadó szerepeinek gyakorlása különböző méretű, elhelyezkedésű, számú célfelületre, a labda méretének, anyagának változtatásával - 2-1, 3-1 elleni emberelőnyös kisjátékokban a támadó játékosok együttműködésének, a védő játékosok helyezkedésének gyakorlása - Létszámazonos kisjátékok és mérkőzésjátékok változatos szabályokkal - A kapus alaphelyzet kialakítása, guruló, félmagas és magas ívelt labdák elfogása. Kigurítás, kidobás, kirúgás gyakorlása állított, lepattintott labdával - Floorball <ul style="list-style-type: none"> - Labda nélküli technikai elemek, mint az alapállás, a helyes ütőfogás, ütővel való haladás, indulások-megállások, cselezések irányváltoztatással elsajátítása - Labdabiztonságot növelő gyakorlatok - Labda terelése egyenes vonalban és irányváltoztatással - Labdaütések palánkra és társnak - Lövések és húzások közötti különbség megéreztetése - Folyamatos labdaátadások társnak - Kapura lövések helyből, labdavezetésből és kapott labdából 		

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Kapus alaphelyzetének kialakítása, kapura lőtt labdák védeke nagypályán kézzel, kispályán állásban ütővel, lábbal, féltérdelő pozícióból ütővel, lábbal - 1-1, 2-1 elleni kisjátékok, a támadójátékosok együttműködése és a védőjátékos helyezkedésének gyakorlása 		

Témakör: Önvédelmi és küzdősportok

Óraszám: 4 óra

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egészséges versenyszellemmel rendelkeznek, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a küzdő jellegű feladatokban életkorának megfelelő asszertivitást mutatva tudatosan és célszerűen alkalmazza a támadó és védő szerepeknek megfelelő technikai és taktikai elemeket;
- a tanári irányítást követve, a mozgás sebességét növelve hajt végre önvédelmi fogásokat, ütéseket, rúgásokat, védekeket és ellentámadásokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása – Küzdőjátékok közben a tervszerű gondolkodás és a kreativitás, a hatékony problémamegoldás fejlesztése – A küzdőfeladatokban az életkornak megfelelő asszertivitás kialakítása a társak iránti tisztelet és tolerancia megtartása mellett – Az állásban és egyéb kiinduló helyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő társérintés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszköz nélküli és eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása – A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási 	<ul style="list-style-type: none"> – lefogás, – rézsútleszorítás, – oldalsó leszorítás, – karberántás, – könyökfelütés, – kibújás, – oldalsó leszorítások, – csuklófeszítés, – tatami, – tompítás, – birkózófogás, – fogáskeresés, – fogásbontás, – egyensúlybontás, – társemelés, – egyenes ütés, – karate védéstechnikák, – ellentámadás, – küzdőtávolság, 	<ul style="list-style-type: none"> – Fizika, – Matematika, – Természettudomány, – Idegen nyelv – Ének-zene

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával</p> <ul style="list-style-type: none"> – A küzdelem tanult technikai elemeinek tudatos alkalmazása – A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, ütésekre, rúgásokra épülő páros küzdőjátékok képességfejlesztő célú alkalmazása – Egy- és kétkezes lefogások (csuklófogás, átkarolás, fojtás, hajfogás) elleni védekező mozgások gyakorlása – Eszköz-, majd társemelés technikájának elsajátítása (egyenes derék, lábbal emelés) – Karate <ul style="list-style-type: none"> - Alapvető karateállások és testtartások megismerése - Alapállásból helyváltoztatások előre és hátra rögzített kartartásokkal - Alapvető karateütések technikájának elsajátítása helyváltoztatás nélkül (egyenes ütés helyben, egyenes ütés az elől lévő láb oldalán, egyenes ütés a hátul lévő láb oldalán) - Alapvető védekező technikák elsajátítása helyben (az arc védeése, a test, törzs védeése, kétkezes védés, öv alatti terület védeése, védés a tenyér élével) - A tanult ütések, rúgások gyakorlása különböző magasságokba, helyváltoztatás közben - A védekezés utáni ellentámadás praktikus és biztonságos végrehajtása mindkét oldalról – Dzsúdó 	<ul style="list-style-type: none"> – ötlépéses alapküzdelem 	

Témakör: Alternatív, környezetben űzhető sportok

Óraszám: 4 óra**A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:**

- nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő felhasználására, végrehajtására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A szabadban végezhető sportágak ismeretének bővítése (frizbi, futás, görkorcsolya, túrázás, tájfutás parkban, streetball, strandkézilabda, lovaglás, asztalitenisz, tollaslabda, jóga, kerékpározás) – Téli és nyári rekreációs sportok megismerése, jártasság szintű elsajátítása (síelés, szánkózás, korcsolyázás, jégkorong, kajakozás, túrakenuzás) – A térképolvasás alapjainak, a tájolók megfelelő használatának elsajátítása, a turistajelzések megismerése, alkalmazása segítséggel – Tanári segítséggel erdei tornapályák, szabadtéri kondipark gépeinek használata – Szabadtéri akadálypályák leküzdése – A környezet- és természetvédelmi szabályok betartása és betartatása, a környezettudatos gondolkodás kialakítása	<ul style="list-style-type: none"> – természetjárás, – vízi túra, – környezetvédelem , – streetball, – tájfutás, – jégkorong, – erdei tornapálya, – térkép, – turistajelzések, – környezetvédelem – síkresz	<ul style="list-style-type: none"> – Fizika, – Matematika, – Természettudomány – Idegen nyelv – Ének-zene

Témakör: Társastánc és viselkedéskultúra

Óraszám: 72 óra

A tananyag célja

- Ismertesse meg a tanulóval a társastánc alapjait, technikai elemeit, a mozgás kapcsolatát a zenével.
- Alakítsa ki a tanulóknak a tánc iránti szeretetet, ritmusérzéklet, tér- és formaérzéklet, esztétikai érzéklet.
- Ösztönözze a tanulót a társastánc kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére.

Fejlesztési feladatok

- a latin táncok alaplépéseiben és alapfiguráiban alkalmazott testfordulatok elsajátítása,
- a standard táncok alaplépéseiben és alapfiguráiban használt emelkedés, süllyedés test munka, fejlesztése
- A térbeli tájékozódás, előadói készség javítása
- A megfelelő viselkedésmódok kialakítása, az illemszabályok alkalmazása
- Stílusos előadásmód, tudatos gyakorlás

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló ismerje:

- a tanult alaplépéseket, alapfigurákat és az ezekből összeállított etűdöket
- az alkalmazott testfordulatokat
- az emelkedést és süllyedést
- a standard táncok (angol keringő, tangó, bécsi keringő, slow fox, quickstep) alapmotívumait,
- a latin-amerikai táncok (samba, cha-cha-cha, rumba, jive) alapmotívumait.

Legyen képes:

- a tanult technikák párban történő alkalmazására
- az etűdök pontos kivitelezésére
- a tanult táncok pontos, stílusos eltáncolására,
- páros és csoportos feladatok végrehajtására.

TANANYAG

A latin táncokban alkalmazott testfordulatok (Body Turn)

A standard táncokban használt emelkedés, süllyedés (Rise and Fall), és test munka (CBM, CBMP)

Alaplépések és táncok

Angol keringő

- Closed impetus • Back lock • Outside change

Tangó

- Open Reverse turn lady in line • Progressive side step reverse turn • Basic reverse turn

Bécsi keringő

- Reverse turn • Backward Change from natural to reverse • Backward Change from reverse to natural

Slowfox

- Feather step • Three step, • Natural turn • Reverse turn • Closed impetus and feather finish

Quickstep

- Closed impetus • Back lock • Progressive chasse to right

Cha-Cha-Cha

- Open hipp twist • Turkish towel • Alemana • Cross basic • Cuban break in Open position
- Samba

- Simple volta left & right • Volta spot turn left & right for lady • Shadow botafogo •

Promenade botafogo

Rumba

- Natural top • Close hip twist • Alemana

Jive

- Curly whip, • Whip • Stop and go

A tanult alaplépésekből és alapfigurákból összeállított koreográfiák

7-8 évfolyam

A pubertáskorba lépő tanulók testalkati, pszichomotoros és lelki értelemben egyaránt jelentős változásokon mennek keresztül. A fiúknál jelentkező erőteljes megnyúlási szakasz a már stabilizálódott mozgáskészségek, koordinációs képességek színvonalát ronthatja, míg a leányok testalkati átrendeződése inkább kondicionális értelemben okozhat teljesítményromlást. Különösen kiemelendő az aerob állóképesség visszaesése, amely többek között a leányok megváltozott érdeklődési köréből adódó mozgásigény-csökkenés eredménye. A két nem közötti testalkati eltérés a terhelhetőség különbségében is jelentősen megmutatkozik.

Ebben a korban a kondicionális fejlesztés egyre inkább különvlik a koordinációs képzéstől. Ezzel párhuzamosan a motiválás eszközeként a tudatosítás, az ok-okozati összefüggések feltárása, a mindennapi életben történő használhatóság megemlítése egyaránt belső motivációs többletet nyújt. A serdülőkorra tehető a mozgásszervi betegségek számának ugrásszerű növekedése. Ebből kiindulva kiemelt szerepet kell szánni a saját testtömeget felhasználó vagy kisebb súlyú eszközökkel támogatott relatív erő-növelésnek, de különösen a törzsizom erő-állóképessége javításának, valamint az aerob állóképesség fejlesztésének. A koordinációs képzés terén szenzitív időszaknak tekinthető a téri-tájékozódó és az összekapcsolási-átállási képesség fejleszthetősége. Serdülőkorban a fiúk ízületi, izomzati mozgékonyága jelentősen visszaeshet, melynek mértékét rendszeres gyakorlással mérsékelhetjük. A sportjátékok oktatásában a nagyobb létszámmal végzett játékok összetettebb taktikai lehetőségei egyre jobban kihasználhatók, miközben csoportos feladatokkal a szabálykövető magatartásforma, a társak elfogadása, az együttműködés készségszinten realizálódhat.

A nevelési-oktatási folyamatok során a tanulók szélsőséges és hullámzó érzelmi állapota a pedagógustól – a következetesség betartása mellett – nagyfokú türelmet és elfogadást igényel. Ez megfelelő rugalmasságot, empátiát feltételez az értékelés és az osztályozás területén is. A gondolkodás fejlesztését szolgáló deduktív jellegű tanulási helyzetek egyre nagyobb arányban alkalmazhatók. A tanulók az elméleti ismereteik gyarapodásával tudatosabban kezdik értelmezni az egészségorientált képességeiket felmérő tesztek eredményeit, miközben felismerik erősségeiket és hiányosságait.

Az önvédelmi és küzdősportok területén a kondicionális képességek fejlődésével párhuzamosan bekapcsolódik az oktatásba a technikák mozgásdinamikájának célszerű növelése, a megfelelő balesetvédelmi előírások és követelmények fokozott megtartása mellett.

Mivel a tanulók által kivitelezett technikák egyre erősebbek, folyamatos hangsúly van a társak iránti tisztelet, tolerancia gyakorlásán, valamint a maximális önkontroll megvalósításán. A tanári irányítás kiemelt jelentőséget kap a nyílt készséget feltételező mozgásformáknál.

A gyógytestnevelés gyakorlatainak végrehajtása eléri a készségszintet. Egyik fő cél a tanulók mozgásszervi elváltozását és betegségét illetően a javító, korrigáló gyakorlatok, valamint az optimális aerob terhelést szolgáló mozgásformák tudatos alkalmazása a mindennapi életben. Emellett cél a megismert szabadidős és sportjátékok adaptív alkalmazása az egészségi állapot javítása érdekében.

A testnevelés tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS

- a tanult alapvető mozgásformák kombinációiból álló cselekvéssorokat változó térbeli, időbeli, dinamikai feltételek mellett készségszinten kivitelezzi;
- a tanult mozgásforma készségszintű kivitelezése közben fenntartja érzelmi-akaratit erőfeszítéseit;
- minden sporttevékenységében forma- és szabálykövető attitűddel rendelkezik, ez tevékenységének automatikus részévé válik.

MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS

- a motoros képességeinek fejlődési szintje révén képes az összhang megteremtésére a cselekvéssorainak elemei között;
- relatív erejének birtokában képes a sportágspecifikus mozgástechnikák koordinált, készségszintű kivitelezésére;
- az alapvető mozgásainak koordinációjában megfelelő begyakorlottságot mutat, és képes a változó környezeti feltételekhez célszerűen illeszkedő végrehajtásra;
- a (meg)tanult erő-, gyorsaság-, állóképesség- és ügyességfejlesztő eljárásokat tanári irányítással tudatosan alkalmazza.

VERSENGÉSEK, VERSENYEK

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben, ezt tőlük is elvárja;
- a versengések és a versenyek közben közösségformáló, csapatkohéziót kialakító játékosként viselkedik.

PREVENCIÓ, ÉLETVITEL

- megoldást keres a különböző veszély- és baleseti források elkerülésére;
- tanári segítséggel, egyéni képességeihez mérten, tervezetten, rendezetten és rendszeresen fejleszti keringési, légzési és mozgatórendszerét;
- ismeri a tanult mozgásformák gerinc- és ízületvédelmi szempontból helyes végrehajtását;
- a családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez testmozgást.

EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait;
- az életkorának és alkati paramétereinek megfelelően tervezett, rendezett és rendszeres, testmozgással összefüggő táplálkozási szokásokat alakít ki.

Az 7–8. évfolyamon a testnevelés tantárgy óraszám: 360 óra, ebből 288 óra (heti 4 óra) a testnevelés, 72 óra (heti 1 óra) a tánc témaköreire fordítandó.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
---------------------	----------------

	7-8.évf.	7.évf.	8.évf
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	20	10	10
Atlétikai jellegű feladatmegoldások	52	26	26
Torna jellegű feladatmegoldások	36	18	18
Sportjátékok	76	38	38
Önvédelmi és küzdősportok	8	4	4
Alternatív környezetben üzhető mozgásformák	8	4	4
Szabadon felhasználható	16	8	8
Tánc	144	72	72
Összes óraszám:	360	180	180

7. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	10
Atlétikai jellegű feladatmegoldások	26
Torna jellegű feladatmegoldások	18
Sportjátékok	38
Önvédelmi és küzdősportok	4
Alternatív környezetben üzhető mozgásformák	4
Szabadon felhasználható	8
Tánc	72
Összes óraszám:	180

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok –prevenció, relaxáció

Óraszám: 10 óra

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megnevez és bemutat egyszerű relaxációs gyakorlatokat;
- a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;
- a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának önálló alkalmazása – 4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok ismertetés utáni pontos és rendszeres végrehajtása, alkalmazása – 5-6 gyakorlatból álló gimnasztikai gyakorlatok összeállítása, végrehajtása tanári kontrollal – A bemelegítés és a harmonikus erőfejlesztés egészségmegőrző hatásának tudatosítása, alapelveinek elsajátítása – Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása – Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban 	<ul style="list-style-type: none"> – menet- és futásgyakorlatok; – oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; – utasítás, – szóban közlés, – bemutatás, – bemutatattatás, – relaxáció, – stresszkezelés, – szergyakorlatok 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Fizika, – Biológia – Természettudomány

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Mozgékony, hajlékony fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszer- és egyszerű szergyakorlatokkal (zsámoly, pad, bordásfal) – A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok összeállítása, azok gyakorlása – A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését, nyújtását szolgáló gyakorlatok önálló összeállítása, azok helyes végrehajtása – Légzőgyakorlatok végrehajtása – A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása, alkalmazása – A különböző mozgatórendszeri sérülések megelőzését, rehabilitációját érintő elemi szintű alapelvek, eljárások megismerése – Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok közös, majd önálló összeállítása, végrehajtása – A nyugalomban lévő és bemelegített izomzat tulajdonságainak megismerése, a fáradt izmok lehetséges sérüléseinek (izomhúzódás, izomszakadás, izomgörcs, izomláz) ok-okozati tényezők szerinti beazonosítása – A terhelések után végzett nyújtó hatású gyakorlatok jelentőségének ismerete, azok összeállítása tanári segítséggel – A mindennapi stressz fogalmi keretrendszerének ismeretében a pozitív megküzdési stratégiák tanári segítséggel történő alkalmazása – Az egyszerűbb relaxációs technikák elsajátítása és alkalmazása – Összetett gimnasztikai gyakorlatok, illetve egyszerűbb gimnasztikai gyakorlatok lépéskombinációkkal zenére 		

Témakör: Atlétika

Óraszám: 26 óra

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;

- ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;
- tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- futótechnikája – összefüggő cselekvéssor részeként – eltérést mutat a vágta- és a tartós futás közben;
- magabiztosan alkalmazza a távol- és magasugrás, valamint a kislabdahajítás és súlylökés – számára megfelelő – technikáit.
- tisztában van az atlétika versenyszabályainak korosztályára vonatkozó ismereteivel

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A futó-, dobó- és ugróiskolai gyakorlatok mozgáskészség-, mozgásképeség- és egészségfejlesztésben betöltött szerepének tudatosítása – Futóiskolai gyakorlatok (taposó futás, ollózó futás, saroklendítés, térdemelés, keresztező futás), futófeladatok (repülő és fokozó futás) különböző irányokba és kombinációkban, variációkban, egyenes vonalon, íveken és irányváltással – Vágtafutások 60–100 m-en ismétléssel, mozgáskészség- és mozgásképeség-fejlesztéssel – A tartós futás egészségmegőrző, ideális testtömeg elérését, megtartását elősegítő intenzitászónájának megismerése, ellenőrzése (pulzusmérés) – Egyenletes futások tempótartással 8-12 percig, futások 100–400 m-es távolságon egyenletes és változó iramban – Ugróiskola-gyakorlatok kis és közepes lendületből (indiánszökdelés, indiánszökdelés azonos lábról 2-4 lépésre, indiánszökdelés sasszéval előre és felugrásra törekedve, egy- és háromlépéses sorozat elugrások, szökdelések, ugrások sorozatban akadályokon és akadályok felett egy és páros lábon – Dobógyakorlatok könnyített és nehezített szerekkel egy és két kézzel, rögzített helyzetből és lendületből társhoz, célra és távolságra, súlylökés – Távolugrás közepes (6–10 lépés) és hosszabb (10–14 lépés) nekifutással, 	<ul style="list-style-type: none"> – flop technika, – olimpiai versenyszámok, – világcsúcs, – résztáv, – pihenőidő; – nyugalmi, munka- és terheléses pulzus; – váltogatott iramú futás, – ferde hajítás, – függőleges és vízszintes vektor, – támaszhelyzet, – koordináció, – kondíció 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika, – Biológia, – Fizika, – Történelem, – Földrajz

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>lépő technikával homokba, szivacsba, emelt elugró helyről és elugró gerendáról</p> <ul style="list-style-type: none"> – Magasugrás átlépő, vagy flop technikával 5–9 lépés lendületszerzéssel – Kislabdahajítás 5–7 lépéses dobóritmussal, két-három keresztlépéssel célra és távolságra – Az atlétika jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal – Egyénileg választott három versenyszám eredményre történő végrehajtása – Az atlétika sportágtörténetének, világcsúcseinak, kiemelkedő külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése 		

Témakör: Torna

Óraszám: 18 óra

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;
- a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet;
- a torna, a ritmikus gimnasztika, tánc és aerobik jellegű mozgásformákon keresztül tanári irányítás mellett fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- segítségadással képes egy-egy általa kiválasztott tornaelem bemutatására és a tanult elemekből önállóan alkotott gyakorlatsor kivitelezésére.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A torna jellegű mozgásformák egészségfejlesztő szerepének tudatosítása – A torna jellegű feladatmegoldások statikus és dinamikus erőfejlesztő gyakorlatai főbb izomcsoportokat érintő hatásainak beazonosítása – A téri tájékozódó képesség és egyensúlyérzék, valamint a torna jellegű feladatmegoldások szempontjából fontos motorikus képességek (erő, ízületi mozgékonyosság, izomérzékelés) további fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> – futólagos kézállás, – csúsztatás, – vetődés, – összekötő elemek, – erőfejlesztés, – izomcsoport 	<ul style="list-style-type: none"> – Biomechanika, – Fizika, – Matematika – Történelem, – Ének-zene – Tánc és színház

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A gyakorlás biztonságos körülményeinek megteremtése, a segítségadás elsajátítása – Talajon: <ul style="list-style-type: none"> - Gurulóátfordulások előre-hátra, különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe; gurulóátfordulások sorozatban is. Fejállás különböző kiinduló helyzetekből, különböző lábtartásokkal. Fellendülés futólagos kézállásba, gurulás előre - Kézenátfordulás oldalra, mindkét irányba, megközelítőleg nyújtott testtel - Repülő gurulóátfordulás néhány lépés nekifutásból (fiúk) - Csúsztatás nyújtott ülésből hason fekvésbe és vissza (lányok) - Vetődés mellső fekvőtámaszból nyújtott ülésbe (fiúk) - Összefüggő talajgyakorlat összekötő elemekkel – Ugrószekrényen: <ul style="list-style-type: none"> - Keresztbe állított ugrószekrényen guggoló átugrás - Hosszába állított ugrószekrényen felguggolás, leterpesztés - Gurulóátfordulás előre ugródeszkáról történő elrugaskodással – Gerendán: <ul style="list-style-type: none"> - Érintőjárás; hármás lépés fordulatokkal, szökdelésekkel is; mérlegállás; járás guggolásban; támaszhelyzeten át fel- és leugrás - Független repülés különböző kiinduló helyzetekből - Önállóan összeállított összefüggő gyakorlatok – Gyűrűn: <ul style="list-style-type: none"> - (Fiúknak) Magas gyűrűn: alaplendület; zsugorlefüggés; lendület előre zsugorlefüggésbe; zsugorlefüggésből ereszkedés hátsó 		

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>lefuggésbe; homorított leugrás hátra, lendületből</p> <ul style="list-style-type: none"> - (Lányoknak) Érintő magas gyűrűn: lendületek előre-hátra; fellendülés lebegőfüggésbe; zsugorlefuggés; ereszkedés hátsó függésbe; függésben lendület hátra, homorított leugrás - Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötélen), vándormászás felfelé és lefelé; függeszkedési kísérletek felfelé; mászóversenyek 		

Témakör: Sportjátékok

Óraszám: 38 óra

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;
- egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket;
- a testnevelési és sportjáték közben célszerű, hatékony játék- és együttműködési készséget mutat;
- a tanult testnevelési és játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Két választott sportjáték alapvető sportágspecifikus technikai és alaptaktikai elemeinek, szabályainak készségszintű elsajátítása, alkalmazása – A folyamatos csapatjáték kialakítása az adott sportág versenyszabályai mellett – A sportjátékok különböző döntési helyzeteiben a csapat érdekeinek figyelembevételével a legmegfelelőbb megoldások kiválasztására, együttműködésre való törekvés – 1-1 elleni játékszituációkban a labdatartás, labdafedezés célszerű és tudatos alkalmazása – Emberelőnyös (2-1, 3-1, 3-2, 4-2, 4-3) és létszámazonos (2-2, 3-3, 4-4) kisjátékokban a szélességi és mélységi 	<ul style="list-style-type: none"> – kétszer indulás, – lépéshiba, – alsó egyenes nyitás, – védőérintés, – támadóérintés, – állásrend, – röplabda – forgás, – hosszú- és rövidindulás, – egy-és kétütemű megállás, – sarkazás, – indulócel, – fektetett dobás, – labda fedezése, – bedobás, – szabaddobás, 	<ul style="list-style-type: none"> – Történelem, – Fizika, – Matematika

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>labda nélküli támadó mozgások, védőtől való elszakadás módjainak gyakorlása</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kisjátékokban védőként a támadó és a célfelület helyzetéhez igazodó helyezkedés tudatos alkalmazása - Játéktevékenységekben az egyéni és csapatvédekezés alapvető formáinak (emberfogás és területvédekezés) tudatos alkalmazása, gyakorlása - A sportjátékok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal - Két választott sportjáték történetének, meghatározó külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése - Kézilabda <ul style="list-style-type: none"> - A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, indulások-megállások, ütközések, cselezések irányváltással és lefordulással, felugrások-leérkezések – alkalmazása a folyamatos játéktevékenységek során - Beugrásos és felugrásos kapura dobások előzetes lendületszerzésből - Az egy és két kézzel történő labdaátadások pontosságának, távolságának növelése helyben és mozgásból, alkalmazásuk gyors indulásokban és lerohanásokban - A figyelem megosztását igénylő összetett labdás koordinációs gyakorlatok egy és több labdával (pl. háromszög, négyszög, „y” koordinációs alakzatokban) Labdavezetés irány- és iramváltásokkal, indulócselek összekapcsolása kapura dobásokkal - Kapura dobások bedőlésből, bevetődésből, ejtésből, majd különböző lendületszerzési módot 	<ul style="list-style-type: none"> - szabadrúgás, - büntetődobás, - büntetőrúgás, - alakzattartásos passzgyakorlat, - alakzatbontó és alakzattartó helyezkedés, - kényszerítő átadás, - területvédekezés, - emberfogás, - egykezes tolt átadás, - páros és hármas lefutás, - floorball – ütőfogás, - labdahúzás és lövés, - kapuelőtér - kétszer indulás, - lépéshiba, - alsó egyenes nyitás, - védőérintés, - támadóérintés, - állásrend, - röplabda – forgás - hosszú- és rövidindulás, - egy-és kétütemű megállás, - sarkazás, - indulócsel, - fektetett dobás, - labda fedezése, - bedobás, - szabaddobás, - szabadrúgás, - büntetődobás, - büntetőrúgás, - alakzattartásos passzgyakorlat, - alakzatbontó és alakzattartó helyezkedés, - kényszerítő átadás, - területvédekezés, - emberfogás, 	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>követő felugrásból, beugrásból, félaktív, majd aktív védőjátékos ellen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alapvető szabályok készségszintű elsajátítása, alkalmazása játéktevékenységben - Területvédekezés (6-0, 5-1) alkalmazása játékban - A kapus alaptechnikák alkalmazása játékhelyzetekben <p>– Kosárlabda</p> <ul style="list-style-type: none"> - A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, a védőtől való elszakadás iram- és irányváltásokkal, lefordulások, felugrások egy és két lábról, leérkezések – készségszintű alkalmazása a folyamatos játéktevékenységben - A mély és magas labdavezetés egyszerű formában, majd ütemtartással, a rövid- és hosszúindulás, az együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, a kétütemű megállás egy és két labdaleütésből, a sarkazás, a labdavezetés közben történő egyszerűbb irányváltoztatási módok célszerű és hatékony alkalmazása a mérkőzésjátékokban - Labdaátadások különböző módjainak a játékhelyzethez igazított eredményes végrehajtása - 1-1 elleni játék gyakorlása labdaszerzést követően, indulási joggal rendelkező, majd indulási joggal nem rendelkező támadó esetében (adogatóval) - Emberelőnyös és létszámaazonos helyzetekben gyorsindulások, 	<ul style="list-style-type: none"> – egykezes tolt átadás, – páros és hármas lefutás, – floorball – – ütőfogás, – labdahúzás és -lövés, – kapuelőtér 	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>lerohanások kosárra dobással befejezve</p> <ul style="list-style-type: none"> - Létszámazonos mérkőzésjátékok változatos, tanulói kreativitáson alapuló szabálymódosításokkal - Egy- és kétütemű megállásból tempódobás gyakorlása, alkalmazása játéokban - Fektetett dobás gyakorlása félaktív vagy aktív védő játékos jelenlétében - Alapvető szabályok készségszintű elsajátítása, alkalmazása játéktevékenységben <p>– Labdarúgás</p> <ul style="list-style-type: none"> - A labda nélküli technikai elemek – mint a mély súlyponti helyzetben történő elindulások, megállások, irányváltoztatások, támadó és védő - alapmozgások ismerete – alkalmazása a játék folyamatában - Labdavezetések, -átadások és -átvételek megfelelő módjainak (lábfej különböző részeivel, talppal, combbal, mellkassal, fejjel) alkalmazása a játék helyzethez igazodva - Alakzattartással, alakzattartással- és építéssel történő labdás koordinációs passzgyakorlatok - Kényszerítő átadások gyakorlása 2-0-ás, majd 2-1-es taktikai helyzetben - 3-2, 4-2 és 4-3 elleni emberelőnyös kisjátékokban a támadó játékosok együttműködésének, a védő játékosok összehangolt helyezkedésének gyakorlása - Rúgások gyakorlása célba belső csüddel, teljes csüddel, külső csüddel, állított labdával, mozgásból, a futással megegyező irányból, oldalról és szemből érkező labdával 		

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Létszámazonos kisjátékok és mérkőzésjátékok változatos szabályokkal - A területvédekezés alkalmazása a játékban - Egy- és kétudvaros emberelőnyös kisjátékokban az üres passzsávok hatékony megjátszása időkényszer alatt, a védekező játékos mozgásirányának gyakorlása - A kapus alaphelyzet kialakítása, guruló, félmagas és magas ívelt labdák elfogása. Kigurítás, kidobás, kirúgás gyakorlása állított, lepattintott labdával <p>– Floorball</p> <ul style="list-style-type: none"> - Labda nélküli technikai elemek – mint az alapállás, a támadó és védő alapmozgások, a helyes ütőfogás, ütővel való haladás, indulások-megállások, cselezések irányváltoztatással – alkalmazása a játék folyamatában - Labdavezetések, átadások, átvételek megfelelő módjainak alkalmazása a játékhoz igazodva - Labdaátadások társnak palánk segítségével - Labdatartást fejlesztő játékok - Kapura lövések labdavezetésből - Szabad ütések, büntető ütések gyakorlása - Kapus alaphelyzet kialakítása, kapura lőtt labdák védeése - Csereszituációk gyakorlása 		

Témakör: Küzdősportok és önvédelem

Óraszám: 4 óra

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egészséges versenyszellemmel rendelkeznek, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képesek a játékvezetésre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a küzdő jellegű feladatokban életkorának megfelelő asszertivitást mutatva tudatosan és célszerűen alkalmazza a támadó és védő szerepeknek megfelelő technikai és taktikai elemeket;
- a tanári irányítást követve, a mozgás sebességét növelve hajt végre önvédelmi fogásokat, ütéseket, rúgásokat, védéseket és ellentámadásokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Karate <ul style="list-style-type: none"> - Az alapvető karateállások és testtartások elnevezésének ismeretében azok önálló bemutatása - Az alapvető karateütések technikájának készség szintű elsajátítása helyváltoztatás nélkül (egyenes ütés helyben, egyenes ütés az elől lévő láb oldalán, egyenes ütés a hátul lévő láb oldalán), gyakorlása helyváltoztatás közben - Rúgások alapszerepeinek önálló végrehajtása, készség szintű elsajátítása helyben 	<ul style="list-style-type: none"> – jogszerű önvédelem, – egyensúlyi helyzet kibillentése, – fair play, – oldalsó csúsztatott esés, – földharc, – társ felemelése. – parter helyzet, – egyenes ütés, – köríves ütés, – kalapácsütés. 	<ul style="list-style-type: none"> – Történelem, – Fizika, – Ének-zene

Témakör: Alternatív környezetben űzhető sportok

Óraszám: 4 óra

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő felhasználására, végrehajtására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A szabadban végezhető sportágak ismeretének bővítése (frizbi, futás, görkorcsolya, túrázás, tájfutás parkban, streetball, strandkézilabda, lovaglás, asztalitenisz, tollaslabda, jóga, kerékpározás) 	<ul style="list-style-type: none"> – természetjárás, – vízi túra, – környezetvédelem, – streetball, – tájfutás, – jégkorong, – erdei tornapálya, 	<ul style="list-style-type: none"> – Fizika, – Matematika, – Természettudomány – Biológia – Idegen nyelv – Ének-zene

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Téli és nyári rekreációs sportok megismerése, jártasság szintű elsajátítása (síelés, szánkózás, korcsolyázás, jégkorong, kajakozás, túrakenuzás) - A térképolvasás alapjainak, a tájolók megfelelő használatának elsajátítása, a turistajelzések megismerése, alkalmazása segítségével - Tanári segítséggel erdei tornapályák, szabadtéri kondipark gépeinek használata - Szabadtéri akadálypályák leküzdése - A környezet- és természetvédelmi szabályok betartása és betartatása, a környezettudatos gondolkodás kialakítása 	<ul style="list-style-type: none"> - térkép, - turistajelzések, - környezetvédelem - síkresz 	

Témakör: Társastánc és viselkedéskultúra

Óraszám. 72 óra

A tananyag célja

- Ismertesse meg a tanulóval a társastánc alapjait, technikai elemeit, a mozgás kapcsolatát a zenével.
- Alakítsa ki a tanulóknál a tánc iránti szeretetet, ritmusérzék, tér- és formaérzék, esztétikai érzék.
- Ösztönözze a tanulót a társastánc kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére.

KÖVETELMÉNYEK

Fejlesztési feladatok

- A standard táncokban használt ellentétes törzsmozdulat és testhajlás elsajátítása az alapfigurákban
- A tanulói előadói készség, ritmusérzék, mozgásemlekezet fejlesztése, stílusérzék kialakítása
- Az önálló alkotás, a szabad improvizáció fejlesztése, a koreográfiák élményszerű előadása
- A múlt és jelen értékeinek befogadása, a tánc és társzművészetek iránti érdeklődés felkeltése

A tanuló ismerje:

- a tanult alapfigurákat, az ezekből összeállított etűdöket
- az ellentétes törzsmozdulat és a testhajlás fogalmát
- a standard táncok (angol keringő, tangó, bécsi keringő, slow fox, quickstep) alapmotívumait,
- a latin-amerikai táncok (samba, cha-cha-cha, rumba, paso doble, jive) alapmotívumait.

Legyen képes:

- alkalmazni a standard táncokban használt ellentétes testmozdulatot és a testhajlást
- a tanult táncok pontos, stílusos eltáncolására,
- páros és csoportos feladatok végrehajtására.

TANANYAG

Ellentétes törzsmozdulat (CBM) és a testhajlás (Sway) fogalma

Alaplépések és táncok

Angol keringő

- Reverse corté • Back whisk • Basic weave

Tangó

- Open promenade • Left foot and right foot rocks • Five step

Slow fox

- Natural weave • Change of direction • Basic weave

Quickstep

- Reverse pivot • Natural turn and back lock • Tipple chasse to right

Cha-Cha-Cha

- Cuban break in open CPP • Split Cuban break in OCPP • Split Cuban break from OCPP and OPP

Samba

- Reverse turn • Corta jaca • Travelling voltas to left and right • Criss Cross

Rumba • Open hip twist • Side steps • Shoulder to shoulder

Paso doble

- Appel • Basic Movement • Sur Place • Chasses • Elevations • Huit

Jive

- ♣ Throwing whip ♣ Promenade walks quick ♣ Promenade walks slow

8. osztály

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	10
Atlétikai jellegű feladatmegoldások	26
Torna jellegű feladatmegoldások	18
Sportjátékok	38
Szabadon felhasználható	8
Önvédelmi és küzdősportok	4
Alternatív környezetben űzhető mozgásformák	4
Társastánc	72
Összes óraszám:	144

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció

Óraszám: 10 óra

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megnevez és bemutat egyszerű relaxációs gyakorlatokat;
- a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;
- a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának önálló alkalmazása – 4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok ismertetés utáni pontos és rendszeres végrehajtása, alkalmazása – 5-6 gyakorlatból álló gimnasztikai gyakorlatok összeállítása, végrehajtása tanári kontrollal – A bemelegítés és a harmonikus erőfejlesztés egészségmegőrző hatásának tudatosítása, alapelveinek elsajátítása – Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása – Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban 	<ul style="list-style-type: none"> – menet- és futásgyakorlatok; – oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; – utasítás, – szóban közlés, – bemutatás, – bemutatattatás, – relaxáció, – stresszkezelés, – szergyakorlatok 	<ul style="list-style-type: none"> – Ének-zene, – Fizika, – Biológia – Természetismeret

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Mozgékony, hajlékony fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszer- és egyszerű szergyakorlatokkal (zsámoly, pad, bordásfal) – A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok összeállítása, azok gyakorlása – A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését, nyújtását szolgáló gyakorlatok önálló összeállítása, azok helyes végrehajtása – Légzőgyakorlatok végrehajtása – A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása, alkalmazása – A különböző mozgatórendszeri sérülések megelőzését, rehabilitációját érintő elemi szintű alapelvek, eljárások megismerése – Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok közös, majd önálló összeállítása, végrehajtása – A nyugalomban lévő és bemelegített izomzat tulajdonságainak megismerése, a fáradt izmok lehetséges sérüléseinek (izomhúzódás, izomszakadás, izomgörcs, izomláz) ok-okozati tényezők szerinti beazonosítása – A terhelések után végzett nyújtó hatású gyakorlatok jelentőségének ismerete, azok összeállítása tanári segítséggel – A mindennapi stressz fogalmi keretrendszerének ismeretében a pozitív megküzdési stratégiák tanári segítséggel történő alkalmazása – Az egyszerűbb relaxációs technikák elsajátítása és alkalmazása – Összetett gimnasztikai gyakorlatok, illetve egyszerűbb gimnasztikai gyakorlatok lépéskombinációkkal zenére 		

Témakör: Atlétika

Óraszám: 26 óra

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;

- ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;
- tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- futótechnikája – összefüggő cselekvéssor részeként – eltérést mutat a vágta- és a tartós futás közben;
- magabiztosan alkalmazza a távol- és magasugrás, valamint a kislabdahajítás és súlylökés – számára megfelelő – technikáit.
- tisztában van az atlétika versenyszabályainak korosztályára vonatkozó ismereteivel

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A futó-, dobó- és ugróiskolai gyakorlatok mozgáskészség-, mozgásképeség- és egészségfejlesztésben betöltött szerepének tudatosítása – Futóiskolai gyakorlatok (taposó futás, ollózó futás, saroklendítés, térdemelés, keresztező futás), futófeladatok (repülő és fokozó futás) különböző irányokba és kombinációkban, variációkban, egyenes vonalon, íveken és irányváltással – Vágtafutások 60–100 m-en ismétléssel, mozgáskészség- és mozgásképeség-fejlesztéssel – A tartós futás egészségmegőrző, ideális testtömeg elérését, megtartását elősegítő intenzitászónájának megismerése, ellenőrzése (pulzusmérés) – Egyenletes futások tempótartással 8-12 percig, futások 100–400 m-es távolságon egyenletes és változó iramban – Ugróiskola-gyakorlatok kis és közepes lendületből (indiánszökdelés, indiánszökdelés azonos lábról 2-4 lépésre, indiánszökdelés sasszéval előre és felugrásra törekedve, egy- és háromlépéses sorozatelugrások, szökdelések, ugrások sorozatban akadályokon és akadályok felett egy és páros lábon – Dobógyakorlatok könnyített és nehezített szerekkel egy és két kézzel, rögzített helyzetből és lendületből társhoz, célra és távolságra – súlylökés becúszással 3-4 kg szerrel – Távolugrás közepes (6–10 lépés) és hosszabb (10–14 lépés) nekifutással, 	<ul style="list-style-type: none"> – flop technika, – olimpiai versenyszámok, – világcsúcs, – résztáv, – pihenőidő; – nyugalmi, munka- és terheléses pulzus; – váltogatott iramú futás, – ferde hajítás, – függőleges és vízszintes vektor, – támaszhelyzet, – koordináció, 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika, – Biológia, – Fizika, – Történelem, – Földrajz

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> lépő technikával homokba, szivacsba, emelt elugró helyről és elugró gerendáról – Magasugrás átlépő, vagy flop technikával 5–9 lépés lendületszerzéssel – Kislabdahajítás 5–7 lépéses dobóritmussal, két-három keresztlépéssel célra és távolságra – Az atlétika jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal – Egyénileg választott három versenyszám eredményre történő végrehajtása – Az atlétika sportágtörténetének, világcsúcseinak, kiemelkedő külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése 		

Témakör: Torna

Óraszám: 18 óra

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;
- a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet;
- a torna, a ritmikus gimnasztika, tánc és aerobik jellegű mozgásformákon keresztül tanári irányítás mellett fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- segítségadással képes egy-egy általa kiválasztott tornaelem bemutatására és a tanult elemekből önállóan alkotott gyakorlatsor kivitelezésére.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A torna jellegű mozgásformák egészségfejlesztő szerepének tudatosítása – A torna jellegű feladatmegoldások statikus és dinamikus erőfejlesztő gyakorlatai főbb izomcsoportokat érintő hatásainak beazonosítása – A téri tájékozódó képesség és egyensúlyérzék, valamint a torna jellegű feladatmegoldások szempontjából fontos motorikus képességek (erő, ízületi mozgékonyosság, izomérzékelés) további fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> – futólagos kézállás, – csúsztatás, – vetődés, – összekötő elemek, – erőfejlesztés, – izomcsoport 	<ul style="list-style-type: none"> – Biomechanika, – Fizika, – Matematika – Történelem, – Ének-zene – Tánc és színház

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A gyakorlás biztonságos körülményeinek megteremtése, a segítségadás elsajátítása – Talajon: <ul style="list-style-type: none"> - Gurulóátfordulások előre-hátra, különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe; gurulóátfordulások sorozatban is Fejállás különböző kiinduló helyzetekből, különböző lábtartásokkal. Fellendülés futólagos kézállásba, gurulás előre - Kézenátfordulás oldalra, mindkét irányba, megközelítőleg nyújtott testtel - Repülő gurulóátfordulás néhány lépés nekifutásból (fiúk) - Csúsztatás nyújtott ülésből hason fekvésbe és vissza (lányok) - Vetődés mellső fekvőtámaszból nyújtott ülésbe (fiúk) - Összefüggő talajgyakorlat összekötő elemekkel – Ugrószekrényen: <ul style="list-style-type: none"> - Keresztbe állított ugrószekrényen guggoló átugrás - Hosszába állított ugrószekrényen felguggolás, leterpesztés - Gurulóátfordulás előre ugródeszkáról történő elrugaskodással – Gerendán: <ul style="list-style-type: none"> - Érintőjárás; hármás lépés fordulatokkal, szökdelésekkel is; mérlegállás; járás guggolásban; támaszhelyzeten át fel- és leugrás - Független repülés különböző kiinduló helyzetekből - Önállóan összeállított összefüggő gyakorlatok – Gyűrűn: <ul style="list-style-type: none"> - (Fiúknak) Magas gyűrűn: alaplendület; zsugorlefüggés; lendület előre zsugorlefüggésbe; zsugorlefüggésből ereszkedés hátsó 		

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>lefüggésbe; homorított leugrás hátra, lendületből</p> <ul style="list-style-type: none"> - (Lányoknak) Érintő magas gyűrűn: lendületek előre-hátra; fellendülés lebegőfüggésbe; zsugorlefüggés; ereszkedés hátsó függésbe; függésben lendület hátra, homorított leugrás - Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötélen), vándormászás felfelé és lefelé; függeszkedési kísérletek felfelé; mászóversenyek 		

Témakör: Sportjátékok

Óraszám: 38 óra

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;
- egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket;
- a testnevelési és sportjáték közben célszerű, hatékony játék- és együttműködési készséget mutat;
- a tanult testnevelési és játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Két választott sportjáték alapvető sportágspecifikus technikai és alaptaktikai elemeinek, szabályainak készségszintű elsajátítása, alkalmazása – A folyamatos csapatjáték kialakítása az adott sportág versenyszabályai mellett – A sportjátékok különböző döntési helyzeteiben a csapat érdekeinek figyelembevételével a legmegfelelőbb megoldások kiválasztására, együttműködésre való törekvés – 1-1 elleni játékszituációkban a labdatartás, labdafedezés célszerű és tudatos alkalmazása – Emberelőnyös (2-1, 3-1, 3-2, 4-2, 4-3) és létszámazonos (2-2, 3-3, 4-4) kisjátékokban a szélességi és mélységi 	<ul style="list-style-type: none"> – védőtávolság, – félaktív védő, – aktív védő, – felső egyenes nyitás, – feladás, – sáncolás, – egyenes leütés, – gyorsindítás, – lerohanás, – bedőlés, – bevetődés, – hármas nyolcas, – tempódobás, – átadócsel, – rúgócsel, 	<ul style="list-style-type: none"> – Matematika, – Fizika – Történelem – Idegen nyelv – Ének-zene

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>labda nélküli támadó mozgások, védőtől való elszakadás módjainak gyakorlása</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kisjátékokban védőként a támadó és a célfelület helyzetéhez igazodó helyezkedés tudatos alkalmazása - Játéktevékenységekben az egyéni és csapatvédekezés alapvető formáinak (emberfogás és területvédekezés) tudatos alkalmazása, gyakorlása - A sportjátékok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal - Két választott sportjáték történetének, meghatározó külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése - Kézilabda <ul style="list-style-type: none"> - A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, indulások-megállások, ütközések, cselezések irányváltással és lefordulással, felugrások-leérkezések – alkalmazása a folyamatos játéktevékenységek során - Beugrásos és felugrásos kapura dobások előzetes lendületszerzésből - Az egy és két kézzel történő labdaátadások pontosságának, távolságának növelése helyben és mozgásból, alkalmazásuk gyors indulásokban és lerohanásokban - A figyelem megosztását igénylő összetett labdás koordinációs gyakorlatok egy és több labdával (pl. háromszög, négyszög, „y” koordinációs alakzatokban) Labdavezetés irány- és iramváltásokkal, indulócselek összekapcsolása kapura dobásokkal - Kapura dobások bedőlésből, bevetődésből, ejtésből, majd különböző lendületszerzési módot 	<ul style="list-style-type: none"> - alakzatbontásos és építései passzgyakorlat, - területnyitás, - pontrúgás, - beugrásos és felugrásos kapura lövés, - dugattyúmozgás, kosárlabda – indulási jog, - megelőző szerelés, - floorball – szabadütés, - büntetőütés, - védekezés, - csere 	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>követő felugrásból, beugrásból, félaktív, majd aktív védőjátékos ellen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alapvető szabályok készségszintű elsajátítása, alkalmazása játéktevékenységben - Területvédekezés (6-0, 5-1) alkalmazása játékban - A kapus alaptechnikák alkalmazása játékhelyzetekben <p>– Kosárlabda</p> <ul style="list-style-type: none"> - A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, a védőtől való elszakadás iram- és irányváltásokkal, lefordulások, felugrások egy és két lábról, leérkezések – készségszintű alkalmazása a folyamatos játéktevékenységben - A mély és magas labdavezetés egyszerű formában, majd ütemtartással, a rövid- és hosszúindulás, az együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, a kétütemű megállás egy és két labdaleütésből, a sarkazás, a labdavezetés közben történő egyszerűbb irányváltoztatási módok célszerű és hatékony alkalmazása a mérkőzésjátékokban - Labdaátadások különböző módjainak a játékhelyzethez igazított eredményes végrehajtása - 1-1 elleni játék gyakorlása labdaszerzést követően, indulási joggal rendelkező, majd indulási joggal nem rendelkező támadó esetében (adogatóval) - Emberelőnyös és létszámaazonos helyzetekben gyorsindulások, 		

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<p>lerohanások kosárra dobással befejezve</p> <ul style="list-style-type: none"> - Létszámazonos mérkőzésjátékok változatos, tanulói kreativitáson alapuló szabálmódosításokkal - Egy- és kétütemű megállásból tempódobás gyakorlása, alkalmazása játéokban - Fektetett dobás gyakorlása félaktív vagy aktív védő játékos jelenlétében <p>– Alapvető szabályok készségszintű elsajátítása, alkalmazása játéktevékenységben</p> <p>– Labdarúgás</p> <ul style="list-style-type: none"> - A labda nélküli technikai elemek – mint a mély súlyponti helyzetben történő elindulások, megállások, irányváltoztatások, támadó és védő alapmozgások ismerete – alkalmazása a játék folyamatában - Labdavezetések, -átadások és -átvételek megfelelő módjainak (lábfej különböző részeivel, talppal, combbal, mellkassal, fejjel) alkalmazása a játékhoz igazodva - Alakzattartással, alakzattartással- és építéssel történő labdás koordinációs passzgyakorlatok - Kényszerítő átadások gyakorlása 2-0-ás, majd 2-1-es taktikai helyzetben - 3-2, 4-2 és 4-3 elleni emberelőnyös kisjátékokban a támadó játékosok együttműködésének, a védő játékosok összehangolt helyezkedésének gyakorlása - Rúgások gyakorlása célba belső csüddel, teljes csüddel, külső csüddel, állított labdával, mozgásból, a futással megegyező irányból, oldalról és szemből érkező labdával 		

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Létszámazonos kisjátékok és mérkőzésjátékok változatos szabályokkal - A területvédekezés alkalmazása a játékban - Egy- és kétudvaros emberelőnyös kisjátékokban az üres passzsávok hatékony megjátszása időkényszer alatt, a védekező játékos mozgásirányának gyakorlása - A kapus alaphelyzet kialakítása, guruló, félmagas és magas ívelt labdák elfogása. Kigurítás, kidobás, kirúgás gyakorlása állított, lepattintott labdával <p>– Floorball</p> <ul style="list-style-type: none"> - Labda nélküli technikai elemek – mint az alapállás, a támadó és védő alapmozgások, a helyes ütőfogás, ütővel való haladás, indulások-megállások, cselezések irányváltoztatással – alkalmazása a játék folyamatában - Labdavezetések, átadások, átvételek megfelelő módjainak alkalmazása a játékhelyzethez igazodva - Labdaátadások társnak palánk segítségével - Labdatartást fejlesztő játékok - Kapura lövések labdavezetésből - Szabad ütések, büntető ütések gyakorlása - Kapus alaphelyzet kialakítása, kapura lőtt labdák védeése - Csereszituációk gyakorlása 		

Témakör: Küzdősportok és önvédelem

Óraszám: 4 óra

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egészséges versenyszellemmel rendelkeznek, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képesek a játékvezetésre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a küzdő jellegű feladatokban életkorának megfelelő asszertivitást mutatva tudatosan és célszerűen alkalmazza a támadó és védő szerepeknek megfelelő technikai és taktikai elemeket;
- a tanári irányítást követve, a mozgás sebességét növelve hajt végre önvédelmi fogásokat, ütéseket, rúgásokat, védéseket és ellentámadásokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása – A küzdőfeladatokban az életkornak megfelelő asszertivitás kialakítása a társak iránti tisztelet és tolerancia megtartása mellett. Siker és kudarc feldolgozása megfelelő önkontrollt tanúsítva – Az állásban és egyéb kiindulópályákon végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő, társérintés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása – A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával 	<ul style="list-style-type: none"> – jogszerű önvédelem, – egyensúlyi helyzet kibillentése, – fair play 	

Témakör: Alternatív, környezetben űzhető sportok

Óraszám: 4 óra

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő felhasználására, végrehajtására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - A szabadban végezhető sportágak ismeretének bővítése (frizbi, futás, görkorcsolya, túrázás, tájfutás parkban, streetball, strandkézilabda, lovaglás, asztalitenisz, tollaslabda, jóga, kerékpározás) - Téli és nyári rekreációs sportok megismerése, jártasság szintű elsajátítása (síelés, szánkózás, korcsolyázás, jégkorong, kajakozás, túrakenuzás) - A térképolvasás alapjainak, a tájolók megfelelő használatának elsajátítása, a turistajelzések megismerése, alkalmazása segítséggel - Tanári segítséggel erdei tornapályák, szabadtéri kondipark gépeinek használata - Szabadtéri akadálypályák leküzdése - A környezet- és természetvédelmi szabályok betartása és betartatása, a környezettudatos gondolkodás kialakítása 	<ul style="list-style-type: none"> - természetjárás, - vízi túra, - környezetvédelem, - streetball, - tájfutás, - jégkorong, - erdei tornapálya, - térkép, - turistajelzések, - környezetvédelem - síkresz 	<ul style="list-style-type: none"> - Fizika, - Matematika, - Természettudomány - Idegen nyelv - Ének-zene

Témakör: Társastánc és viselkedéskultúra

Óraszám: 72 óra

A tananyag célja

- Ismertesse meg a tanulóval a társastánc alapjait, technikai elemeit, a mozgás /kapcsolatát a zenével.

- Alakítsa ki a tanulóknál a tánc iránti szeretetet, ritmusérzékenységet, tér- és formaérzékenységet, esztétikai érzékenységet.

- Ösztönözze a tanulót a társastáncal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére, és a szakirányú továbbtanulásra.

Fejlesztési feladatok

- Az új táncok alaplépéseinek elsajátítása és a már ismert táncok alapfiguráinak egymásra épülése

- A koncentrációképesség, kombinációs készség, rendszerszemlélet fejlesztése

- A tanult technikai elemek együttes alkalmazása, a technikai elemek összefüggéseinek felismerése

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló ismerje:

- a standard táncok (angol keringő, tangó, bécsi keringő, slow fox, quickstep) alapmotívumait,

- a latin-amerikai táncok (samba, cha-cha-cha, rumba, paso doble, jive) alapmotívumait.

- a slowfox és a jive tanult haladólépéseit

Legyen képes:

- a tanult táncok pontos, stílusos eltáncolására szólóban és párban,

- páros és csoportos feladatok végrehajtására.

Az alapfok végére a táncosoknak ismerni kell az öt standard (Angolkeringő, Tangó, Bécsi keringő, Slow fox, Quickstep) és az öt latin-amerikai (Samba, Cha-Cha-Cha, rumba, Paso doble, Jive) táncból a nemzetközileg elfogadott angol tánc-stílus alaplépéseit, alapfogalmait.

TANANYAG

Alaplépések és táncok

Angol keringő

• Double reverse spin • Reverse pivot • Progressive chasse to right

Tangó

• Promenade Link • Four Step • Natural Promenade turn

Slow fox

• Closed telemark • Open telemark and feather ending, • Top spin

Quickstep

• Quick open reverse • Running finish • Double reverse spin

Cha-Cha-Cha

• Natural top finish A • Natural top finish B • Close hip twist

Samba

• Travelling botafogo • Close rocks • Open rocks • Backward rocks • Continuous volta spot turn to left and right

Rumba

- Forward walks in shadow position • Alemana from open facing position with handshake hold • Advanced opening out movement
- Paso doble
- Attack • Separation • Sixteen • Twist turn • Promenade • Promenade close
- Jive
- Double cross whip • Rolling of the arm • Change of place with double spin

OSZTÁLYFŐNÖKI 5-8. ÉVFOLYAM

Évfolyam	5.	6.	7.	8.
Heti óraszám	1	1	1	1
Évi óraszám	36	36	36	36

Az osztályfőnöki tantárgy jelentősége a katolikus iskolában

Az osztályfőnöknek gyakran a szülői ház nevelési hiányait is pótolnia kell, de természetesen a szülőkkel való együttműködést keresve. Bár ez lehetetlen, mégis meg kell kísérelniük a családi nevelést is pótolni és/vagy korrigálni.

Az osztályfőnöki óráknak döntő szerepe van abban is, hogy a gyermekben megszülessék a **hit** és a **tudás**, valamint a hit és az **élet szintézise**.

Az osztályfőnöknek tudomásul kell vennie, hogy a katolikus iskolában ez elsődlegesen az ő feladata, szoros együttműködésben a hitoktatóval, az egyházzal.

Ugyanakkor a katolikus iskola színvonalas oktató munka egy sajátos közegben, aminek **alapja a résztvevők személyes találkozása az evangélium Krisztusával**, amiből személyes öröm és hivatástudat fakad, s ebből következik az egyéni és közerkölcs.

Kulcskompetenciák és kiemelt fejlesztési feladatok az osztályfőnöki munkában

A TEST ÉS A LÉLEK NEVELÉSE

Kulcskompetenciák

- A tanulás kompetenciái
- A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelv)
- A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
- A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
- Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetencia

A kulcskompetenciák kiegészítése a keresztény nevelés szükségessége szerinti megfogalmazásban

- Tudatos, önálló és keresztény életvitel
- Közösségépítés

Kiemelt fejlesztési-, nevelési feladatok

- Az erkölcsi nevelés
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
- A családi életre nevelés
- A testi és lelki egészségre nevelés
- Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
- Fenntarthatóság, környezettudatosság
- Pályaorientáció
- A tanulás tanítása

A kiemelt fejlesztési feladatok kiegészítése, a keresztény nevelés szükségessége szerint

- Kommunikáció – verbális és metakommunikáció
- Konfliktuskezelés – társas kapcsolatok
- Életvezetés – élet a családban és a társadalmi közösségben
- Személyes világgép és világnézet
- Tudatos jellemformálás – erények szokássá válása
- Családi életre való képesség, a családi élet csapatmunka, összjátékra való képesség
- Tudatosan vállalt keresztény életvitel
- Az önmagáért és másokért vállalt felelősség
- Közösségépítés képessége
- Értékorientált ízlés
- Mindez természetesen az általános iskolás gyermekek életkorának megfelelő játékos feladatokkal, beszélgetésekkel és irodalmi illusztrációkkal, filmek megtekintésével és megbeszélésével, példaképek felkínálásával.

Sajátos feladatunk tehát a katolikus iskolában:

- Valóság-alapú és ugyanakkor személyes világgép és világnézet kialakításának tapintatos segítése.
- A személyiség kibontakozásának segítése, az önnevelés, a jellemformálás fontosságának bemutatása, segítségnyújtás ebben.
- A helyes önismeretre építő hivatás-keresés támogatása.
- Tudatosan vállalt keresztény életvitel kialakítása: munka, pihenés, ünneplés harmóniája.
- A másokért vállalt és általában a felelősség kialakítása, segítségnyújtás a közösségi emberré formálódásban.
- Tapasztalja meg és tudatosodjon benne, hogy a közösségnek milyen nélkülözhetetlen szerepe van jelleme alakulásában, tanuljon meg eligazodni az emberi kapcsolatok világában és legyen nyitott nagyobb közösségek felé is (iskola, plébánia, nemzeti és világegyház, ill. a társadalom)
- A közösségben – reális önismeretre építve keresse és találja meg a helyét. Tanuljon meg engedelmeskedni, alkalmazkodni, ha vezetésre termett, ezt szolgálatnak tekinteni és kerülje el a karrierizmus kísértéseit.
- A közös imádság, szentmisék, lelkiprágyakorlatok, keresztény módon megélt iskolai táborok által a vallás közösségformáló erejének tudatosítása.
- A tanulóknak fejlődjen ki a nemzeti azonosságtudat, az Európához tartozás tudata, valamint ismerjék és becsüljék meg más népek hagyományait, kultúráját, szokásait és életmódját illetve az emberiség közös problémáit is.

Legfontosabb feladataink:

- ÉRTÉKKÖZVETÍTÉS – emberi méltóság, hivatás, esztétika
- A SZÍV NEVELÉSE – a szív az értékrend központja a Biblia szerint!
- AZ ÉRZELMEK ELFOGADÁSA ÉS HELYES KEZELÉSE
- AZ AKARAT NEVELÉSE – felelősségtudat, helyesen használt szabadság
- A HELYES ÉRTÉKREND NEVELÉSE - a plurális, szekularizálódó világban keresztényként élni

5. ÉVFOLYAM

Célok, feladatok, fejlesztendő területek

- Ebben a nevelési ciklusban a gyors változás kora kezdődik. A test gyors fejlődése mellett lassúbb az érzelem pozitív változása.
- Ez a mindenbe belekötő, kritikus, a mindent jobban tudó kamaszok ideje. A szülő lassan nem ideál többé. Ez is idegesíti a gyermeket, úgy érzi: becsapták. Megjelenik az önmaga-keresés, elkezdődik

a gyermek-éntől való menekülés, kialakul az önvizsgáló állapot. Túlzott magabiztossággal igyekszik igazolni a felnőtté válás folyamatát, ill. a fantázia világába menekül.

- Itt kell az iskolának stabil pontként működnie, ideálokat felkínálni és terelgetni a gyermek önvizsgáló és lázadó hajlamait.
- Szeretettel, türelemmel és abban bízva, hogy ő is túl lesz ezen az időszakon, mint sok millió elődje – okos irányítással kell segítségére lenni.
- Tudnia kell a nevelőnek, hogy a gyermeknek nagy szüksége van rá, még akkor is, ha ezt nagy igyekezettel titkolja is. Megértésre, bölcs szigorra és következetességre, ugyanakkor időben alkalmazott rugalmasságra van szüksége.

Kulcskompetenciák

- A tanulás kompetenciái
- A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelv)
- A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
- A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
- Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetencia

A kulcskompetenciák kiegészítése a keresztény nevelés szükségessége szerinti megfogalmazásban

- Tudatos, önálló és keresztény életvitel
- Közösségépítés

Kiemelt fejlesztési-, nevelési feladatok

- Az erkölcsi nevelés
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
- A családi életre nevelés
- A testi és lelki egészségre nevelés
- Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
- Fenntarthatóság, környezettudatosság
- Pályaorientáció
- A tanulás tanítása

A kiemelt fejlesztési feladatok kiegészítése, a keresztény nevelés szükségessége szerint

- Kommunikáció – verbális és metakommunikáció
- Konfliktuskezelés – társas kapcsolatok
- Életvezetés – élet a családban és a társadalmi közösségben
- Személyes világkép és világnézet
- Tudatos jellemformálás – erények szokássá válása
- Családi életre való képesség, a családi élet csapatmunka, összjátékra való képesség
- Tudatosan vállalt keresztény életvitel
- Az önmagáért és másokért vállalt felelősség
- Közösségépítés képessége
- Értékorientált ízlés

Mindez természetesen az általános iskolás gyermekek életkorának megfelelő játékos feladatokkal, beszélgetésekkel és irodalmi illusztrációkkal, filmek megtekintésével és megbeszélésével, példaképek felkínálásával.

Témakör	Óraszám
Iskolánk	2
Ünnepeink	2
Családunk	4
Példaképeink	3
Egyházunk	2
Magyarságunk	4
Szabadságunk és értékeink	2
Értékek és erények	15
Katasztrófavédelem	2
Összes óraszám	– 36

TÉMAKÖR: Iskolánk

ÓRASZÁM: 2 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- Személyes és társas kapcsolatok
- Énkép, önismeret
- Hatékony, önálló tanulás
- A tanulás tanítása

Témák, tartalmak

- Követelmények a felső tagozaton
- Tanulási technikák
- Önismeret, önértékelés
- Sajátos iskolai szokásaink

Tanulói tevékenységek

- Kiscsoportos gyűjtőmunka, beszélgetés.
- Napirendkészítés, rögzítés.

Kapcsolódási pontok

- Hon- és népismeret
- Hittan

TÉMAKÖR: Ünnepeink

ÓRASZÁM: 2 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- Állampolgárságra, demokráciára nevelés

- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
- A családi életre nevelés
- Anyanyelvi kommunikáció
- Életvezetés

Témák, tartalmak

- Az ünneplés művészete, ünnepvárás, készülődés.
- Családi, nemzeti, egyházi ünnepeink.

Tanulói tevékenységek

- Fényképek gyűjtése.
- Ünnepek eljátszása.
- Tablók készítése.

Kapcsolódási pontok

- Történelem
- Hittan
- Magyar irodalom

TÉMAKÖR: Családunk

ÓRASZÁM: 4 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- Énkép, önismeret
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- A családi életre nevelés
- Figyelmesség –empátia
- Családi munkamegosztás
- Tisztelet
- Ragaszkodás
- Anyanyelvi kompetencia

Témák, tartalmak

- A Szent Család és Jézus példája az engedelmességre.
- Egészséges emberi kapcsolatok.
- A mi családunk.
- Őseink – híres magyar családok.

Tanulói tevékenységek

- Beszélgetés.
- Családi fotók nézegetése.
- Saját családom bemutatása.
- Gyűjtőmunka.

Kapcsolódási pontok

- Történelem
- Hittan
- Magyar irodalom

- Hon- és népismeret

TÉMAKÖR: Példaképeink

ÓRASZÁM: 3 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- Énkép, önismeret
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Figyelmesség – empátia
- Családi munkamegosztás
- Tisztelet
- Ragaszkodás
- Anyanyelvi kompetencia

Témák, tartalmak

- Fontos, hogy legyen példaképünk.
- Milyen alapon (sikeresség? külső?) válasszunk példaképet?
- Ki a te példaképed? – Miért?
- Az én példamutatásom fontossága.
- Felelős vagyok-e az arcomért?
- A szentek egyházunk példaképei.
- Nemzeti példaképeink.

Tanulói tevékenységek

- Beszélgetés.
- Tablókészítés.
- Idézetgyűjtés.

Kapcsolódási pontok

- Történelem
- Irodalom
- Hittan

TÉMAKÖR: Egyházunk

ÓRASZÁM: 2 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- Énkép, önismeret
- A testi és lelki egészségre nevelés
- Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
- Közösségépítés
- Tudatos, keresztény életvitel

Témák, tartalmak

- Szent Péter-köszikla.
- Egyházunk születése –Pünkösd – karizmák.
- Mi a közösség?

- Mi az egyház feladata?
- Kapcsolataink és szolgálataink a plébániánkon.
- A tanuló saját plébániájának és plébánosának megismerése.
- Ministrálás, szolgálatát a helyi közösségben (szkola, cserkészet, stb.).
- Megyéspüspökünk megismerése legalább képről, névről s rövid életrajzának megismerése.
- Róma és a helyi hívő kapcsolata.
- Felelősség az egyházi közösségért - ne legyek „fogyasztó keresztény”.

Tanulói tevékenységek

- Beszélgetés.
- Szituációs játék.
- Gyűjtőmunka.
- Tablókészítés a tanulók plébániájáról.

Kapcsolódási pontok

- Hittan
- Történelem
- Hon- és népismeret

TÉMAKÖR: Magyarságunk

ÓRASZÁM: 4 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- Személyes és társas kapcsolati kompetenciák
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Hon- és népismeret
- Aktív állampolgárságra és demokráciára nevelés
- Tudatos, önálló és keresztény életvitel
- Felkészülés a felnőtt lét szerepeire

Témák, tartalmak

- Magyar népünk eredete.
- Nemzetünk és a magyar egyház története.
- Ki a magyar?
- Hazánk történelmének néhány sorsfordító eseménye és azok neve, akik ezekben részt vettek.
- A magyar egyház történetének néhány érdekes személyisége.

Tanulói tevékenységek

- Gyűjtőmunka.
- Videó nézés.
- Versgyűjtés.

Kapcsolódási pontok

- Történelem
- Hittan
- Irodalom
- Hon és népismeret

TÉMAKÖR: Szabadságunk és értékeink

ÓRASZÁM: 2 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- Énkép- önismeret
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Tudatos és keresztény életvitel
- Közösségépítés
- Fenntarthatóság, környezettudatosság

Témák, tartalmak

- Szabadságunk és értékeink
- Sport és játék.
- A játékszabályok, mint értékek.
- A szabadság és a szabályok viszonya.
- A szabadság nem jelenti azt, hogy mindent szabad.
- Társadalmi játékszabályok.
- A természet törvényszerűségei.
- Értékrend és divat.
- Belső iránytű – öntörvényűség – nem mindig az az értékes, amit az emberek többsége annak tart.

Tanulói tevékenységek

- Beszélgetés.
- Sport.
- Játék.
- Tánc.
- Kiscsoportos gyűjtőmunka.
- Társasjáték kitalálása.

Kapcsolódási pontok

- Testnevelés
- Magyar nyelv- és irodalom
- Hon- és népismeret
- Történelem
- Matematika
- Környezetismeret

TÉMAKÖR: Értékek és erények

ÓRASZÁM: 15 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- Anyanyelvi kompetencia
- Hon- és népismeret
- Testi- lelki egészség
- Fenntarthatóság, környezettudatosság
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés

- Tudatos keresztény életvitel

Témák, tartalmak

- Értékeink, erényeink.
- Egyetemes és sajátosan nemzeti értékeink.
- Értékes műalkotás és giccs.
- Értékes és értéktelen emberi tulajdonságok.

Tanulói tevékenységek

- Beszélgetés.
- Kiscsoportos tevékenység, gyűjtőmunka.
- Tablókészítés.

Kapcsolódási pontok

- Sport
- Tánc és drámajáték
- Művészetek, irodalom és rajz
- Családi életre nevelés

TÉMAKÖR: Katasztrófavédelem

ÓRASZÁM: 2 óra

I. félév

- ismerje a hőségriadó fogalmát és a védekezési módszereket
- legyen képes felsorolni időjárási eredetű, jelentős károk okozására képes veszélyeket
- ismerje Magyarország földrengés-veszélyes tájegységeit és az alkalmazandó magatartásformákat
- tudjon felsorolni magyar árvíz-veszélyeztetett természetes vizeket
- ismerje az alapvető árvízvédekezéssel kapcsolatos fogalmakat
- hazai nagy árvizek bemutatása
- az árvízvédekezéssel kapcsolatos fogalmak (vízállás, gátszakadás, kitelepítés /kimenekítés/befogadás, visszatelepítés, árvízvédelmi műtárgyak)
- téli veszélyek otthon – fűtés, CO mérgezés a lakásban, parkolóházakban, mélygarázsokban
- a katasztrófavédelem története (polgári védelem, tűzvédelem előtörténete)
- természeti katasztrófák következményeinek elhárítása (árvíz, földrengés)
- tűzriadó terv gyakoroltatása

II. félév

- ismerje a járványok főbb jellemzőit, legyen tisztában az alapvető védekezési lehetőségekkel és eszközökkel
- tudjon különbséget tenni vegyszerek ártó és hasznos tulajdonságai között
- ismerje a tömegrendezvényeken tanúsítandó magatartásformákat
- tudjon idegen környezetben segítséget kérni
- járványok: világméretű és helyi kiterjedés közötti különbségek,
- védekezési lehetőségek (oltástól a védőmaszkig)
- biológiai veszélyek: állatok által terjesztett veszélyek; élőlények túlszaporodásának veszélyei – szúnyoginvázió
- vegyszerek: - hasznos és káros tulajdonságaik, - emberi szervezetre, környezetre gyakorolt hatások

– balesetek

6. ÉVFOLYAM

Célok, feladatok, fejlesztendő területek

A legkritikusabb, a mindenbe belekötő, a mindent jobban tudó kamaszkor ideje. Elkezdődik a gyermeki éntől való menekülés, kialakul az önvizsgáló lélekállapot. A barátságoktól lassan az egyéni, igazi barát felé fordul. Feladatunk, hogy ebben a nehéz korszakban önmaga, indulatai és kapcsolatai egyre jobb „kezelését” segítsük.

Kulcskompetenciák

- A tanulás kompetenciái
- A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelv)
- A digitális kompetenciák
- A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
- A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
- Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetencia

Kulcskompetenciák a keresztény nevelés szükségessége szerint

- Tudatos, önálló és keresztény életvitel
- Közösségépítés
- Tudatos önnevelés keresztény léleképítés

Kiemelt fejlesztési feladatok

- Hon- és népismeret
- Az erkölcsi nevelés
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
- A családi életre nevelés
- A testi és lelki egészségre nevelés
- Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
- Fenntarthatóság, környezettudatosság
- Pályaorientáció
- Gazdasági és pénzügyi nevelés
- Médiatudatosságra nevelés
- A tanulás tanítása

A kiemelt fejlesztési feladatok kiegészítése a keresztény nevelés szükségessége szerint

- Kommunikáció – verbális és metakommunikáció
- Konfliktuskezelés – társas kapcsolatok
- Életvezetés – élet a családban és a társadalmi közösségben
- Családi életre való képesség a családi élet csapatmunka, összejáték
- Egészséges nemzettudat
- Személyes világnéz és világnézet
- Tudatos jellemformálás – erények szokássá válása
- Empátia képességének fejlesztése
- Tudatosan vállalt keresztény életvitel
- A megismert igazság vállalásának képessége
- Az önmagáért és másokért vállalt felelősség
- Közösségépítés képessége

- Értékorientált ízlés

Témakör	Óraszám
Iskolánk	2
Ünnepeink	2
Családunk	4
Példaképeink	3
Egyházunk	2
Magyarságunk	4
Szabadságunk és értékeink	2
Értékek és erények	15
Katasztrófavédelem	2
Összes óraszám	36

TÉMAKÖR: Iskolánk

ÓRASZÁM: 2 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- Énkép-önismeret
- Tanítás tanulása
- Aktív állampolgárságra nevelés
- Felkészülés a felnőtt lét szerepeire
- Testi-lelki egészség

Témák, tartalmak

- Iskolánk története.
- Hogyan tanuljunk hatodikban?
- Mit kezdjek a másik nemmel az iskolában?
- Jogos és jogtalan kritika és annak közlése.
- Napirend

Tanulói tevékenységek

- Gyűjtőmunka, beszélgetés.
- Tanulásmódszer-tani foglalkozások.
- Iskolatörténeti „kutatások”.

Kapcsolódási pontok

- Pályaorientációs képzés
- Családi életre nevelés
- Történelem,
- Környezetismeret

TÉMAKÖR: Ünnepeink

ÓRASZÁM: 2 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- Életvezetés – élet a családban és a társadalmi közösségben
- Aktív állampolgárságra nevelés
- Hon- és népismeret
- Az erkölcsi nevelés
- Felkészülés a felnőtt lét szerepeire
- Életvezetés – élet a családban és a társadalmi közösségben
- Kommunikáció
- Verbális és nonverbális kommunikáció
- Tolerancia fejlesztése

Témák, tartalmak

- Mindenszentek, Halottak napja.
- Miért ünnep az ünnep? Miért jó ünnepelni?
- Lehet ünnep a temetés?
- Hogyan ünnepeltek otthon, mi a te szereped benne?
- Más közösségek ünnepei, az ünnepet szebbé, meghittebbé tenni.

Tanulói tevékenységek

- Beszélgetés.
- Régi képek gyűjtés.
- Néprajzi Múzeumba, skanzenbe látogatás.

Kapcsolódási pontok

- Hittan
- Egészségtan
- Családi életre nevelés

TÉMAKÖR: Családunk

ÓRASZÁM: 4 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- Énkép, önismeret
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Családi életre nevelés
- Tudatos, önálló és keresztény életvitel.
- Közösségépítés.
- A család az a színtér számára, ahol megmutathatja értékeit és hibáit is.
- Viselje el, hogy szüleinek és a tanároknak is vannak hibái.
- Ismerje fel és el saját hibáit is. Igyekezzen kijavítani azokat.

Témák, tartalmak

- A keresztény család.
- Milyennek képzeled el leendő családodat?

- Hogyan készülsz az anyai, apai hivatásra?
- A szabadidő értelmes eltöltése.

Tanulói tevékenységek

- Beszélgetés, tablókészítés az ideális családról.
- Önismereti és családismereti tesztek.
- Erények – értékbörze játék.
- Játékok tanítása.

Kapcsolódási pontok

- Biológia
- Hittan
- Családi életre nevelés

TÉMAKÖR: Példaképeink

ÓRASZÁM: 3 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- Énkép, önismeret
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Figyelmesség – empátia
- Tisztelet
- Ragaszkodás
- Anyanyelvi kommunikáció
- Aktív állampolgárságra nevelés
- Tudatos, önálló és keresztény életvitel
- Közösségépítés

Témák, tartalmak

- A szentek példája ma is hat.
- A szentek hétköznapi emberek voltak sok szempontból – követhető a példájuk.
- Ki a szent?
- Védőszentem.
- Magyar szentek.

Tanulói tevékenységek

- Beszélgetés.
- Tablókészítés.
- Idézetgyűjtés.
- Szentekről készült film-bejátszások pl. Sacra Corona, Napfivér Holdnővér.

Kapcsolódási pontok

- Történelem
- Irodalom
- Hittan

TÉMAKÖR: Egyházunk

ÓRASZÁM: 2 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- Énkép, önismeret
- A testi és lelki egészségre nevelés
- Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
- Szociális kompetencia
- Tudatos, önálló és keresztény életvitel
- Konfliktuskezelés és társas kapcsolatok
- Közösségépítés
- Kommunikáció – verbális és metakommunikáció

Témák, tartalmak

- Misszionáriusok – missziók régen és ma.
- Küldetésünk van keresztény fiatal viselkedése az utcán és más nyilvános helyen - róluk ítélik meg Jézust és a keresztényeket.

Tanulói tevékenységek

- A Misszió c. film megtekintése, megbeszélése.
- Lumen 2000 film epizódjai.

Kapcsolódási pontok

- Hittan
- Történelem

TÉMAKÖR: Magyarságunk

ÓRASZÁM: 4 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- Hon- és népismeret
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
- Aktív állampolgárságra nevelés
- Ismerje meg, hogy hazánk Európa védőpajzsa.
- Ismerje meg hazánk néhány feltaláló, alkotó elméjét és legyen büszke rájuk.

Témák, tartalmak

- Mit kaptunk a kereszténységtől?
- Miért jó az, hogy mi magyarok és keresztények vagyunk egyszerre?
- Magyar feltalálók.

Tanulói tevékenységek

- Gyűjtőmunka.
- Tablókészítés magyar feltalálókról.

Kapcsolódási pontok

- Történelem
- Hittan
- Természettudomány

TÉMAKÖR: Szabadságunk és értékeink

ÓRASZÁM: 2 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- A szabadság nem jelenti azt, hogy mindent szabad.
- Értékelje a korlátok védelmező, megtartó tulajdonságát is.
- Esztétikai – művészeti tudatosság
- Tudjon felsorolni örök értékeket, amik nem változnak divatok szerint.
- A játékszabályok, mint értékek.
- Tudja és értse meg, hogy nem mindig az az értékes, amit az emberek többsége annak tart.

Témák, tartalmak

- A legfőbb értékek – az élet, a szabadság, az emberi kapcsolatok, az egészség.
- Az ember alkotta világ értékei – művészetek, tudomány vívmányai.
- Hamis „értékek”, érték-rombolás, káros szenvedélyek.

Tanulói tevékenységek

- Beszélgetés.
- Kiscsoportos tevékenység, gyűjtőmunka.
- Képzőművészeti- és fotóalbumok megismerése.

Kapcsolódási pontok

- Sport
- Dráma- és színház
- Művészetek
- Egészségnevelés
- Drogprevenció

TÉMAKÖR: Értékeink

ÓRASZÁM: 15 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
- Énkép- önismeret
- Anyanyelvi kommunikáció
- Szociális kompetencia
- Konfliktuskezelés és társas kapcsolatok
- Tudatos keresztény életvitel

Témák, tartalmak

- Értékeink, erényeink.
- Érzelmek.

- Akarati cselekvéseink és ezek viszonya.

Tanulói tevékenységek

- Beszélgetés.
- Kiscsoportos tevékenység, gyűjtőmunka.

Kapcsolódási pontok

- Sport
- Művészetek
- Dráma- és színház

TÉMAKÖR: Katasztrófavédelem

ÓRASZÁM: 2 óra

I. félév

- ismerje a klímaváltozás fogalmát, a szélsőséges időjárási eseményekkel kapcsolatban tudjon példákat mondani
- legyen képes bemutatni Magyarország árvízveszélyeztetettségét térkép segítségével
- ismerje az árvízi védekezéssel kapcsolatos felkészülési lehetőségeket
- folyószabályozás – az árvízi veszélyeztetettség okai
- árvízi védekezés megelőzési/felkészülési feladatai, töltések megerősítése, tározók,

II. félév

- ismerje a vegyipari tevékenységgel járó veszélyeket
- tudjon példát mondani a vegyi üzemek balesetmegelőzési lehetőségeire
- tűzgyújtási tilalom feltételei, okai, az öngyulladás és a gyújtogatás
- ismerje a tűz fizikai tulajdonságait, oltásának otthoni lehetőségeit
- tudjon különbséget tenni felelősségteljes és felelőtlen tűzhasználati tevékenységek között
- ipari üzemek és környezetszennyezés
- ipari üzemek lakókörnyezetünkben
- balesetek vízzel való érintkezés esetén
- áramütés, áramszünet vihar esetén
- tűzveszély, villámcsapás veszélyei
- égés feltételei – oltási módszerek, éghető anyagok lakásunkban
- tűzoltás alapfokon – kisebb tüzek megfékezése otthon
- tűzvédelem otthonunkban, iskolában
- tűzriadó és tűzjelzés, füstjelző rendszerek
- dohányzás
- biztonságos nyaralás

7. ÉVFOLYAM

Célok, feladatok, fejlesztendő területek

Ez a kamaszkornak az a szakasza, amikor nagyon érzékeny és bizonytalan önmagában a gyermekkorból éppen kinövő ember, ugyanakkor az érzelmei látható megnyilvánulásait szégyelli és jelentkezik a jellegzetes kamaszkori gátlásosság is. Nagy empátiával és kellően tapintatos, de határozott segítségnyújtással kell építeni személyiségét és formálni az osztályközösséget is. Problémát okozhat ebben a korban a koedukáció is, a nemek közötti nagy különbségek miatt.

Jellemző sajátosságok:

- Szellemi éhség, az értelmi világ megtapasztalni akarása.
- Tudásvágy.
- Ideges nyugtalanság szakasza ez, a szemtelen közbeszólások kezdete.
- Közösségek, kis csoportok kora. Ha van jó, a szeretet alapján álló igaz, megvalósítható cél, akkor helyes irányítás mellett kialakul a jó osztályközösség, mert él a csoportszellem.
- A vezéregyéniség, a legtöbb férfias tulajdonsággal rendelkező gyermek. A többiek köré csoportosulnak, ezért az osztályfőnöknek nagyon fontos feladata a vezéregyéniségek megnyerése.
- A folyamatos figyelem max. 20', ez a dekoncentrálttság kora.
- A fiúk érdeklődése kifelé, a lányoké befelé irányul.
- A példakép válogatás ideje ez – sportolók, történelmi hősök, színészek, szent férfiak, nők csodálata, utánzása, képek-, aláírások gyűjtése hírességektől.
- Az otthoni nagy viták, ellenszegülések kezdete – saját vélemény kialakulása.
- Nagyfokú érzelmi ingadozások, látványos veszekedések és kibékülések kora.
- A jó nagy „kibeszélések” ideje – ezért fontos az osztályfőnök – gyermek ill. a lelkivezető – gyermek beszélgetése.
- Ez a lelkivezetés elindulásának ideje, az elidegenedés kezdete is, amikor eltávolodik a szülőtől – és az osztályfőnöknél, vagy a lelkivezetőnél keres támaszt – nagyon fontos a nála néhány évvel idősebb, megbízható, jó értékrendű fiatalok bevonása a nevelő folyamatba!

- Nevelni elsősorban a közösség nevel, ezért annak alakítására kell nagy hangsúlyt fektetnie az osztályfőnököknek.

Rendkívül fontos ebben a korban a sok közös – iskolán kívüli – program.

A kiemelt fejlesztési feladatok kiegészítése a keresztény nevelés szükségessége szerint

- Kommunikáció – verbális és metakommunikáció
- Konfliktuskezelés – társas kapcsolatok
- Életvezetés – élet a családban és a társadalmi közösségben
- Családi életre való képesség a családi élet csapatmunka, öszsjáték
- Egészséges nemzettudat
- Személyes világnézet és világnézet
- Tudatos jellemformálás – erények szokássá válása
- Empátia képességének fejlesztése
- Tudatosan vállalt keresztény életvitel
- A megismert igazság vállalásának képessége
- Az önmagáért és másokért vállalt felelősség
- Közösségépítés képessége
- Értékorientált ízlés

Kulcskompetenciák

- A tanulás kompetenciái
- A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelv)
- A digitális kompetenciák
- A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
- A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
- Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetencia

Kulcskompetenciák a keresztény nevelés szükségessége szerint

- Tudatos, önálló és keresztény életvitel
- Közösségépítés
- Tudatos önnevelés keresztény léleképítés

Kiemelt fejlesztési feladatok

- Hon- és népismeret
- Az erkölcsi nevelés
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
- A családi életre nevelés
- A testi és lelki egészségre nevelés
- Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
- Fenntarthatóság, környezettudatosság
- Pályaorientáció
- Gazdasági és pénzügyi nevelés
- Médiatudatosságra nevelés
- A tanulás tanítása

Témakör	Óraszám
Iskolánk	2

Ünnepeink	2
Családunk	4
Példaképeink	4
Egyházunk	1
Magyarságunk	3
Szabadságunk és értékeink,	4
Értékek – erények	14
Katasztrófavédelem	2
Összes óraszám	36

TÉMAKÖR: Iskolánk

ÓRASZÁM: 2 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- Énkép, önismeret
- Anyanyelvi kommunikáció
- Hatékony és önálló tanulás
- Szociális kompetencia
- Felkészülés a felnőtt lét szerepeire

Témák tartalmak

- Tanulási módszerem.
- Saját magam elfogadása, mások elfogadása.
- Embertípusok.
- A 13 évesek értékei és gyengeségei.
- A felnőttek értékei és gyengeségei.
- A helyes önismeret fejlesztése emberi szempontból.
- Milyen embertípus vagyok?
- A hozott és a szerzett ill. szerezhető értékeim számbavétele és tudatosítása.

Tanulói tevékenységek

- Tanulás-módszertani beszélgetések, gyakorlatok.
- Egyéni írásos munka, beszélgetés.
- Testi-lelki változások leírása és megbeszélése.
- Lelkitükör készítése.
- Beszélgetések nemek szerinti bontásban.

Kapcsolódási pontok

- Biológia
- Hittan
- Irodalom
- Rajz

TÉMAKÖR: Ünnepeink

ÓRASZÁM: 2 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- Hon- és népismeret
- Az erkölcsi nevelés
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Tudatos és keresztény életvitel
- Közösségépítés

Témák, tartalmak

- Ünnepeink:
- Egykor és ma.
- Ünnepek az összetartozás tudatának erősítője.
- Egy-két jeles ünnep eredete.
- A közös ünnep közelebb hozza az egymást szeretőket.
- Vértanúk ünnepei és az un. Fehér vértanúság.
- Ma is vannak vértanúk, üldözöttek, és gyógyíthatatlan betegségben szenvedők is.

Tanulói tevékenységek

- Beszélgetés.
- Képek – filmbejátszások megtekintése és megbeszélése.
- Maximilian Kolbe.
- Mindszenty József.
- Brenner János.
- Kaszap István.

Kapcsolódási pontok

- Történelem
- Hittan
- Ének-zene,
- Néptánc

TÉMAKÖR: Családunk

ÓRASZÁM: 4 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- Énkép, önismeret
- Felkészülés a felnőtt lét szerepeire
- Az erkölcsi nevelés
- Tudatos és keresztény életvitel

Témák, tartalmak

- Ki az ember?
- Személyes létünk értelme.
- Nemiségünk szerepe.

- A változások kora.
- Minden emberi közösség alapja a család.
- A család válsága, az ember válsága.
- A családban jelen van a nő, a férfi, a lány, a fiú – észre kell venni a szépet, az eltérőt a másik nemű emberben.
- Elfogadni a saját nemet is.
- A családok mai válságát az önzés, a fogyasztói szemlélet, a kicserélhetőség érzete adja.
- Elfogadni az egyes életkori változásokat.

Tanulói tevékenységek

- Gyűjtőmunka.
- Beszélgetés vendégekkel - nemek szerinti bontásban.

Kapcsolódási pontok

- Biológia
- Pszichológia
- Családi életre nevelés
- Hittan

TÉMAKÖR: Példaképeink

ÓRASZÁM: 4 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- Énkép önismeret
- Testi- lelki egészség
- Tudatos, önálló és keresztény életvitel
- Felkészülés a felnőtt lét szerepeire

Témák, tartalmak

- Mire tanítanak a férfi szentek és mire tanítanak a női szentek példái?
- Férfi ideál.
- Női ideál.
- Észrevenni, hogy mást tanulhatunk a nőktől (szépérzék, türelem, elfogadás, önfeláldozás, lelki erősség, empátia, életközelség) és mást a férfiktól (bátorság a nagy kihívásokban, kalandvágy, nagyvonalúság) – ezek a tulajdonságok együtt alkotnak teljességet.

Tanulói tevékenységek

- Beszélgetés
- Gyűjtőmunka.

Kapcsolódási pontok

- Egyháztörténelem
- Pszichológia
- Irodalom – film
- Családi életre nevelés

TÉMAKÖR: Egyházunk

ÓRASZÁM: 1 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- Erkölcsi nevelés
- Tudatos és önálló keresztény életvitel
- Életvezetés a családban és társadalmi közösségben

Témák, tartalmak

- Mit jelent ma kereszténynek lenni?
- Mit jelent árral szemben úszni?
- Apostolkodás, misszió szerepe.
- A kereszténység küldetését, feladatokat és kötelességeket is jelent, nem „happy, alleluja” csupán.
- Ne csupán a magunk érzelmi kielégülését keressük az ifjúsági közösségben, egyházban.
- A lelkipásztor szükségessége.

Tanulói tevékenységek

- Beszélgetés
- Gyűjtőmunka
- Ismerkedés a városmissziókkal
- Lumen Christi 2000 részeinek megtekintése

Kapcsolódási pontok

- Hittan
- Történelem

TÉMAKÖR: Magyarságunk

ÓRASZÁM: 3 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- Hon- és népismeret
- Az erkölcsi nevelés
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Tudatos és keresztény életvitel
- Közösségépítés

Témák, tartalmak

- Egyházunk a kisebbségekért.
- Minden ember Isten képmása.
- Magyarország Mária országa.
- Egyszerre keresztény és magyar.
- A kisebbségben élő magyarok.
- Észrevenni Isten képmását a nehéz emberekben is.
- Védni a gyengébbet, a fogyatékos, kiállni az igazság mellett akkor is, ha kisebbségben marad a véleményével.

Tanulói tevékenységek

- Beszélgetés

- Írásbeli rögzítés
- Dokumentumfilmek
- Albumok megtekintése

Kapcsolódási pontok

- Történelem
- Hittan
- Irodalom
- Néprajz
- Hon. és népismeret

TÉMAKÖR: Szabadságunk és értékeink

ÓRASZÁM: 4 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Erkölcsi nevelés
- Családi életre nevelés
- Keresztény értékrend

Témák, tartalmak

- A személyes szabadság helyes megélése.
- „Szeress, és tégy amit akarsz” – a szeretet a helyes értékrend megélése.
- A szabadság nem egyenlő az anarchiával.
- Szabadsága akkor igazi és boldogító, ha felelősségérzettel és megbízhatósággal, előrelátással párosul.

Tanulói tevékenységek

- Beszélgetés.
- Kiscsoportos tevékenység.

Kapcsolódási pontok

- Történelem
- Hittan

TÉMAKÖR: Értékek és erények

ÓRASZÁM: 14 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- Énkép, önismeret
- Erkölcsi nevelés
- Konfliktuskezelés – társas kapcsolatok
- Életvezetés – élet a családban és a társadalmi közösségben

Témák, tartalmak

- Változások kora: hogyan érzem magam és hogyan érzik magukat körülöttem mások?
- Változások kora: milyen vagyok, milyen leszek?

- Család – hogyan látom a családomat és hogyan látnak ők engem?
- Barátok vagy ellenfelek a többiek?
- Szerelmek – mi a szerelem?
- Az ember méltósága – önértékelési szempontok.
- A férfi és a női agy működése.
- Változások a kapcsolataimban Barátság és/vagy szerelem?
- Helyes értékrend, hamis értékek.
- Közösségépítés és „sültgalamb-várás”.

Tanulói tevékenységek

- Vélemények írása.
- Tesztek.
- Beszélgetés.
- Mások véleménye egy-egy témáról.

Kapcsolódási pontok

- Családi életre nevelés
- Hittan
- Irodalom

TÉMAKÖR: Katasztrófavédelem

ÓRASZÁM: 2 óra

I. félév

- ismerje a katasztrófák típusait, csoportosításukat, tudjon hazai és nemzetközi példákat mondani a különböző katasztrófavhelyzetekre
- tudja értelmezni a klímaváltozás fogalmát a természeti eredetű katasztrófák gyakoriságának függvényében
- Európa – aktív vulkánok (hamufelhő és légiközlekedés)
- a Föld globális problémái: energiaválság – harc az energiaforrásokért, levegőszennyezés – betegségek terjedése, védőeszközök
- a társadalmi jellegű katasztrófák: gazdasági válság által okozott kihívások, nemzetközi katasztrófavhelyzetek
- tűzriadó terv gyakoroltatása

II. félév

- legyen képes különbséget tenni veszélyes anyag szállítása közbeni és közlekedési baleset között
- ismerje fel az alapvető veszélyességi jelöléseket
- ismerje a vegyi baleset esetén tanúsítandó magatartásformákat, a megelőzési tevékenységet és a védekezési lehetőségeket
- tudjon magyar példát mondani vegyi üzemre lakókörnyezet közvetlen közelében
- vegyi üzemek a közelünkben
- lehetséges balesetek, a beavatkozás eszközei
- baleset bejelentése és segítségkérés a gyakorlatban
- grafikus jelek a környezetünkben: tiltó jelek, menekülési jelek, tájékoztató jelek
- kamaszok vagyunk, önállósodunk: biztonságos nyaralás

8. ÉVFOLYAM

Célok, feladatok, fejlesztendő területek

Ez már nyugodtabb időszak, mint az előző év. Most célunk megszilárdítani az osztályközösséget, hogy később is megmaradjanak az értékes kapcsolatok még akkor is, ha így fájdalmasabb az év végi elszakadás. Meg kell szilárdítanunk a plébánia közösségéhez való tartozás tudatát, igényét is, hiszen az az ideális, ha a fiatal a plébánián lel megtartó ifjúsági közösségre. Segítenünk kell feldolgozni az erősödő nemi jellegből adódó gátlásokat. Segítjük a továbbtanulási törekvéseket. A nyolcadik osztály végére alakuljon ki a tanulóknak a felelősségérzet és a közösségért végzett szolgálat igénye, ill. a közösség igénye. Ekkor tekinthető a maga fejlődési szintjén érett fiatalnak, aki megállja a helyét a felsőbb tanulmányokban is, olyan intézményekben, ahol valószínűleg már kevesebb a személyes törődés.

Kulcskompetenciák

- A tanulás kompetenciái
- A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelv)
- A digitális kompetenciák
- A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
- A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
- Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetencia

Kulcskompetenciák a keresztény nevelés szükségessége szerint

- Tudatos, önálló és keresztény életvitel
- Közösségépítés
- Tudatos önnevelés keresztény léleképítés

Kiemelt fejlesztési feladatok

- Hon- és népismeret
- Az erkölcsi nevelés
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
- A családi életre nevelés
- A testi és lelki egészségre nevelés
- Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
- Fenntarthatóság, környezettudatosság
- Pályaorientáció
- Gazdasági és pénzügyi nevelés
- Médiatudatosságra nevelés
- A tanulás tanítása

A kiemelt fejlesztési feladatok kiegészítése a keresztény nevelés szükségessége szerint

- Kommunikáció – verbális és metakommunikáció
- Konfliktuskezelés – társas kapcsolatok
- Életvezetés – élet a családban és a társadalmi közösségben
- Családi életre való képesség a családi élet csapatmunka, öszjáték
- Egészséges nemzettudat
- Személyes világnézet és világnézet
- Tudatos jellemformálás – erények szokássá válása. Tudatosan vállalt keresztény életvitel

- Az önmagáért és másokért vállalt felelősség
- Közösségépítés képessége
- Értékorientált ízlés
- Katasztrófavédelem

Témakör	Óraszám
Iskolánk	4
Ünnepeink	2
Családunk	6
Példaképeink	3
Egyházunk	3
Magyarságunk	3
Szabadságunk és értékeink	4
Értékek és erények	9
Katasztrófavédelem	2
Összes óraszám	36

TÉMAKÖR: Iskolánk

ÓRASZÁM: 4 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- Énkép, önismeret
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
- Tudatos, önálló és keresztény életvitel
- Felkészülés a felnőtt lét szerepeire

Témák, tartalmak

- Mitől katolikus egy iskola?
- Milyen értékeket viszel magaddal?
- Továbbtanulási szempontok.
- Saját felelősséged jövődöd életed alakulásában.
- önálló döntés és/vagy a szülők irányításának elfogadása?
- Reálisan fölmérni a saját képességeket és lehetőségeket.

Tanulói tevékenységek

- Gyűjtőmunka.
- Beszélgetés.
- Gimnáziumok megismerése.
- Nyílt napokon való részvétel.
- Pályaorientációs tesztlapok kitöltése.
- Találkozás pályaorientációs szakemberrel.

Kapcsolódási pontok

- Hittan

TÉMAKÖR: Ünnepeink

ÓRASZÁM: 2 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
- A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
- Tudatos, önálló és keresztény életvitel
- Felkészülés a felnőtt lét szerepeire
- Hon- és népismeret
- Az erkölcsi nevelés
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Témák, tartalmak

- Az ünnep tanúságtétel, közösségi esemény.
- Személyes, nemzeti és egyetemes ünnepeink.
- Miért van ünneplő ruha?
- Kulturált viselkedés az ünnepélyeken az ünnep jellege szerint.
- Öltözködés az ünnephez méltó módon.
- Megünnepelni egy-egy eseményt, vagy személyt, vagy szentséget, közösséget vállalni az ünnepelttel.

Tanulói tevékenységek

- Beszélgetés.
- Illemkódex készítése.
- Ünnepek megrendezése.

Kapcsolódási pontok

- Hittan
- Irodalom
- Ének-zene

TÉMAKÖR: Családunk

ÓRASZÁM: 6 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- A családi életre nevelés
- A testi és lelki egészségre nevelés
- Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
- Énkép, önismeret
- Kommunikáció – verbális és metakommunikáció
- Szociális kompetencia
- Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetencia
- Testi-lelki egészség
- Életvezetés – élet a családban és a társadalmi közösségben

Témák, tartalmak

- A család, mint érték.
- Családi kapcsolatok.
- Különböző életkorú emberek a családban.
- Családi ünnepek.
- A család a képzőművészetben.
- Az egyház tilalmi bilincsek, vagy megtartó kapaszkodók, értékek?
- Felelős vagyok-e önmagamért?
- Már most eldől, milyen apa vagy anya leszel.
- Családi szerepek, felelős apaság, felelős anyaság és felelős gyermekség.
- Pénzbeosztás a családban.
- Felelős vagy testedért-lelkedért.
- Konfliktusok a családban.
- Az élet tisztelete.
- A termékenység.
- A tilalmak gyakran korlátok egy szakadék szélén – érdekünkben vannak.
- Együttjárás – jegyesség - házasság – család.
- Híres és szép házasságok.

Tanulói tevékenységek

- Szituációs játékok.
- Befejezetlen történetek.
- „Ön dönt” játék.
- Az élet egy csoda c. film megtekintése a magzati létről.
- A „Gyökerek és szárnyak” c. oktatófilm egyes epizódjainak megtekintése és a felvetett problémák megbeszélése.
- Tablókészítés.

Kapcsolódási pontok

- Irodalom
- Festészet
- Zene
- Családi életre nevelés
- Biológia

TÉMAKÖR: Példaképeink

ÓRASZÁM: 3 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- Erkölcsi nevelés
- Hon és népismeret
- Európai azonosságtudat és egyetemes kultúra
- Felkészülés a felnőtt életre
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Témák, tartalmak

- Példaképek a XX-XXI. század nagy egyéniségei közül: Batthány-Strattmann László, Sweitzer Albert, Brenner János, Kaszap István, Salkaházi Sára, II. János Pál pápa

- A tanulók kortársai között is jó példaképek lehetnek, csak föl kell fedezni őket (pl. sportolók között)

Tanulói tevékenységek

- Beszélgetés.
- Idézetgyűjtés.
- Fényképek – életrajzok gyűjtése.
- Internet használat.
- Részletek életrajzi filmekből, DVD anyagokból.

Kapcsolódási pontok

- Történelem
- Hittan

TÉMAKÖR: Egyházunk

ÓRASZÁM: 3 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- Szociális kompetencia
- Tudatos és önálló keresztény életvitel
- Közösségépítés
- Életvezetés

Témák, tartalmak

- Európa újra evangelizálásra szorul.
- Én is az egyház tagja vagyok.
- Az egyház szervezeti felépítése.
- Egyház és karizma.
- Az egyház szervezeti fölépítése, az egyes egységek szolgálata nagy vonalakban.
- Egyházmegyéje püspökei.
- Plébániai-templomi, ifjúsági közösség fontossága.

Tanulói tevékenységek

- Beszélgetés.
- A hallottak rögzítése.
- Városmissziós felvételek, beszámolók feldolgozása.
- Egyházi, egyházmegyei és plébániai honlapok, újságok, közösségek bemutatása.
- Ifjúsági zarándoklatok.

Kapcsolódási pontok

- Hittan

TÉMAKÖR: Magyarságunk

ÓRASZÁM: 3 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- Hon- és népismeret

- Az erkölcsi nevelés
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Közösségépítés
- Tudatos és önálló keresztény életvitel
- Életvezetés

Témák, tartalmak

- Egy-két kiemelkedő magyar egyházi és világi személyiség megismerése.
- Szent István és Mindszenty bíboros örökösei vagyunk.
- Mai szabadságunk az 1956-os forradalom vértanúinak is köszönhető.
- A forradalom nem öncélú lázadás.
- Mit tehetek ma a hazámért?

Tanulói tevékenységek

- Gyűjtőmunka.
- Tablókészítés.
- Kutatás az interneten.
- Könyvek, DVD-k és internetes oldalak megismerése.

Kapcsolódási pontok

- Történelem
- Hittan

TÉMAKÖR: Szabadságunk és értékeink

- **ÓRASZÁM: 4 óra**

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Tudatos és önálló keresztény
- Közösségépítés
- Életvezetés életvitel

Témák, tartalmak

- Szabadság vagy szabadosság.
- Nem mindig az az értékes, amit az emberek többsége annak tart.
- A „gagyi” és az érték - a giccs és a művészet.
- Mi a demokrácia előnye és mi a tömegdemokrácia hátránya?
- A manipuláció lényege.
- Liberalizmus ma.
- Etika és etikett.
- Divatok: „árral szemben” – véleménynyilvánítás.
- A keresztény ember véleménynyilvánítási kötelezettsége, aki véleményével adott esetben politizál.

Tanulói tevékenységek

- Beszélgetés.
- Kiscsoportos tevékenység, gyűjtőmunka.
- A Gyökerek és szárnyak c. oktatófilm epizódjainak megtekintése.

Kapcsolódási pontok

- Történelem
- Médiaismeret
- Politika

TÉMAKÖR: Értékek és erények

ÓRASZÁM: 9 óra

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok

- Énkép, önismeret
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
- A testi és lelki egészségre nevelés
- Kommunikáció – verbális és metakommunikáció
- Életvezetés – élet a családban és a társadalmi közösségben

Témák, tartalmak

- Az ember, mint önérték.
- Megválaszthatjuk-e nemünket?
- A férfi agy és a női agy működése, mint érték.
- Egymás „másságának elfogadása” érték és erény.
- Érték-e a” másság”? Paranormális jelenségek.
- A szerelem, mint érték.
- A szexualitás, mint érték.
- A döntésképeség, mint érték.
- A hűség, mint erény.
- Különbség a szingli lét és a cölibátus között.
- „Carpe diem” vagy tervszerű, értelmes élet – Istenbe vetett bizalom.

Tanulói tevékenységek

- Gyűjtőmunka (újságcikkek, magazinok)
- „Érték-reklám” készítése kiscsoportban
- Rajzos rögzítés
- „Ön dönt” játék
- Szituációs játékok

Kapcsolódási pontok

- Biológia
- Hittan
- Médiaismeret

TÉMAKÖR: Katasztrófavédelem

ÓRASZÁM: 2 óra

I. félév

- ismerje az árvízi védekezéssel kapcsolatos fogalmakat, a készültségi fokozatokat és az árvíz során, kitelepítés esetén tanúsítandó magatartási formákat
- legyen képes megkülönböztetni a nukleáris jellegű veszélyeket a vegyipari veszélyektől

- ismerje a nukleáris balesettel kapcsolatos felkészülési és megelőzési tevékenységeket
- az atomenergia békés célú felhasználása
- a Paksi Atomerőmű története, szerepe Magyarország energiaellátásában
- atomerőművek előnyei, veszélyei
- radioaktív hulladék tárolása (Bátaapáti)
- nukleáris baleset-elhárítási rendszer (Magyarország)
- a felkészülés és megelőzés lehetőségei
- nukleáris baleset során tanúsítandó magatartásformák
- látogatás katasztrófavédelmi gyakorlaton a helyi sajátosságoknak és lehetőségeknek megfelelően.
- tűzriadó terv gyakoroltatása

II. félév

- legyen tisztában a katasztrófavédelmi szervezetrendszer rendeltetésével és felépítésével
- ismerje az önkéntesség katasztrófavédelmi feladatokkal kapcsolatos jelentőségét, legyen tisztában az önkéntes tömegbázis súlyával, lehetőségeivel lássa át a katasztrófavédelmi feladatokban az állami és társadalmi felelősség kapcsolatát
- szervezeti felépítés: helyi – területi – központi szinten
- katasztrófák elleni védekezésben közreműködő szervezetek
- az önkéntesség szerepe és jelentősége
- biztonságos nyaralás itthon és külföldön
- a nyári időjárás
- természetes vizekben fürdőzés
- szabadtéri rendezvények